

ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ

วิมานวตฺถุ-เปตวตฺถุ-ฉเวรคาคา-ฉเวรคาคา

294.311
๓ ๑๗ ๙
ค. ๕๖ ค. ๕

สยามรัฐสัต์ เคบ็ฏกั

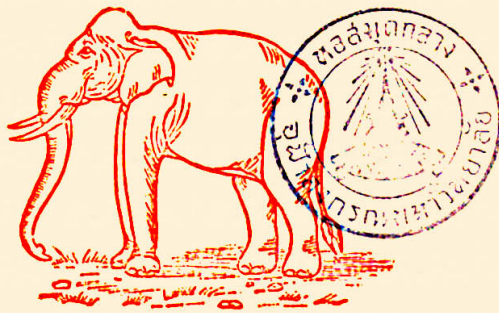
สัตุตนะตบ็ฏเก ชุททกนิกายสัตุ

วิมานวตุตุ-เปตวตุตุ-เถรคาถา-เถร็คาถา

สัตุตตุตตุเถเรน ฃาณวราภเรน

สัธิตา

ราชปรมุเชน สัยามรัฐสัวาธินา มหาเชน มุททาบ็ิตา

34562

สัยามรัฐสัตุ ราชธานี
มหามกุฏราชวิทยาลัยเชน ปกาธิตา
พุทธปรินิพุพานา ๒๕๓๐

ม็กรรมธัธิตามพระราชบ็ญญัตุ

กรุงเทพ ๑

โรงพิมพ์พาณิชย์สรรพคุณ บางกอกน้อย

กิตฺตฺนปตฺต

วิมานวตฺต

ปจฺจวคฺค ๑

วตฺต ปจฺจวิมาน	สํวคฺค	ปพฺพ	อจฺก
	๑	๑	๑
	๒	๒	๒
	๓	๓	๓
	๔	๔	๕
กุณฺยวิมาน	๕	๕	๖
นาวาวิมาน	๖	๖	๗
	๗	๗	๘
	๘	๘	๑๑
ปทํวิมาน	๙	๙	๑๓
คิตฺตทกฺขิณวิมาน	๑๐	๑๐	๑๔
ปติพฺพตาวิมาน	๑๑	๑๑	๑๕
ทุกฺขิยปติพฺพตาวิมาน	๑๒	๑๒	๑๗
สํวณิถาวิมาน	๑๓	๑๓	๑๘
	๑๔	๑๔	๑๙

๖

กิตฺตคนปตฺต
ปาริฉตฺตทวคฺค

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อํงก
อตุตฺตวามาน	๓๕	๓๕	๒๐
สิริวามาน	๓๖	๓๖	๒๒
เปตฺตกรียวามาน	๓๗	๓๗	๒๕

จิตฺตตตวคฺค ๒

ทาสวามาน	๓	๓๘	๒๖
ถชฺฐวามาน	๒	๓๙	๒๘
อาจามทายิกาวามาน	๓	๒๐	๓๐
จณฺฑทวามาน	๔	๒๑	๓๑
ภทฺทิตฺตวามาน	๕	๒๒	๓๒
โสณทินฺนวามาน	๖	๒๓	๓๓
อฺุโปสทวามาน	๗	๒๔	๓๕
สฺุณิทวามาน	๘	๒๕	๓๖
สฺุทินฺนวามาน	๙	๒๖	๓๗
ภิกฺขุทายิกวามาน	๑๐	๒๗	๓๘
ทฺุคฺยภิกฺขุทายิกวามาน	๑๑	๒๘	๓๙

ปาริฉตฺตทวคฺค ๓

อฺุพารวามาน	๑	๒๙	๔๐
-------------	---	----	----

กิตฺตฺนปคฺค
มณฺชิฏฺฐจกฺวคฺค

ค

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อจฺก
อฺจุคฺค	๒	๓๐	๔๑
ปตฺตจกฺวคฺค	๓	๓๑	๔๓
ตคฺค	๔	๓๒	๔๕
คฺค	๕	๓๓	๔๗
ททฺทจกฺวคฺค	๖	๓๔	๕๘
เสสฺสจกฺวคฺค	๗	๓๕	๖๒
มตฺตจกฺวคฺค	๘	๓๖	๖๔
วิสํสจกฺวคฺค	๙	๓๗	๖๖
ปาริฉคฺค	๑๐	๓๘	๖๗

มณฺชิฏฺฐจกฺวคฺค ๔

มณฺชิฏฺฐจกฺวคฺค	๑	๓๘	๖๘
ปภสฺสจกฺวคฺค	๒	๔๐	๖๙
นาคจกฺวคฺค	๓	๔๑	๗๑
อโถมจกฺวคฺค	๔	๔๒	๗๒
กณฺฐจกฺวคฺค	๕	๔๓	๗๓
วิหารจกฺวคฺค	๖	๔๔	๗๔
จตุรคฺค	๗	๔๕	๗๘

๗

กิตฺตคนปคฺค
มหารถวคฺค

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อํงก
อมุพฺพวิมาน	๘	๔๖	๘๐
ปคฺควิมาน	๘	๔๗	๘๓
อจุจฺจุวิมาน	๑๐	๔๘	๘๓
วณฺทวิมาน	๑๑	๔๘	๘๕
รชฺชุนาถวิมาน	๑๒	๕๐	๘๖

มหารถวคฺค ๕

มณฺฑกฺกเทวปคฺควิมาน	๑	๕๓	๘๘
เววคฺคิวิมาน	๒	๕๒	๘๐
ฉคฺคตมาถวคฺควิมาน	๓	๕๓	๘๔
กกฺกฏรตฺถายกวิมาน	๔	๕๔	๘๘
ทวารปาทกวิมาน	๕	๕๕	๑๐๐
กรณียวิมาน	๖	๕๖	๖
ทุคฺคิยกรณียวิมาน	๗	๕๗	๑๐๓
สํจวิมาน	๘	๕๘	๑๐๒
ทุคฺคิยสํจวิมาน	๘	๕๘	๖
นาควิมาน	๑๐	๖๐	๑๐๓
ทุคฺคิยนาควิมาน	๑๑	๖๑	๑๐๔

กิตฺตนปตฺต
 สุนิภูติตฺตวคฺค

วตฺถุ	สํคฺค	ปพฺพ	องฺก
ตฺติยนาถวิมาน	๓๒	๖๒	๓๐๕
จฺพรถวิมาน	๓๓	๖๓	,,
มหารถวิมาน	๓๔	๖๔	๓๓๐

ปายาสีกฺวคฺค ๖

ชคาริยวิมาน	๓	๖๕	๓๓๗
	๒	๖๖	,,
ผลทายกวิมาน	๓	๖๗	๓๓๘
อุปลุสฺสยทายกวิมาน	๔	๖๘	๓๒๐
ทุคฺคิยอุปลุสฺสยทายกวิมาน	๕	๖๙	๓๒๓
ภิกฺขาทายกวิมาน	๖	๗๐	,,
ยวปาดกวิมาน	๗	๗๑	๓๒๒
กฺุณฺฑลวิมาน	๘	๗๒	,,
ทุคฺคิยกฺุณฺฑลวิมาน	๙	๗๓	๓๒๔
อุคฺคฺตรวิมาน	๑๐	๗๔	๓๒๕

สุนิภูติตฺตวคฺค ๗

จิตฺตตตาวิมาน	๑	๗๕	๓๒๖
---------------	---	----	-----

๑

กิตฺตคนปตฺต
สํนิกฺขิตฺตวคฺค

วคฺค	สํตฺต	ปพฺพ	อํงก
นนฺททวิมาน	๒	๗๖	๑๒๗
มณฺธิณฺณวิมาน	๓	๗๗	๑๒๘
สํวณฺณวิมาน	๔	๗๘	๑๒๘
อมุพฺพิมาน	๕	๗๙	๑๓๐
โคปาสทวิมาน	๖	๘๐	๑๓๒
กณฺจกวิมาน	๗	๘๑	๑๓๔
อเนกวณฺณวิมาน	๘	๘๒	๑๓๗
มจฺจุสํกฺกทตฺติวิมาน	๙	๘๓	๑๓๙
เสวีสํตฺตวิมาน	๑๐	๘๔	๑๔๓
สํนิกฺขิตฺตวิมาน	๑๑	๘๕	๑๕๔

กิตฺตนปฺตฺต
 เปตวตฺต
 อุมฺภวคฺค ๑

วตฺต	สํคฺค	ปพฺพ	อุมฺภ
เขตฺตฺตปฺมาเปต	๑	๘๖	๓๕๗
สุมฺภวเปต	๒	๘๗	,,
ปฺตฺตมฺภวเปต	๓	๘๘	๓๕๘
มฺภวสํคฺคตฺตเปต	๔	๘๙	,,
ตฺตโรกฺกตฺตเปต	๕	๙๐	๓๕๙
ปญฺจปฺตฺตตฺตทิกเปต	๖	๙๑	๓๖๐
สํคฺคปฺตฺตตฺตทิกเปต	๗	๙๒	๓๖๑
โคณเปต	๘	๙๓	๓๖๓
มหาเปตฺตการเปต	๙	๙๔	๓๖๔
ตฺตตฺตเปต	๑๐	๙๕	๓๖๕
นาคเปต	๑๑	๙๖	๓๖๖
อุมฺภวเปต	๑๒	๙๗	๓๖๙

อุมฺภวคฺค ๒

สํสํวโรจกเปต	๑	๙๘	๓๗๐
--------------	---	----	-----

ช	กิตติคุณบุคคล		
	จุฬาลงกรณ์		
วตุ	ศุกร์	ปพพ	อังกฤษ
ตำรวจพิเศษเกเรสัส มาตุเปติ	๒	๘๘	๑๗๓
มตุตาเปติ	๓	๑๐๐	๑๗๔
นนททาเปต	๔	๑๐๑	๑๗๕
มธุจกุนทุตีเปต	๕	๑๐๒	๑๗๖
กณหเปต	๖	๑๐๓	๑๗
ชนปาดเปต	๗	๑๐๔	๑๗๓
จุฬเสฏฐีเปต	๘	๑๐๕	๑๗๕
องกุรเปต	๙	๑๐๖	๑๗๖
ชตุครมาตุเปติ	๑๐	๑๐๗	๑๗๗
สตุตเปต	๑๑	๑๐๘	๑๗๘
กณณมณทุหเปต	๑๒	๑๐๙	๒๐๐
อพุทธีเปต	๑๓	๑๑๐	๒๐๒

จุฬาลงกรณ์ ๓

อภิชชมานเปต	๑	๑๑๑	๒๐๔
ส่านวาศิตุเกเรเปต	๒	๑๑๒	๒๐๗
รทการีเปต	๓	๑๑๓	๒๑๑
ภูตีเปต	๔	๑๑๔	๒๑๒

กิตติคุณปศุศ
มหาวคศ

ณ

วตถุ	สํคค	ปพพ	องก
กุมารเปต	๕	๑๑๕	๒๑๓
เดวีเนเปต	๖	๑๑๖	๒๑๖
มคตทุทเปต	๗	๑๑๗	๒๑๗
ทุคยมคตทุทเปต	๘	๑๑๘	๒๑๘
กฏวณิจุณยกเปต	๘	๑๑๘	๒๒๐
ธาตวิจณณเปต	๑๐	๑๒๐	๒๒๑

มหาวคศ ๔

อมุฬสกุขรเปต	๑	๑๒๑	๒๒๓
เดวีส์สคเปต	๒	๑๒๒	๒๔๑
นุทิกกาเปต	๓	๑๒๓	๑
เรวคิเปต	๔	๑๒๔	๒๔๘
อจุณเปต	๕	๑๒๕	๑
กุมารเปต	๖	๑๒๖	๒๕๐
ราชปศุศเปต	๗	๑๒๗	๒๕๑
คฤชาทกเปต	๘	๑๒๘	๒๕๒
	๘	๑๒๘	๒๕๓
คณเปต	๑๐	๑๓๐	๒๕๔

ณ

กิตติคนปดุต
มหาวคค

วคค	คคค	คคค	คคค
คคคคคคคคคคคค	คค	คคคค	คคคค
คคคคคคคคคคคค	คคค	คคคคค	คคคคค
คคคคคคคคคคคค	คคคค	คคคคคค	คคคคคค
คคคคคคคคคคคค	คคคคค	คคคคคคค	คคคคคคค
คคคคคคคคคคคค	คคคคคค	คคคคคคคค	คคคคคคคค
คคคคคคคคคคคค	คคคคคคค	คคคคคคคคค	คคคคคคคคค

กิตฺตฺนปฺตฺต
 เถรคาถา
 เถรคาถาย เอกนิปาต
 ปจฺจิมวคฺค

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	องฺค
สํภูติคฺคเธร	๑	๑๓๗	๒๖๐
มหาโกฏฺฐิจิตฺตฺกเธร	๒	๑๓๘	,,
กงฺขาวเรวตคฺคเธร	๓	๑๔๐	๒๖๑
ปฺรณฺณมนุคานิปฺตฺตคฺคเธร	๔	๑๔๓	,,
ทพฺพคฺคเธร	๕	๑๔๒	,,
สํตฺตวณียคฺคเธร	๖	๑๔๓	,,
ภตฺตติยคฺคเธร	๗	๑๔๔	๒๖๒
วํรคฺคเธร	๘	๑๔๕	,,
บีตฺติหุทฺทวจฺจคฺคเธร	๙	๑๔๖	,,
ปฺรณฺณมาตํคฺคเธร	๑๐	๑๔๗	,,

ทฺตฺติยวคฺค

จฺจุพฺพวจฺจคฺคเธร	๑	๑๔๘	๒๖๓
มหาพฺพวจฺจคฺคเธร	๒	๑๔๙	,,

๔

กิตฺตฺนปฺตฺต
ตติยวคฺค

วตฺถุ	สํคฺค	ปพฺพ	ฉงฺก
วณฺวจฺจตฺตฺเถร	๓	๑๕๐	๒๒๓
วณฺวจฺจตฺตฺเถร- ตํมณฺเณร	๔	๑๕๑	,,
กฺุณฺนุชฺชานตฺตฺเถร	๕	๑๕๒	๒๒๔
เพตฺตฺตฺจฺจตฺตฺเถร	๖	๑๕๓	,,
ทาสกตฺตฺเถร	๗	๑๕๔	,,
ตฺตฺจฺจคาสตฺตฺเถร	๘	๑๕๕	,,
กฺุพฺตฺตฺเถร	๙	๑๕๖	,,
อชิตตฺตฺเถร	๑๐	๑๕๗	๒๒๕

ตติยวคฺค

นิโคจฺจตฺตฺเถร	๑	๑๕๘	,,
จิตฺตฺตฺเถร	๒	๑๕๙	,,
โคสํถตฺตฺเถร	๓	๑๖๐	๒๒๖
สํคฺคนุชฺชตฺตฺเถร	๔	๑๖๑	,,
นนฺทิตฺตฺเถร	๕	๑๖๒	,,
อภยตฺตฺเถร	๖	๑๖๓	,,
โตมตฺตฺกตฺตฺเถร	๗	๑๖๔	,,
สมฺมพฺุคคามิกปฺุคตฺตฺเถร	๘	๑๖๕	,,

กิตุคนปตฺต

๗

ปญฺจนวคฺค

วตฺถุ	ถฺกฺต	ปพฺพ	อํก
หาวิตฺตฺเถร	๘	๑๖๖	๒๖๖
อฺกฺตฺยเถร	๑๐	๑๖๗	๒๖๗

จตฺตฺถวคฺค

คหฺรตฺรียเถร	๑	๑๖๘	๖
สฺบฺบียเถร	๒	๑๖๙	๖
โสํปากเถร	๓	๑๗๐	๒๖๘
โปสฺตียเถร	๔	๑๗๑	๖
สํมณฺณกานิตฺเถร	๕	๑๗๒	๖
กฺุมาปฺกฺตฺเถร	๖	๑๗๓	๖
กฺุมาปฺกฺตฺสํหายกเถร	๗	๑๗๔	๖
คณฺมปฺตฺเถร	๘	๑๗๕	๒๖๙
ตฺิสฺสฺเถร	๙	๑๗๖	๖
วทฺธมฺมานเถร	๑๐	๑๗๗	๖

ปญฺจนวคฺค

สฺวิวทฺธมฺเถร	๑	๑๗๘	๒๗๐
ชทฺทวณฺนียเถร	๒	๑๗๙	๖

ฅ

กิตฺตนปคฺค

ฉฏฺฐวคฺค

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	ฉงฺก
สํมจฺจคฺค	๓	๓๘๐	๒๗๐
สํนคฺค	๔	๓๘๓	๑๑
รณณียวิหารคฺค	๕	๓๘๒	๑๑
สํมิทฺธิคฺค	๖	๓๘๓	๒๗๓
อชฺชชยคฺค	๗	๓๘๔	๑๑
สณฺชยคฺค	๘	๓๘๕	๑๑
รณณียคฺค	๙	๓๘๖	๒๗๓
ฉิมตคฺค	๑๐	๓๘๗	๑๑

ฉฏฺฐวคฺค

โคธคฺค	๑	๓๘๘	๒๗๒
สํพหคฺค	๒	๓๘๘	๑๑
วตฺถคฺค	๓	๓๘๐	๑๑
อชฺชคฺค	๔	๓๘๓	๑๑
อชฺชชยคฺค	๕	๓๘๒	๒๗๓
กุญฺญวิหารคฺค	๖	๓๘๓	๑๑
	๗	๓๘๔	๑๑
รณณียคฺค	๘	๓๘๕	๑๑

วคฺฉ	กิตฺตนปคฺค		ณ
	ธฺคฺค	ปพฺพ	
โกศฺถตฺถวโหริคฺค	๘	๑๘๖	๒๗๓
ธฺคฺค	๓๐	๑๘๗	๖

ธฺคฺค

วปคฺค	๑	๑๘๘	๒๗๔
วชฺชปคฺค	๒	๑๘๙	๖
ปคฺค	๓	๒๐๐	๖
วิมถ โภณฺณคฺค	๔	๒๐๑	๖
ชฺชปคฺค	๕	๒๐๒	๒๗๕
เมชฺชคฺค	๖	๒๐๓	๖
เชกฺค	๗	๒๐๔	๖
เชกฺค	๘	๒๐๕	๖
ณคฺค	๙	๒๐๖	๖
ปคฺค	๓๐	๒๐๗	๒๗๖

ธฺคฺค

วคฺค	๑	๒๐๘	๖
วคฺค	๒	๒๐๙	๖

ค	กิตฺตฺนปคฺค		
	นวมวคฺค		
วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	องฺก
มาณวคฺค	๓	๒๓๐	๒๗๗
สํขามนคฺค	๔	๒๓๓	๖
สํสํวทคฺค	๕	๒๓๒	๖
บิยฆชคฺค	๖	๒๓๓	๖
หคฺคาโรหปคฺค	๗	๒๓๔	๖
เมณฺวทสิวคฺค	๘	๒๓๕	๒๗๘
รทฺธิคคฺค	๙	๒๓๖	๖
อคฺคคคฺค	๑๐	๒๓๗	๖

นวมวคฺค

สํมิตฺตคคฺค	๑	๒๓๘	๖
กสํสํปคคฺค	๒	๒๓๘	๒๗๘
สํหคคคค	๓	๒๒๐	๖
นํคคคค	๔	๒๒๑	๖
สํนาคคคค	๕	๒๒๒	๖
นาคคคคค	๖	๒๒๓	๖
ปวิฏฺฐคคค	๗	๒๒๔	๖
อชฺชชคคค	๘	๒๒๕	๒๘๐

กิตุคนปศุศ

ณ

เอกาทศมวศุศ

วศุศ	ศุศ	ปพพ	องง
เทวศกศุศ	๘	๒๒๖	๒๘๐
ศำมิตศุศศุศ	๓๐	๒๒๗	๑๑

ทศมวศุศ

ปวิปญญณศุศ	๓	๒๒๘	๑๑
วิศยศุศ	๒	๒๒๙	๒๘๓
เอรศศุศ	๓	๒๓๐	๑๑
เมศุศศิศุศ	๔	๒๓๓	๑๑
จกขุปาดศุศ	๕	๒๓๒	๑๑
ขณทศุศมณศุศ	๖	๒๓๓	๒๘๓
คิศุศศุศ	๗	๒๓๔	๑๑
อภยศุศ	๘	๒๓๕	๒๘๒
อศุศศิยศุศ	๘	๒๓๖	๑๑
เทวศกศุศ	๓๐	๒๓๗	๑๑

เอกาทศมวศุศ

เพศุศจกณิศุศ	๓	๒๓๘	๑๑
ศุศศุศศุศ	๒	๒๓๙	๒๘๓

ท

กิตติคุณปกค
ทวารวดีมวคค

วคค	ศคค	ปพพ	องค
พหุจรคค	๓	๒๕๐	๒๘๓
ชคคคค	๔	๒๔๑	,,
มคคคคคค	๕	๒๔๒	,,
ศคคคคคค	๖	๒๔๓	,,
รคคคคคคค	๗	๒๔๔	,,
รคคคคคคคค	๘	๒๔๕	๒๘๔
คคคคคคคคค	๙	๒๔๖	,,
คคคคคคคคคค	๑๐	๒๔๗	,,

ทวารวดีมวคค

เชนคคค	๑	๒๔๘	๒๘๕
วคคคคคคค	๒	๒๔๙	,,
วคคคคคคคค	๓	๒๕๐	,,
คคคคคคคค	๔	๒๕๑	,,
มหานามคคค	๕	๒๕๒	,,
ปาวราปรีชคคค	๖	๒๕๓	๒๘๖
ยคคคค	๗	๒๕๔	,,
กคคคคคคค	๘	๒๕๕	,,

กิตติคุณปตฺต
ทตฺติยวคฺค

๖

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อํงก
วชฺชปตฺตคฺค	๘	๒๕๖	๒๘๖
อิตฺติทตฺตคฺค	๓๐	๒๕๗	๖๖

ถรรคาถาย ทุณฺนิปาต

ปจฺจิมวคฺค

อจฺจทรคฺค	๑	๒๕๘	๒๘๗
บิณฑุโทถรรพาทุณฺนคฺค	๒	๒๕๙	๒๘๘
วตฺตติยคฺค	๓	๒๖๐	๖๖
คจฺจคฺค	๔	๒๖๑	๖๖
อชฺชนคฺค	๕	๒๖๒	๖๖
เมพฺชนคฺค	๖	๒๖๓	๒๘๙
วราชคฺค	๗	๒๖๔	๖๖
สํวราชคฺค	๘	๒๖๕	๖๖
โคตมคฺค	๙	๒๖๖	๖๖
วตฺตคฺค	๓๐	๒๖๗	๒๙๐

ทตฺติยวคฺค

มหาจฺจนุทคฺค	๑	๒๖๘	๖๖
โชนฺนคฺค	๒	๒๖๙	๖๖

น

กิตติคุณปศุศ
ตติยวคฺค

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อํก
เหรณฺณกานิตฺตเถร	๓	๒๗๐	๒๘๓
โสณมิตฺตคฺคเถร	๔	๒๗๓	๑๑
สํพฺพมิตฺตคฺคเถร	๕	๒๗๒	๑๑
มหาภาตคฺคเถร	๖	๒๗๓	๒๘๒
คิสฺสํคฺคเถร	๗	๒๗๔	๑๑
กิมฺพิตคฺคเถร	๘	๒๗๕	๑๑
นนฺทคฺคเถร	๙	๒๗๖	๒๘๓
สิริมาคฺคเถร	๑๐	๒๗๗	๑๑

ตติยวคฺค

อฺคฺคคฺคเถร	๑	๒๗๘	๑๑
ภทฺทษิตคฺคเถร	๒	๒๗๙	๒๘๔
โสณิตคฺคเถร	๓	๒๘๐	๑๑
วคฺคตติยคฺคเถร	๔	๒๘๑	๑๑
วคฺคโสณคฺคเถร	๕	๒๘๒	๒๘๔
ปฺปณฺณมาสคฺคเถร	๖	๒๘๓	๒๘๕
นนฺททคฺคเถร	๗	๒๘๔	๑๑
ภาวคคฺคเถร	๘	๒๘๕	๑๑

กิตฺตฺนປຕຸຕ
ປຽມຈມວຕຸຕ

ວຕຸຕ	ສຸຕຸຕ	ປພຸພ	ອຈຸກ
ກາຣທຸວາສຕຸເຄຣ	໒	໒໒໒	໒໒໒
ກຣຸທິນຸນຕຸເຄຣ	໑໐	໒໒໗	໓

ຈຕຸຕຸຄວຕຸຕ

ມິຕສິຣຕຸເຄຣ	໑	໒໒໒	໓
ສິວກຕຸເຄຣ	໒	໒໒໒	໒໒໗
ອຸປວາຣນຕຸເຄຣ	໓	໒໒໐	໓
ອິສິທິນຸນຕຸເຄຣ	໔	໒໒໑	໓
ສ່ມຸທຸກຈຸຈານຕຸເຄຣ	໕	໒໒໒	໒໒໒
ອັຕຕຕຸເຄຣ	໒	໒໒໓	໓
ໂສ່ຣ໌ ໂປຣຣິຣິຍປຸຕຸຕຸເຄຣ	໗	໒໒໔	໓
ນິສັກຕຸເຄຣ	໒	໒໒໕	໒໒໒
ອຸສັກຕຸເຄຣ	໒	໒໒໒	໓
ກປປຸກຸຣຕຸເຄຣ	໑໐	໒໒໗	໓

ປຽມຈມວຕຸຕ

ກຸມາຣກສຸສປຕຸເຄຣ	໑	໒໒໒	໓໐໐
ຮຸມຸຣປາຕຕຸເຄຣ	໒	໒໒໒	໓

ผ

กิตุคนปคต
เถรคาถาย ติกนิปาต

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อํงค
พฺรหฺมาตคฺคเถร	๓	๓๐๐	๓๐๓
โมฆวราษคฺคเถร	๔	๓๐๓	๖
วิสาขปญฺจาตํปคฺคคฺคเถร	๕	๓๐๒	๖
จฺฐกคฺคเถร	๖	๓๐๓	๓๐๒
อนฺุปคฺคเถร	๗	๓๐๔	๖
วชฺชิตคฺคเถร	๘	๓๐๕	๓๐๓
สํนุชิตคฺคเถร	๘	๓๐๖	๖

เถรคาถาย ติกนิปาต

อํงคณิกการทววราษคฺคเถร	๑	๓๐๗	๓๐๔
ปจฺจยคฺคเถร	๒	๓๐๘	๖
พวกฺคคฺคเถร	๓	๓๐๘	๖
ธนียคฺคเถร	๔	๓๑๐	๓๐๕
มาคํจฺจคฺคคฺคคฺคเถร	๕	๓๑๑	๖
ชฺชชฺชโสภิตคฺคเถร	๖	๓๑๒	๖
วารณคฺคเถร	๗	๓๑๓	๓๐๖
ปสฺสํคคฺคเถร	๘	๓๑๔	๖
ยโสชคฺคเถร	๘	๓๑๕	๖

กิตฺตคนปตฺต
เถรคาถาย จตุกฺกนิปาต

พ

วคฺค	ถฺตฺต	ปพฺพ	องฺก
ธำมฺมิตฺตฺยคฺคเถร	๑๐	๓๑๖	๓๐๗
อฺปาทิตฺตเถร	๑๑	๓๑๗	,,
อฺคฺคตฺรปาทคฺคเถร	๑๒	๓๑๘	๓๐๘
อภิกฺขุคฺคเถร	๑๓	๓๑๙	,,
โคตมคฺคเถร	๑๔	๓๒๐	,,
หาวริคฺคเถร	๑๕	๓๒๑	๓๐๙
วิมตคฺคเถร	๑๖	๓๒๒	,,

เถรคาถาย จตุกฺกนิปาต

นาคธมฺมาตคฺคเถร	๑	๓๒๓	๓๑๐
ภคฺคเถร	๒	๓๒๔	๓๑๑
สํภิชคฺคเถร	๓	๓๒๕	,,
นนฺททคฺคเถร	๔	๓๒๖	๓๑๒
ชมฺพุกคฺคเถร	๕	๓๒๗	,,
เสณกคฺคเถร	๖	๓๒๘	,,
ธมฺมกฺคเถร	๗	๓๒๙	๓๑๓
วราหุตคฺคเถร	๘	๓๓๐	,,
จนฺทนคฺคเถร	๙	๓๓๑	๓๑๔

ภ

ภิกษุตนปตุค
เถรคาถาย ปญจกนิปาต

วตุถุ	ถุตุค	ปพพ	ขงก
ธมมิกตุเถร	๓๐	๓๓๒	๓๓๔
ถุปฏกตุเถร	๓๓	๓๓๓	๓๓๕
มุกิตตุเถร	๓๒	๓๓๔	๓๓๖

เถรคาถาย ปญจกนิปาต

ราชทตุคตุเถร	๑	๓๓๕	๓๓๗
ถุภทตุเถร	๒	๓๓๖	,,
คิริมานนุทตุเถร	๓	๓๓๗	๓๓๘
ถุมนตุเถร	๔	๓๓๘	๓๓๙
วทุฒตุเถร	๕	๓๓๙	,,
นทกถุถุปฏกตุเถร	๖	๓๔๐	๓๒๐
คยากถุถุปฏกตุเถร	๗	๓๔๑	,,
วฏกถุคตุเถร	๘	๓๔๒	๓๒๑
วิสิคถุถุเถร	๙	๓๔๓	๓๒๒
ยถุทตุคตุเถร	๑๐	๓๔๔	๓๒๓
โสถนกุฎิกถุถุเถร	๑๑	๓๔๕	,,
โกถียตุเถร	๑๒	๓๔๖	๓๒๔

กิตฺตชนปคฺค
เถรคาถาย ฉกฺกนิปาต

ม

ฉคฺค	สฺคฺค	ปพฺพ	ขงฺก
อรรฺเวถกสฺคฺค	๑	๓๔๗	๓๒๕
เตภิกฺขุฉกานิสฺคฺค	๒	๓๔๘	๓๒๖
มหานาคสฺคฺค	๓	๓๔๙	๓๒๗
กุกฺคสฺคฺค	๔	๓๕๐	,,
มาตฺตฺตฺตฺตฺค	๕	๓๕๑	๓๒๘
สฺคฺค	๖	๓๕๒	๓๒๙
ภคฺค	๗	๓๕๓	๓๓๐
มคฺค	๘	๓๕๔	๓๓๑
เชนฺค	๙	๓๕๕	๓๓๒
สฺค	๑๐	๓๕๖	๓๓๓
นุค	๑๑	๓๕๗	,,
พค	๑๒	๓๕๘	๓๓๔
ฉค	๑๓	๓๕๙	๓๓๕
สค	๑๔	๓๖๐	,,

เถรคาถาย สคฺคนิปาต

สค	๑	๓๖๑	๓๓๗
ค	๒	๓๖๒	,,

ย

กิตฺตคนปฺตฺต
เถรคาถาย ทศกนิปาต

วตฺถุ	สํคฺต	ปพฺพ	อํงก
ภทฺตคฺตเถร	๓	๓๖๓	๓๓๘
โสฬสคฺตเถร	๔	๓๖๔	๓๓๘
สํวณคฺตเถร	๕	๓๖๕	๓๔๐

เถรคาถาย อฏฺฐกนิปาต

มหากจฺจายนคฺตเถร	๑	๓๖๖	๓๔๑
สํวิมิคฺตคฺตเถร	๒	๓๖๗	๓๔๒
มหาปนฺถกคฺตเถร	๓	๓๖๘	๓๔๓

เถรคาถาย นวกนิปาต

ภฺตคฺตเถร	๑	๓๖๘	๓๔๔
-----------	---	-----	-----

เถรคาถาย ทศกนิปาต

กาฬุทายิคฺตเถร	๑	๓๗๐	๓๔๖
เฮกวิหารียคฺตเถร	๒	๓๗๑	๓๔๘
มหากปฺป็นคฺตเถร	๓	๓๗๒	๓๕๐
จฺวุปนฺถกคฺตเถร	๔	๓๗๓	๓๕๑
กปฺปคฺตเถร	๕	๓๗๔	๓๕๒
อฺปเตนจฺจกนฺตปฺตฺตคฺตเถร	๖	๓๗๕	๓๕๓
โคตมคฺตเถร	๗	๓๗๖	๓๕๔

กิตฺตฺนปคฺค

ร

เถรคาคาย เขกาทสฺกนิปาท

วตฺถุ	สํคฺค	ปพฺพ	อํงก
สํกฺกิจฺจคฺคเถร	๑	๓๗๗	๓๕๖

เถรคาคาย ทฺวาทสฺกนิปาท

สํถวตฺถุเถร	๑	๓๗๘	๓๕๗
สํนํคคฺคเถร	๒	๓๗๘	๓๕๘

เถรคาคาย เทรสฺกนิปาท

โสณ โกฬิวิสํคคฺคเถร	๑	๓๗๙	๓๖๐
---------------------	---	-----	-----

เถรคาคาย จุฑุทสฺกนิปาท

เรวตคฺคเถร	๑	๓๘๑	๓๖๒
โคทคคฺคเถร	๒	๓๘๒	๓๖๓

เถรคาคาย โสฬสฺกนิปาท

อณฺเฑวโกณฺฑณฺณคคฺคเถร	๑	๓๘๓	๓๖๕
อฺฐายิคคฺคเถร	๒	๓๘๔	๓๖๗

เถรคาคาย วิสฺตินิปาท

อริมฺคคคคฺคเถร	๑	๓๘๕	๓๖๘
ปาราสริยคคคคฺคเถร	๒	๓๘๖	๓๗๒
เศตฺถกานิคคคคฺคเถร	๓	๓๘๗	๓๗๔
รฏฺฐปาดคคคคฺคเถร	๔	๓๘๘	๓๗๖

๓

กิตฺตคนปคฺต

เถรคาถาย มหานิปาต

วคฺค	ศฺคฺต	ปพฺพ	อํงก
มาตฺตํกฺขยปคฺตคฺตเถร	๕	๓๘๘	๓๘๐
เสตคฺตเถร	๖	๓๘๐	๓๘๓
ภทฺทียกาติโคธายปคฺตคฺตเถร	๗	๓๘๓	๓๘๖
อํงคฺคิมาตคฺตเถร	๘	๓๘๒	๓๘๘
อนนฺนทฺตคฺตเถร	๙	๓๘๓	๓๘๓
ปาวราตฺตริยคฺตเถร	๑๐	๓๘๔	๓๘๔

เถรคาถาย ทีสนิปาต

ปฺจฺสํคฺตเถร	๑	๓๘๕	๓๘๗
ตํวาริปคฺตคฺตเถร	๒	๓๘๖	๔๐๓
อานนฺนทคฺตเถร	๓	๓๘๗	๔๐๕

เถรคาถาย จตฺตทาพีสนิปาต

มหากศฺสํคฺตเถร	๑	๓๘๘	๔๐๘
----------------	---	-----	-----

เถรคาถาย ปณฺณาสนิปาต

คางปฺจฺจคฺตเถร	๑	๓๘๘	๔๑๓
----------------	---	-----	-----

เถรคาถาย สํญฺจิกนิปาต

มหาโมคคฺคตฺตถานคฺตเถร	๑	๔๐๐	๔๒๕
-----------------------	---	-----	-----

เถรคาถาย มหานิปาต

วคฺคํคฺตเถร	๑	๔๐๓	๔๓๒
-------------	---	-----	-----

กิตฺตฺนปฺตฺต
 เถรีคาถา
 เถรีคาถาย เอกนิปาต

วตฺต	สฺกฺต	ปพฺพ	อจฺก
อณฺณตฺราเถรี อปณฺณตฺรา	๑	๔๐๒	๔๔๒
มฺหฺตฺตฺตฺถิยฺฆรมาหา	๒	๔๐๓	,,
ปฺนฺณเถรี	๓	๔๐๔	,,
ติสฺสํเถรี	๔	๔๐๕	,,
อณฺณตฺรา ติสฺสํเถรี	๕	๔๐๖	๔๔๓
ชรีรํเถรี	๖	๔๐๗	,,
อณฺณตฺรา ชรีรํเถรี	๗	๔๐๘	,,
มิตฺตฺตฺถิยฺเถรี	๘	๔๐๙	,,
ภทฺตฺรํเถรี	๙	๔๑๐	,,
อฺปฺสํมาเถรี	๑๐	๔๑๑	,,
มฺหฺตฺตฺถิยฺเถรี	๑๑	๔๑๒	,,
ชรมฺมทฺธิยฺฆรมาหาเถรี	๑๒	๔๑๓	๔๔๔
วิสํสาธาเถรี	๑๓	๔๑๔	,,
สฺมณฺเณเถรี	๑๔	๔๑๕	,,

๘

กิตฺตคนปคฺค
เถรคาถาย คิณิปาต

วคฺค	คฺค	ปพฺพ	องฺก
อคฺคฺวธาเถร	๓๕	๔๓๖	๔๔๔
คฺคณา อคฺคคฺคปพฺพชิตาเถร	๓๖	๔๓๗	„
คฺคมาเถร	๓๗	๔๓๘	„
คฺคชาเถร	๓๘	๔๓๙	๔๔๕

เถรคาถาย ทุกนิปาต

นทฺทาคิณฺชมานา	๑	๔๒๐	„
คฺคธาเถร	๒	๔๒๑	„
อคฺคคฺวธาเถร อคฺคคฺวธา	๓	๔๒๒	๔๔๖
อคฺคคฺคกาคิณฺชเถร	๔	๔๒๓	„
คิณฺชคาเถร	๕	๔๒๔	„
เมคฺคคิณฺชเถร	๖	๔๒๕	„
คิณฺชคาเถร	๗	๔๒๖	๔๔๗
อคฺคคฺวธาเถร	๘	๔๒๗	„
อคฺคคฺคเถร	๙	๔๒๘	„
คฺคมาเถร	๓๐	๔๒๙	๔๔๘

เถรคาถาย คิณิปาต

อคฺคคฺวธา คฺคมาเถร	๑	๔๓๐	„
--------------------	---	-----	---

กิตฺตนปคฺค
เถรคาถาย ปญฺจกนิปาต

๗

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	อํก
อํคฺคมาเถร	๒	๔๓๑	๔๔๘
อณฺณตฺรธา อํคฺคมาเถร	๓	๔๓๒	๖
ทนฺนคิถาเถร	๔	๔๓๓	๖
อํพฺพิริเถร	๕	๔๓๔	๔๕๐
สํกฺกธาเถร	๖	๔๓๕	๖
เสถธาเถร	๗	๔๓๖	๖
โสธมาเถร	๘	๔๓๗	๔๕๑

เถรคาถาย จตฺตํกนิปาต

ภทฺทกาปถานํเถร	๑	๔๓๘	๖
----------------	---	-----	---

เถรคาถาย ปญฺจกนิปาต

อณฺณตฺรธาภิกฺขุขุณฺโณ อปณฺณตฺรธา	๑	๔๓๘	๔๕๒
วิมถา ปุรฺวณคณิกธา	๒	๔๔๐	๔๕๓
สํธาเถร	๓	๔๔๑	๖
นนฺธาเถร	๔	๔๔๒	๔๕๔
นนฺทคฺคตฺรธาเถร	๕	๔๔๓	๖
มิตฺตคกาดํเถร	๖	๔๔๔	๔๕๕

พ

กิตฺตฺนปคฺต
เถรํคาถาย สํตฺตกนิปาต

วคฺค	สํตฺต	ปพฺพ	อํงก
สํกฺคาเถรํ	๗	๔๔๕	๔๕๖
โสธนาเถรํ	๘	๔๔๖	๑
ภทฺทากุณฺฑลเถรํ	๙	๔๔๗	๔๕๗
ปฏฺจาจฺวาเถรํ	๑๐	๔๔๘	๑
คํสํมคฺคา เถรํ	๑๑	๔๔๙	๔๕๘
จนฺนทาเถรํ	๑๒	๔๕๐	๔๕๙

เถรํคาถาย ฉกฺกนิปาต

ปณฺจสํตา ปฏฺจาจฺวา	๑	๔๕๑	๔๕๙
วาสิฏฺฐํเถรํ	๒	๔๕๒	๔๖๐
เขมาเถรํ	๓	๔๕๓	๔๖๑
สํชฺชาตาเถรํ	๔	๔๕๔	๔๖๒
อโนปมาเถรํ	๕	๔๕๕	๑
มหาปฺชาปคํ โคคํมํเถรํ	๖	๔๕๖	๔๖๓
คฺคฺคาเถรํ	๗	๔๕๗	๔๖๔
วิชฺยาเถรํ	๘	๔๕๘	๑

เถรํคาถาย สํตฺตกนิปาต

อฺคฺคฺตราเถรํ	๑	๔๕๙	๔๖๕
---------------	---	-----	-----

กิตฺตฺนปตฺต
เถรืคาคถาย ฐีตฺตนิปาต

๒

วตฺต	ฐีตฺต	ปพฺพ	ขงฺก
จาดาคถารื	๒	๔๖๐	๔๖๖
ขุปรุจาดาคถารื	๓	๔๖๓	๔๖๗

เถรืคาคถาย อฏฺฐีจกนิปาต

ฐีตฺตขุปรุจาดาคถารื	๓	๔๖๒	๔๖๘
---------------------	---	-----	-----

เถรืคาคถาย นวกนิปาต

วตฺตขุปรุจาดาคถารื	๓	๔๖๓	๔๖๙
--------------------	---	-----	-----

เถรืคาคถาย เอกาทสฺสกนิปาต

กัถาโคตมืเถรื	๓	๔๖๔	๔๗๐
---------------	---	-----	-----

เถรืคาคถาย ทูวาทสฺสกนิปาต

ขุปรุขตวณฺณาคถารื	๓	๔๖๕	๔๗๓
-------------------	---	-----	-----

เถรืคาคถาย โสฬสฺสกนิปาต

ปรุณฺณิกาคถารื	๓	๔๖๖	๔๗๓
----------------	---	-----	-----

เถรืคาคถาย ฐีตฺตนิปาต

อมฺพปาดัถารื	๓	๔๖๗	๔๗๕
โรหิณืเถรื	๒	๔๖๘	๔๗๘
จาดาคถารื	๓	๔๖๙	๔๘๑

๘

กิตฺตฺนปคฺค
เถรคาถาย มหานิပါတ

วคฺค	สํคฺค	ปพฺพ	องฺก
สํนฺทรีเถร	๔	๔๗๐	๔๗๓
สํภา กมฺมารชฺคาเถร	๕	๔๗๓	๔๗๖

เถรคาถาย ทีสนิပါတ

สํภา ชฺวภมฺพวนิกาเถร	๓	๔๗๒	๔๗๐
----------------------	---	-----	-----

เถรคาถาย จตุทาพิสนิပါတ

อิติทาสีเถร	๓	๔๗๓	๔๗๕
-------------	---	-----	-----

เถรคาถาย มหานิပါတ

สํเมธาเถร	๓	๔๗๕	๔๗๗
-----------	---	-----	-----

สตุตฺตนุตปปีฏฺเฏ ชุตฺตทกนิกายสตุต
วิมานวตฺต

นโม ตสฺส ภคฺวโต อรหโต สมนาสมฺพุทฺธสฺส ๑

ปจฺจิม ปีจฺวคฺโค

[๑] ปีจฺนเต โสวณฺณมยํ อฺพาวํ
มโนชวํ คจฺฉติ เยน กามํ
ชตฺตงฺกเต ๑ มาตฺตยชเร สฺวตฺตฺเถ
โธภาสฺสี วิชฺชชฺวีวพฺภกฺกญฺ

เกน เต ตาทิโส วณฺโณ เกน เต อธิมฺชฺฉติ
อฺปฺปฺปชฺชนฺติ ๑ เต โภคา เย เกจิ มนโส ปียา

ปฺปฺปจฺฉามิ ตํ เทว มหานุภาเว
มณฺธสฺสภฺตา กิมกาสี ปฺปฺปญฺ
เกนาตี เขวณฺชฺฉิตานุภาวา

วณฺโณ ๑ เต สฺพพฺพิสา ปภาสฺตีติ ๑

สา เทวตา อคฺคตฺตนา โมคฺคตฺตนาเนน ปฺปฺปจฺฉิตา

๑ ยฺวโรปฺปียไปคฺคตฺเถ มตฺตยชเร ๑ เป ๑

ปญฺหิ ปุญฺจา วิทยาภาสิ ยสฺส กมฺมสฺสทํ ผลํ

อหิ มนุสฺเสสฺสุ มนุสฺสญฺญตา

อพฺภาคตนาถนํ อทาสี

อภิวาทยิ อณฺชติกํ อกาสิ

ยถานุภาวญฺจ อทาสี ทานํ

เคน เม ตาทีโส วนฺโน เคน เม อิมิขุณฺตี

อุปฺปชฺชนฺติ จ เม โภคา เข เกจิ มนโส ปียา

อกุขามิ เต ภิกฺขุ มหानุภาว

มนุสฺสญฺญตา ยมกาสิ ปุณฺณํ

เคนมฺหิ เอวณฺชติตานุภาวา

วนฺโน จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ฯ

ปัสวีมานํ ปจฺมํ ฯ

[๒] ปัสฺนเต เวพฺพิมยํ อุพารํ

มโนชวํ ศฺจฺจติ เยน กามํ

อตฺถกเต มาตฺถยเร สฺวคฺเค

โธภาสสิ วิชฺชฺริวพฺภกฺขุ

เกน เต ตาทีโส วนฺโน เกน เต อิมิขุณฺตี

อุปฺปชฺชนฺติ จ เต โภคา เข เกจิ มนโส ปียา

ปุจฺจามิ ทํ เทวิ มหानุภาเว

มนุสฺสญฺญตา กิมกาสิ ปุณฺณํ

๓] วิมานวคฺคฺมฺมํ ปจฺมตฺตํ ปิฉวคฺคฺตฺตํ ตติยํ ปิฉวิมานํ

๓

เกนาสิ เหวณชฺชิตานุกาวา

วณฺโณ ๑ เต สัพฺพทิสฺสา ปภาสฺสํคํ ๑

ธํ เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา

ปณฺหํ ปุจฺฉา วิยาภาสิ ยตฺตํ กมฺมตฺตํมํ ฌตฺตํ

อหํ มนุสฺสเสสฺสุ มนุสฺสตฺตภา

อพฺภาตตานาธนํ อทาสี

อภิวาทยํ อณฺชตฺตํ อกาสิ

ยถานุกาวณฺ ๑ อทาสี ทานํ

เตน เม ตาทิสฺโส วณฺโณ เตน เม อธิรมิชฺชตฺตํ

อฺปฺปชฺชตฺตํ ๑ เม โภคา เย เกจิ มนฺโส ปิยา

อภฺขามิ เต ภิกฺขุ มหานุกาว

มนุสฺสตฺตภา ยมกาสิ ปุณฺณํ

เตนมฺหิ เหวณชฺชิตานุกาวา

วณฺโณ ๑ เม สัพฺพทิสฺสา ปภาสฺสํคํ ๑

ปิฉวิมานํ ทฺตติยํ ๑

[๓] ปิฉนฺเต โสวณฺณมยํ อฺพาวํ

มโนชฺวํ คจฺฉตฺติ เยน กามํ

อตฺตํเต มาตฺตยเร สฺวคฺคเต

โอภาสฺสิ วิชฺชริวพฺภกฺกฺมํ

เกน เต ตาทิสฺโส วณฺโณ เกน เต อธิรมิชฺชตฺตํ

อุปัชฌชนฺติ ๑ เตะ โภคา เย เกจิ มนโส บิยา

ปุจฺฉามิ คัม เทวิ มหานุภาเว

มฺหุสฺสํภฺตา กิมกาสี ปุณฺณํ

เกนาสิ เหวณฺชติคานฺนภาวา

วณฺโณ ๑ เตะ สัพฺพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

สฺวา เทวตา อคฺคฺคมนา โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺฉิตา

ปณฺหิ ปุชฺจา วิยาภาสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสํสิทฺถํ ผลํ

อุปฺปสฺสํ กมฺมสฺสํ ผลํ มเมทํ

เยนมฺหิ เหวณฺชติคานฺนภาวา

อหิ มฺหุสฺสํสฺสํ มฺหุสฺสํภฺตา

ปุริมาย ชาตียา มฺหุสฺสํโตเก

อทฺทสฺสํ วิรชํ ภิกฺขุ วิปฺปสฺนฺนมนนาจิตํ

คสฺสํ อทาสิหิ บิสิํ ปสฺนฺนา สฺสเกหิ ปาณิหิ

เตน เม คาทิสฺโส วณฺโณ เตน เม อิมิขฺมุคฺติ

อุปัชฌชนฺติ ๑ เม โภคา เย เกจิ มนโส บิยา

อภฺชามิ เตะ ภิกฺขุ มหานุภาเว

มฺหุสฺสํภฺตา ยมกาสี ปุณฺณํ

เตนมฺหิ เหวณฺชติคานฺนภาวา

วณฺโณ ๑ เม สัพฺพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

บิสิํวิมานํ คตฺถิยํ ๑

๔] วิมานวตฺถุสฺมึ ปจฺมสฺสํ ปิฉฺวคฺคสฺสํ จคฺคํ ปิฉฺวิมานํ ๕

[๔] ปิฉฺนุเต เวพฺพริยมยํ อุกฺพารํ
มโนชวํ คจฺจติ เยน กามํ
อถงฺกเต มาตฺถยเร สฺวคฺคเก
โอบาสฺสึ วิชฺชวฺวิพฺภกฺกญฺ

เกน เต ตาทิโส วณฺโณ เกน เต อิมิขฺฌติ
อฺปฺปชฺชนฺติ จ เต โภคา เย เกจิ มนโส ปิยา
ปฺจุณามิ คํ เทว มหานุภาเว
มนุสฺสํภฺตา กิมกาสึ ปฺญญํ
เกนาสิ เหวณฺชติคานุภาวา
วณฺโณ จ เต สฺพพฺพิสา ปภาสฺคฺติ ฯ
ธํ เทวตา อคฺคตฺตนา โมคฺคตฺตนาเนน ปฺจุณิตา
ปฺญญํ ปฺญฺจา วิยาการึ ยสฺสํ กมฺมสฺสํทํ ผลํ
อฺปฺปสฺสํ กมฺมสฺสํ ผลํ มเมทํ
เยนมุหิ เหวณฺชติคานุภาวา
อหํ มนุสฺสํเสตฺ มนุสฺสํภฺตา
ปฺริมา ย ชาคิยา มนุสฺสํโสเก
อทฺทลํ วิวชํ ภิกฺขุํ วิปฺปสฺสนฺนมนาวิตํ
คสฺสํ อทาสึทํ ปิฉํ ปสฺสนฺนา สฺสเกหิ ปาณินิ
เตน เม ตาทิโส วณฺโณ เตน เม อิมิขฺฌติ
อฺปฺปชฺชนฺติ จ เม โภคา เย เกจิ มนโส ปิยา

อกฺขามิ ตํ ภิกฺขุ มหानุภาว
 มนุสฺสํสฺสวตา ๑ ยมํ อกาถํ
 เคนมฺหิ เอวณฺชตฺตคานุภาวา
 วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสา ปภาสํคํติ ๑
 ปิํจวิมานํ จตฺตํ ๑

[๕] กุณฺยชโร เต วราโรโห นานารตฺนกปฺปโน
 รุจิโร ภามวา ชวตฺมปฺปโน อากาสมฺหิ สํมํหิ
 ปทุมํ ๒ ปทุมปตฺตคฺกชํ ๓ ปทุมปฺปตฺตชฺชตินุโร
 ๒ ปทุมจฺจนฺนาภิกิณฺณงฺโก โสวณฺณนํปฺกชฺรมาตวา
 ปทุมานุสํคํ มคฺคํ ๒ ปทุมปตฺตคฺวิภูสิคํ
 จิคํ วคฺคฺมณฺคฺฆาติ มิคํ คจฺจติ วารโณ
 ตสฺสํ ปกฺกมมานสฺสํ โสวณฺณนํ สํวตฺตํสฺสวา
 เคสํ สํยุยฺยติ นิคฺโขโฆโส ตฺริเย ปณฺจจฺจคิเก ยถา
 ตสฺสํ นาคสฺสํ ชนฺธมฺหิ สํจิจฺจตฺตา อตฺตงฺกตา
 มหนฺคํ อจฺจวราสํจํ วณฺณเนน อติโรจสิ
 ทานสฺสํ เค อิทํ ผลํ อโถ สํสํสฺสํ วา ปน
 อโถ อณฺชตฺตคฺมมสฺสํ คํเม อกฺขามิ ปุจฺฉิตฺตา (ติ ๑)
 สํ เทวตา อตฺตมนา โมคฺคตฺตตฺตาเนน ปุจฺฉิตฺตา
 ปณฺหิ ปุณฺจา วิยาภาสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสํสิทํ ผลํ

ย. ๓ ยมกาถํ ปุณฺณํ ๑ ๒ ปทุม- ๑ ๓ ปทุมปฺปต- ๑

๖] วิมานวตฺถุณฺโณ ปจฺมตฺถ ปิยวคฺคตฺถ ญฺจ นาวาวิมานํ ๗

ทิสฺวาน คุณฺตมฺปนฺนํ	ฌายี ฌานรตฺ ติตฺ
อทาสี ปุปฺผาภิกิณฺณํ	อาสนํ ทุสฺสตฺถนฺตํ
อุปทฺตมฺปทฺมาตาหิ	อาสนตฺถ สมนฺตโต
อพฺภิกิรตฺถํ ปตฺเตหิ	ปตฺนนา สเทหิ ปาณิหิ
ตตฺถ กมฺมกฺตฺถตฺถ	อิทํ เม ตาทิถํ ผลํ
ตฺถกาโร คุรฺกาโร จ	เทวานํ อปฺปิจา อหิ
โย เว สมนฺมาวิมฺตฺตานํ	ตฺถตานํ พุรฺหมจาวินํ
ปตฺนโน อาสนํ ทชฺชา	เอวํ นนฺเต ยถา อหิ
ตตฺมา หิ อตฺตกาเมน	มหตฺตมภิกงฺขตา
อาสนํ ทาทพฺพิ โหติ	สวฺรณฺตมธารินฺนุติ ๑

กฺุณฺชรวิมานํ ปณฺจมํ ๑

[๖] สฺวณฺณจฺจทฺถํ นาวํ	นารี อารยฺห ติฏฺจติ
โศคาพฺหสิ ^๑ โปกฺุชฺรณิ	^๒ ปทฺมํ ติณฺทสิ ปาณินา
กฺุญฺจาคารา นิเวธา เต	วิภตฺตา ภาตโส มิตา
ททฺทตฺถมานา อภนฺติ	ตฺถนฺตา จตุโร ทิสฺวา
เกน เต ตาทิโส วณฺโณ	เกน เต อิมิขฺฌติ
อุปฺปชฺชนฺติ จ เต โภคา	เย เกจิ มนโส ปียา

ปฺุจฺจามิ ตํ เทว มหาณฺภาเว
 มนฺตฺตฺถตา กิเมกาสิ ปณฺณํ

ยุ. ๓ โศคาหสิ ๑ ๒ ปทฺมํ ๑

เกนาถิ เหวณชติตานุภาว
 วนฺโนน จ เค สัพพทิสสา ปภาสคํคิ ฯ
 ส่า เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺตา
 ปณฺหิ ปุจฺฉา วิยาภาสสิ ยสฺส กมฺมสฺสํสิทํ ฌถํ
 อหิ มนุสฺสเสสฺส มนุสฺสญฺญา
 ปุริมาย ชาตียา มนุสฺสโตเก
 ทิสฺวาน วิกฺขุ คตฺติเต กิตฺตฺเต
 อจฺฉาย ปาคุ อุกกํ อทาสํ
 โย เว กิตฺตฺตนา นีปาสิตานํ
 อจฺฉาย ปาคุ อุกกํ ททาทิ
 สํโศททา สสฺสํ ภวนฺติ นชฺชโ
 ปหุตฺตมถฺยา พหุปฺปณฺทริกา
 คํ อวปฺตา อนุปฺริยนฺติ สัพพทา
 สํโศททา วาตฺตฺตฺตฺตนา นํ
 อมฺพา จ สํธา ติตฺตา จ ชมฺพุโย
 อุกฺกาทฺตา ปาฏฺติโย จ มุตฺตฺตา
 คํ ภูมิกาทฺติ อฺเปตฺตฺตํ
 วิมานเสฏฺฐํ ภูสํโธภานํ
 สสฺสํว กมฺมสฺสํ อโย วิปาทิ
 เขตาทิสํ ปุณฺณกตา ฌภนฺติ

๗] วิมานวตฺตฤๅมึ ปร๑ม๑ส๑ส ปึ๑ว๑ค๑ค๑ส๑ส ส๑ค๑ค๑มึ นาวาวิมานํ ๘

กุฎาคารา นิเว๑สา เม วิภ๑ค๑ตา ภา๑ค๑โส มิ๑ตา
ท๑ท๑ท๑ต๑ต๑มา๑นา อา๑ภ๑น๑ค๑ติ ส๑ม๑น๑ค๑า จ๑ค๑โร ทิ๑สา
เต๑น เม ตา๑ทิ๑โส ๑ว๑ณ๑โน๑น๑ เ๑น เม อि๑ธ๑มิ๑ช๑ค๑ติ
อ๑ป๑ป๑ช๑ช๑น๑ค๑ติ จ เม โภ๑คา เ๑ เก๑จิ ม๑น๑โส ปึ๑ยา
อ๑ก๑ข๑ามี เ๑ ภิ๑ก๑ข๑ ม๑หา๑น๑ภา๑ว
ม๑น๑ุ๑ส๑ส๑ภ๑ค๑า ๑ย๑ม๑หึ อ๑กา๑สิ
เ๑น๑ม๑หิ เ๑ว๑ณ๑ช๑ติ๑ตา๑น๑ภา๑ว
๑ว๑ณ๑โน๑น๑ จ เม ส๑พ๑พิ๑ท๑สิ๑า ป๑ภา๑ส๑ค๑ี ๑
นาวาวิมานํ ๑น๑จึ ๑

[๗] ส๑ว๑ณ๑ณ๑จ๑ค๑ท๑นึ๑ นาวึ๑ นาวิ อ๑าร๑ยุ๑ห๑ ทิ๑ฆ๑ร๑สิ๑
โ๑ค๑า๑ห๑สิ๑ ๑ป๑ก๑ข๑ร๑ณึ๑ ๑ป๑ท๑มึ๑ ฉิ๑น๑ุ๑ท๑สิ๑ ป๑า๑ณ๑ิน๑า
กุฎาคารา นิเว๑สา เ๑ วิภ๑ค๑ตา ภา๑ค๑โส มิ๑ตา
ท๑ท๑ท๑ต๑ต๑มา๑นา อา๑ภ๑น๑ค๑ติ ส๑ม๑น๑ค๑า จ๑ค๑โร ทิ๑สา
เก๑น เ๑ ตา๑ทิ๑โส ๑ว๑ณ๑โน๑น๑ เก๑น เ๑ อิ๑ธ๑มิ๑ช๑ค๑ติ
อ๑ป๑ป๑ช๑ช๑น๑ค๑ติ จ เ๑ โภ๑คา เ๑ เก๑จิ ม๑น๑โส ปึ๑ยา
ป๑จ๑ณ๑ามี คึ๑ เท๑วิ ม๑หา๑น๑ภา๑เว
ม๑น๑ุ๑ส๑ส๑ภ๑ค๑า ภิ๑ม๑กา๑สิ๑ ป๑ุ๑ณ๑ณึ๑
เก๑นา๑สิ๑ เ๑ว๑ณ๑ช๑ติ๑ตา๑น๑ภา๑ว
๑ว๑ณ๑โน๑น๑ จ เ๑ ส๑พ๑พิ๑ท๑สิ๑า ป๑ภา๑ส๑ค๑ี ๑

ยุ. ๑ ยมกาสิ ปุณณํ ๑ ๒ โคคาหสิ ๑ ๓ ปทมึ ๑

ธํ เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺตา
ปณฺหิ ปุชฺฉา วิยาภาสิ ยสุตฺต กมฺมสุตฺตํ ฌตฺ

อหิ มนฺตฺเตตฺตฺ มนฺตฺตฺตฺตฺ

ปุริมาย ชาตฺยา มนฺตฺตฺตฺโตเก

ทิสฺสุวาน ภิกฺขุํ ตฺตฺตํ กิตฺตฺตํ

อชฺชําย ปาตุํ อชฺชํ อทาสิ

โย เว กิตฺตฺตฺตฺตฺ บิปปาสิตฺตฺตฺ

อชฺชําย ปาตุํ อชฺชํ ททาสิ

ตฺตฺตฺโตทกา ตฺตฺตฺตฺ ภวณฺติ นชฺชช

ปหฺมตฺตฺตฺตฺตฺ พหุปฺนชฺชช

ตํ อปคฺคา อณฺุปรียนฺติ สฺพพทา

ตฺตฺตฺโตทกา วาตฺตฺตฺตฺตฺตฺ นทํ

อมฺพวา ๑ ธํธตา ติตฺตกา ๑ ชมฺพโย

อชฺชชทตฺตกา ปาชฺชชติโย ๑ ฉุตฺตฺต

ตํ ฐมฺมิภาเคหิ อชฺชชชชช

วิมานเสชฺชชช ภูตฺตฺตฺตฺตฺ

ตฺตฺตฺเตว กมฺมสุตฺต ฌยํ วิปาโก

เชตาทิสํ ปุณฺณชฺชชชชช

เตน เม ตาทิสํ วจฺฉนฺเตน เม อชฺชชชชชชช

อชฺชชชชชชช ๑ เม โภคฺคา เย เกจฺจ มนฺตฺตฺตฺตฺ มียา

๘] วิมานวตฺถุสฺมึ ปจฺมสฺส ปัสวคฺคสฺส อฏฺฐมํ นาวาวิมานํ ๓๓

อกฺขามิ เต ภิกฺขุ มหानุภาว
มฺหุสฺสํภุตา ยมกาสี ปุณฺณํ
เคนมฺหิ เหวณฺชติคานุภาวา
วณฺโณ ๑ เม สํพุทฺธิสา ปภาสํคํติ ฯ
นาวาวิมานํ สํตฺตมํ ฯ

[๘] สํวณฺณจฺจนํ นาวํ นารี อารุหฺหฺติ อฏฺฐํ
โศคาพฺหฺสํ โปกฺขรณํ ปทฺมํ ๒ ฉินฺทสิ ปาณินา
กุฎาคารา นิเวสา เต วิภคฺตา ภาคฺโส มิตา
ททฺทตฺตมานา อากฺขุติ สมนฺตา จตุโร ทิสฺวา
เกน เต คาทิโส วณฺโณ เกน เต อิมฺชฺฌติ
อฺปฺปชฺชฺหฺติ ๑ เต โภกา เย เกจิ มนฺโส ปียา
ปุจฺฉามิ คํ เทวํ มหानุภาเว
มฺหุสฺสํภุตา กิมกาสี ปุณฺณํ
เคนาสี เหวณฺชติคานุภาวา
วณฺโณ ๑ เต สํพุทฺธิสา ปภาสํคํติ ฯ
สา เทวตา อตฺตมฺนา สมนฺพุทฺเธเนว ปุจฺฉิตา
ปณฺหํ ปุฏฺฐา วิยาภาสิ ยสฺส กมฺมสฺสํสิทฺถํ ผลํ
อหํ มฺหุสฺสํเสสฺสุ มฺหุสฺสํภุตา
ปุริมา ย ชาตียา มฺหุสฺสํโสเก

ย. ๓ โศคาหฺสํ ๑ ๒ ปทฺมํ ๑

ทิสฺวาน ภิกฺขุ คสิเต กิตฺตเต

อฺนุจาย ปาตุ อุกฺกํ อทาสี

โย เว กิตฺตทานํ ปิปาติตานํ

อฺนุจาย ปาตุ อุกฺกํ ททาทิ

สฺตีโตทกา คสฺสํ ภวณฺติ นชฺไช

ปฺหุคฺมตฺตยา พฺหุพฺนฺทวักกา

คํ อวปคา อณฺปรियนฺติ สฺพพทา

สฺตีโตทกา วาตฺถสฺนฺตคา นทํ

อมฺพา จ สํสา ทิตฺกา จ ชมฺพุโย

อฺนุททาทกา ปาฏติโย จ มฺตฺตคา

คํ ภูมิกาคะหิ อฺเปคฺรพํ

วิมานเสฏฺฐํ ภูสฺสํภมานํ

คสฺสเสว กมฺมสตฺยํ อโย วิปาโก

เอตาทิสฺสํ ปุณฺณกคา ตภนฺติ

กฺุฏาคารา นิเวสา เม วิภคฺคา ภาคิสฺสํ มิทา

ททฺทตฺตมานา อภนฺติ สมนฺตา จคฺุโร ทิสฺสา

เตน เม คาทิสฺสํ วณฺโณ เตน เม อิมิขฺตติ

อฺนุปฺชชฺชนฺติ จ เม โภคา เย เกจิ มนฺสํ ปิยา

เตนฺนํหิ เอวณฺชติตานุภาวา

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคํ

๘] วิมานวคฺคสุตฺถิ ปจฺมสุตฺถ ปิยวคฺคสุตฺถ นวมนํ ปถวีวิมานํ ๑๓

เอตสุตฺถ กมฺมสุตฺถ อโย วิปาโก
อชฺชุสายน พุทฺโธ อุตฺถํ อปาสฺสตี ฯ
นาถาวิมานํ อชฺชุสมํ ฯ

[๘] อภิกฺกนฺเตน วณฺณเนน ยถา ตฺวํ คิณฺธุสฺสตี เทวเต
โอภาเสนฺตุคฺคิ ทิสฺสา สฺพพฺพา โอสฺสธํ วิย ตารกา
เกน เต ตาทีโส วณฺโณ เกน เต อิมิขฺมุตฺติ
อชฺชุปฺชฺชุนฺตฺติ ฯ เต โภคา เย เกจิ มนฺโส ปิยา
เกน ตฺวํ วิมฺโตภาสา อติโรจฺสตี เทวเต
เกน เต สฺพพคฺคฺเตหิ สฺพพฺพา โอภาสฺเร ทิสฺสา
ปฺจุณฺนามิ คํ เทวิ มหานุภาเว
มนุสฺสํสฺสฺสตา กิเมกาสิ ปุณฺณํ
เกนาสิ เอวณฺชฺชิตานุภาวา
วณฺโณ ฯ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสตีคฺคิ ฯ
สา เทวตา อตฺตคฺคมนา โมคฺคคฺคตฺตนาเนน ปฺจุณฺนิตา
ปณฺหิ ปชฺชฺชา วิยาภาสิ ยสฺส กมฺมสุตฺถิตํ ผลํ
อหิ มนุสฺสํเสตฺถ มนุสฺสํสฺสฺสตา
ปฺริมาเย ชาตฺติยา มนุสฺสํสฺสโตเก
คฺคมนุชฺชการมฺหิ คิมีลิกายํ
ปถวีปภาตมฺหิ อหิ ปถวี
โย อนุชฺชการมฺหิ คิมีลิกายํ

ปทีปกาตมฺหิ ททาคิ ทีปํ
อุปฺปชฺชุนฺติ โสฺติรตฺตํ วิมานํ
ปหฺตมตฺตํ พหุปฺปญฺจทรรักํ

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ เตน เม อธิมชฺชุนฺติ
อุปฺปชฺชุนฺติ จ เม โภคา เย เกจิ มนโส ปียา
เตนํหิ วิมโถภาสา อติโรจามิ เทวตา
เตน เม สฺพพคฺคเตหิ สฺพพา โธภาสเว ทิสฺสา
อกุชามิ เต ภิกฺขุ มหฺนุภาเว
มฺนุสฺสสุทฺตฺตา ยมกาสี ปุณฺณํ
เตนํหิ เอวณฺชตฺติตานุภาวา
วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิตี ฯ
ปทีปวิมานํ นวมนํ ฯ

[๓๐] อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยา ตฺวํ ตฺวิจฺจสิ เทวเต
โธภาสํนคฺคิ ทิสฺสา สฺพพา โธสฺสํ วิย ตารกา
เกน เต ตาทิโส วณฺโณ เกน เต อธิมชฺชุนฺติ
อุปฺปชฺชุนฺติ จ เต โภคา เย เกจิ มนโส ปียา
ปุจฺจามิ ตํ เทว มหฺนุภาเว
มฺนุสฺสสุทฺตฺตา กิมกาสี ปุณฺณํ
เกนํหิ เอวณฺชตฺติตานุภาวา
วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิตี ฯ

๓๑] วิมานวตฺตฤๅมฺหิ ปจฺมสฺสํ ปัจจวคฺคสฺสํ เอกาทสํ ปติพฺพตาวิมานํ ๓๕

สฺวา เทวตา อคฺคตมฺหา โมคฺคตฺตฺตาเนน ปุจฺจติตา
 ปณฺหิ ปุจฺจสา วิยาภาสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสํสิทฺธํ ผลํ
 อหิ มนุสฺสเสสฺสุ มนุสฺสํสฺสฺยา
 ปริมาย ชาตียา มนุสฺสํสฺสโตเก
 อทฺทสฺสํ วิรชฺชํ พุทฺธํ วิปฺปลนฺนมนฺนาจิตฺตํ
 อาสฺสชฺช ทานํ อทาสฺสํ อกามา คิตฺตทฺทฺชิตฺตํ
 ทกฺทฺชิตฺตเยยฺยสฺสํ พุทฺธสฺสํ ปสฺสนฺนา สํเกหิ ปาณินิหิ
 เตน เม ตาทิโส วณฺโณ เตน เม อิมชฺชิตฺตํ
 อปฺปชฺชชฺชนฺติ จ เม โภกา เย เกจิ มนฺโส ปิยา
 อภฺชามิ เต ภิกฺขุ มหฺนุภาเว
 มนุสฺสํสฺสฺยา ยมกาสิ ปุณฺณํ
 เตนมฺหิ เอวณฺชิตฺตานุภาวา
 วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสา ปภาสฺสํคิตฺติ ๗
 คิตฺตทฺทฺชิตฺตวิมานํ ทสฺมํ ๗

[๓๑] โภจฺจา มยฺรทา ทิวียา จ หิสา
 วคฺคสฺสํสฺสฺวา โภกิตฺตา สมนฺปตฺนฺติ
 ปุปฺปผาภิกิณฺณํ รมฺมมิตฺทํ วิมานํ
 อเนกจิกฺคํ นรนาวิเสวิตฺตํ
 ตคฺคตฺตฺตฺตฺติ เทว มหฺนุภาเว
 อิทฺถํ วิภฺพพฺพนฺติ อเนกรูปา

อีมา ๑ เตะ อจฺจวราโย สมนฺตโต
 นจฺจนฺติ คายนฺติ ปโมทยนฺติ
 เทวิทฺธิปคฺคตาสี มหानุภาเว
 มนุสฺสํสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เกนาลี เหวฉฺชติตานุภาวา
 วณฺโณ ๑ เตะ สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํคิ ๑
 สํ เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ปณฺหิ ปุณฺจา วิยาภาสี ยสํสํ กมนุสํสํสํสํ สํ
 อหิ มนุสฺสํสํสํ มนุสฺสํสฺสฺส
 ปติพฺพตา อนนฺนมนนา อโหสิ
 มาตาว ปุคฺคิ ออนุชฺชมานา
 กุทฺธาบีหิ นปฺปวฺรํสํ อโวจํ
 สจฺเจ จิตฺตา โมสํวชฺชํ ปหาย
 ทาเน รตา สจฺจคฺคิตฺตฺตภาวา
 อนนฺนจ ปานนฺนจ ปสฺสนฺนจิตฺตภา
 สจฺจกจฺจ ทานํ วิปฺปตํ อทาสํ
 เตน เม ตาทิโส วณฺโณ เตน เม อิชฺมิชฺชตฺติ
 อฺปฺปชฺชชฺชตฺติ ๑ เม โภคา เย เกจิ มนฺโส ปียา
 อกฺขามิ เตะ ภิกฺขุ มหानุภาว
 มนุสฺสํสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

วิมานวตฺถุสฺสมี ปจฺมสฺสฺส ปิสงฺวคฺคสฺส
ทฺวาทสฺมํ ทฺขิตฺยปติพฺพตฺตาวิมานํ

เตนฺมุหิ เอวณฺชติคานฺนุภาววา
วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสํ ๑
ปติพฺพตฺตาวิมานํ เอกาทสฺมํ ๑

[๑๒] เวพฺพริยถมฺภํ รุจิวํ ปภสฺสฺสฺสํ
วิมานมารุญฺห อเนกจิตฺตํ
คตฺถุจฺจลลิตฺติ เทวิ มหानฺนุภาเว
อฺจุจฺจวจฺจา อิทฺธิวิภิกฺขุพฺพมฺมานา
อิมฺมา จ เต อจฺจวราโย สมนฺนุคฺโต
นจฺจนฺติ คายนฺติ ปโมทยนฺติ
เทวิทฺธิปตฺตฺตาสฺสิ มหานฺนุภาเว
มฺนุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
เกนาสฺสิ เอวณฺชติคานฺนุภาววา
วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสํ ๑

สฺสา เทวตา อตฺตมฺนา โมคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
ปณฺหํ ปฺนุจฺสา วิยาภาสฺสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสฺสฺสฺสฺส
อหํ มฺนุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
อฺปาสฺสิกา จกฺขุมฺโต อโหสฺสิ
ปาณนาติปาตา วิรตา อโหสฺสิ
โตเก อทินฺนํ ปวิวชฺชยิสฺสฺส
อมชฺชปา นานี มุสฺสา อภาณฺนิ

สกน สามีนา อโหสิ์ คุฏฐา
 อนนณจ ปานณจ ปสนนจิตฺตา
 สกุกจ ทานํ วิปฺตํ อทาสี
 เตน เม ตาทิโส วณฺโณ เตน เม อิมิขฺฌติ
 อปฺปชฺชนฺติ จ เม โภคา เย เกจิ มนโส ปียา
 อกฺขามิ เต ภิกฺขุ มหानุภาเว
 มนุสฺสํภฺตา ยมํ อทาสี
 เตนมฺหิ เหวณฺชติตานุภาวา
 วณฺโณ จ เม สพฺพทิสฺสา ปภาสฺสตี ๑
 ทุคฺยปติพฺพตาวิมานํ ทุวาทสมํ ๑

[๓๓] อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยา คุวํ ติฏฺฐสฺสี เทวเต
 โสภานฺตํ ทิสฺสา สพฺพา โสธโร วีย ตารกา
 เตน เต ตาทิโส วณฺโณ เตน เต อิมิขฺฌติ
 อปฺปชฺชนฺติ จ เต โภคา เย เกจิ มนโส ปียา
 ปฺจุขฺคามิ ตํ เทว มหานุภาเว
 มนุสฺสํภฺตา กิมกาสี ปฺจุณฺณํ
 เกนาสึ เหวณฺชติตานุภาวา
 วณฺโณ จ เต สพฺพทิสฺสา ปภาสฺสตี ๑
 สฺวา เทวตา อคฺคมนา โมคฺคตฺตนาเนน ปฺจุณฺณิตา
 ปณฺหํ ปฺจุฐา วียากาสี ยสฺสํ กมฺมสฺสํหํ ฌตํ

๓๔] วิมานวตฺตฤๅมํ ปจฺมตฺตํ ปิ๓วคฺคตฺตํ จุฑทตฺมํ ตฺถนิ๓ววิมานํ ๓๘

อหํ มนุ๓ต๓ต๓ มนุ๓ต๓ฏฺทา

ตฺถนิ๓ว อโห๓ต๓ ต๓ต๓ร๓ต๓ ฆเว

อท๓ท๓ต๓ วิ๓ร๓ช๓ ภิก๓ข๓ญ๓ วิ๓ป๓ต๓น๓น๓นา๓วิ๓ต๓

ต๓ต๓ต๓ อ๓ทา๓ติ๓หิ๓ ป๓ว๓ วิ๓ต๓น๓นา๓ ต๓เก๓หิ๓ ป๓า๓ณิ๓หิ๓

ภ๓า๓ค๓ท๓ค๓ณ๓ภ๓า๓ค๓ ท๓ค๓ว๓น๓ โ๓ม๓ทา๓มิ๓ น๓น๓ท๓น๓ ๓น๓

เต๓น๓ เม๓ ค๓า๓ท๓โ๓ส๓ ๓จ๓ณ๓โ๓น๓ เต๓น๓ เม๓ อ๓ิ๓ริ๓มิ๓ช๓ณ๓ติ๓

อ๓ุ๓ป๓๓ช๓น๓ติ๓ จ๓ เม๓ โ๓ภ๓ค๓า๓ เย๓ เก๓จ๓ิ๓ ม๓น๓โ๓ส๓ มี๓ยา๓

เต๓น๓ม๓หิ๓ เ๓ว๓จ๓ณ๓ช๓ติ๓ค๓า๓น๓ภ๓า๓ว๓

๓จ๓ณ๓โ๓น๓ จ๓ เม๓ ต๓พ๓ุ๓ท๓ิ๓ส๓า๓ ป๓ภ๓า๓ต๓ต๓ิ๓ ๑

ตฺถนิ๓ววิมานํ เ๓ร๓ส๓ม๓ ๑

[๓๔] อ๓ภิก๓ก๓น๓เต๓น๓ ๓จ๓ณ๓เ๓น๓น๓ ยา๓ ค๓ว๓ ต๓ิ๓ฏ๓จ๓ล๓ิ๓ เท๓ว๓เค๓

โ๓ภ๓า๓เ๓น๓ต๓ิ๓ ท๓ิ๓ส๓า๓ ต๓พ๓ุ๓พา๓ โ๓ส๓ต๓ร๓ี๓ วิ๓ย๓ ค๓า๓ร๓กา๓

เก๓น๓ เต๓ ค๓า๓ท๓ิ๓โ๓ส๓ ๓จ๓ณ๓โ๓น๓ เก๓น๓ เต๓ อ๓ิ๓ริ๓มิ๓ช๓ณ๓ติ๓

อ๓ุ๓ป๓๓ช๓น๓ติ๓ จ๓ เต๓ โ๓ภ๓ค๓า๓ เย๓ เก๓จ๓ิ๓ ม๓น๓โ๓ส๓ มี๓ยา๓

ป๓ุ๓จ๓ณ๓มิ๓ ต๓ิ๓ เท๓วิ๓ ม๓หา๓น๓ภ๓า๓เว๓

ม๓นุ๓ต๓ต๓ฏ๓ทา๓ ก๓ิ๓ม๓กา๓ล๓ิ๓ ป๓ุ๓ณ๓ณ๓

เก๓น๓า๓ล๓ิ๓ เ๓ว๓จ๓ณ๓ช๓ติ๓ค๓า๓น๓ภ๓า๓ว๓

๓จ๓ณ๓โ๓น๓ จ๓ เต๓ ต๓พ๓ุ๓ท๓ิ๓ส๓า๓ ป๓ภ๓า๓ต๓ต๓ิ๓ ๑

ต๓า๓ เท๓ว๓ค๓า๓ อ๓ค๓ุ๓ค๓ม๓นา๓ โ๓ม๓ค๓ุ๓ค๓ต๓ุ๓ตา๓น๓น๓ ป๓ุ๓จ๓ณ๓ติ๓

ป๓ุ๓ณ๓หิ๓ ป๓ุ๓ณ๓จ๓า๓ วิ๓ยา๓กา๓ล๓ิ๓ ย๓ต๓ต๓ ก๓ม๓ม๓ส๓ล๓ิ๓หิ๓ ๓ต๓

อหิ มนุสฺเสสฺส มนุสฺสญฺญตา

สัจฺฉินฺดา อโหสิ สัจฺจวสฺส ชเว

ชทฺทลฺล วิรชฺชํ ภิกขุํ วิปฺปสฺสนุนฺนนาวิตํ

ตสฺส อทาสิหิ ภาคิํ ปสฺสนนา สกฺเทหิ ปาณินฺหิ

กุมฺมาสฺสบีณฺฑํ ทคฺควาน โมทามิ นนฺทเน วเน

เคน เม ตาทิสฺส วณฺโณ เตน เม อธิมฺชฺฉติ

อุปฺปชฺชนฺติ จ เม โภคา เย เกจฺจ มนฺโส บียา

เคนมฺหิ เอวณฺชติตานุภาวา

วณฺโณ จ เม สํพฺพทิสฺสา ปภาสฺสํคิํ ฯ

สัจฺฉินฺดาวิมานํ ชุทฺทลฺลํ ฯ

[๑๕] อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยา ตวํ ติวฺจฺฉิ เทวเต

โธภาเสนฺตีํ ทิสฺสา สํพฺพา โธสฺสํ วิย ตารกา

เกน เต ตาทิสฺส วณฺโณ เกน เต อธิมฺชฺฉติ

อุปฺปชฺชนฺติ จ เต โภคา เย เกจฺจ มนฺโส บียา

ปุจฺฉามิ ตํ เทวํ มหानุภาเว

มนุสฺสญฺญตา กิเมกาสิ ปุณฺณํ

เกนาสิ เอวณฺชติตานุภาวา

วณฺโณ จ เต สํพฺพทิสฺสา ปภาสฺสํคิํ ฯ

สา เทวตา ชคฺคตมนนา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา

ปณฺหิ ปญฺจา วิยาภาสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสํทํ ผลํ

๑๕] วิมานวตฺถุสฺมี ปัสสมสฺส ปัสวคฺคสฺส ปณฺณรตฺมํ อุกฺคฺตราวิมานํ ๒๑

อิธฺสํ ๑ มจฺจนฺนินํ ปถาโส
นาโหสิ มยฺหิ ทรมาวถฺนฺคฺคิยา
อภฺโกธนา ภคฺคฺ วถฺนฺวคฺคฺคิณิ
อุโปสฺสเถ... นิจฺจปฺปมคฺคา^๒

จาคฺคฺทฺทฺสํ ปณฺจทฺสํ ยา ๑ ปกฺขสฺสํ อฏฺฐมํ
ปาฏฺฐิหาริยปฺกฺขณฺจ อฏฺฐจฺงคฺคฺสฺสํมาคฺคํ
อุโปสฺสํ อฺปวถฺสํ สฺทา สฺสเถ สฺสํวคฺคา
สฺสณฺณมา สฺสํวิภาคา ๑ วิมานํ อวถฺสามหิ
ปาณาติปาตา วิรตา มุถฺวาธา ๑ สฺสณฺณคฺคา
เกยฺยยา ๑ อคฺคิจาวา ๑ มชฺชชฺปาณา ๑ อวธา
ปณฺจจสฺสํคฺคาปเท รตา อริยสฺสจฺจาน โทวิทฺทา
อุปาสิกา จกฺขมฺโค โคคฺมสฺสํ ยสฺสํสฺสํ
สฺสํหิ สฺสณฺณ สฺสณฺณ ยสฺสํ ๑ ยสฺสํสฺสํ
อนฺนํโกมิ สฺสํ ปณฺณํ สฺสํคฺคา จมฺหิ อนนามยา
เตน เม ตาทีโส วณฺโณ เตน เม อธิมชฺชณฺณคฺคิ
อุปฺปชฺชชฺนคฺคิ ๑ เม โภคา เย เกจฺจ มนฺโส ปิยา
อภฺจามิ เต ภิกฺขุ มหฺนํภาว
มณฺุสฺสํคฺคา ยมฺหิ อกาถฺ
เตนฺมฺหิ เอวณฺชชฺคฺคานํภาว

มรฺมมโปคฺคเถ ๑ มจฺจนฺนินํ ๑ ๒ อุโปสฺสเถ นิจฺจปฺปมคฺคา ๑

หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วณฺโณ จ เม สพุทฺธิสฺมา ปภาสํคํคิ ฯ

มม จ ภนฺเต วจเนน ภควโต ปาเท สิริสฺมา วนฺตฺเตยฺยาสี
อตุตฺตรา นาม ภนฺเต อูปาสิกา ภควโต ปาเท สิริสฺมา วนฺตคํคิ
อนจฺฉริยํ โข ปเนตํ ภนฺเต ยํ มํ ภควา อณฺเฏครสฺมิมิ สํมณฺเฏผล
พฺยากเวยฺย ตํ ภควา สํกทาคามิผลเต พฺยากสํคิ ฯ

อตุตฺตราวิมานํ ปณฺณรสฺมิมิ ฯ

[๑๖] ยุตฺตา จ เต ปรมชตฺตงฺกตา หยา
อโรมุชา อชฺฉิ คมา พถิ ชวา
อภินิมิตฺตา ปณฺจรรถา สฺตา จ เต
อเนวฺนฺติ ตํ สํวธิโจทิตา หยา
สฺมา คิฏฺฐสฺสิ รทวเว ชตฺตงฺกตา
โอภาสํยํ ชตฺตมिव โขติปาเวโก
ปฺจฺฉณามิ ตํ วรตฺตํ อโนมทสฺสเน
กสฺมา กายา อนฺธิวํ อูปาคมิ
กามคฺคปคฺคตํ ยมาหุ อฺนุตฺตรา
นิมฺมาย นิมฺมาย รมนฺติ เทวตา
คสฺมา กายา อจฺฉรเวกามาอณฺณ^{๔๒}
อิธาคตา อนฺธิวํ นมสฺสิคฺคํ
กิ คฺควํ ปุเร สฺจฺฉริตมาจฺฉริ อิธ

๑ ย. -ปคฺคตํนฺมยยาหุ ฯ ๒ ม. อจฺฉรเวกามาอณฺณ^{๔๒} ฯ

เกนาตี คฺวํ อมิตยสา สฺเชชิตา
 อิทฺธํ จ เต อนริวรา วิหงคมา
 วณฺเณ จ เต ทถํ ทิสํ วิโรจติ
 เทเวหิ คฺวํ ปริวตฺตกุกตา จตี
 กุโต จุตา สฺกตคิตาสิ เทวเต
 กตฺต วา คฺวํ วจนกรานุสาถฺนํ
 อากิจฺช เม คฺวํ ยทิ พุทฺธสาวิกา (ติ) ฯ
 นคนุตเว นกรวเว สฺมาเปเต
 ปริจาริกา ราชวรตฺตํ สิริมโต
 นจฺเจहि คฺเคหิ ปรมสฺสสิกฺขิตา อหํ
 สิริมาติ มํ ราชคเห อเวทิสฺสุ
 พุทฺโธ จ เม อิตฺถนิโก วินายโก
 อเทสฺยิ สฺมุตฺยทฺถุชฺนิจฺจคํ
 อตฺถุชคํ ทฺถุชฺนิโรธํ สตฺถุชคํ
 มคฺคณฺจิมํ อกฺขฺยิตํ อณฺชตํ สิวํ
 สฺตฺถฺวานหํ อมตปทํ อตฺถุชคํ
 ตถาคคตฺตํ อนริวรตฺตํ สาถฺนํ
 สฺเสตฺถฺวาทํ ปรมสฺสํวฺจฺจิตา อหํ
 ธมฺเม จิตา นรवरพุทฺธเทสฺสิตเต
 ฉตฺถฺวาน คํ วิรชํ ปทํ อตฺถุชคํ

ตถาคเคน อนริวเรน เทสึคํ
 ตตฺถเกวหิ สมนถสฺมาชิมาณฺสํ
 สํ เยว เม ปรมนียามตา อหุ
 ตทฺธานํ อมตวํ วิเสสํ
 เขกฺกัถิกา อภิสฺมเย วิเสสํ
 อสฺสยา พหุชนปฺฐิตา อหิ
 ชิทฺทํ รัตํ ปจฺจนุโกมนปฺปกํ
 เหวํ อหิ อมตทสฺมฺหิ เทวตา
 ตถาคตฺสฺส อนริวรสฺส สํวิกา
 รมฺมทฺทสํ ปจฺมณเต ปติฏฺฐิตา
 ไสฺตปาปฺนฺนา น จ ปฺนฺมคฺคิ ทฺคฺคิ
 สํ วนฺทิตฺถุ อนริวํ อฺปาคมํ
 ปาสํทิตฺเต กุสฺสฺสเร จ ภิกฺขโว
 นมสฺสิตฺถุ สมนถสฺมาคมํ สิวํ
 สฺคารวา สิริมโต รมฺมราชินิ
 ทิสฺสุวา มฺหิ มุทิตมฺมฺหิ ปิณฺนิตา
 ตถาคคํ นรฺวรรมฺมสํวริ
 ตณฺหจฺฉิตฺถุ กุสฺสฺสเร วินายกํ
 วนฺทามํ ปรมฺหิตานุกฺมฺปกนฺติ ฯ
 สิริมาวิมานํ ไสฺพสฺมํ ฯ

๑๗] วิมานวตถุสฺมึ ปจสมสฺส ปีสวคฺคสฺส สตฺตฺรสมฺม เปตฺถการិยวิมานํ ๒๕

[๑๗] อิทํ วิมานํ รุจิรํ ปภสฺสวํ
เวพฺพิยถมฺภํ สตฺตํ สฺนิมฺมตฺตํ
สฺวณฺณรุกฺเขหิ สมนฺตโมคฺคตํ
จํานํ มม กมฺมวิปากสฺมฺภวํ
ตฺตฺรฺรูปปฺนฺนา ปุริมจฺจฺรา อีมา
สฺตํ สหสฺสํ สกฺเขน กมฺมฺนา
คฺคฺวสฺสึ อชฺชฺชฺยปคฺคา ยสฺสฺสฺสึ
โอภาสฺยํ ทิฏฺฐสฺสึ ปุพฺพเทวตา
สฺสึ อธิคฺคยฺห ยถา วิโรจติ
นฺกฺขตฺตฺรชาริว ตารกาคณํ
ตเถว ตฺวํ อจฺจฺจฺรเวทฺสคณํ อิมํ
ททฺทตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตํ วิโรจติ
กฺุโต นุ อากมฺม อโนมทสฺสฺสเน
อฺปฺปนา ตฺวํ ภวณํ มมํ อิทํ
พฺรหฺมํว เทวา ติทสฺสา สหิณฺทกา
สพฺเพน คปฺปามเต ทสฺสฺสเนน คนฺนฺติ ฯ
ยเมตํ สกฺก อณฺุจฺจเต มมํ
กฺุโต จฺจฺตา อธิ อากตา ตฺวํ
พารานตฺตํ นาม ปุรฺตฺติ กาสินํ
คคฺค ปุเร อโหสิ เปตฺถการิกา

พุทฺเธ ๑ ธมฺเม ๑ ปสฺนุนฺมานสํ
 สัจฺเจ ๑ เอกนฺตคคตา^๑ อสฺสํยา
 อชฺชนฺทสัจฺจชาปทา อากคปฺผลา
 สมนุโพธิธมฺเม นียตา อนามยาติ ๑
 ทนฺตยาภินนฺทามเส สัจฺจาคคณฺจ เต
 ธมฺเมน ๑ ทฺวํ ยสฺสํ วิโรจสิ
 พุทฺเธ ๑ ธมฺเม ๑ ปสฺนุนฺมานเส
 สัจฺเจ ๑ เอกนฺตคคเต^๒ อสฺสํเย
 อชฺชนฺทสัจฺจชาปเท อากคปฺผลเต
 สมนุโพธิธมฺเม นียเต อนามเยติ ๑
 เปสฺสการวิยวิมานํ สคฺคฺตรสํ ๑

อภุทฺธานํ

ปณฺจ ปัสฺสา คโย นาวา ปทปฺปา คิตฺตทฺทฺชิตฺตา
 เทว ปตี เทว สุนฺนิสํ อคฺคฺตรา สิริมา เปสฺสการิกา
 วคฺคฺโค เชน ปวฺจจคฺคฺติ ๑

อิคฺคฺถิวิมานเน วคฺคฺโค ปจฺโม ๑

ทฺุติโย จิตฺตลตาวคฺคฺโค

[๓๘] • อมฺปี สกฺโกว เทวินฺโท ธมฺเม จิตฺตลตาวเน
 สมนุตา อุนฺปฺริยาสิ นารีกณปฺรภุชิตา

๑ เอกนฺตคคตานิ ปาโส ๑ ๒ เอกนฺตคคคตานิ ๑

๑๘] วิมานวตฺถุณฺมิมิ ทฺขิตฺตํ จิตฺตคฺคาวคฺคตฺตํ ปจฺฉิมํ ทาสีวิมานํ ๒๗

โอบาเสณฺตุํ ทิสฺวา สฺพฺพา โอสฺธี วฺย ตาวฺกา
 เกนฺ เต ตาทิโส วนฺโน เกนฺ เต อิมฺชฺชฺมตฺติ
 อฺปฺปชฺชฺนฺตฺติ จฺ เต โภคา เย เกจฺจ มนฺโส มียา
 ปุจฺฉามิ คํ เทวฺจิ มหฺนฺภาเว
 มนฺตฺตํภฺตฺตา กิมนฺทาสี ปุณฺณํ
 เกนฺทาสี เหวณฺชฺชิตฺตฺตฺนฺภาวา
 วนฺโน จฺ เต สฺพฺพทิสฺวา ปภาสฺสํคฺคิ ๑
 สฺวา เทวฺตา อตฺตมฺนา โมคฺคตฺตฺตฺนฺเนน ปุจฺฉิตฺตา
 ปณฺหิ ปุณฺญา วฺยิกาสี ยสฺสํ กมฺมสฺสํสิทฺถิ ๒
 อหิ มนฺตฺตํเสสฺสุ มนฺตฺตํภฺตฺตา
 ทาสี อโหสิ ปฺรเบสฺสํสิยา กุเต
 อฺปฺปาสฺสิกา จกฺขุมฺโต โคตมฺสฺสํ ยสฺสํสิโน
 ตสฺสํสา เม นิกฺกโม อาสี สํสเน ตสฺสํ ตาทิโน
 กามํ ภิชฺชฺตฺตํ ยํ กายิ เหนว อตฺตฺตฺตฺตํ สฺนฺถนํ
 สิกฺขาปทานํ ปณฺจณฺนํ มคฺโค โสวตฺตฺติโก สิว
 อกฺคณฺนฺโก อคฺคโณ อชฺชํ สฺพฺภิปเวทิตฺโต
 นิกฺกมฺสฺสํ ๒๓ ปสฺสํ ยถิทํ ปาปฺปณฺนิตฺตฺติกา
 อามนฺตฺตฺติกา รณฺโณมฺหิ สํกฺกสฺสํ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 สฺวจฺจํ สฺวชฺชํ สฺวชฺชํ สฺวชฺชํ สฺวชฺชํ สฺวชฺชํ สฺวชฺชํ
 อตฺตมฺโพ คคฺคโม ภาโม สํชฺชวาทิ ปสฺสํสิโย

ไปกฺขโร ๑	สุตฺตสุตฺโต ๑	วีนฺนา โมกฺกชา ๑	นารโย		
นนฺทา เจว	สุตฺตสุตฺตา ๑	โสณฺทินฺนนา	สุตฺตจิมฺภิกกา ^๑		
ชานมฺพุสา	มิตฺตสฺสเกตฺตี	ปฺปญฺจทฺวีรกาติ	ทวารุณฺนี		
เชนิปฺปสฺสา	สุตฺตสฺสสา ๑	สุตฺตทฺทา	มุตฺตกาตฺถ		
เฮตา	ชณฺเฒา ๑	อจฺจรวานํ	ปโปชิกา		
คา	มํ	กาเตนฺอุปาคนฺตฺวา	ชภิกาสฺสนฺติ	เทวตา	
หนฺนท	นจฺจาม	คายนม	หนฺนท	ตํ	รณฺยวมเส
นยิทํ	อกตปฺปญฺจมานํ		กตปฺปญฺจมานเมวิทํ		
อโสถํ	นนฺทนํ	รณฺมํ	ติทสฺสานํ	มหาวณํ	
สุตฺตํ	อกตปฺปญฺจมานํ		ชิตฺ	นคฺคิ	ปรตฺต ๑
สุตฺตญฺจ	กตปฺปญฺจมานํ		ชิตฺ	เจว	ปรตฺต ๑
เคตฺตี	สพฺพยกามานํ		กตฺตพฺพํ	กุตฺตํ	พหุ
กตปฺปญฺจมา	หิ	โมทนฺติ	สคฺเค	โกคฺคสมฺจฺจติโนติ	๑

ทาสีวิมานํ ปจฺมํ ๑

[๑๘] ๒ อภิกฺกนฺเตน

วณฺเณน	ยา	คฺคฺวํ	คฺคฺจฺจสิ	เทวเต	
โธภาเสนฺตํ	ทิสฺสา	สพฺพา	โธสฺสํ	วีย	ตารกา
เกน	เต	คาทิสฺโส	วณฺโณ	...	เป...

วณฺโณ ๑

เต	สพฺพทิสฺสา	ปภาสฺสํ	คฺคิ	๑
สฺสา	เทวตา	ชคฺคตฺมนา	โมคฺคชฺชตฺตาเนน	ปจฺจติตา

๑ ม. สจฺจิมฺภิกกา ๑

๓๘] วิมานวตฺถุณฺมึ ทุคฺยสุตฺถํ จิตฺตตตาวคฺคสุตฺถํ ทุคฺยํ ตชฺฐมาวิมานํ ๒๘

ปณฺหํ ปุญฺจา	วียากาสี	ยสุตฺถํ	กมุขสุตฺถิหํ	ผถํ
เกวฏฺฐทวารว	นิกฺขมม	อหุ	มยฺหํ	นิเวสนํ
ตคฺค	ตํสรมานานํ	ธาวกานํ	มเหสินํ	
โอรุทํ	กมุขมาตํ	ทากํ	โตนโถวํ	รคณฺจหํ
อทาสี	อชฺชภูเตสุ		วิปฺปลนฺนเนน	เจตธา
จาคฺคทุทฺถํ	ปณฺจทลฺลํ		ยา	๑ ปกฺขสุตฺถํ
ปาฏฺฐิหารียปฺกฺขณฺจ			อฏฺฐสงฺคสุตฺถํ	มากคํ
อฺุโปสถํ	อฺุโปวถํ		สทา	ถํเต
สณฺณมา	สํวิภาตา	๑	วิมานํ	อวธํ
ปาณาคิปาตา	วिरตา		มฺุธํ	วาทา
๑	๑		๑	๑
เอชฺชยา	๑	อติจวรา	๑	๑
๑	๑			
ปณฺจสสิทฺธา	ปเท	รตา		
๑				
อฺุปาถิกา	จกฺขุมโต			
เคน	เม	คาที	โธ	วณฺโณ
				... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สํพุทฺธิสา ปภาสํคํติ ๑

มม ๑ ฆนฺเต วจเนน ภคฺวโต ปาเท สิริสา วนฺเตชฺชยาตี
 ตชฺฐมา นาม ฆนฺเต อฺุปาถิกา ภคฺวโต ปาเท สิริสา วนฺเตชฺชยาตี
 อนฺจณฺวิยํ โช ปเนคํ ฆนฺเต ยํ มํ ภคฺวา อณฺณตฺรสุณฺมึ สํมณฺณ-
 ฆเต พุชฺชากเรชฺช ยํ ภคฺวา สํททาคามิฆเต พุชฺชากลํคํติ ๑

ตชฺฐมาวิมานํ ทุคฺยํ ๑

[๒๐] ๓ บิณฑุทาย เต จรณคฺคสุตฺต คฺคณฺหิภฺภูคฺคสุตฺต คฺคิฏฺจโต
 ทฬิทฺตทา กปณฺนา นาริ ปรวคฺคาริ อวสุตฺติตฺตา
 ยา เต อทาสิ อจามิ ปัสสนฺนา สฺสเกหิ ปาณินิ
 สฺสา หิตฺตวา มานุสฺสึ เทหิ กัมมํ สฺสทิสฺสํ คตฺตาทิ ฯ
 บิณฑุทาย เม จรณคฺคสุตฺต คฺคณฺหิภฺภูคฺคสุตฺต คฺคิฏฺจโต
 ทฬิทฺตทา กปณฺนา นาริ ปรวคฺคาริ อวสุตฺติตฺตา
 ยา เม อทาสิ อจามิ ปัสสนฺนา สฺสเกหิ ปาณินิ
 สฺสา หิตฺตวา มานุสฺสึ เทหิ วิปฺปมฺมคฺคตา อโธ จุตา
 นิมนฺมานวตฺติโน นาม สฺสนฺติ เทวา มหิตฺตริกา
 ตตฺถ สฺสา สฺสฺชิตฺตา นาริ โมทิตฺตจามทายิกา
 อโห ทานํ วรา กิรา กสฺสเป สฺสฺปติฏฺฐจิตฺตํ
 ปราวกเตน ทาเนน อิชฺชณฺนิตฺถ วต ทกฺขินฺนา
 ยา มหฺลิตฺตคฺคํ กเรยฺย จกฺกวตฺติตฺตํ ราชฺชินิ
 นาริ สฺสพฺพคฺคกถฺตยาณิ ภคฺคฺจ จาโนมทฺสฺสิตฺติกา
 เขตฺตสฺสาจามทานสฺส กตฺตํ นาคฺคฺคณฺนิตฺติ โสฬสฺสิ
 สฺสํคํ นิกฺขวา สฺสํคํ อสฺสฺสา สฺสํคํ อสฺสฺสคฺคริ วรา
 สฺสํคํ กณฺณวาสฺสสฺสาณิ อามุคฺคตฺตมณฺนิกฺคณฺนทฺตธา
 เขตฺตสฺสาจามทานสฺส กตฺตํ นาคฺคฺคณฺนิตฺติ โสฬสฺสิ
 สฺสํคํ เหมวคฺคา นาคฺคา อีสฺสา ทนฺตธา อฺรพฺพฺพว
 สฺสฺสวณฺณกจฺจนา มาตฺตจฺจคา เหมกปฺปนิวาสฺสา

อนฺที อรหโต ปาเท	โคตมสัจจ ยสสัจฺจโน
สํหํ วนฺทิตา ปาทานี	จฺจตา จณฺทาทิโยนินยา
วิมานํ สํพุพฺโส ภทฺทํ	อุปฺปนฺนมหิ นนฺทเน
อจฺจรวานํ สํหสฺสํหานี	ปฺรภุชิตฺวา มํ ทิฏฺฐจฺนฺติ
คาสํหํ ปวรา เสฏฺฐจํ	วณฺณเนน ยสสํยํนา
ปฺหุคคกตฺถยาณา	สํมฺปชานา ปคิสฺสํสตา
มุนี การุณิกํ โถเก	ภนฺเต วนฺทิตฺตุมาคคาคิ
อิทํ วตฺถวาน จณฺทาสํ	กตฺตญฺจกตฺตเวทินี
วนฺทิตฺตฺวา อรหโต ปาเท	ตฺตฺตฺถเวอนฺตรชยสํคิตี ๑
จณฺทาทิวิมานํ	จตฺตฺถํ ๑

[๒๒] ๕ นีตา ปีตา จ กภาพา จ มณฺชิฏฺฐจํ ถถ โถหิตา
 อฺจฺจวจฺจานํ วนฺณานํ กิณฺชกฺขปฺริวาริตา
 มนฺทารวานํ ปุปฺผานํ มาถํ ชาเรตี มุทฺธนิ
 นามเ อณฺเณสฺส กายเสสฺส รุกฺขา สํนฺติ สํเมชเส
 เกน กายํ อุปฺปนฺนา ตาวตีสํ ยสสัจฺจนิ
 เทวเต ปุจฺฉิตฺตจิกฺข กิสฺสํ กมฺมสัจฺจิทํ ฆตํ (อิตฺติ) ๑
 ภทฺทิตฺตฺกิตฺตํ มํ อณฺเณสฺส กิณฺพิถายํ อุปาสิกา
 สํทฺธาตฺสเดเน สํมฺปนฺนา สํวิภาครตา สํทา
 อจฺจวาทนณฺจ ภตฺตณฺจ เสนางํ ปทํปียํ
 อทาสํ อฺจฺจกฺเตสฺส วิปฺปสฺนฺเนน เจตสา

๒๓]วิมานวตถุสมัย ทุติยสูตร จิตตตทาวคคสูตร ฌฐัง โสณทินฺหาวิมานํ ๓๓

จาทุทฺถลี ปณฺจทลี	ยา จ ปกฺขสฺส ฌฐัง
ปาฐิหาริยปกฺขณฺจ	ฌฐังคฺคสฺสมากคํ
อุโปสถํ อุปวสํ	สทา สํเถ สํสํวฺตา
ปาณาติปาตา วิรตา	มฺุสํวาทา จ สํมฺยตฺตา
เถยฺยา จ อติจารา จ	มชฺชูปานา จ อารกา
ปณฺจสํกฺขาปเท รตา	อริยสํจฺจาน โภวิทา
อุปาสิกา จกฺขุมโต	อปฺปมาทวิหารินํ

กตาวกาสา กตกฺุสฺสา ตโต จฺตา
 สยมฺปภา อนฺุจิรามิ นนฺทนํ
 ภิกฺขุ จาหํ ปรมฺหิตานฺุภุเปเก
 อโภชยํ คปฺสฺสึยฺคํ มหามฺุณํ
 กตาวกาสา กตกฺุสฺสา ตโต จฺตา
 สยมฺปภา อนฺุจิรามิ นนฺทนํ
 ฌฐังคิกํ อปฺริมิตํ สฺุชฺาหวํ
 อุโปสถํ สฺตคฺคตมฺุปาวสํ อหํ
 กตาวกาสา กตกฺุสฺสา ตโต จฺตา
 สยมฺปภา อนฺุจิรามิ นนฺทนฺนฺติ ฯ
 ภทฺุทิตฺุทิกาวิมานํ ปณฺจมํ ฯ

[๒๓] ๖ อภิกฺกุณฺุเทน วณฺุณฺเณน ยา คฺุวํ ติฏฺฐังสิ เทวเต
 โธภาเสณฺุตี ทิสฺสา สฺพฺพา โธสฺสํ วิย ตารกา

เกณ เต คาทิโส วณฺโณ เกณ เต อิมิซฺมุติ
 อฺปฺปชฺชหฺติ ๑ เต โภคา เย เกจิ มนโส ปิยา
 ปุจฺฉามิ ทํ เทวิ มหานุภาเว
 มนุสฺสํภฺตา กิมกาสี ปฺมุณฺ
 เกนาสี เอวฺชฺชิตานุภาวา
 วณฺโณ ๑ เต สฺพฺพทิสฺสา ปภาสํคํคิ ฯ

สฺวา เทวตา อคฺคมนา ปมฺพหิ ปฺภุจฺสา วิยาภาสี โสณทินฺนาติ มํ อมฺมณฺสิ สฺทฺธาตํเสน สมนฺพนา อจฺฉนาทนณฺจ ภคฺคณฺจ อทาสี อชฺชฺชฺเรตฺ จาคฺคทฺทฺสิ ปมฺมจทฺสิ ปาฏิหาริยปฺกฺขณฺจ อฺปฺปสํกํ อฺปฺปวตฺสิ ปาณาติปาตา วิรตา เถยฺยา ๑ อติจารา ๑ ปมฺมจสิทฺธาปเท รตา อฺปฺปาสิกา จกฺขุมโต เตน เม คาทิโส วณฺโณ	โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา ยสุตฺตํ กมฺมสฺสํทํ มตฺ นาทนฺทายํ อฺปฺปาสิกา สํวิภาครตา สฺทา เสนาสนํ ปทํปิยํ วิปฺปสฺนฺเนน เจตสา ยา ๑ ปกฺขสฺสํ อมฺมจํ อมฺมจํสฺสํสํมาคํ สฺทา สํเต สฺสํสํคฺคา มุสฺสาวาทา ๑ สฺมณฺนคฺคา มชฺชฺชปาณา ๑ อารกา อริยสฺจฺจาน โภทฺวิทา โคตมสฺสํ ยสฺสํสํโน ...เป...
--	---

๒๔] วิมานวคฺคฤๅมึ ทุคฺยตฺถ จิตฺตตตาวคฺคตฺถ ตฺตมํ อฺุโปสฺถวิมานํ ๓๕

วณฺโณ ๑ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคฺติ ๑

โสณทินฺนาวิมานํ ฅฏฺฐํ ๑

[๒๔] ๑ อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยทา คฺควํ คฺคิฏฺฐสฺสึ เทวเต
โธภาเสณฺทึ ทิสฺสา สฺพพทา โธสฺสรึ วิย คารกา
เกน เต ตาทิสฺโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคฺติ ๑

สฺสา เทวตา อตฺตมนา โมคฺคตฺถาเนน ปฺจุฉิตฺตา
... เป ... ยตฺถ กมฺมตฺถิสฺสึ ฅตฺถ

อฺุโปสฺถาติ มํ อณฺเณตฺถ สฺสาเกตายํ อฺุปาสิกา
สฺทฺธาตฺถเตน สฺนฺปนฺนา สฺวิภาครตา สฺทา

อจฺฉาตฺถนณฺจ ภาตฺตณฺจ เสนาสนํ ปทฺธิยํ

อทาสิ อฺุชฺชวคฺคตฺถ วิปฺปลนฺเนน เจตฺสา

จาทฺททฺทิสฺสึ ปณฺจทฺทิสฺสึ ยทา ๑ ปกฺขตฺถ อฏฺฐจฺมึ

ปาฏฺฐิหารียปฺกฺขณฺจ อฏฺฐจฺงคฺคตฺถมคฺคํ

อฺุโปสฺถํ อฺุปวตฺถ สฺทา สฺสึเต สฺตฺถวฺตุตา

ปาณาติปาตา วิรตา มฺุสฺสาวาทา ๑ สฺนฺนตฺถา

เถยฺยา ๑ อตฺติจารา ๑ มชฺชปนา ๑ อารกา

ปณฺจสฺสีกฺขาปเท รตา อริยสฺจฺจาน โภวิททา

อฺุปาสิกา จกฺขุมโต โคตมตฺถ ยตฺถตฺถโน

เตน เม ตาทิสฺโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สัพพทิสฺสา ปภาสคฺคฺติ ๑

อภิกฺขณํ นนฺทณํ สัจฺจวา	ณฺโโท เม อุตฺตชฺชถ
ตตฺถ จิตฺตํ ปณฺธิชาย	อุตฺตปณฺนมฺหิ นนฺทณํ
นากาถํ สตฺถุ วณฺณํ	พฺพุทฺธสฺสํทิจฺจพฺพุทฺธโน
ทีเเน จิตฺตํ ปณฺธิชาย	สํมฺหิ ปจฺจนาณฺตานิ
กัว จิวั วิมานสฺสํ	อิธ วสฺสสฺสํไปสฺเส
เทวเต ปจฺจตฺติจฺจ	ยถิ ชานาถิ อายฺโน (อิติ) ๑
สฺสจิวสฺสสฺสํสฺสํ	อิธ จตฺตวา มหามฺหิ
อิโต จตฺตา คมฺิสฺสํ	มณฺุสฺสํ สหฺพฺยคฺคฺติ ๑
มา ตวํ อุตฺตไปสฺเส ภายิ	สํมฺพฺพุทฺธเรนาถิ พฺยุากตา
โสตาปณฺนา วิสฺสยิ	ปหฺนฺนา ทว ทุคฺคคฺคฺติ ๑

อุตฺตไปสฺสวิมานํ สตฺตมํ ๑

[๒๕] ๘ อภิกฺกนฺเตน วณฺณเณน ยถา ตวํ ติจฺจจฺสิ เทวเต
 โธภาเสนคฺคิ ทิสฺสา สัพฺพา โธสฺสํ วิย ตารกา
 เกน เต ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เต สัพพทิสฺสา ปภาสคฺคฺติ ๑

สา เทวตา อตฺตมฺนา	โมคฺคตฺตนาเนน ปจฺจตฺตา
... เป ...	ยสฺสํ กมฺมสฺสํทํ ผลํ
สฺสํทาทิ มํ อณฺณิสุ	ราชคฺคหฺสฺมํ อุตฺตาสิกา
สฺสํทาสฺสํเตน สํปณฺนา	สํวิภาครตา สทา

๒๖] วิมานวตฺถุสฺมึ ทุคฺยสฺส จิตฺตตตาวคฺคสฺส นวมนํ สฺกฺทินฺนาวิมานํ ๓๗

อจุณาทณฺเญจ ภคฺคตณฺเญจ	เสนาถนํ ปทํปียํ
อทาสี อชฺชภูเตสฺสุ	วิปฺปลถนฺเนน เจตสา
จาคฺคทสฺสํ ปณฺเญทสฺสํ	ยา จ ปกฺขสฺสํ อชฺชสมํ
ปาฐิหาริยปกฺขณฺเญจ	อชฺชงฺกสฺสํมากตํ
อฺอุปสถํ อฺอุปวสฺสํ	สทา สํเต สฺสํวฺคทา
ปาณาติปาทา วิรตา	มฺลํสาธา จ สณฺเญตทา
เถยฺยา จ อติจาวา จ	มชฺชชฺชานา จ อารกา
ปณฺเญจสิทฺธาปเท รตา	อริยสฺสจฺจาน โภวิททา
อฺอุปาสิกา จกฺขมโต	โคตมสฺสํ ยสฺสํสฺสโน
เคน เม ตาทิสํ วนฺนโน	... เป ...

วนฺนโน จ เม สฺพพทิสํ ปภาสํคํติ ฯ

สฺกฺทินฺนาวิมานํ อชฺชสมํ ฯ

[๒๖] * อภิกฺกนฺนเคน วนฺนเนน ยา คฺควํ ทิฏฺฐสฺสํ เทวเต
 โธภาเสนฺคํ ทิสํ สฺพพา โธสฺสํ วิย ตารกา
 เคน เคน ตาทิสํ วนฺนโน ... เป ...

วนฺนโน จ เคน สฺพพทิสํ ปภาสํคํติ ฯ

สา เทวตา อคฺคตมฺนา	โมคฺคตฺถาเนน ปฺจุณฺนิตา
... เป ...	ยสฺสํ กมฺมสฺสํสิทํ ผลํ
สฺกฺทินฺนาติ มํ อณฺณิํสฺสุ	ราชคหสฺมึ อฺอุปาสิกา
สฺทฺธาถสฺสํเตน สมนฺนนา	สํวิภากรตา สทา

อจฺฉาทนณฺจ ภคฺคณฺจ เสนาสนํ ปทํบียํ
 อทาสํ อชฺชภูเตสุ วิปฺปลนฺนเนน เจตสา
 จาคฺคหฺตํ ปณฺจทสฺส ยา จ ปกฺขสฺส อฏฺฐมํ
 ปาฏิหาริยปกฺขณฺจ อฏฺฐจฺงคฺคสฺสมากคํ
 อุโปสถํ อูปวสฺส สทา สํเส สฺสํวฺคทา
 ปาณาติปาตา วิรตา มุสาจาทา จ สมนฺยตา
 เถยฺยา จ อติจาวา จ มชฺชปาณา จ อารกา
 ปณฺจสํกฺขาปเท รตา อริยสจฺจาน โทวิทา
 อฺปาถิกา จกฺขุมโต โคทมสฺส ยสฺสสฺสโน
 เตน เม ตาทิสํ วนฺโณ ... เป ...

วนฺโณ จ เม สํพทิสสา ปภาสคฺคิ ฯ
 สฺสทินฺนาวิมานํ นวมํ ฯ

[๒๗] ๑๐ อภิกฺกนฺเตน วนฺณเนน ยา คฺวํ ทิวฺจสิ เทวเต
 โอภาเสนคฺคํ ทิสสา สํพพา โอสธํ วิย ตารกา
 เกน เต ตาทิสํ วนฺโณ ... เป ...

วนฺโณ จ เต สํพทิสสา ปภาสคฺคิ ฯ
 สสา เทวตา อคฺคตมฺนา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา
 ... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสสิทํ ผถํ

อหํ มนุสฺสเสสุ มนุสฺสสฺสกา
 ปุริมาย ชาตียา มนุสฺสสฺสโตเก

วิมานวตฺถุสฺมึ ทฺตฺยสฺส จิตฺตคฺคาวคฺคสฺส

๒๘]

เอกาทสฺมึ ทฺตฺยภิกฺขาทายิกวิมานํ

๓๘

อทฺทสฺ อภิรชฺ พุทฺธํ วิปฺปลนฺนมนนาวิตํ
คฺคสฺ อทาสีหิ ภิกฺขํ ปสฺนฺนา สฺเกหิ ปาณิหิ
เตน เม คาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺวา ปภาสฺสคฺคิ ฯ

ภิกฺขาทายิกวิมานํ ทสฺมึ ฯ

[๒๘] ๑๑ อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยา คฺควํ คฺคฺจฺสํ เทวเต
โธภาเสนฺตุํ ทิสฺวา สฺพพา โธสฺสรํ วิย คารกา
เกน เต คาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺวา ปภาสฺสคฺคิ ฯ

สฺวา เทวตา อคฺคฺตมฺนา โมคฺคคฺคฺคาเนน ปุจฺฉิตฺตา
... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํสํสํ ฝลํ

อหํ มนุสฺสํสํสํ มนุสฺสํสํสํ

ปุริมาย ชาตฺติยา มนุสฺสํสํสํ

อทฺทสฺ อภิรชฺ พุทฺธํ วิปฺปลนฺนมนนาวิตํ
คฺคสฺ อทาสีหิ ภิกฺขํ ปสฺนฺนา สฺเกหิ ปาณิหิ
เตน เม คาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺวา ปภาสฺสคฺคิ ฯ

ทฺตฺยภิกฺขาทายิกวิมานํ เอกาทสฺมึ ฯ

อทฺททานํ

ทาสี เจว ฐชฺมา จ อถ อจามทายิกา

จณฺทาทํ ภาทฺติคฺคตฺติกา เจว โสณฺทินฺนา อฺุโปสฺสกา
นิตฺททา เจว สฺุทฺตินฺนา จ เทว จ ภิกฺขุชทายาทฺยิกา
วคฺคโค เตน ปวฺุจฺจคฺคตฺติ ๑

อิตฺติวิมานเ ทฺุติโย วคฺคโค ๑

ภาณวารี ปจฺมํ ๑

ตฺุติโย ปาวินฺตตฺตวคฺคโค

[๒๘] • อฺุพาโร เต ยโส วณฺโณ สฺุพฺพา โอบาสฺเต ทิสฺา
นารีโย นจฺจนฺติ คายนฺติ เทวปฺุตฺตา อตฺตงฺกตา
โมทนฺติ ปรีวาเรนฺติ คว ปฺุชฺชาย เทวเต
โสวณฺณานิ วิมานานิ ควิมานิ สฺุทฺตฺสเน
คฺุวปฺิ อิตฺฺุสฺุวรา เตสฺุ สฺุพฺพกามสฺุมิตฺุธินฺิ
อภิชฺาตา มหนฺตาสฺิ เทวกาเย ปโมทสฺิ
เทวเต ปฺุจฺุติคฺคจิกฺข ยสฺุสฺุ กมฺุมสฺุสฺุทฺิ ฌณฺติ ๑

อหิ มนฺุสฺุเสสฺุ มนฺุสฺุสฺุญฺา

ทฺุสฺุสฺุเต กฺุเต สฺุณฺิสฺา อโหสฺุ

อสฺุสฺุทฺุเรสฺุ กทฺุริเยสฺุ สฺุทฺุชฺาสฺุเตน สฺุมฺุปนฺุนา
บิณฺุชฺาย จรมานสฺุสฺุ อปฺุวฺุ เต อทาสฺุหิ
คสฺุสฺุ อทาสฺุหิ ปฺุวฺุ ปสฺุนฺุนา สฺุเกหิ ปาณฺุหิ

๓๐] วิมานวตฺถุณฺโณ คติยตฺถ ปารินตฺตกตฺถุณฺโณ ทฺขิณฺ อจฺจุวิมานํ ๕๑

อติตฺถา ตฺถุณฺ ปรีภาติ	อวิเนตา ตฺถุ วรฺ
น มํ ตมฺปฺจฺฉิตฺตุ อิจฺฉิ	ตมฺณตฺถุ ททามหํ
คโต เม ตฺถุณฺ กุปฺปีตา	ปหาสิ มุตฺเตน มํ
กฺขฺยฺกณฺณิ อวธิ มํ	นาสฺกฺขี ชฺวีตฺตุ จิวิ
สํหา กายตฺถุณฺ เกทา จ	วิปฺปมฺตฺตา ตโต จุตา
ตาวตฺถุณฺ เทวานํ	อุปฺปนฺนา สหฺพฺยตํ
เตน เม ตาทิโส วณฺโณ	... เป ...

วณฺโณ จ เม สหฺพฺยตํ ปภาตฺตีติ ฯ

อุพารวิมานํ ปจฺมํ ฯ

[๓๐] ๒ โยภาสยิตฺวา ปจฺฉวี สเทวถํ
 อติโรจสิ จนฺทิมสฺสฺริยา วิย
 สฺสฺริยา จ วณฺณเนน ยเสณ เตชสา
 พรหฺมาว เทวํ คิทเส สหฺินฺทเก
 ปฺจุฉามิ ตํ อุปฺปตฺมาตธาวินิ
 อาเวพิณิ กณฺจณฺสนฺนิภตฺตเจ
 อตฺถกเต อุตฺตมวตฺถุณฺวารินิ
 กา ตฺถุณฺ สฺสฺเก เทวเต วนฺทเส มมํ
 กิ ตฺถุณฺ ปฺเร กมฺมํ อภาสิ อตฺตนา
 มนฺุสฺสฺสฺฐตา ปฺริมาย ชาติยา
 ทานํ สฺสฺจฺฉินฺณํ อถ สฺสฺตฺถุณฺณมํ

เกนุปปนุณา ๓๓ คี ยส๓๓ลีนี้
 เทวเต ปุ๓๓จิตาจิ๓๓ กิ๓๓ส๓ ๓๓ม๓ส๓ลี๓ ๓๓ต๓น๓ติ ๓
 อิทานิ ๓๓น๓เต อิม๓เมว ๓๓คา๓เม
 ๓๓บี๓น๓ท๓าย ๓๓อม๓หาก๓ ๓๓หวิ๓ ๓๓อุ๓ปา๓คมิ
 ๓๓ค๓โต ๓๓เต ๓๓อุ๓จ๓จ๓ส๓ส๓ ๓๓อ๓ท๓า๓ลี๓ ๓๓ช๓น๓ท๓ิก๓
 ๓๓ป๓ส๓น๓น๓จ๓ิต๓ุ๓คา ๓๓อ๓ต๓ุ๓ต๓าย ๓๓ป๓ี๓ติ๓ยา
 ๓๓ส๓ส๓ส๓ ๓๓จ ๓๓ป๓จ๓ณา ๓๓อ๓น๓ุ๓ย๓ช๓เต ๓๓ม๓มี
 ๓๓ก๓ห๓น๓ุ ๓๓อุ๓จ๓จ๓ุ ๓๓ว๓จ๓เ ๓๓อ๓ว๓า๓กริ
 ๓๓น ๓๓น๓ท๓ุ๓ท๓ิต๓ ๓๓น ๓๓จ ๓๓ชา๓ท๓ิต๓ ๓๓ม๓ยา
 ๓๓ส๓น๓ค๓ส๓ส๓ ๓๓ภ๓ิก๓ุ๓จ๓ส๓ส๓ ๓๓ส๓ย๓ ๓๓อ๓ท๓า๓ลี๓หิ
 ๓๓ค๓ุ๓ย๓หิ ๓๓อิ๓ท๓ ๓๓อิ๓ส๓ส๓รี๓ย๓ ๓๓อ๓โถ ๓๓ม๓มี
 ๓๓อิ๓ติ๓ส๓ส๓ ๓๓ส๓ส๓ส๓ ๓๓ป๓ริ๓ภ๓า๓ส๓เต ๓๓ม๓มี
 ๓๓ป๓ี๓จ๓ ๓๓ค๓เห๓ต๓ุ๓วา ๓๓ป๓หา๓ริ๓ ๓๓อ๓ท๓า๓ลี๓ ๓๓เม
 ๓๓ค๓โต ๓๓จ๓ุ๓ตา ๓๓กา๓ต๓ก๓ต๓ม๓หิ ๓๓เท๓ว๓ตา
 ๓๓ค๓เท๓ว ๓๓ก๓ม๓มี ๓๓ก๓ุ๓ส๓ถิ๓ ๓๓ก๓ติ๓ ๓๓ม๓ยา
 ๓๓ส๓จ๓จ๓ ๓๓ก๓ม๓มี ๓๓อ๓น๓ุ๓โถ๓มิ ๓๓อ๓ต๓ุ๓ค๓นา
 ๓๓เท๓เว๓หิ ๓๓ส๓ท๓ุ๓ธี ๓๓ป๓ริ๓จ๓า๓ริ๓ยา๓ม๓หิ
 ๓๓โม๓ท๓า๓ม๓หิ ๓๓กา๓ม๓ค๓ุ๓ณ๓หิ ๓๓ป๓ญ๓จ๓หิ
 ๓๓ค๓เท๓ว ๓๓ก๓ม๓มี ๓๓ก๓ุ๓ส๓ถิ๓ ๓๓ก๓ติ๓ ๓๓ม๓ยา
 ๓๓ส๓จ๓จ๓ ๓๓ก๓ม๓มี ๓๓อ๓น๓ุ๓โถ๓มิ ๓๓อ๓ต๓ุ๓ค๓นา

๓๑] วิมานวตถุสฺมี ศคฺคิยสฺส ปาริฉคฺคกถวคฺคสฺส ศคฺคิยํ ปตฺตงฺกวิมานํ ๔๓

เทวินฺทคฺคตฺตา ติทถฺเหหิ รกฺขิตฺตา
สํมปฺปิตฺตา กามคฺคเนหิ ปญฺจหิ
เอตาทิสฺสํ ปุญฺญผลํ อหปฺปกํ
มหาวิปากา มม อฺจุฉฺฉกฺกขินา
เทเวหิ สฺทฺธิํ ปริจาริยามหํ
โมทามหํ กามคฺคเนหิ ปญฺจหิ
เอตาทิสฺสํ ปุญฺญผลํ อหปฺปกํ
มหาสุตฺติกา มม อฺจุฉฺฉกฺกขินา
เทวินฺทคฺคตฺตา ติทถฺเหหิ รกฺขิตฺตา
สฺหสฺสสฺสเนคฺคโควิว นนฺทเน วเน
ศฺวณฺญ ภาเน อหฺกมฺปกํ วิทฺติ
อฺเปจฺจ วนฺทํ กุสฺสณฺญจ ปุจฺฉิยา
คโค เต อฺจุฉฺฉสฺสํ อทาสฺสิ ชนฺทิกํ
ปสฺสเนจฺฉิตฺตา อตฺตาย ปิตฺติยาติ ฯ
อฺจุฉฺฉวิมานํ ทฺคฺคิยํ ฯ

[๓๑] ๓ ปตฺตงฺกเสฏฺฐเจ มณฺนิโสวณฺณจฺฉิตฺเต
ปฺปฺปมาภิกิณฺณเน สยเน อฺพาเว
คตฺตจฺฉนฺตี เทว มหาอนุภาเว
อฺจุจาวจา อิทฺธิวิภุพฺพมานา
อิมา จ เต อฺจุฉฺฉรายो สมนฺทโค

นจฺจนฺติ คายนฺติ ปโมทยนฺติ
 เทวทฺธิปตฺตคาสี มหानุภาเว
 มนุสฺสํสฺสกา กิมกาสี ปุณฺณํ
 เกนาสี เอวณฺชฺชิตานุภาวา
 วณฺโณ ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคิตฺติ ๑
 อหิ มนุสฺสํสฺสํ มนุสฺสํสฺสกา
 อทฺตฺตเม กุเต สฺสณฺนิสา อโหสิ
 อกฺโขธนา ฆตฺตํ วสฺสํนุคฺคินิ
 อปฺปมคฺตฺตา อฺโปสฺสเก
 มนุสฺสํสฺสกา ทหฺรา อปาวิกา
 ปสฺสนฺนจิตฺตฺตา ปตฺติมาภิวารยํ
 ทิวา ๑ รัตฺโต ๑ มนาปจาวินิ
 อหิ ปฺปเว สฺสํตวตฺติ อโหสิ
 ปาณาคิปาตา วิรตา อโจริยา
 สฺสํสฺสทฺทกาเย สฺสํสฺสทฺทมฺจาวินิ
 อมชฺชปนา ๑ มุสา อภาณิ
 สฺสํสฺสทฺทปเทสฺสํ สฺสํสฺสทฺทปฺปวาทินิ
 จาคฺคทฺทตฺติ ปณฺณจทฺทตฺติ ยา ๑ ปกฺกขสฺสํสฺสํ อฏฺฐจํ
 ปาฏฺฐิหารียปฺกขณฺณจ ปสฺสนฺนมานสา อหิ
 อฏฺฐจํคฺคเปตํ อนุชฺชมนฺนจาวินิ

๓๒] วิมานวตฺถุสฺมึ คคิยสฺส ปารินคฺคกถวคฺคสฺส จคฺคกฺกํ ตตาวิมานํ ๔๕

อุโปสถํ ปิติมนา อุปาวถึ
อิมณฺจ อริยํ อฏฺสงฺกเวหุเปตํ
สฺมาทฺยิตฺวา กุสฺลํ สฺซุทฺททฺรยํ
ปคฺคิมฺหิ กถฺยฺยานวสฺสนุวคฺคินึ
อโหสิ ปุพฺเพ สฺสคฺคสฺส สํวิกา
เขตาทิสํ กุสฺลํ ชิวโถเก
กมฺมํ กวิคฺควาน วิเสสฺภาคินึ
กายสฺส เกทา อภิสฺมฺปรายํ
เทวอิทฺธิปตฺตา สฺสคฺคิมฺหิ อากคฺตา
วิมานปาสํทวเร มโนรเม
ปริวาริตา อจฺจนฺราสฺงฺกณฺเน
สฺยมฺปภา เทวคณฺนา รมนฺหฺติ มํ
ทึชฺชายุกิ เทววิมานมาคคฺคินฺทึ ฯ
ปตฺตตฺถวิมานํ คคิยํ ฯ

[๓๒] ๔ ตตา จ สฺซุชฺชา ปวรา จ เทวตา
อจฺจนฺมคฺคฺทฺราชวรสฺส สิริมโต
สฺสคฺคา จ รณฺโณ เวสฺสวณฺณสฺส ชีตา
ราชึ มคฺคิ ชมฺมคฺคณฺเหสิ โสภิตา
ปณฺเจคฺคถ นาริโย อคฺคมฺสฺสุ นุทฺทายิตฺตุ
สฺสโถทกํ อุปฺปตฺตินึ สิวํ นทึ

คา ตตฺถ นุหฺยิตฺวา รมิตฺวา เทวตา
 นจฺจิตฺวา คายิตฺวา สุตฺตาคํ พุริ
 ปรุจฺฉามิ คํ อปรุจฺฉมาตฺตารินิ
 อเวพินิ กามฺยจฺนสฺสนฺนิภคฺคเจ
 ปิตฺรตฺตามุทฺธิ นภเว โสภเน
 ที่ชฺายกั เกน กโต ยโส ทว
 เกนาถิ ภทฺเท ปติโน ปียตฺวา
 วิสฺสิฏฺฐกตฺตยาณิครสุตฺต ฐโปโต
 ปทฺถุชฺชิตฺตา นจฺจคฺคฺวาทิตฺเต
 อจฺจิกฺข โน ทฺวํ นรนาวิ ปรุจฺฉิตฺตาติ ฯ
 อหิ มนุสฺสเสตฺถ มนุสฺสสฺสฏฺฐา
 อฺุพารโภเค กุเต สฺสณฺิสํ อโหสิ
 อกฺุโถรนา ภคฺคฺ วสฺสนุวตฺตฺตินิ
 อปรุจฺฉมตฺตา อฺุโปสเถ
 มนุสฺสสฺสฏฺฐา ทหฺวา อปาวิกา
 ปสฺสนุจิตฺตา ปติมาภิรารยฺธิ
 สฺสเทวริ สฺสสุตฺตริ สฺสทาสกั
 อภิรารยฺธิ คมฺหิ กโต ยโส มม
 สฺสํหิ เตน กุสฺสเตน กมฺมุณา
 จคฺคฺภุจิ จฺวาเนตฺถ วิเสตฺตมชฺชตฺตา

โสมนํ รจฺจคฺคหิ อเวหฺติ สฺรณํ เม โหหิ โภสียาติ ฯ
 อหํ เต สฺรณํ โหมิ อหมาจริยปฺปชฺโช
 น ตํ ชหิสฺสํติ สิสฺโส สิสฺสํมาจริย เชสฺสํสํติ ฯ
 อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยา ตฺวํ ทิฏฺฐสฺสิ เทวเต
 โยภาเสนฺตํ ทิสฺสา สฺพพา โยสฺสํ วิย ตารกา
 เกน เต ตาทิสฺโส วณฺโณ เกน เต อิมชฺชฺฉติ
 อปฺปชฺชฺชนฺติ จ เต โภคา เย เกจฺจ มนฺโส ปิยา
 ปฺจฺฉามิ ตํ เทว มหาภูทเว
 มนุสฺสํภฺตวาทิ กิมกาสิ ปฺจฺฉมํ
 เกนาสิ เอวณฺชฺชิตานุภาว
 วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสํสํติ ฯ
 สฺสา เทวตา อตฺตมฺหา โมคฺคตฺตฺถาเนน ปฺจฺฉิตฺตา
 ปณฺหํ ปฺจฺฉว วิยาภาสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสํสิทฺธิ มตฺถิ
 วตฺตคฺคตฺตมทายิกา นาริ
 ปวรา โหติ นเรสฺสุ นาริสฺสุ
 เขวํ ปิยรฺฐปทายิกา มนาปํ
 ทิพฺพํ สฺสา ตภเต อฺเปจฺจ จานํ
 คสฺสํสา เม ปสฺสํ วิมานํ
 อจฺฉวรา กามวณฺณินฺนํหมฺสํมิ
 อจฺฉวราสฺสํสํหาปํ ปวรา

๓๓] วิมานวตฺถุสฺมึ ตติยสฺส ปารินตฺตกวตฺถุสฺส ปณฺจมี ศุคฺคิตวิมานํ ๔๘

ปสฺส ปุณฺณานํ วิปากํ

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

อิตรํ จตฺตวิมานํ ยถา วตฺถุทายิกวิมานํ ตถา วิตฺถุถาเวตพฺพํ ๑

(๑) อภิกฺกนฺตฺเตน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

สฺสา เทวตา อตฺตมนา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา

... เป ... ยสฺส กมฺมตฺตสิทฺธิมฺมํ

ปุปฺพตฺตมทายิกา นารี

ปวรา โหติ นเรสุ นารีสุ

เอวํ ปิยฺรปทายิกา มนาริ

ทิพฺพํ สฺสา ตถาเต อุเปจฺจ สฺวานิ

ตสฺส สฺสา เม ปสฺส วิมานํ

อจฺฉรวา กามวณฺณินิหิมสฺมิ

อจฺฉรวาสฺสสฺสํ ปวรา

ปสฺส ปุณฺณานํ วิปากํ

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

(๒) อภิกฺกนฺตฺเตน วณฺเณน ยา ตฺวํ ทิฏฺฐสิ เทวเต.

...เป ... โยสรี วีย ตารกา
 เกน เต ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...
 วณฺโณ จ เต สัพพทิสฺสา ปภาสํคํติ ฯ
 สํ เทวตา อคฺคตมนา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา
 ... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํทํ ผลํ
 คนฺชคฺคตมทายิกา นารี
 ปวรา โหติ นเรสฺสุ นารีสฺสุ
 เอวํ ปิยรूपทายิกา มนาปํ
 ทิพฺพํ สํ ตภาเต อฺเปจฺจ จํนํ
 คสฺสํ เม ปสฺส วิมานํ
 อจฺฉรา กามวณฺณินํหมสฺมิ
 อจฺฉรารํหสฺสํทํ ปวรา
 ปสฺส ปุณฺณานํ วิปากํ
 เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...
 วณฺโณ จ เม สัพพทิสฺสา ปภาสํคํติ ฯ

- (๓) อภิกฺขุเตน วณฺณเนน ยา คฺवं คิฏฺฐสิ เทวเต
 โยภาเสนฺตํ ทิสฺสา สัพพา โยสรี วีย ตารกา
 เกน เต ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...
 วณฺโณ จ เต สัพพทิสฺสา ปภาสํคํติ ฯ

๓๓] วิมานวตฺถุสฺมึ ตติยสฺส ปาริฉคตถวคฺคสฺส ปญฺจมี กุคฺคิตวิมานํ ๕๑

ธํ เทวตา อคฺคมนา โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺจिता
... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสึทํ ผลํ

ผลคฺคตฺถายิกา นารี

ปวรา โหติ นเรสฺสุ นารีสฺสุ

เอวํ ปิยรूपายิกา มนาปํ

ทิพฺพํ ธํ ธมฺมเต อฺเปจฺจ จานํ

คฺคธํ เม ปสฺส วิมานํ

อจฺจรา กามวณฺณินํหมฺสมิ

อจฺจราสฺสคฺคธํ ปวรา

ปสฺส ปุญฺญานํ วิปากํ

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคฺคิ ฯ

(๔) อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ยา คฺวํ ทิฏฺฐสฺสิ เทวเต

โอภาสฺนตฺถิ ทิสฺสา สฺพพา โอสฺสํ วิย ตารกา

เกน เต ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคฺคิ ฯ

ธํ เทวตา อคฺคมนา โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺจिता

... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสึทํ ผลํ

ผลคฺคตฺถายิกา นารี

ปวรา โหติ นเรศุ นาวีศุ
 เอว ปิยรูปทายิกา มนาปี
 ทิพพํ ส่า ถภเต อูเปจจ จานํ
 ศลฺลํ เม ปลฺลํ วิมานํ
 อจฺจรา กามวณฺณินํหมลฺลมิ
 อจฺจราลฺลํส่าหํ ปวรา
 ปลฺลํ ปุณฺณานํ วิปากํ

เคน เม ศาทิโส วณฺโณ ...เป...

วณฺโณ จ เม ลฺลํพทิส่า ปภาลฺลํคํติ ฯ

อภิกุณฺเคน วณฺเณน ยา ลฺลํ คิฏฺจลฺลํ เทวเต
 ...เป... โอลฺลํ วิย ศารกา

เคน เต ศาทิโส วณฺโณ ...เป...

วณฺโณ จ เต ลฺลํพทิส่า ปภาลฺลํคํติ ฯ

ลฺลํ เทวตา อคฺคตมนา โมคฺคตฺตภาเนน ปุจฺจิตา
 ...เป... ยลฺลํ กมฺมลฺลํลํคํ ลลํ

คณฺรปณฺจจฺจคฺคิํ อหมทาลฺลํ
 กลฺลํปลฺลํ ภคฺวโต ญปลฺลํ
 ศลฺลํ เม ปลฺลํ วิมานํ
 อจฺจรา กามวณฺณินํหมลฺลมิ

๓๓] วิมานวคฺคสุตฺถิ คตฺติยสุตฺถํ ปาวินคฺคกวคฺคสุตฺถํ ปญฺจนํ คฺคฺคตฺติวิมานํ ๕๓

อจฺจนฺราศฺหสุตฺถาหิ ปวรา

ปสุตฺถํ ปุณฺณยานิ วิปาเก

เตน เม ตาติโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพิทิสฺสา ปภาสฺสคฺคิ ฯ

อิตรํ จคฺคฺควิมานํ ยถา คนฺธปญฺจนคฺคฺคตฺติ วิมานํ ตถา วิคฺคฺคา-
เวตพฺพํ ฯ

(๑) อภิกฺกนฺเตน วณฺณเนน ... เป ...

วณฺโณ จ เต สฺพพิทิสฺสา ปภาสฺสคฺคิ ฯ

ธา เทวตา อคฺคฺคตฺตนา โมคฺคฺคตฺตนาเนน ปุจฺจิตา

... เป ... ยสุตฺถํ กมฺมสุตฺถิทํ ผลํ

ภิกฺขุ จาหิ ภิกฺขุณฺนิโย จ

อทุกฺคฺคาสฺมิ ปนฺถปฏฺธิปนฺเ

เตสฺสาหิ ชมฺมํ สฺคฺคฺควาน

เฮญฺโยสฺสํ อฺปวสฺสิสุตฺถํ

คสุตฺถา เม ปสุตฺถํ วิมานํ

อจฺจนฺรา กามวณฺณินฺนํหมฺมสุตฺถิ

อจฺจนฺราศฺหสุตฺถาหิ ปวรา

ปสุตฺถํ ปุณฺณยานิ วิปาเก

เตน เม ตาติโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพิทิสฺสา ปภาสฺสคฺคิ ฯ

(๒) อภิกุณฺเฑน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ ๑ เตะ สัพฺพทิสฺสา ปภาสํคํติ ฯ
 สํ เทวตา อคฺคตมฺหา โมคฺคตฺตฺตฺตาเนน ปุจฺฉิตฺตา
 ... เป ... ยสฺสํ กมฺมสฺสํทํ ฝถํ

อฺภุเก จิตฺตา อฺภุทํ อทาสํ
 อภิกุณฺโณ จิตฺเตน วิปฺปลนฺเนน
 ทสฺสํ เม ปสฺสํ วิมานํ
 อจฺฉวรา กามวณฺณินํหมฺสมิ
 อจฺฉวราสฺสํทํ ปวรา
 ปสฺสํ ปญฺณานํ วิปากํ

เตน เม ตาทิสฺโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สัพฺพทิสฺสา ปภาสํคํติ ฯ

(๓) อภิกุณฺเฑน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ ๑ เตะ สัพฺพทิสฺสา ปภาสํคํติ ฯ
 สํ เทวตา อคฺคตมฺหา โมคฺคตฺตฺตฺตาเนน ปุจฺฉิตฺตา
 ... เป ... ยสฺสํ กมฺมสฺสํทํ ฝถํ

สฺสํสฺสํจฺฉาหํ สฺสํสฺสํเว ๑
 จณฺทิกเก โภชเน ๑ ฝรุตํ ๑
 อนฺนสฺสํยฺยิกา อฺภุชฺฉาสํ

๓๓] วิมานวตฺตฺสูมี ตติยสฺส ปาริฉตฺตกวคฺคสฺส ปณฺจมี คฺคตฺตวิมานํ ๕๕

ชบุปฺมตฺตา สฺเกน สฺสฺเตน
ตสฺสํ เม ปสฺส วิมานํ
อจฺจรา กามวณฺณินฺนํหมสฺมิ
อจฺจราสฺสํหสฺสํ ปวรา
ปสฺส ปุณฺณานํ วิปากํ

เตน เม ตาทิสฺส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสคฺคิ ๑

(๔) อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสคฺคิ ๑

สํ เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา

... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํทํ ผลํ

ปรกมฺมการินฺนํ อาสํ

อตฺตเณนาตฺนทิตา ทาสํ

อกฺโกธนา ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

สํวิภาคินฺนํ สกฺสฺส ๒ ภาคสฺสํ

ตสฺสํ เม ปสฺส วิมานํ

อจฺจรา กามวณฺณินฺนํหมสฺมิ

อจฺจราสฺสํหสฺสํ ปวรา

ม. ๑ นาติมานินฺนํ ๑ ๒ ภาคสฺสํ ๑

๓๓] วิมานวตถุสฺมึ ตคิยสฺส ปาวิคคกถวคฺคสฺส ปณฺจมนํ ศุคฺคิตวิมานํ ๕๗

วณฺโณ จ เค สัพพทิสฺสา ปภาสํคิตี ๑

สํ เทวตา อคตมณา โมคฺคตถุตาเนน ปุจฺจิตตา

... เป ...

ยสฺส กम्मสฺสตีทํ ผลํ

อหมทาตี

..... เป

- (๑) ฌานิกํ
- (๒) ทิมฺพฐกํ
- (๓) อุกฺกุชฺชนทิกํ
- (๔) กกฺกาวิกํ
- (๕) เขพาทกํ
- (๖) วตฺถิปกํ^๒
- (๗) ฌารุสํ
- (๘) ทคฺคปฺปตาปกํ
- (๙) สํกมฺมุจฺจํ
- (๑๐) ปุปฺผกมฺมุจฺจํ
- (๑๑) มุตกํ
- (๑๒) นิมฺพมฺมุจฺจํ
- (๑๓) อมฺพกณฺฐิกํ
- (๑๔) โทณินิมฺมุชฺชนํ^๓
- (๑๕) กายพฺพชฺชนํ
- (๑๖) อิตฺตพฺพชฺชนํ

๑ ย. กกฺกาวิกํ ๑ ๒ ย. ม. วตฺถิผลํ ๑ ๓ ม...นิมฺมุชฺชนํ ๑

- (๑๗) อโยคปคฺคํ
- (๑๘) วิชฺฐปนํ
- (๑๙) ตาตปณฺณํ
- (๒๐) โมรหตฺถํ
- (๒๑) ฉตฺตํ
- (๒๒) อฺอุปานํ
- (๒๓) ปฺปวํ
- (๒๔) โมทกํ
- (๒๕) สฺกฺขตํ

ภิกฺขุโน บิณฺฑทาย จรณฺตสุตฺต
 ตสุตฺตา เม ปสฺส วิมานํ
 อจฺฉรา กามวณฺณินํหมฺสฺมิ
 อจฺฉราตฺหสฺสํหํ ปวรา
 ปสฺส ปฺปญฺฉานํ วิปาทํ

เตน เม ตาทีโส วณฺโณ ...เป...

วณฺโณ จ เม สฺพพิทฺธา ปภาสฺสํคํ ๑
 สฺวาคคํ วต เม อชฺช สฺสฺสฺสฺสํ สฺสฺสฺสฺสํ
 ยํ อทฺทสฺสํ เทวตฺตโย อจฺฉรา กามวณฺณินโย
 ตาสํหํ รมฺมํ สฺสฺสฺสฺสํ กาทามิ กุสฺสํ พหุํ
 ทาเนน สฺมจฺริยาย สฺยเมน ทเมน จ
 สํหํ ตตฺถ คมิสฺสํสามิ ยตฺถ คนฺนฺตฺวา น โสจเรติ ๑
 กุคฺคิตฺตวิมานํ ปณฺจมนํ ๑

๓๔] วิมานวตฺถุสฺมี ศคฺยสฺส ปาริฉคฺคกถวคฺคสฺส ญฺจ ททฺทตฺถวิมานํ ๕๘

[๓๔] ๖	ททฺทตฺถมานา	วณฺเณน	ยสฺสสฺสา	๑	ยสฺสสฺสึนํ
	สฺพเพ	เทเว	ดาวคฺเต		วณฺเณน
	ทสฺสํ	นาภิขานามิ			อิทํ
	กสฺมา	กายา	นุ	อาคมม	นาเมน
	อหํ	ภทฺเท	สฺสภทฺทาสึ		ปฺพเพ
	สฺหกริยา	๑	เค	ฮาสึ	ภคินึ
	สฺหํ	กายสฺส	ภทฺทาย		วิปฺปมฺคฺคา
	นิมฺมานรคฺ์	เทวานํ			อุปฺปนฺนา
	ปฺหุคคกถ	ญายานา			เค
	เยสฺ	คฺวํ	ภคฺคยสฺส		สฺสภทฺเท
	กถํ	คฺวํ	เกน	วณฺเณน	เกน
	กัถิ	เสเนว	ทาเนน		สฺสพฺเพ
	ยสฺ	เชตาทิสฺ	ปคฺคา		วิเสสฺ
	เทวเค	ปจฺจนิคฺคา	จิกฺข		ภิสฺส
	อญฺเจว	บีณฺท	ปาตานิ		ยํ
	ทกฺขิณฺ	ยฺยสฺส	สฺงฆสฺส		ปสฺนฺนา
	เตน	เม	คาคิโส	วณฺโณ	...

วณฺโณ ๑ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑
 อหํ คยา พหุคเร ภิกฺขุ สฺจณฺเณน พุทฺทมจาริโน
 คปฺเปสฺสิ อนฺนปาเนน ปสฺนฺนา สฺเกหิ ปาณินิ

ตฺยา พหุคฺรวํ ทคฺควา	หีนกายูปคฺคา อหํ
กถํ คฺควํ อปฺปคฺรวํ ทคฺควา	วิเสตฺถํ วิปฺปตฺตชฺชฏคฺคา
เทวเต ปุจฺฉิตฺตาคิภฺช	กิสฺสุตฺถํ กมฺมสฺสุตฺถิหํ ผลํ (อิตฺติ ฯ)
มโนภಾವณฺนิโย ภิกฺขุ	สฺนฺทฺธิจฺจ เม ปุเร อหุ
คฺคาหํ ภคฺคเตน นิมนฺนฺเตสฺส	เววคํ อคฺคตฺตณฺณจฺมํ
โส เม อคฺคตฺตปฺปเวกฺขชาโร	อนุกมฺปาย เววโต
สฺงฺฆเฆ เทหิ คิ มํ อโวจ	คฺคสฺสํสาหํ วจฺนํ ภวํ
สํ ทกฺขชิณฺนา สฺงฺฆคคฺคา	อปฺปเมยฺยยา ปคฺคิฏฺฐจฺจิตฺตา
ปุคฺคเตสฺสุ ตฺยา ทินฺนํ	น คํ คว มหปฺปผลนฺนติ ฯ
อิตฺทาเนวาทํ ชานามิ	สฺงฺฆเฆ ทินฺนํ มหปฺปผลํ
สํสาหํ คณฺทคฺควา มนุสฺสํสฺสคฺคํ	วทณฺณญฺญํ วิตฺตมจฺจฉวรา
สฺงฺฆเฆ ทานํ ทสฺสํสาหิหํ	อปฺปปมคฺคตา ปุณฺนปฺปุนฺนติ ฯ
กา เอสํ เทวคฺคา ภทฺตเท	ตฺยา มนุคฺคย เต สห
สฺพเพ เทเว คาวคิเส	วณฺณเณน อคฺคิโรจฺจติ (อิตฺติ ฯ)
มนุสฺสํสฺสคฺคา เทวินฺนท	ปุพฺพเพ มานุสฺสํเก ภเว
สฺสทภริยา จ เม อวสฺสิ	ภคิณฺนี จ กนฺนิฏฺฐจฺจกา
สฺงฺฆเฆ ทานานิ ทคฺควาน	กตฺตปฺปณฺณวฺวา วิโรจฺจติ (อิตฺติ ฯ)
ชมฺมเมน ปุพฺพเพ ภคิณฺนี	ตฺยา ภทฺตเท วิโรจฺจติ
ยํ สฺงฺฆสฺสํมํ อปฺปเมยฺย	ปคฺคิฏฺฐจฺจาเปสฺสิ ทกฺขชิณฺนํ
ปุจฺฉิตฺโต หิ มยา พุทฺโธ	คิชฺชณฺณกฺกุณฺตํมํ ปพฺพเต

๓๕] วิมานวตฺถุสฺมี ตติยสฺส ปารินคฺคกวคฺคสฺส ฉฺชฺฐํ ททฺถตฺถวิมานํ ๖๑

วิปากํ สํวิภาคสฺส ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ
 ยชฺชมานานํ มนุสฺสํสาณํ ปุณฺณเปกฺขาน ปาณินํ
 กโรนคฺ โขปฺริกํ ปุณฺณํ ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ
 คํ เม พุทฺโธ วิชาภาสึ ชานํ กมฺมผลํ สกํ
 วิปากํ สํวิภาคสฺส ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ
 จตฺตาโร จ ปฏฺิปนฺนา จตฺตาโร จ ฆเฒ จิตฺตา
 เอสฺ สํโฆ อฺสุภฺโต ปุณฺณสํสํมาหิโต
 ยชฺชมานานํ มนุสฺสํสาณํ ปุณฺณเปกฺขาน ปาณินํ
 กโรนคฺ โขปฺริกํ ปุณฺณํ สํฆเฒ ทินฺนํ มหปฺผลํ
 เอสฺสิ หิ สํโฆ วิปฺโต มหคฺคโต
 เอสฺปฺเปเมยฺโย อฺทฺธว สํคโร
 เอเตหิ เสฏฺฐา นรวิริยสํวกา
 ปภงฺกกรา ชมฺมกถํ อฺทฺทรยฺนฺติ
 เตสํ สฺสุทินฺนํ สฺสุทํ สฺสุยฺยฺสํ
 เข สํฆมฺพุทฺธิสฺสํ ททฺนฺติ ทานํ
 สํ ทกฺขิณา สํฆคฺคา ปติฏฺจिता
 มหปฺผตา โถกวิทฺุหิ วนฺณนิคฺคา
 เอตาทิสฺสํ ปุณฺณมฺนุสฺสํรฺนฺคา
 เข เวทชาคฺคา วิจฺรยฺนฺติ โถเก
 วิเนยฺย มจฺเจวมถํ สฺมฺถํ

๓๕] วิมานวตฺตฤๅมึ ตคยฺสฺส ปาวิตฺตคคกวคฺคฤๅสฺส สคฺคมึ เสสฺวตีวิมานํ ๒๓

กฤษฺกฤษฺมฺฤๅติคตตภา^๑ ๑ ตมฺพินฺนีหิ
มณิชาตสฺทิสฺยสฺสฺสฺสฺสฺส
รฺมฺมา โปกฺขรณฺ์ อฺปฺภูจฺิตา เต
อฺทฺทฺรฺหา ๑ เยคฺติ ปรฺุฬฺชาตา
ผลฺชา^๒ เยว สฺนฺติ รฺกฺขฺชาตา
มานุสฺสฺกฺวา อฺมานุสฺสฺกฺวา ๑. ทิพฺพา
สคฺเค^๓ คฺยฺหํ นิเวสฺนฺมฺหิ ชาตา
กิสฺสฺ ^๔ สฺมทฺมสฺสฺส อຍံ วิปาโก
เกนาสฺสิ กมฺมฺผลฺเนหฺรูปฺปฺนฺนา
ยถา ๑ เต อธิคฺคฺมิทํ วิมานํ
คทฺนฺปทํ อวจาสฺสิ อพารฺปฺชฺเมติ ๑
ยถา ๑ เม อธิคฺคฺมิทํ วิมานํ
โกณฺจฺมยฺรฺจฺโกรฺสฺงฺจฺริตํ
ทิพฺยฺมิตฺวหํ สฺราชฺจฺฉินฺณํ
ทิสฺทฺการณฺทว โทกิตฺถาภินาทิตํ
นानาสฺนฺตฺานกปรฺุฬฺรฺกฺขฺวิวิธา
ปาตฺติชฺมฺพฺอโสฺกฺรฺกฺขฺวหฺคํ
ยถา ๑ เม อธิคฺคฺมิทํ วิมานํ

ม. ๑ กฤษฺม... ๑ ๒ ผลฺชา ๑ ๓ สฺพฺเพ ๑ ๔ สฺฉฺฉม-
ทฺมสฺสฺสฺยํ ๑

คณฺเต ปเวทิสฺสามิ สฺสฺโนหิ ภาณฺเต
 มคฺชวรปฺรคฺฤติเม
 นาทกคามโก นาม อคฺฤติ ภาณฺเต
 คคฺฤต อโหสิ ปฺรเว สฺสฺนินฺสา
 เสสฺวคฺคิ คคฺฤต ชานฺนีสฺส มมฺ
 สฺสํ อปฺปจํ คคฺฤต กมฺมกฺุสฺสํ
 เทวมนุสฺสํปฺรชิตํ มหนฺตํ
 อฺุปคิตฺสฺสํ นิพฺพุตํ อปฺปเมยฺยํ
 มุทิตมนฺนา กุสฺสเมหิ อพฺโปกิรี
 ปรมคคิตคณฺจ ปฺรชยิตฺวา
 อนฺติมเทหรรํ อีสํ อฺุพารํ
 ปหาย มานุสฺสํ สฺมสฺสฺสยํ
 ทิตฺถาคคา อิชฺมาวสฺสามิ จานฺนุติ ฯ

เสสฺวคฺคิวิมานํ สฺสฺคณฺมํ ฯ

[๓๖] ๘ ปิตวตฺถุเถ ปิตฺถเช ปิตฺถางฺการภูตฺเต
 ปิตฺถนฺตราหิ วคฺคฺฐหิ อปิตฺถนฺตรา ว โสภสิ
 กกมฺพุทฺถายุรฺรเว กณฺจนาเวพฺภูตฺเต
 เหมชาตฺถกสฺสณฺนุเน นานารคณฺมาตฺถินํ
 โสวณฺณณฺมยา โถหิตฺถกมฺมยา จ

๓๖] วิมานวตถุสุมิ คติยัสส ปาวิณคตทวคคัสส อฏฐมัม มตฺถิกาวิมานัม ๖๕

มุตฺตามยา เวฬุริยามยา จ
มถารคตฺตา สหโตหิตกา
ปาเววคกฺขัทธิ มณฺธิจิ จิตฺตฺตา
โกจิ โทจิ เขตฺถ มยฺรสุสฺสโร
หัสสฺส รณฺโณ กรวักสุสฺสโร
เคสฺส สโร สฺยุยติ วคฺคฺรโป
ปณฺจจฺจิกํ ตฺริยมิวปฺปวาทิตํ

รโต จ เต สฺโก วคฺคฺร นานารตนจิตฺตฺโต^๑
นानาวณฺณิทธิ ธาตุหิ สฺวิภคฺโต ว โสภติ
คสฺสมิ รเถ กาณฺจนพิมฺพวณฺเณ
ยคฺถ จิตฺตา ภาสฺสิมํ ปเทสํ

เทวเต ปุจฺฉิตฺตจิกฺข กิสฺส กมฺมสฺสทฺทํ ผลนฺติ ๑
โสวณฺณชาตํ ^๒ มณฺโฬวณฺณจิตฺตํ
มุตฺตจิจิตฺตํ เหมชาเตน ฉนฺนํ
ปรีนิพฺพุเต โคตเม อปฺปเมยฺเย
ปัสสนฺนจิตฺตา อหมาภิโรปยั

คาหํ กมฺมํ กวิตฺวาน กุสฺสํ พุทฺธวณฺณิถํ
อเปตโสกา สฺจิตฺตา สฺมฺปโมทามนามยาติ ๑
มตฺถิกาวิมานัม อฏฐมัม ๑

๑ ย. ม. นานารตนจิตฺติโต ๑ ๒ ม. มณฺโฬวณฺณจิตฺติตํ ๑

[๓๗] ๕	กา นาม ตวั วิสาตฤชี่	รมุเม จิตตตดาวเน
	ตั้งมนุตา อนุปริยาสี	นารักคนปรุกุชิตา
	ยทา เทวา ดาวตั้งสา	ปวิสันนุติ อิมั วนั
	ตั้งโยคคา ตั้งรธา ตั้งพะเพ	จิตฺวา โหนุติ อีธาคตา
	คฺยฺหฺนฺจ อีธ ปคฺตฺยา	อฺยฺยาเน วิจฺรณฺติยา
	กาเยน ทิสฺตั้งติ จิตฺคั	เกน รูปั ตเวทิสั
	เทเวเต ปุจฺฉิตฺจาจิกฺช	กิสฺตั้ง กมฺมตั้งตั้งตั้ง (อิตี ฯ)
	เยน กมฺเมเน เทวินุท	รูปั มยฺหึ คคั จ เม
	อิตฺฐั จ อานฺภาโว จ	คั ตั้งโนหิ ปฺรฺนุท
	อหึ ราชคเห รมุเม	ตั้งนฺนุทา นาม อฺปาตีกา
	ตั้งทฺธาตั้งเถน ตั้งมฺปนฺนา	ตั้งวิภาครตา ตั้งทา
	อจฺฉนาทนฺนฺจ ภาคฺตฺนฺจ	ตั้งนาตั้งนั ปทึปฺยั
	อทาตั้ง อฺชฺฐฺนฺคฺตั้ง	วิปฺปลตั้งนฺเนน เจคตั้ง
	จาคฺทฺทฺทตั้ง ปนฺจทตั้ง	ยา จ ปกฺชตั้งตั้ง อฏฺจมี
	ปาฏฺฐิหารียปกฺชนฺจ	อฏฺจจกตั้งตั้งมาคตั้ง
	อฺโปตั้งตั้ง อฺปวตั้ง	ตั้งทา ตั้งเถ ตั้งตั้งตั้ง
	ปาณาติปาตา วิรตา	มฺุสาวาทา จ ตั้งนฺนฺตา
	เถยฺยา จ อติจาวา จ	มชฺชฺชปานา จ อารกา
	ปนฺจตั้งตั้งตั้งปเท รตา	อริยตั้งตั้งจวน โกวิททา
	อฺปาตีกา จกฺชฺมโต	โคตมตั้งตั้ง ยตั้งตั้งตั้ง

๓๘] วิมานวตฺถุสฺมึ คตฺยสฺส ปาริฉตฺตวคฺคสฺส ทสฺมึ ปาริฉตฺตกวิมานํ ๖๗

ศสฺสํ เม ฌาตฺกุตฺตํ อาสี	สฺทา มาตาทิหารติ
ตาทิ ภาวโต ฐเป	สฺพพเมวาทิโรปยํ
อุโปสฺสเถวหิ คนฺตุวา	มาตาคนฺธวิเตปนํ
ฐปสฺสํ อภิโรเปสฺสิ	ปสฺสนฺนา สฺเกหิ ปาณินิ
เตน กมฺเมเน เทวินฺท	รฺรูปํ มยฺหิ คตฺติ จ เม
อิทฺธํ จ อานฺุภาโว จ	ยณฺุจ มาตาทิโรปยํ
ยณฺุจ สฺสวตฺตํ อาสี	น ตํ ตาว วิปฺลฺุจติ
อาสํ จ ปน เม เทวินฺท	สฺกทาคามินิ สฺยินฺุติ ฯ

วิสํตถกวิมานํ นวมนํ ฯ

[๓๘]๑๐ ปาริฉตฺตเก โกวิพาเร	รมณฺเญ มโนรม
ทิพฺพมาถํ คนฺถมานา	คายนฺุติ สฺมฺบุปฺไมทสิ
ศสฺสํ เต นจฺุจมานาย	องฺคฺมจฺุเคหิ สฺพพโส
ทิพฺพวา สฺทททา นิจฺุณฺุรณฺุติ	สฺวณฺเญยา มโนรม
ศสฺสํ เต นจฺุจมานาย	องฺคฺมจฺุเคหิ สฺพพโส
ทิพฺพวา คนฺุธา ปวายนฺุติ	สฺุจิกนฺุธา มโนรม
วิวคฺคตฺตมานา กาเยน	ยา เวณฺเญสฺสุ ปิตฺนฺุรนา
เตสฺสํ สฺุยฺยติ นิกฺุโมโส	คฺุริเย ปณฺุจจฺุคิเก ยถา
วฏฺุสฺสกา วาตฺุรฺุตา	วาเตน สฺมฺบุปฺกมฺุปิตา
เตสฺสํ สฺุยฺยติ นิกฺุโมโส	คฺุริเย ปณฺุจจฺุคิเก ยถา
ยาปิตฺติ เต สฺิรสฺสํ มาตา	สฺุจิกนฺุธา มโนรม

๑ ม. ศสฺสํ ฯ

วาทิ คนุโธ ทิสำ สหุพา	รุกุโธ มณชฐัสโก ยถา
ฆายเส คัม สัจจนุร	รูปิ ปัสสัสสี อมานุส
เทวเต ปุจฺจิตาจิฏช	ภิสัส กมฺมัสสัสสิทํ ผลํ (อิติ ๑)
ปรภัสสวํ อจฺจิมนุค	วณฺณคนุเชน สณฺณค
อโสถกปฺปณฺมาตาหิ	พฺพุทฺธัส อุนฺนามยิ
ตาหิ กมฺมํ กิริตฺวาน	กุสฺสํ พฺพุทฺธวณฺณนิค
อเปตโสถกา สฺฐิตา	สมฺมุโปมทาเมนนามยาติ ๑

ปารินคฺคตกวิมานํ ทสฺมํ ๑

อฺตุทานํ

อฺพาวํ อฺจฺจปฺตตฺตํ	ตตา จ คฺคฺคฺคิเตน จ
ททฺทตฺต สสฺสวคิ มตฺต	วิธํตกฺขิ ปารินคฺคตโก
วคฺโค เตน ปวฺจฺจคฺคิ ๑	

ปารินคฺคตกวคฺโค คคฺติโย ๑

จตุตฺถโก มณชฺชฺจกวคฺโค

[๓๘] • มณชฺชฺจเก ^๒	วิมานสฺมิมิ	โสวณฺณวาทฺตกสนฺนคเต
ปณฺจจฺจคิเตน	คฺริเยน	รมสฺสิ สฺสฺสฺสฺสวาทิเต
คฺมฺหา	วิมานา	โอรุยฺห
		นิมฺมิตา
		รคฺนามยา

๑ ม. อฺพาวโร ๑ อฺจฺจปฺตตฺตํโก ๑ ๒ ย. มณชฺชฺจเก ๑ เป ๑

๔๐] วิมานวตฺถุสฺมิ จตฺตถุสฺส มณฺชิฏฺฐจกตฺถุสฺส ทฺติยํ ปภสฺสํวิมานํ ๖๘

โศคาหสิ สํถวณํ	ปฺปฺพิตํ สํพฺพกาติกํ
ยสฺสํ ยสฺสํเสว สํถสฺสํ	มฺมุเต ทฺติฏฺฐสฺสํ เทวเต
โส โส มุจฺเจติ ปฺปฺพานิ	โอนมิตฺวา ทฺมุคฺคโม
วาเทริตํ สํถวณํ	ชาชฺฐํ ทิชฺเสวิตํ
วาติ คนฺโธ ทิสํ สํพฺพา	รฺกฺโข มณฺชิฏฺฐโก ยถา
ฆายเส ตํ สฺจิกนฺธํ	รฺบุํ ปสฺสํสฺสํ อมานุสฺสํ
เทวเต ปฺจฺฉิตฺวาจิกฺข	กิสฺสํ กมฺมสฺสํสฺสํ ฆตฺตุนฺติ ฯ

อหํ มนุสฺสํเสสฺสํ มนุสฺสํสฺสํ
 ทาสํ อยฺยิรฺกฺเต อหํ

พฺพุทฺธํ นิสฺสินฺนํ ทิสฺสวณ	สํถปฺปฺเปหิ โสกิริ
วฏฺฐํสํกมฺพจ สฺสกํ	สํถปฺปฺเปมฺยํ อหํ
พฺพุทฺธสฺสํ อฺปนนาเมถิ	ปสฺสนฺนา สํเกหิ ปาณินิ
คาหํ กมฺมํ กิริตฺวาน	กฺุสฺสํ พฺพุทฺธวณฺณินิ
อเปตโสกา สฺจิตฺวา	สํมฺปโมทามนามยาติ ฯ

มณฺชิฏฺฐจกวิมานํ ปจฺฉนํ ฯ

[๔๐] ๒ ปภสฺสํรวิรวณฺณนิเก

สฺรฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 มหิตฺตฺตฺตฺตฺต จนนฺนรฺจิริตฺตฺต
 กา ตฺตฺต สฺสฺส เทวเต วณฺทเส มนํ
 ปตฺตฺตฺตฺตฺต จ เต มหคฺโข

นานารตทจติโต รุจิโร
 ยตถ ตฺวํ นิสินฺหา วิโรจสี
 เทวราชาริว นนฺทเน วเน
 ก็ ตฺวํ ปุเร สฺจจริตมาจริ ภาทเท
 กิสฺส กมฺมสฺส วิปากํ อนุโมสี
 เทวโตกสฺมี เทวเต ปุจฺจติตัจจ
 กิสฺส กมฺมสฺสํ ฆตฺตํ ๗
 ปิณฺทาย เต จรฺนตสฺส
 มาตํ ฆาณิตฺตญฺจ อททํ ภาทเต
 สฺส กมฺมสฺสํ วิปากํ
 อนุโมสี เทวโตกสฺมี
 โหติ จ เม อนุคาโป
 อปรารํ ทฺกฺขิตฺตญฺจ เม ภาทเต
 สฺสํ ชมฺมํ นาสฺสํ
 สฺสํ สฺสํ ชมฺมวราเชน
 ตํ ตํ วทามิ ภาทฺตเต
 ยสฺส เม อนุกมฺมํ
 โกจ ชมฺเมสฺส ตํ สฺมาทเปถ
 สฺสํ สฺสํ ชมฺมวราเชน
 เยสํ อตฺถิ สฺสวรา พุทฺเธ

๔๑] วิมานวตฺถุสฺมี จตุตฺถสฺส มณฺชิฏฺฐกวกุสฺส ตฺติยํ นาควิมานํ ๗๑

ธมฺเม จ ตํชวตเน จ
เต มํ อตีวิโรจนฺติ
อายุณา ยสฺสา สิริยา
ปตาเปน วณฺเณน อุตฺตริตรา
อณฺเณ มหิตฺตริตรา มยา เทวาติ ฯ
ปรภัสฺสรวิมานํ ทฺติยํ ฯ

[๔๑] ๓ อตฺตกตา ๑ กนกกณฺจนาจิตฺ
สฺวณฺณชาติจิตฺ มหนฺตํ
อภฺรุษฺห กชวรํ สฺกปฺปิตํ
อิธาคมา เวหาสฺยํ อนฺตติฏฺฐ
นาคสฺส ทนฺเตสฺสุ ทฺเวสฺสุ นิมนฺติตา
อจุโธทกา ปทฺมินฺนิโย สฺมุตฺตา
ปทฺเมสฺสุ ๒ ตรียคณา ๓ ปวชฺชเว
อิมมา จ นจฺจนฺติ มโนหรಾಯ
เทวิตฺติปตฺตาสี มหานุภาเว
มณฺสฺสภฺตภา กิมกาสิ ปุณฺณํ
เกนาสิ เหวณฺชติตฺตานุภาวา
วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสตีติ ฯ

๑ ย. มณิกนกกณฺจนาจิตฺ ฯ ม. กนกกณฺจนาสิตีติ ฯ

๒ ย. จสฺสทฺโท ทิสฺสตีติ ฯ ๓ ม. ปภิชฺชเว ฯ

พาวราณสียิ์ อุปสงฺกมิตฺวา
 พุทฺธสัจจํ วตถุยุคํ อทาสี
 ปาทานิ วนฺทิตฺวา ฌมา นิสฺสํ
 จิตฺตาวี^๑ คํ ฌนฺตํ อทาสี
 พุทฺโธ ๑ เม กณฺจนฺตํ นินฺนิตฺวา
 อเทสยิ์ สมนุทฺตํ นินฺนิตฺวา
 อสงฺขคํ^๒ ทฺตํ นินฺนิตฺวา
 มคฺคํ อเทสยิ์ ยโต วิชานิสฺสํ
 อปฺปายุกี กาสกตา ตโต จุตา
 อุปฺปนฺนา ติทถานํ^๓ ยสฺสํ นินฺนิตฺวา
 สกฺกสัจจํ ฌนฺตํ ปชาปติ
 ยสฺสํ นาม ทิสฺสํ วิสฺสํ ตติ ๑
 นาควิมานํ ตติยํ ๑

[๔๒] ๔ อภิกฺกนฺเตน ฌนฺเตน ยา ตวํ ตินฺนิตฺวา เทวเต
 โธภาเสนฺตี ทิสฺสา สพุทฺธา โธสฺสํ วิย ตารกา
 เกน เตะ ตาทิสฺโส ฌนฺตํ ... เป ...
 ฌนฺตํ ๑ เตะ สพุทฺทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑
 สฺสา เทวตา อตฺตมนฺนา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺวา
 ... เป ... ยสฺสํ กมฺมสฺสํ นินฺนิตฺวา

๑ ย. วิตฺตาว ๑ ม. ๒... สสฺสํ ๑ ๓ อุปฺปนฺนา ติทถคณา ๑

วิมานวคฺคตฺถมํ จตฺตตฺถตฺต มณฺชิฏฺฐจกฺคตฺถตฺต

๔๓]

ปณฺจมนํ กณฺชิฏฺฐททยิกาวิมานํ

๗๓

อหฺมจ พาราณสียํ	พุทฺธตฺถตฺถาภิจฺจพฺนฺชฺโน
อทาสี สํกฺขกฺกมฺมาถํ	ปสฺสนฺนา สํเทหิ ปาณินิ
สํกฺขาย อโถณิกาย จ	ปสฺสํ ผถํ กุมฺมาถํบีณฺทียา
อโถมํ สฺขิตํ ทิสฺวา	โก ปุณฺณํ น ํกิริสฺสตี
เคน เม ตาทีโส วณฺโณ	... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพฺพุทิสฺสา ปภาสํตฺตี ๑

อโถมวิมานํ จตฺตตฺถ ๑

[๔๓] ๕ อภิกฺกนฺเคน วณฺเณน ยา ตฺวํ คฺธิฏฺฐสฺสิ เทวเค
... เป ... โอสฺซี วิย ตารกา

เกน เค ตาทีโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เค สํพฺพุทิสฺสา ปภาสํตฺตี ๑

ถา เทวตา อคฺคตฺมนา โมคฺคตฺถตาเนน ปุจฺฉิตา
... เป ... ยสฺสํ กมฺมสฺสตีทํ ผถํ

อหํ อนฺนรกวินฺทสฺมิมิ	พุทฺธตฺถตฺถาภิจฺจพฺนฺชฺโน
อทาสี โกถสฺมฺปากํ	กณฺชิฏฺฐํ เคตฺฐบีทํ
บีปฺผลฺลยา ตสฺสฺเณน จ	มิลฺลํ ตาเมชฺชเกน จ
อทาสี อฺชฺชกฺคตฺถมิมิ	วิปฺปสฺสนฺเนน เจตฺถา
ยา มเหสฺสิตํ กาเรชฺช	จกฺคตฺถตฺถตฺถ ราชฺชิน
นาริ สํพฺพุทฺทกฺกตฺถยาณิ	ภคฺคฺ จาโนมทสฺสตีกา

๑ ม. กิริสฺสตีทํ ๑

เอตสุตฺตํ กณฺชิททานสุตฺตํ	กถํ นาคคฺคฺชนฺติ โสฬสํ
สฺคํ นิฏฺฆา สฺคํ อสฺสํ	สฺคํ อสฺสํตวีรธา
สฺคํ กณฺณวสฺสํ	ชามคฺคฺคณฺณคฺคฺชทา
เอตสุตฺตํ กณฺชิททานสุตฺตํ	กถํ นาคคฺคฺชนฺติ โสฬสํ
สฺคํ เหมวคฺคา นาคา	อัสสาทฺนคฺคา อรุพฺพหฺวา
สฺสฺจณฺณกจฺจมา มาตงฺคฺคา	เหมกปฺปนิวสฺสํ
เอตสุตฺตํ กณฺชิททานสุตฺตํ	กถํ นาคคฺคฺชนฺติ โสฬสํ
จคฺคฺคฺชนฺตี ปทํปานิ	อิสฺสํโร โยชฺ การเย
เอตสุตฺตํ กณฺชิททานสุตฺตํ	กถํ นาคคฺคฺชนฺติ โสฬสํ
กณฺชิททายิกาวิมานํ ปณฺจมนํ ฯ	

[๔๕] ๖ อภิกฺกนุเทน วณฺณเนน
 ... เป ...
 ตสฺสํ เต นจฺจมานาย
 ทิพฺพวา สฺสทฺธานิจฺจรณฺติ
 ตสฺสํ เต นจฺจมานาย
 ทิพฺพวา คณฺธา ปวายนฺติ
 วิวคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 เตสํ สฺสยฺยติ นิกฺโขโส
 วจฺจํสกา วาตฺฐคฺคา
 เตสํ สฺสยฺยติ นิกฺโขโส

ยา คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 ไอสรํ วิย คารกา
 อจฺจคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 สฺสณฺนียา มโนรมา
 อจฺจคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 สฺสจฺจคฺคฺคฺคฺคฺค
 ยา เวณฺณํสฺสํ ปิตฺถนฺธา
 คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 วาเตน สมนุปคฺคฺคฺค
 คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค

๔๔] วิมานวตฺตฤๅมึ จตฺตฤๅมึ มณฺธิฏฺฐจกฺวคฺคฤๅมึ ฌฏฺฐํ วิหารวิมานํ ๗๕

ยาบี	เต	ถึวลิ	มาตา	สุจิกนฺธา	มโนรมา	
วาติ	คนฺโ	ทิสํ	สพฺพา	รุกฺโข	มณฺฐุสโก	ยถา
ฆายเส	คํ	สุจิกนฺ		รูปํ	ปัสสสิ	อมาณฺ
เทวเต	ปฺจฺฉิตฺตาจิกฺข			กิสฺส	กมฺมสฺสสิทํ	ผณฺติ ๗

ธาวตฺถิยํ มยฺห สํชํ ภาทนฺเต

ธงฺฆสฺส กาวเรสิ มหาวิหารํ

คตฺถ ปสฺสนา อหมานุโมทํ

ทิสฺวา อคารณฺจ บิยณฺจ เมคํ

คาเยว เม สุกฺขนุโมทนาย

ตทฺธิ วิมานพฺภทสฺสเนยฺยํ

สมนฺตโต โสฬสโยชนานิ

เวหาสยํ คจฺฉติ อิทฺธิยา มม

กฺุฏฺฐาคารา	นิเวสํ	เม	วิกตฺตา	ภาคโส	มิตา
-------------	--------	----	---------	-------	------

ททฺทตฺตมานา	อาภนฺติ		สมนฺตา	สโตยชนํ	
-------------	---------	--	--------	---------	--

ไปกฺขรณฺโ	จ	เม	เขตฺถ	ปฺกฺกโตมฺนิเสวิตา	
-----------	---	----	-------	-------------------	--

อจฺฉิตฺทกา	วิปฺปสฺสนา		โสวณฺณวาทุกฺสนฺตคา		
------------	------------	--	--------------------	--	--

นानาปทฺมสฺสณฺณนา			ปฺนฺทริกฺสโมตคา		
------------------	--	--	-----------------	--	--

สุรภี	สฺมฺปวายนฺติ		มณฺญณฺมาตฺตฺริตา		
-------	--------------	--	------------------	--	--

ชมฺพุโย	ปนฺสา	คาตา	นาพิเกรา	ฉานานิ	จ
---------	-------	------	----------	--------	---

อนฺโต	นิเวสฺเน	ชาตา	นानารุกฺขา	อโรปิตา	
-------	----------	------	------------	---------	--

นานาคุริยสงฺฆฏฺจํ อจฺจวราคณโฆสิคํ
 โยมี มํ สํปีเเน ปสฺสเส โสมี วิคฺโคโต สียา นโร
 เอตาทิสํ อพฺภูตทสฺสเนยฺยํ วิมานํ สํพุโส ปภํ
 มม กมฺเมหิ นิพฺพตฺตํ อถํ ปุณฺณวานิ กาคเว
 คาเยว เต สํกฺขมุตตปิฏฺเฏ
 ททฺธํ วิมานพฺภูตทสฺสเนยฺยํ
 ยา เจว สํ ทานมทาสี นารี
 ศสฺสํ คคิ พฺรหฺมิ กุหิ อฺปฺปนฺนา สํคิ ฯ
 ยา สํ อหุ มยฺห สํชํ ภาทฺเต
 สงฺฆสฺส กาวเรตี มหาวิหารํ
 วิณฺณวาทธมฺมา สํ อทาสี ทานํ
 อฺปฺปนฺนา นิมนฺนรคฺคํ เทเวสุ
 ปชาปตี ศสฺสํ สํนิมฺมิตฺสํ
 อจินฺตียา กมฺมวิปาก ศสฺสํ
 ยเมตํ ปุจฺฉสิ กุหิ อฺปฺปนฺนา สํคิ
 ภาทฺเต วียากาสํ อนฺนญฺจธา อหํ
 เทน หนฺนเณปี สํมาทเปถ
 สงฺฆสฺสํ ทานานิ ททาท วิคฺคา
 ธมฺมมฺเญจ สํณาท ปสฺนฺนมานสํ
 สํกฺกตฺตโม ตทฺโธ มนุสฺสํตาโม

๔๔] วิมานวตฺถุสฺมี จตฺตฺถุสฺส มณฺธิขฺฐจกตฺถุสฺส ญฺจ วิหารวิมานํ ๗๗

ยํ มคฺคํ มคฺคคาริปตี อเทสฺยิ
พรหฺมสโร กณฺจนสนฺนิภตฺตโจ
สงฺฆสฺสํ ทานานิ ททาถ วิตฺตทา
มหปฺผลตา ยตฺถ ภาวนฺติ ทกฺขิณา
เย ปุคฺคตา อฏฺฐสฺสํ ปสฺสฺจา
จตฺตาริ เอตานิ ยุกฺขานิ โหนฺติ
เต ทกฺขิณฺเยยฺยา สฺสฺกตฺสฺสํ สํวกา
เอเตสฺสํ ทินฺนานิ มหปฺผลานิ

จตฺตาริ จ ปฏฺธิปฺนนา จตฺตาริ จ ฆเต จิตฺตา
เอสํ สงฺโฆ อชฺชภูโต ปณฺณาสํสํตฺสมาหิโต
ยชฺชมานานํ มนุสฺสํสํ ปุณฺณเปกฺขาน ปาณินํ
กโรนฺตํ โอบริกํ ปุณฺณํ สงฺฆเ ทินฺนํ มหปฺผลํ
เอสํ หิ สงฺโฆ วิปฺปโต มหคฺคฆโต
เอตปฺปเมยฺโย อชฺชธฺวํ สํคโร
เอเตหิ สฺสฺสฺจา นรวิริยสํวกา
ปภงฺกฺรา ฐมฺมมฺพฺทฺรยฺนฺติ
เตสํ สฺสฺสฺทินฺนํ สฺสฺสฺสฺคํ สฺสฺสฺยฺจํ
เย สงฺฆมฺพฺทฺสฺสํ ททฺนฺติ ทานํ
สํ ทกฺขิณา สงฺฆคฺคา ปติฏฺฐจิตฺตา
มหปฺผลตา โลกวิทฺทูหิ วนฺณนิคฺคา

เอตาทิสํ ปุณฺณมนุสฺสํรณฺตา
 เย เวทชาตา วิจรนฺติ โถเก
 วิเนยฺย มจฺเจวมนํ สํมุตํ
 อนินฺทิตา สคฺคฺมฺเปเนติ จํานนฺติ ฯ
 วิหารวิมานํ ฉฏฺฐํ ฯ
 ภานวารี ทุติยํ ฯ

[๔๕] ๗ อภิกุณฺเตน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ จ เต สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํติ ฯ
 สํ เทวตา อคฺคฺมนา โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺฉิตา
 ... เป ... ยสํส กมฺมสํสํทํ ผลํ

อินฺทํจรานํ หตฺถกํ อหมทาสิ
 ภิกฺขุโน ปิณฺฑาทาย จรณฺตสํสํ
 เอลิกานํ อุนฺณตสํมิ นคเร
 วเร ปณฺณกเต รมฺเม

เตน เม ตาทิสํ วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํติ ฯ (๑)

อภิกุณฺเตน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ จ เต สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํติ ฯ
 สํ เทวตา อคฺคฺมนา โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺฉิตา

๔๕] วิมานวตฺถุสฺมิ จตุตฺถสฺส มณฺชิฏฺฐกฺวคฺคสฺส สฺสคฺคํ จตุวิคฺคิวิมานํ ๗๘

... เป ...

ยสฺส กมฺมสฺสึทํ ผลํ

นัฏฺฐปฺตทตฺถกํ อหฺมทาสี

ภิกฺขุโน ปิณฺฑทาย จรณฺตสฺส

เฮสิกาณํ อุณฺณตฺสุมิ นคเร

วเร ปณฺณกเต รฺมฺเม

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสา ปภาสคฺคิ ๑ (๒)

อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน

... เป ...

วณฺโณ จ เต สํพุทฺธิสา ปภาสคฺคิ ๑

สา เทวตา อคฺคตฺมนา

โมคฺคสฺสตาเนน ปุจฺฉิตา

... เป ...

ยสฺส กมฺมสฺสึทํ ผลํ

โธทาตฺมฺมกํ หรีตฺตคฺคิ

อุทกฺมฺหิ สเร ชาคํ อหฺมทาสี

ภิกฺขุโน ปิณฺฑทาย จรณฺตสฺส

เฮสิกาณํ อุณฺณตฺสุมิ นคเร

วเร ปณฺณกเต รฺมฺเม

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสา ปภาสคฺคิ ๑ (๓)

อภิกขุเคน วณฺเณน ... เป ...

วณฺโณ จ เต สัพพทิสฺสา ปภาสํตีติ ฯ

สํ เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา
... เป ... ยสฺส กम्मฺสฺสํตีติ ๘

อหํ สุมฺนา สุมฺนสฺส สุมฺนมนุสฺसानิ

ทนฺตวณฺณานิ อหฺมทาตี

ภิกฺขุโน ปิณฺทาย จรณฺตสฺส

เฮตฺตีกานํ อุนฺนตสฺสํ นคเร

วเร ปณฺณกเต รมฺเม

เคน เม ตาทีโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สัพพทิสฺสา ปภาสํตีติ ฯ (๔)

จตุวิคฺฤติวิมานํ สตฺตมํ ฯ

[๕๖] ๔ ทิพฺพนฺเต อมฺพวนํ รมฺมํ ปาสาเทตฺตฺถ มหตฺตโก

นानาคุริยสงฺขุจฺจ อจฺจวราคณโฆสฺสโต

ปทีโป เจตฺตฺถ ชตฺติ นิจฺจํ โสวณฺณโย มหา

ทสฺสํมเตหิ รุกฺเขหิ สมนฺตฺตา ปรีวาริโค

เกน เต อมฺพวนํ รมฺมํ ปาสาเทตฺตฺถ มหตฺตโก

เกน เต ตาทีโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เต สัพพทิสฺสา ปภาสํตีติ ฯ

สํ เทวตา อตฺตมณา โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตา

๔๗] วิมานวตฺตถุสฺมึ จตฺตถุสฺส มณฺชิฏฺจกถวตฺตถุสฺส นวมนํ ปิตฺติวิมานํ ๘๑

... เป ...

ยสฺส กมฺมสฺสํทํ ผลํ

อหิ มนุสฺสเสตฺถ มนุสฺสญฺญตา

ปริมา ย ชาตียา มนุสฺสโตเก

วิหารํ สงฺฆสฺส กาวเรตี

อมุเพหิ ปริวาริตํ

ปริโยสึเต วิหารเ

กาเรนฺเต นิฏฺฐึเต มเห

อมุเพ อจฺฉาทยิตฺตฺวาน

กตฺวา ทฺสฺสมเย ผล

ปทํปํ ตตฺถ ชาเตตฺตฺวา

โกชยิตฺตฺวา คณฺตุคฺคํ

นียฺยาเทสฺสํ คํ สงฺฆสฺส

ปถฺนฺนา สฺเกหิ ปาณินิ

เคน เม อมฺพวนํ รมมนํ

ปาสาเตตฺถ มหตฺตโก

นानาตุริยสงฺฆุจฺจฺจ

อจฺฉราคณฺโชนฺสึโต

ปทํโป เจตฺถ ชตฺติ

นิจฺจํ สํวณฺณโย มหา

ทฺสฺสํผลเอหิ รุกฺเขหิ

ถมนฺตา ปริวาริตา

เคน เม ตาทิสํ วณฺโณ

... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสา ปภาสํคํติ ๑

อมฺพวิมานํ อฏฺฐมนํ ๑

[๔๗] ๕ ปิตฺตวตฺตถุสฺสํ ปิตฺตเช

ปิตฺตางฺการภูตฺสึเต

ปิตฺตจฺนฺทณฺตฺตฺตฺต

ปิตฺตปฺปตฺตมชาวินิ

ปิตฺตปาสาทสฺยเน

ปิตฺตาสเน ปิตฺตโกชเน

ปิตฺตคตฺเต ปิตฺตเว

ปิตฺตเส ปิตฺตวเน

๓ ม. ปิตฺตภาชเน ๑

กี่ กมฺมํ อกรวี ภาทเท
 เทวเต ปุจฺฉิตาจิภฺช
 โภธํตํ นาม ตตฺตฺถิ
 ตลฺลํ จตฺตาริ ปุปฺพานิ
 ลฺลํลฺลํวิ อฺกฺกํลฺลํ
 นาลฺลํ มคฺคํ อเวกฺขิตฺลฺลํ
 ตโต มํ อวริ คาวี
 ตณฺจํ อภิตฺตเจยฺยํ
 เตน กมฺเมเน เทวินฺท
 ปหาย มานุสฺสํ เทหิ
 อิทํ ลฺลํลฺลํ ติทฺลฺลํปติ
 ตาวคฺลฺลํ ปสฺสํเทนโต
 ปลฺลํ มาตติ อจฺเจวํ
 อปฺปกมฺมํ กคฺคํ เทยฺยํ
 นคฺคํ จิตฺเต ปสฺสนนฺนํ
 ตถาคเต วา ลฺลํลฺลํ
 เอहि มาตติ อเมหํ
 ตถาคคฺลฺลํ ชาคฺคํ
 ติจฺจํนคฺคํ นิพฺพุเต วาปี

ปุพฺเพ มานุสฺสเก ภาเว
 กิลฺลํ กมฺมํลฺลํลฺลํ (อิตฺติ) ๑
 ภาเว ติตฺตํ อภิชฺชิตา
 ญฺมํ อภิวํ อหํ
 วิปฺปลนฺนเนน เจตลฺลํ
 ตทงฺคมนลฺลํ ลฺลํ
 ญฺมํ อปฺปกคฺคมาลฺลํ
 ภิชฺชํ ญฺมํ อิตฺติ ลฺลํ
 มชฺวา เทวญฺชช
 ตว ลฺลํลฺลํลฺลํลฺลํ ๑
 มชฺวา เทวญฺชชโร
 มาคคฺคํ เอตทพฺพวิ
 จิตฺคํ กมฺมํลฺลํ อิทํ
 ปุณฺณํ โหติ มหปฺปลํ
 อปฺปกกา นาม ทกฺขิณา
 อถ วา ลฺลํลฺลํ ลฺลํลฺลํ
 ภิชฺชํ ภิชฺชํ ๒ มหมลฺลํ
 ลฺลํลฺลํ ปุณฺณานมฺมจฺจโย
 ลฺลํลฺลํ จิตฺเต ลฺลํ ลฺลํ

ย. ๑ ภิชฺชํ ๑ ๒ มหมลฺลํ ๑

สัจจํ จ ปจฺจนา อญฺญชฺเต มม
 กหิ นุ อจฺจํ วรฺ เต อวากริ
 น ฉทฺทิตฺติ น ปน ชาทิตฺติ มยา
 สนฺตสฺส ภิกฺขุสฺส สยํ อทาสิหิ
 ศุขฺขณฺณจิทฺติ อิตฺตฺตริยํ อโถ มม
 อิตฺตฺส สัจจํ ปริภาสฺเต มม
 เตทฺทํ คเหตฺวา ปหาวิ อทาสิ เม
 คโต จุตา กาสกตฺตมฺหิ เทวตา
 ตเทว กมฺมํ กุสฺสํ กตฺติ มยา
 สฺขณฺณจ กมฺมํ อญฺโฆมิ อคฺคณา
 เทเวหิ สฺทฺธิ ปริจาริยามหิ
 โมทามหิ กามคฺคณฺเห ปณฺจหิ
 ตเทว กมฺมํ กุสฺสํ กตฺติ มยา
 สฺขณฺณจ กมฺมํ อญฺโฆมิ อคฺคณา
 เทวีนฺทคฺคฺคา ติทฺเตหิ วรฺชิตฺตา
 สมนฺปปีตา กามคฺคณฺเห ปณฺจหิ
 เขตาทิสํ ปุณฺณณตฺตํ อนฺนปฺปกํ
 มหาวิปกา มม อจฺจตฺตกฺขิณา
 เทเวหิ สฺทฺธิ ปริจาริยามหิ
 โมทามหิ กามคฺคณฺเห ปณฺจหิ

วิมานวตฤๅมมี จตุฤๅมมี มณเฑียรจกฤๅมมี

๔๘]

เอกาทศมี วนทนิวิมาน

๘๕

เอตาทิสั ปุณณผลั อนนุปรกั
 มหาชุตिका มม อรุณทุทกชึณา
 เทวินุทคฤๅตา คิทเสหิ วกชึตา
 สหสัสนเนตโตวิว นนุทเน วเน
 ตุจจจ ฆนุเต อนุณมปรกั วิทุ
 อูเปจจ วนุที กุสัถจจ ปุจณิมิ
 ตโต เต อรุณสัสน อทาสิ ชณุทิกั
 ปัสสนุจคฤๅตา อตุถาย ปิตึยาคิ ฯ
 อรุณวิมานิ ทศมิ ฯ

[๔๘] ๑๑ อภิกุณเฑน วนเณน ยา ตุวั คิฏุจสิ เทวเต
 โยภาเสนุคั ทิสั สัพพา โอสัธึ วิย ตารกา
 เกน เต ตาทิสั วนุโน ... เป ...
 วนุโน จ เต สัพพทิสั ปภาสัคัคิ ฯ
 สั เทวตา อตุตมนา โมคคฤๅตาเนน ปุจณิตา
 ... เป ... ยสัสน กมนุสัสนิทั ผลั

อหิ มนุสัเสสสุ มนุสัสัฏฐา
 ทิสัวาน สมนเณ สัถวนุเต
 ปาทานิ วนุทิตุวา มนั ปัสათยึ
 วิตุตา จหิ อณุชติกั อกาถึ
 เฑน เม ตาทิสั วนุโน ... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สพุทฺธิสา ปภาสํคํตี ๗
วณฺทณวิมานํ เขกาทลํมํ ๗

[๕๐] ๑๒	อภิกุณฺเฑน	วณฺเณน	ยา	คฺวั	ทิฏฺฐสฺสี	เทวเต
	หคฺเถ	ปาเท ๑	วิคฺคยฺห	นจฺจสฺสี	สํปฺปวาที	เท
	คตฺถสา	เต	นจฺจมานายํ	องฺคฺมจฺเจ	คคฺหิ	สพุทฺโธ
	ทิพฺพา	สทฺทา	นิจฺฉนฺนติ	สวณฺเณ	มา	นโรรมา
	คตฺถสา	เต	นจฺจมานาย	องฺคฺมจฺเจ	คคฺหิ	สพุทฺโธ
	ทิพฺพา	คฺนฺธา	ปวายนฺติ	สํจิกฺคฺนฺธา	มา	นโรรมา
	วิจฺจคฺคฺมา	นา	กาเยน	ยา	เวณฺณํ	สํ
	คตฺถ	สํยุยฺตี	นิกฺโข	สํ	สํ	สํ
	วฏฺฐํ	กา	วาตฺตฺตา	วา	คฺเตน	สํ
	คตฺถ	สํยุยฺตี	นิกฺโข	สํ	สํ	สํ
	สํ	มํ	สํ	สํ	สํ	สํ
	วา	คคฺ	โร	ทิสฺสา	สพุ	พา
	ฆายเส	คํ	สํ	จิกฺคฺ	นฺ	นฺ
	เทว	คค	ปฺ	จฺ	คค	จ
	ทาสํ	อหํ	ปฺ	เร	อ	สํ
๒	อ	ป	ป	ป	ณ	ณ
	อ	ก	ก	ก	ก	ก

๑ ย. นนฺทมานาย ๗

วิมานวตฺถุสฺมึ จตฺตถสฺส มณฺชิฏฺจกฺวคฺคสฺส

๕๐]

ทฺวาทสฺมึ ราชฺฐมาตาวิมานํ

๘๗

กฺุญฺญํ คเหตฺวา นิภฺชมฺม
วิปถเ กฺุญฺญํ นิภฺชบีคฺวา
อิเชวาหํ มริสฺสามิ
ทพฺพหปาสํ กริตฺวาน
คโต ทิสฺสา วิโตเกสฺสึ
คตฺตททฺธาสฺสึ สฺมพฺพทฺธํ
นิสฺสินฺหนํ ราชฺฐมฺมตฺถุสฺมึ
คสฺสฺสา เม อหุ สํเวโค
โก นุ โขว นมสฺสึสฺสึโต
ปาสาทิกํ ปสฺสาทนฺธิยํ
ทิสฺสฺวา มโน เม ปสฺสึทึ
คฺุคฺคินฺทฺริโย ฉานรโต
หิโต สฺพพฺพสฺสึ โตกสฺสึ
ภยเกราว ทฺุราสฺสโต
ทฺุตฺตภายํ ทสฺสฺสํนาย
สฺสึ มํ มุทฺุทฺุทฺุ วาจาหิ
ราชฺฐมาเตคิ มํ อโวจ
คทาหํ คิรํ สฺสุนฺคฺวาน
สฺสนฺหํ มุทฺุณฺจ วคฺคณฺจ
กตฺตจคฺคณฺจ มํ ฉตฺวา

อาคจฺฉํ อุตฺกหาริยา
วณฺสณฺทํ อฺุปาคมึ
กัฏฺโถบี ษฺวีเตน เม
อาตมฺพิตฺวาน ปาทเป
โก นุ โขว นมสฺสึสฺสึโต
สฺพพฺพโตกฺหิตํ มุณฺ
ฉายนฺคํ อกฺุโตภยํ
อพฺภูโต โตมทฺสฺสโน
มณฺสฺสึสฺสึ อฺุทาทุ เทวตา
วนา นิพฺพนมาคตํ
นายํ ยาทิสฺสึทฺทิสฺสึ
อพฺพิคตมานสฺสึ
พฺพุโธ อยํ ภวิสฺสึสฺสึคิ
สฺสึโหว คฺุณฺหิสฺสึสฺสึโต
ปฺุปฺุณฺ อฺุทฺุณฺพวํ ยถา
อาตมฺบีคฺวา คตฺถาคโต
สฺสรณํ คจฺฉนฺ คตฺถาคตํ
เนตฺถํ อคฺคถวตฺถึ สฺสึจฺ
สฺพพฺพสฺสึกาปณฺุทฺุ
ปสฺสนฺหนํ สฺสึทฺุชฺชมานสฺสึ

หิโต	ศัพท์สุด	โลกสุด	อนุสาดี	ตถาคโค
อิทธิ	ทุกขนุติ	มัม	อโวจ	อัย
อัย	ทุกขนิโรธ	จ		อณฺชโล
				อมโคคโร
อนุกมฺปกตฺส	กตฺส			โฆวาทมฺหิ
				อหํ
อชฺฌคฺคา	อมคํ	สนฺคิ		นิพฺพานํ
				ปทมจฺจุคํ
สาหํ	อวคฺคิตา	เปมา		ทตฺสเน
				อวิกมฺปิณี
มฺฐชฺชาตาย	ตฺทชฺชาย			ธึตา
				พฺทตฺส
สาหํ	รมามิ	กัพามิ		โอรสา
				โมทามิ
ทิพฺพมาถํ	ชารยามิ			อภฺโตภยา
				บิฎามิ
ตฺถุจฺจิริยสฺส	ทสฺส	สาหิ		มรฺมทฺทจฺจํ
				ปฏฺธิโพธิ
อวพฺโพ	คคฺคโร	ภิมิ		กโรนฺคิ
				เม
ไปกฺขโร	จ	ตฺส		ตฺส
				จ
นฺนุททา	เจว	ตฺนฺนุททา		จ
				จ
อตมฺพฺุสา	มิ	ตฺส		เกตฺส
				จ
เขณิ	ปตฺส	ตฺปตฺส		จ
				จ
เขตา	จ	ณฺณยา		จ
				เสยฺยา
ตา	มัม	กา		เตนฺ
				ปาคนฺ
หนฺนุท	นจฺ	จาม		คายน
				ม
นยิ	ทํ	อกค		ปญฺ
				ณฺ

ม. ๑ มรฺมทฺทจฺจํ ๑ ๒ ภคฺคโร ๑ ๓ ภิมิ ๑

วิมานวคฺคสุตฺถิ ปญฺจมสุตฺถ มหารรณวคฺคสุตฺถ

๕๑]

ปจฺมี มณฺฑทุกเทวปคฺควิมานิ

๘๘

อโถกํ นนฺทนนํ รมฺมี	คิทถานํ มหาวณํ
สุขํ อกคปฺปญฺณานํ	อิธ นตฺถิ ปรรตฺถ ๑
สุขณฺจ กคปฺปญฺณานํ	อิธ เจว ปรรตฺถ ๑
เตสํ สหปุยกามานํ	กาคพฺพํ กุสฺสํ พหุํ
กคปฺปญฺณา หิ โมทนฺติ	สคฺเค โภคสํมจฺจติโน
พหุณฺนี วต อคฺคทาย	อุปฺปชฺชชฺชติ ตถาคคา
ทกฺขิณฺเญยฺยา มนฺุสฺสานํ	ปฺปญฺณกฺเขตฺตทานมฺภากร
ยคฺค กาวํ ภิริคฺควาน	สคฺเค โมทนฺติ ทายกาทิ ๑

รชฺชชฺชมาตาวิมานิ ทฺวาทสฺมี ๑

อุทฺททานิ

มณฺชิฏฺฐสาปภสฺสฺสฺรานาคา	อโถมา กณฺชิทททายิกา
วิหารจตุริคฺคตมฺพา ปิตฺตา	อุจฺจุฉฺฉนฺทนรชฺชชฺชมาตา ๑
วคฺคโค เตน ปวฺจจฺจคฺคิ ๑	

อิคฺคิวิมานเณ วคฺคโค จคฺคโค ๑

ปญฺจโม มหารรณวคฺคโค

[๕๑] ๐ โภ เม วณฺทติ ปาทานิ	อิทฺธิยา ยสฺสา ชตํ
อภิกฺกนฺเตน วณฺเณน	สพฺพา โยภาสยํ ทิสฺสาทิ ๑
มณฺฑทุกโกหํ ปุเร อาสํ	อุทเท วาริโคจโร
คจ รมฺมี สฺฉนฺทสฺส	อวริ วจฺฉปาดโก

มุกฺคตํ จิตฺตปสาทสุตฺต อิทฺธิ ปสฺส ยสฺสเม
 อานุกาวยเม ปสฺส วรรณํ ปสฺส ชฺฐติเม
 เย จ เต ทมฺมทฺธานํ รมฺมํ อสฺสํโสสุํ โคตม
 ปคฺคา เต อจตฺตฺธานํ ยตฺถ กนฺตฺวา น โสจเรติ ฯ

มณฺฑกฺกเทวปคฺคตฺตวิมานํ ปจฺฉมํ ฯ

[๕๒] ๒ จิรปฺปวาทํ ปุริสํ ทูโรโต โสคฺคิมาคคํ
 ฌาตํ มิคฺคา สฺหชฺชา จ อภินนฺทนฺติ อากคํ
 คเถว กตฺตฺตฺตํ อสฺมา โลกา ปรี คคํ
 ปุณฺณานิ ปฏฺคฺคณฺนฺติ บียํ ฌาตํ อากคํ

อฏฺฐเจหิ เววเต สฺปาปฺรเม
 อปารุคํ ทฺวารํ อทานสฺสเถ
 เนสฺสํตาม คํ ยตฺถ กุณฺนฺติ ทฺคฺคคา
 สมฺปฺปิตา เนรียกา ทุคฺคเณนาติ
 อิจฺจเวจํ วตฺตวาน ยมสฺสํ ทฺคา
 เต เทว ยกฺขา โสหิตฺกฺขา พฺรหฺมฺตา
 ปจฺเจกพาหาสุ คเหตุวา เววคํ
 ปกฺกามยฺสํ เทวคณฺสฺสํ สฺนฺติเก
 อาทิจฺจวณฺณํ รุจิรํ ปภสฺสํ
 พยมฺหํ สฺภํ กณฺจณฺชาตณฺณํ

๕๒] วิมานวตฺตฤๅมึ ปรญจมสฺส มหารถวคฺคสฺส ทฺติยํ เรวติวิมานํ ๘๑

กสฺสเสตํ อากิณฺณชนํ วิมานํ
สฺริยสฺส รัสสิว โสคฺมานํ
นารึคณา จนฺทนสํวณฺติคฺคา^๑
อฺภโต วิมานํ อฺปโสภณฺติ
คณฺทิสฺสติ สฺริยสฺมานวณฺณํ
โก โมทติ สคฺคปฺปคฺโต วิมานฺติ ๑
พาราณสียํ นนฺทโย นามาสิ อฺปาสโก
อมจฺฉวี ทานปตี วทณฺณ
คสฺสเสตํ อากิณฺณชนํ วิมานํ
สฺริยสฺส รัสสิว โสคฺมานํ
นารึคณา จนฺทนสํวณฺติคฺคา^๒
อฺภโต วิมานํ อฺปโสภณฺติ
คณฺทิสฺสติ สฺริยสฺมานวณฺณํ
โส โมทติ สคฺคปฺปคฺโต วิมาน
นนฺทียสฺสํหํ ภริยา
อคารินิ สพฺพกฺุตสฺส อีสฺสร
ภคฺคฺวิมานเ วมิสฺสํหมิ ทานินิ
น ปคฺคเย นิริยํ ทสฺสํนายน
เฮเสว เค นริโย สฺปาปรมฺเม

ย. ๑. ๒. จนฺทนสํวณฺติคฺคา ๑

ปญฺณํ ตยา อตกํ ชีวโถเถ
 น หิ มจฺจวโร โธสโถ ปาปรนฺโม
 สจฺจคุปคานํ ฅภติ สหพฺยตํ

กั นุ คุณฺณจ มุคฺคณฺณจ	อสุจิ ปฏฺธิตฺสสฺติ
ทฺทฺคฺคณฺณจ กิมิทํ มิถุหํ	กิเมตํ อฺุปวายติ
เชสฺส สํสวโถ นาม นิรวโย	คฺมภีโร สฺตโปริโส
ยคฺคถ วสฺสสฺสทฺสฺสํนิ	คฺคํ ปจฺจสฺสิ เรวคฺคติ ๑
กั นุ กายเณ วาจา	มนสํ ทฺทฺกฏฺฏํ กตํ
เกณ สํสวโถ ทฺทฺโร นิรวโย	คฺมภีโร สฺตโปริโส (อิตฺติ ๑)
สฺมณฺเณ พฺุวาทฺมณฺเณ จาบี	อณฺเณ จาบี วณฺนิพฺพเก
มุสํวาเทณ วณฺเณสฺสิ	คํ ปาปํ ปกคํ ตยา
เคน สํสวโถ ทฺทฺโร นิรวโย	คฺมภีโร สฺตโปริโส
คคฺคถ วสฺสสฺสทฺสฺสํนิ	คฺคํ ปจฺจสฺสิ เรวคฺค

หคฺคเณบี ฉินฺทฺทฺติ อโถบี ปาเท
 กณฺเณบี ฉินฺทฺทฺติ อโถบี นาสํ
 อโถบี กาโถคคณา สเมจฺจ
 สจฺจคฺมม ขาทฺทฺติ วิณฺทฺทฺมานนฺทฺติ ๑

สํารุ โข มํ ปฏฺธิเนถ	กาหามิ กุสฺสํ พฺุ
ทาเนน สฺมจฺจวริยา	สฺมณฺเณเมเน ทเมเน ๑
ยํ กคฺควา สจฺจิตฺตา โหนฺติ	น ๑ ปจฺจณฺณคฺคปฺปเวติ ๑

๕๒] วิมานวตฺตฤๅมมํ ปณฺจจมตฺตํ มหารถวคฺคตฺตํ ทฺขุคฺคํ เวทิตฺตวิมานํ ๕๓

ปุเร คุวํ ปมชฺชิตฺตวา อิทานิ ปริเทวตี
ตฺถํ กตานิ กมฺมานํ วิปากํ อนฺุโถตฺตํ

โก เทวโตกโต มนฺุสฺสโตกํ
คนฺุตฺตวาน ปฏฺุไซ เม เหวํ วเทยฺย
นิกฺขิตฺตทณฺุเทตฺส ททาถ ทานํ
อจฺจนฺุทานํ ตฺยนมนฺุณปานํ
น หิ มจฺจนฺุริโย โวสโก ปาปชฺรโม
ตฺตคฺคฺคฺคฺคฺคฺคํ ตภคิ ตฺหพฺยคํ (อิตฺติ) ฯ

ตฺถํ หนฺุ อิตฺโต คนฺุตฺตวา โยนี ตฺทฺธาน มานฺุสฺสํ
วทณฺุณฺุ ตฺตตฺตมฺุปนฺุณา กาทานิ กุสฺสตํ พหุํ
ทาเนน ตฺมจฺริยาย ตฺตณฺุเมเน ทเมเน ฯ
อวรามานิ ฯ โวปฺบิตฺตํ ทฺคฺคฺเค ตฺงกมฺหานิ ฯ
ปปณฺุจ อฺก
จาทฺค
ปฺปฏิหาริยปฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
อฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
น ฯ ทาเน ปมชฺชิตฺตํ ตฺถํ ทิฏฺฐมิตํ มยาคิ ฯ
อิจฺเจวํ วิตปฺนฺุคิณฺุจ ฉนฺุทมานํ คโต คโต
ชฺชิตฺตํ นิรเย โฆเร อฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

อหํ ปุเร มจฺจนฺุริณี อโหสฺสํ

ปริภาสิกา สมนพฺรหฺมณานํ
 วิตถน ๑ สํมิกํ วญฺจยิตฺวา
 ปจฺจามทํ นีรเย โฆรฺรฺเปติ ๑
 เวตฺติวิมานํ ทุคฺคิยํ ๑

[๕๓] ๓ โย วทคํ ปวโร มนุเชสฺสุ
 สกฺขมฺนํ ภาควา กตฺถิกุโจ
 ปารคโค พตฺตวิริยสํมจฺจํ
 คํ สฺสคคํ สฺรณคฺคณฺเปหิ
 วากวิรคคณเณชฺชมโลกํ
 ชมฺมสํชตมปฺปฏิกฺขิตํ
 มจฺจรมิมํ ปคฺคณํ สฺสฺวิภคฺคํ
 ชมฺมมิมํ สฺรณคฺคณฺเปหิ
 ยคฺค ๑ ทินฺนมหปฺผลมาหุ
 จคฺคสฺสํ สฺสจฺจสฺสํ ปฺริสฺสยฺคคสฺสํ
 อฏฺฐ ๑ ปุคฺคคตฺตมฺมทฺถสํ เท
 สจฺจมิมิมํ สฺรณคฺคณฺเปหิตี ๑
 น คตฺตา คปติ นภสฺสมิ สฺสฺวิโย
 จนฺนุโท น ภาสฺสตี น สฺสฺสโล
 ยถา คฺคตฺตมิมํ มหปฺปภาสฺสํ

๓ ย. สฺรณคฺคณฺเปหิ ๑

๕๓] วิมานวตฺถุสฺมี ปณฺจมสฺส มหรรถวคฺคสฺส ตติยํ นตฺตมาณวถวิมานํ ๘๕

โก นุ ตฺวํ ติทฺติวามหิมฺฺปาคมิ
 ฉินฺหฺตฺติ จ วสฺสี ปภากรสฺส
 สํวริทฺวีสฺสติ โยชนานิ อภา
 รตฺตฺติมุขี จ ยถา ทิวํ กโรติ
 ปริสฺสฺสฺสฺส วิมตฺ สฺสํ วิมานํ
 พหุพฺทุมวิจิตฺตฺรปฺนฺทวํ
 ไวกิจฺฉณํ กุสฺสเมหิ ^๑เนกวิจิตฺตํ
 อรชฺชวโรหิตเมฆาตฺตจฺฉณํ
 อากาเส ตปฺติ ยถา ^๒สฺสฺสฺส
 ๒ รตฺตคกมฺพตปฺตวาสสํวริ
 อคฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 กณฺณจฺฉนตฺตฺตฺตฺตฺต
 ปรีปฺรจฺฉคคณฺณว คารกาหิ
 นรนาโรโย พหุเกตฺตฺตฺต
 กุสฺสฺสววิภูสฺสิตา ภรณฺณคฺคตฺตฺต
 อนิตฺตปฺนฺณจฺฉิตา ปวณฺณติ ^๓สฺสฺส
 ตปฺนฺนยจฺฉิตฺตฺตฺต ตฺตฺตฺต
 กิถฺสฺส กมฺมสฺสฺส อยํ วิปาโก
 เกนาสฺส กมฺมมณฺณเนหฺสฺส

๑ ม. เนกจิตฺตํ ๑ ๒ ย. รตฺตคกมฺพตปฺต... ๑ ๓ ม. ปวายนฺติ ๑

ยถา จ เต อธิคตมัท วิมานัน
 คทนุรูปํ อวหตี อิงฺฆ ปุฏฺฐโจติ ฯ
 ยมิธ ปเถ สเมจฺจ มาณเวณ
 สत्ตฺถานุสํสาตี อนุกมฺปมาโน
 ทว รัตนวรสฺสํ ชมมํ สฺสฺสฺวา
 กริสฺสํสามมิตฺติ จ อิติ พรวิตฺตฺถ ฌตฺโต
 สินปวารํ อูเปมิ สฺรณัน
 ชมมณฺเฑจาปี ตเถว ภิกฺขุสฺสฺสฺสฺสฺส
 โนติ ปจฺฉมํ อโวจาหํ ฆนฺเต
 ปจฺฉา เต วจฺฉํ ตเถวกาถึ
 มา จ ปาณวรํ วิวิธมาจฺรสฺสํ
 อสฺสํจํ น หิ ปาณฺเฑ
 อสฺสณฺเฑตํ อวณฺณยิสฺสํ สฺสฺสฺสฺสฺส
 โนติ ปจฺฉมํ อโวจาหํ ฆนฺเต
 ปจฺฉา เต วจฺฉํ ตเถวกาถึ
 มา จ ปฺรชฺชนสฺสํ รกฺขิตาโย
 ปฺรภวียาโย อตฺตมา อนรียเมตํ
 โนติ ปจฺฉมํ อโวจาหํ ฆนฺเต
 ปจฺฉา เต วจฺฉํ ตเถวกาถึ
 มา จ วิตถึ อณฺเฑยถา อภณฺนิ

วิมานวตฺถุสฺสํ ปญฺจมสฺสํ มหารถวคฺคสฺสํ

๕๓]

คตฺติยํ ฉคฺคตฺมาณวถวิมานํ

๘๗

น ทิ มุสาวาทํ อวณฺณยิสฺสํ สฺปฺปญฺญา
 โนติ ปจฺมํ อโวจาหํ ฆนฺเต
 ปจฺจนา เต วจฺนํ ตเถวกาถึ
 เยน จ ปฺริสฺสํ อเปติ สฺปฺปญฺญา
 ทํ วชฺชํ ปฺริวชฺชยสฺสํ สฺพพฺพิ
 โนติ ปจฺมํ อโวจาหํ ฆนฺเต
 ปจฺจนา เต วจฺนํ ตเถวกาถึ
 สฺวาทํ อธิ ปญฺจสํกฺขา กิริยฺวา
 ปฏฺิปชฺชิตฺวา ตถาคตฺสฺสํ ฆมฺเม
 เทว ปถมคฺมาถึ โจรมชฺชเ
 เต มํ ตคฺค วรฺสํ โภคเหตุ
 เขตฺตกมิตฺ อนุสฺสํรามิ กุสฺสํ
 คโต ปวํ น เม วิชฺชติ อญฺญํ
 เตน สฺจฺริเตน กมฺมุนาหํ
 อฺปฺปนฺโน ติทิเวสฺสํ กามกามํ
 ปสฺสํ ฆนฺมฺหุคฺคสฺสํมสฺสํ
 อนฺรฺมมฺปฏฺิปคฺติยา วิปากํ
 ชตฺมิว ยสฺสา เปกฺขมานา
 พหุคามปปี หยฺนฺติ หีนฺรฺมา
 ปสฺสํ กติปฺยาย เทสฺนายน

วิมานวตฺถุสฺมิ ปณฺจมสฺส มหารทวคฺคสฺส

๕๔]

จตุคฺคํ กกฺกฏวรสฺสทายกวิมานํ

๘๘

[๕๔] ๔ อุจฺจมิทํ มณฺนิถุณฺโณ วิมานํ
 สมนฺตโค ทฺวาทส โยชนานิ
 กุฎาคารา สฺสคฺคสฺสตา อุพารา
 เวพฺพริยคฺคตมฺภา รุจิรคฺคตตา สฺสฺภา
 คคฺคตจฺจสฺสึ ปิยวสฺสึ ชาทสฺสึ จ
 ทิพฺพวา จ วีณา ปวทฺตุนฺติ วคฺค
 ทิพฺพวา รสฺสา กามคฺคฺเคนคฺคต ปณฺจ
 นาริโย จ นจฺจุนฺติ สฺสฺวณฺณณฺนนา
 เกน เต คาทิโส วณฺโณ เกน เต อธิมฺชฺเชติ
 อุปฺปชฺชุนฺติ จ เต โภคา เย เกจิ มนโส ปิยา
 ปุจฺจามิ ทํ เทว มหานุภาว
 มนุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เกนาสฺสึ เอวณฺชฺชิตานุภาโว
 วณฺโณ จ เต สฺสฺพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 โส เทวปฺคฺโค อคฺคตมโน โมคฺคคฺคตฺตาเนน ปุจฺจุนฺติ
 ปณฺหิ ปุญฺโง วิยาภาสึ ยสฺส กมฺมสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺส
 ทฺวาเร กกฺกฏโก จิโต
 นิฏฺฐิจิโต ชาตฺตฺรปฺสฺส
 โสภติ ทสฺสฺสฺสฺสฺส
 เตน เม คาทิโส วณฺโณ เตน เม อธิมฺชฺเชติ

อุปฺปชฺชนฺติ จ เม โภคา เย เกจิ มนโธ ปียา
 เตนมฺหิ เอวณฺชติคานฺภาโว
 วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํติ ฯ
 กกฺกฏฺรธํทายกวิมานํ จตุคฺคํ
 อิตฺรํ ปณฺจวิมานํ ยถา กกฺกฏฺวิมานํ คธา วิคฺคธาเวตฺพุทฺธิ ฯ
 [๕๕] ๕ อฺจุจฺमितํ มณฺนิญฺณํ วิมานํ
 สํมนฺโตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ
 ... เป ...

วณฺโณ จ เค สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํติ ฯ
 โส เทวปฺคฺโต อคฺคตมโน โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉนฺโต
 ... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํสิทฺธิํ ผลํ
 ทิพฺพิ มม วสฺสํสํหสฺสํมายู
 วาจาภิกคํ มนสา ปวคฺคิตํ
 เอกฺคตาวตา จสฺสํติ ปุณฺณกมุโม
 ทิพฺเพหิ กาเมหิ สํมฺจฺฉินฺนํ
 เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํติ ฯ (๑)
 ทฺวาทฺปาตกวิมานํ ปณฺจจํ ฯ

[๕๖] ๖ อฺจุจฺमितํ มณฺนิญฺณํ วิมานํ
 สํมนฺโตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ

วิมานวตถุสฺมี ปณฺจมสฺส มหารถวคฺคสฺส

๕๗]

สํคฺคํ ทฺติกรณียวิมานํ

๓๐๓

... เป ...

วณฺโณ จ เต	สพฺพทิสฺสา	ปภาสํคํติ ๑
โส เทวปฺคฺโต	อตฺตมโน	โมคฺคตฺตนาเนน ปฺจฺฉินฺโต
... เป ...		ยสฺส กมฺมสฺสํสิทํ ผลํ
กรณียานิ	ปฺญณานิ	ปณฺทิตฺเตน วิชานตา
สํมคฺคเตสฺสุ	พฺทฺเชสฺสุ	ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ
อตฺถาย	วต เม พฺทฺโธ	อรรณฺวา ความมาคฺโต
คตฺถ	จิตฺตํ ปสาเทตฺวา	ตาวตฺตํสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
เตน	เม ตาทิโส	วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สพฺพทิสฺสา ปภาสํคํติ ๑ (๒)

กรณียวิมานํ ฉฺชจํ ๑

[๕๗] ๑ อฺจุจมิทํ มณฺนิณฺณํ วิมานํ

สํนหฺตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ

... เป ...

วณฺโณ จ เต	สพฺพทิสฺสา	ปภาสํคํติ ๑
โส เทวปฺคฺโต	อตฺตมโน	โมคฺคตฺตนาเนน ปฺจฺฉินฺโต
... เป ...		ยสฺส กมฺมสฺสํสิทํ ผลํ
กรณียานิ	ปฺญณานิ	ปณฺทิตฺเตน วิชานตา
สํมคฺคเตสฺสุ	ภิกฺขุสฺสุ	ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ
อตฺถาย	วต เม ภิกฺขุ	อรรณฺวา ความมาคฺตา

ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา คาวตํสฺสโปโค อหํ
เตน เม คาทิสํ วจฺจนฺโต ... เป ...

วจฺจนฺโต จ เม สพุพพิสา ปภาสํตํติ ฯ (๑)
ทฺธิยกรณํวิมาณํ สคฺคํ ฯ

[๕๘] ๘ อจฺจนิทํ มณฺเฑณํ วิมาณํ
สมนฺตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ
... เป ...

วจฺจนฺโต จ เต สพุพพิสา ปภาสํตํติ ฯ
โส เทวปคฺโค อคฺคมนโห โมคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํสิทํ ผลํ

ยํ ททาติ น ตํ โหติ
ยญฺเจว ทชฺชา ตญฺเจว เสยฺโย
สฺสจฺจินฺนา สฺสจฺจเมว เสยฺโย

เตน เม คาทิสํ วจฺจนฺโต ... เป ...

วจฺจนฺโต จ เม สพุพพิสา ปภาสํตํติ ฯ (๒)
สฺสจฺจวิมาณํ อจฺจนิทํ ฯ

[๕๘] ๘ อจฺจนิทํ มณฺเฑณํ วิมาณํ
สมนฺตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ
... เป ...

วจฺจนฺโต จ เต สพุพพิสา ปภาสํตํติ ฯ

๒๐] วิมานวตฺถุสฺมิ ปณฺจมตฺถ มหารทวคฺคตฺถ ทตฺมํ นาควิมานํ ๓๐๓

โส เทวปฺคฺโต อตฺตมโน โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺฉิตฺโต
... เป ... ยตฺถ กมฺมตฺถิตฺถิ ผลํ

อหิ มนฺตุเสตฺถุ มนฺตุสฺสฏฺโต
ปุริมาย ชาตียา มนฺตุสฺสโตเก
อทฺทตฺถํ วิรชํ ภิกฺขุํ วิปฺปลนฺนมนฺนาวิตํ
ตฺถตฺถ อทาสฺสํ สฺฐิจิ ปตฺถนฺโน สฺสเกหิ ปาณินิ
เตน เม ตาทิสฺสํ วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สฺสพฺพทิสฺสา ปภาตฺตํติ ฯ (๕)

ทฺติยสฺสฺฐิจิวิมานํ นวมนํ ฯ

[๒๐] ๐๐ สฺสํกฺกขณฺฐํ อภिरุญฺห นาคํ
อกาจันํ ทนฺตพิตฺถํ มหาชวํ
อารุญฺห คชํ ปวรํ สฺสํกฺกปฺปิตํ
อิธาคมา เวหาสฺยมนฺตติเกเข
นาคตฺถตฺถํ ทนฺเตตฺถุํ ทฺเวตฺถุํ นิมนฺนิตา
อจฺฉนฺตกา ปทฺถมิณฺนโย สฺสํมุตฺถา
ปทฺถเมตฺถุํ จ ตฺริยคณฺา ปวชฺชเร
อิมา จ นจฺฉนฺตติ มโนหราย
เทวทฺธิปตฺโตตฺถิ มหานุภาโว
มนฺตุสฺสฏฺโต กิมกาสฺสิ ปุณฺณํ
เกนาสฺสิ เขวณฺชติตฺถานุภาโว

วณฺโณ ๑ เตะ สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํคิ ๑

โส เทวปฺปฺโต อคฺคตฺตมโน โมคฺคตฺตตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺโต

...เป...

ยสุตฺตํ กมฺมสุตฺตํคํ ผลํ

อฏฺฐเชว ๑ มุจฺฉิปปุณฺณานิ

กตฺตํปตฺตํ ๒ ภคฺควโต

ณฺุปตฺตํ ๓ อภิโรเปยฺยํ

ปตฺตํโน สํเกหิ ปาณินิ

เตน เม ตาเทโส วณฺโณ ...เป...

วณฺโณ ๑ เม สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํคิ ๑

นาควิมานํ ทตฺตํ ๑

[๖๓] ๑๑ มหนตฺตํ นาคํ อภิรฺยุทฺห สํพุทฺเธตํ คชฺสุตฺตมํ

วนา วนํ อนุปริยาสํ นาวํคณฺนปฺรฺกฺชิตฺโต

โธภาเสณฺโต ทิสํ สํพฺพา โธสฺสํ วิย คารกา

เกน เตะ ตาเทโส วณฺโณ ...เป...

วณฺโณ ๑ เตะ สํพุทฺธิสํ ปภาสํคํคิ ๑

โส เทวปฺปฺโต อคฺคตฺตมโน โมคฺคตฺตตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺโต

...เป...

ยสุตฺตํ กมฺมสุตฺตํคํ ผลํ

อหํ มนุสฺสํ มนุสฺสํภูโต

อฺปาสโก จกฺขุมโต อโหสิ

ปาณาตฺตปาตา วิรโต อโหสิ

โตเก อทินนํ ปวิจฺชชยิสฺสํ

ย. ๑ มุคฺคตฺตปฺปฺณานิ ๑ ๒ มहेสิโน ๑ ๓ อภิโรเปยฺยํ ๑

๖๓] วิมานวตฺถุสฺมิปณฺจมสฺสํมหารถวคฺคสฺสํ เทรสฺมํ จุพรถวิมานํ ๑๐๕

อมชฺชโป โน ๑ มุสา อภาณิ
สฺสเกน ทาเรน ๑ ตฺถุสฺส อโหสฺสํ
อนนณฺจ ปานณฺจ ปสฺสนนฺจิกุโค
สฺสกกฺกจ ทานํ วิปฺปติ อทาสิ

เตน เม ตาทิสฺสํ วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคฺคิ ๑

ทฺคฺคิยนาควิมานํ เอกาทสฺมํ ๑

[๖๒] ๑๒ โก นุ ทิพฺเพน ยานเนน สฺพพเสเตน หคฺคิณา
คฺคฺคิยาพิตฺติคฺคิโฆสฺสํ อนนฺตติกฺเข มหิยฺยติ
เทวตา นุสฺสิ คนฺธพฺโพ อาทู สฺสโก ปฺรินฺทโท
อชานนฺตาท คํ ปฺจฺจณาม กถิ ชาเนมุ คํ มยฺนุติ ๑
นฺมุหิ เทโว น คนฺธพฺโพ นามิ สฺสโก ปฺรินฺทโท
สฺสรฺมฺมา นาม เย เทวา เตสฺส อณฺณตโร อหฺนุติ ๑
ปฺจฺจณาม เทว สฺสรฺมฺม ปฺปถุ กตฺถวาน อณฺชติ
กิ กตฺถวา มานุเสถ กมฺมํ สฺสรฺมฺมํ อฺปฺปชฺชสฺสํคฺคิ ๑
อฺจฺจณาคารํ คิณฺนาคารํ วตฺถุถาคารณฺจ โย ทเท
คิณฺณณมณฺณคฺคิ ทตฺถวา สฺสรฺมฺมํ อฺปฺปชฺชสฺสํคฺคิ ๑

ทฺคฺคิยนาควิมานํ ทฺถวาทสฺมํ ๑

[๖๓] ๑๓ ทพฺพหฺรมฺมณิสฺสํวรสฺสํ ธนุํ โยสุพฺภ คิฏฺฐสฺสิ
ชคฺคิโย นุสฺสิ ราชณฺโณ อาทู สฺสโร วนาจโรติ ๑

อสุตฺถกัณฺธิสฺสํสาหิ	ภนฺเต ปุคฺโค วเน จโร
นามํ เม ภิกฺขุ เต พุทฺธิ	สุชาโต อิติ มํ วิทฺธู
มิเต คเวสฺมาโนหิ	โศคาหนฺโต พุทฺธาณํ
มิกํ คณฺเฑว นาทกฺขิ	คณฺจ ทิสฺวา อหํ จิโต(อิตฺ๑)
สุวาคคณฺเต มหาปฺญณ	อโถ เต อทฺธาคคํ
อิโต อุกฺกมาทาย	ปาเท ปกฺขาลยสฺสํ เต
อิทฺปิ ปานิชํ สํคํ	อาภคํ ทิริคพุทฺธา
ราชปุคฺค ตโต ปิตฺวา	สํนถคฺคํมํ อฺปาวิสฺสํติ ๑
กถฺยณฺนิ วต เต วาจา	สวณฺียา มหามฺนิ
เนตา อตฺถวตฺติ วคฺคฺ	มนฺตา อตฺถคณฺจ ภาสฺสิ
กา เต รติ วเน วิหฺรโต	
อิสฺสิณฺสภ วเทหิ ปุญฺจ	
คว วจนปถํ นิสฺสามยิตฺวา	
อตฺถธมฺมปทํ สฺมาจเรมเสติ ๑	
อหิสฺสา สพุพฺปาณินํ	กุมารมฺหากํ รุจฺจติ
เถยฺยา จ อติจาวา จ	มชฺชปาณา จ อารติ
อวติ สฺมจฺริยา จ	พาหุสฺสจฺจํ กตคณฺจตา
ทิจฺจเสว ธมฺเม ปสฺสํสา	ธมฺมา เอเต ปสฺสํสียาติ
สฺนฺติเก มรณํ คฺยหิ	โอวํ มาเสหิ ปณฺจหิ

๑ ย. เนพา ๑ ๒ ม. โภ นุ คฺวํ วเน วิหฺรติ ๑

๒๓] วิมานวตฺตถุณี ปณฺจมถฺส มหารถวคฺคถฺส เทรถมํ จุพรถวิมานํ ๓๐๗

ราชปุตฺต	วิชานาหิ	อตุตฺตานํ	ปริโมจยาติ ๑
กตมํ	ถฺวาทํ	ชนปทํ	คณฺตุวา
กํ	กมฺมํ	กิณฺจิ	โปริถํ
กาย	วา	ปน	วิชฺชชาย
			ภเวยฺยํ
			อชฺชราวมโรติ ๑
น	วิชฺชเต	โส	ปเทโส
			กมฺมํ
			วิชฺชชช ๑
			โปริถํ
ยคฺค	คณฺตุวา	ภเว	มจฺโจ
			ราชปุตฺตชชวราโม
มทฺทชฺช	มหาภิกฺคา		รฏฺฐจฺจณฺโคมี
			ชคฺคิตฺยา
ปฺพชฺช	ชชชชชชช		น
			เคมี
			อชฺชราวมรา

ยทิ เต ถฺสา อณฺรทเวณฺชปุตฺตช

ถฺชวรา ถฺชวรา วิกฺกณฺคปฺปหารวิโน

เคมี อายุกฺขยํ ปุตฺตช

วิทฺธถฺสา ถฺสถฺสถฺส ถฺชมา

ชคฺคิตฺยา	พฺพชฺช	มณฺณา	เวถฺสถ	ถฺสทฺทา	จณฺชชชชชชช
เอเต	จณฺช	เว	๑	ชชชชช	เคมี
					น
					อชฺชราวมรา
เย	มณฺคํ	ปฺริวคฺค	คณฺค		คณฺช
					คณฺช
					พฺพชฺช
					คณฺช
					น
					อชฺชราวมรา
อิถฺโย	จามิ	เย	ถฺชชช		ถฺชชชชชชช
					คณฺช
ถฺชชช	เคมี	กา	ถชช		วิชฺชนค
					คณฺช
ภาวิตคฺค	คณฺค	คณฺค	คณฺค		คณฺค
					คณฺค
นิคฺค	คณฺค	คณฺค	คณฺค		คณฺค
					คณฺค
ถฺชชช	คณฺค	คณฺค	คณฺค		คณฺค
					คณฺค

นิชฺฌตฺโตมฺหิ	ตั้งภูเจณ	คฺวณฺจ	เม	ตั้งณิ	ภวาทิ ๑			
มา	มํ	คฺวํ	ตั้งณิ	คจฺจ	คเมว	ตั้งณิ	วช	
ตั้งกฺขปฺปคฺคํ	มหาวิรั				ยมหํ	ตั้งณิ	คโคติ ๑	
กตฺรตั้งมิ	โส	ชนปเท			ตั้งตฺถา	คฺมุหาค	มาริส	
อหมฺปิ	ทฏฺฐํ	คจฺจตั้งตั้ง			ชินํ	อปฺปปฏิปฺปกฺคตฺถนฺติ	๑	
ปฺปรตฺถิมตั้งมิ	ชนปเท				โถกฺกถากฺกตฺถสมฺภโว			
ตั้งตฺถาบี	ปฺริสาชณฺโณ				โส	จ	โฆ	ปฺริณิพฺพุโคติ ๑
ตั้งเจ	หิ	พฺพุโร	คิฏฺฐเสยฺย		ตั้งตฺถา	คฺมุหาค	มาริส	
โยชนานิ	ตั้งหตั้งตั้ง				คจฺจ	ปฺยิริปาสีคฺคํ		
ยโต	จ	โฆ	ปฺริณิพฺพุโค		ตั้งตฺถา	คฺมุหาค	มาริส	
ปฺริณิพฺพุคฺคํ	มหาวิรั				คจฺจนามิ	ตั้งณิ	อหํ	
อฺุเปมิ	ตั้งณิ	พฺพุโร			ชมฺมณฺณจายี	อนฺนคฺคฺคฺ		
ตั้งจณฺณจ	นรเทวตั้งตั้ง				คจฺจนามิ	ตั้งณิ	อหํ	

ปาณาติปาตา จิรมามิ ชิปปํ
 โถเก อทินนํ ปริวชฺชยามิ
 อมชฺชไป โน จ มุสา ภณามิ
 ตั้งเกน ทาเรน จ โหมิ คฺคฺจจฺจติ ๑
 ตั้งหตั้งตั้งตั้งตั้ง ยถา มหปฺปโก
 ทิสํ ยถา ภาติ นเก อนฺนคฺคฺคํ
 คตปฺปกาโร ควายํ มหารโถ

สฺมนุคฺโค โยชนสฺสคํ อายโค
สฺวณฺณปฏฺฐเถหิ "สฺมนุคฺโหมนฺโฏ
อฺรสุตฺตํ มุคฺคทาหิ มณฺโหหิ จิตฺตฺติโค
เดชา สฺวณฺณสุตฺตํ ๑ รุขีเยสุตฺตํ ๑
โสภนฺตฺติ เวพฺพวิมฺมยา สฺนุมนฺมิตฺตา
สฺสณฺณจิทํ เวพฺพวิมฺมสุตฺตํ นิมนฺมิตํ
ยฺคณฺณจิทํ โถหิตฺตกาย จิตฺตฺติคํ
ยฺคฺคตา สฺวณฺณสุตฺตํ ๑ รุขีเยสุตฺตํ ๑
โสภนฺตฺติ อสฺสํสาบิ จิเม มโนชฺวา
โส ตฺติชฺชสฺสึ เหมรเถ อธิชฺชจฺติโค
เทวานมฺินฺโฏว สฺหสฺสวาทโน
ปฺจฺจณฺณามิ ตาหิ ยสฺวณฺนุคฺโควิทํ
กถํ ตยา ตทฺโธ อຍံ อฺพาโรติ ๑

สฺชาโค นามหํ ภาเนเต ราชปฺคฺโค ปฺเร อหํ
คณฺจํ^๒ มํ อณฺกนุปาย สฺณณมสฺสํ^๓ นิเวสฺยิ
ชฺชเณายกฺกณฺจ มํ ยตฺวา สฺรวิํ ปาธาสิ สฺคฺคฺโค (อิตฺติ)
อิมํ สฺชวตฺต ปฺชฺเชหิ ตนฺเต อตฺถาย โหหิตฺติ
ตาหิ คณฺเจหิ มาเถหิ ปฺชฺชยิตฺวา "สฺมยฺยฺโค
ปฺหาย มาณฺสํ เทหิ อฺปปฺนฺโนมฺหิ นนฺทเน

ม. ๑ สฺมนุคฺโหมคฺคโค ๑ ๒ คฺคณฺจ ๑ ย. ๓ สฺมยฺยฺโค ๑

นนุทเน ปวเร รมะเม นานาทิชคณายุเต
 รمامิ นจคฺคเตหิ อจฺจราหิ ปฺรภุชิตฺติ ๑

จฺจพรถวิมานํ เทรธมํ ๑

[๖๔] ๐๔ สหสฺสยฺยคฺคํ หยวาทนํ สุภํ
 อารุหิมิ สนฺทนเนกจิตฺตํ
 อฺยฺยานภุมิ อภิตฺโต อนุกฺกมํ
 ปฺรินฺทโท ภูตปตฺตว วาสวํ
 สํวณฺณมยา เต รกฺขพฺพรา อฺโภ
 ฌเตหิ อํเสหิ อตฺตว สงฺกตา
 สฺชชาติคฺคุมฺพา นรวิรมฺหฺจฺจิตา
 วิโรจติ ปณฺณรเสว จนฺโท
 สฺวณฺณชาตาวิตฺโต รโถ อຍ
 พฺหุหิ นานารตเนหิ จิตฺติโต
 สฺนฺนฺทิมไธโส ๑ สฺภสฺสโร ๑
 วิโรจติ จามรหตฺถพฺพาหุหิ
 อิมာ ๑ นาโภย ๑ มนฺธํหิ นิมฺมิตา
 รกฺสฺส ปาถนฺตรมชฺฌภฺจฺจิตา
 อิมာ ๑ นาโภย สฺตราหิจิตฺติตา
 สฺเศริตา วิชฺชฺวโรปฺปภาสฺเร

๑ ย. มนฺธํหิ นิมฺมิตา ๑

อเนกจิตฺตาวิตโต รโถ อยํ
 ปุณฺณ จ เนมึ จ สหตฺถวฺรํสึโย
 เตถํ สโร สยฺยติ วคฺคฺรฺวโป
 (ปณฺจจกฺกํ ทฺริยมิวปฺปวาทิคํ
 สิวรํสมิ จิตฺตํ มณิสฺนทกปฺปิตํ
 สทา วิสฺสุทฺธํ รุจฺฉิรํ ปภสฺสวํ
 สํวณฺณราชํหิ อตฺถว สํกคฺคํ
 เวพฺพียราชํหิ อตฺถว โสภติ")
 อีเม จ วาฬํ^{๕๒} มณิสฺนทกปฺปิตา
 อวโรหมฺพฺพ สฺชวา พฺรหฺมปฺมา
 พฺรหฺมา มหนฺตา พตฺติโน มหาชวา
 มโน ตวณฺณาย ตเถว "สึสเร
 อีเม จ สพฺเพ สหิตา จตฺตูกมา
 มโน ตวณฺณาย ตเถว "สึสเร
 สํมํ วหนฺติ มุทฺทา อนุทฺธตา
 อวโมทมานา ตฺรคานมฺมุคฺตมา
 ฐนฺนติ วคฺคตฺนติ ปวคฺคตฺนติ อมฺพเว
 อพฺภทฺธนฺนตา สํกเต ปิตฺตฺนเน
 เตถํ สโร สยฺยติ วคฺคฺรฺวโป

๑ ย. อีเม ปาสา ทิสฺสณฺติ ฯ ๒ ย. พตฺติ ฯ ๓ ม. สพฺพเว ฯ

ปณฺเฑจํคิํ คฺคฺริยมิวปฺปวาทิตํ
 รกสํสํ โฆสํสํ อปฺปิตนฺธนาณิ
 ชุทฺทสํสํ นาทํ อภิสํสํนายนํ จ
 โฆสํสํ สํวคฺคํ สํมิคฺคสํสํ สํยุยฺยติ
 คนฺธพฺพคฺคฺริยานิ วิจิจฺจวสํวเน
 รเถ จิตฺตา ตา ํมิกมนฺทโตจฺจนา
 อากฺขรปฺมฺหา หสฺสิตา ปิยํวทา
 เวพฺพริยชาตฺตา วินิตฺตา ตนฺนุจฺจว
 สํเทว คนฺธพฺพสํสํคฺคปฺปฐิตา
 รคฺคตา รคฺคตมฺพรมํคฺควสํสํ
 วิสํสํตเนตฺตตา อภิวรคฺคโตจฺจนา
 กุเลตฺตํ ชาตฺตา สํคฺคนุ สํคฺคิมฺหิตา
 รเถ จิตฺตา ปณฺเฑชฺชิตกา อฺปฺปฏฺฐจิตฺตา
 กากมฺพุกา ยฺยรชฺชา สํววสํสํ
 สํมชฺชณิมา อฺจฺจรณฺโณปฺปนฺนา
 วฏฺฏจฺจคฺคฺติโย ๒ สํมชฺชา สํคฺคสํสํนา
 รเถ จิตฺตา ปณฺเฑชฺชิตกา อฺปฺปฏฺฐจิตฺตา
 อณฺณวสํสํ เวณฺณํสํ สํมิคฺคสํสํเกสฺสิโย
 สํมํ วิภคฺคตาหิ ปภสํสํสํวาทิ จ

๒๔] วิมานวตฺถุสฺสํ ปณฺจมสฺสํ มหาวถวคฺคสฺสํ จุทฺถสํ มหาวถวิมานํ ๓๓๓

อนุப்புพฺพตา ตา ตว มานเส รตา
 รเถ จิตฺตา ปณฺชติกา อุปฏฺฐจิตฺตา
 อาเวฬินิโย ปทุมุปฺปตจฺจทา
 อตฺตงฺกตา ^๒ จนฺทนสํวารโวลิตฺตา
 อนุப்புพฺพตา ตา ตว มานเส รตา
 รเถ จิตฺตา ปณฺชติกา อุปฏฺฐจิตฺตา
 ตา มาตินิโย ปทุมุปฺปตจฺจทา
 อตฺตงฺกตา จนฺทนสํวารโวลิตฺตา
 อนุப்புพฺพตา ตา ตว มานเส รตา
 รเถ จิตฺตา ปณฺชติกา อุปฏฺฐจิตฺตา
 กณฺเฐสฺสุ เต ยานิ มิตฺตนุชนานิ ๑
 หคฺคเสสฺสุ ปาเทสฺสุ ตเถว สฺสเส
 โอบาสยฺนคติ ทส ^๓ สฺพทโต ทิสฺสา
 อพฺภุทฺทยํ สํวารทิกฺกเว ภาณุมมา
 วาตสฺสํ เวเคน ๑ สมนฺปกมฺมิตฺตา
 ภุชฺเชสฺสุ มาตา อมิตฺตนุชนานิ ๑
 มุญฺจจฺนคติ โฆลํ รุจฺจิมํ สฺสจํ สฺสภํ
 สฺพเพหิ วิมฺบญฺหิ ^๔ สฺสสฺสคฺครูปํ
 อุตฺตยานภุมฺมยา ๑ ^๕ ทฺวฏฺฐจฺจิตโต จิตฺตา

ม. ๓ รตา ๑ เป ๑ ๑ ๒...โรบีตา ๑ เป ๑ ๑ ๓ สฺพทโส ๑
 ๔ สฺสสฺสคฺครูปํ ๑ ๕ ม. ทฺพทฺชโต ๑ ย. ทฺพทฺชโต ๑

รถา จ นาคา คฺรียานิ วาสโร
 คเมว เทวินฺท ปโมทยนฺติ
 วจีณา ยถา โปกฺขรปคฺตพาหุหิ
 อิมาสฺส วจีณาสฺส พหุสฺส วคฺคฺสฺส
 มนุญฺญรูปาสฺส หทเยริตมฺบิ คํ
 ปวชฺชฆมานาสฺส อคฺฉิ อจฺจนฺรา
 ภมฺนฺติ กณฺณวา ปทฺตฺเมสฺส สิกฺขิตฺตา
 ยถา จ คํคานิ จ วาทิตานิ จ
 นจฺจานิ จิมานิ สฺสเมนฺติ เอกโต
 อเถคฺถ นจฺจนฺติ อเถคฺถ อจฺจนฺรา
 โยภาสฺสยฺนฺติ อุกฺโต ว รคฺคิยา
 ใส โมทสิ คฺรียคณปฺปโปชน
 มหฺยมาโน วชิราวุโรวิ
 อิมาสฺส วจีณาสฺส พหุสฺส วคฺคฺสฺส
 มนุญฺญรูปาสฺส หทเยริตมฺบิ คํ
 กิ คฺฉิ ปฺเร กมฺมมกาสฺสิ อคฺคฺนา
 มนุสฺสํสฺสฺสฺส ปฺริมาย ชาติยา
 อฺุปฺสํสฺส กิ ว คฺฉิ อฺุปาวิสิ
 กิ รมฺมจฺริยํ วคฺมาภิโรจสิ
 นยิทํ อปฺปสฺสํสฺส กตฺสํสฺส กมฺมฺุโน
 ปฺพเพ สฺสจฺฉินฺนสฺส อฺุปฺสํสฺส วา

๒๕] วิมานวตฺตฺสุมิ ปณฺจมสฺส มหาธวคฺคสฺส จุฑทสฺสมิ มหาธวิมานิ ๓๓๕

อิทฺธานุภาโว วิปฺโต อโย ตว

โย เทวสฺสํ อภิโรจเส ภูตํ

ทานสฺส เต อิทํ ผตํ อโก สีสฺสสฺส วา ปน

อโก อณฺชติภมฺมสฺส ตมฺเม อภฺชาหิ ปฺจุฉิโต (อิติ) ฯ

โส เทวปฺโตโต อตฺตมโน โมคฺคตฺตนาเนน ปฺจุฉิโต

ปณฺหิ ปฺจุไซ วิยาภาสิ ยสฺส ภมฺมสฺสทํ ผตํ

ชิตินฺทฺริยํ พุทฺธมโนมนิกฺกมํ

นรุตฺตมํ กสฺสปมคฺคปคฺคตํ

อปาปฺรนฺตํ อมตสฺส ทวารํ

เทวาทิเทวํ สตปฺปญฺจตฺตชณฺ

ตมทฺทลํ ภูชฺชวโมชฺติณฺณํ

สฺวณฺณสฺสํคินทพิมุสฺสาทิสํ

ทิสฺวาน ทํ ชิปฺปมฺหุ สฺจิมโน

ตเมว ทิสฺวาน สฺภาสิตทฺธชฺ

ตมฺนุปนํ อถ วาปี จิวํ

สฺจํ ปณฺทํ รสฺสา อฺุเปตํ

ปฺปฺปฺปภาภิตฺตณฺณมฺหิ สฺเท นินฺวาสน

ปติฏฺฐเปตํ ส อสฺงฺคมาโนสํ

ตมฺนุปนํเนน จ จิวเรน จ

ชชฺเชน โภชฺเชน จ สฺยเนน จ

สมนฺตปฺปยิตฺวา ทิปทานมุตฺตมํ
 โส สคฺคโส เทวปฺเร รามมหํ
 เอเตนฺปาเยน อิมํ นีรคฺคตํ
 ยณฺณํ ยชิตฺวา ติวริํ วิสฺสุทฺธํ
 ปหายหํ มานุสฺสํ สมนฺตํ
 อินฺทสโม เทวปฺเร รามมหํ
 อายญฺจ วณฺณญฺจ สฺขํ พตฺตญฺจ
 ปณฺนํคฺรุมํ อภิกงฺขตา มุนิ
 อนฺนญฺจ ปาณญฺจ พหุํ สฺสํชฺคํ
 ปตฺติจฺสเปตพฺพมสฺสคฺมานโส
 อิมสฺมํ โถเก ปฺรสฺมํ วา ปน
 พุทฺเธน เสฏฺโฐ จ สโม น วิชฺชติ
 อามุเนยฺยานํ^๑ ปฺรมาหุํ^๒ คโต
 ปุณฺณคฺฤทิกานํ วิปฺตปฺมเตสฺสินฺนติ ๑
 มหารตฺวิมานํ ชุทฺตทสฺมํ ๑

อฺทฺททานํ

มณฺฑุโก เรวตี ฉคฺโค กกฺกฏโก ทวารปาดโก
 เทว กรณียา เทว สฺฐํ คโย นาคา จ เทว รตา
 ปุริสํ ปณฺจโม วคฺโคติ ปจฺโม วคฺโค ปดฺจจตฺตี ๑
 ภาณวารํ คตฺถิ ๑

๑ ม. ยมาหุเนยฺยานํ ๑ ๒ ย. ปฺรมาหุํ ๑

๖๖] วิมานวตฺตฤๅมมํ ฌฏฺฐสฺสํ ปายาสীগวคฺคสฺสํ ทฺขุคฺคํ อคฺคาริยวิมานํ ๑๑๗

ฌฏฺฐโง ๑ ปายาสীগวคฺคโง

[๖๕] ๑ ยถา วณํ จิตฺตตตํ ปภาสฺสตี
อฺยฺยยานเสฏฺฐจํ ติทถานมฺมุคฺคณํ
คฺคณฺมํ คฺคณฺมิตํ วิมานํ
โอบาสยํ ตฺขุคฺคตี ฌนฺตติฏฺเฆ
เทวอิทฺธิปคฺคโตสตี มหานุภาโว
มนุสฺสสฺสฏฺโง กิมนาสี ปุณฺณํ
เกนาสี เหวณฺชตฺตคานุภาโว
วณฺโณ ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสตีติ ๑

โง เทวปคฺคโง อคฺคณโง โมคฺคคฺคตฺตนาเนน ปุคฺคคฺคโง
ปณฺหํ ปุณฺโง วิยาคาสี ยสฺส กมนฺนสฺสตีทํ ผลํ
อหณฺจ ภริยา ๑ มนุสฺสสฺสโตเก
โอบานภฺตฺตา ฆรมาวสฺสมฺหา
อนนฺณจ ปานณฺจ ปัสสนนฺจคฺคตฺตา
สฺสคฺคจฺจ ทานํ วิปฺปลํ อทฺมฺห

เตน เม คาทิโง วณฺโณ ... เป ...
วณฺโณ ๑ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสตีติ ๑
อคฺคาริยวิมานํ ปจฺมํ ๑

[๖๖] ๒ ยถา วณํ จิตฺตตตํ ปภาสฺสตี
อฺยฺยยานเสฏฺฐจํ ติทถานมฺมุคฺคณํ

คณุปมี คยุมหิมที วิมานัน
 โยภาสยัม คิฏฐสฺติ อนุตติฏฺเข
 เทวอิทธิปฺตฺโตสฺสิ มหานุภาโว
 มนุสฺสํสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เกนาสฺสิ เอวณฺชตฺตานุภาโว
 วนฺโนน จ เค สัพฺพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ... เป ...

อหณฺจ ภวฺริยา จ มนุสฺสํสฺส
 โยปानภฺตฺตา ชฺรมาวสฺสิมฺหา
 อนฺนณฺจ ปานณฺจ ปสฺสนนฺจิตฺตา
 สกฺกจฺจ ทานํ วิปฺปลํ อทฺมฺห
 เตน เม ตาทิสฺส วนฺโนน ... เป ...

วนฺโนน จ เม สัพฺพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺส
 อคาริยวิมานัน ทฺตฺติยํ ฯ

[๖๗] ๓ อฺยฺยจฺมิตฺม มณฺนิญฺณํ วิมานัน
 สมนุสฺสโต ทฺวาทสฺส โยชนานิ
 กุฏฺฐาคารา สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เวพฺพริยตฺถมฺภา วุจฺจิริตฺถตา สฺสฺส
 ตตฺถจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ

๖๗] วิมานวตฺตฤๅมึ ฌฏฺฐสฺส ปายาสึกฺวคฺคสฺส ตฺติยํ ผตทายกฺวิมานํ ๓๓๘

ทิพฺพา จ วึณา ปวทฺนฺติ วคฺค
อฏฺฐชฺฐงฺกา สึกฺขิตฺตา สํารุรฺรปา
ทิพฺพา จ กณฺณา ๓ ติทสฺสจฺรา อฺพาวรา
นจฺจนฺติ คายนฺติ ปโมทฺยนฺติ
เทวอิทฺธิปคฺโคตฺติ มหานุภาโว
มนุสฺสสฺสฏฺโต กิมกาสึ ปุณฺณํ
เกนาสึ เอวณฺชติคานุภาโว
วณฺโณ จ เค สฺพทิสฺสา ปภาสฺสํตฺติ ๑

โส เทวปคฺโคตฺติ อคฺคตฺมโน โมคฺคคฺคตฺตาเนน ปุจฺจติโต
ปณฺหํ ปุจฺจโส วิยาภาสึ ยสฺส กมนฺสฺสึทํ ผลํ
ผตทายํ ผลํ วิปฺตํ ๓ ภคิ
ททมนุชฺศคฺเตสฺส ปสฺนฺนมานโส
โส หิ โมทคฺคิ^๒ สคฺคปคฺโคตฺติ คิทิเว
อนุโกคิ จ ปุณฺณผลํ วิปฺตํ
ตฺถเวหา^๓ มหามฺนิ อทาสึ จคฺุโร ผต
คฺสฺมา หิ ผลํ อตฺเมว ทาคฺุ
นิจฺจํ มนุสฺสเสฺน สฺขคฺคิเกน
ทิพฺพานิ วา ปคฺคตฺยคฺา สฺขานิ
มนุสฺสโสภาคฺคยตฺมิจฺจติคฺา วา ติ ๑

๑ ยฺ. คิทสฺสา วรา ๑ ๒ ม. สฺมโมทคฺคิ ๑ ๓ ม. ตฺเมวหา^๓ ๑

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ...เป ...
 วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสํคํคิ ๑
 ผลทายกวิมานํ คตฺติยํ ๑

[๒๘] ๔ จนฺโท ยถา วิคฺคตวตฺตาทเถ นเถ
 โธภาสํยํ ติฏฺฐจฺติ อนฺตติฏฺเฐ
 ตณฺฐปมํ คฺคฺคหิมิตํ วิมานํ
 โธภาสํยํ ติฏฺฐจฺติ อนฺตติฏฺเฐ
 เทวทฺธิปคฺคโคสิ มหानุภาโว
 มนุสฺสสฺสวโต กิมกาสี ปุณฺณํ
 เกนาตี เหวณฺชติคานุภาโว
 วณฺโณ จ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสํคํคิ ๑

โส เทวปคฺคโค อคฺคตมโน โมคฺคตถตาเนน ปุจฺฉติโค
 ... เป ... ยสฺส กมฺมุสฺสํคิํ ผลํ

อหณฺจ ภริยา จ มนุสฺสโตเก
 อฺปสฺสํยํ อรโหโต อทฺมฺห
 อนฺนณฺจ ปาณณฺจ ปสฺนฺนจิตฺตา
 สกฺกจฺจ ทานํ วิปฺตํ อทฺมฺห

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...
 วณฺโณ จ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสํคํคิ ๑
 อฺปสฺสํยทายกวิมานํ จคฺคฺคํ ๑

๗๐] วิมานวตฺตฤๅมมึ ฌฏฺจสฺส๑ ปายาสกัฏฺคคฺค๑ ฌฏฺจํ ภิกฺขาทายกวิมานํ ๑๒๑

[๖๘] ๕ สฺริโย ยถา วิคฺคตวตฺตาทเก นภ

... เป ...

(ยถา เหฏฺฐาวิมานํ ตถา วิคฺคตาเรตพฺพํ)

วณฺโณ ๑ เม สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

ทฺติยอุปลสฺส๑ ทายกวิมานํ ปณฺจมนํ ๑

[๗๐] ๖ อฺจุจมิทํ มณฺนิถฺฐนํ วิมานํ

สฺมนตฺโต ทฺวาทสํ โยชนานิ

กฺุฏฺฐาคารา สฺตฺตสฺส๑ตา อฺพารา

เวพฺพริยคฺคตฺตมฺภา ๑ รุจิริคฺคตฺต๑ สฺภา

เทวทฺธิปคฺค๑โตสิ มหานุภาโว

... เป ...

วณฺโณ ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

โส เทวปคฺค๑โต อคฺคตฺตมโน โมคฺคตฺต๑ตาเนน ปุจฺฉิโต

... เป ... ยสฺส๑ กมฺมสฺส๑สิทํ ๑

อหํ มนุสฺส๑เสสฺส๑ มนุสฺส๑สฺส๑โต

ทิสฺสุวาน ภิกฺขุํ คสิคํ กิถฺนุคํ

เอกาหํ ภิกฺขุํ ปฏฺฐิปาทยิสฺส๑

สํมจฺฉิภคฺค๑เตน ตทา ๑ อกาสิ

๑ ย. อทาสี ๑

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สํพฺพิสา ปภาสคฺคิ ๑

ภิกฺขาทายกวิมานํ ฏฐํ ๑

[๗๓] ๓ อจฺจุमितฺ มณฺธิญฺญํ วิมานํ

... เป ...

วณฺโณ ๑ เต สํพฺพิสา ปภาสคฺคิ ๑

โส เทวปฺคุโต อคฺคตมโน โมคฺคตฺตนาเนน ปฺจุฉิตฺโต

... เป ... ยสุตฺตํ กมฺมุสฺสํสํสํ

อหํ มนุสฺสํสํสํ มนุสฺสํสํสํสํ

อโหสิ ยวปาตโก

อทุทํ วิรํชํ ภิกฺขุํ วิปฺปสฺสนมฺมนาจิตํ

คฺคํ อทาสํ ภาคํ ปสฺสนุโน สํเทหิ ปาณินิ

กฺมฺมาสํปฺปนํ ทตฺตวาน โมทามิ นนฺทเน วเน

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ ๑ เม สํพฺพิสา ปภาสคฺคิ ๑

ยวปาตกวิมานํ สคฺคตมํ ๑

[๗๒] ๔ ขตฺตํโกโต มาตฺตยโร สุวคฺคโก

สุกฺกณฺทํ กปฺปิตฺเตสํมสฺสํ

ชามคฺคตฺตตฺตภากรโน ยสฺสํสํ

๗๒] วิมานวตฺถุสฺมิ อฏฺฐสฺส ปายาสํกวคฺคสฺส อฏฺฐมํ กุณฺฑลํวิมานํ ๗๒๓

ทิพฺเพ วิมานมฺหิ ยถาบี จนฺทิมมา
ทิพฺพา จ วุณฺณา ปวทฺทฺติ วคฺคฺช
อฏฺฐจฺจกา สํกฺขิตฺตา สํจฺจรูปา
ทิพฺพา จ กณฺเฒา ติทฺถจฺจรา อฺพารา
นจฺจนฺติ คายนฺติ ปโมทยนฺติ
เทวทฺธิปคฺโคตฺติ มหानุภาโว
มนุสฺสํญฺโต กิมกาสี ปุณฺณํ
เกนาสํ เหวณฺชตฺตคานุภาโว
วณฺโณ จ เต สํพฺพุทิสฺสา ปภาสํตฺติ ๑

โส เทวปคฺโคตฺติ อคฺคตฺมโน โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺโต
... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํสํทํ ผลํ

อหํ มนุสฺสํเสสฺสุ มนุสฺสํญฺโต
ทิสฺสุวาน สํมเณ สํตฺตวณฺเค
สํมปฺนฺนวิชฺชชาจฺจเรณ ยสฺสํสํ
พหุสฺสํเต คณฺหกฺขชฺชูปปฺนฺเน
อนฺนณฺจ ปานณฺจ ปสํนฺนจิตฺโต
สํกฺกจฺจ ทานํ วิปฺปํ อทาสํ

เตน เม คาทิสฺโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพฺพุทิสฺสา ปภาสํตฺติ ๑
กุณฺฑลํวิมานํ อฏฺฐมํ ๑

๑๕] วิมานวตฺตฤๅมึ ฌฏฺสๅสๅ ปายาสึทวคๅคๅสๅสๅ ทสๅมึ อๅคๅตๅรวิมานึ ๑๒๕

สๅทๅจๅจ ทานึ วิปๅตึ อๅทาสึ

เตน เม ตาทึไส วๅณๅโน ... เป ...

วๅณๅโน จ เม สๅพๅทิสๅ ปๅภๅสๅคๅตึ ๑

ทๅติยๅกๅณๅทๅตึวิมานึ นๅวๅมึ ๑

[๑๕] ๑๐ ยๅ เทๅวราชๅสๅสๅ สๅภๅ สๅรๅมๅนา

ยๅคๅจๅจๅนๅสึ^๑ เทๅวสๅงๅโฆ สๅมๅคๅโค

คๅถๅปๅมึ คๅยๅหิมๅทึ วิมานึ

โอบๅสๅยึ คิฏๅจๅติ อๅนๅคๅติๅจๅ

เทๅวิๅทๅริๅปๅคๅโตๅสึ มๅหๅนๅภๅวา

มๅนๅสๅสๅญๅโต กิๅมๅกๅสึ ปๅญๅณๅ

เกๅนๅสึ เอๅวๅณๅชๅติๅคๅนๅภๅวา

วๅณๅโน จ เต สๅพๅทิสๅ ปๅภๅสๅคๅตึ ๑

ไส เทๅวปๅคๅโค อๅคๅคๅมๅโน โมๅคๅคๅถๅตๅเนๅน ปๅจๅณๅโค

... เป ... ยๅสๅสๅ กๅมๅมๅสๅสึทึ ผๅตึ

อๅหึ มๅนๅสๅสๅสๅ มๅนๅสๅสๅญๅโต

รๅณๅโย ปๅยๅสึสๅสๅ อๅโหๅสึ มๅณๅโว

ตๅทๅรๅ ๅนึ สๅวิๅภๅคๅ อๅกๅสึ

ปึยๅ จ เม สๅตๅวๅนๅโค อๅเฮๅลๅ

อๅนๅนๅญๅจ ปๅนๅนๅญๅจ ปๅสๅนๅนๅจๅคๅโค

๑ ยๅ. ยๅคๅจๅจๅนๅสึ ๑

สฤทจฺจ ทานํ วิปฺตุํ อทาสี
 เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป...
 วณฺโณ จ เม สພุพพิສา ปภาສຕීຕີ ។
 อคฺคฺควิมานํ ทฬมํ ។
 อฺคฺคฺททานํ
 เทว อคฺคาริโน ผตทายี เทว อฺปສຸສຸຍທಾಯີ
 ภูิกฺขาย ทายີ ยวປາຕໂກ เจວ เทว ภูณฺທຣີໂນ ປາຍາສີຕີ ។
 ວคฺคໂຕ ฌจฺจໄສ ។

ສຕຸຕໂມ សຸນິກຸຂີຕຸຕວคฺคໂຕ

[๗๕] ๐ ยถา วนํ จิตฺตฺตຕํ ปภาສຕີ
 อฺยฺຍານເສງฺຈຸຸ ຕີທຣຳນມຸຕຸຕມ໌
 ຕຸຣຸປມ໌ ຕຸຍຸຸຸຸຸຸ ວິມານ໌
 ໂອປາສຍ໌ ຕີງຸຈຕີ ອນຸຕຣີຖຸເ
 ເທວີທຸຣີປຕຸໂຕສີ ມຫານຸກາໄວ
 ມນຸສຸສຸກຸໂຕ ກິມກາສີ ປຸນຸຍ໌
 ເກນາສີ ເວວຍຸຸຸຸຸຸຕານຸກາໄວ
 ວນຸໂນ ຈ ເຕ ສພຸພຸພິສາ ປປາສຕີຕີ ។
 ໄສ ເທວປຸຕໂຕ ອຕຸຕມໂນ ໂມຕຸຕຕຸຕານເນ ປຸຕຸຸຕິໂຕ

๗๖] วิมานวตฤๅมมี สๅตๅมๅสๅสๅ สๅนิๅกๅชๅตๅวๅคๅสๅสๅ ทๅคๅยๅ นๅนๅทๅนๅวิๅมานๅ ๑๒๗

... เป ...

ยๅสๅสๅ กๅมๅมๅสๅสๅทๅ ๕๓

อๅหๅ มๅนๅสๅสๅสๅ มๅนๅสๅสๅญๅโต

ทๅถๅทๅโต อๅคาๅโนๅ กๅปๅโนๅ กๅมๅมๅกๅโร อๅโๅสๅ

ชๅณๅเนๅ ๑ มาๅตาๅบๅตีๅโร อๅภๅรๅ

บๅยๅ ๑ เมๅ สๅสๅวๅนๅโต อๅเหๅลๅ

อนๅนๅนๅญๅ ๑ ปๅนๅนๅญๅ ๑ ปๅสๅนๅนๅจๅคๅโต

สๅกๅกๅจๅ ทๅนๅ วิๅปๅตๅ อๅทๅสๅ

เตๅน เมๅ ตๅทๅโๅสๅ วๅณๅโนๅ ... เป ...

วๅณๅโนๅ ๑ เมๅ สๅพๅพๅทๅสๅ ปๅภาๅสๅตีๅตี ๑

จๅคๅคๅตๅตๅวๅวิๅมานๅ ปๅจๅมๅ ๑

[๗๖] ๒ ยๅถๅ วๅนๅ ๑ จๅคๅคๅตๅตๅ ปๅภาๅสๅตี

อๅยๅนๅนๅเสๅงๅจๅ ตๅทๅสๅนๅมๅคๅมๅ

คๅญๅปๅมๅ คๅยๅหๅมๅทๅ วิๅมานๅ

โๅภาๅสๅยๅ คๅยๅจๅคๅ อนๅคๅถๅกๅเชๅ

เทๅวๅทๅชๅปๅคๅโตๅสๅ มๅหๅนๅภๅวๅ

มๅนๅสๅสๅญๅโต กๅมๅกาๅสๅ ปๅญๅณๅ

เกๅนาๅสๅ เๅวๅณๅชๅตๅนๅภๅวๅ

วๅณๅโนๅ ๑ เๅ สๅพๅพๅทๅสๅ ปๅภาๅสๅตีๅตี ๑

โๅสๅ เทๅวๅปๅคๅโต อๅคๅมๅโนๅ โๅคๅคๅถๅนาๅเนๅนๅ ปๅจๅณๅโต

๑ ยๅ. นๅนๅทๅนๅ ๑

... เป ...

ยสัจจ กมุสสัจจตี ฌถ

อหิ มนุสฺเสสฺสุ มนุสฺสฏฺโศ
 ทถิทฺโถ อตาโน กปฺโน กมุสกโร อโหสิ
 ชินฺนเณ จ มาตาบีตโร อภวี
 มียา จ เม สัตฺตวนฺโต อเหตุ
 อนฺนณฺจ ปาณณฺจ ปสฺนฺนจิตฺโต
 สกฺกจฺจ ทานํ วิปฺลํ อทาสี

เตน เม คาทิสํ วจฺฉโน ... เป ...

วจฺฉโน จ เม สพุพทิสํ ปภาสตีติ ฯ
 นนฺทนวิมานํ ทุติยํ ฯ

[๗๗] ๓ อจฺจมิทํ มณฺนิญฺณํ วิมานํ

สมนฺตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ
 กุฎฺฐาคารา สคฺคสฺสตา อฺรพา
 เวพฺพียคฺคกมุภา รุจฺริวคฺคตา สฺสุภา
 คจฺจจฺจตฺติ มิวตฺติ ชาทฺติ จ
 ทิพฺพา จ วิณฺนา ปวทฺนฺติ วจฺคฺค
 ทิพฺพา รสา กามคฺคเณคฺค ปณฺจ
 นาวีโย จ นจฺจนฺติ สฺสวณฺณณฺนา

เกน เค คาทิสํ วจฺฉโน ... เป ...

วจฺฉโน จ เค สพุพทิสํ ปภาสตีติ ฯ

๗๘] วิมานวตฺตฺตฺมํ สํคตฺตมฺสํ สุนิกฺขิตฺตวคฺคตฺตํ จตฺตํ สํวณฺณวิมานํ ๑๒๘

โส เทวปฺตฺโต อคฺตฺตมโน โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺโต
... เป ... ยสฺส กมฺมตฺตํทํ ผลํ

อหํ มนุสฺสเสสฺส มนุสฺสสฺสญฺโต
จิวนฺเน ปเถ จงฺกมํ อทาสํ
อารามวฺรุตฺตานิ จ โรปยิสฺสํ
บิยา จ เม สํตฺตวฺนฺโต อหฺลํ
อนฺนญฺจ ปานญฺจ ปสฺสนฺนจิตฺโต
สํกฺกจฺจ ทานํ วิปฺตํ อทาสํ

เตน เม ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เม สํพฺพทิสฺสา ปภาสคํตี ๑
มณฺนิญฺณวิมานํ ตติยํ ๑

[๗๘] ๔ โสวณฺณมเย ปพฺพตฺตมํ วิมานํ สํพฺพโต ปภํ
เหมชาติปฏิจฺจนฺนํ กิกฺกณิกชาติกปฺบิตํ
อฏฺฐจฺงฺสา สํกฺคา กมฺภา สํพฺเพ เวฬุริยามยา
เอกเมกาย อัสสิยา รัตนํ สํคฺตํ นิมนฺมิตา
เวฬุริยสํวณฺณตฺตํ ผลิการุบิยสฺสํ จ
มสํวคฺคตฺตมฺคฺคาหิ โสทิตฺตฺตมณฺนีหิ จ
จิกฺุรา มโนรมา ภูมि น ตตฺตฺตฺตฺตํเต ไร
โคปานิเส คณานิเส กุญฺญํ ชาเวเนติ นิมนฺมิตา
โสปานิเส จ จตฺตวารี นิมนฺมิตา จคฺโร ทิสฺสา

นानารตนคฺคเพหิ	อาทิจฺโจว วิโรจติ
เวทิกา ^๑ จตฺตโส คคฺค	วิภคฺคา ภาคโส มิตา
ททฺตตฺตมานา อาภนฺติ	สมนฺตา จตุโร ทิสฺวา
คตฺตมึ วิมานเ ปวเร	เทวปฺคฺคา มหปฺภา
อติโรจติ วณฺณเนน	อฺกุยฺนฺโตว ภาณฺมา
ทานสุตฺต เต อิทํ ผลํ	อโถ สัตฺตสุตฺต วา ปน
อโถ อณฺชติกมฺมสุตฺต	คํ เม อกฺุชาหิ ปุจฺฉิโตติ ๑
โส เทวปฺคฺโต อคฺคตมโน	โมคฺคตฺตฺตานเนน ปุจฺฉิโต
ปณฺหิ ปุชฺชฺโส วิยาภาสิ	ยสุตฺต กมฺมสุตฺติทํ ผลํ
อหิ อนฺรคกฺวินฺทสุตฺตมึ	พฺพุทฺธสุตฺตาทิจฺจพฺพุทฺธโน
วิหารํ ^๒ สฺตฺตฺกฺโน กาวเรตี	ปฺตฺนฺโน สฺสเกหิ ปาณินิ
คคฺค คนฺธฉฺช มาตฉฺช	ปจฺจยฉฺช วิเตปนํ
วิหารํ ^๒ สฺตฺตฺกฺโนทาสี	วิปฺปฺตฺนฺเนน เจตฺถา
เตน มยฺหิ อิทํ ตทฺธํ	วถํ วคฺคเตมิ นนฺทเน
นนฺทเน ปวเร รฺมฺเม	นानาทิชคฺคณายฺเต
รฺมามิ นจฺจคฺเคหิ	อจฺจวราหิ ปุรฺกฺกฺชิตฺติ ๑

สุตฺตคฺควิมานํ จตฺตคฺคํ ๑

[๗๘] ๕ อฺจฺจมิทํ มณฺนิญฺณํ วิมานํ

สมนฺคโต ทฺวาทส โยชนานิ

ย. ๑ สฺตฺตฺก ๑ ๒ สฺตฺตฺก ปาทาสี ๑

๗๘] วิมานวตฺถุสฺมึ ตฺตฺตมสฺส ตฺนิกฺขิตฺตวตฺถุสฺส ปญฺจมนํ อมฺพวิมานํ ๑๓๓

กุฏาคารา ตฺตฺตตฺตา อุมฺพารา
 เวพฺพริยตฺถนุภา รุจิริตฺถตา สฺภา
 ตตฺถจฺจสฺสึ ปิยฺสึ ชาทฺสึ จ
 ทิพฺพทา จ วิณฺนา ปวทฺตฺติ วตฺถุ
 ทิพฺพทา รสฺวา กามคฺคฺเคนตฺถ ปญฺจ
 นาริโย จ นจฺจนฺติ ตฺถวณฺณณฺนา

เกณ เต ตาทิโส วณฺโณ ... เป ...

วณฺโณ จ เต สฺพพฺพิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสึ ๑

โส เทวปฺปฺโต อตฺตมโน ... เป ... คิมุหํ ปจฺฉิเม มาเส ปเรสฺส ภตฺโต โปโส อถ เตนาคมา ภิกฺขุ กิตฺตฺตฺตฺโรไป กาเยน ตณฺจ ทิสฺสวาน อายนฺตํ สฺสํ ตํ ภาเน นุหาเปยฺยํ ตสฺส เม อนุกมฺปาย นิสฺสึทึ รุกฺขมฺุตสฺมึ ตณฺจ อจฺเจน วารินา นหาเปยฺยํ รุกฺขมฺุตสฺมึ	โมคฺคตฺถาเนน ปุจฺฉิตฺโต ยสฺส กมฺมสฺสึทึ ผลํ ปตาปนฺเต ทิวฺจเร อมฺพารามํ อสิมฺบหํ สฺวาริปฺปฺโตติ วิสฺสฺสฺโต อกิตฺตฺตฺโรไป เจตฺสา อโวจ อมฺพสฺสิมฺบโถ ยํ มมสฺส สฺสฺชาวหํ นิกฺขิเป ปตฺตจฺจวโร ฉายาย เอกจฺจวโร ปสฺสนฺนมานโส เถโร ฉายาย เอกจฺจวโร
---	---

อมุโพ จ สติโต สมโณ นหามีโต
 มยา จ ปุณณํ ปสฺสํ อนปฺปกํ
 อิติ โส มิตฺติยา กายํ สํพุํ ฌรติ อตฺตโน
 ตเทว เขตฺตกํ กมฺมํ อกาสิ ตาย ชาตฺติยา
 ปหาย มานุสํ เทหิ อฺปฺปนฺโนมฺหิ นนฺทนํ
 นนฺทเน ปวเร รมฺเม นานาหิขคณาเย
 รามมิ นจฺจคฺเตหิ อจฺจราหิ ปฺรภฺชิตฺติ ๑

อมุพวิมานํ ปณฺจมนํ ๑

[๘๐] ๖ ทิสฺวาน เทวํ ปฏฺฐิจฺฉิ ภิภฺช
 อฺจฺเจ วิมานมฺหิ จิรฏฺฐิจฺฉิเก
 อามุตฺตหตฺถาภรโณ ยสฺสํ
 ทิพฺเพ วิมานมฺหิ ยถาปี จนฺทิมมา
 ทิพฺพา จ วุณฺนา ปวทนฺติ วคฺค
 อฏฺฐจฺจกา สิกฺขิตา สารฺรฺรูปา
 ทิพฺพา จ กณฺณา ติสฺสจฺจรา อฺพารา
 นจฺจนฺติ คายนฺติ ปโมทยนฺติ
 เทวฺทฺธิปคฺตฺตฺติ มหानุภาโว
 มนุสฺสํภูโต ภิภกาสิ ปุณณํ
 เกนาสิ เหวณฺชิตานุภาโว
 วณฺโณ จ เต สํพุทิสฺสา ปภาสฺสฺติ ๑

๘๐] วิมานวคฺคฤๅมึ สํคฺคตมสฺส สฺนิกฺขิตฺตวคฺคสฺส ฌฏฺฐํ โคปาทวิมานํ ๓๓๓

โธ เทวปฺปฺโต อคฺคตมโน โมคฺคตตฺตนาเนน ปฺปฺจฺฉิตฺโต
... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสํหิ ฌถํ

อหิ มนุสฺสเสสฺส มนุสฺสสฺสฺสฺส
สํกมฺม รกฺขิตฺสํ ปเวสํ เชนฺโย
คฺโต ๑ อากา สมนฺโน วมม สมนฺติเก
คาโว ๑ มาเส อคฺคํสฺสฺสฺส ฐาหิตฺตํ
ทฺวยชฺชกฺกิจฺจํ อุกฺกยณฺจ ๒ กาวิตฺสํ
อิจฺเจวหิ ฆนฺเต คทา ๓ วิจฺฉินฺตยํ
คฺโต ๑ สณฺณํ ปฏฺฐิตทฺชโยนิโธ
อทาสี ๔ ฆนฺเตติ ชีปี อนนฺตกํ
โธ มาสเชตฺติ ๕ ทฺวิโต อวาสวี
ปฺปรายํ ฆณฺชติ ยสฺสํหิ ๖ ฌนํ
คฺโต ๑ กโณห อฺรโต มหาวิโธ
อหํสิ ปาเท ๗ ทฺวิตสฺส เม สโต
สฺวหาหิ อฏฺโฏมฺหิ ๘ ทฺกฺชเนน ปิฬิตฺโต
ภิกฺขุ ๑ ๙ ทํ ๑๐ มฺมจฺฉิตฺตวา อนนฺตกํ
อทาสี ๑๑ กุมฺมาถํ มมานุกฺกมฺปาย
คฺโต จฺจโต กาทมกโตมฺหิ เทวตา

ยู. ๓ มมนฺติเก ๑ ๒ กาวิตฺสํ ๑ ๓ วิจฺฉินฺตยํ ๑ ๔ ททาหิ ๑
๕ สํมํ ฆณฺชติ ๖ อนนฺตกํ ๑ ๗ อโหสิ ๑

ศเทว กมฺมํ กุสฺสํ กคฺมํ มชา
 สฺจชณฺญํ กมฺมํ อนุโภมิ อตฺตนา
 ตยา หิ ภาหุเต อนุกมฺมึโต ภูสฺมํ
 กตณฺญตฺยา อภิวาทยามิ คํ
 สฺเทวเก โถเก สฺมารเก จ
 อณฺโณ มฺหิ นตฺถิ ตยานุกมฺโปโก
 ตยา หิ ภาหุเต อนุกมฺมึโต ภูสฺมํ
 กตณฺญตฺยา อภิวาทยามิ คํ
 อิมสฺมึ โถเก ปรสฺมึ วา ปน
 อณฺโณ มฺหิ นตฺถิ ตยานุกมฺโปโก
 ตยา หิ ภาหุเต อนุกมฺมึโต ภูสฺมํ
 กตณฺญตฺยา อภิวาทยามิ ตนฺหิ ฯ

โคปาทวิมานํ ฏฐํ ฯ

[๘๑] ๑ ปุณฺณมาเย ยถา จนฺโต นกฺขตฺตปริวาริโต
 สมนฺตา อนุปริยาติ ตารถาริปติ สฺสํ
 ตณฺมํ อิทํ พุยมหํ ทิพฺพํ เทวปุรมฺหิ จ
 อติโรจติ วณฺณเนน อุกฺขนฺโตว รัสสิมา
 เวพฺพริยสฺสวณฺณสฺสํ ผตฺติการุญฺญสฺสํ จ
 มสฺสารคฺคตมฺคฺคาหิ โถหิตฺตฺจกมณฺ्हิ จ
 จิตฺรา มโนรมา ภูมि เวพฺพริยสฺสํ สฺนถตา

๘๓] วิมานนวกฤตุมิ สัตตมุตต สุนิกขิตตวคคตต สัตตมิกณจกวิมานิ ๓๓๕

กฐาการา สุกา รฆมา	ปาดาทิ เต สุมามีโต
รฆมา ๑ เต ปอกขรณิ	ปุกุตา มจุนเสวิตา
อจุโธทกา วิปปลันหา	โธวณฺณวาทุกา ^๑ สนุกตา
หานาปทุมสณฺณหา	ปุนฺทวีกัสโมคตา
สุรภี สมุปวายนฺติ	มณฺณณา มาตุเทริตา
ตตฺสา เต อุกโต ปลฺลเส	วนคฺมพา สุมามีตา
อูเปตา ปุပ္ผรูกฺเขหิ	ผตฺรูกฺเขหิ รุกฺขํ
โธวณฺณปาเท ปลฺลตงฺเก	มุกฺเก โคณฺตฺนตฺเต
นินฺนํ เทวราชํ	อูปฺติฏฺจนฺติ อจฺฉรา
สพฺพาภรณฺสณฺณหา	หานามาธาวิภูตฺติกา
รเมนฺติ ตํ มหิฏฺธิกํ	วสฺวตฺตํ โมทลฺลิ
ภเวตฺตมฺกฺคาหิ	วณฺนาหิ ปณฺเวหิ ๑
รเมตฺติ รตฺตมฺปนฺโน	นจฺจคฺเตสฺสุ วาเทเต
ทิพฺพา เต วิวิธา รุปา	ทิพฺพา สทฺธา อโธ รตฺตา
คณฺธา ๑ เต อธิปฺเปตา	โณฏฺจพฺพา ๑ มโนรมา
ตตฺมํ วิมาเน ปวเว	เทวปุกุตา มหปฺปภา
อภิโรจฺสี วณฺเนน	อุกฺขนฺโตว ภาณฺมา
ทานสฺส เต อิทํ ผตฺ	อโธ สตฺตสฺส วา ปน
อโธ อณฺชติกรมฺสฺส	ตํ เม อุกฺขาหิ ปุกฺขินฺโตติ ๑

๑ ย. ...วาตีกา ๑

ได้ เทวปฺตฺโต อตฺตมโน	โมคฺคตฺตนาเนน ปุจฺฉิตฺโต
... เป ...	ยสฺส กมฺมสฺสํสํ ฌถํ
อหํ กบิํตฺตวคฺคตฺตํ	สํกียานํ ปุจฺจตฺตเม
สฺสฺสโรทฺทสฺส ปฺตฺตสฺส	กณฺจโก สฺสโห อหํ
ยทา ได้ อชฺชวคฺคตฺตํ	สํโพธาย อภินิฏฺขมิ
ได้ มํ มุทฺธิ ปาณํ	ชาติตมฺพนเชหิ ๑.
สฺสฺสจํ อโกฏฺยิตฺตวาน	วห สํมาติ มพฺรวิ
อหํ โลกํ ทาวยสฺสํ	ปฺตฺโต สํโพธิมฺตฺตมํ
คํ เม คิรํ สฺสฺสณฺส	หาได้ เม วิปฺโต อหุ
อฺทคฺคจิตฺโต สฺสมโน	อภิสฺสํ ตทา อหํ
อภิรฺพฺพญํ มํ ฌตฺตวา	สํกฺยปฺตฺตํ มหายสฺ
อฺทคฺคจิตฺโต มุทฺติโต	วาหิสฺสํ ปริสฺสฺตมํ
ปเวสํ วิสฺสํ คณฺตฺตวา	อฺทคฺคตฺตํ ^๑ ทิวจฺจเว
มมํ ฌนฺนญํ โหหาย	อนาเปกฺโข อปฺกมฺมิ
ตฺสฺส ตมฺพนเช ปาเท	ชิวฺหาย ^๒ ปริเตหิสํ
คจฺจณฺตมฺจ มหาวีรํ	รฺทมาโน อฺทกฺขิสฺสํ
อทฺสฺสเนนหิ ตฺสฺส	สํกฺยปฺตฺตสฺส สิริมฺโต
อตฺตคฺคํ คจฺจพารํ	ชฺชปฺปํ เม มรณํ อหุ
ตฺสฺสเสว อานฺนภาเว	วิมานํ ^๓ อวสํมิทํ

ยุ. ๑ ทิวจฺจเว ๑ ๒ ปริเตหิสํ ๑ ๓ อวสํมิทํ ๑

วิมานวตถุสมัย สัตตมสัส สุนิกขิตถวคคัส

๘๒]

อัญจนํ อเนกวรรณวิมานํ

๓๓๗

สพพกามคณฺเฑ	ทิพฺพิ เทวปรุมฺหิ ๑
ยณฺจ เม อหุ วาหาโส	สทฺทํ สุตฺวาน โปธิยา
เตเนว กุสฺตมฺเณ	มุสิสฺสํ อาสวกฺขยํ
สเจ หิ ฆนฺเต คจฺเจยฺยาตี	สตุฏฺ พุทฺธสฺส สฺนฺติเก
มมาบีํ ตํ วจฺเนน	สิรสา วชฺชาตี วนฺทนํ
อหฺมบีํ ทฏฺฐํ คจฺฉิสฺสํ	ชินํ อปฺปปฏิปฺกคตํ
ทฺถุถภํ ทสฺสํ โหติ	โตกนาถาน ตาทินฺนฺติ ๑
โส ๑ กตณฺณ กตเวทํ	สตุถารํ อปฺสํกมิ
สตุถวา คิริ จกฺขุมโต	ธมฺมจกฺขุํ วิโสธฺยิ
วิโสธฺยิตฺวา ทิฏฺฐิจิตฺตํ	วิจิตฺติจฺฉา วคานิ ๑
วนฺทิตฺวา สตุฏฺโน ปาเท	คตุเถวณฺตรรายถาติ ๑

กณฺจกวิมานํ สตุฏฺมํ ๑

[๘๒] ๘ อเนกวรรณํ ทวโลกนาถนํ

วิมานมารุญฺห อเนกจิตฺตํ

ปริวาริโต อจฺฉรณํ คเนน

สุนิมฺมิโต ภูตปคฺว โมทสิ

สมสฺสโม นคฺติ กุโตปนฺนฺตโร

ยเสน ปุณฺณเนน ๑ อิทฺธิยา ๑

สพฺเพ ๑ เทวา ติทสา คณา สเมจฺจ

๓ ย. สมาสโม ๑

คํ คํ นมสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 อีมา จ เต อจฺจวราโย สมนุตฺโต
 นจฺจนุติ คายนุติ ปโมทยนุติ
 เทวอิทธิยตฺตโตสิ มหानุภาโว
 มนุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เกนาสิ เอวณฺชตฺติตานุภาโว
 วณฺโณ จ เต สพฺพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสฺสฺส
 โส เทวปฺตฺโต อตฺตมโน โมคฺคตฺตฺตฺตฺตฺต
 ... เป ... ยสฺส กมฺมสฺสฺสฺสฺส

โสหิปี ภาณฺเต อหฺวาสิ ปุพฺเพ
 สฺสเมธนามสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ปุณฺณชฺชโน อนุโพโรหตฺตฺต
 โส สฺสทฺตวสฺสฺสฺสฺส
 โสหิ สฺสเมธสฺสฺสฺสฺส
 ปรีนินฺนุทฺตฺตฺตฺตฺต
 รมนุจฺจยํ เหมชาเถน ฌนฺนํ
 วณฺทิตฺตฺตว ญฺญปฺตฺตํ มนฺนํ ปตฺตาทยํ
 น มาสิ ทานํ น จ ปน มตฺตฺติ ทาทุ
 ปเว จ โช ตตฺตฺต สฺสมาทเปตฺติ
 ปุชฺเชถ นํ ปุชฺชนฺนฺนฺนฺน

ใส มาณโว คสุส ปาวทิ
 ๑ จุททิมสุริยา อุกเขตถ ทิสฺสเร
 ใสวณฺณมโย รโถ มม
 เตน จกุกฺขเคน ใสภคฺคิ ๑
 พาโต โช ตุมสฺสิ มาณว
 โย ตุมํ ปตฺถยสฺสิ อปตฺถยํ
 มณฺณามิ ตุมํ มริสฺสสฺสิ
 น หิ ตุมํ ตจฺจนฺสสิ จุททิมสุริเย ๒ ติ ๑
 คมนาคมนปฺปี ทิสฺสสฺสิ
 วณฺณธาคฺ อุกเขตถ วิถียา
 เปโต ปนฺนี กาทถโต น ทิสฺสสฺสิ
 โโก นฺธิร กนฺทคํ พาตฺถยตโรติ ๑
 สจฺจํ โช วเทสฺสิ มาณว
 อหเมว กนฺทคํ พาตฺถยตโร
 จนฺทํ วิย ทารโก รุทํ
 เปตํ กาทถตาริปปตฺถยนฺติ

อาทิตฺตํ วต มํ สฺนุตํ สมตฺสิตฺตํ ปาวกํ
 วารินา วิย โอสฺสิญฺจํ สฺพพํ นิพฺพพาปเย ทริ

๑ มุมปทฏฺฐกถาย ๑ จุททิมสุริยา อุกเขตถ ภาตโร ๑ ๒ จุททิมสุริเย ๑
 ๓ ปนสฺสทฺโท น ทิสฺสสฺสิ ๑ ๔ ปุคฺคํ ๑

๘๓] วิมาวตฤๅษี สัตตมธัส สุนิกฺขิตตวตฺตธัส นวมนุจฺจนฺตติวิมานํ ๑๔๓

อพฺพุพฺพหิ^๑ วต เม สตฺถํ โสภํ ททฺยนิสฺสํ
โย เม โสภปรเวตฺตํ ปฺตฺตโสภํ อปฺนุทฺติ
สฺวาทิ อพฺพุพฺพหสฺสโตธฺมิ สํคฺญฺโตธฺมิ^๒ นิพฺพุโต
น โสภามิ น โรทามิ ทว สฺตฺวาน มาณวาทิ
เทวตา นุสิ คฺนุรพฺโพ อาทู สกฺโก ปฺรินุทฺโต
โกวตฺวํ กสฺสวา ปฺตฺโต กถํ ชาเนมุ ทํ มยฺนุติ ๑

ยณฺจ กนฺทสิ ยณฺจ โรทสิ
ปฺตฺตํ อวพาหนे สยํ ททิตฺวา
สฺวาทิ กุสฺสํ กิริตฺวาน กมฺมํ
คิทฺถานํ สหฺพยํ ปฺตฺโตคิ ๑
อปฺปํ วา พฺหุ วา น อทฺทสฺวามิ
ทานํ ททฺนุสฺสํ สเก อคาเว
อฺไปสฺสกมฺมํ วา ตาทิสํ
เกน กมฺเมเน คโคสิ เทวโตกนฺติ ๑
อาพาธิโกหิ ทฺกฺขิตฺโต คิตฺถาโน
อาคฺคฺรุโรปฺมุหิ สเก นิเวสฺเน
พฺพุทฺธํ วิคฺคฺรทฺธํ วิคฺคฺณฺณกฺกฺขํ
อทฺททฺกฺขํ สฺสคํ อโนมปฺณณํ
สฺวาทิ มุทิกมฺโน ปฺสฺนฺนฺจิตฺโต

๑ ธรรมปทญฺสกถาย อพฺพุพฺพหิ ๑ ๒ ยฺ. สํคิ... ๑

อฉฺชตี อกริ คตถาคตฺตํ
 ตาหิ กุสฺสํ ภิริคฺควาน กมฺมํ
 ติทถานํ สหปุยคํ ปตฺโตติ ฯ
 อจฺฉริยํ วจ อปุญฺญคํ วจ
 อฉฺชตฺตํกมฺมสุตฺตํ อยมํทิสํ วิปาโก
 อหิมี มุทิตมโน ปสฺนุนฺจิคฺโค
 อชฺเชว พุทฺธํ สฺรณํ วจามํติ ฯ
 อชฺเชว พุทฺธํ สฺรณํ วจาหิ
 ฐมฺมญฺจ สฺงฆญฺจ ปสฺนุนฺจิคฺโค
 คเถว สิกฺขาย ปทานิ ปญฺจ
 อชฺชนฺทมุคฺคตานิ สฺมาทียสุตฺตํ
 ปาณาติปาตา วิรมฺสุตฺตํ ชิปปํ
 โถเก อทินฺนํ ปวิจฺชชยสุตฺตํ
 อมชฺชไป โน จ มุสา ภณานิ
 สฺเถน ทาเรน จ โหหิ คฺคฺชฺโจติ ฯ

อคฺคกาโมตี เม ยกฺข หิตกาโมตี เทวเต
 กโรมิ คฺคฺชฺหํ วจนํ คฺคฺชฺมตี อจฺฉริโย มม
 อฺคฺชฺเปมิ สฺรณํ พุทฺธํ ฐมฺมญฺจาปี อนฺตฺตฺตํ
 สฺงฆญฺจ นรเทวสุตฺตํ คจฺฉามิ สฺรณํ อหิ
 ปาณาติปาตา วิรมามิ ชิปปํ

๘๔] วิมานวตฺตฤๅมมํ สํคฺคตมฺสํสํ สํนิภฺชิตฺตวคฺคสํสํ ทฬํมํ เสริสฺสํสภวิมานํ ๘๔๓

โถเก อทินนํ ปวิวชฺชยามิ
อมชฺชไป โน ๑ มุสา ภณามิ
สํเกน ทาเรน ๑ โหมิ คฺคฺชฺโจติ ๑
มชฺชํกฺคณฺทติวิมานํ นวมนํ ๑

[๘๔] ๑๑ สํโณถ ยกฺขสํสํ ๑ วาณิชาณ ๑
สํมาคโม ยคฺค ตทา อโหสิ
ยถา กถํ อิศฺวิตฺตเรน จาบี
สํภาสํติ คณฺจ สํณาท สํพฺเพ
โย โส อหุ ราชา ปายาสี นาม
ภุมฺมานํ สํพฺยคโต ยสํสํสํ
โส โมทมาโน ๑ สํเก วิมานเ
อมานุโส มานุเส อชฺฌณภาสํติ ๑
สํงเก อวณฺเณ อมนุสํสํสาเน
กนฺตาเว อปฺโปทเก อปฺปภกฺเช
สํทฺคฺคเม วณฺปถสํสํ^๒ มชฺชเ
วงฺกมฺภยา นชฺชมนนา มนุสํสา
นยิธ ฌตา มุตฺตมยา ๑ สํนฺติ
อฺปาทานํ นคฺคิ กุโธธ ภิภฺชชา
อณฺณคฺทว ปํสฺหิ ๑ วาตฺตกาหิ ๑

ย. ๓ วงฺเก ๑ ๒ วณฺณปถสํสํ ๑ เป ๑ ๑

ศตฺตาคี อุนฺหาหิ ๑ ทารุณาหิ
 อฺชฺชงฺคตํ ศตฺตมิตฺ^๑ กปาลํ
 อนายถํ ปฺรโตเกน คุลฺลํ
 สุตฺตทานมาวาสมิตฺ ปฺรฺราณํ
 ภูมิปฺปเทโส อภิสตฺตฺรโป
 อถ คุเมห เกน นุ วนฺณเนน
 กิมาถฺมานา^๒ อิมํ ปเทถํ^๓ หิ
 อนุปฺวิจฺจสา ถฺหถฺสา ถฺเมจฺจ
 โสภา ภยา อถ วา สมนฺปฺมุพฺพหาคี ๑
 มคฺเชตฺถ อจฺเจตฺถ ๑ ถฺตถฺวาทา
 อารโหิมฺมมฺห ปฺปนฺนํ ปฺหุตฺตํ
 เต ยามเสถ สินฺนุสฺสอวฺรฺภูมึ
 ธนฺตฺถิกา อุตฺถํ ปฺตถฺยานา
 ทิวา มึปาลํ นฺธิวาทฺชนฺตฺตา
 โยคฺคานุกฺมมฺมจฺ^๓ ถฺเมกฺขมานา
 เอเตน เวเคน อายาม ถฺพฺเพ
 เทรตฺตํ มคฺคํ ปฺฏิปฺนฺนา วิกาเต
 เต ทฺพฺปฺยาคา อปรทฺธมคฺคา
 อนฺธากฺตา วิปฺปนฺนฺจฺสา อวณฺเณ

ย. ๑ ศตฺตมิตฺ ๑ ๒ กาย อาสถฺถินาย ๑ ๓ ม. โยคฺคานุกฺมมฺมจ ๑

๘๔] วิมานวตถุสฺมี สํคตมถุสฺ สํนิทฺธิตถุคฺคสฺส ทสฺมํ เสวิสฺสํทวิมานํ ๓๔๕

สํทศฺคเม ๑ วนปถสฺส มชฺเฌ
ทิสฺ น ชานาม ปมฺพหฺจิตฺตา
อิทญฺจ ทิสฺวาน อทฺธิจฺปฺพหํ
วิมานเสฏฺฐญฺจ ตฺถญฺจ ยกฺข
คตฺตฺตฺวี ๑ สํวิคมาสฺสํนา
ทิสฺวา ปตฺตีตา สํมฺนา อุกฺคฺคาติ ๑
ปาวํ สํมฺททสฺส อิมญฺจ ๒ วนํ
เวตฺตํ ปวิ ๓ สํกฺปถญฺจ มคฺคํ
นทฺธิโย ปน ปพฺพตฺวานญฺจ ทฺถฺคา
ปฺปถุ ทิสฺวา คจฺจถ โภคเหตุ
ปฺกฺขนทฺธิยานํ วิชิตํ ปเรสํ
เวรชฺชเก มานุสฺเส ปกฺขมานา
ยํ โว สํคํ อถ วาปี ทฺธิจฺจํ
อจฺจเวรํ คํ โว สํโนม ตาตาติ ๑
อิโตมี อจฺจเวรํ กุมาร
น โน สํคํ วา อถ วาปี ทฺธิจฺจํ
อตฺตีมานุสฺสํกเมว สํพหํ
ทิสฺวาน ตปฺปาม อโนมวณฺณํ
เวหาสยํ โปกฺขรณฺโณ สวณฺติ

ยุ. ๓ วณฺณปถสฺส ๑ ๒ วณฺณํ ๑ ๓ เวตฺตฺตจาร์ ๑

ปหุตมาธยา พหุปุณฺฑริกา
 ทูมา จ เต นิจุจณฺฐูปปฺนฺนา
 อคฺฉิ คณฺธา สุรภี ปวายนฺติ
 เวปุริยคฺคณฺภา สคฺมฺสุตฺติคาเส
 สิตฺตปฺปวาทสุตฺต จ อายคฺคิสา
 มสฺสารคฺคตฺตา สห โดหิตกา
 ฅณฺภา อิเม โสคฺติรสา มยาเส
 สหสฺสคฺคณฺภี อคฺคณฺภาวํ
 เคสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 รคฺคณฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 คคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 ชมฺโพนคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 ปาสาทโสปฺปณฺณคฺคฺค
 ทโหห จ วคฺคฺค จ สฺสฺสฺสคฺค
 อคฺฉิ นิชฺชณฺณชโฌ มนฺณฺณโฌ
 รคฺคณฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 ปวิจฺจวโฌ อจฺจวราสฺสคฺคณฺณ
 มุจฺจชชชชชชชชชชชชช
 อภิวณฺทโฌสิ ญฺจวณฺทนาย

ย. ๑ รคคฺคณฺคฺค ๑ ๒ รคคคฺคณฺคคฺค ๑

ไล่ โมทสี นาริตถนปฺปโพชน
 วิมานปาสาทวเร มโนรเม
 อจินฺตโย สํพพคฺคณฺนปฺปนโน
 ราชา ยถา เวสฺสวโณ ^๑นตินฺยา
 เทโว นุ อาสี อุต วาสี ยกฺโข
 อุกาหุ เทวินฺโท มนุสฺสํภูโต
 ปุจฺจนฺติ ตํ วาณิยสฺสํตถวาทา
 อากฺข โท นาม ตุวฺสิ ยกฺโขติ ๑
 เสริสฺสํโก นาม อหฺมฺหิ ยกฺโข
 กนฺตาวริโย วณฺปนฺมฺหิ ^๒คฺคฺโต
 อิมํ ปเทสํ อภิปาทยามิ
 วจนฺทโร เวสฺสวณฺณสฺสํ รณฺโฆติ ๑
 อธิจฺจตฺตํ ปริณามชนฺเต
 สยํ กตํ อุกาหุ เทเวหิ ทินฺนํ
 ปุจฺจนฺติ ตํ วาณิยสฺสํตถวาทา
 กถํ คยา ตทฺธมฺมิตํ มนุญฺณํ
 นาริจฺจตฺตํ น ^๓ปริณามชนฺเต
 น สยํ กตํ น หิ เทเวหิ ทินฺนํ
 สํเกหิ กมฺเมหิ อปาปเกหิ

๑ ม. นตินฺทา ๑ ย. ๒ วณฺณปนฺมฺหิ ๑ ๓ ปริณามชนฺเม ๑

ปุณฺณเวหิ เม ตทุหมิทํ มนุญฺณํ
 ก็ เต วคํ ก็ ปน พุรหุญฺจริยํ
 กิถุสฺส สัจฺจินฺนุสฺส อยํ วิปาโก
 ปุณฺณนุติ คํ วาณิยสฺสคฺคฺคาหา
 กถํ คยา ตทุหมิทํ วิมานํ
 มม ปายาสฺสตี อหุ สมนฺณวา
 รชฺชํ ยทา การยํ โกสฺสทานํ
 นคฺคฺติ กุทิจฺฉิ กทวิโย ปาปธมฺโม
 อจฺจุเนทวาที ๑ ตทา อโหสิ
 สมนฺโน ๑ โช อาสิ กุมารกถุสฺสโป
 พหุสฺสโต จิตฺตคถํ อุนาโร
 โส เม ตทา ธมฺมกถํ อกาสิ
 ทิจฺฉิวิธฺฐกานี^๑ วิโนทยิ เม
 ตาหํ คสฺสธํ ธมฺมกถํ สฺสณิคฺคา
 อฺปาสกคฺคํ ปฏฺวิเวทยิสฺส
 ปาณาติปาตา วิรโต อโหสิ
 โสเก อทินฺนํ ปวิวชฺชยิสฺส
 อมชฺชไป โน ๑ มุสา อภาณํ
 สฺสเกน ทาเวณ ๑ โหมิ คฺคฺจฺโจ

๑ ม. ทิจฺฉิวิธฺฐกานี ๑

๘๔] วิมานวตฺถุสฺมึ สฺตฺตมฺสฺสฺ สฺนิกฺขิตฺตวคฺคฺสฺสฺ ทสฺมึ เสวิสฺสฺกวิมานํ ๓๔๘

คํ เม วคํ คํ ปน พฺรหฺมจฺริยํ
คฺสฺสฺ สฺจฺฉินฺนคฺสฺสฺ อโย วิปาโก
เตเหว กมฺเมหิ อปาปเกหิ
ปฺญฺญเวหิ เม ตทฺธมิตํ วิมานํ
สฺจจํ กิราหฺสฺ นรเว สฺปณฺญา
อนนฺนคฺคเว วจฺนํ ปณฺนทิตานํ
ยหิ ยหิ คจฺฉติ ปฺญฺญกมฺโม
คหิ คหิ โมทติ กามกามํ
ยหิ ยหิ โสภปฺริทฺทโว จ
วโร จ พนฺโฆ จ ปฺริกฺกิตฺโส
คหิ คหิ คจฺฉติ ปาปกมฺโม
น มุจฺฉติ ทฺถคฺคิตฺยา กทาจิ
สฺมมฺพฺพหฺรฺโโป ว ชโน อโหสิ
อสฺมึ มุหฺตฺเต กตฺถกโต จ
ชนสฺสฺมฺสฺสฺ คฺยฺหณฺจ กุมาร
อปจฺจโย เกน นุ โฆ อโหสิ
อิเม ๑ สฺวิสฺสฺปวณา ๒ ตาตา
ทิตฺทวา ๓ คนฺธา สฺรฺภํ ปวณฺติ
เต สฺมปวายนฺติ อิทํ วิมานํ

ย. ๓ บีสฺทฺโท ทิสฺสฺติ ๑ ๒-๓ จสฺทฺโท ทิสฺสฺติ ๑

ทิวา จ รัตโต จ ตมัม นิหนตุวา
 อิมเสตตจ ไซ วสฺสสฺสคจฺจเยน
 สิปาฏิกกา ผตฺตุนฺติ เอกเมกา
 มานุสฺสํ วสฺสสฺสํ อคฺคํ
 ยทคฺเค กายมฺหิ อธิฐฺปนฺโน
 ทิพฺพานํ วสฺสสฺสคานิ ปญฺจ
 อสฺมึ วิमानมฺหิ จตฺตฺวาน คาคา
 อายุกฺขยา ปญฺจณฺคฺขยา จวิสฺสํ
 เทเนว สํเสน ปมุจฺฉิโตสฺมิ
 กถํ นุ สํเจยฺย ตถาวิโร สํ
 ททฺธา วิมานํ อตฺถํ จิรายํ
 เย จาปิ ไซ อธิคฺตวํ อฺฐปนฺโน
 เต นฺนุ สํเจยฺย ปริคฺตปฺญฺญาติ ฯ
 อนฺจฺฉวํ โยวทียณฺจ เม คํ
 ยํ มํ คฺคฺเมห เปยฺยวาจํ วเทถ
 คฺคฺเมห ไซ คาค มยานุคฺคฺคา
 เยนิจฺฉกํ เตน ปเทถ สํตฺถินฺติ ฯ
 คนฺตุวา มยํ สินฺธุสฺสํวํ
 ธนคฺคิกกา อฺฐทฺทฺยปตฺถยานา
 ยถา ปโยคา ปริปฺนฺณจาคา

๘๕] วิมานวตฺถุสฺมึ สํคตมสฺส สุนิกฺขิตฺตวคฺคสฺส ทสฺมึ เสวิสฺสกวิมานํ ๓๕๓

กาหาม เสวิสฺส มหิ อฺพารนฺติ ฯ
มา เหว เสวิสฺส มหิ อกฺก
สพฺพญจ โว ภวิสฺสติ ยํ วเทถ
ปาปานิ กมฺมานิ วิวชฺชยาถ
ธมฺมานุโยคญจ อธิฏฺฐหาถาติ ฯ
อฺปาตโก อคฺคิ อิมมฺหิ สจฺเจ
พหุสฺสโต สํตวตฺตฺตฺตฺต
สทฺโร จ จาคี จ สฺเปสโต จ
วิจฺจฺชโน สนฺตฺตฺตฺต มุคฺมา
สณฺชานมาโน น มุสา ภณฺชย
ปรฺพฆาตาย น เจตเยชฺช
เวฏฺฐิกิ มึสฺสนํ โน กเรชฺช
สณฺหญจ วาจํ สจฺจํ ภณฺชย
สคารโว สปรฺกิสฺสโต วินฺโต
อฺปาปโก อธิสฺสเถ วิสฺสฺสโร
โส มาตฺรํ ปิตฺรญฺจาเม ชนฺต
ธมฺเมเน โปเสติ อวิชฺชวตฺตติ
มณฺเฒ โส มาตํมึตฺตฺตฺตํ หิ การณา
โกคานิ ปริเยสฺสติ น อคฺคฺตฺเต
มาตํมึตฺตฺตฺตญจ โย อจฺจเยน

เนกขมฺมโปโณ จริตฺสฺสตี พุทฺทมจฺริยํ
 อชฺช อวฺงโก อตฺสโง อมาโย
 น เตสํปฺเปน จ โวหเรชฺช
 โส คาทิสฺส สัจจกถมฺมการี
 ธมฺเม จิตฺตํ กิณฺตี จเกถ ทฺถุชฺชํ
 คํ การณํ ปาตุกโตมฺหิ อตฺตนา
 ศสฺสมา จ มํ ปตฺสฺสถ วาณิชา เต
 อณฺณคฺร เต น หิ ภาสฺมิ ภาเวถ
 อทฺธาकुตา^๒ วิปฺปนฺนฺจฺจา อรณฺณเณ
 คํ ชิปปมาเนน ทฺถุ ปเรน
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 กิณฺนาม โส กิณฺจ กโรติ กมฺมํ
 กิ นามเชชฺชํ กิ ปน ศสฺสฺสฺสฺส
 มยมฺมบี นํ ทฺถุจฺจกามมฺห ยกฺข
 ยสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ตาภา หิ ศสฺสฺสฺส ยสฺสฺสฺส คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 โย กปฺปโก สฺสมฺภวณามเชชฺชโย
 อฺปาตโก โทจฺจกถมฺมชฺชชฺช
 ชานาถ นํ คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 โย โส

ย. ๑ การณ ๑ ๒ อทฺธาकुตา ๑

๘๔] วิมานวตฤๅมมี สักคนดัส ๓ นิกขิตตวคฺคสฺส ทสนํ เสริสฺสทวิมานํ ๓๕๓

มา ๑ โข นํ ทิพิตฺถ สฺเปสโต โสติ ฯ
ชานามเส ยํ คฺวํ วเทสิ ยกฺข
น โข ทํ ชานามเส เขทิสฺสติ
มยมฺบิ นํ ปุชฺชิสฺสํ ยกฺข
สฺสฺสวณฺ คฺชฺหิ วจฺนํ อฺพารนฺติ ฯ
เย เกจิมสฺมि สฺพเพ มนุสฺสํ
ทหฺรา มหฺนฺตา อถ วาปี มชฺฌิมา
สฺพเพว เต อาตภฺนฺตุ วิมานํ
ปฺสฺสํนฺตุ ปุณฺณานํ ผตฺถํ กทริยาติ ฯ
เต ตตฺถ สฺพเพว อหิ ปุเรติ
ทํ กปฺปํ ทตฺถ ปุรฺกฺขิตฺวา
สฺพเพว เต ๑ อาตภฺสฺสุ วิมานํ
มสฺสกถาริ วีย วาสวสฺส
เต ตตฺถ สฺพเพว อหิ ปุเรติ
อฺปาสกคฺคํ ๒ ปฺฏิเทสฺยิสฺสุ
ปาณาติปาตา วิรตา อหฺสฺสุ
โตเก อทินฺนํ ปวิชฺชยฺยิสฺสุ
อมชฺชปา โน ๑ มุถา ภณฺธิสฺสุ
สฺสเกน ทาเรน อหฺสฺสุ คฺชฺจํ

ย. ๑ อาตมฺพฺสฺสุ ๑ ๒ ปฺฏิเทสฺยิตฺวา ๑

เตะ คคฺค สฬฺเพว อหิ ปุเรติ
 อฺปาสกคฺคํ ปฏฺิเทสยิตฺวา
 ปกฺกามิ สคฺคา อนฺโมทมาโน
 ยกฺขิตฺธิยา อนฺมโต ปฺนบฺปฺนํ
 คนฺตฺวาน เตะ สิ้นฺชฺโสวรัฏฺฐํ
 ธนคฺคิกา อฺทฺทฺยํ ปตฺถยานา
 ยถา ปโยคา ปริปฺนฺณตภา
 ปจฺจาคมนุํ ปาตติปฺคฺตมกฺขคํ
 คนฺตฺวาน เตะ สจฺจวํ โสคฺคิวนฺโต
 ปฺคฺคเคหิ ทาเวหิ สมนฺจิกฺกิตฺตา
 อานนฺทจิตฺตา สฺมฺนา ปคฺคิตา
 อกัณฺโฏ เสริสฺสํ มหิ อฺพาวํ
 เสริสฺสกํ ปริเวณฺํ มาปยฺยํ
 เอตาทิสํ สปฺปฺริสํณํ เสวนา
 มหิตฺธิยา ธมฺมคฺคณานํ เสวนา
 เขถสฺสํ อคฺคทาย อฺปาสกสฺสํ
 สฬฺเพว สคฺคา สฺฐิตา อเหสฺสนฺติ ฯ

เสริสฺสกวิมานํ ทสฺมํ ฯ

[๘๕] ๑๑ อฺจฺจมิทํ มณฺนิญฺณํ วิมานณํ
 สมนฺตโต ทฺวาทสํ โยชนานิ

วิมานวตถุสุมิ สัตตมสัส สุนิภูติตถวคตสัส

๘๕]

เอกาทสมํ สุนิภูติตถวิมานํ

๑๕๕

กุฎาคารา สัตตสตา อุพารา
เวพฺพริยตถนุภา รุจิรตถคา สฺภา
ตตถจฺจสฺสึ มีวสฺสึ ชาทสฺสึ จ
ทิพฺพา จ วึณา ปวทนฺติ วคฺช
ทิพฺพา รสา กามคฺเคนตถ ปณฺจ
นารีโย จ นจฺจนฺติ สฺวณฺณณฺนา

เกน เต ตาทิสํ วณฺโณ เกน เต อิมิขฺฌติ
อุปฺปชฺชนฺติ จ เต โภคา เย เกจิ มนฺโส ปียา

ปุจฺฉามิ คํ เทว มหानุภาว
มนุสฺสํสฺสํโก กิมกาสฺสิ ปุณฺณํ
เกนาสฺสิ เอวณฺชตฺตานุภาโว

วณฺโณ จ เต สพฺพทิสฺสา ปภาสฺสํตีติ ฯ

โส เทวปุคฺโค อตฺตมโน โมคฺคตถาเนน ปุจฺฉิตฺโค
ปณฺหํ ปุณฺโง วิยาทาสฺสิ ยสฺสํ กมฺมสฺสํทํ ผลํ

ทฺนฺนิภูติตฺถํ มาถํ สุนิภูติตฺถวา

ปติฏฺฐสฺเปตฺวา สฺตตสฺสํ ญฺเป

มหิทฺธิโก จมฺหิ มหानุภาโว

ทิพฺเพหิ กาเมหิ สฺมจฺจํโก

เตน เม ตาทิสํ วณฺโณ เตน เม อิมิขฺฌติ

อุปฺปชฺชนฺติ จ เม โภคา เย เกจิ มนฺโส ปียา

เคนมฺหิ เหวฉฺชติตานุภาโว

วณฺโณ ๑ เม สหฺพทิสฺสา ปภาสคฺคิ ๑

สฺนิกฺขิตฺตวิมานํ เขกาทสมํ ๑

อุทฺททานํ

เทฺว ทลิตฺทา เทฺว วิหารา ภฺภูโก โคปาดกณฺจโก

อเนกวณฺณมฏฺจกฺกนฺทํ เสริสฺสโก สฺนิกฺขิตฺตํ

ปฺริสํ สคฺคโม วคฺคิ ๑

ภาณวารํ จคฺคณํ ๑

สฤตตุนุทปฎิเก ชุททกนิกายสฤต
เปตวคฤ

นโม สฤต ภาควโต อรหโต สมนาสัมพุทฺธสฤต ๑

[๘๖]	๑	เขตฺตุปมา อรหฺนโต	ทายกา	กฤสฺสกุปมา
		พฺชฺฐปมํ เทยฺยธมฺมํ	เอคฺโคตี	นิพฺพุตฺตเค ฌถํ
		เอคํ พฺช ^๒ กสิเขตฺตํ	เปตานิ	ทายกฤสฺส ๑
		คํ เปตา ปริภุญฺชนฺติ	ทาคา	ปฺนุญเณน วทฺธมฺติ
		อิเชว กุสฺสํ กคฺวา	เปเต ๑	ปฏฺิပ္ฺษย
		สคฺคณฺจ กมฺติ จานํ	กมฺมํ	กคฺวาน ภาทฺทกนฺติ ๑

เขตฺตุปมาเปตวคฤ ปจฺมํ ๑

[๘๗]	๒	กาโย เค สพุพโส วนฺโน	สพุพา	โอภาสเค	ทิสฺสา
		มฺขํ เค สฺกรสฺสเสว	กํ	กมฺมมกรวี	ปฺเรติ ๑
		กาเยน สณฺณโต ขาสํ	วาจา	ยาสํ	อสนฺนุญโต
		เตน เม ตาทิสฺโส วนฺโน	ยกา	ปสฺสสิ	นารท
		คณฺคฺยาหํ นารท พฺฐมิ	สํ	ทิจฺจสมิทฺนคฺยา	

ยุ. ๑ โยไซ ๑ ๒ โยชพฺชํ ๑ ๓ กมฺมมกรวี ๑

มากาสี มุขสา ปาปํ มา โช สตฺถมฺโฆ อหฺติ ฯ

สตฺถมฺเปตวตฺถุ ทฺตฺติยํ ฯ

[๘๘] ๓ ทิพฺพํ สฺสํ. ชาเวตี วณฺณธาคุ
 เวหายสฺสํ ตฺถุจฺฉลี อนฺตฺตฺถิเก
 มุขญฺจ เต กิมีโย ปฺตฺติคณฺธํ
 ชาทฺตฺตฺติ กิ กมฺมมกาสี ปฺพฺเพติ ฯ
 สมนฺโน อหํ ปาโป ทฺถุชฺชาโว
 ตปสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ตทฺธา จ เม ตปสา วณฺณธาคุ
 มุขญฺจ เม เปสฺสนิเยน ปฺตฺติ ฯ
 ตยิทํ ตยา นารท สํมํ ทฺถุจฺฉ
 อนฺทกมฺปกา เย กุสฺสตา วเทยฺยํ
 มา เปสฺสนํ มา จ มุสา อภาณิ
 ยกฺโข ตฺวํ โหหิสิ กามกามํติ ฯ
 ปฺตฺติมฺชฺชเปตวตฺถุ ตฺตฺติยํ ฯ

[๘๘] ๔ ยงฺกิลฺลจฺวารมฺมณฺนิ กตฺวา ทชฺชชา ทานมฺมจฺฉนฺตี
 ปฺพฺเพ เปเตว อารพฺก อถ วา วตฺถุเทวตา
 จตฺตาโร ว^๑ มหาราเช โถกปาเต ยสฺสฺสฺสฺส^๒
 กุเวรี ฐตฺถุจฺฉญฺจ วิรูปฺกชฺช^๓ วิรูปฺพทํ

ย. ๑ จ ๑ ๒ ยสฺสฺสฺสฺสเน ๑ ๓ วิรูปฺกชฺชญฺจ ๑

๘๐] เปตวตฤถัมภ์ ปจฺมสฺส อรทวคฺคสฺส ปณฺจมนํ ติโรกฺขทฺตเปตวตฤ ๓๕๘

เต เจวํ ปุชฺชิตา โหนฺติ ทายกา ๑ อนิปฺผลา ๑
 น หิ รุณฺณํ วา โสโก วา ยาวณฺญา ปริเทวนา
 น ตํ เปตสฺส อตฺถาย เขวํ ติวฺจฺนฺติ ฌาตโย ๑
 อยณฺจ โข ทกฺขิณา ทินฺนา สจฺจมฺหิ สฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ที่มฺรตฺตํ หิตายสฺส จานโส อุกฺกปฺปตฺติ ๑

ปฏิจฺจธฺมฺมตฺถเปตวตฤ จตฺตํ ๑

[๘๐] ติโรกฺขทฺตเปตวตฤ ติวฺจฺนฺติ สมนฺธิสฺสจฺจมาทรุเกสฺ ๑
 ทวารพาหาสฺ ติวฺจฺนฺติ อากนฺตฺวาน สกํ มรํ ๑
 ปหฺมุเต อนฺนปानมฺหิ ชชฺชโกชฺเช อุกฺกจฺเจ
 น เตสํ โทจฺจิ สฺรติ สคฺคานํ กมฺมปจฺจยา ๑
 เขวํ ททฺนฺติ ฌาตฺนํ เย โหนฺติ อนุกฺกมฺปกา
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส กานฺเตน กปฺปียํ ปานโกชฺชนํ
 อิทํ โว ฌาตฺนํ โหตุ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ฌาตโย ๑
 เต ๑ ตตฺถ สฺมาคฺคตฺวา ฌาตฺเปตฺวา สฺมาคฺคา
 ปหฺมุเต อนฺนปानมฺหิ สกฺกจฺจํ อนฺนโมทเร
 จิรํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺส โน ฌาตฺติ เยสํ เหตุ ฏภามเส
 อมฺหากณฺจ กตา ปุชฺชา ทายกา ๑ อนิปฺผลา ๑
 น หิ ตตฺถ กสิ อตฺถิ โครกฺเชตฺถ น วิชฺชตฺติ
 วนฺนิชฺชชา ตาทิสฺสํ นตฺถิ หิริณฺณเณน กยาถํ ๑

๓ ย. คเมว ๑ ๒ ม. ฌาตกา ๑

อีโต ทินุเนน ยาเปนุติ เปตา กาดกตา คหิ
 อุนนเม อุกกั อุกุจี่ ยถา นินนุ ปวคตติ
 เออเมอ อีโต ทินุนุ เปตานิ อุกกปฺปติ ๑
 ยถา วาริวหา ปุรา ปริปุเรนุติ สํคร
 เออเมอ อีโต ทินุนุ เปตานิ อุกกปฺปติ ๑
 อทาสี เม อทาสี เม ฉาติมิคฺคา สํชา ๑ เม
 เปตานิ ทกฺขินิ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมฺนุสฺสวํ ๑
 น หิ รุณฺณํ วา สํโก วา ยาวณฺณา ปริเทวนา
 น คํ เปตฺตํ อตฺถาย เอวํ ติฏฺฐนุติ ฉาตโย ๑
 อยณฺจ โข ทกฺขินา ทินฺนา สํจฺจมฺหิ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ที่มฺวคฺคํ หิตายสฺสํ จานสํ อุกกปฺปติ ๑

สํ ฉาติคฺคโม ๑ อยํ นิสฺสํสฺสํ
 เปตานิ ปุชา ๑ กตา อุกฺวารา
 พตฺตญฺจ ภิกฺขุณฺนมฺนุสฺสฺสฺส
 คฺคเมหิ ปุณฺณํ ปสฺสํ อนปฺปกนฺติ ๑
 ติโรกฺขุทฺตเปตวตฺถุ ปณฺจมํ ๑

[๘๓] ๑นคฺคา ทุพฺพณฺณรูปาสี ทุคฺคนฺธา ปฺปติ วายสฺสิ
 มกฺขิกาทิ ปริกิณฺณา กา นุ คฺคํ อีธ ติฏฺฐสฺสํ ๑
 อหิ ภาทฺเต เปตฺมฺหิ ทุคฺคตา ยมโลกิกา

๑ ย. เปตานิคฺคา ๑

๘๒]เปตวตฺตฤๅมึ ปจฺมสฺสํ อฺรควคฺคสฺสํ สฺตคฺคมํ สฺตคฺคปฺคตฺตชาทิกเปตวตฺตฤๅ๑๒๑

ปาปกมฺมํ กิริยฺวาน	เปตโถกํ อิติ. คตา ^๑
กาเถน ปณฺจ ปุคฺคานิ	สํายํ ปณฺจ ปุณาปเว
วิชยิตฺวาน ชาทามิ	เคมี น โหนฺติ เม อถํ ๑
ปริทฺยหฺติ ชฺฐมายติ	ชฺฐาย หทฺยํ มม
ปานํยํ น ตเถ ปาตุํ	ปสฺสํ มํ พุยฺสํ คคฺคนฺติ ๑
กิณฺนุ กาเยน วาจาย	มนสา ทฺถกฺกํ กตํ
กิสฺสํ กมฺมวิปาเกน	ปฺคตฺตมํสาณิ ชาทสฺสํติ ๑
สฺปตฺติ เม คพฺภินิ อาสิ	คสฺสํสา ปาปํ อเจคฺชํ
สํหา ปทฺตฺตจฺมนสา	อกริ คพฺภปาทนํ ๑
คสฺสํสา เทวมาสีโก คพฺภโก	โถหิตมฺยเวว ปคฺคชริ
คทสฺสํสา มาตา กุบีตา	มยฺหํ ชาติ สํมานยิ
สฺปถณฺจ มํ อกาเวสี	ปริภาสาปยิ จ มํ ๑
สํหา ไชรณฺจ สฺปถํ	มฺสาวาทํ ^๒ อภาสียํ
ปฺคตฺตมํสาณิ ชาทามิ	สเจคฺติ ปกตํ ^๓ -มยา ๑
คสฺสํ กมฺมวิปาเกน	มฺสาวาทสฺสํ จูภยํ
ปฺคตฺตมํสาณิ ชาทามิ	ปฺพุพโถหิตมกฺกชิตาติ ^๔ ๑

ปณฺจปฺคตฺตชาทิกเปตวตฺตฤๅ ฉฐจํ ๑

[๘๒]๑นคฺคา ทฺพุพพณฺณรฺฐปาสิ ทฺคฺคคฺคนฺชา ปฺฐติ วายสี
 ๒ อภาสียํ ๓ สฺปถณฺจ กตํ ๑
 ๔..... กาคิ ๑

มกฺขิกาหิ ปริกิณฺณา
 อหํ ภทฺนเต เปตฺมฺหิ
 ปาปกมฺมํ กวิตฺวาน
 กาถน สฺสฺสฺส ปุตฺตานิ
 วิชยิตฺวาน ชาทามิ
 ปริทฺยฺหติ ๑ ฐมายติ
 นิพฺพุตํ นาริกฺจฺฉามิ
 กิณฺนุ กาเยน วาจาย
 กิสุตฺตํ กมฺมวิปาถน
 อหุ มยฺหํ ทฺเว ปุตฺตา
 สํหํ ปุตฺตพฺตฺตฺตเปตา
 ตโต เม สํมิโก กุทฺโธ
 สํ ๑ คพฺภํ อตฺถิตฺถ
 สํหํ ปทฺฐจฺมนนํ
 ตสฺสํ เตมาสีโก คพฺโภ
 ตทสฺสํ มาตา กุบีฑา
 สฺปถญฺจ มํ อกาเวสี
 สํหํ โฆรญฺจ สฺปถํ
 ปุตฺตมํสํนิ ชาทามิ

กา นุ ตฺวํ อึชฺ คิณฺนุสฺสํติ ๑
 ทฺตฺตตา ยมโตกิกา
 เปตโตกมิโต ตตา
 สํยํ สฺสฺสฺส ปุณาปเว
 เคปํ น โหนฺติ เม อถํ ๑
 ชุทฺทาย หทฺยํ มม
 อคฺคิตฺทฺตฺตฺตเวว อตฺตเปติ ๑
 มนสํ ทฺตฺตฺตํ กตํ
 ปุตฺตมํสํนิ ชาทสฺสํติ ๑
 อฺโภ สฺมฺปตฺตโยพฺพนา
 สํมิโก อคฺคิมณฺณิสฺสํ ๑
 สฺปคฺคิมณฺณมานนํ
 ตสฺสํ ปาปํ อเจตฺยํ
 อกริ คพฺภปาทนํ ๑
 ปุพฺพโตหิตโก ปติ
 มยฺหํ ฉาตี สฺมานนํ
 ปริภาสาปยิ ๑ มํ ๑
 มุสาวาทญฺจ ภาสีสุตฺตํ
 สฺเจตํ ปกตํ มยา ๑

ย. ๑ อคฺคิมณฺณิสฺสํ ๑ ๒ ปุติโตหิตโก ๑

๘๓] เปตวคฤๅรมิ ปฐมตถุส อรุทวคฤๅส อฏฐม โคณเปตวคฤๅ ๑๖๓

ตถุส กมุขวิปาเกน มุธาตวาทถุส จูภย
 ปุคฺคตมฺถานิ ชาทามิ ปุพฺพโตหิตมถุชิตาติ ๑

ตฺตคฺคปุคฺคชาทิกเปตวคฤๅ ตฺตคฺคมิ ๑

[๘๓] ๘กิณฺนุ อุมฺมคฺคตฺตวโปว ถายิตฺวา หริตํ ตินฺนํ
 ชาท ชาทาติ ถปฺปตี คตถฺตคฺคํ ชรคฺคควํ ๑
 น หิ อนฺเนน ปาเนน มโต โคโณ สฺมฏฺฐสฺสเห
 ตฺตวปฺปิตํ พวโต จ ทุมฺเมโธ ยถา ๒ อณฺโณ จ ทุมฺมคฺคิติ ๑
 อิเม ปาธา อิทํ ตฺตํ อยํ กายโย สฺวาถริ
 เนตฺตทา ตเถว ติฏฺฐชฺนุติ อยํ โคโณ สฺมฏฺฐสฺสเห
 นยฺยกถฺตํ หตฺตปาธา กายโย ตฺตํจ ทิสฺสคฺคิติ
 รุทํ มคฺคติกถฺตปฺปตฺตํ น นุ ตฺตวณฺเณว ทุมฺมคฺคิติ ๑
 ชาทิตฺตํ วต มํ ตฺตํ ชคฺคตฺตคฺคํ ปวถํ
 วารินา วिय โธสิณฺจ สฺพพํ นิพฺพายเย ทวี ๑
 อพฺพพฺพหิ วต เม ตฺตํ โสถํ หทยนิสฺสคฺคิตํ
 โย เม โสถปเรตถุส มิตฺตโสถํ อปานุติ
 สฺวาทํ อพฺพพฺพหสฺสโตสฺสมิ ตฺตคฺคโคสฺสมิ นิพฺพโต
 น โสถจามิ น โรทามิ ตว สฺตฺตวณฺ มาณว ๑
 เขวํ กโรนุติ สฺปฺปณฺณา เย โทนุติ อนฺนกมุปกา
 นีวคฺคตฺตยนุติ ๓ โสถมฺหา สฺชวาโต มิตฺตํ ยถาติ ๑

โคณเปตวคฤๅ อฏฐม ๑

ย. ๑ คฺควปฺปิตํ ๑ ๒ ตวณฺเณว ๑ ๓ วีนีวคฺคตฺตยนุติ ๑

[๘๕] ๘ คฺฤณฺจ มุคฺคํ วุจฺฉินฺจ ปุพฺพํ
 ปริภุชฺชติ กิสฺสํ อยํ วิปาโก
 อยํ นุ กิ กมฺมมกาสี นารี
 ยา สฺพพทา โสหิตฺตปุพฺพภกฺขา
 นวานิ วตฺถานิ สฺสุภาณิ เจว
 มุทฺธิ สฺสุทฺธานิ จ โถมสฺสานิ
 ทินฺนानิ มิสฺสํสา กิฏฺฐกา ภวณฺติ
 อยํ นุ กิ กมฺมมกาสี นารีติ ฯ
 ภริยา มเมสํ อหุ ภทฺนุเต
 อทายิกา มจฺฉนฺนํ กทริยา
 สํ มํ ททนฺตํ สมนฺนพฺรหฺมณานํ
 อกฺโกสฺสติ ปริภาสฺติ จ
 คฺฤณฺจ มุคฺคํ วุจฺฉินฺจ ปุพฺพํ
 ปริภุชฺช คจฺฉํ อสฺสจฺฉํ สฺพพกาถํ ฯ
 เขตํ เต ปฺรโตกสฺสํมํ โหตุ
 วตฺถา จ เต กิฏฺฐกา ภวณฺตุ
 เขตาทิสํ ทุจฺฉริตํ จริตุวา
 อีธาคตา จิรฺรคฺคทาย ชาทคฺคิ ฯ
 มหาเปสฺสการเปตวคฤ นวมนํ ฯ

ภิกฺขุโน จรฺมานสุตฺต	โทณินิมฺมุชฺชนี ^๑ อหิ
อทาสี อชฺชภูตสุตฺต	วิปฺปตฺตนุเนน เจตสา
ตสุตฺต กมฺมสุตฺต กุสฺลตสุตฺต	วิปากิ ทิฆมนุคฺค
อนุโภมิ วิมานสุตฺต	คณฺจ ทานิ ปริตฺตกั ๑
อชฺชชฺ อชฺชชฺ มาเสหิ	กาดถิริยา ภวิสฺสุตฺติ
เอกนคฺคิ กชฺชกั ไชว	นิริยฺยุปฺปตฺติสุตฺต
จตุกฺกณฺณํ จตุทวาร	วิภคฺคํ ภาคโส มิติ
อโยปกาการปริยญฺคิ	อโยสา ปฏิกฺขชฺชิติ ๑
ตสุตฺต อโยมยา ภูมิ	ชฺชิตฺตา เตชสา ยุตฺตา
สฺมนุคฺคา โยชนตฺติ	ผริคฺคา คิฏฺฐจฺจติ สฺพพทา
คตฺตถาหิ ทิฆมนุคฺคานํ	ทุกฺขํ เวทิสฺสุตฺต เวทนํ
ผคณฺจ ปาปกมฺมสุตฺต	ตสุตฺตมา โสจามิทิ ภูตฺตนิ ๑

ชตฺตาคยเปตวคฺคฺ ทสฺสนิ ๑

[๘๖] ๑๑ ปุโรโต จ^๒ เสเตน ปเตติ หคฺคินา
 มชฺชเณ ปน อสฺสตฺตวิเวคฺค
 ปจฺจดา จ^๒ กณฺณวา สิริวิกายํ นียฺยาติ
 โอภาสยญฺคิ ทสฺส สฺพพโต ทิสสา ๑
 คฺคเมห ปน มุคฺคฺคหคฺคฺคปานิโน
 รุทฺตมฺมุชฺชา ภินฺนปภินฺนคคฺคา

ยุ. ๑ โทณินิมฺมิชฺชนิ ๑ ๒ ๑ ๑

๕๖] เปตวตฤถุมี ปจฺมสฺสํ อรควคฺคสฺสํ เอกาทสฺมี นาคเปตวตฤ ๑๖๗

มณฺเฑสฺสภฺตา กิมกตฺถ ปาปํ
เยนณฺณมณฺเฑสฺสํ ปีวถ โถหิตํ (อิตฺติ) ฯ
ปฺรโต ๑ โย กจฺจติ กุณฺชเรน
เสฺเตน นาคเณ จตฺถกเมน
อมฺหากํ ปฺตฺโต อหุ โส ๑ ปเชฏฺสโก
ทานานิ ทตฺวาน สฺสํ ปโมทติ ฯ
โย โส มชฺเช อสฺสคฺวีเรน
จตฺถกํ ยุตฺเตน สฺวคฺคิตฺเตน
อมฺหากํ ปฺตฺโต อหุ มชฺฉิมโ โส
อมจฺฉวี ทานปติ วิโรจติ ฯ
ยา สํ ปจฺฉา สิวิกาย นิชฺยาติ
นารี ๒ สฺปณฺเฑวา มิคมนฺทโลจนา
อมฺหากํ ชฺฉิตา อหุ สํ กนิฏฺฐา
ภากตฺถมภาเคน สฺสํ ปโมทติ ฯ
เอเต ๑ ทานานิ อทฺถํ ปุพฺเพ
ปสนฺนจิตฺตา สฺมณพฺุราหฺมณานํ
มยํ ปน มจฺฉวินฺ อหฺมฺหา
ปฺริภาสฺกา สฺมณพฺุราหฺมณานํ
เอเต ๑ ทตฺวา ปฺริจารยฺนติ

ย. ๑ เชฏฺสโก ฯ ๒ ทารี ฯ

มยญจ สัจจสาม นโฬว ทิตฺโตติ ฯ
 กิ คฺคุมฺหากํ โภชนํ กิ สยมนํ
 กถญจ ยาเปถ สฺปาปรมฺมิโน
 ปหฺมุโกเคสฺส อนปฺปเกสฺส
 สฺจํ วิราคาย ทฺถุชฺชช ปตฺตา ฯ
 อณฺณมณฺณํ วิชฺชวณ ํ บิฉวณ ปุพฺพโถหิตํ
 พหุํ บิฉวณ น ทาคา โหม นจฺฉาติมฺหมฺหเส มยํ ฯ
 อิจฺฉเว มจฺฉา ปวิเทวณฺติ
 อทายิกา เปจฺจ ยมสฺส จายิโน
 เย เต วิวิจฺจา อธิคฺมม โภเค
 น ภฺนุชเว นามิ กโรนฺติ ปุณฺณํ ฯ
 เต ชฺชปฺปิปาตฺสปคฺตา ปตฺถ
 ปจฺฉา จิรํ ฌายิเว ทฺยหฺมานา
 กมฺมานิ กตฺวาน ๒ ทฺถุชฺชทฺริยานิ
 อนฺุโณนฺติ ทฺถุชฺชํ กฏฺฏกปฺฝถานิ ฯ
 อิตฺถวํ หิ ชฺชนฺณณฺณํ อิตฺถวํ อธิ ชฺชวตํ
 อิตฺถวํ อิตฺถวโต ฌตฺวา ทํปํ กยิรถ ปณฺทิตฺโต ฯ
 เย เต เขวํ ปชานนฺติ นรา ชฺมมฺสฺสโกวิทา
 เต ทาเน นปฺปมชฺชนฺติ สฺจวฺวา อรหตํ วโจติ ฯ
 นาคเปตวตถุ เขกาทลฺลํ ฯ

ย. ๓ วิวิจฺจา ฯ ๒ ทฺถุชฺชทฺริยานิ ฯ

๘๗] เปตวตฤตุมิ ปจสมสฺส อรุคคคฺคสฺส อฏฺฐมํ โคณเปตวตฤ ๑๖๘

[๘๗] ๑๒	อรุโคว	ตจํ	ชินฺณํ	หิตฺวา	คจฺจติ	สฺนฺตฺนุํ
	เขวํ	สฺรเว	นิพฺโกเต	เปเต	กาดกเต	สฺติ
	ทฺยฺหฺมาโน	น	ชานาติ	ฉาตฺนํ	ปริเทวิตํ	
	ตสฺมา	เขตํ	น	โสจามิ	คโต	โส
	อนพฺภิตो	คโต	อาคา	คตฺสฺส	ยา	คฺคิ ๑
	ยถาคโต	ตถา	คโต	นानุญฺจวาโต	อิโต	คโต
	ทฺยฺหฺมาโน	น	ชานาติ	ตคฺคฺ	กา	ปริเทวนา
	ตสฺมา	เขตํ	น	โรทามิ	ฉาตฺนํ	ปริเทวิตํ
	สฺเจ	โรเท	ภิสฺสา	อสฺสฺ	คโต	โส
	ฉาติมิคฺคตฺสฺหฺชฺชานํ ^๒			คตฺสฺส	ยา	คฺคิ ๑
	ทฺยฺหฺมาโน	น	ชานาติ	ตคฺคฺ	เม	กํ
	ตสฺมา	เขตํ	น	โรทามิ	สฺติ	สฺติยา
	ยถาบี	ทวารโก	จฺนฺทํ	สฺยโย	โน	อรตํ
	เขวํ	สฺมปฺทเมเวตํ		ฉาตฺนํ	ปริเทวิตํ	
	ทฺยฺหฺมาโน	น	ชานาติ	คโต	โส	คตฺสฺส
	ตสฺมา	เขตํ	น	โรทามิ	ยา	คฺคิ ๑
	ยถาบี	พฺรหฺเม	อฺทกฺกฺมฺโก	คจฺจฺจฺจฺ	อนฺโรทติ	
	เขวํ	สฺมปฺทเมเวตํ		โย	เปตํ	อนฺโสจฺติ
	ทฺยฺหฺมาโน	น	ชานาติ	ฉาตฺนํ	ปริเทวิตํ	
	ตสฺมา	เขตํ	น	โรทามิ	คโต	โส
	ยถาบี	พฺรหฺเม	อฺทกฺกฺมฺโก	คตฺสฺส	ยา	คฺคิ ๑
	เขวํ	สฺมปฺทเมเวตํ		ภินฺโน	อปฺปฏิสฺนฺธิโย	
	ทฺยฺหฺมาโน	น	ชานาติ	โย	เปตํ	อนฺโสจฺติ
	ตสฺมา	เขตํ	น	โรทามิ	ฉาตฺนํ	ปริเทวิตํ

ยุ. ๑ คคฺคิ ๑ ๒ ฉาติมิคฺคา... ๑

๑๗๐ ๑๗๑
 ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

 ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

 ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

 ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

 ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

 ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

[๑๗๖] • ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

 ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

๑ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐

๕๘] เปตวตฤตุมิ ทุคยัสส อพฺพวีวคคัสส ปจฺมํ สํสํวโรจกเปตวตฤ ๓๗๓

ชุกาย ตณฺหาย ๑ ขชฺชมานา
ปาปัสส กมฺมัสส ผถิ มเมทํ ๑
วนฺทามิ ตํ อยฺย ปสฺสนฺนจิตฺตา
อนุกมฺป มํ วีร มหฺนุภาว
ทตฺวา ๑ เม ธาติสฺส ยahi กิณฺณิ
โมเจหิ มํ ทุคฺคตฺติยา ภทฺนฺเตติ ๑

สํวโรจกํ ตสฺสํ ปฏฺฐิตฺตวา สํวโรจกํ อนุกมฺปโก
ภิกฺขุณฺโณ อโถปํ ทตฺวา ปาณิมตฺตมฺ ๑ โฉถกํ
ถาถกสฺส ๑ ปาณียํ ตสฺสํ ทกฺขิณมาทิสฺสิ
สมนฺนตฺวา อนุกฺขิเจ วิปาโก อฺปฺปชฺชก ๑
โกชนจฺฉาทนํ ปาณียํ ทกฺขิณาย อิทํ ผถิ
ตโต สฺสทฺธา สฺสจฺฉิวนา กาสฺสิกฺคตฺตมฺชารินิ
วิจิตฺตวคฺคตฺตวณฺนา สํวโรจกํ อฺปฺปสํกมฺมิ ๑
อภิกฺกนฺเตน วณฺณเนน ยา ตวํ ตฺติชฺชสฺสิ เทวเต
โธภาเสนฺตํ ทิสฺสา สฺสพฺพา โธสฺสํ วิย ตารกา ๑
เกน เต ตาทิสฺสํ วณฺโณ เกน เต อธิมฺมิชฺชติ
อฺปฺปชฺชชฺชติ ๑ เต โภคา เย เกจิ มนฺโส ปิยา
ปฺปจฺฉามิ ตํ เทว มหฺนุภาเว
มฺนุสฺสสฺสทฺตา กิณฺณาสฺสิ ปฺปณฺณํ
เกนามิ เหวํ ชฺชิตฺตานุภาวา

วณฺโณ ๑	เต	สพฺพทิสฺสา	ปภาสคฺคิ ๑
อุปฺปนฺนทักฺขิ ^๑	ทิสฺ	ฉาคํ	^๒ นคฺคสฺมฺมุชฺชิตจฺจวฺ
มฺหิ	การุณฺนิโก	โตเก	คํ
ภิกฺขุณฺ	อาโลปํ	ทคฺวา	ปาณนิมคฺคตฺตจ
ถาตถสฺ	๑	ปาณฺณิยํ	โจตถกํ
อาโลปสฺ	ผถํ	ปสฺ	มม
ภุญฺชามิ	กามกามิณิ		ทกฺขิณมาทิสฺ ๑
ปาณนิมคฺคสฺ	โจตถสฺ		ภคฺคํ
ยวตฺตา	นนฺทราชสฺ		วสฺสสฺคํ
คโต	พหุคฺรา	ภนฺเต	ทส
โกเสยฺย	กมฺพถฺยานิ		อนนฺกรสฺพยฺยชฺชนํ ๑
วิปฺลว ๑	มคฺคชา ๑		วิปากํ
สํหํ	คํ	ปริทหามิ	ปสฺ
ถาตถสฺ	๑	ปาณฺณิยํ	ยาทิสฺ ๑
คมฺภีรฺว	จจฺจวสฺ	๑	วิชิตสฺมิ
เสโตทกา	สฺปคิตฺถา		ปฏิจฺจทา
ปทฺมฺพฺปตสฺ	ฉนฺนนา		วคฺคณานิ
สํหํ	รมามิ	กํ	จฺจาทนานิ
มฺหิ	การุณฺนิกํ	โตเก	เม
			โชนกปฺปาสิกานิ ๑
			เตปภากาเสว
			ถมฺพเว
			ยํ
			ยํ
			หิ
			มนโส
			ปียํ
			วิปากํ
			ปสฺ
			ยาทิสฺ ๑
			ไปกฺขรณฺว
			สฺนิมฺมิตา
			สฺคา
			อปฺปฏิกฺคณฺริยา
			วาริกิณฺชกฺขปฺริคา ๑
			โมทามิ
			อกฺุโตภยา
			ภนฺเต
			วณฺทิตฺตฺมาคคาคิ ๑

สํถารโมจกเปตวคฤ ปจฺมํ ๑

ย. ๑ อุปฺปนฺนทักฺขิ ๑ ๒ นคฺคํ อปฺปฏิจฺจวฺ ๑

แปลวตฺตฤๅมมํ ทุคฺคยตฺตํ อพฺพพรีวคฺคตฺตํ

๘๘]

ทุคฺคิยํ อํวปฺปคฺคตฺตเดรตฺตํ มาคฺคเปตฺตวตฺตํ

๑๗๓

- [๘๘] ๒ นคฺคา ทพฺพพณฺณรูปาสึ กัถํ ฐมณิสฺสนจฺจิกา
 อฺปฺปผาสฺสุพิเก ทัสสิเก กา นุ ทฺวํ อธิ ตฺถจฺจตฺตํ ๑
 อหนฺเต ตํกฺยา มาคฺคา ปฺพพเพ อณฺณวาสฺสุ ชาตฺตํ
 อฺปฺปนฺนา นีตฺตวิตฺตํ อฺปฺปนฺนํ ฐปฺปนฺนํ สมนฺนํ
 อคฺคกํ อธิคํ ฐพฺพํ สฺงฆานิกํ สฺเสตฺตํ
 วสฺสญฺจ ทฺยหมานานํ วิชานานญฺจ โถหิตํ
 วณฺณิตานญฺจ ยํ ฆานํ สฺสจฺจณฺณญฺจ โถหิตํ
 อคฺคาปเวคฺคา ภูณฺณชามิ อธิคฺคปฺปฺปรีตฺตํ
 ปฺพพโถหิตํ ภูณฺณชามิ ปสนฺนํ มนฺนํ สํนญฺจ
 อเตณฺนา จ อนคฺคารา จ นิตฺตมญฺจปฺปวายนฺนา
 เทหิ ปคฺคตฺก เม ทานํ ทคฺควา อคฺคกํ สํหิ เม
 อปฺปเปว นาม มุณฺณเจยฺยํ ปฺพพโถหิตโภชนาติ ๑
 มาคฺคยา วจฺนํ สฺคฺควา อคฺคตฺตํ สฺนุคฺคปโก
 อามนฺตฺยิ โมคฺคตฺตณฺณํ อหนฺรทฺตญฺจ กปฺปนํ
 จคฺคสฺสํ ภูณฺณโย กคฺควา สฺงฆे จคฺคกํ สฺเส อทา
 ภูณฺณโย อหนฺนปานญฺจ มาคฺคํ ทคฺคชฺชนมาทิสฺสิ ๑
 สมนฺนทรานฺนํทฺธิญฺเจ วิปาโก อปฺปปชฺชน
 โภชนํ ปานํ ยํ วคฺคํ ทคฺคชฺชนาย อธิคํ สตํ
 คโต สฺคฺควา สฺจิวสฺสนา กาสฺสิคฺคตฺตมชฺวารินํ
 วิจฺจิตฺตวตฺตถาภรณฺนา โถหิตํ อปฺปสฺงกมิ ๑

อภิกฺกนุเตน วณฺณเนน ยา ตฺวํ ติวฺจสี เทวเต
 โยภาเสนฺตุํ ทิสฺสา สฺพพา โอสฺสํ วีย ตารกา
 เกน เต ตาทิสฺโส วณฺโณ เกน เต อธิมฺชฺฌติ
 อฺปฺปชฺชฺชฺฌติ ๑ เต โภคา เย เกจิ มนฺโส ปียา
 ปุจฺฉามิ ตํ เทวิ มหानุภาเว
 มนฺตุสฺสญฺญา กิมกาสี ปุญฺญํ
 เกนามี เอวํ สติตานุภาวา
 วณฺโณ ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺสํคฺคิ ๑

สํวิปฺตุตฺตสุตฺตํ มาตา อฺปฺปนฺนา ปิตฺตวิธยํ ฉทฺชิตฺตํ อธิปิตฺตํ วสฺสจฺ ทฺยหฺมานานํ วณฺิตานญฺจ ยํ ฆานํ ชุทฺทปเวตา ภูมฺชิตฺตํ ปุพฺพโตหิตํ ภามฺชิตฺตํ อเถณา ๑ อนคารา ๑ สํวิปฺตุตฺตสุตฺตํ ทาเนน มฺหิ การุณิกํ โถเก	ปุพฺเพ อณฺณาสุ ชาติสฺสุ อฺปฺปิปาสฺสา สมฺปฺปิตา สิงฺฆาณิกํ สิตฺเตสมฺ วิชฺชาตานุญฺจ โถหิตํ สฺสจฺฉินฺนญฺจ โถหิตํ อิตฺติปริสฺสนิสฺสิตํ ปสฺสนํ มนฺตุสฺสานญฺจ นิสฺสตมญฺจปรายนา ๑ โมทามิ อุกฺโตภยา ตํ ภามฺเต วณฺทิกฺขมาตฺตาทิ ๑
---	---

สํวิปฺตุตฺตฺเตรสฺส มาตฺตฺเตตฺตฺตฺตฺตฺตํ ทฺตฺติยํ ๑

[๓๐๐] ๓ มคฺคา ทฺพพณฺณรฺฐปาสิ กิสา อมฺนิตฺตฺตฺตฺตฺต

อฺปฺผาตฺตํ กิๅติเก	กา นุ ตฺวํ อีร ติฏฺฐตฺติ ๑
ตํหิ มตฺตา ตฺวํ ติตฺถา	ตฺปตฺตี เต ปฺเร อหุ
ปาปกมฺมํ กิริตฺวาน	เปตโลกํ อีโต คตฺตาติ ๑
กีนฺนุ กาเยน วาจา	มนสา ทฺกฺกฺกํ กตํ
กิๅตฺตํ กมฺมวิปาเกน	เปตโลกํ อีโต คตฺตาติ ๑
จณฺทํ ๑ ผรฺตฺวา จาตฺ	อิๅตฺตํ มจฺฉํ ตฺสา
ตํหิ ทฺรฺตฺตํ วตฺวาน	เปตโลกํ อีโต คตฺตาติ ๑
ตฺจจํ ^๒ อหิๅ ฆานามิ	ยถา ตฺวํ จณฺทิกา อหุ
อณฺณณฺจ ๒ ตํ ปุจฺฉามิ	เกนาถิ ปิๅตฺตจฺจิตฺตา ๑
ตฺตํ นหตา ตฺวํ อาสิ	ตฺจิวตฺถา อตฺถกฺตา
อณฺณณฺจ ๒ ๓ อธิมตฺตํ	ตฺมตฺถกฺตฺวา ตฺยา
ตตฺถา เม เปกฺขมานาย	ตฺมิกเนน ตฺมณฺคฺยิ
คโต เม อีๅตฺตา วิปฺตา	โกโร เม ตฺมชฺาขถ
คโต ปิๅตฺตํ คเหตฺวาน	ปิๅตฺตนา ตํ วิกัรฺหิ
ตตฺถํ กมฺมวิปาเกน	เคนมฺหิ ปิๅตฺตจฺจิตฺตาติ ๑
ตฺจจํ อหิๅ ฆานามิ	ปิๅตฺตนา มํ ตฺวํ อิกิรี
อณฺณณฺจ ๒ ตํ ปุจฺฉามิ	เกน ชฺชชฺาถิ กจฺฉฺยาติ ๑
เกตฺตชฺหาวี อฺภโย	วณฺนตํ อคมิๅมฺหเส
ตฺวํ ๑ เกตฺตชฺหามาหริ	อณฺณณฺจ กปิๅกจฺฉฺโน
ตตฺถา ตฺยาฆานมานาย	เสยฺยํ ตฺยาหิ ตโมกิรี

ย. ๑ ตฺปตฺตี ๑ ๒ ตฺพพิ ๑ เป ๑ ๑ ๓ ตํ ๑

คตฺตํ	กมฺมวิปาเกน	เตน	ชชฺชามิ	กจฺจญาติ ๑	
สจฺจํ	อหึมึ	ชานามิ	เสยฺยํ	เม ตฺวํ สโมกิริ	
อณฺณณฺจ	โฆ	คํ ปุจฺจามิ	เกนาถิ	นคฺคิยา ตฺวนฺติ ๑	
สหายานํ	สมฺโย	อาถิ	ฉาตํ	นํ สมิคฺคิ อหุ	
คจฺจณฺจ	อามนฺติตา	อาถิ	สจฺจามึ	โน จ โฆ อหิ	
คตฺตํ	คฺยาชานมานาย		ทฺตฺตํ	คฺยาหิ อปानฺทิ	
คตฺตํ	กมฺมวิปาเกน		เตนมฺหิ	นคฺคิยา อหฺนฺติ ๑	
สจฺจํ	อหึมึ	ชานามิ	ทฺตฺตํ	เม ตฺวํ อปานฺทิ	
อณฺณณฺจ	โฆ	คํ ปุจฺจามิ	เกนาถิ	คฺฤคฺคฺชนฺธิ ๑	
คจฺจ	คฺนฺจณฺจ	มาถณฺจ	ปจฺจคฺจณฺจ	วิเตปนํ	
คฺฤคฺคฺ	เป	อธาเวถึ	คํ	ปาปํ ปกคํ มยา	
คตฺตํ	กมฺมวิปาเกน		เตนมฺหิ	คฺฤคฺคฺชนฺธิ ๑	
สจฺจํ	อหึมึ	ชานามิ	คํ	ปาปํ ปกคํ คฺยา	
อณฺณณฺจ	โฆ	คํ ปุจฺจามิ	เกนาถิ	ทฺคฺคฺตา ตฺวนฺติ ๑	
อภินฺนํ	สมกํ	อาถิ	ยํ	เคเห วิชฺชฺเค ฐนํ	
สมฺ	เคตฺส	เทยฺยธมฺเมตฺส	ทํ	นํ นากาถิมคฺคฺโน	
คตฺตํ	กมฺมวิปาเกน		เตนมฺหิ	ทฺคฺคฺตา อหฺนฺติ ๑	
คเทว	มํ	คฺวํ	อจ	ปาปกมฺมํ	นิเสถถิ
น	หิ	ปาเปหิ	กมฺเมหิ	สฺสฺสฺภา	โหถิ สฺสฺสฺคฺคิ
วามโต	มํ	คฺวํ	ปจฺจเจถิ	อโถมึ	มํ อุตฺตฺตฺตฺตฺยติ

ปสฺส ปาปานํ กมฺมานํ
เต ชรทาสโย อาสํ
เต อญฺเฆ ปรีวาเรนฺติ
อิทานิ ภูตสฺส ปีตา
อปฺเปว เต ทเท ทิเบจ
นคฺคา ทุพฺพนฺนรปามฺหิ
โกปฺปํ เอคํ อิคฺคํ
หนฺท กิํ ตฺยหา^๒ ทมฺมิ
เยน ตฺวํ สฺสุตฺตา อสฺส
จตฺตาโร ภิกฺขุ สงฺฆโต
อฺจฺจ ภิกฺขุ โภชยิตฺวา
ตทาหิ สฺสุตฺตา เหลสฺส
สํฐติ สํ ปฏิสฺสุตฺวา
อตฺถเอหิจฺฉนาทยิตฺวาน
สมนนฺตฺวานทฺธิจฺเจ
โภชนจฺฉนาทนํ ปานียํ
คโต สฺสุตฺตา สฺสุจิวสฺนา
วิจิตฺตคฤงษ์ภรณา
อภิกฺกนฺเตน วนฺเนน

วิปาโก โหติ ยาธิโส ๑
ตาเนวภรณานิ เม
น โภคา โหนฺติ สฺสฺสฺสตา
อาปณา เคหเมหิติ
มา สฺสุ ตาว อิตฺต^๓คตา ๑
กัสา ชมนิสฺสนฺจิตา
มา มํ ภูตปิตาทุทสฺ ๑
กิํ วา จ เต กโรมฺหิ
สฺพพกามสฺมิตฺธินํ ๑
จตฺตาโร ปน ปุคฺคตา
มม ทกฺขินมาทิสฺ
สฺพพกามสฺมิตฺธินํ ๑
โภชยิตฺวา อฺจฺจ ภิกฺขโว
ตสฺสํ ทกฺขินมาทิสฺ ๑
วิปาโก อฺปฺปชฺชถ
ทกฺขินาย อิทํ ผลํ
กาสิกฺคฺคฺตมธาวินิ
สฺปคฺคฺค^๓ อฺปฺปสฺงกมิ ๑
ยา ตฺวํ คฺธิจฺจสิ เทวเต

ยุ. ๑ อคา ๑ ๒ กิณฺตาทิ ๑ ๓ สฺปคฺคิ ๑

โธภาเสนฺตึ ทิสฺสา สฺพพา โธสฺสึ วีย ตารกา
 เกน เต ตาทิสฺโส วณฺโณ เกน เต อธิมิชฺฌติ
 อฺปฺปชฺชชฺชติ จ เต โภคา เย เกจิ มนฺโส มียา
 ปุจฺฉามิ ตํ เทว มหานุภาเว
 มนฺตฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส กิมกาสฺสิ ปุณฺณํ
 เกนามิ เอวํ ชฺชิตานุภาวา
 วณฺโณ จ เต สฺพทิสฺสา ปภาสฺสฺสฺสฺส ๑
 อหิ มตฺตา คฺค
 ปาปกมฺมํ กวิตฺวาน เปตโลกํ อิตฺถ คตา
 คว ทาเนน ทินฺเนน โมทามิ อฏฺโฏภยา ๑
 จิรํ ชฺชวาหิ ภคินิ สฺสฺส สฺพเพหิ ฉาติภิ
 อโลกํ วิรชฺชํ ชานํ อวาลํ วสฺสวคฺคฺคฺค
 อธิ ฐมฺมํ จวิตฺวาน ทานํ ทตฺวาน โสภเน ๑
 วิเนยฺย มจฺจเรมตํ สฺมตํ
 อนินฺทิตา สฺสคฺค
 มตฺตาเปตวคฺค

[๓๐๓] ๔ กาสฺสิ ทุพฺพณฺณรฺฐปาสฺสิ ฌรฺุสา ภีรฺุทสฺสฺสฺสนา
 มิงฺคตาสฺสิ กตาราสฺสิ น ตํ มณฺณวามิ มานุสฺสินฺทติ ๑
 อหิ นนฺทา นนฺทเสน ภวียา เต ปุเร อหิ
 ปาปกมฺมํ กวิตฺวาน เปตโลกํ อิตฺถ คตาทิ ๑

กีนุ กายเน วาจา	มนสา ทุกฺกฏิ กตํ
กิสฺส กมฺมวิปาเกน	เปตโถกํ อีโต คตาคิ ๑
จณฺทึ จ ฌรฺสา จาสึ	คยิ จาสึ อคารวา
คาคิ ทุรฺกตํ วตฺวาน	เปตโถกํ อีโต คตาคิ ๑
หนทุคฺคตริๅมึ ททามิ เต	อิมิ ทุสฺสํ นิवासย
อิมิ ทุสฺสํ นิวาเสๅคฺวา	เอหิ เนสฺสามิ ตํ ฆริๅ
วตฺถณฺจ อนฺนปानณฺจ	ตจฺจณฺสิ คฺวา ฆริๅ คตา
ปฺคฺเต จ เต ปสฺสึสฺสึสฺสิ	สฺจณิสฺสาเย ๑ ทกฺขณฺสิ ๑
หคฺคเณน หคฺคเเต เต ทินฺนํ	น มยฺหิ อฺปกปฺปติ
ภิกฺขุ ๑ สึๅตสฺมปฺนฺเน	วึๅตราเค พหุสฺสฺสฺเต
คปฺเปหิ อนฺนปानเนน	มมํ ทกฺขณฺมาทิสฺสิ
คทาคิ สฺจฺจิตา เหสฺสํ	สฺพพฺกามสฺมิทฺธิเนๅติ ๑
คโต สํารุๅติ โส ปญฺสิสฺจณฺคฺวา	ทานํ วิปฺตมาภีริๅ
อนฺนปानํ ชาทณฺีๅมึ	วตฺถํ เสนาสฺนานิ ๑
ณคฺคํ คนฺธณฺจ มาตณฺจ	วิวิๅธา ๒ อฺปาหนา ๑
ภิกฺขุ ๑ สึๅตสฺมปฺนฺเน	วึๅตราเค พหุสฺสฺสฺเต
คปฺเปๅคฺวา อนฺนปानเนน	คสฺสา ทกฺขณฺมาทิสฺสิ ๑
สฺมนนฺุคฺครานุๅทฺธิๅเจ	วิปาโก อฺปปชฺชต
โกชฺนจฺฉาทนํ ปานึๅมึ	ทกฺขณฺนาย อิทํ ผลํ

๑ ย. สฺจิสฺสาเย ๑ ม. สํานิสฺสาโร ๑ ๒ ย. วิวิๅธาณิ ๑

คโค สุทฺธา สุจิวนฺนา	กาถิกุคฺคตฺมธาวินํ
วิจิตฺตวตฺตภาภรณา	สํมิกํ อฺปฺสํงฺกมิ ๑
อภิกุคฺคเตน วณฺณเนน	ยา ตฺวํ ตฺวิจฺจสฺสึ เทวเค
โอบาเสณฺคํทิสํสา สฺพฺพา	โอสฺสํ วิย ตาวกา
เกน เค ตาทิสํโส วณฺโณ	เกน เค อธิมฺชฺฌติ
อฺปฺปชฺชฺชนฺติ ๑ เค โภคา	เย เกจิ มนฺโส บียา

ปฺจุณฺนํ คํ เทว มหาณฺนาเว

มนฺสุตฺตฺตฺตา กิมกาถิ ปฺณณํ

เกนาถิ เหวํ ชติตฺตานฺนาวา

วณฺโณ ๑ เค สฺพฺพทิสํสา ปภาสํคํติ ๑

อหํ นนฺทา นนฺทเสณ	ภวียา เค ปฺุเว อหุํ
ปาปกมฺมํ กวิคฺควาน	เปตโลถํ อิติ คตา
ตว ทินฺเนน ทาเนน	โมทามิ อฺกุโศภยา ๑
จิรํ ชฺว คหปติ	สํห สฺพฺเพหิ ฌาติภิ
อโลถํ วิรชฺชํ จานํ	อาวาสํ วสฺสวตฺตํ
อิธ ธมฺมํ จริคฺควาน	ทานํ ทตฺวา คหปติ ๑

วิเนยฺย มจฺเจวมตํ สฺมุตํ

อนินฺทิตฺโต สคฺคฺมฺเปสึ จานนฺติ ๑

นนฺทาเปตวตฺตฺ จคฺคฺถํ ๑

กสฺมา ปุเร มคํ ปุคฺคํ	อชฺชาบี ^๑ มนุโสจสิ ๑
น คํ ตพฺภา มนุสฺสเถน	อมนุสฺสเถน วา ปน
ชาโต เม มามรํ ปุคฺคโต	กฺโต ตพฺภา อตพฺภิยํ
น มนุตา มฺฐเกสฺสชฺชา	โอสฺสเถหิ ธเนน วา
สํกฺกา อานยิคฺคํ กณฺห	ยํ เปตมฺนุโสจสิ ๑
มหทฺธนา มหาโกคา	รฏฺฐจฺฉวนฺโตบี ^๒ ชตฺติยา
ปฺหุตฺถนธฺมณาเส ^๒	เคมี โน อชฺรามรา ๑
ชตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสํ	สํทฺทา จณฺทาทปฺกุกฺสา
เอเต จณฺเฒ ๑ ชาติยา	เคมี โน อชฺรามรา ๑
เย มนุคํ ปวิวตฺตนฺติ	ฉพงคํ พฺรหฺมจินฺติตํ
เอเต จณฺเฒ ๑ วิชฺชาย	เคมี โน อชฺรามรา ๑
อิสฺโย วาบี ^๑ เย สฺนุตา	สํณฺณตฺตฺตา ตปฺสฺสิโน
สํวํ ^๑ เคมี กาถเน	วิชฺชนฺติ ตปฺสฺสิโน ๑
ภาวิตฺตฺตา อรหฺนฺโต	กตฺทิจฺจา อนาสฺวา
นิกฺขิปฺนฺติ อิมํ เทหํ	ปฺญฺณปาปปริกฺขยาติ ๑
อาทิตฺตํ วต มํ สฺนุคํ	ชตฺถิตฺตํ ^๑ ปาวกํ
วารินา วिय โอสฺสิจํ	สํพฺพํ นิพฺพาปเย ทวํ ๑
อพฺพุพฺพิ วต เม สํลฺลํ	โสํกํ ททยนิสฺสํ
โย เม โสํกปเรตสํส	ปฺคฺตโสํกํ อปานุติ

ย. ๑ อชชาบี ๑ ๒ ปหุตถนธมณาโส ๑

๓๐๔] เปตวตฤถุณี ทุคิยสุต อพฺพเวรฺวคฺคสุตฺตํ สํคฺคตฺมํ ฌนปาทเปตวตฤ ๑๘๓

สุวาทิ อพฺพพฺพหตฺตโตถุณี	สํติฏฺโถถุณี นิพฺพุโต ๑
น โสจามิ น โรทามิ	ตว สุตฺตฺวาน ภาสิตํ
เอวํ กโรนฺติ สํปฺปณฺณา	เย โหนฺติ อนุกฺมฺปกา
นิวตฺตยฺนฺติ ^๑ โสภมฺหา	ฆโฏ เชฏฺจํว ภาตฺรํ
ยสุตฺตํ เอตาทิสํ โหนฺติ	^๒ อมจฺจา ปริจฺจริกา
สุภาสิตฺเตน ^๓ อเนวฺนฺติ	ฆโฏ เชฏฺจํว ภาตฺรณฺติ ๑

กณฺหเปตวตฤ ฌฏฺจํ ๑

[๓๐๔] ๑ นคฺโค ทุพฺพณฺณรฺูปสิ	กัโส ฌนินฺตฺนฺจฺโค
อฺปฺปฺมาสุตฺติโก กัสิโก	โก นุ ตฺวํ อสิ มารีสาติ ๑
อหํ ภทฺนฺเต เปโตมฺหิ	ทฺคฺคโค ยมโตกโก
ปาปกมฺมํ กิริตฺตฺวาน	เปตโตกํ อโค คโตติ ๑
กั นุ กายเณ วาจา	มนสา ทฺคฺคกฺกํ กตํ
กิสฺสุตฺตํ กมฺมฺวิปาเกน	เปตโตกํ อโค คโตติ ๑
นคฺรํ อคฺคิ ทสฺนฺนํ	เอรกฺจฺจนฺติ วิสฺสุตฺตํ
ตคฺคฺกํ สํฏฺจํ ปุเร อาสี	ฌนปาทิติ มํ วิทฺธุ ๑
อสิตฺติ สกฺขฺวาหนํ	หิรณฺณสุตฺตํ อโหสิ เม
ปหฺนฺตํ เม ชาติรฺูปํ	มฺคฺคตาเวพฺพิยา พหฺนุ ๑
ตาว ^๔ มหฺตฺตฺนฺตฺตํ	น เม ทาทํ ปิยํ อหฺนุ

ยุ. ๑ วิณฺวตฺตยฺนฺติ ๑ ๒ อมคฺคฺตฺปริจฺจริกา ๑ ๓ อเนวฺนฺติ ๑

๔ มหฺตฺตฺนฺตฺตํ ๑

บิฑฺทิตฺวา ทวารํ ภูณฺชามิ	มา มํ ยาจนกาทฺทสุํ ๑
อสนฺทฺโร มจฺฉวี วาสํ	กทริโย ปริภาสโก
ททฺนฺตานิ กโรนฺตานิ	วารยิสฺสํ พหุชฺชนํ ๑
วิปาโก นคฺคิ ทานสฺส	สํยมสฺส กุโต ผตฺ
ไปกฺขรณฺโณทปานานิ	อวรามานิ ๑ โรมีเต
ปฺปาโย ๑ วินาสสํ	ทฺคฺเค สงฺกมนานิ ๑ ๑
สุวาทํ อกตฺกตฺยาโณ	กตฺปาโป คโต จุโต
อฺปฺปนฺโน ๑ บิฑฺทิตฺวีสํ	ชฺุปฺบิปาสสํปฺบิโต
ปณฺจปณฺณวาสสฺสํ	คโต กตฺกโต อหํ ๑
นาภิชานามิ ภูคฺคํ วา	บิฑฺทํ วา ปน ปานิยํ
โย สํยม โส วินาสํ	โย วินาสํ โส สํยม
เปตา หิ กิร ชานนฺติ	โย๒ สํยม โส วินาสํ ๑
อหํ ปฺเร สํยมิสฺสํ	นาทาสํ พหุเก ชเน
สฺนฺเคสฺส เทยฺยชฺมเมสฺส	ทํปํ นากาสิมคฺคโน ๑
สุวาทํ ปจฺฉานฺตฺปฺปามิ	อคฺคตฺกมฺมณฺตฺปโค
อฺทฺธํ จคฺคฺหิ มาเสหิ	กาตฺกิริยา ภวิสฺสติ ๑
เอกนคฺคํ กฏฺกํ ไชวํ	นิริยํ ปฺปตฺติสฺสํ
จคฺคกฺกณฺณํ จคฺคทวารํ	วิภคฺคํ ภาคฺโส มิคํ
อโยปាកารปฺริยนคฺคํ	อยสฺมา ปฏิกุชฺชิตํ ๑

ย. ๑ เปตฺตวีสํ ๑ ๒ โส ๑

๑๐๕] เปตวตฤถัมมิ ทุคิยธัส อุกุพรวคคธัส อฏฐมัม จุฬเสฏฐีเปตวตฤ ๓๘๕

ตธัส อโยมยา ฐุมิ	ชติศา เศษธา ยุตฺตา
ธมนฺตา โยชนธคัม	ณริคฺวา ตินฺนุชฺติ ธพฺพทา ๑
ตฤถาหัม ทัมมทฺธานัม	ทุกฺขัม เวทิสฺส เวทณัม
ณธัม ปาปธัส กมฺมธัส	คธฺมา โสจามหัม ภูถัม ๑
คัม โว วทามิ ภาทุม โว	ยวณฺเตตฺถ ธมาคฺคา
มา กตฺถ ปาปกัม กมฺมัม	อาวี วา ยทิ วา วโร ๑
ธเจ คัม ปาปกัม กมฺมัม	กวิธฺสธ กโรถ วา
น โว ทุกฺขา ปมฺคตฺตฺถิ	อฺปฺจฺจณามิ ปถายิตัม
มคฺเตยฺยา โทถ เปคฺเตยฺยา	กฺุเถ เชฏฺฐาปจายิกา
ธามณฺณา โทถ พฺรหฺมณฺณา	เอวํ ธคฺคัม คมิธฺสธภาติ ๑

น อนฺตติกฺเข น ธมฺมทฺทมฺชฺฌเ
 น ปพฺพตฺตานัม วิวริ ปวิธฺสธ
 น วิชฺชคัม โส ชคฺติปฺปเทโส
 ยคฺรวฏฺฐิโต มฺมฺเจยฺย ปาปกมฺมาติ ๑
 ธนปาทเปตวตฤ ธคฺคัม ๑ .

[๑๐๕] ๘ นคฺโค กิโส ปพฺพชฺชิตฺถิ ภาณฺเต
 วจฺจคัม กุหิ คจฺจณฺธิ กิธฺสธ เหตุ
 อัจจิกฺข เม คัม อปฺปี ธกฺกณฺณมฺ
 ธพฺเพน วิคฺคัม ปฏฺฐิปาทเย คฺจฺจณฺติ ๑

๑ ม. ภาทุมฺเต ๑

ปจฺจนา คมึ ราชคหิ ปุณาปริ
ปาศุรโหสิ ปุโรโต ชนาริปสฺส ๑
ทิสฺสูวาน เปตํ ปุณฺเทวี่ อากคํ
ราชา อโวจ อหึปี่ ถิ ททามิ
อากิจฺช เม คํ ยทิ อตฺถิ เหตุ
เยน ตฺวํ จิรตฺรํ ปีนฺนิโต สียา ๑
พฺพุทฺตญฺจ สฺงฆํ ปวิวิสียาน ราช
อนฺเนน ปาเนนปี่ จิวเรน
คํ ทกฺขิณํ อาทิสฺ เม หิตาย
เอวํ อหิ จิรตฺรํ ปีนฺนิโต สียา ๑
คโต จ ราชา นิปตฺติจฺวา ตาวเทว
ทานํ สฺหคฺคา อคฺคตฺตญฺจ ทคฺวา
สฺงฆเ เม จ อโรจยิ ปกคิ ตถาคคสฺส
เปตสฺส ปทกฺขิณํ อาทิสฺคฺค ๑
โส ปุชฺชิตอ อตฺติว ย โสภมาโน
ปาศุรโหสิ ปุโรโต ชนาริปสฺส
ยกฺโขหมสฺสมิ ปรมิตฺธิปคฺโค
น มยหิ อิทฺธิสฺสมสฺสทิสฺสา มนุสฺสสา ๑
ปสฺสฺสาณฺภาวํ อปฺริมิคํ มมยิทิ

คยานุทธิจ อตุล ททิตวา ติงฆะ
 สัตตปิโต สัตตัง สทา พหุหิ
 ยามิ อหัง สติโต มนุสฺสเทวาติ ฯ
 จุฬเสฏฺฐีเปตวคฺคฺกุ อฏฺฐมํ ฯ

[๓๐๖] ๘ ยตฺถ อตุลกาย คจฺฉาม กมฺโพชํ ฆนหารกา
 อยํ กามทโท ยกฺโข อิมํ ยกฺขํ นิยามเส
 อิมํ ยกฺขํ คเหตุวาน สํารุเกน ปตฺยฺห วา
 ยานํ อารอฺยิตฺวาน ชิปฺปํ คจฺฉาม ทฺวารกฺคฺติ ฯ
 ยตฺถ รุกฺขตฺถ สฉายาย นิสฺสํเทยฺย สยฺยฺย วา
 น ตตฺถ สํวํ ฆนฺชยฺย มิตฺตทฺพฺโภ หิ ปาปโกติ ฯ
 ยตฺถ รุกฺขตฺถ สฉายาย นิสฺสํเทยฺย สยฺยฺย วา
 ฆนฺชมฺปํ ตตฺถ ฉินฺนเทยฺย อตุโล เจ ตาทีโส สียาติ ฯ
 ยตฺถ รุกฺขตฺถ สฉายาย นิสฺสํเทยฺย สยฺยฺย วา
 น ตตฺถ ปคฺคํ ฆนฺชยฺย มิตฺตทฺพฺโภ หิ ปาปโกติ ฯ
 ยตฺถ รุกฺขตฺถ สฉายาย นิสฺสํเทยฺย สยฺยฺย วา
 สมุตฺถิํ คํ อพฺพยุห อตุโลเปตาทีโส สียาติ ฯ
 ยตฺถกรตฺถิํ หิ ฆเว วเสยฺย
 ยตฺถนฺนปานํ^๒ บฺริโส ฆเกถ
 น ตตฺถ ปาปํ มนฺธามิ^๓ เจตฺเต

ม. ๑ หิเสยฺย ฯ ๒ ยตฺถนฺนปานํ ฯ ๓ จินฺนเต ฯ

๓๐๖] เปตวตฤๅมมึ ทุคฺคิยสฺส อุมฺพพฺรํวคฺคสฺส นวมํ อองฺกุรเปตวตฤๅ ๑๗๘

กตณฺณตา สํปฺปรีเสหิ วณฺณิตา ฯ

ยสฺสเสกฺรตฺตึมฺมึ อเว วเสยฺย

อนฺเนน ปาเนน อฺปฺปญฺจํสํสํ สํยยา

น ตสฺส ปาปํ มนสํมึ ๑ เจตฺเต

ชทฺตฺตฺตฺตํ ททเต มิตฺตฺตฺตฺตํ ๑

โย ปุพฺเพ กตฺตฺตฺตฺตํ ปจฺจํ ปาเปน หึสฺสํ

อตุตฺตํปณฺนิตํ โปสํ น สํ ภาทฺรานิ ปสฺสํตฺตํ ๑

โย อปฺปทฺตฺตฺตํ นรตฺสํ ทุสฺสํ

สฺสฺสํสฺสํ ปสฺสํสฺสํ อนฺจฺจคณฺนํ

คเมว พาทํ ปจฺเจติ ปาปํ

สฺสฺสํโม วสฺสํ ปตฺตํวตฺตํ ชิตฺตํ ๑

นาคํ เทเวณ วา มนุสฺสํเนน วา

อิตฺตํริเยน วา ๒ อปฺปสฺสํโย

ยฺกฺกชฺชํมตฺตํ ปรมิตฺตํปตฺตํ

ทฺตฺตํโม วณฺณพตฺตํปนฺนํ ๑

ปาณิ เต สํพฺพสํ วณฺณํ ปญฺจธาโร มรฺตฺตํ

นानารสํ ปคฺชณฺนํ มณฺเฒหนฺนํ ปุริณฺนํ ๑

นมนฺนํ เทโว น คณฺนํพฺโพ นมฺมึ สกฺโก ปุริณฺนํ

เปตํ อองฺกุร ชานาหิ โรจฺจุมฺหา ๑ อธิธาตํ ๑

ม. ๓ จินฺนํ ๑ ๒ อปฺปสฺสํโย ๑ ย. ๓ เภรฺจุมฺหา ๑

กัถฺโต กัถฺมาจาโร
 เกน เต พุทฺหมจฺริเยน
 ตนฺตวಾಯ ปุเร อาสี
 สุกฺกิตฺตํ กปฺโณ
 นิเวสฺสนญฺจ^๒ เม อาสี
 สทฺตสุตฺต ทานปฺตฺติโน
 ตตฺถ ยาจนกา ยนฺติ
 เต จ มํ ตตฺถ ปุจฺจนฺติ
 กตฺถ คจฺฉามิ^๓ ภทฺทํ โว
 เสนาหิ^๕ ปุชฺไซ^๖ อฏฺฐามิ
 ปคฺคยฺห ทกฺขิณํ พาหุ
 เอตฺถ ทานํ ปทฺธิยฺติ
 เตน ปาณิ มรฺตฺตํ โว

 น ทิรฺ คฺวํ อทา ทานํ
 ปฺรสุตฺต ทานํ อนฺนโมทฺธานโน
 เตน ปาณิ กามทฺโท
 เตน เม พุทฺหมจฺริเยน

โรจฺจวมฺหิ ปุเร คฺวํ
 ปุณฺณํ ปาณิมฺหิ อิชฺฌตฺติ ๑
 โรจฺจวมฺหิ^๑ ตทา อหิ
 น เม วิชฺชตฺติ ทาทเว ๑
 อสฺยหฺสุตฺต อฺปนฺตฺติเก
 กตฺตปฺปณฺณสุตฺต ตชฺชฺชิโน ๑
 นานาโคตฺตวาว วจฺฉิพุทฺธา
 อสฺยหฺสุตฺต นิเวสฺสนํ ๑
 ตตฺถ ทานํ ปทฺธิยฺติ
 อสฺยหฺสุตฺต นิเวสฺสนํ ๑
 เอตฺถ คจฺฉนฺน ภทฺทํ โว
 เตน ปาณิ กามทฺโท
 เตน เม พุทฺหมจฺริเยน
 ปุณฺณํ ปาณิมฺหิ อิชฺฌตฺติ ๑
 สกปาณฺณีหิ กสฺสํ จิ
 ปาณิ ปคฺคยฺห ปาวทฺติ ๑
 เตน ปาณิ มรฺตฺตํ โว
 ปุณฺณํ ปาณิมฺหิ อิชฺฌตฺติ ๑

ย. ๑ เภรวุตฺตํ ๑ ๒ อวาเวสฺสนญฺจ ๑ ๓ ตตฺถ คจฺฉามิ ๑
 ๔ กตฺถ ๑ ๕ เสนาหิ ๑ ๖ วฏฺฐามิ ๑

๓๐๖] เปตวตฤถุณี ทุคิยธัส อุกุพรวคคธัส นวม องกุรเปตวตฤ ๓๘๓

โย โส ทานมทา ภาเต ปถนโน สกปาณิหิ

โส หิตฺวา มานุสฺ เทหิ กิณฺนุ โส ทิสฺสํ คโต ฯ

นาหิ ชานามิ อสฺยหสาหิโน

องฺคิรธัสฺสํ คคิ อากคิ วา

ธฺสํ จ เม เวสฺสวณธฺสํ สฺนฺติเก

สฺกธฺสํ สหฺพฺยคํ คโต อสฺยโห ฯ

อตเมว ภาคํ กตฺถยาณิ ทานํ ทาคํ ยถารหิ

ปาณิ ภามททํ ทิสฺวา โภ ปญฺณํ น กริสฺสํติ ฯ

โส หิ นฺนุ อิตฺ คนฺตฺวา อนุปรปฺตฺวาน ทฺวารกํ

ทานํ คํ ปฏฺจาปยิสฺสํสามิ ยํ มมสฺสํ สฺชาวหิ ฯ

ทธฺสํสามิ อนฺนปानญจ วตฺถเสนาสํนานิ จ

ปปญฺจ อุกฺปानญจ ทฺกฺเค สํกฺมณานิ จาติ ฯ

เกณฺ เค องฺคฺธิ กุณฺทา มฺขญฺจ กุณฺทตฺถกคํ

อกฺขนิ จ ปคฺฆรฺนฺติ กิ ปาปํ ปกคํ ตยาติ ฯ

องฺคิรธัสฺสํ คหฺปติโน สฺทฺธธฺสํ ฆรเมสฺสิน

คธฺสํหาหิ ทานวิสฺสํคฺเค ทาเน อธิโกโต อหุ ฯ

คตฺถ ยาจนเก ทิสฺวา อากเต โภชนตฺถิเก

เอกมฺนคํ อปฺกมฺม อกาสิ กุณฺทตฺถมฺขํ ฯ

เตน เม องฺคฺธิ กุณฺทา มฺขญฺจ กุณฺทตฺถกคํ

อกฺขนิ จ ปคฺฆรฺนฺติ คํ ปาปํ ปกคํ มยาติ ฯ

ชมุเมเน เต กาปริต	มุชฌจ กุณทตักกั
อกุชฌิ จ ปคุชฌนติ	ยั คุว ปรตต ถานตต
	อกาสี กุณทตักกมุชฌนติ ๑
ถถั หิ ถานั ททมาโน	กเรยฺย ปรปคฺติยั
อนนปานั ชาทณัยั	วคฺตเสนาสนานิ จาคิ ๑
ไธ หิ หนุ อิตฺ คนฺตฺวา	อนุปรตฺวาน ทฺวารกั
ทานั คั ปฏฺจายิสฺสํสามิ	ยั มมตตต สฺฐาวิทฺ ๑
ทตฺสํตามนฺนญจ ปานญจ	วคฺตเสนาสนานิ จ
ปรปญจ อุกฺพานญจ	ทฺกุเค สํกมฺมานิ จาคิ ๑
คโต หิ ไธ นินฺตฺติคฺวา	อนุปรตฺวาน ทฺวารกั
ทานั ปฏฺจยิ องฺกุโร	ยฺนตํ อตต สฺฐาวิทฺ ๑
อทา อนฺนญจ ปานญจ	วคฺตเสนาสนานิ จ
ปรปญจ อุกฺพานญจ	วิปรตฺนเนน เจตสา ๑
โก ฉาโต โโก จ คตฺโต	โก วคฺถั ปริทฺทิสฺสตี
กตฺต สฺนฺตานิ โยคฺคานิ	อิตฺ โยเชนฺตฺ วาหนั ๑
โก ฉตฺติจฺฉติ คนฺธญจ	โก มาตํ โโก อุกฺพานั
อิตฺ สฺ ตคฺถ ไชเสนฺติ	กปรปกา ^๒ สฺฐมาคธา
สฺทา สํายญจ ปาโต จ	องฺกุรตฺต นินฺเวสเนติ ๑
ตฺตํ สฺปติ องฺกุโร	อิตฺ ชานาติ มํ ชโน

๑ ย. ปริวตตติ ๑ ๒ ม. สฺฐา ปาตวา ๑

เมโฆว นินฺหานิ หิ ปฺรยญฺโต

สฺนุคปฺปเย สฺพพวณฺนิพฺพกานํ ฯ

ยสฺส ยาจฺนเก ทิสฺสุวา	มฺุขวณฺโณ ปสฺสํทิตฺติ
ทตฺตวา อตฺตมโน โหติ	คํ ฆรํ วสฺสโต สฺสํ ๑
ยสฺส ยาจฺนเก ทิสฺสุวา	มฺุขวณฺโณ ปสฺสํทิตฺติ
ทตฺตวา อตฺตมโน โหติ	เฮสํ ยณฺณสฺส ^๑ สฺมปทา ๑
ปฺพุเพว ทานา สฺมโน	ททํ จิตฺตํ ^๒ ปสฺสาทเย
ทตฺตวา อตฺตมโน โหติ	เฮสํ ^๓ ยณฺณสฺส สฺมปทา ๑
สฺนุจฺจิวาหฺสฺสํสฺสํ	องฺกุรฺสฺส นินฺเวสฺเน
โกชนํ ทียเต นิจฺจํ	ปฺญณฺเปกฺขสฺส ชนฺตุโน ๑
คิสฺสํสฺสํ สฺนุทานิ ^๔	ชามฺุคฺตมณฺิกฺกุณฺชฺตาทา
องฺกุรํ อฺปชฺชวณฺติ	ทาทเน ยณฺณสฺส ปาวฏฺฐา ๑
สฺนุจฺจิปฺริสฺสํสฺสํ	ชามฺุคฺตมณฺิกฺกุณฺชฺตาทา
องฺกุรฺสฺส มหาทานเน	กฏฺฐํ ฆาเตนฺติ มาณวา ๑
โสฬสฺสคฺคิสฺสํสฺสํ	สฺพพาทงฺการภฺฐิสฺสทา
องฺกุรฺสฺส มหาทานเน	วิธา ปิณฺฑเทนฺติ นาวีโย ๑
โสฬสฺสคฺคิสฺสํสฺสํ	สฺพพาทงฺการภฺฐิสฺสทา
องฺกุรฺสฺส มหาทานเน	ทพฺพิคฺคาหา อฺปฏฺฐิจฺจิตา ๑

ย. ๑ ปฺญณฺสฺส ๑ ๒ ปสฺสาทเยย ๑ ๓ เฮสํ ๑
 ๔ ชนา คิสฺสํสฺสํ สฺนุทา ๑

๓๐๖] เปตวคฤกษ์มี ทุติยธัส อพุพริวคฤกษ์ นวม องกรเปตวคฤ ๓๕

พหุ พุหนุ ปาทาสี	จิวิ ปาทาสี ขตุติเย
สถกจจณจ สหตุถา จ	วิตติ กตวา ปุณปุณนี ๑
พหุมาเส จ ปกเช จ	อตุลล์จจณวานิ จ
มหาทานิ ปวตเตสิ	องกรโร ที่มมนุตรี ๑
เฮวิ ทตวา ยชิตวา จ	องกรโร ที่มมนุตรี
โส หิตวา มานุส เทหิ	ดาวคัสูปโค อหุติ ๑
กฏจตุฏิกขิ ทตวาน	อนุรทุธสัส อินทโก
โส หิตวา มานุส เทหิ	ดาวคัสูปโค อหุ ๑
ทสสิ จาเนหิ องกรวิ	อินทโก อติโรจติ
รูเป สทเท รเส คนุเช	ไมฏจพเพ จ มโนรเม
อายุนา ยสสา เจว	วณณเนน จ สฺเชน จ
อาริปปเจเน องกรวิ	อินทโก อติโรจติ ๑
มหาทานิ คยา ทินุหิ	องกร ที่มมนุตรี
อวิทุเร นิสินุโนสิ	อาคจจ มม สฺนุติเกติ ๑
ดาวคัสเส ยทา พุทฺโธ	สิตายิ ปณจตุกมุพเต
ปาริฉตตกมุตมฺหิ	วิหาสิ ปุริสฺสฺสฺสโม ๑
ทสสฺ โถกธาตฺส	สนฺนึปิตฺตวาน เทวคา
ปยิรฺปาสนฺติ สฺมฺพฺทฺธ	วสนฺคิ นคฺมฺทฺธนิ ๑
น โกจิ เทโว วณณเนน	สฺมฺพฺทฺธ อติโรจติ
สพเพ เทเว อติฏกมฺมิ	สฺมฺพฺทฺธโรว วิโรจติ ๑

ย. ๓ อธิคยฺห ๑

โยชนานิ ทถ เจว	องฺกุโรยํ ตทา อหุ
อวิทฺฐเวว พุทฺธสุตฺ	อินฺทโก อติโรจติ ฯ
โอยโตเกตฺวาน สฺมพฺพุโร	องฺกุรณฺจามิ อินฺทกํ
ทกฺขิณฺณยฺยํ สฺมภาเวนฺโต ^๑	อิทํ วจนฺมพฺรุวิ
มหาทานํ ตยา ทินฺนํ	องฺกุร ทํชมนฺตรํ
อติทฺฐเว นิสฺสินฺโนสฺสี	อาคฺจฺจ มม สฺนฺตฺกํ (อิติ) ฯ
โจทฺติโต ภาวิตฺตฺเตน	องฺกุโร อิทมพฺรุวิ
กํ มยฺหิ เตน ทาเนน	ทกฺขิณฺณยฺเยน สุญฺญตํ ฯ
อภํ โส ออินฺทโก ยถฺโช	ทชฺชรา ทานํ ปวิตฺตกํ
อติโรจติ อเมหฺหิ	จนฺโท ตารคฺเณ ยถา (อิติ) ฯ
อชฺชชฺงฺคเต ^๒ ยถา เขตฺเต	พีชํ พหฺมี โรปิตํ
น ผลํ วิปฺตํ โหติ ^๓	นมี โตเสติ กถฺสงฺกํ
ตเถว ทานํ พหฺกํ	ทฺถุสฺสึเตสฺสุ ปติฏฺฐิตํ
น ผลํ วิปฺตํ โหติ ^๓	นมี โตเสติ ทายกํ ฯ
ยถาปี ภาทฺเท เขตฺเต	พีชํ อปฺปมฺभी โรปิตํ
สฺมมาธฺวํ ปเวจฺจนฺเต	ผลํ โตเสติ กถฺสงฺกํ
ตเถว สฺตฺตวฺนฺเตสฺสุ	คฺคณฺวณฺเตสฺสุ ตาทิสฺสุ
อปฺปกมฺभी กถํ กาวํ	ปฺปญฺณํ โหติ มหฺปผลนฺติ ฯ
วิเจยฺย ทานํ ทาทพฺพิ	ยตฺถ ทินฺนํ มหฺปผลํ

ย. ๑ ปภาเวนฺโต ฯ ๒ อชฺชชฺงฺคเต ฯ ๓ น วิปฺตํ. น ผลํ โหติ ฯ

๓๐๗] เปตวตฤถุมี ทุติยธัส อพพรวักขธัส ทธม อุตฺตรมาตฺตเปตวตฤ๓๘

วิเจยฺย ทานํ ทตฺตวาน ธคฺคํ กฺขณฺนติ ทายกา ฯ

วิเจยฺย ทานํ ธคฺคตปฺปตฺตฺตฺตํ

เย ทกฺขิณฺเณยฺยา อธิ ฐวโถเก

เอเตสุ ทินฺนทานิ มหปฺปตฺตานิ

พฺชานิ วุตฺตานิ ยถา สฺสเขตฺเตติ ฯ

อํกุรเปตวตฤ๓ นวมนํ ฯ

[๓๐๗] ๑๐ ทิวาวิหารคตํ ภิกฺขุ คงฺคาตฺเร นิสฺสินฺทํ
 คํ เปตํ อปฺปตฺตํมม ทุพฺพณฺณา ภีรฺตฺตฺตนา
 เกสา จสฺสา อติทฺชชา ยาว ภูมฺมาวตฺตมพฺเร
 เกเสหิ สฺวา ปฏิจฺจนฺนา สมนฺณํ เอตมพฺรวิติ ฯ
 ปณฺจปณฺณาตฺตวสฺสาณิ ยโต กาดกตา อหิ
 นาทิชาณานิ กุตฺตํ วา ปิตํ วา ปน ปานํยํ
 เทหิ ตฺวํ ปานํยํ ภาณฺเต ตสฺสิตา ปานํยาย เมติ ฯ
 อยํ สฺสโตทกา คงฺคา หิมวณฺตโต สฺนุทฺติ
 ปิว เอตฺโต ตเหตุวาน กิ มํ ยาจสิ ปานํยํ (อิตฺติ) ฯ
 สจฺหาณิ ภาณฺเต คงฺคาย สยํ คณฺหาณิ ปานํยํ
 โถหิตํ เม ปวิตฺตติ ตสฺสมา ยาจามิ ปานํยํ (อิตฺติ) ฯ
 กิณฺนุ กายเณ วาจาย มนสา ทุกฺกฏํ กตํ
 กิธฺสํ กมฺมวิปาเกณ คงฺคาเต โหติ โถหิตํ (อิตฺติ) ฯ
 ปฺปฺตฺโต เม อุตฺตโร นาม สฺสทฺโร อาสิ อฺปาสาโก

โส ๑ มยฺหํ อคฺคมา ย สมนฺนํ ปเวจฺจติ
 จีวรํ ปิณฺฑปาทคฺคจ ปจฺจยํ สยนาถํ ๑
 คมทํ ปริภาสํมิ มจฺเจเวรณ อฺปทฺทฺตา
 ยนฺตํ มยฺหํ อคฺคมา ย สมนฺนํ ปเวจฺจติ
 จีวรํ ปิณฺฑปาทคฺคจ ปจฺจยํ สยนาถํ ๑
 เอตฺนเต ปฺรโตถสฺมํ โถหิตํ โหตุ อฺคฺคฺตฺร
 คสฺสํ กมฺมวิปาเกน คจฺจคา เม โหติ โถหิตฺนฺติ ๑

อฺคฺคฺตฺรมาตุเปตฺวคฺคฺ ทสฺมํ ๑

[๓๐๘] ๑๑ อหํ ปฺเร ปฺพพชิตสฺสํ ภิกฺขุโน สุคฺคํ
 อทาสี อฺปคฺคมฺม ยาจิตา คสฺสํ
 วิปาโก วิปฺตํ ผลฺลปตฺตพฺภติ
 พฺหุ ๑ เม อฺปฺปชฺชเว วตฺถโกฏฺธิโย ๑
 ปฺปฺปฉาภิกิณฺณํ รमितฺ ๑ วิมานํ
 อเนกจิตฺตํ นรนาโรเสวิตํ
 สํหาํ ๑ กุณฺชามิ ๑ ปารุปามิ ๑
 ปฺหุตฺตวิคฺคตา น ๑ คาว ชัยฺยติ ๑
 คสฺสํเสว กมฺมสฺสํ วิปากมฺนุชฺชา
 สฺสฺชณฺ ๑ สํคคฺคจ อธิชฺชปตฺตพฺภติ
 สํหาํ คนฺคฺควา ปฺนฺเทว มานุสฺ

๑ ม. รมนมิตํ ๑

๓๐๘] เปตวตฤถัมมี ทุติยธัส อพฺพรวรคฺคธัส เอกาทสฺมี สํคฺคเปตวตฤ ๓๘๘

กาหามิ ปุณฺณานิ ๑ นเยยฺยปฺคฺค มนฺติ ๑
สํคฺค ตฺวํ วธฺสธฺสตา อธิราคตา
ชินฺณนา ๑ อุกฺกมา ๑ คหิ ภาวิสฺสธฺส
สํพฺเพว เต ภาตถตา ๑ ฌาตภา
ตฺวํ ตฺคฺค คนฺตฺวาน อิติ กริสฺสธฺสตี ๑
สํคฺคเวว วธฺสธฺสตา อธิราคตา เม
ทิพฺพณฺจ สํชณฺจ สมนฺปปีตาย
ธํหิ คนฺตฺวา ปฺนเวว มานุสํ
กาหามิ ปุณฺณานิ ๑ นเยยฺยปฺคฺค มนฺติ ๑
โส ติ คเหตุวาน ปสฺสยฺห พาทาย
ปจฺจานยิตฺวาน ปฺนเวว เถวํ สํทฺทฺพตํ
วชฺเชติ อณฺณปปี ชนํ อธิราคํ
กโรถ ปุณฺณานิ สํชฺชปถพทฺตีติ ๑
ทิจฺจสา มยา อกฺเคน ธํรฺนา
เปตา วิหณฺณนฺติ ตเถว มานุสํ
กมฺมณฺจ กตฺวา สํชเวทนียํ
เทวา มนุสฺสํ ๑ สํชเว จิตฺตา ปชฺชาติ ๑
สํคฺคเปตวตฤ เอกาทสฺมี ๑

๑ ย. นเยยฺยปฺคฺค มนฺติ ๑ ม. นเย สํคฺคมนฺติ ๑

[๑๐๘] ๑๒	โสวณฺณโสปาณผลกา	โสวณฺณวาทุกถฺนุถตา ^๑
	คตฺถ โส คนฺธิโย วคฺค	สุตฺติคฺคธา มโนรมา
	นानารุกฺเขหิ สณฺณนฺนา	นानาคนฺธเมวิตา
	นानาปทุมสณฺณนฺนา	ปฺนฺนทวีกถฺโมหตา ^๒ ๑
	สุรภี สมนฺปวายนฺติ	มนฺนุณฺวา มาตฺตฺตฺวิตา
	หิสฺสโกณฺจาภิกฺรฺธา จ	จกฺกจวากาภิกฺขิตา
	นानาทิชคณาภินฺณา	นानาสฺรคณายฺตา
	นानาผลธฺรฺวา รุกฺขา	นानามาธธฺรา วนา ๑
	น มนฺนุสฺเสสฺสุ อีทิสฺส	นทฺว ยาทิสฺส อิทฺถ
	ปาสาทา จ พหฺกา คฺคฺคหิ	โสวณฺณรฐีเยมยา
	ททฺทตฺตมานา อารเณตฺติ	สมนฺตา จคฺคโร ทิสฺสา ๑
	ปณฺจ ทาสฺสตา คฺคฺคหิ	ยา เตมา ปริจาวิกา
	ตา กมฺพุกายฺรธฺรฺวา	กณฺจนาเจตฺตฺตฺตฺตา ๑
	ปตฺตงฺกา พหฺกา คฺคฺคหิ	โสวณฺณรฐีเยมยา ^๓
	กทฺถิมิคฺคสณฺณนฺนา	^๔ สฺชฺชา โคณกถฺนุถตา
	ยคฺค คฺคฺควิ วาสฺปคตา	สพฺพกามสฺสมิทฺธิเน ๑
	สมนฺปคฺคทาย อทฺตมฺรคฺคทาย	คโต อฏฺฏสฺยา คจฺจลฺลิตฺติ
	อฺคฺคฺคฺคานภฺมิ คนฺตฺตฺวาน	โปกฺขรณฺณวา สมนฺตโต ๑

ย. ๑.....สณฺณจิตา ๑ ๒...สฺมาคตา ๑ ๓...รฐีเยมยา ๑
 ๔ สณฺชชาโต โคณกถฺนุถตา ๑

แปลวคฤสุ่มิ ทุคิยสุ่มิ อุกุพริ้วคฤสุ่มิ

๓๐๘]

ทิวาทสุ่มิ กณณมุนุฑาแปลวคฤ

๒๐๓

คฤสุ่มิ คีเว คฤมิ กาสี	หริเต สทุทเต สฤเก
คโต เต กณณมุนุฑา ๑	สุนุชเ องคมุงคานี ซาทติ๑
ยทา ๑ ซายิตา อาสี	อฏฐีตุงซติกา กตา
โศคาหสิ โปกุซรณิ	โหติ กาโย ยถา ปุเร ๑
คโต คฤมิ "องคปจจุงคิ	สุจารู ปียทสุ่มิ
วคฤเณ ปารุปิตุวาน	อายาสี มม สนุติกั ๑
กินุ กายเน วาจา	มนสา ทุกกฏั กคั
กิสสุ กมมวิปาเกน	กณณมุนุฑา ๑ สุนุชเ
	องคมุงคานี ซาทคัคิ ๑
กิมพิตายั คหปติ	สทุโร อาสี อุปาสโก
คฤสุ่มิหิ ภริยา อาสี	ทุสุ่มิตา อติจารินิ ๑
เอวมาคิจรมานาย	สามิโก เอกทพฐุวิ
เนคั ฉนุณั ปฐุวิรูปั	ยั คฤมิ อติจวาลี มั ๑
สาหิ ซะรณุจ สปลั	มูสาวาทั อภาสิสุ่มิ
นาหนคั อติจวามี	กายเน อุก เจตสา
สจาหนคั อติจวามี	กายเน อุก เจตสา
อัย กณณมุนุฑา สุนุชเ	องคมุงคานี ซาทคฤ ๑
คฤสุ่มิ กมมสุ่มิ วิปากั	มูสาวาทสุ่มิ จูภยั
สคฤวคฤสุ่มิตานี ๑	อนุภคั ยโตปมี เม

๑ อุกคจุนคั ๑

๓๑๐] เปตวคฤงษ์มี ศคิยคฤงษ์ อพฺพวีรคฤงษ์ เทรสมี อพฺพวีรเปตวคฤงษ์ ๒๐๓

คฤงษ์ อิทํ อาพาหนํ	นานาคนุรตฺสเมริคํ
คฤงษ์ายํ กนฺทคิ ภริยา	อิโต ทูรคคํ ปคิ
พฺรหฺมทคคํ อปฺสฺสฺนคิ	พฺรหฺมทคคาคิ กนฺทคคิ ๑
ฉพาสคิคิสหฺสฺสํ	พฺรหฺมทคคฤงษ์ นามกา
อิมสฺสํ อาพาหนเ ททฺตมา	เตสํ กํ อณุโสจสฺสคิ ๑
โย ราชา จุพฺนปฺคโต	ปญฺจาถานํ ฆเรสฺสโก
คํ กนฺเต อณุโสจามิ	ภคฺตารํ สฺพพกาบทนฺคิ ๑
สฺพเพวเหสฺสํ ราชานอ	พฺรหฺมทคคฤงษ์ นามกา
สฺพเพว จุพฺนปฺคตา	ปญฺจาถานํ ฆเรสฺสกา
สฺพเพสฺสํ อณุพฺพเพน	มเหสฺสคคํ อกาวยิ
กสฺมา ปุริมเก หิตฺวา	ปจฺฉิมํ อณุโสจสฺสคิ ๑
อาคฺเม อิตฺถิภฺยตาย	ทํขรคฺตาย มาริสํ
ยสฺสํ เม อิตฺถิภฺยตาย	สํสาเว พฺหุ ภาสสฺสคิ ๑
อหุ อิตฺถํ อหุ ปฺริโส	ปสฺสโยนํบี ^๑ อคมา
เขวเมคํ อคฺตํ	ปฺริยนฺโต น ทิสฺสคคิ ๑
อาทิตฺคคํ วจ มํ สนฺคํ	ฆตฺสคคคํ ปาวกํ
วารินา วิย โอสฺสญจํ	สฺพพํ นิพฺพพาปเย ทวํ
อพฺพพฺหิ ^๒ วจ เม สฺสคคํ	โสภํ หทยนิสฺสคคิ
โย เม โสภปเรตาย	ปคิโสภํ อปานฺคิ ๑

ยุ. ๓ ปสฺส โยนํบี^๑ อคมา ๑ ๒ อพฺพพฺหิ ๑

ธำหิ อพฺพพฺพหฺสฺสธฺตาสฺมิ	สฺสฺสคฺคิฏฺฐธฺตาสฺมิ นิพฺพตฺตา
น โสจฺจามิ น โรทามิ	ตว สฺสฺสจฺจว มหามุหฺมึตฺติ ฯ
ตสฺสฺส ตํ วจฺนํ สฺสฺสจฺจว	สฺสมณฺสฺส สฺสฺสภาสฺสิตํ
ปตฺตคฺคจฺจวรมาทาย	ปพฺพชฺชิ อนคฺคคาริยํ
ธำ จ ปพฺพชฺชิธำ สฺนุตฺตา	อคฺคารสฺสมำ อนคฺคคาริยํ
เมตฺตคฺคํ จิตฺตคฺคํ อภำเวตฺติ	พฺพรหฺมโถกฺกูปตฺตคฺคิธำ
คāmā คāmํ วิจฺจรฺนุตฺติ	นิตฺตเม รำชธฺธำนิโย ฯ
อฺจฺจวเวถฺถิ นām โส คām โม	ยตฺถ กถำถมกฺกฺกพฺพถ
เมตฺตคฺคจิตฺตคฺคํ อภำเวตฺตว	พฺพรหฺมโถกฺกูปตฺตคฺคิธำ
อิตฺถถฺถิจิตฺตคฺคํ วิรำชธฺตว	พฺพรหฺมโถกฺกูปคฺคā อหฺมฺมิตฺติ ฯ

อฺจฺจพฺพรํเปตวตฺถุ เตรถฺถิมํ ฯ

อฺจฺจทฺถำนํ ฯ

ปณฺนทฺถมำคā ปตฺติธำ จ	นนฺทิตฺติ กุณฺนทฺถธิตินำ ชฺชโถ
เทถฺถอถฺถุจฺจํ คณฺนทวำโย	วิหārสฺสฺสคฺคโถสฺสวณฺนอฺจฺจพฺพรํตฺติ ^๒ ฯ

อฺจฺจพฺพรํวคฺคโถ ทฺถิตฺติโย ฯ

ตฺถิตฺติโย จฺจพวคฺคโถ

[๑๓๓] • อภิชฺชมำเน วาริมฺหิตฺติ คจฺจคāย อธิ คจฺจจฺจธิตฺติ
 นคฺคโถ ปพฺพทฺถคฺคเมเปโถว มำถārธār อถจฺจกโถ
 กฺกฺกํ คมฺมสฺสฺสธิตฺติ^๓ เปโถ กถฺถว วำโส ภวิสฺสฺสธิตฺติ^๓ ฯ

ย. ๑ อภำเวตฺตว ฯ ๒ อธิ อฺจฺจทฺถำนํ น ทิสฺสฺสธิตฺติ ฯ ๓ เปตํ ฯ

๓๓๓] เปตวคฤถัม คติยธัส จุพวคฤถัส ปจัม อภิษษมานเปตวคฤ ๒๐๕

จุนทฺฐจฺติ ^๑ คมิธฺถามิ	เปโต โส อิติ ^๒ ภาสฺติ
อนฺตเร วาสฺภคามิ	พารานฺตียา ๑ สฺนฺติเก ๑
คณฺจ ทิสฺวา มหามคฺโต	โกถโย อิติ วิธฺสฺโต
ธฺตฺตฺภคฺคณฺจ เปตฺธฺ	ปฺตคณฺจ ยฺคํ อทา ๑
นาวาย ติฏฺฐมานาย	กปฺปกธฺธฺ อทาปิ
กปฺปกธฺธฺ ปฺทินฺนํหิ	จฺาเน เปตฺธฺ ทิสฺธ ๑
คโต สฺวตฺถวโน	มาธารวี อถงฺกโต
จฺาเน จิตฺธฺ เปตฺธฺ	ทกฺธิณา อฺกปฺก
คธฺมา ทชฺเชถ เปตานิ	อนฺกมฺปาย ปฺนปฺนฺนํหิ ๑
ธฺาหฺนฺนวาสิโน เอเก	อณฺเว เกธฺนิวาสิโน
เปตา ภคฺตาย คจฺฉนฺติ	ปฺกฺกมฺนํหิ ทิสฺ ทิสฺ ๑
ทฺเรเปเท ^๓ ปฺธาวิตฺวา	อถทฺธา ๑ นีวคฺตเร
ฉาตา ปฺมุจฺฉิตา ๔ คณฺจวา	ภฺมิมิ ^๕ ปฺติธฺมฺภิตา
เกจิ คคฺถ ๑ ปฺคิตา	ภฺมิมิ ^๕ ปฺฐิสฺมฺภิตา
ปฺพุเพ อกคกฺถยาณา	อคฺคิทฺทฺฆาว อาคเป๑
มยิ ^๖ ปฺพุเพ ปาปฺรฺมฺมา	ฆรณฺิกฺตมาคโร ^๗
ธฺนฺเตธฺ เทยฺยธฺเมธฺ	ทปฺ นากมฺห อคฺคโน ๑

ยฺ ๓ จุนทฺฐจฺติ^๑ ๑ ๒ ภาสฺติ ๑ ๓ ทฺเร เอเก ๑

๔ ภนฺตา ๑ ๕ ปฺฐิสฺมฺภิตา ๑ ๖ มยมฺบี ๑ ๗ ฆรณฺิกฺตมาคโร ๑

๓๓๒] เปตวตฤตุมิ คตियตต จุพวคตตต ทุคฺยิ ตำนวาสินีเปตวตฤต ๒๐๗

นยิทํ อกตปฺญณานํ	กตปฺญณานเมวิทํ
อโถกํ นนุทนํ รรมํ	คิตถานํ มหาจณํ
ตฺถํ อกตปฺญณานํ	อิธ นคฺฤติ ปฺรคฺฤท จ
ตฺถจฺจ กตปฺญณานํ	อิธ เจว ปฺรคฺฤทจ ๑
เตสํ สหพฺยทามานํ	กตฺตพฺพํ กุสฺสํ พหุํ
กตปฺญณา ทิ โมทนฺติ	สคฺเค โภคสฺสมจฺติโนติ ๑

อภิชฺชมานเปตวตฤต ปจฺมํ ๑

[๓๓๒] ๒ กุณฺฑนฺคฺริโย เถโร ตำนวาสินีวาสิโก^๑

ไปฏฺจปาโทติ นามเณ	สํมโน ภาวิตินฺทุริโย ๑
ตตฺส มาตา ปิตา ภาตา	ทฺคฺคตา ยมโตถิกกา
ปาปกมฺมํ กิริตฺวาน	เปตโถกํ อิตฺ คตา ๑
เต ทฺคฺคตา ตฺถิจฺจสา	กิตฺนุตา นคฺฤติโน กิสา
^๒ โธตฺตปฺปนฺตมา มหตฺตาส่า	น เทสฺสฺนคฺติ กุรฺริโน ๑
ตตฺส ภาตา วิตฺริตฺวา	นคฺโค เอกปเถกโก
จตฺตกฺคฺคฺติโก ภวิตฺวาน	เถรตฺส ทตฺสยิตฺมํ ๑
เถโร สํมณตฺติคฺตฺวา	คฺคฺนหฺญโต ^๓ อติภฺกมิ
โส จ วิณฺญาปยิ เถร	ภาตา ^๔ เปตํ คโต อหํ ๑
มาตา ปิตา จ เต ภนฺเต	ทฺคฺคตา ยมโตถิกกา

ย. ๑ ตำนวาสินีวาสิโน ๑ ๒ อุกฺคตฺสฺนคฺตา มหาตาส่า ๑
 ๓ อปภฺกมิ ๑ ๔ เปตาคโต ๑

ปาปกมฺมํ กวิตฺวาน	เปตโถกํ อิตฺ คคา
เต ทุคฺคตา สฺฐิจิกฺขสา	กิตฺนฺตา นคฺคิโน กิตฺสา
โธคฺคตฺตปฺนฺตามหคฺคาธา	น เทสฺสํนฺติ กุรฺวโน ๑
อนุกมฺปสฺสํ การุณฺโโก	ทคฺคา อนฺวาทิสํหิ โน
คว ทินฺเนน ทาเนน	ยาเปสฺสํนฺติ กุรฺวโนติ ๑
เถโร จริทฺวา ปิณฺฑาย	ภิกฺขุ อณฺเฒ ๑ ทฺวาทส
เขกฺขมฺมํ สํนฺธิปคฺคํ	ภคฺคตฺตวิสฺสคฺคตฺตการณา ๑
เถโร สฺพเพมี เต อาห	ยถา ตทฺธํ ททาถ เม
สํขมคฺคํ กวิสฺสํมิ	อนุกมฺปาย ฌาคฺคํ ๑
นียฺยาทยฺยํ ^๒ เถรสฺส	เถโร สํขมฺมํ นินฺนุติ
ทคฺคา อนฺวาทิสํ เถโร	บีคฺค มาคฺค ๑ ภาคฺคโน
อิทํ เม ฌาคฺคํ โหคฺค	สฺฐิตฺตา โหนฺนคฺค ฌาคฺคโย ๑
สมนฺนคฺคฺวาทินฺนุจฺเ	โกชนํ อปฺปชฺชถ
สฺสํจํ ปณฺคํ สมนฺนํ	อนเการสฺสพฺยณฺชนํ
คโธ อุกฺคตฺตสฺสคิ ภาคา	วณฺณฉวา พตฺวา สฺสํ ๑
ปฺหุคฺคํ โภชนํ ฆนฺเต	ปสฺสํ นคฺคคฺคหเส มยํ
คคา ฆนฺเต ^๓ ปฺรกกมฺม	ยถา วคฺคํ ตภามฺหเส ๑
เถโร สํการกฺกฺกโธ	อุจฺจนิคฺควาน ตนฺตเก

ย. ๑ อุคฺคตฺตนฺตา มหาคาคา ๑ ๒ นียฺยาทยฺยํ ๑ ๓ ปฺรกกมฺม ๑

๑๑๒] เปตวคฤสุ่มิ คคิยสุตฺถ จุฬวคฤสุตฺถ ทุคิยํ ตำนวนวาสีเถรเปตวคฤ ๒๐๘

บีโถคิกิ ปรุฏิ กคฺวา	ตังฆะ จากุทฺทิสึ อทา ๑
ทคฺวา อนฺวาทิสึ เถโร	บีคฺ มาคฺ ๑ ภาคุโน
อิทํ เม ฌาคันํ โหคฺ	สุชิตา โหนคฺ ฌาคโย ๑
ตมฺนนฺตฺรานุทฺทิจเ	วคฺทานิ อฺปฺปชฺชิตฺ
คโต สฺวคฺคฺวตฺโน	เถรสุตฺถ ทตฺถยฺยคฺมิ ๑
วณฺณวา พตฺวา สฺวชฺ	ยวคฺตา นนฺทฺราชฺชิตฺ
วิชิตฺสุมิ ปฺฏิจฺจนาทา	คโต พหุคฺคฺตรา ฆนฺเต ๑
วคฺทานิจฺจนาทานานิ โน	โกเสยฺยกมฺพตฺถยานิ
โฆมกปฺปาสิกานิ ๑	วิปฺตฺตา ๑ มหคฺฆา ๑
เต จากาเสวตฺมพเว	เต มยํ ปฺริทฺหาม
	ยํ ยํ หิ มนฺโส ปิยํ
คตา ฆนฺเต ปฺรคฺคฺกาม	ยถา เคหิ ตฺภามเส ๑
เถโร ปณฺณกฺกุฏิ กคฺวา	ตังฆะ จากุทฺทิสึ อทา ๑
ทคฺวา ๑ อฺทฺทิสึ เถโร	บีคฺ มาคฺ ๑ ภาคุโน
อิทํ เม ฌาคันํ โหคฺ	สุชิตา โหนคฺ ฌาคโย ๑
ตมฺนนฺตฺรานุทฺทิจเ	ฆวานิ อฺปฺปชฺชิตฺ
กฺุฏฺฐาคาวา นิเวสนา	วิภคฺคฺตา ภาคโส มิตา ๑
น มนฺตุเสตฺถ อฺทฺทิสฺสา	ยาทิสฺสา โน ฆฺวา อฺธิ
อมิ ทิพฺเพสฺสุ ยาทิสฺสา	คาทิสฺสา โน ฆฺวา อฺธิ

ย. ๑ อนฺวาทิสึ ๑

๑๑๓] เปตวตฤๅมมี คติยตฺถํ จุพวคตฺถํ คติยํ ฆถการีเปตวตฺถุ ๒๑๑

[๑๑๓] ๓ เวพฺพียตฺถมภํ ฐจิริํ ปภสฺสวํ
วิมานมารุญฺห อเนกจิตฺตํ
คตฺถจฺจตฺถิ เทว มหาภูฏาเว
ปถทฺธนิ ปณฺณรเสว จฺนุโท ๑
วณฺโณ จ เตะ กนทตฺถํ สนนฺนิโก
อฺกฺกตฺถวโป^๑ ฐตฺถสฺสเนยฺโย
ปตฺถตฺถงฺกเสฏฺฐเจ อตฺถเต นิสฺสินฺหา
เอกา ตฺถวํ นตฺถิ ตฺถุหิ สํมิโก ๑
อิมา จ เตะ ปกฺขรณฺณา สมนฺนคโต^๒
ปหฺฐมาสา พหุปฺปณฺทริกา
โสวณฺณจฺจณฺเณหิ สมนฺนคโมคตา^๓
น คตฺถ ปงฺโก^๔ ปณฺณโก จ วิชฺชติ ๑
หิสาปฺปิเม ทตฺถนฺนียา มโนรมา
อฺกฺกตฺถมฺมิ อณฺุปรียนฺติ สฺพพทา
สํมยฺย วคฺคฺ ปนทนฺติ สฺพเพ
พินฺนุทตฺถว^๕ ฐนฺนุทตฺถนํ ว โฆโส ๑
ททฺทตฺถตฺถมานา ยตฺถสา ยตฺถสฺสินฺ
นาวาย จ ตฺถวํ อวตฺถมพ ติฏฺฐตฺถิ

ย. ๑ อฺกฺกตฺถวโป ๑ ๒ สมนฺนคโต ๑ ๓ สฺวณฺณจฺจณฺเณหิ
สมนฺนคโมคตา ๑ ๔ ปตาโก ๑ ๕ วินฺนุทตฺถว ๑

๑๑๕] เปตวตฤๅงมี ตติยตฤๅง จุพวตฤๅง ปณๅจมี กุมารเปตวตฤๅง ๒๑๓

ตฤๅงจ ตฤๅง ๑ ๑๑๕ ๑๑๕

ปริภๅชติ กิๅง ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

[๑๑๕] ๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

อญฺฺกุจฺเจเนเหเน ยยาเปตี รตฺติ ๑
 น ยกฺขฏฺฏตา น ๑ สิริวิสฺสา วา
 วิหะเจเยยฺยํ กตฺตปฺปญฺญกฺุมาริ
 สุนฺชาปปี อิมสุตฺต ปตฺทิสฺสุ ปาเท
 ธงฺกา สิงฺกาสา ปรีวตฺตยนฺนติ ๑
 คพฺภาสฺยํ ปกฺกชฺชิตฺตนา หรฺนฺติ
 กากา ปน อกฺกขิมตฺตํ หรฺนฺติ
 น อิมสุตฺต รกฺขํ วิทฺทิสฺสุ เกจิ
 น โอสถํ สาสฺปฺรชฺชนํ วา ๑
 นกฺขตฺตโยคํ ปน ๒ อุกฺกคฺเคหฺลํ
 น สพฺพพฺรณฺณานิมี อากิริสฺสุ
 เอตาทิสฺสํ อุกฺกตฺตมกฺกิจฺจปฺคตฺติ
 รตฺตคาภคํ สิวฺกิกาย ฉชฺชทฺทิตฺติ ๑
 นอนฺตีคปฺปณฺทํ ๓ วิย เวธฺมานํ
 สลฺลิสฺยํ ชีวิตฺตสาเวสฺสํ
 ตมทฺทสฺส เทวมนฺนุสฺสปฺปชฺชิตฺโต
 ทิสฺสุวา ปน พฺยากริ ภูริปฺปญฺญโธ
 อยํ กุมาโร นคฺรตฺตํอิมสุตฺต
 อุกฺกกุตฺติโก ภวิสฺสตี โภควา ๕ จ

ย. ๑ สิริวิสฺสา ๑ ๒ มี น ๑ ๓ โนนฺตีคปฺปณฺทํ ๑ ๔ ว ตํ ๑ ๕ โภคโต ๑

[๑๑๖] ๖ นคฺคา ทุพฺพณฺณรูปาสี
 อุปลฺลาสุตฺติเก กัถฺติเก
 อหิ ภาทฺตเต เปตฺตมฺหิ
 ปาปกมฺมํ กิริตฺตวณ
 กิณฺนุ กาเยน วาจาย
 กิสุตฺต กมฺมวิปาเกน
 อนวชฺเชตฺตํ ติตฺตเจตฺตํ
 สฺนุเตสฺส เทยฺยธมฺเมสฺส
 นทํ อุเปมิ ตสฺสิตา
 ฉายํ อุเปมิ อุณฺเฬสฺส
 อคฺคิควณฺโณ จ เม วาโต
 เอกณฺจ ภาทฺเต อรหามิ
 คนฺตฺตวณ ๒ หตฺตินิปรุ
 ฐิตา จ เต มยา ทิฏฺฐสา
 ปาปกมฺมํ กิริตฺตวณ
 อตฺถิ จ เม เอกถ นิฏฺฐิตํ
 จตฺตาวิ สฺตสฺสทฺตฺตํ
 ตโต เม ทานํ ททาสฺสุ
 ทานํ ทตฺตวา จ เม มาตา

กัถฺตา ๑ ธมฺมิตฺตํนุคฺคา
 กา นุ ตฺตวํ อธิ ติฏฺฐสฺสตี ๑
 ทุคฺคตา ยมโลกิกา
 เปตโลกํ อีโต คคฺคา (ติ) ๑
 มนสา ทุกฺกญฺจ กตํ
 เปตโลกํ อีโต คคฺคา (ติ) ๑
 วิจฺฉินิ อทฺตมมาตํกํ
 ทิปรํ นากาสิมตฺตโน ๑
 วิคฺคตา ปริวคฺคตติ
 อตฺตโป ปริวคฺคตติ ๑
 ททฺตโต อุปลฺลาวยติ
 อณฺเฬณฺจ ปาปกํ ตโต ๑
 วชฺเชตฺติ มยฺหิ มาตฺรํ
 ทุคฺคตา ยมโลกิกา
 เปตโลกํ อีโต คคฺคา ๑
 อนกฺขาคณฺจ ตํ มยา
 ปตฺตงฺกสฺส จ เหฏฺฐโต ๑
 ตสฺสา จ โหตุ ฐีจิกา
 ทกฺขิณฺณํ อนฺวาทิสฺสํคฺค เม

ย. ๑...ตฺตณฺจิตา ๑ ๒ หตฺตินิปรุ ๑

๓๓๗] เปตวตฤมตี คติยตฤมตี จุพวคฤมตี ตฤมตี มิตถุทตฤมตี ๒๓๗

ตทาทิ สุตติกา เหล่ง	ตัพพกามตมิทฐินิตี ๑
ตฐติ โส ตตฺสา ปฐิตฺตฺวา	คณฺตฺวาน "หตฺถินิปรุ"
ตตฺสา อโวจ มาตฺร	ธิตา ๑ เต มยา ทิฏฺฐา
ทคฺคตา ยมโตกิกา	ปฺปาปกมฺมํ กิริตฺวาน
เปตโตกํ อิตฺ คตา	ตํ มํ ตตฺถ ตมาทเปตี ๑
คณฺตฺวาน "หตฺถินิปรุ"	วชฺเชตี มยฺหํ มาตฺร
ธิตา ๑ เต มยา ทิฏฺฐา	ทคฺคตา ยมโตกิกา
ปฺปาปกมฺมํ กิริตฺวาน	เปตโตกํ อิตฺ คตา ๑
อตฺถิ ๑ เม เขตฺถ นิกฺขิตฺตํ	อนกฺขาตคฺค ๑ ตํ มยา
จตฺตวริ ตตฺสทตฺตานิ	ปตฺตงฺกตฺส ๑ เหฏฺฐโต ๑
ตโต เม ทานํ ททาตุ	ตตฺสา ๑ โหตุ ฐิตฺวา
ทานํ ทตฺวา ๑ เม มาตา	ทกฺขินิ อณฺวาทิสฺสคฺค เม
ตทาทิ สุตติกา เหล่ง	ตัพพกามตมิทฐินิตี ๑
ตโต หิ ตํ ทานํ อทาสี	ทตฺวา ๑ ตตฺสา ทกฺขินมาทิสี
เปตี ๑ สุตติกา อาสี	ตตฺสาจํปปี สุตฺตฺวาติ ๑

เสวินีเปตวตฤมตี ๑

[๓๓๗] ๑ นรนาวิปรุทตฺโต ยฺวา	รชฺนีเย กามคฺคเนหิ โสภติ
ทิวสํ อนฺุภสฺสิ การณํ กิ	อภาสี ปรุมาเยชชาติยาติ ๑
อหํ ราชคเห รุมเม	รมนฺนีเย คิริพฺพเช

๑ ย. หตฺถินิปรุ ๑

มิตตทุโท ปุเร อาตี	โตหิตปานี ทารุโน ๑
อวิโรธกเรตุ ปาณีส	ปุกุตตเตตุ ^๑ ปทภูจมานโส
วิจวิ อติทารุโน สทา	ปรหีสายวโต อสณฺณโต ๑
คตฺต เม สหาโย สหฺทโย	สทฺโร อาตี อฺปาตโก
โส หิ ^๒ มํ อนุกมฺปนฺโต	นิวาเรตี ปฺนปฺปฺนํ
มากาสี ปาปกํ กมฺมํ	มา ตาต ทฺตฺตํ อคา
สเจ อิจฺฉตี เปจฺจ สฺขํ	วิรม ปาณวธํ อสฺยํ ๑
คตฺตฺสาหํ วจฺนํ สฺตฺวา	สฺขกามสฺตฺ หิตานุกมฺปิโน
นากาสี สกตานุสฺสํ	จิรปาปาภิรโต อพฺพุทธิมา ๑
โส มํ ปฺน ภูริสฺสเมธโส	อนุกมฺปาย สฺยเม นิเวสฺย
สเจ ทิวา หนตี ปาณินโน	อถ เต รตฺตํ ภวตฺตฺ สฺยโม ๑
สฺวหาหํ ทิวา หนิตฺวาน ปาณินโน	วิรโต รตฺตํ อโหสิ สฺยโต
รตฺตฺหาหํ ปริหาเรมิ	ทิวา อชฺชามิ ทฺตฺโต ๑
คตฺตํ กมฺมสฺตฺ กุสฺตสฺตฺ	อนฺโภมิ รตฺตํ อมานุสฺ
ทิวา ปฏฺิหตาจ กุกฺกุรา	อฺปฺชาวฺนฺติ สมนฺตา ชาทิกุ
เย จ เต สฺตฺตฺตานุโยคินโน	รฺวํ ปฺยตฺตา สฺตฺคตฺตฺ สํสเน
มณฺณามิ เต อมตเมจ	เกวถํ อริคจฺฉนฺติ
	ปทํ อสงฺขตฺนฺติ ๑

มิตตทุทเปตวตถุ สตฺตํ ๑

ย. ๑ ปุกุตฺนฺเตตุ ๑ ๒ จ ๑

คตฺถ กมฺมสฺส กุสฺสคตฺถ	อนุโภมิ รัตติ อมานุสฺสี
ทิวา ปฏิหตฺวา กุกฺกุรฺวา	อุปราวนฺติ สมนฺตา ขาทิตฺตุ
เย จ เต สคฺตานุโยคิโน	ชฺวํ ปยุคฺตา สคฺคตฺถ สํสเน
มณฺณามิ เต อมตเมว	เกวถ อธิคฺคณฺติ
	ปทํ อตฺถขตฺตนิ ๑

ทุคฺคิมคตฺตทเปตวคฤ อฏฺฐมํ ๑

[๑๑๘] ๕ มาถิ กิรฺวํ กายูรี	คคฺตา เต จนนุสฺสทา
ปสฺสนมฺมวณฺโณติ	สฺริยวณฺโณว โสภสิ ๑
อมานุสา ปริสฺสขฺขา	เย เต เม ปริวาริกา
ทสฺส กณฺณวาสสฺสํ	ยา เต มา ปริวาริกา ๑
ตา กมฺพุกายูรฺรวา	กณฺณเจตฺตฺตฺตา
มหานุกาโวสิ ตฺวํ	โตมทฺสํรูปวา ๑
ปิฏฺฐิมํสาณิ อคฺคโน	สํมํ อุกฺกจฺจ ขาทสิ
กิณฺนุ กาเยน วาจาย	มนสา ทุกฺกฏฺถํ กตํ
กิสฺส กมฺมวิปาเกน	ปิฏฺฐิมํสาณิ อคฺคโน
	สํมํ อุกฺกจฺจ ขาทสิ ๑
อคฺคโนหํ อนคฺคทาย	ชฺวโลเก อจฺริสฺสํ
เปสฺสณฺณมฺมสาวาเทน	นิกคิฉณฺณาย จ ๑
คคฺตาหํ ปริสฺส คคฺควา	สจฺจกาเถ อฺปฏฺฐิจิเต

๑ ม. มาตาหริติ ๑ วณฺณนายํ มาถิ หิรฺวติ ๑ ย. ๒ อุกฺกนฺตฺวา ๑

๑๒๐] เปศวตฤๅษี คติยสุๅ จูพวคๅคๅสุๅ ทๅม ๑ ๑๒๑]

อๅคๅ ๑ ๑๒๑]
อๅคๅ ๑ ๑๒๑]
เอๅว ๑ ๑๒๑]
ยๅถๅ ๑ ๑๒๑]
คๅย ๑ ๑๒๑]
อๅนๅกๅมๅปๅกๅ ๑ ๑๒๑]
มา ๑ ๑๒๑]
มา ๑ ๑๒๑]
กๅวๅวๅนๅนๅจๅนๅนๅกๅ ๑ ๑๒๑]

[๑๒๐] ๑๑๑ ๑๒๑]
มๅขๅณๅจๅ ๑ ๑๒๑]
คๅคๅ ๑ ๑๒๑]
ขๅวๅรๅน ๑ ๑๒๑]
กๅนๅนๅ ๑ ๑๒๑]
กๅคๅ ๑ ๑๒๑]
อๅหๅ ๑ ๑๒๑]
อๅคๅ ๑ ๑๒๑]
คๅคๅ ๑ ๑๒๑]
คๅมๅคๅ ๑ ๑๒๑]
กๅวๅ ๑ ๑๒๑]

๑ ๑๒๑] ๒.....คๅย ๑ ๑๒๑] ๓ ๑๒๑]

ฉฬภัสสฺสคิณฺโณ	มยํ ปจฺจตฺตเวทนา
อฺนุปฺปชฺฐํ วิวณฺณเนตฺตวา	ปจฺจาม นิริเย ภูตฺตํ
เย จ ไช อฺนุปฺปชฺชาย	วตฺตคฺคเนเต อรหโต มเห ๑
อาทึนํวํ ปกาเสณฺติ	วิเวจฺเยถ โน ตโต
อิมา จ ปตฺตํ อายนฺติโย	มาตธาวี อตฺตกตฺตา ๑
มาตาวิปากํ อนุโกณฺติโย	สฺมิตฺตธา ตา ยสฺสสฺสตีโย
คณฺจ ทิสฺสุวาน อจฺจเรวํ	อพฺภุคฺคํ โดมหฺสันนํ ๑
นโม กโรนฺติ สฺปฺปณฺณวา	วณฺทนฺติ คํ มหาภูตฺตํ
โสทฺถํ ภูตฺตํ อิตฺต คณฺคฺวา	โยนํ ฤทฺธาน มานุสฺสํ
อฺนุปฺปชฺฐํ กริสฺสํ	อปฺปมตฺตโต ปุณฺนปฺปนฺนติ ๑

ธาคฺควิวณฺณเปตวตฺต ๓๓ ๑

อฺนุทฺธานํ

อภิชฺชมาโน โกณฺทณฺโณ	รตฺถาวี ภูตฺตํ จ
กฺุมาโร ภณฺนิกา เจว	เทว อฺนุทฺธา บิฏฺฐิจิปรฺชโย
	วตฺตโค เตน วุจฺจตฺตํ ๑

อฺนุทฺตโค ตติโย ๑

ย. ๓ ยสฺสสฺสตีโย ๑ ๒ ทานี ๑ ๓ อิทํ อฺนุทฺธานํ น
ทิสฺสํ ๑

จตุๅตฤๅมึ มหาๅคๅคๅ

[๑๒๑] ๑ เวๅธๅติ นาม นๅคๅรๅคๅติ วๅชๅชๅนๅ
 คๅคๅถ อๅหุ ๅติๅจๅณๅติ อๅมๅพๅงๅกๅชๅโร
 ทิๅตๅวๅน เๅปๅคๅ นๅคๅรๅตๅตๅ พๅหิๅริ
 คๅคๅถๅว ๅปๅจๅณๅติๅถ ๅคๅ กๅรๅณๅคๅติๅโก ๑
 เๅยๅโยๅ นๅตๅชๅชา นๅยๅมๅตๅตๅ อๅคๅติ
 อๅภๅกๅกๅโม นๅคๅติ ๅปๅฏๅกๅกๅโม ๒
 อๅตๅตๅปๅคๅ ๅชๅยๅติๅวๅคๅกๅโกๅคๅ
 ๅปๅริๅจๅวๅริๅกๅ ๅธๅมๅมๅ อๅมๅตๅตๅ นๅคๅติ ๑
 ๅเย ๅฉๅวๅคๅกๅ ทิๅฆๅจๅตๅคๅ ๅสๅหๅชๅชา
 อๅนๅกๅมๅปๅกๅ ๅยๅตๅตๅ อๅเหๅลๅ ๅปๅพๅเพ
 ทๅฆๅจๅมๅบี ทๅนๅนๅ น ๅตๅภๅนๅติ ๅคๅมๅบี
 ๅวิๅรๅชๅติๅคๅคๅโต ๅหิ ๅชๅเนๅน ๅเตๅน ๑
 น ๅทๅคๅคๅคๅตๅตๅ ๅภๅวๅนๅติ ๅมิๅคๅคๅ
 ๅชๅนๅนๅติ ๅมิๅคๅคๅ ๅวิกๅถๅ ๅวิๅทๅติๅวๅ
 อๅคๅถๅณๅจ ๅทิๅตๅวๅ ๅปๅริๅวๅรๅยๅนๅติ
 ๅพๅหุ ๅจ ๅมิๅคๅคๅ ๅคๅคๅคๅคๅตๅตๅ ๅโๅหนๅติ ๑
 ๅนๅหๅนๅคๅคๅโก ๅสๅพๅพๅโกๅคๅคๅ ๅกๅจๅจๅ

ย. ๑ เๅยๅโย ๑ ๒ วๅ ๑ ๓ เๅค ๅภๅนๅติ ๑ ๔ อๅยๅ ๅปๅจๅ
 น ๅทิๅตๅตๅคๅ ๑ ม. ๅกๅจๅจๅ ๑

อิทญจ สตุควา วจัน มเมโส
 ทุกขุปนโต วิชเหยย ีปาว
 คถมา อหิ สนุติเก น ภณามิ
 มา เมกโต^๒ ชีวคถสตุปโรโรติ ๑
 อณณาโต เอโส ปุริสสตุส อตุโก
 อณณบี^๓ อิจฉามเส ปุจจติคฺ คฺจ
 โอกาสถมม มม โน สเจ กโรติ
 ปุจฉามิหิ น จ โน กุชฉิตพพิ ๑
 อทฐา ปฏินญา เม ตทา อหุ
 อจิกขนา อปปลนุสตุส โหติ
 อกามาสทฺเธยยวโจติ^๔ กตุวา
 ปุจฉสตุส มํ กามํ ยถา วิสยฺหนุติ ๑
 ยํ กิจจาหิ จกขนา ปลสฺสิสฺสํามิ
 สพพิ^๕ ตาหิ อภิสทฺทเหยย
 ทิสฺวาบี^๖ คํ โนบี^๗ เจ สทฺทเหยย
 กเรยฺยาสี เม ยกข^๘ คยสฺส กมฺมนุติ ๑
 สจฺจปฏินญา ตว เมสา โหตุ
 สตุควาน ฐมมํ ตภสฺสฺสปลํทำ

๑. ๓ ปาณ ๑ ๒ เม โอกโต ๑ ๓ อณณบี ๑
 ๔ ม. อกามาสทฺเธยยวเหติ ๑ ๕ สหฺสฺสไปคฺคเก นียสฺสํกมมํ ๑

อณฺณตฺตโก โน ๑ ปทฺฐจฺจิตฺโต
 ยนฺเต สฺสํ อสฺสํ วาปี ฐมฺมํ ๑
 สฺพพํ อภฺชิสฺสํ ยถา ปชานํ
 เสฺเตน อสฺสํเตน อตฺตงฺกเตน
 อปฺปยาถิ สฺตฺตวตฺตสฺสํ สฺนฺตฺติเก
 ยานํ อิทํ อพฺภุทฺตํ ทสฺสํเนยฺยํ
 กิสฺสํเตตํ กมฺมสฺสํ อยํ วิปาโก ๑
 เวถํตฺติยา ตสฺสํ นคฺรสฺสํ มชฺชเ
 จิกฺขตฺตมคฺเค นคฺร^๑ อโหสิ
 โคสฺสํเมกาหํ ปสฺนฺนจฺจิตฺโต
 เสฺตํ คฺเคตฺวา นคฺรสฺสํ^๒ นิกฺขิเปี ๑
 เอตฺสํมี ปาทานิ ปตฺติจฺสเปตฺวา
 มยณฺจ^๓ อณฺณเ ๑ อตฺติกฺกมิมฺห
 ยานํ อิทํ อพฺภุทฺตํ ทสฺสํเนยฺยํ
 ตสฺสํเตว กมฺมสฺสํ อยํ วิปาโก ๑
 วณฺโณ ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปภาสฺติ
 คนฺโร ๑ เต สฺพพทิสฺสา ปวายติ
 ยกฺขทฺธิปคฺโคตฺติ มหानุภาโว
 นคฺโค จาถิ กิสฺสํ อยํ วิปาโก ๑

ย. ๑ จิกฺขตฺตปพฺเพ นคฺรํ ๑ ๒ นคฺรสฺสํ ๑ ๓ อณฺณเ ๑ อตฺติกฺกเมยฺย ๑

อฤๅโกธโน นิจ๑ป๑น๑น๑จ๑โค
ส๑น๑หาหิ วาจาหิ ๑นึ อ๑เป๑ตี
ค๑ส๑เส๑ว ก๑ม๑ม๑ส๑ส๑ อ๑ยึ วิ๑ปา๑โก
ท๑ิพ๑โพ เม ว๑ณ๑โน๑น ส๑ค๑ค๑ ปร๑ภ๑าส๑ติ ๑
ย๑ส๑ณ๑จ ก๑ิ๑ค๑ณ๑จ ๑ร๑เม จ๑ี๑ต๑านึ
ท๑ิส๑ว๑น ม๑น๑ค๑เม ปร๑ส๑น๑น๑จ๑โค
ค๑ส๑เส๑ว ก๑ม๑ม๑ส๑ส๑ อ๑ยึ วิ๑ปา๑โก
ท๑ิพ๑โพ เม ค๑น๑โธ ส๑ค๑ค๑ ปร๑ว๑ย๑ติ ๑
ส๑หา๑ยานึ ค๑ิ๑จ๑ส๑มึ น๑หา๑น๑ต๑านึ
ถ๑เต ค๑เห๑ต๑วา น๑ิท๑ิส๑ส๑ ท๑ุ๑ส๑
ก๑ิ๑น๑จ๑ค๑ณ๑โก โน ๑ ปร๑ท๑ุ๑จ๑จ๑โค
ค๑น๑ม๑หิ น๑ค๑โค ก๑ธ๑ี๑ว๑ ปร๑ว๑ค๑ติ ๑
โย ก๑ี๑พ๑มา๑โน ๑ ก๑โร๑ติ ปร๑า๑บึ
ค๑ส๑ส๑ท๑ิส๑ ก๑ม๑ม๑วิ๑ปา๑ก๑มา๑หุ
อ๑ก๑ี๑พ๑มา๑โน ปร๑น โย ก๑โร๑ติ
ก๑ี ค๑ส๑ส๑ ก๑ม๑ม๑ส๑ส๑ วิ๑ปา๑ก๑มา๑หุ ๑
เย ท๑ุ๑จ๑ส๑ง๑ก๑ปร๑ม๑นา ม๑น๑ส๑สา
กา๑เย๑น ว๑า๑จา๑ย ๑ ส๑ง๑ก๑ิ๑ติ๑ุ๑จ๑า
กา๑ย๑ส๑ส๑ เภ๑ทา อ๑ภ๑ิส๑ม๑ปร๑ายึ
อ๑ส๑ส๑ยึ ค๑เ น๑ิร๑ยึ อ๑เป๑น๑ติ ๑

อปเว ปน สัจฺคิ อํชาสิสํมานา
 ทาเน วตา สัจฺคิหิตตฺตภาวา
 กายสัจส เภทา อภิสํมุปรายํ
 อสัจฺยํ เต สัจฺคิ อฺเปเนคํติ ฯ
 คํ กิณฺติ ชาเนยฺยํ อหํ อเวจฺจ
 กตฺตยาณปาปสัจส อยํ วิปาโก
 ก็ วาหํ ทิสฺวา อภิสํมุทฺตเหยฺยํ
 โโก วาหิ มํ สํมุทฺตหาเปยฺย เอตฺตฺติ ฯ
 ทิสฺวา จ สัจฺจวา อภิสํมุทฺตสัจส
 กตฺตยาณปาปสัจส อยํ วิปาโก
 กตฺตยาณปาเป อฺภเย อสฺนฺเต
 ตฺติยา นุ สัจฺจตา สัจฺจตา ทฺตฺตฺตา วา ฯ
 โน เจตฺต กมฺมานิ กเวยฺย มจฺจ
 กตฺตยาณปาปานิ มนุสฺสโตเก
 นวเหสฺสํ สัจฺจตา สัจฺจตา ทฺตฺตฺตา วา
 หีนา ปณฺนิตา จ มนุสฺสโตเก ฯ
 ยสฺมา จ กมฺมานิ กโรนฺติ มจฺจ
 กตฺตยาณปาปานิ มนุสฺสโตเก
 ตสฺมา สัจฺจตา สัจฺจตา ทฺตฺตฺตา วา

๑๒๑] เปตวตฤถัมมิ จตฤถถัส มหาตฤถถัส ปจัมม อมพสทฺขรเปตวตฤถ ๒๒๘

ทีณา ปณฺธิตา จ มนุสฺสโลเก ฯ
ทวยณฺจ กมฺมานํ วิปากมาหุ
สฺส
ดาว เทวตา ปรีวารยนฺติ
ปจฺจฺจนฺติ พาดธา ทวยคํ อปสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
น มตฺถิ กมฺมานิ สยํ กตานิ
ทตฺตวามี เม นตฺถิ โส อาทิเสยฺย
อจฺจนาทนํ สยนมถนฺนปานํ
เตนมฺหิ นคฺโค กถิรา ปวฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
สฺส
อจฺจนาทนํ เยน ตฺวํ ตเถถ
อาจิกฺข เม ตฺวํ ยทตฺถิ เหตุ
สฺส
กปฺปิตโก นาม อิตฺตฺถิ ภิกฺขุ
ณายํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
คฺค
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

เทวมนุสฺสํสาณญจ ทกฺขิณฺเญโย
 สํนุโต วิชฺฐโม อนํโฆ นิราโส
 มุคฺโคโต วิสฺสโต อมโม อวฺงโก
 นิรฺฐปฺธิ สํพพปฺปณฺจชํโณ
 ทิสฺโส วิชฺชชา อนุปรคฺโคโต ชุติมา ๑
 อปรปฺปณฺจโค ทิสฺวาบี น สฺฐาโน
 มุํนํติ น^๑ วชฺชํสํ วอหรนุติ
 ชานนุติ คํ ยกฺขณฺฑคํ อเนชํ
 กถฺยณฺณมมํ วิจฺรนุติ^๒ โสเก ๑
 คสฺสํ คุวํ เอกํ ยุคํ ทุเว วา
 มมฺททิสฺสํคฺควาน สํเจ ทเทถ
 ปฏิกฺคหิตานิ ๑ ตานิ^๓ อสฺสํ
 มมณฺจ ปสฺสํเสถ สํนทฺทสฺสํนุติ ๑
 กสฺสํ ปเทเส สมนํ วสฺนคํ
 คนฺคฺควาน ปสฺสํมฺ มยํ อิทานิ
 ส มชฺช กงฺขํ วิจิกิฉนฺคณฺจ
 ทิฏฺฐิวิสฺสุกานิ โโก วิโนทเย เจติ ๑
 เอโส นิสฺสินโน กปฺปินจฺจนายํ
 ปรีวาริโต เทวคฺคาหิ พหฺหิ

ย. ๑ มุํนํ นํ ๑ ๒ วิจฺรนุติ ๑ ๓ ปสฺสํ ๑

ปฏิญาณต์ โคจรโต นีวคตัม
 ตั้งคฤทํ รุกขมูเต นิสินันํ ๑
 คเมณํ อโวจ อุปสงฺกมิตฺวา
 อปฺปาพารํ ฆาตฺสูวิหารมฺจ ปุจฺฉิ
 เวธํติยํ ติจฺฉฺฉิ อหํ ภทฺนฺเต
 ชานนฺติ มํ ติจฺฉฺฉิ อมฺพสฺสฺสโร ๑
 อิมานิ เม อฏฺฐ ยุกานิ ภนฺเต
 ปฏิคฺคณฺห ภนฺเต ททามิ คฺคฺคฺหํ
 เตนฺว อคฺคณฺ อธิคโคสฺสมิ
 ยถา อหํ อคฺคมนฺโน ภเวยฺยํ ๑
 ทฺวโรโต สมนฺพฺรหฺมณา จ
 นีเวสฺนฺนฺเต ปรีวชฺชยฺนฺติ
 ปคฺคฺคานิ ภิชฺชนฺติ ตว นีเวสฺเน
 สงฺฆาฏฺฐิโย จาปี^๒ วิทาตยฺนฺติ ๑
 อถาปเว^๓ ปาทกฺุทาทิกาทิ
 อวฺลิตฺรา สมนฺนา ปาฏฺฐิยฺนฺติ
 เอตาทิสํ ปพฺพชิตํ วิเหสํ
 คยา กตํ สมนฺนา ปาปฺปณฺนฺติ ๑
 ทิณฺเนน เตถปี^๔ น ควํ อทาสิ

ย. ๑ ตั้งปฏิญาณ ๑ ๒ ปาปี่ ๑ ๓ อถา ปุเว ๑ ๔ เตสมฺมปี ๑

๑๒๓] เปตวคฤสถ์มี ๑๓๓ มหาวคฤสถ์ ๑๓๓ อมพสักรเปตวคฤ ๒๓๓

มฺพหฺสฺส มคฺคํบี น ปาวทาสี
อนุชฺสฺส ทณฺทํ สยมาทียาสี
เอตาทิสํ กทริโย อสํวฺโต ๑
อถ คฺวํ เกน วณฺณเนน กิเมว ทิสฺวา
อเมหฺหิ สห สํวิภาคํ กโรสี ๑
ปจฺเจมิ ฆนฺเต ยํ คฺวํ วเทสี ๑
วิโมลฺลยิ ๑ สมนพฺรหฺมณ ๑ ๑
ชิตฺทคฺคฺติโก โน ๑ ปทฺฐจฺจิตฺโต
เอคํบี เม ทฺถกฺกฺกเมว ฆนฺเต
ชิตฺททาย โช ปสฺสวิตฺตวาน ปาปํ
เวเทติ ทฺถชฺ ๒ อปฺปมคฺคฺตโกคฺคิ
ทหโร ยฺววา นคฺคณฺนียสฺส ภาคิ
กิสฺสฺส คฺคฺโต ทฺถชฺชวสฺส โหติ ๑
คํ ทิสฺวา สํเวคฺคณฺนคฺคณฺ ฆนฺเต
คปฺปจฺจยยา วาปี^๓ ททามิ ทานํ
ปฏฺฐิตฺคณฺนห ฆนฺเต วคฺคยฺยคานิ อฏฺฐจ
ยกฺขสฺสตีมาคฺคณฺนคฺค ทกฺขินาโย ๑
อทฺธา หิ^๔ ทานํ พหุชฺชา ปสฺสจฺจ
ททโต ๑ เค อกฺขชฺชณฺนคฺคณฺ

ย. ๑เนถ ๑ ๒ อสํมคฺคฺตโกคฺคิ ๑ ๓ จาหํ ๑ ๔ อทาทิ ๑

ปฏิคุณคามิ เต วตถุคานิ อฏฐ
 ยกขตั้งีมาคจณตุ ทกขินาโย ฯ
 คโต หิ โส อาจมยิตวา ติจฺฉวิ
 เถรตั้ง ทตฺวาน ยุกานิ อฏฐ
 ปฏิคฺคหิตานิ ฯ คานิ วาตั้งตั้ง
 ยกขณจ ปตั้งเสถ ตั้งททตั้งตั้ง ฯ
 คมททตั้ง จนุทนถารติคฺค
 อาชณณมารุห อฺพารวณณ
 อตงกค ตั้งารุณิวตถุตั้งตั้ง
 ปริวารคฺค ยกขมหิทฺธิปคฺค ฯ
 โส คํ ทิตฺวา อคฺคตมโน อฺทคฺคโค
 ปทฏฐจิตฺโตว ตั้งคฺคทฺฐโป
 กมฺมณจ ทิตฺวาน มหาวิปาก
 ตั้งทิตฺฐจิกํ จกฺขณา ตั้งฉิกคฺควา ฯ
 คเมนมโวจ อฺปตั้งงกมิตฺวา
 ทตั้งตั้งามิ ทานํ ตั้งมณพฺพราหุมนาน
 น จาปี เม กิณฺจล อเทยฺยมคฺค
 คฺควณจ เม ยกข พฺพปกาโร ฯ
 คฺควณจ เม ติจฺฉวิ เขกเทถตั้ง
 อทาสี ทานานิ อโมชเมค

สัๅวหึ ๑กริๅสัๅมี ๑คยา ๑ สๅกขึ
๑มานุๅสัๅ ๑มานุๅสๅเกน ๑สๅกขึ ๑
๑คคิ ๑ ๑พนุๅ ๑ ๑ปรายนๅญ๑
๑มิๅคๅโต ๑มมาสิ ๑๑๑ เทๅว๑คๅสิ
๑ยา๑จๅมิ ๑คั ๑ปๅนๅชๅติ๑โก ๑ภๅวิๅคๅว๑
๑อิ๑จๅนๅมิ ๑คั ๑ย๑กข ๑ปๅนๅมี ๑ทๅจๅจๅ ๑
๑สๅเจ ๑คๅวๅ ๑สๅสๅทๅโร ๑ภๅวิๅสๅสๅสิ
๑กๅทริๅยๅรๅไป ๑วิๅปๅปฏิๅปๅนๅนๅจิๅคๅโต
๑เตๅเนๅว ๑มั ๑ติ๑จๅนๅวิ ๑ทๅสๅสๅนๅย
๑ทิสๅว๑ ๑ ๑คั ๑โนๅมี ๑ ๑ชๅถๅบีๅสๅสๅ ๑
๑สๅเจ ๑คๅวๅ ๑ภๅวิๅสๅสๅสิ ๑ชๅมๅมๅคๅรๅว๑
๑ทๅนๅ ๑รๅโต ๑สๅงๅคๅหิๅคๅคๅภๅว๑
๑โๅปๅนๅภๅว๑โต ๑สๅมๅนๅพๅรๅหๅมๅนๅนั
๑เชๅวๅ ๑มๅม ๑ติ๑จๅนๅวิ ๑ทๅสๅสๅนๅย ๑
๑ทิสๅว๑ ๑ ๑คั ๑ชๅถๅบีๅสๅสๅ ๑ภๅทๅนๅเต
๑อิๅมๅญ๑ ๑สๅฐๅโต ๑ทๅหุ ๑ปๅนๅญ๑
๑ยๅโต ๑นิๅทๅนั ๑อ๑กริๅมๅห ๑สๅกขึ
๑มๅนๅญๅมิ ๑สๅฐๅวๅคๅกๅสๅสๅ ๑กๅรๅนๅ
๑เต ๑อๅนๅญๅมๅนๅญๅ ๑อ๑กริๅมๅห ๑สๅกขึ ๑

๑ ย. ยถามหึ ๑ ๒ ม. ๑จๅนๅสิ ๑ ๓ ย. นๅมี ๑ ๔ ย. มๅนๅญๅมๅ ๑

อยฺยจ สุตฺตาวุโต ๓ ๑ ปมฺมุโต
 สกฺกจฺจ ชมฺมานิ สฺมาจรวฺนโต
 มุญฺเจยฺย ใส นิริยาจ ตมฺหา
 กมฺมํ สียา อญฺจตฺต ๑ ๑ เวทนียํ ๑
 กปฺปิตกมฺมจ อฺปสงฺกมิตฺวา
 เตน สห สํวิภชิตฺวาน กาทะ
 สยํ มุเชน อฺปนีสฺสชฺช ปุจฺจ
 ใส เตะ อภฺชิสฺสตี เตะมตฺถํ ๑
 ตเมว ภิกฺขุ อฺปสงฺกมิตฺวา ปุจฺจสฺส
 ปุญฺจตฺถิกโก โน ๑ ๑ ปทฺฐสฺจิจฺจโต
 ใส เตะ สฺสํ อสฺสคฺคจฺฉามิ ชมฺมํ
 สหฺพมฺปิ อภฺชิสฺสตี ยถา ปชานํ
 สฺสโต ๑ ๑ ชมฺมํ สฺสคฺคํ อภฺชิสฺส ๑
 ใส ตตฺถ รหสฺสํ สฺมมฺมตฺตํ
 สกฺขี กวิตฺวาน อมานุเสน
 ปกฺกามิ ใส ติจฺจวณฺํ สกาสํ
 อถ พรวฺว ปวิสํ สฺนนิสฺสนํ ๑
 สฺสณฺนตฺต โภจนฺโต มม เขจฺจวากุญฺ
 วรํ ๑ ๑ ๑ สฺสํ สฺสํ สฺสํ สฺสํ สฺสํ

๑ ม. เวทนียํ ๑ ๒ ย. เหนว ๑

สุธาวุโต ปุริโส ตฺวทกมฺโม
 ปณฺีตทณฺโฑ อหุสฺสทฺฐโป ๑
 เขตฺตาวตฺตา วีสฺสทฺริตฺติมตฺตา
 ยโต อวฺวโต เณว ชีวติ น มโต
 ตาหํ โมจยิสฺสํามิ ทานิ
 ยถา มคฺี อหุชานาตฺถ สฺงฺโฆ ๑
 เขตฺตณฺจ อณฺณณฺจ ตหฺมํ ปมฺมณฺจ
 โโก ตํ วเทถ จ ตถา กโรหิตํ
 ยถา ปชานาสิ ตถา กโรหิ
 ยถา มคฺี อหุชานาติ สฺงฺโฆ ๑
 โส ตํ ปเทสํ อฺปสฺงฺกมิตฺตวา
 สุธาวุคฺคํ โมจยิ ชิปฺปเมว
 มา ภายิ สฺมมาติ^๑ จ ตํ อโวจ
 ติกิจฺจกานณฺจ อฺปฏฺฐสฺเปสิ ๑
 กปฺปิตฺตกณฺจ อฺปสฺงฺกมิตฺตวา
 เตน สห สฺวิภชิตฺตวาน กาทะ
 สยํ มุเชเนว^๒ อฺปนิสฺสชฺช ติจฺจติ
 ตตฺถเถว ปฺจฺจตฺถน^๓ การณฺตฺถิโก ๑
 สุธาวุโต ปุริโส ตฺวทกมฺโม

๑. สฺมมา ๑ ๒ มุเชน เณว ๑ ๓ กเถว ปฺจฺจติ ตํ กาทํ ๑

ปณฺฑิตทณฺโฑ อหฺนฺตฺตฺตฺตฺต
 เอตฺตวตฺต วีสฺสทฺตฺตฺต
 ยโต อวฺตฺต เหนว ชฺวติ น มโต ๑
 โส โมจิตฺต คณฺตฺตว มยา อิทานิ
 เอตฺตฺต ยทฺตฺต วโจติ^๑ ภาท
 สียา นุ โช การณํ กิณฺนิจิเทว
 เยน โส นิรยํ โน วเชยฺย ๑
 อจฺจิทฺต ภาท ยทิ อตฺตฺติ เหตุ
 สทฺตฺตยติ เหตุ วโจติ^๒ สฺสฺสฺส
 น เตสํ กมฺมานํ วินาสํมตฺตฺติ
 อเวทยิตฺตวา อิช พยนฺตฺติภาโว ๑
 สฺสฺส โส ทมฺมานิ^๓ สฺสมาจเวยฺย
 สทฺตฺตจํ รตฺตฺตฺตฺต อปฺปมตฺต
 มุณฺนเจยฺย โส นิรยา จ^๔ ตมฺหา
 กมฺมํ สียา อณฺณตฺตว เวทนียํ ๑
 อณฺณวาโต เอโส ปุริสฺสฺส อตฺตโ
 มมฺมิตานิ อหฺนฺนป ภาท
 อหฺนฺนสํ มํ โชวท ภูริปณฺณ
 ยถา อหิ โน^๕ นิรยํ วเชยฺย ๑

ย. ๑ วโจ หิ ๑ ๒ โว ๑ ๓ กมฺมานิ ๑ ๔ ว ๑ ๕ เหนว ๑

กมฺมํ สียา อญฺเญตฺร เวทนียํ ฯ
 อชฺชเชว พุทฺธํ สฺวณํ อูเปมิ
 ธมฺมมฺจ สํขมฺมจ ปตฺนฺนจฺจิตฺโต
 ตเถว สิกฺขาปทานิ ปญฺจ
 อชฺฉนฺตมฺมุตฺตานิ สํมาทียามิ ฯ
 ปาณาตฺติปาตา วิรมามิ ชิปรํ
 โถเก อทินฺนํ ปวิวชฺชยามิ
 อมชฺชไป โน จ มุสา ภณามิ
 สํเกน ทาเรน จ โหมิ ตฺถุไซ ฯ
 อิมมฺจ อวิยํ อฏฺสงฺกควรํ อูเปตํ
 สํมาทียามิ กุสฺสํ สฺชินฺนทฺวิยํ ฯ

จัรวรํ มีณฺทปาทมฺจ ปจฺจยํ สยนาถนํ
 อนฺนปानํ ชาทนียํ วคฺคํ เสนาถนานิ จ
 ภิกฺขุ จ สัตฺตมฺปนฺเน วิตฺตราเค พหุสฺสฺสฺเต
 ททามิ น วิกฺกปฺปามี พุทฺธานํ สาสฺเน วโต ฯ
 เอตาทีโส ติจฺฉฺฉิ อมฺพสฺสฺสฺสโร
 เวสํตฺติยํ อญฺเญตโร อูปาสฺสโก
 สฺสฺสโร มุทฺท กวฺวโร จ ภิกฺขุ
 สํขมฺมจ สกฺกจฺจ ตทา อูปฏฺฐสิ ฯ
 สฺสฺสฺสฺสโร จ อโรโค พุทฺธา

๓๒๓] เปตวตฤถุณี จตุตถสหัส มหาวคฺคสหัส ตติยํ นนฺทิกาเปตวตฤ ๒๔๓

เสวีสุธี ปพพชฺชํ อฺปาคมิ
อาคมุม กปฺปิตฺถกฺกตฺตมํ อฺโภมี
สามณฺณผลธานี อชฺชณฺคํ ๑
เอตาทิสํ สปฺปฺริสํ สฺเสวนา
มหาผลา โหติ สํคํ วิชานคํ
สุตฺตาวุโต อคฺคผลํ ๑ สฺสุตฺตติ
ผลํ กนิฏฺฐํ ปน อมฺพสฺสกฺขโรติ ๑
อมฺพสฺสกฺขรเปตวตฤ ปจฺมํ ๑

[๓๒๒] ๒ สฺโณถ ยกฺขสฺส ๑ วาณิชาเน ๑

๑ เป ๑

(วิมานวตฤถุณี สํคตมสฺส สฺนิกฺขิตฺตวคฺคสฺส ทสฺสมวตฤถุณี ทฏฺฐพฺพํ)

เสวีสุตฺถกเปตวตฤ ทฺตติยํ ๑

[๓๒๓] ๓ ราชา บิํจฺคตโก นาม สฺสุรฏฺฐจํ อธิปติ อหุ
โมริยานํ อฺปฏฺฐจํ คนฺตุวา สฺสุรฏฺฐํ ปฺนุราคมา ๑
อฺชฺเชนฺห มชฺชณฺนุติเก กาทฺเต ราชา ปงฺกํ อฺปาคมิ
อทฺทสฺ มคฺคํ รมณฺเญํ เปตานํ วณฺณนาปถํ
สํวรฺถิ อามนฺนุติ ราชา อยํ มคฺโค รมณฺเญโย
เชโม สฺสวคฺคิโก สฺสิโว
อิมินาว สํวรฺถิ ยาหิ สฺสุรฏฺฐจํ สฺนุติเก อิติ

๓ ย. สฺสุตฺตติ ๑

เตน ปายาสี ไตรฐโจ	เสนาย จตุรงคินิยา ๑
อุพิศุครูป ปุริโส	สุรฐจํ เขตทพฐวิ
กุมคัคํ ปฏิปนฺนมหา	ภีสํ โตมหังสํ ๑
ปุโรโต ปทิสฺสติ มคฺโค	ปัจจุโต จ น ทิสฺสติ
กุมคัคํ ปฏิปนฺนมหา	ยมปุริสํ สํนฺติเก ๑
อมานุโส วายติ คนฺโธ	โฆโส สฺยติ ทารุโณ
สํวิคฺโค ราชา สุรฐโจ	สํารถํ เขตทพฐวิ
กุมคัคํ ปฏิปนฺนมหา	ภีสํ โตมหังสํ
ปุโรโตว ทิสฺสติ มคฺโค	ปัจจุโต จ น ทิสฺสติ ๑
กุมคัคํ ปฏิปนฺนมหา	ยมปุริสํ สํนฺติเก
อมานุโส วายติ คนฺโธ	โฆโส สฺยติ ทารุโณ ๑
หตฺถิกขณฺณจ อารุห	โไฮโตเกนฺโต จตุคฺทิสํ
อทฺทสํ รุกฺขํ นิโคฺรธํ ^๑	ปาทปํ ฉายสํปนฺนํ
นิตฺตพฺพวณฺณสํทิสํ	เมฆวณฺณสีรณฺนิภํ
สํารถํ อามนฺตยิ ราชา	กํ เอโส ทิสฺสติ พุรหา
นิตฺตพฺพวณฺณสํทิสํ	เมฆวณฺณสีรณฺนิโก ๑
โส นิโคฺรโธ โส มหาราชา	ปาทโป ฉายสํปนฺโน
นิตฺตพฺพวณฺณสํทิสํ	เมฆวณฺณสีรณฺนิโก ๑
เตน ปายาสี สุรฐโจ	เยน โส ทิสฺสติ พุรหา

ย. ๑ อทฺทสํ นิโคฺรธํ รมณฺยํ ๑

นัตพวงณณตทิล	เมฆวงณณตทินิโก ๑
หตุลิกขนุโต โอรุข	ราชา รุกข์ อูปาคมิ
นิลล์ท รุกขมุตลล์มี	สามจุใจ สปริชโน
ปุริ ปานัยกรก	ปุเว จิตเต ๑ อททล ๑
ปุริลล เทวงณณตติ	ลพพากรณณลลิต
อปลลลลมิคฺวา ราชาน	ลลลลลลลลลลลลลลลล
ลลลลลลลลลลลลลลลล	อโถ เต อททลลล
มิลลลลลลลลลลลลล	ปุเว ชาท อรินทม ๑
มิลลลลลลลลลลลลล	สามจุใจ สปริชโน
ปุเว ชาทิตฺวา มิลลลลลล	ลลลลลลลลลลลลลลลล
เทวตา นลลลลลลลลลล	ชาท ลลลลลลลลลลลล
อชานนลลลลลลลลลล	กถลลลลลลลลลลลล
นลลลลลลลลลลลลลล	นาลลลลลลลลลลลล
เปลลลลลลลลลลลลล	ลลลลลลลลลลลลลลลล
กิลลลลลลลลลลลลล	ลลลลลลลลลลลลลลลล
เกน เต พุทลลลลลลลล	อชานนลลลลลลลล
ลลลลลลลลลลลลลลลล	อรินทม รลลลลลลลล
อจจจจจจจจจจจจจ	พุทลลลลลลลลลลลล
ลลลลลลลลลลลลลลลล	ปุริลล ปาลเจตลล
มิลลลลลลลลลลลลล	กทริโย ปริภาลลล

ททนุคานัน	กโรนุคานัน	วารยิษฐ์	พหุชนัน
อณฺเฏส	ททมานานัน	อนุคฺรายน	กโรมหัน ๑
วิปาโก	นคฺติ ทานษฐ์	สํยมษฐ์	กฺุโต ผต
นคฺติ	อาจฺริโย นาม	อทนุค	โก ทมิษฐ์คฺติ ๑
สมคฺตฺยยานิ	ภฺคฺคานิ	กฺุเต	เชฏฺฐาปจายิก
นคฺติ	พต วิริยํ วา	กฺุโต	อฏฺฐจฺานปฺริส ๑
นคฺติ	ทานผต นาม	น	วิสํเชคฺติ เวรีน
ตทฺเชยฺยํ	ตทเค มจฺใจ	นํยคฺติ	ปฺริณามช ๑
นคฺติ	มาตาบิคา ภาคา	โตโก	นคฺติ อิต ปฺริ
นคฺติ	ทินนํ นคฺติ หุค	สุนิหิตํ	น วิชฺชคฺติ ๑
โยบิ	น หานนคิ	ปฺริสษฐ์	ฉินฺทิตเต สิริ
น	โกจ ภิณฺจ หนคิ	ศัพท์นุ	วิจรมนุคเว ๑
อจฺเฉชฺชโร	อภฺเชชฺชโร	อฏฺฐจํ	สํ คุพปฺริมณฺทโต
โยชนานัน	สคฺตา ปณฺจ	โก	จํ ฌมฺคฺติ ๑
ยถา	ศัพท์คฺตฺยเพ	นิพฺเพเชนค	ปตฺตายคิ
เชวเมวํ	บิ สํ ฐํ	นิพฺเพเชนค	โต ปตฺตายคิ ๑
ยถา	คามโต	อณฺณ	คามํ ปวิษฐ์คิ
เชวเมวํ	บิ สํ ฐํ	อณฺณ	กายํ ปวิษฐ์คิ ๑

ย. ๑ หนฺย ๑ ๒ ปฺริสษฐ์ ๑ ๓ อจฺเฉชฺชโร ๑ ๔ น. โยชนานัน ๑ ๕ ย. นิพฺเพเชนค ๑

ยถา เคหโต นิกุชมม	อณฺณํ เคหํ ปวิสติ
เอวเมวมี โส ชีโว	อณฺณํ โพนฺทํ นิวํสติ ฯ
จฺหวาสฺสตี มหาภมฺปิโน สฺตสฺสหัสฺสานิ	เย พาดธา เย จ ปณฺฑิตธา
ตํสํวํ เซปยิตฺวาน	ทฺถุชฺสฺสํหํ กวิสฺสเว ฯ
มิตฺตานิ สฺซุทฺถุชฺชานิ	โทเนหิ ปิฎฺเฑหิ ฯ
ชฺชีโน สฺพฬํ ปชานาติ	สฺมฺพุทฺธา อิตฺวา ปชธา ฯ
เอวํ ทิวฺจฺจि ปุเร อาสฺสิ	สฺมฺพุทฺโห โมหปารุโต
มิจฺฉนาทิวฺจฺจิ จ ทฺถุสฺสฺสโต	กทริโย ปริภาสฺโก ฯ
โอวํ เม ธฺนฺนิ มาเสหิ	กาตกิริยา ภวิสฺสฺสติ ฯ
เอกนฺทํ กฏฺกํ โสวํ	นิริยํ ปปตฺติสฺสํหาหํ
จตุกฺกณฺณํ จตุทฺวารํ	วิภคฺทํ ภาคโส มิทํ
อโยปการปริยนฺทํ	อยสํ ปฏิกฺขุชฺชิตํ ฯ
คฺตฺสฺส อโยมยา ภูมि	ชฺชิตฺตา เคชสํ ยุตฺตา
สฺมนุตฺตา โยชนนฺทํ	ฉวิตุวาทิวฺจฺจิติ สฺพพฺพทา ฯ
วสฺสฺสคฺตฺสฺสหัสฺสานิ	โฆโส สฺฐยติ คาวเท ฯ
ตฺถุชฺช เอโส มหาราช	สฺตมฺภาคา วสฺสฺสโกฏฺฐิโย
โกฏฺฐิตฺสคฺตฺสฺสหัสฺสานิ	นิริเย ปจฺจเว ชนา
มิจฺฉนาทิวฺจฺจิ จ ทฺถุสฺสฺสตา	เย จ อริยฺยพฺวาทีโน ฯ
คตุฎฺดาหํ ทํชฺมทฺธานํ	ทฺถุชฺช เวทิสฺสฺส เวทณํ
ผตฺตํ ปาปสฺสฺส กมฺมสฺสฺส	คฺตฺสมา โสจามหํ ภูสฺสํ ฯ

คัม สุโณหิ มหาราช
 ชีตา มยหิ มหาราช
 กโรติ ภทฺทกัม กมฺมัม
 ทานรตํ สีวิภาคัม จ
 อชฺณชกาวี สิกฺขายัม
 อฺปาสิกา สกฺขมฺนิโน
 ภิกฺขุ จ สีสฺสมฺปนฺโน
 โอบุชิตฺตจฺจชฺ สติมา
 สฺปทานัม จรมาโน
 คมทฺทสฺ มหาราช
 ปุริ ปานียกรกัม
 บิศา เม กาดกโต ภนฺเต
 สมนนฺตรานุทฺธิจฺเฐ
 ภาณฺชามิ กามกามัม
 คัม สุโณหิ มหาราช
 สเทวกสุตฺต โลกสุตฺต
 คัม พุทฺธัม สฺรณัม คจฺฉ
 อฏฺฐงฺกิกเณน มคฺเคเน
 คัม รมมัม สฺรณัม คจฺฉ

อรินฺทม รฏฺฐจวทฺตม
 อุตฺตตรา ภทฺทมคฺคฺ เต ฯ
 สีสฺสสุโปสฺสเถ รตา
 วทณฺณู วีสฺสจฺฉรา
 สฺจฺฉหา ปรรกฺกเสสฺสุ จ
 สมฺพุทฺธสุตฺต สิริมฺโต ฯ
 คามัม ปิณฺฑทาย ปาวิสฺสี
 คฺคฺคฺคฺทวาโร สฺสํวฺโค
 อคฺมา คัม นิเวสฺสนัม ฯ
 อุตฺตตรา ภทฺทมคฺคฺ เต
 ปฺปูเว จิตฺเต จ สฺวา อทา
 คสฺสเสคฺคิ อฺปกปฺปคฺคฺ ฯ
 วิปาโก อฺปปชฺชชก
 ราชา เวสฺสํวโณ ยถา ฯ
 อรินฺทม รฏฺฐจวทฺตม
 พุทฺโธ อคฺโค ปวฺจฺฉจฺฉิตฺติ
 สฺปคฺคฺคฺทวาโร อรินฺทม ฯ
 ฉุสฺสนฺติ อมคัม ปทัม
 สฺปคฺคฺคฺทวาโร อรินฺทม ฯ

ย. ๑ สฺฉณฺณตา ฯ ๒ วทณฺณวา ฯ

๓๒๓] เปตวตฤๅมมี จตฤๅตฤๅต มหาวตฤๅตฤๅต คติยัม นนุทิกทาเปตวตฤๅ ๒๕๗

จตฤๅโร จ ปฏิปนุณา จตฤๅโร จ ผเต จิตา
เอต สงโฆ อชฎาโต ปณณาสตฤๅตมาหิโต
คัม สงฆัม สรวณัม คจณ สปุคตฤๅทาโร อรินุทม ๑

ปาณาติปาตา วิรมสสุ ชิปป์
โถเก อทินนัม ปริวชชยสสุ
อมชชไป โน จ มุสา อภาณิ
สเถน ทาเรน จ โหหิ ตฤๅโจะ ๑

อตุกกาโมสิ เม ยกช หิตกาโมสิ เทวเต
กโรมิ ตฤๅหัม วจัน ตฤๅมสิ อจริโย มม ๑
อูเปมิ สรวณัม พุทธร ธมมณจาปี อนุตุตว์
สงฆณจ นรเทวสสุ คจณามิ สรวณัม อหัม ๑

ปาณาติปาตา วิรมามิ ชิปป์
โถเก อทินนัม ปริวชชยามิ
อมชชไป โน จ มุสา ภาณามิ
สเถน ทาเรน โหมิ ตฤๅโจะ ๑

โอรุณามิ^๑ มหาวาเต นทียา วา สัมคามิยา^๒
วมามิ ปาปกัม ทิฏฐี พุทธานัม สาสเน รโต ๑
อิหัม วตฺวาน สรวุโจะ วิรมิตฺวา ปาปทสฺสนัม

ย. ๑ โอรุณามิ ๑ ๒ สัมภุมมิยา ๑

นโม ภควโต กตวา ปาโมกฺโข รตมารุหฺตีติ ฯ
นหฺนิกาปะทอตุฏ คคิยฺม ฯ

[๑๒๔] ๔ อฏฺฐเจหิ เรวเต สฺปาปรมฺเม
ฯ เป ฯ

(วิมานอตุฏฺฐมฺหิ ปณฺจมสฺส มหารตอตุฏฺฐมฺหิ ทุคฺคิยอตุฏฺฐมฺหิ ทฏฺฐพฺพํ)
เรวติปะทอตุฏ จตุฏฺฐํ ฯ

[๑๒๕] ๕ อิทํ มม อจฺจุฉฺฉวนํ มหนฺตํ
นิพฺพุตคฺคิ ปุณฺณผลํ อนปฺปกํ
คํ ทานิ เม น ปรีโภคํ อุเปติ
อาจิกฺข ภนฺเต กิถฺส อຍံ วิปาโก ฯ
วิหณฺณามิ ชชฺชามิ จ วายมามิ จ
ปรีตฺถกามิ ปรีภฺนุชฺชิตฺถํ กิณฺจ
สฺวาทํ ฉินฺนาคฺคฺโม กปฺปเณ สํตปฺปามิ
กิถฺส กมฺมสฺส อຍံ วิปาโก ฯ
วิฆาโต จาหํ ปรีตฺถกามิ ฉมายํ
ปรีวตฺถกามิ วาริจโรว ชนฺนเม
ทฺฐโรโต จ เม อสฺสํสฺสกา นิคฺคตฺถนฺติ
อาจิกฺข ภนฺเต กิถฺส อຍံ วิปาโก ฯ
ฉาโต กิถฺนฺโต จ ปีปาตีโต จ

๑ ย. รุกฺโต จ เม อสฺสํสฺสกา นิคฺคตฺถนฺติ ฯ

๑๒๕] เปตวตฤๅมมี ๑ ตฤๅมมุตตฤๅม มหาตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ อฤๅมมุตตฤๅม ๒๕๘

ตฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม น วิญๅเท
ปรณจรมิ ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ
กฤๅมมุตตฤๅม อฤๅมมุตตฤๅม ๑
ปรณจรมิ ตฤๅมมุตตฤๅม อฤๅมมุตตฤๅม ๑
มฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ ปรณจรมิ
อฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ
ตฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม วิญๅม ๑
อฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ
ปรณจรมิ ๑ ตฤๅมมุตตฤๅม อฤๅมมุตตฤๅม
ตฤๅมมุตตฤๅม ๑ ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ
ตฤๅมมุตตฤๅม อฤๅมมุตตฤๅม ๑ ตฤๅมมุตตฤๅม
ตฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม อฤๅมมุตตฤๅม
ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ ปรณจรมิ ๑
ตฤๅมมุตตฤๅม ๑ ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ
ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ ปรณจรมิ
ตฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ
ตฤๅมมุตตฤๅม ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ ๑

ยุ. ๑ อฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ ๑ ๒ ตฤๅมมุตตฤๅม ปรณจรมิ ๑

คนฺตุวาน โส ปีฏฺฐจิตฺต อคฺคเหสสิ
 คเหตุวาน คํ ขาที ยาวทคฺคํ
 เคนฺน โส อคฺคฺคมโน อโหสสิ
 หฏฺฐโส อุกฺคโค ๑ ปโมทิตฺติ ๑
 อจฺฉนฺตฺวคฺค ปณฺณมํ ๑

[๑๒๖] ๖ สํวคฺคํ นาม นคฺวํ หิมวณฺตสฺส ปสฺสโต
 คคฺคาสฺสํ เทว กุมารว ราชปฺคฺคตฺติ เม สฺสํ ๑
 ปมคฺคา ราชนึเยสฺส กามสฺสํสาทาภินนฺทิน
 ปจฺฉนฺตปฺนเน สฺสฺเซ ทิทฺธา น เค ปสฺสํสฺสํ นาคคํ ๑
 เค ปคฺคา ๑ มนฺตสฺสคฺคา ปวโรกํ อิตฺ คคฺคา
 เค ๑ ไชเสณฺติน ทิสฺสณฺโต ปุพฺเพ ทุกฺคฏมคฺคโน ๑
 พหุสฺสํ วต สณฺตสฺสํ เทยฺยธมฺเม อฺปฏฺฐจฺเจ
 นาสฺกขิมฺหา ๑ อคฺคานํ ปริคฺคโตสฺสคฺคํ กาคฺคํ สฺสฺชาวหํ ๑
 กิ คโค ปาปกํ อสฺสํ สณฺโต ราชกฺคา จฺคา
 อฺปปฺนนา เปตฺวิสฺสํ ชุปฺปิปาสํ สมนฺตปฺปิตา ๑
 สํมิโน อิจฺ หุคฺวาน โหนฺติ อสฺสํสํมิโน คคฺคิ
 มรณฺติ ๑ ชุปฺปิปาสํย มนฺตสฺสา อุนฺนโคนคฺคา ๑
 เอมาทินฺนํ ฌคฺคา อิสฺสํรมาณสฺมภวํ

ย. ๑ อิม ปาสา น ทิสฺสณฺติ ๑ ๒ จฺคา ๑ ๓ เค ๑
 ๔ จรณฺติ ๑

๑๒๗] เปตวตฤถัมมิ จตฤถถัสส มหาจตฤถถัสส สัตตมม ราชนปุตตเปตวตฤถ๒๕๓

ปหาย อีสสรหมทํ ภาเว สคฺคโคโต นโร
กายสฺส เกทา สปรปณฺโณ สคฺคํ โส อปรชฺชตํติ ๑
กุมารเปตวตฤถ ฌฏฺฐํ ๑

[๑๒๗] ๗ ปุพฺเพ กตานิ กมฺมานิ วิปาโก มถเย มนํ
ฐฺเฒ สทฺเท ฐสฺส คนฺเช โฉฏฺฐพฺเพ จ มโนรมเย ๑
นจฺจํ คีตํ ฐตํ ฐิฑฺฑํ อนุภฺตฺวา อนุปรกํ
อฺยฺยานเ ปฐิจาริตฺวา ปวิสฺสนฺโต ทิริพฺพชํ ๑
อิสฺสํ สฺเนตฺตมทฺทกฺขิ อตฺตทหนฺตํ สฺมาหิตํ
อปรปฺยจฺฉํ หิริสฺสมปฺนฺนํ อฺจฺฉเฒํ ปตฺตคฺคเต ฐตํ ๑
หตฺถิกฺขนฺธโต โอรุยฺห ฐทฺธา ภาณฺเตติ จ พฺรฺฐวิ
ตสฺสํ ปตฺตํ คฺเคตฺวาน อฺจฺจํ ปตฺตคฺคยฺห ฐคฺคิโย ๑
ถณฺทิตเ ปตฺตํ ภาณฺทิตฺวา หสฺมาโน อปรกฺกมิ
รณฺโณ กิตฺวสฺสํสาหํ ปตฺตโต กิํ มํ ภาณฺชฺช ฐริสฺสํสิ ๑
ตสฺสํ กมฺมสฺสํ ฐรฺสฺสํ วิปาโก กฏฺโถ อหุ
ยํ ราชนปุตฺโต เวเทสิ นิชฺยมฺหิ สฺมปรปฺยโต ๑
ฌเพว จตฺตราสฺสํติ ฐสฺสํสาหิ นหฺุตานิ จ
ภุสฺสํ ทฺกฺขํ นิคฺจฺฉนฺนฺนํ นิชฺเว กตฺกิพฺพิสฺสํ ๑
อฺจฺจฺตฺวาโนมฺปิ จ ปจฺจจฺตฺถ นิกฺขฺชฺช ฐวามทฺกฺขิณ
อฺจฺจํ ปาโท ฐิโต ฐเว ฐิริ พฺาโต อปรจฺจิจ ๑

ยุ. ๓ จริตฺวาน ๑ ๒ อฺจฺฉเฒ ๑

พหุ นิ วสุตตหตุตตานิ	ปุตตานิ นหุตตานิ จ
ภุตฺ ทุชฺ ฌิคุฉุฉุฉุ	นิรเย กตติพิพิโส ๑
เชตาทิสฺ โช กชฺ ฌิ	อปรปทุชฺ ๒ โทสิ
ปรจุฉุฉุ ปรปคมมมค	อิสิ ฌาตฺ ๒ สฺ ๒
โส ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	เวทียคฺวา พหุทุชฺ
ชฺ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	เปโต ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
เอวมาทฺ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	อิสิ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ปรหาย อิสิ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	นิวาตม ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ทิวเชว ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	โย พุชฺ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
กายสุตฺ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒

ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๒

[๑๒๘] ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒	๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒

๒. ๑ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒

๓๒๘] เปตวตฤๅณัฏฐิ จตุตถสัฏฐ มหาวคฺคสัฏฐ นวมนั คฺคชาทกเปตวตฤๅ ๒๕๓

ตสัฎฐาหิ วจัน สัฎฐวา	ภิกขโว ปริภาสัฎฐั
ตสัฎฐ กมฺมุวิปาเกน	เปตโลถํ อิติ คโตติ ๑
อมิตฺโต มิตฺตวณฺเณน	โย เต อาสิ กุญฺโปก
กายสัฎฐเกทา ทุปรุเปญฺโฆ	ภินฺนุ เปจฺจ คตํ คโตติ ๑
ตสัฎฐวาหิ ปาปกมฺมุสัฎฐ	สัฎฐั คฺคิฉามิ มตฺถเก
โส จ ปรวิสัฎฐิ ปตฺโต	มเมว ปริวารโก ๑
ยิ ภทฺนเคหฺนนฺตณฺเณ	เอตํ เม โหตุ โภชนํ
อหฺมจฺ ไซ ยัหฺนามิ	เอตํ โส อปรุชัฎฐิติ ๑

คฺคชาทกเปตวตฤๅ อฏฺฐมนิ ๑

[๓๒๘] ๘ คฺคกฺกุปฺโต อุกฺคณฺตฺวา

กา นุ ทฺธิจฺจว ทฺธิจฺจติ	
นิสัฎฐิ ปาปกมฺมุตา	ภินฺนุ สทฺทฺยเส คฺคณฺติ ๑
อหิ ภทฺนเคหิ เปตฺมฺหิ	ทฺคฺคตา ยมโตกิกา
ปาปกมฺมุ ภริทฺวาน	เปตโลถํ อิติ คตาติ ๑
กั นุ กาเยน วาจา	มนสา ทฺคฺคณฺถิ กตํ
กิสัฎฐิ กมฺมุวิปาเกน	อิตํ ทฺคฺคณฺถิ นิคจฺจสัฎฐิติ ๑
อหุ อาวาสิโก มยฺหิ	อิสัฎฐิกิ กุณฺมจฺจริ
อชฺโฆสัฎฐิโก มยฺหิ ฆเร	กทฺริโย ปริภาสโก ๑
ตสัฎฐาหิ วจัน สัฎฐวา	ภิกขโว ปริภาสัฎฐั
ตสัฎฐ กมฺมุวิปาเกน	เปตโลถํ อิติ คตาติ ๑

ย. ๓ ภทฺนเค ๑ ๒ อชฺจฺฉาสัฎฐิโก ๑

อมิตุโต มิตุตวณเณน โย เต อาสี กุฎุปโก
 กายธัธ เกทา ทุปะปณเณ โภณู เปจจ คคิ คโตติ ฯ
 ศธเสวหา ปาปกมมธัธ ธัธเส ติจูจามี มตุถเก
 โส จ ปรวิตยัม ปตุโต มเมว ปรวารโก ฯ
 ยัม ภททเทहनนตตตเว เอคัม เม โหตุ โภชนัม
 อหจจ ไช ยัหนามิ เอคัม โส อปฐัธคัคิ ฯ

คตุชาทกปะตวตุถุ นวมัม ฯ

[๑๓๐] ๑๐ นคคา ทุพพณณรูปาถ กัธสา ธมนิสันจिता
 อุปะฐาสัธติกา กัธกา เก นุ ตุเมถ มารีธาติ ฯ
 มยัม ภททเต ปะตมहा ทุคคตา ยมโลกิกา
 ปาปกมมัม กวิตุวาน ปะตโลกัม อิตอ คตาคิ ฯ
 กั นุ กาเยน วาจา ย มนสา ทุกุกฏัม กตัม
 กิธัธ กมมวิปาเกน ปะตโลกัม อิตอ คตาคิ ฯ
 อนนจเชธั คิตุเกธั วิจินิมุทตมมาธกัม
 ธนุเคธั เทยยธมเมธั ทัมปัม นากมหมคคโน ฯ
 นทัม อูเปม คธิตา วิตุตกา ปรวิตตติ
 ฉายัม อูเปม อูณุหุ อาคโป ปรวิตตติ ฯ
 อคคิถนโนว โน วาโต ทนุโต อูปะวายติ
 เอคตจจ ภนุเต อรหาม อณนจจ ปาปกัม คโต ฯ
 อปัม โยชนานัม คจจนาม ฉาคา ออาหารคิทธิโน

แปดทนต์มี จตุทนต์มี มหาจตุทนต์

๑๓๑]

เขกาทนต์มี ปาฐติปุตแปดทนต์

๒๕๕

อตทฐา เยว นีวตตาม อโห โน อปฺปปัญฺณตทา ๑
 ฉาตา ปมฺจุฉิตา ภาเน ฐมียํ ปฏิสฺมุภิตา
 อุตฺตนา ปตฺติกราม อวฺกฺชฺชา ปตฺตามเส ๑
 เต จ คตฺเตว ปตฺติกา ฐมียํ ปฏิสฺมุภิตา
 อรํ ติสฺสณฺจ อฏฺเฐม อโห โน อปฺปปัญฺณตทา ๑
 เขตฺตณฺจ ภาเน อรฺหาม อณฺณณฺจ ปาปกํ คโต
 สฺนฺเตสฺสุ เทยฺยธมฺเมสฺสุ ทิปํ นากมฺหมตฺตโน ๑
 เต หิ ญฺห อโโต คนฺตฺวา โยนี ติทฺธาน มาหุสฺสี
 วทฺณญฺญ ติสฺสณฺปนฺนา กาหาม กุสฺสํ พหฺนุติ ๑

คณแปดทนต์ ทนต์มี ๑

[๑๓๑] ๑๑ ทิจฺฐา คยา นิริยา ติจฺจนฺโยนี
 เปตา อสฺรา วาปี มนุสฺสํเทวา
 สยฺมทฺทสฺ กมฺมวิปากมตฺตโน
 เนสฺสามี ตํ ปาฐติปุตฺตมกฺขตํ
 ตตฺถ คนฺตฺวา กุสฺสํ กโรหิ กมฺมมฺนุติ ๑
 อตฺถกาโมสี เม ยกฺข หิตกาโมสี เทวเต
 กโรมิ คฺขุหํ วจนํ คฺวมสฺสิ อจฺจโร เม ๑
 ทิจฺฐา มยา นิริยา ติจฺจนฺโยนี
 เปตา อสฺรา วาปี มนุสฺสํเทวา

๑. ย. อถ วาปี มนุสฺสา เทวา ๑

สยมทุทส กมุขวิปากมคฺคโน
 กาทามิ ปุณฺณานิ อนุปฺปกานีติ ฯ
 ปาฐติปฺปคฺคเปตวตถุ เอกาทสมี ฯ

[๓๓๒] ๑๒ อยญจ เต โปกฺขรณิ สฺรุมฺมา

สฺมา ๑ สฺปฺปตฺติตฺตา ๑ มโหทกา ๑
 สฺปฺปตฺติตฺตา ๑ ฆมรคณานุกิณฺณา
 กถิ คยา ตทฺธา อยิ มนฺณญฺวา ฯ
 อิทญจ เต อมฺพวนิ สฺรุมฺนิ
 สฺพุทฺทกฺกํ ฆารยติ ๑ ฌานิ
 สฺปฺปตฺติตฺตา ๑ ฆมรคณานุกิณฺณิ
 กถิ คยา ตทฺธมิตฺติ ๑ วิมานนฺติ ฯ

อมฺพปฏฺโถทกํ ยาคู ๒ สัจฺจญา ยํ มโนรมํ
 ๑ ฐิตาย ทินฺนทาเนน ๑ เตน เม อธิ ตพฺภคตฺติ ๑

สฺนุทฺธิจฺจิกํ ๑ เหว ๑ ปสฺสธ ๑ ทานสฺส
 ทมสฺส ๑ สยมสฺส ๑ วิปากํ
 ทาสี ๑ อหิ ๑ อยฺยกฺเตสฺส ๑ หุตฺวา
 สฺจฺฉิตฺตา ๑ โหมิ ๑ อคารสฺส ๑ อธิสฺสราติ ๑

อสํถํ ๑ สํถาทรูเพน ๑ บียรูเพน ๑ อปฺปียํ
 ๑ ทุกฺขํ ๑ สฺจฺฉิตฺส ๑ รูเพน ๑ ปมคฺคํ ๑ อติวคฺคตฺติ ๑

อมฺพวนเปตวตถุ ทฺวาทสมี ฯ

๑ สฺปฺปตฺติจฺจิตฺติ ๑ ๒ ย. ๒ สัจฺจญา ยามโนรมา ๑

เปตวคฤสถ์มี จตุคฤสถ์ มหาวคฤสถ์

๑๓๖]

โสฬสม์ สัตถุจิกฤษ์หส์สเปตวคฤ

๒๕๗

[๑๓๓]	๑๓ ยี่ ททาทิ น คํ โหติ	เทเถว ทานํ ทตฺวาน
	อฺภยํ ๑๑ ๑๑ ครติ อฺภยํ	เคน ทาเนน ศจฺฉติ
		ชาครถ มา ปมชฺชถาติ ๑

อกฺขรฺกฺขเปตวคฤ เตรธมฺ ๑

[๑๓๔]	๑๔ มยํ โภเค สํหริมห	สํเมเน วิสํเมเน ๑
	เต อญฺเฆ ปริภุชฺชนฺติ	มยํ ทฺกฺขสฺสํ ภาคินฺตี ๑

โภคสํหริเปตวคฤ จตุทฺทสํ ๑

[๑๓๕]	๑๕ สฺถุจํ วสฺสสํหส์สํ	ปริบุญฺณานํ สํพฺพโส
	นิรเย ปจฺจมานานํ	กทา อนฺโต ภวิสฺสติ ๑
	นตฺถิ อนฺโต กฺโต อนฺโต	น อนฺโต ปฏฺธิสฺสติ
	คธา หิ ปกคํ ปาปํ	มม คฺยฺหณฺจ มารีสํ ๑
	ทฺชฺชํวิคํ ชิวฺมฺห	เย สํนฺเต น ททฺมฺหเส
	สํนฺเตสฺสุ เทยฺยธฺมฺเมสฺสุ	ทํปํ นากมฺหมคฺคโน ๑
	โส หิ นฺนํ อิตฺถ คณฺตฺวา	โยนํ สทฺธาน มานุสฺสํ
	วทณฺณํ สํสํมปฺนโน	กาหามิ กุสฺสํ พหฺนฺติ ๑

เสฏฺฐิปฺคฺตเปตวคฤ ปณฺณรธมฺ ๑

[๑๓๖]	๑๖ กิณฺนุ อุมฺมคฺรฺไปว	มิโค ภนฺโตว ธาวสฺสิ
	นิสฺสํยํ ปาปกมฺมํ	กิณฺนุ สทฺทฺยเส คฺคฺนฺติ ๑

๑ ม. ธาวสสิ ทานํ ๑

อหิ ภนฺเต เปโตมุหิ	ทุกฺคโคโต ยมโตถิโก
ปาปกมฺมํ กวิตุวาน	เปตโตถํ อีโต คโคโต ๑
สัจฺจํ กุญฺจสฺสหฺสฺสํ	ปริปฺปนฺณานิ สฺพพโส
สฺสํ มยฺหิ นิปตฺนฺติ	เต ภินฺทฺนฺติ ๑ มตฺถกนฺติ ๑
ภินฺนุ กายเณ วาจา	มนสา ทฺถกฺกํ กตํ
ภิสฺสํ กมฺมวิปาเกน	เปตโตถํ อีโต คโคติ ๑
สัจฺจํ กุญฺจสฺสหฺสฺสํ	ปริปฺปนฺณานิ สฺพพโส
สฺสํ คฺคฺยฺหิ นิปตฺนฺติ	เต ภินฺทฺนฺติ ๑ มตฺถกนฺติ ๑
อถทฺทฺสํ สฺมพฺทฺธํ	สฺเนคฺคํ ภาวิตฺนฺทฺริยํ
นิตฺถนํ รุกฺขมตฺถํ	ฉายนนฺตํ อกฺโขภยํ ๑
สํติคฺคกปฺปหาเรน	โน ภินฺทิสฺสํ คสฺสํ มตฺถกํ
คสฺสํ กมฺมวิปาเกน	อิตํ ทฺถกฺกํ นิคจฺฉติ ๑
สัจฺจํ กุญฺจสฺสหฺสฺสํ	ปริปฺปนฺณานิ สฺพพโส
สฺสํ มยฺหิ นิปตฺนฺติ	เต ภินฺทฺนฺติ ๑ มตฺถกนฺติ ๑
ธมฺเมเน เต กาวฺริสํ	
สัจฺจํ กุญฺจสฺสหฺสฺสํ	ปริปฺปนฺณานิ สฺพพโส
สฺสํ คฺคฺยฺหิ นิปตฺนฺติ	เต ภินฺทฺนฺติ ๑ มตฺถกนฺติ ๑

สัจฺจิกุญฺจสฺสหฺสฺสเปตวคฤ โสฬสํ ๑

ย. ๓ โว ๑ ๒ มยฺหิ ๑

เปตวคฤสุมี จตุคฤสุต มหาวคฤสุต

ได้พสน์ สัจจิกุฏฐตหตฺสเปตวคฤ

คฤสุทุทาน

อมุพตฺทขโร เสวีสุตโก จ มิงฺคโต เรวตี อุกฺกุชทาโก
 เทวคฺคุมารว เทวคฺคฺกุโฆชนา ปาฐติโปกฺขรณิ จ
 อกฺขโต โภคสฺหรวา เสฏฺฐิจิปฺคฺคา สัจฺจิกุฏฐตฺหตฺสณิ
 วคฺคโต เตน ปวฺจจคฺคิติ ๑

มหาวคฺคโต จตุคฺคโต ๑

เปตวคฤ สมคตฺ ๑

๑ ย. อิทํ อุกุทานํ น ทิสฺสตี ๑

สุตฺตฺนุตฺตปิฎกเก ชุทฺตฺกนิกายสุตฺต เถรคาถา

นโม คตฺตํ ภาวโต อรหโต สํมาสัมพุทฺธสุตฺต ๑

[๓๓๗] สํหานํ นทฺนุทานํ ทาจันํ คิริคพฺภเว
 สุนฺนาถ ภาวิตฺตฺนุทานํ คาถา ๑ อตฺตฺนุปนายนิกา
 ยถานามา ยถาโคตฺตฺตา ยถารมฺมวิหารินอ
 ยถาริมฺมุตฺตา สํปฺปญฺญา วิหริสฺสุ อตฺตฺนุทิตา
 ตตฺถ ตตฺถ วิปฺลสฺสิตฺตฺวา มุสฺสิตฺตฺวา อจฺจุทํ ปทํ
 กตฺตํ ปจฺจเวกฺขนฺตฺตา อิมมตฺถํ อภาสิตฺตํ ๑

เอกนิปาโต

เถรคาถาย เอกนิปาตสุตฺต ปจฺจิมวคฺโค

[๓๓๘] ๑ ฉนฺนา เม กุญฺญิกา สฺซฺวานิวดาธา วสุตฺต เทว ยถาสฺซํ
 จิตฺตํ เม สฺซํมาหิตํ วิมฺมุตฺตํ อาตานิ วิหารามิ วสุตฺต เทวาติ๑
 อิตฺถํ สฺซํ อายสฺสมา สฺซํภูติ เถโร คากํ อภาสิตฺตฺถาติ ๑

[๓๓๙] ๒ อฺปฺลสฺสนุโต อฺปฺรโต มนฺตภาณํ ๑ อตฺตฺนุทโต
 รุณาติ ปาปเก รมฺเม ทุมปคฺคํ มาตฺตฺโคติ ๑
 อิตฺถํ สฺซํ อายสฺสมา มหาโกฏฺฐิจิโต เถโร คากํ อภาสิตฺตฺถ ๑

๑ ย. อตฺตฺนุปนายนิกา ๑

[๑๔๐] ๓ ปณฺณํ อิมํ ปสุตฺตํ คถาคคานํ
 อคฺคิ ยถา ปชฺชติโต นิสฺสเว
 อาโตถทา จกฺขุททา ภวนฺติ
 เย อากคานํ วิชยนฺติ กงฺขณฺติ ฯ

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา กงฺขาเววโต เถโร คากํ อภาสิตฺถํ ฯ

[๑๔๑] ๔ สํพุทฺธิเรว สฺมาเสถ ปณฺณํ เทหคฺคทสฺสสิภิ
 อคฺคํ มหนฺตํ คมภีรํ ทุทฺทสํ นิปฺพนํ อณฺํ
 ธีรํ สมนฺธิจฺจนฺติ อปฺปมคฺคตา วิจกฺขณฺนาติ ฯ

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา ปฺนฺโน มนฺตานิปฺปคฺคโต เถโร คากํ อภาสิตฺถํ ฯ

[๑๔๒] ๕ โย ทุทฺทมโย ทเมน ทนฺโต
 ทพฺโพ สฺนคฺคฺสโต วิตฺติณฺณกงฺโฆ
 วิชฺสิตาวิ อเปคเภาโร หิ
 ทพฺโพ โส ปรีนิพฺพุโต จิตฺคฺคตฺติ ฯ

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา ทพฺโพ เถโร คากํ อภาสิตฺถํ ฯ

[๑๔๓] ๖ โย สฺตฺวนํ อฺปาคา ภิกฺขุ
 เอโก สฺนคฺคฺสโต สฺมาหิตคฺคโต
 วิชฺสิตาวิ อเปคโตมหํโส
 รกฺขํ กายคคาสฺสํ ธีตฺติมาติ ฯ

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา สฺตฺวนนฺโย เถโร ฯ

๑ ย. นิสฺสเว ฯ นิสฺสเวติปิ ฯ

[๑๔๔] ๗ โย ปานุที มจจุรราชสัจส เสนัน
 นพเสศุว สัจจพุต มโหไซ
 วิชิตาวิ อเปตเทรว ไห
 ทนุโต โส ปรีนิพพุโต จิตตโตติ ฯ
 อิตถัน สัจจ อายสุมมา ภตติโย เถโร ฯ

[๑๔๕] ๘ โย ทุททมโย ทเมน ทนุโต
 ธีโร สนตฺตโต วิตินฺณกฺโข
 วิชิตาวิ อเปตโตมโหไซ
 วัตตราโต ปรีนิพพุโต จิตตโตติ ฯ
 วโร เถโร ฯ

[๑๔๖] ๙ สัจจาคคิ นาคคิ นยิทํ ทุมฺมนฺติ ตํ มม
 ปวิภคฺเตสฺสิ ฐมฺเมสฺสิ ยํ เสฏฺฐจํ ตทฺฐปาคมฺนิติ ฯ
 ปิตินฺทวฺจฺโณ เถโร ฯ

[๑๔๗] ๑๐ วิหริ อเปกฺขํ อิท วา หุํ วา
 โย เวทฺฐุ สนตฺตโต ยตฺตโต
 สพฺเพสฺสุ ฐมฺเมสฺสุ ออนุปตฺตโต
 โถกสฺส ชณฺเณว อุกฺกยพฺพยณฺจาทิ ฯ
 ปณฺณมาโส เถโร ฯ

ย. ๑ วโร ฯ ๒ วโร โส ฯ ๓ สัจจิกฺเตสฺสุ ฯ ๔ สมิโต ฯ

อุทฺททานิ

สุกฺฤติ โทฏฺฐิตโต เถโร กงฺขาวเรวตปฺนุณฺณโก^๑
 มนฺตานิปฺตุโต ทพฺโพ ๑ สัตฺตวณฺโณ ๑ ภาตฺตโย
 วโร ปิตฺติทวฺจฺโณ ๑ ปฺนุณฺณมาโส ตโมนฺุโทติ ๑
 วคฺโค ปจฺโม ๑

เถรคาถาย เอกนิပါတสูตร ทุติยวคฺโค

[๓๔๘] ๑ ปามชฺชชพฺพุโต ภิกฺขุ ชมฺเม พุทฺธปฺปเวทิตะ
 อธิคจฺเจ ปทํ สฺนุตํ สงฺขารุปฺสํ สฺขนฺุติ ๑
 จุพฺพวจฺโณ^๒ เถโร ๑

[๓๔๙] ๒ ปณฺเฑาพฺถํ สัตฺตวคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 สฺมาหิตโต ฉานรโต สฺตฺมา
 ยทคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค โภชนํ ภาตฺตมาโน
 กงฺเขตฺติ^๓ กาดํ อธิ วัตฺตราโคติ ๑
 มหาทวฺจฺโณ^๔ เถโร ๑

[๓๕๐] ๓ นิตฺตพฺภวณฺณนา รุจฺจรา สัตฺตวารี สฺจฺจินฺุชฺชรา
 อิทฺทโคปภสฺสณฺณนา เต เสตฺตา รมยฺนฺุติ มนฺุติ ๑
 วนวจฺโณ เถโร ๑

[๓๕๑] ๔ อฺปชฺชฌาโย มํ อวจาสี อิตฺโต คจฺจามิ สัตฺตว

๑. กงฺขาวเรวตสฺสพฺพุโต ๑ ๒. จุพฺพทวฺจฺโณ ๑ ๓. กงฺเขต ๑
 ๔. มหาทวฺจฺโณ ๑

คาเม เม วสฺติ กาโย อรณฺณํ เม คโค มโน
 เสดมานโกปปี คจฺจนามิ นคฺคิ สฺงฺโค วิชานคฺคินฺติ ฯ
 วนวจฺจสุตฺต เถรสฺส สํามณฺเวยโร ฯ

[๑๕๒] ๕ ปณฺจ ฉินฺนเท ปณฺจ ชฺเห ปณฺจ จุคฺคริ ภาวเย
 ปณฺจสฺงฺคาติโค ภิกฺขุ โยชคฺคินฺนคฺคิ วุจฺจคฺคิ ฯ
 กุณฺฑทฺธาโน เถโร ฯ

[๑๕๓] ๖ ยถาปปี ภาโท อชฌนฺโณ นงฺคตาวคฺคินฺนํ สึชฺฐิ
 คจฺจนคฺคิ อปฺปกสฺสิเรน เขวํ รคฺคินฺทิวา มม
 คจฺจนคฺคิ อปฺปกสฺสิเรน สฺสฺเช ตทฺเช นีรามีเสติ ฯ
 เพตฺตฺตฺตฺสฺสํ เถโร ฯ

[๑๕๔] ๗ มิทฺฐิ ยทา โหติ มหคฺคฺฆสฺสํ จ
 นิทฺททายิตา สํปฺปวิวคฺคตฺสํ
 มหาจฺจราโหว นีวาปฺปจฺจโส
 ปุณฺปุณฺนํ คพฺภมฺมุเปติ มนฺโทติ ฯ
 ทาสโก เถโร ฯ

[๑๕๕] ๘ อหึ พุทฺธสุตฺต ทายาโท ภิกฺขุ เภสฺสกพาวเน
 เกวถํ อจฺจสิสฺสณฺณาย อณฺวิ ปจฺจวิ อิมํ
 มณฺเวยหึ กามราคํ โส จิปฺปเมว ปหึยฺสฺสํ ฯ
 สึงฺคตบิิตา เถโร ฯ

[๑๕๖] ๙ อุกกํ หิ นยฺนคฺคิ เนตฺตคฺคา อจฺจการา นมยฺนคฺคิ เตะชนํ

ทาร์ นมยนฺติ ตจฺจนฺตา อตุตฺตานิ ทมยนฺติ สุปฺพุตฺตาคิ ๑
 กุโฬ เถโร ๑

[๑๕๗] ๑๐ มรณ เม ภยํ นคฺคิ นิกนฺตี นคฺคิ ชีวเต
 สนฺเทหํ นิกฺขิเปตฺถสฺมา สมนุชฺชาโน ปตฺติสฺสโตติ ๑
 อชิโต เถโร ๑

อุทฺททานํ

จฺหวจฺจฺโฆ มหาจฺจฺโฆ จฺหวจฺจฺโฆ ๑ สํวโก
 กุณฺนทฺธาโน ๑ เพตฺตฺตฺติ ทาสโก ๑ ตโต ปรี
 สิงฺกาคตฺตฺติโก เถโร กุโฬ ๑ อชิโต ทสฺมาติ ๑
 วคฺโค ทฺตฺติโย ๑

เถรคาถาย เอกนิပါတสูตร ตติยวคฺโค

[๑๕๘] ๑ นาทํ ภยสฺสํ ภายามิ สคฺคฺคา โน อมตสฺสํ โทจฺจิโท
 ยคฺคฺคา ภยํ นาวตฺติจฺจฺติ เตน มคฺเคน วชฺนฺติภิกฺขุจฺจฺจฺติ ๑
 นิโคโรโร เถโร ๑

[๑๕๙] ๒ นีตา สุกฺควา สิจฺฉิโน โมรา การวีย^๑ อภินทฺนฺติ
 เต สํตฺวาตฺกถิตา สุกฺคํ ฌาน^๒ นิโพเธนฺตฺติ
 จิตฺตโก เถโร ๑

๑ ย. การวีย ๑ ๒ ฌาย ๑

[๑๖๐] ๓ อหิ โช เวพฺพคฺคฺมฺพสุตฺตํ ภูทฺตฺวาน มชฺฐปายาสํ
 ปทกฺขิณฺณํ สมนฺตฺตฺนุโค ชนฺธานํ อุตฺตยพฺพยํ
 สํานํ ปฏฺฐิมิสฺสํสามิ วิเวกมณฺพฺรหฺนฺนุติ ๑
 โคธํโส เถโร ๑

[๑๖๑] ๔ อนฺนุวสุตฺตโก ปพฺพชฺชิตฺโต ปสฺสํ ชมฺมสุตฺตฺตมฺมตํ
 คิสุตฺตํ วิชฺชชา อนฺนปฺปตฺตคา กตํ พุทฺธสุตฺตํ สํวสนฺนุติ ๑
 สุตฺตฺนุโร เถโร ๑

[๑๖๒] ๕ โยภาสฺสชาตํ ผลกํ จิตฺตํ ยสุตฺตํ อภินฺนุหฺโส
 ตาทิสํ ภิกฺขุมาตฺตฺชช กณฺหนทฺทกฺขํ นิคฺคจฺฉตฺตํ ๑
 นนฺทโย เถโร ๑

[๑๖๓] ๖ สุตฺตฺวา สุภาสิตํ วาจํ พุทฺธสุตฺตํทิจฺจพฺพนฺนุโน
 ปจฺจพฺพยารฺหิ หิ นิปฺพณฺณํ วาดคฺคํ อสุตฺตนา ยถาคิ ๑
 อภโย เถโร ๑

[๑๖๔] ๗ ทพฺพิ กุสํ ปโยฏฺกิตํ อุตฺตํว มุชฺชปพฺพชํ
 อุตฺตํ ปนฺนุทิสฺสํสามิ วิเวกมณฺพฺรหฺนฺนุติ ๑
 โถมสฺสทฺกฺคิโย เถโร ๑

[๑๖๕] ๘ กจฺจจิ โน วตฺตปสฺสโค กจฺจจิ โน ภูตฺตนาเรโค
 กจฺจจิ สฺสํมยํ คนฺธํ คฺควํ วาสิ เนตฺวา ปชชาติ ๑
 ชมฺพคฺคามิกปฺปตฺตโค เถโร ๑

[๑๖๖] ๙ สมนฺนุณฺนยมตฺตฺตฺตานํ อุตฺตํกาโรว เตชนํ

จิตฺตํ อชฺฐํ กิริยวาทนํ อวิชฺชํ ภินฺทํ หาริตาคิ ๑
หาริตโค เถโร ๑

[๑๖๗] ๑๐ อปาเช เม สมนุปนฺเน สติ เม อุปฺปชฺชถ
อปาโช เม สมนุปนฺโน กาโต เม นฺนปฺมชฺชชฺชิตฺตุนฺติ ๑
อชฺชิตฺตโย เถโร ๑

อชฺชิตานํ

นิโคโร จิตฺตโก เถโร โคธํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
นนฺทโย อภโย เถโร เถโร โดมสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
ชฺชํพุกามิกปฺคฺโค จ หาริตโค อชฺชิตฺตโย อชฺชิตฺติ ๑
วคฺโค คคฺติโย ๑

เถรคาถาย เอนิปาทสูตร จตุตถวรรคโค

[๑๖๘] ๑ อชฺฐํ ๑ อชฺฐํ ๑ อชฺฐํ ๑ อชฺฐํ ๑
นาโค สํ
คหุรฺตฺตริโย เถโร ๒ ๑

[๑๖๘] ๒ อชฺฐํ ๒ อชฺฐํ ๒ อชฺฐํ ๒ อชฺฐํ ๒
นิรามิตํ ปรมํ สํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
สํ
สํ

ย. ๑ ฉินฺท ๑ ๒ คหุรฺตฺตริโย ภิกฺขุ ๑

[๑๗๐] ๓ ยถาบี เอกปฺกฺคฺตฺตฺมึ บียฺตฺมึ กุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เหวํ สฺพฺเพสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส สฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพฺพ
 โสฺปาโก เถโร ฯ

[๑๗๑] ๔ อนาสฺน
 คามา อรณฺณมาคมฺม คโต เคหํ อฺปาวิธึ
 คโต อฺจฺจาย ปกฺกามึ อนามนฺเตตฺตฺวา โปสิโยติ ฯ
 โปสิโย เถโร ฯ

[๑๗๒] ๕ สฺขํ สฺขตฺโต ธมฺเม ตทาจรํ
 กิตฺติณฺจ ปปฺโปติ ยสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 โย อริยมชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช อฺจฺจํ
 ภาเวติ มคฺคํ อมตฺตฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สํมณฺณกาณิ เถโร ฯ

[๑๗๓] ๖ สํชฺชํ สฺกํ สํชฺชํ จริตํ
 สํชฺชํ สฺทา อนิเกตฺตฺวิหาโร
 อตฺตปฺจฺจณฺนํ ปทกฺขิณฺณกมฺมํ
 เขตํ สํมณฺณณํ อภิณฺณณฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน
 กุมฺมาปฺคฺคฺโต เถโร ฯ

[๑๗๔] ๗ นานาชนปทํ ยนฺติ วิจรนฺตฺวา อสฺสณฺณตา
 สํมาริณฺจ วิราเชนฺติ กิํสุ รชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช
 ตสฺสมา วิเนยฺย สํรามภึ ณาเยยฺย อปฺรฺกฺขฺชฺชฺช
 กุมฺมาปฺคฺคฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 สฺหายโก เถโร ฯ

[๑๗๕] ๘ โย อิทุธิยา สรรภุ อฏฐเปลี
 คอมนุปติ โส อสโต อเนโซ
 ตัม สัพพสงฺคาตคตัม มหามุนี
 เทวา นมสฺสงฺนติ ภวสฺส ปารคฺคุนฺติ ฯ
 คอมนุปติ เถโร ฯ

[๑๗๖] ๙ สคฺคิตฺติยา วีย โอมฏฺโจะ ทฺยฺหฺมาเนว มคฺคเก
 กามราคปฺปหานาย สโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเชติ ฯ
 ติสฺโส เถโร ฯ

[๑๗๗] ๑๐ สคฺคิตฺติยา วีย โอมฏฺโจะ ทฺยฺหฺมาเนว มคฺคเก
 ภวราคปฺปหานาย สโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเชติ ฯ
 วฑฺฒมาโน เถโร ฯ
 อุกฺคฺคานํ

คหฺรตฺตริโย^๑ สุปฺปโย โสปาโก ๑ โปสีโย ๑
 สํมณฺณกานิ กุมาปฺคฺคโต กุมาปฺคฺคตฺสหายโก
 คอมนุปติ ติสฺสคฺคฺคเถโร วฑฺฒมาโน มหายโสติ ฯ
 วคฺคโค จคฺคฺคโต ฯ

เถรคาถาย เอกนิพนธ์ ปณฺจมวคฺโค

[๓๗๘] ๑ วิกรมบุตฺตนิ วิชฺชุตฺตา
 เวการสฺส ๑ ปณฺทวสฺส ๑
 นคฺคิวกโร ๑ ฉายตี
 ปุคฺโค อปฺปฏิมสฺส ตาทินฺติ ๑
 สิริวทฺโฆ เถโร ๑

[๓๗๙] ๒ ทเต อฺปฺทเต สฺสฺสฺสฺส ๑ หตา อฺปฺทตา สฺสฺสฺสฺส
 ปตฺติสฺสฺสติกา นุ ๒ วิหฺรต อคฺคโต โววตฺตวิย ๒ เวธฺยคฺคตี ๑
 อทฺริวณฺโณ เถโร ๑

[๓๘๐] ๓ สฺมฺมฺมฺมฺมฺม สฺมฺมฺมฺมฺมฺม สฺมฺมฺมฺมฺมฺม สฺมฺมฺมฺมฺมฺม สฺมฺมฺมฺมฺม
 อตฺตํมฺม มฺยา นนฺตํมฺม มฺยา อฺปฺททฺทฺทฺทํมฺม มฺยา ๑
 ยทฺธิมฺม อธิมฺม อธิมฺม อถ วาปี อถมฺม อถมฺม
 ฉาย สฺมฺมฺมฺมฺม ฉาย สฺมฺมฺมฺมฺม อปฺปมคฺโค วิหฺร สฺมฺมฺมฺมฺม
 สฺมฺมฺมฺมฺม เถโร ๑

[๓๘๑] ๔ มตฺตํ วา อมฺมฺม ไรทฺตนิ โย วา สฺมฺมฺม น ทิสฺสฺสตี
 สฺมฺมฺมฺมฺม มํ อมฺมฺม ทิสฺสฺสตี กสฺมฺมา มํ อมฺมฺม ไรทฺตตี ๑
 สฺมฺมฺม เถโร ๑

[๓๘๒] ๕ ยถาปี ภาทฺโท อชฺชณฺโณ อตฺตควา ปตฺติทฺจฺจตี

๑ ย. อิม ปาจา น ทิสฺสฺสตี ๑ ๒ เวธฺยคฺคตี ๑

เฮวํ ทสฺสุตฺตมฺปนฺนํ สํมาสมฺพุทฺธสํวกฺกนฺติ ฯ
รมณฺเญวฺหารี เถโร ฯ

[๑๘๓] ๖ สทฺธชยาหํ ปพฺพุชฺชโค อคารสุมฺมา อนคาริยํ
สฺติ ปณฺณวฺา จ เม วุฑฺฒวฺา จิตฺตคณฺจ สุตฺตมาหิํ ฯ
กามํ กรสฺสุ รุปรานิ เหนว มํ พุยฺยาธยิสฺสุสฺสึติ ฯ
สฺมิทฺธิ เถโร ฯ

[๑๘๔] ๗ นโม เต พุทฺธวํรตฺถุ วิปฺปมฺตฺโตสฺสิ สพฺพิ
ตฺยฺหาปทาเน วิหริ วิหฺรามิ อนาสวฺโถติ ฯ
อฺชฺชโย เถโร ฯ

[๑๘๕] ๘ ยโต อหํ ปพฺพุชฺชโค อคารสุมฺมา อนคาริยํ
นาภิชานามิ สงฺกปฺปํ อนริยํ โทสฺสํหิตนฺติ ฯ
สณฺชโย เถโร ฯ

[๑๘๖] ๙ วิหวิหาภินฺทิตฺเต สิปฺปํกามิรฺุเทหิ จ
น เม ตํ ฆนฺทติ จิตฺตํ เอกคฺคํ นีรตฺตี หิ เมติ ฯ
รามณฺเญยฺโย เถโร ฯ

[๑๘๗] ๑๐ ธรรมณฺเญวํ สิจฺจติ วาติ มาตฺุโต วิชฺชชฺฐตา จรติ นภ
อฺปฺสํมมฺนฺติ วิตฺถกฺกา จิตฺตํ สุตฺตมาหิํ มมฺนฺติ ฯ
วิมฺโถ เถโร ฯ

อฺทฺททานํ
สฺริวทฺโฒ เววโค เถโร ชฺทริจฺฉนฺนโย สุมฺงฺกโค

ยฺ. ๑ เอกคฺคนฺีรคฺคํ ฯ ๒ ธรรมณฺเญวํ จ ฯ ๓ มมาติ ฯ

ถานุ รมณียวิหารี ๑ ตั้งมิตฺติ ชุชฺชยสณฺชโย
รามณฺยโย โส เถโร วิมโต ๑ รมณฺชโหติ" ๑
วคฺโค ปณฺจโม ๑

เถรคาถาย เอกนิปาตตั้ง ฉฏฺจวคฺโค

[๓๘๘] ๑ วตั้งติ เทโว ยถา ตั้งคํ ฌนฺนา เม ฎฺฐิกา ตั้งชา นินฺวาตา
จิตฺตํ ตั้งสมาหิตตฺตํ มยฺหํ อถ เจ ปตฺถยสฺสิ ปวตั้งสฺ เทวาทิ ๑
โคธิโก เถโร ๑

[๓๘๙] ๒ วตั้งติ เทโว ยถา ตั้งคํ ฌนฺนา เม ฎฺฐิกา ตั้งชา นินฺวาตา
จิตฺตํ ตั้งสมาหิตตฺตํ มยฺหํ อถ เจ ปตฺถยสฺสิ ปวตั้งสฺ เทวาทิ ๑
ตั้งพาหุ เถโร ๑

[๓๙๐] ๓ วตั้งติ เทโว ยถา ตั้งคํ ฌนฺนา เม ฎฺฐิกา ตั้งชา นินฺวาตา
ตตั้ง วิหฺรามิ อปฺปมคฺโค อถ เจ ปตฺถยสฺสิ ปวตั้งสฺ เทวาทิ ๑
วตฺถิโย เถโร ๑

[๓๙๑] ๔ วตั้งติ เทโว ยถา ตั้งคํ ฌนฺนา เม-ฎฺฐิกา ตั้งชา นินฺวาตา
ตตั้ง วิหฺรามิ อตฺถิโย อถ เจ ปตฺถยสฺสิ ปวตั้งสฺ เทวาทิ ๑
อฺตฺถิโย เถโร ๑

ย. ๓ รมณฺชโยติ ๑ ๒ กาเย ๑

- [๑๘๒] ๕ ชาตฺหุทิกฺกุฏิกํ กตฺวา โอคยฺห อฆฺชนาวณํ
 คิสุสํ วิชฺชชา อหุปรคฺคา กตํ พุทฺธสฺสํ สํสํนฺนํ ๑
 อฆฺชนาวนโย เถโร ๑
- [๑๘๓] ๖ โโก กุฏิกายํ ภิกฺขุ กุฏิกายํ วิตฺตราโค สฺสํมาหิตฺติคฺโค ๑
 เขวํ ชานาหิ อวฺสุสํ อโมฆา เต กุฏิกา กตาคิ ๑
 กุฏิวិหารํ เถโร ๑
- [๑๘๔] ๗ อยมมาหุ ปุราณิยา กุฏิกา อฆฺณํ ปตฺถยเสถ นวํ กุฏี
 ชาสํ กุฏิยา วิราชย ทฺถชา ภิกฺขุ ปุณฺ นวา กุฏีติ ๑
 กุฏิวิหารํ เถโร ๑
- [๑๘๕] ๘ รมณฺเฑยา เม กุฏิกา สฺทฺธาเทยฺยา มโนรมา
 น เม อคฺโค กุมารํหิ เยสํ อคฺโค ทฺทํคจฺจณนาริโยติ ๑
 รมณฺเฑยกุฏิกอ เถโร ๑
- [๑๘๖] ๙ สฺทฺชಾಯาหํ ปพฺพชฺชิตฺโต อรณฺญเณ เม กุฏิกา กตา
 อหุปรคฺโค จ อคาบิ สมนุชานอ ปตฺติสฺสโตติ ๑
 โถสฺสุตฺตวิหารํ เถโร ๑
- [๑๘๗] ๑๐ เต เม ชิชฺณิสฺสํ สํกปฺปา ยทฺถโก ปาวิสฺสํ กุฏี
 วิชฺชชาวิมฺมุคฺคิ ปจฺเจสฺสํ มานานุสฺยมฺมุชฺชนนฺติ ๑
 สิวสฺสํ เถโร ๑

๑ ข. กุฏี ๑

อุทฺทธานิ

โคธโก จ สุปาหุ จ วตฺติโย อุตฺติโย อิติ
 อณฺเษนาอนิโย เถโร ทฺเว กุฎฺฐิวิหารินो
 รมณียกุฎฺฐโก เถโร โภสฺสฺสวฺหยสฺสวฺลิตฺติ ฯ
 วคฺโค ฉฺชฺโช ฯ

เถรคาถาย เอกนิปาตสัจจ สทฺตมวคฺโค

[๓๘๘] ๑ ปสฺสตี ปสฺสโส ปสฺสนฺตํ อปสฺสฺสนฺตมฺจ ปสฺสตี
 อปสฺสฺสนฺโต อปสฺสฺสนฺตํ ปสฺสฺสนฺตมฺจ น ปสฺสฺสตีติ ฯ
 วปโป เถโร ฯ

[๓๘๘] ๒ เอกกา มยํ อรณฺเณ วิหราม
 อปวิทฺธํ ว วนฺตฺมึ ทารุกํ
 ศสฺส เม พหฺกา ปิทยนฺติ
 เทรยิกา วีย สคฺคคามินนฺติ ฯ
 วชฺชิปฺตฺตโก เถโร ฯ

[๒๐๐] ๓ จุตา ปตฺนฺติ ปติตา ทิฑฺธา จ ปฺนฺราคตา
 กตฺติจํ ปรตฺมมํ สฺวเนนฺนฺวาคํ สฺวนฺติ ฯ
 ปกฺโข เถโร ฯ

[๒๐๑] ๔ ทุมฺวฺหยา อฺปฺปฺนฺโน ชาโต ปณฺทฺรเกตฺตนา

เกตุหา เกตุนา เยว มหาเกตุํ ปริสยீติ ฯ
 วิมตโกณฑญโย เถโร ฯ

[๒๐๒] ๕ อุกุเขปฏวจฺจสฺส สงฺกตฺติคํ พุทฺธิ วสฺเสหิ
 คํ ภาสฺติ คหฺนฺจฺจํ สุนฺธิโน อุกุพารปาโมชฺชโรติ ฯ
 อุกุเขปฏวจฺจโณ เถโร ฯ

[๒๐๓] ๖ อนุสํสาสิ มหาวีโร สพุพฺพมฺมาน ปารคฺค
 ตสฺสํสาหิ ฐมฺมํ สุตฺตฺวาน วิหาสิ สฺนฺติเก รโต
 ติสฺสํโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สํสฺนฺนฺติ ฯ
 เมฆิโย เถโร ฯ

[๒๐๔] ๗ กิเลสํ ฌาบีตา มยฺหิ ภวา สพุเพ สฺมฺมฺหตา
 วิกฺขิโณ ชาติสฺสํสาโร นคฺคิทานิ ปฺนพฺภวโติ ฯ
 เขกธมฺมสฺวณิโย เถโร ฯ

[๒๐๕] ๘ อธิเจตโส อปฺปมชฺชโต มฺุโน โมนปฺเภสุ สิกฺขโต
 สํสํสา น ภวฺนฺติ ตาทิโน อฺปฺสํนฺตสฺส สํทา สํคิํมฺโคติ ฯ
 เขกทานิโย เถโร ฯ

[๒๐๖] ๙ สุตฺตฺวาน ฐมฺมํ มหโต มหารตฺติ
 สพุพฺพญฺจคฺคณฺณวเรณ เทสฺสํ
 มคฺคํ ปปชฺชํ อมตสฺส ปตฺติยา
 สํโยคกฺเขมสฺส ปถสฺส โกวโทติ ฯ
 ฉนฺโน เถโร ฯ

[๒๐๗] ๑๐ สัตฺตเมว อธิร อคฺคํ ปณฺณวา ปน อุตฺตโม
 มนุสฺสํเสตฺถ ๑ เทเวตฺถ สัตฺตปณฺณาณโต ชยนุติ ๑
 ปุณฺโณ เถโร ๑

อุทฺตทานํ

วปฺโป ๑ วชฺชิปฺปโต ๑ ปกฺโข วิมตฺตโกณฺทณฺโฆ
 อุกฺกเชปกฏฺฐวฺจฺโจ ๑ เมชฺชโย เอกธมฺมิโก
 เอกุทฺตานียณฺโหน ๑ ปุณฺณคฺคฺเคโร มหพฺพโตติ ๑
 วคฺโค สตฺตโม ๑

เถรคาถาย เอกนิปาทสุตฺตํ อฏฺฐจํวคฺโค

[๒๐๘] ๑ สุตฺตํชฺชนิปุณฺนคฺคฺทสฺสํ
 มคฺคิภูตฺเตน นินฺวาตวคฺคฺคินา
 สํเสตฺถวิคฺคฺคฺทสฺสํ
 นิพฺพานํ น หิ เตน ทุตฺตกนฺนุติ ๑
 วจฺจปาโต เถโร ๑

[๒๐๘] ๒ ยถา กตฺถโร สุตฺตํ วชฺชมคฺคฺโค
 ทุณฺณิกฺขสฺสํ โหติ ปสาชชาโต
 เอวํ อหํ ภวียายานํคฺตาย

๑ ย. ทุณฺณิกฺขโม ๑

อนุมณฺเณ มํ ปพฺพชฺชิตฺตมฺหิทานํติ ฯ

อาคฺโข เถโร ฯ

[๒๓๐] ๓ ชินฺนณฺเณจ ทิสฺวา ทฺถชิตฺตณฺเณจ พยาริคํ

มคณฺเณจ ทิสฺวา คตฺตมายฺสํชฺชยํ

คโต อหํ นิกฺขมิมฺหฺน ปพฺพชฺชํ

ปรฺหฺวย กามานิ มโนรมานํติ ฯ

มาณโว เถโร ฯ

[๒๓๑] ๔ กามณฺโฑจ พฺยาปาทิ ถินมิตฺตณฺเณจ ภิกฺขุโน

อฺทฺตจฺจํ วิจิจฺจนา จ สํพฺโสถ น วิชฺชตฺตี ฯ

สุยामโน เถโร ฯ

[๒๓๒] ๕ สํว สํวหิตาน ทสฺสํ กงฺขา นิชฺชติ พุทฺธิ วจฺจมฺติ

พาดมฺบิํ ภโรนฺติ ปณฺชติคํ คสฺมา สํว สํคํ สํมาคโมติ ฯ

สุสํวโร เถโร ฯ

[๒๓๓] ๖ อฺปฺปตฺตณฺเตสุ นิปเต นิปตฺตณฺเตสุ อฺปฺปเต

วเส อวสฺมานេสุ รมฺมานេสุ โน รเมติ ฯ

บิยฺยชฺชโห เถโร ฯ

[๒๓๔] ๗ อิทํ ปฺเร จิตฺตมจฺวาริ จาริกํ

เยนิจฺจกํ ยตฺถกามํ ยถาสฺสํ

คทฺชฺชหํ นิคฺคหิสฺสํมิ โยนิโส

หตฺถิ ปภินฺนํ วิย องฺกสฺสคฺคาโหติ ฯ

หตฺถาโรหปฺปคฺโค เถโร ฯ

[๒๑๕] ๘ อเนกชาติสํสารํ สันฺธาวิสฺสํ อนิพฺพิตํ
 คตฺตํ เม ทฺถุชชาตสฺส ทฺถุชชฺชนฺโห ปฺรทฺธโตตี ๑
 เมณฺฑลโร เถโร ๑

[๒๑๖] ๙ สํพุโพ วาโค ปทฺโธ เม สํพุโพ โทโส สมนฺโหโต
 สํพุโพ เม วิคฺโค โมโห สํคิฏฺฐโตสฺสมิ นิพฺพุโตตี ๑
 รกฺขิตฺโต เถโร ๑

[๒๑๗] ๑๐ ยํ มยา ปกตํ กมฺมํ อปฺปํ วา ยถิ วา พหุํ
 สํพุพฺเมตํ ปฺริกฺขณํ นคฺคิทานิ ปฺนพฺภโวตี ๑
 อุกฺโข เถโร ๑

อฺกฺขานํ

วจฺจนฺปาโต จ โย เถโร อากฺโขมา มาณโว อีสึ
 สฺยยามโน สฺสสารโท เถโร โย จ ปิยณฺฑสโห
 อารโหปฺคฺโขโต เมณฺฑลโร รกฺขิตฺโต อุกฺคตฺตวฺโหโยตี ๑
 วคฺโข อฏฺฐจโม ๑

เถรคาคาย เอกนิปาตสฺส นววมวคฺโข

[๒๑๘] ๑ ยํ มยา ปกตํ ปาปํ ปฺพุเพ อณฺณาสฺสุ ชาติสฺสุ
 อิชฺเชว ตํ เวทณิยํ วคฺคฺกุ อณฺณํ น วิชฺชตฺตี ๑
 สํมิตฺติคฺโขโต เถโร ๑

๑ ย. อปฺรทฺธโร ๑

๒๒๔] เถรคาถาย เอกนิปาตสูตร นวมวคฺโค ๒๗๘

[๒๓๘] ๒ เยน เยน สุกฺกิตฺวานิ สีวานิ อภยานิ จ
เตน ปุคฺคก กจฺจสูตร มา โสกา ปโท โภวาติ ฯ
กตฺสโร เถโร ฯ

[๒๓๙] ๓ สหปมฺมโต วิหระ รตฺติทิมมตฺตนิโต
ภาเวหิ กุสฺสํ ฐมฺมํ ชห สหํ สมนฺตฺตยฺนุติ ฯ
สโห เถโร ฯ

[๒๔๐] ๔ สหฺพฺพตฺตํ สหฺปิตฺวาน ทิวา สงฺกตฺตนิเก รโต
กฺุทาสฺสํ นาม ทุมฺเมโธ ทฺกฺุทาสฺสํ กวิสฺสํ ตฺตํ ฯ
นโธ เถโร ฯ

[๒๔๑] ๕ จิตฺตนิมิตฺตสูตร โภวโธ ปวิเวกรสํ วิชานีย
ฉายํ นิปโก ปตฺตํ โภวาติ อธิจฺเจยฺย สหํ นิรามิสฺสํ ฯ
สฺนาโธ เถโร ฯ

[๒๔๒] ๖ อโธ พหิทฺธา ปุณฺณฉวาทินิ
มคฺโค น นิพฺพานคโม ยถา อยํ
อิตฺตํ สหํ ภควานฺตํ
สคฺคา สยํ ปาณิตฺเตว ทสฺสํ ฯ
นาคโธ เถโร ฯ

[๒๔๓] ๗ ขนฺธา ทิวฺจํ ยถาภูตํ ภวา สหฺพฺเพ ปทาติตา
วิกฺขโณ ชาตฺสํสาโร นตฺติทานิ ปุณฺณภโวติ ฯ
ปวิจฺจโธ เถโร ฯ

[๒๒๘] ๒ ยสุตัสสา ปริกฐณา อหาเร จ อนิสฺสิตโต
 สุนฺณโต อนิมิตฺโต จ วิโมกฺโข ยสุตฺส โคจโร
 อากาเสว สกฺขนฺตานํ ปทนฺตสุตฺส ทฺรหฺนฺยนฺนุติ ฯ
 วิชโย เถโร ฯ

[๒๓๐] ๓ ทฺกฺขฺชา กามา เอรก น สฺฐา กามา เอรก
 โย กามเ กามยติ ทฺกฺขฺชํ โส กามยติ เอรก
 โย กามเ น กามยติ ทฺกฺขฺชํ โส น กามยติ เอรภาติ ฯ
 เอรโก เถโร ฯ

[๒๓๑] ๔ นโม หิ ตสุตฺส ภคฺวโต สกฺยปฺกฺตสุตฺส สิริมฺโต
 เตนายํ อคฺคปฺกฺตฺเตน อคฺคฺครมฺโม สฺสุเทสฺสิตฺติ ฯ
 เมคฺคฺชฺชิ เถโร ฯ

[๒๓๒] ๕ อนฺนุโหหํ หคฺเนคฺโคสฺสมิ กนฺตฺวาทฺทฺธาน ปกฺขนฺนุคฺคิ
 สฺยมาโนมฺมี คมิสฺสํ น สฺหาเยน ปาเปนาติ ฯ
 จกฺขฺปาโต เถโร ฯ

[๒๓๓] ๖ เขกํ ปุปฺผํ จชิตฺวาน อสฺสํติวสุตฺสโกฏฺฐิโย
 สฺคฺเคสฺสุ ปริจาเรตฺวา เสตฺสเกนฺนฺนุหิ นิพฺพุคฺคิติ ฯ
 ชนฺนุทฺสุมโน เถโร ฯ

[๒๓๔] ๗ หิตฺวา สฺคฺปถํ กํถํ โสวณฺณํ สฺคฺตราชิกํ
 อคฺคฺคหิ มคฺคิถาปคฺคํ อิทํ ทฺุติยาภิสฺเสจฺนฺนุติ ฯ
 คิสฺสํโส เถโร ฯ

ยุ. ๓ ปกฺขนฺนุโน ฯ ๒ อสฺสํติ วสุตฺสโกฏฺฐิโย

[๒๓๕] ๘ รุปรํ ทิสฺสุวา สฺติ มุฏฺฐา บียนิมิคฺคํ มนสิคโรโค
 สํารคฺคจฺจโค เวเทติ คณฺจ อชฺโฌสฺส คิฏฺฐจฺติ
 คสุตฺต วทฺตมฺหติ อาสฺวา ภวฺมุโถปคามีโนติ ๑
 อภโย เถโร ๑

[๒๓๖] ๙ สฺททํ สฺสุวา สฺติ มุฏฺฐา บียนิมิคฺคํ มนสิคโรโค
 สํารคฺคจฺจโค เวเทติ คณฺจ อชฺโฌสฺส คิฏฺฐจฺติ
 คสุตฺต วทฺตมฺหติ อาสฺวา สฺสํวํ อฺปคามีโนติ ๑
 อฺคฺคฺติโย เถโร ๑

[๒๓๗] ๑๐ สฺมมปฺปธานสฺมมปฺนโน สฺติปฏฺฐจฺานโคจโร
 วิมฺมุคฺคิํคฺคํสฺมมฺมฺนโน ปรีนิพฺพายิสฺสํคฺคยนาสฺสโรติ ๑
 เทวสฺสโก เถโร ๑

อฺคฺคฺทานํ

ปรีปฺคณฺโก จ วิชโย เฮอร์โก เมคฺคชฺชํ มุณี
 จกฺคฺปาโถ ชนฺนทฺตฺมโน ทิสฺโส อภโย จ
 อฺคฺคฺติโย มหาปฺคฺคโย เถโร เทวสฺสโกปํ จาติ ๑
 วคฺคโค ทสฺโม ๑

เถรคาถาย เอกนิปาตสุตฺต เอกาทสฺสวคฺคโค

[๒๓๘] ๑ ทิคฺควา ทิทฺควํ อนโวลิตคฺคโค
 มุชฺชนงฺคตฺถํ โอทริโก กุสฺสโค

๒๗๔ สุตฺตคณฺหีฏเฐ ชุทฺทกนิกายสฺส เตวคคาถา [๒๔๕

ติสฺสโส วิชฺชา อหุปฺปคฺคา กคฺคํ พุทฺธสฺส ตํสํนฺนุติ ๑
 ธมฺมสํวโร^๑ เถโร ๑

[๒๔๕] ๘ สํวีสํวสฺสตีโก ปพฺพชฺชี่ อหคาริยํ
 ติสฺสโส วิชฺชา อหุปฺปคฺคา กคฺคํ พุทฺธสฺส ตํสํนฺนุติ ๑
 ธมฺมสํวรีคฺคเถโร ๑

[๒๔๖] ๙ น นฺุนายํ ปรมฺหิตานุกมฺบิโน
 วโหคฺโค อหฺวึคฺคเณติ ตํสํนํ
 คคา หยํ วุหฺรติ ปากคินฺหุริโย
 มิตฺตี ยถา ตวฺรณชาตिका วเนติ ๑
 สงฺฆวรกฺขิตฺโต เถโร ๑

[๒๔๗] ๑๐ นคา นคฺคเคสฺส สฺสํวิรูปฺพหา
 อฺทคฺคเมฆเณ นเวณ สฺตีคฺคา
 วิเวกกามสฺส อวณฺณสฺสณฺณิโน
 ชเนติ ภิยฺโย อสฺสภสฺส กถฺยคฺคนฺติ ๑
 อฺสโภ เถโร ๑
 อฺทฺททานํ

 เพตฺทฺชฺกานิ เสตฺทฺจฺจโน พนฺชฺโร ชิตฺโต อีสึ
 มตฺติควมฺโภ สฺสฺเหมนฺนุโต ๒ ๑ ธมฺมสํวโร ธมฺมสํวรีคฺคา

ย. ๑ ๑ ธมฺมสํวโร ๑ ๒ ๑ ธมฺมสํวโร ธมฺมสํวรีคฺคา ๑

สังฆมรภุชิตคฺคฺเถโร ๑ อุตฺโท ๑ มหามุนีติ ๑
วคฺโค เอกาทสโม ๑

เถรคาถาย เอกนิပါတสูตร ทวารทสมวคฺโค

[๒๔๘] ๑ ทุปรูปพุพฺพชฺชํ เว ทฺวริทฺวาสา เคหา
ธมฺโม คมฺภีโร ทฺวริทฺมา โภคา
ภิจฺจนา วุคฺคิ โน อิตฺริทฺเรเนว
ยฺยคฺคํ จินฺนเคคฺคํ สํตคฺคมนิจฺจคฺคนฺนุติ ๑
เชนฺโต เถโร ๑

[๒๔๙] ๒ เควชฺชฺชโรหิ มหาคณายี เจโตสํมถโกวิทฺโ
สํทคฺโค เม อนฺุปรคฺโค กคฺคํ พุทฺธสฺส สํสํนฺนุติ ๑
วจฺจคฺคโค เถโร ๑

[๒๕๐] ๓ อจฺฉนฺทิกา ปุณฺณสฺสิตา โคนงฺคฺคฺคมิคฺคาชฺชคา
อมฺพุเสวตสํญฺณนฺนา เตะ เสถา รณนฺนุติ มนฺนุติ ๑
วณฺวจฺฉนฺโต เถโร ๑

[๒๕๑] ๔ กายทฺวฺจฺจสฺสฺสคฺคฺโรนฺนํ หิยฺยมาณมฺหิ ชฺชวิตฺเต
สํวริทฺชคฺคฺทฺวฺจฺจสฺส กุคฺโค สํมณฺณสํวริทฺชคฺคฺคาติ ๑
อริมฺคฺโค เถโร ๑

[๒๕๒] ๕ เอตฺวาหิยฺยเส ปพฺพเคน พหุทฺทฺชสฺสฺสคฺคฺคิเกน

๑ ย. พหุทฺทฺชสฺสฺสคฺคฺคิเกน ๑

ทุกฺขกฺขโย อณุปฺปตฺโต ปตฺโต เม อาสวฺกฺขโยติ ฯ
อิตีทตฺโต เถโร ฯ

อตุทานํ

เสนฺโต ฯ วจฺนโคตฺโต ฯ วจฺโน ฯ ีนาคสวฺโฮโย
อธิมฺตฺโต มหานาโม ปารวปริโย ยโสมี ฯ
กิมฺพิโต วชฺชิปฺตฺโต ฯ อิตีทตฺโต มหายโสติ ฯ
ทฺวาทสโม วคฺโค ฯ

คตฺตฺตฺตฺตฺตํ ภาวติ ฯ

วัสตฺตฺตฺตฺตํ เถรา กตฺตฺตฺตฺตํ อนาสวา
เอกเกว นิปาตมฺหิ สฺตฺตฺตฺตํ มहेตีภฺติ ฯ
เอกนิปาโต นิยฺยจฺจิตฺโต ฯ

ทุกนิปาโต

เถรคาถาย ทุกนิปาตสุต ปจฺมวคฺโค

[๒๕๘] ๐ นคฺติ โกจิ ภาโว นิจฺจโย สฺงฺขารว วามิ สฺตฺตฺตํ
อฺนุปฺปชฺชนฺติ ฯ เตะ ชนฺธา จวฺนฺติ อปฺราปรํ ฯ
เอตฺมาทํนํ ฆตฺตวา ภาเวนมฺหิ อนคฺติโก
นิสฺสํโฆ สฺพพกาเมหิ ปตฺโต เม อาสวฺกฺขโยติ ฯ
อิคฺคํ สฺทํ อายสฺมา อฺคฺคฺตโร เถโร คธาโย อภาตีคฺคฺตฺวาติ ฯ

ย. ๓ วนปวฺโฮโย ฯ

[๒๕๘] ๒ นยัท อเนเยน ชีวิตัง นานาโร หทยสังข์ สันตติโก
 อาหารฏฐิติโก สมนุสังโย อิติ ทิสฺวาน จรามิ เอตน์ ๑
 ปงฺโกติ หิ นํ อเวทญ์ ยายํ วนุทนปฺรชนา กุเสถสุ
 สฺขมํ สฺสถํ ทุรพฺพหํ สกฺกาโร กาปฺริเสนํ ทุชฺชโหติ ๑
 อิตถํ สฺกํ ขายสฺมา มีนฺโถถถถวโร เถโร คาถาโย อภาสิตฺถาติ ๑

[๒๖๐] ๓ มกฺกฏ ปรณฺจทวารายํ กุฏิกายํ ปสฺกฏิชฺย
 ทวารเณ ออนุปริเยติ อฏฺฐยฺนฺโต มุหุ มุหุ ๑
 ติฏฺฐ มกฺกฏ มา ธาวิ น หิ เต ตํ ยถา ปฺรเว
 นิคฺคหิตฺถิ ปรณฺจาย เหนว ๒ ทูริ คมิตฺถสฺสตี ๑
 วตฺถโย เถโร ๑

[๒๖๑] ๔ ติณฺณํ เม คตถปฺตฺตานํ คจฺจาคีเร กุฏี กตา
 ฆวตฺถุโตว เม ปฺตฺโต ปงฺสฺกฺกฏณฺจ จีวรํ ๑
 ทฺวินฺนํ ออนุตฺรวสฺถํ เขกฺวาจา เม ภาสิตฺถา
 คตฺถิเย ออนุตฺรวสฺถมฺหิ ตโมกฺชฺนโร ปทาติโตติ ๑
 คจฺจาคีริโย เถโร ๑

[๒๖๒] ๕ อมฺปี เจ โหติ เตวฺชฺชโร มจฺจุหายํ อนาสโถ
 อปฺปณฺญาโตติ นํ พาลา อวชานนฺติ อชานกา ๑
 โย จ โช ออนุปฺพานสฺส ตาภี โหตฺถ ปฺคฺคโต
 ปาปฺรณฺโมมฺปี เจ โหติ โส เหนว โหติ สกฺกโตติ ๑
 อชฺฉิโน เถโร ๑

ย. ๓ ปสฺกฏิกย ๑ ๒ เหนโต ๑

๒๖๖]

เถรคาถาย ทุณิปาคสูตร ทุติยวคฺโค

๒๘๘

[๒๖๓] ๖ ยทาหํ ฐมฺมมสฺสโสถสฺสํ ภาสฺमानตฺสฺสํ สฺตคฺคฺกุโน
 น กงฺขมภิกฺขานามิ สฺสพฺพณฺณฺญ อปฺราเชเต
 สฺตคฺคฺควาเห มหาวีโร สํวรตฺถนํ วรคฺคฺคเม
 มคฺคเต ปฏฺธิปทาโย วา กงฺขา มยฺหํ น วิชฺชตฺถิตฺติ ฯ
 เมพฺพชิโน เถโร ฯ

[๒๖๔] ๗ ยถา อคฺวารํ ทุจฺจนฺนํ วุจฺจิจิ สํมตฺติวิชฺชณฺตฺติ
 เขวํ อภาวิตฺถํ จิตฺถํ วาโค สํมตฺติวิชฺชณฺตฺติ ฯ
 ยถา อคฺวารํ สฺสจฺจนฺนํ วุจฺจิจิ น สํมตฺติวิชฺชณฺตฺติ
 เขวํ สฺสภาวิตฺถํ จิตฺถํ วาโค น สํมตฺติวิชฺชณฺตฺติ ฯ
 วาโร เถโร ฯ

[๒๖๕] ๘ ชฺชัณฺนา หิ มยฺหํ ชาติ วุสฺสิตํ ชินสํสาถฺนํ
 ปหิโน ชาตสฺสงฺขาโค ภวเนตฺติ สํมุหตา ฯ
 ยสฺสสฺตคฺคฺกาย ปพฺพชิโค อคฺวารสฺสฺมา อนคฺวาริโย
 โส เม อตฺถโก อนุปฺปคฺโค สฺสพฺพสฺสโยชนกฺขโยติ ฯ
 สฺสฺวโร เถโร ฯ

[๒๖๖] ๙ สฺสฺขํ สฺสฺปนฺตฺติ มุณฺโย เย อิตฺถสฺสํ น พชฺชเว
 สฺสทา เว รกฺขิตพฺพาสฺสํ ยาสุ สฺสจฺจํ สฺสฺทตฺถกํ ฯ
 วรํ จริมฺห เต กาม อนณฺนาทานิ เต มยฺ
 คจฺจนามทานิ นิพฺพานํ ยตฺถ คนฺตฺวา น โสจฺจตฺติ ฯ
 โคตโม เถโร ฯ

[๒๖๗] ๑๐ ปุพฺเพ หนฺติ อตฺตํ ปจฺจ หนฺติ โส ปเว
 สฺหํ หนฺติ อตฺตํ วัคฺคเณว ปกฺขีมา ฯ
 น พฺราหฺมเณ พหิวนฺเณ อนฺโตวณฺเณ หิ พฺราหฺมเณ
 ยสฺมี ปาปานิ กมฺมานิ ส เว กโณห สฺชมฺปคฺคิ ฯ
 วสฺสโร เถโร ฯ

อตุทานํ

อตุคฺโร เจว ปิณฺโฑโต วตฺถิโย ตีริโย อิติ
 อสิโน จ เมพฺพิโน ราโร สฺวราโร โคคโมปปี จ
 วสฺสเกน อิเม โหนฺติ ทถฺ เถรา นหิตฺติกาติ ฯ
 วคฺโค ปจฺโม ฯ

เถรคาถาย ทุกนิปาทสัจจ ทุกตियวคฺโค

[๒๖๘] ๑ สฺสฺสฺสา สฺตวทฺสมฺหํ สฺคํ ปณฺณาย วทฺสมฺหํ
 ปณฺณาย อคฺคํ ชานาติ ฆาโต อคฺโค สฺชาวโห ฯ
 เสเวถ ปนฺตานิ เสนาสฺนานิ
 จเรยฺย สฺโยชนวิปฺปโมกฺขํ
 สฺเจ วคฺคํ นาริคฺคฺเคยฺย คคฺค
 สฺจฺฆเ เวถ วคฺคิตฺคฺโค สฺคํมาติ ฯ
 มหาจฺนุโท เถโร ฯ

[๒๖๘] ๒ เย โห เต เวชมิสฺสเณ นานคฺคเณ จ กมฺมฺนา
 มนฺสฺสเ อปฺรนฺนฺติ ฆรฺสฺสปกฺกมา ชนา

[๒๗๓] ๖ กาศิ อิตฺถิ พุรหคิ รงฺกุรฺปา
 สฺตฺถิณฺจ เกตุวา อปรณฺจ สฺตฺถิ
 พาหณฺจ เกตุวา อปรณฺจ พาหุ
 สฺตฺถณฺจ เกตุวา ทริถาตกัว
 เขธฺสา นิสินฺนา อภิสฺนุทฺทิจฺจวา^๑ ๑
 โย เว อวิทฺธา^๒ อฺุปริ กโรติ
 ปุณฺปุณฺนิ ทฺกฺขมฺเปติ มนฺโท
 ศฺตฺมา ปชานํ อฺุปริ น กยิรา
 มาหิ ปุณ ภิณฺนสิโร สฺยิสฺตฺนฺติ ๑
 มหากาโต เถโร ๑

[๒๗๔] ๗ พฺหุ สฺปตฺเต ตภติ มฺณฺโฆ สงฺฆาฏิปารุโต
 ตาภิ อนฺนสฺตฺ ปานสฺตฺ วตฺถสฺตฺ สฺยนฺสฺตฺ ๑
 เขตมาทฺนํ ฆตฺวา สฺกฺกาเรสุ มหฺพญํ
 อปฺปตาโก อนวสฺสุโต สฺโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเชติ ๑
 ติสฺโส เถโร ๑

[๒๗๕] ๘ ปาจันวสฺสทายมฺหิ สฺกฺยปฺปฺตฺตา สฺหાયกา
 ปหายนปฺปเก โภเค อฺุณฺณาปฺตฺตาคเต รตา
 อารทฺธวิริยา ปหิตฺตฺตา นิจฺจํ ทพฺพรกฺกมา
 รมนฺติ รฺมฺรติยา หิตฺวาน โถกยิ รฺคินฺติ ๑
 กิมฺพิโต เถโร ๑

ย. ๑ อภิสฺนุทฺทิจฺจวา ๑ ๒ อวิทฺธา ๑

[๒๗๖] ๘ อโยนิโสมนต์การา มณฺฑนํ อนุยฺยชฺฐํ
 อุกฺกโต จปโต จาถํ กามราเคน อฏฺฐิโต ฯ
 อูปรายกฺกุตฺเตนาหํ พุทฺธเณนาทิจฺจพฺพชฺชุนา
 โยนิโส ปฏฺิปรชฺชิตฺวา ภเว จิตฺตํ อุกฺกพฺพหิณฺติ ฯ
 นนฺโท เถโร ฯ

[๒๗๗] ๑๐ ปเร ๑ นํ ปถํสํนฺติ อตฺตทา เจ อถฺมาหิโต
 โมฆํ ปเร ปถํสํนฺติ อตฺตทา หิ อถฺมาหิโต ฯ
 ปเร ๑ นํ ครหนฺติ อตฺตทา เจ สุตฺตมาหิโต
 โมฆํ ปเร ครหนฺติ อตฺตทา หิ สุตฺตมาหิโตติ ฯ
 สิริมา เถโร ฯ

อุทฺตทานํ

จฺนุโท ๑ ไชติทาโส ๑ เถโร เหรณฺณกานิ โย
 โสสมมิคฺโค สพฺพมิมิคฺโค กาโต ติสฺโส ๑ กิมฺพิโต
 นนฺโท ๑ สิริมา เจว ทสฺ เถรา มหิทฺธิกาติ ฯ
 วคฺโค ทฺติโย ฯ

เถรคาถาย ทุกนิปาตสูตร ตติยวคฺโค

[๒๗๘] ๑ จฺนุธา มยา ปวิณฺณวาทา ตณฺหา เม สุตฺตมฺหตา
 ภาวิตา มม โปชฺฌนฺจกา ปคฺโค เม อถฺสวคฺชโย ฯ

โสหนํ ชนฺเธ ปริณฺณาย อพฺภทิตฺตฺวานํ ชาตินํ
 ภาวยิตฺตฺวาน โปชฺฌนฺตฺเต นิพฺพายิตฺตํ อนาสวฺติ ๑
 อุกฺคฺตโร เถโร ๑

[๒๗๙] ๒ ปนาโท นาม โส ราชา ยสุตฺตํ ยฺยูโป สฺวณฺณนิโย
 ติริยํ โสฬสฺสุพฺพะโร อุกฺกมาหุ สหฺตฺตธา ๑
 สหฺตฺตกณฺโฑ สฺตฺตคฺคณฺฑุ ๒ ฐชาตุ หริคามโย
 อนจฺจุํ ตตฺถ กนฺธพฺพา ฉ สหฺตฺตํานิ สฺตฺตฺตธาติ ๑
 ภาทฺทชิ เถโร ๑

[๒๘๐] ๓ สฺติมา ปณฺณวา ภิกฺขุ อารทฺทพตฺตวิริโย
 ปณฺจ กปฺปสฺตนาหนํ เขกรคฺคิ อนฺตฺตํวี ๑
 จคฺคาโร สฺติปฏฺฐาเน สฺตฺต อฏฺฐ จ ภาวยํ
 ปณฺจ กปฺปสฺตนาหนํ เขกรคฺคิ อนฺตฺตํวินฺนฺติ ๑
 โสภิตฺโต เถโร ๑

[๒๘๑] ๔ ยํ ภิกฺขุํ ทพฺพหิริเยน ยํ ภิกฺขุํ โพรมิจฺจดา
 กริตฺตํ นาวรชฺฌิตฺตํ ปสฺส วิริยํ ปรกฺกมํ ๑
 ตวณฺจ เม มคฺคฺคมาหาหิ อณฺชสฺส อมโตคฺคิ
 อหํ โมเนน โมนิตฺตํ คจฺจกาโสโตว สฺตฺตฺตฺตฺต
 วตฺตฺตโย เถโร ๑

[๒๘๒] ๕ เกเส เม โอติชิตฺตฺตฺตฺต กปฺปโก อปฺปสฺงฺกมิ

ย. ๑ อพฺภทิตฺตฺวาน ๑ ๒ สหฺตฺตํกณฺฑุ สฺตฺตคฺคณฺฑุ ๑

พฺรหฺมโน เปกฺขมานสูตร ตโต จิตฺตํ วิมุจฺจि เม
อกฺกุปฺปา เม วิมุคฺคิตฺติ สํพฺพสํโยชนกฺขยาติ ฯ
มิตฺถโร เถโร ฯ

๗

[๒๘๘] ๒ อนิจฺจฺวานิ คหกานิ ตตฺถ ตตฺถ ปุณฺนํ
คหการํ คเวสฺสนุโต ทุกฺขา ชาติ ปุณฺนํ
คหการก ทิฏฺฐสํสึ ปุณฺนํ เกหํ น กาสสิ
สํพฺพา เต ฉาสฺสกา ภคฺคา ฐณฺนิรา จ ปทาติตา
วิปริยาทิกตํ จิตฺตํ อีเรว วิรมิสฺสํสํติ ฯ
สํวโก เถโร ฯ

[๒๘๙] ๓ อรหํ สํคโต โลกเก วาเตหาพาริตโต มุนิ
สํเจ อฺยฺญนฺทกํ อคฺคิ มุนิโน เทหิ พฺรหฺมณฺ ๑
ปุชฺชิตอ ปุชฺชนฺยฺยานํ สํกฺกเรยฺยานํ สํกฺกโต
อปฺปจิตอ อปฺปจिनฺยฺยานํ ตสฺสํ อิจฺฉามิ หาทเวติ ฯ
อุปวาณเณ เถโร ฯ

[๒๙๐] ๔ ทิฏฺฐสํ มยา ธมฺมธฺรา อุปาสฺสกา
กามา อนิจฺจฺวา อิติ ภาสฺमानา
สํ รคฺตฺรคฺตฺตา มณฺิกุณฺนฺเตสฺสุ
ปฺปคฺเตสฺสุ ทาเรสฺสุ จ เต อเปกฺกฺขา ฯ
อทฺธาน ชานนฺติ ๒ โยโต จ ธมฺมํ

ย. ๓ ฐณฺนิรา จ วิทาติตา ฯ ๒ ยถาว ธมฺมํ ๑

กามา อนิจฺจา อิติ จามิ อากุ
 รากญจ เตสํ น พตฺตฺติ เณตฺตํ
 ศฺลฺมา สิตา ปุคฺคทาวํ ฆนญฺจาติ ฯ
 อิติทฺธิโน เถโร ฯ

[๒๘๒] ๕ เทโว จ วสฺสตี เทโว จ ศพคพายตี
 เอกโก จาหิ เภรวะ พิตะ วิหรามิ
 ศสฺส มยฺหิ เอกกสฺส เภรวะ พิตะ วิหโรโต
 นตฺติ ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โถมหิโสวา ฯ
 ฆมฺมตามเมธายสฺสเม เอกกสฺส เภรวะ พิตะ
 วิหโรโต นตฺติ ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โถมหิโส วาติ ฯ
 สฺมฺพตฺตจฺจาโน เถโร ฯ

[๒๘๓] ๖ กสฺส เสฺตฺตฺปมํ จิตฺตํ จิตฺตํ นานุปกมฺปติ
 วิรตฺตํ ฆนฺนํเยสฺสุ กุปฺปนํเย น กุปฺปติ ฯ
 ยสฺเสวํ ภาวิตฺตํ จิตฺตํ กุโต ตํ ทฺกฺขเมสฺสตีติ ฯ
 มม เสฺตฺตฺปมํ จิตฺตํ จิตฺตํ นานุปกมฺปติ
 วิรตฺตํ ฆนฺนํเยสฺสุ กุปฺปนํเย น กุปฺปติ ฯ
 มเมวํ ภาวิตฺตํ จิตฺตํ กุโต มํ ทฺกฺขเมสฺสตีติ ฯ
 ชิตโก เถโร ฯ

[๒๘๔] ๗ น ตาว สฺสปีตฺตํ โหติ รตฺติ นกฺขตฺตมาถินิ
 ปฏฺิษคฺคิคุเมเวสา รตฺติ โหติ วิฆานตา ฯ

หตุถิกฺขนฺธาวปติคํ กุญฺชโร เจ อนุกฺกเม
 สฺงคามเม เม มคฺคํ เสดฺยโย ยญฺเจ ชฺวีเว ปราสีโตติ ฯ
 โสโณ โปฏฺฐิวิยฺยปฺคฺโค เถโร ฯ

[๒๘๕] ๘ ปญฺจ กามคฺคฺเชน หิตฺวา ปิยฺรูป มโนรม
 สฺทฺธาย ฆฺรวา นิกฺขมฺมํ ทฺกฺขสฺสฺถนฺตฺกโร ภเว ฯ
 นาทินฺนทามิ มรณํ นาทินฺนทามิ ชฺวีวคํ
 กาลญฺจ ปฏฺฐิกฺขามิ สฺมฺปชานโน ปติสฺสฺโตติ ฯ
 นิสฺสโร เถโร ฯ

[๒๘๖] ๙ อมฺพปตฺถวสฺงกาสํ อญฺเส กตฺถวาน จีวรํ
 นิสฺสินฺโน หตุถิคฺควายํ คามํ ปิณฺฑุทาย ปาวิสฺสี ฯ
 หตุถิกฺขนฺธโต โอริยฺห สํเวคํ อถภิ ททา
 โสโห ทิตฺโต ททา สฺนฺโต ปคฺโค เม อาสวฺกฺขโยติ ฯ
 อุตฺสโร เถโร ฯ

[๒๘๗] ๑๐ อยมิตฺติ กปฺปปฺปฏฺโฏ กปฺปปฏฺฏโร
 อจฺจนาย อจฺจํภฺรายนี
 อมตฺตฏฺฐิกายํ รมฺมกฏฺฐปคฺโค
 กฏฺฐปทํ ฌานานิ โอเจตุํ ฯ
 มา โช ตฺถวํ กปฺปปฏฺฐ ปจฺจาเตสฺสี
 มา คํ อปฺกณฺณกมฺหิ ตาเพสฺสฺสํ

น หิ ฑูมิ กปะปฏ มคฺคตมณฺเณวสึ

สงฺฆมชฺชณฺมหึ ปจตายมาโนติ ฯ

กปะปฏกุโร เถโร ฯ

อุทฺททานิ

มิกฺคสิโร ลิวโก ๑ อุปะวาณ ๑ ปณฺฑิตโต

อิสิทินฺโน ๑ กจฺจาโน ชิตโต ๑ มหาวสึ

ไปฏฺฐิวิยปะตุโต นิสฺสโก อุสฺสโก กปะปฏกุโรติ ฯ

วคฺโค จคฺคโต ฯ

เถรคาถาย ทุกนิปาตสัจจ ปณฺเณวคฺโค

[๒๘๘] ๑ อโห พุทฺธา อโห รมฺมา อโห โน สคฺคํ สมนฺปทา

ยคฺคตฺถ เอตาทิสฺสํ รมฺมํ สํวโก สจฺฉนิกาหิติ ฯ

อสงฺฆเขยฺเยสฺส กปะเปสฺส สกฺกทายาธิกฺคา อหุ

เตสฺสมยํ ปจฺฉิมโก จริโมยํ สมนฺสฺสโย

ชฺชาติมรณสฺสํสาโร นคฺคิททานิ ปุณฺนพฺภาโวติ ฯ

กุมารกสฺสโป เถโร ฯ

[๒๘๘] ๒ โย หเว ททโร ภิกฺขุ ยญฺชติ พุทฺธสํสเน

ชฺชาคโร ส หิ สคฺคเตสฺส อโมฆนคฺคสฺสํ ชีวิตํ ฯ

ยุ. ๓ ปตฺติสคฺคเตสฺส ฯ

คฺสุมา สฺทุชฺฌจ สฺถิตฺตฺจ ปตํทํ ชฺมมทฺสุสฺสนํ
 ชนฺนุชฺฌเชถ เมธาวํ สฺวี พุทฺธาน สํสํนฺนุติ ฯ
 ชฺมมปาโต เถโร ฯ

[๓๐๐] ๓ ยสฺสฺสฺนฺทฺริยานํ สํมถํ คตฺตานํ
 อสฺสุสา ยถา สํวณฺนิยา สฺสุทฺนฺตฺตา
 ปหฺนํมานสฺสุสา อนาถวสฺสุสา
 เทวามิ คสฺสุสา ปิทยนฺนุติ ตาติโน ฯ
 มยฺหิณฺทฺริยานํ สํมถํ คตฺตานํ
 อสฺสุสา ยถา สํวณฺนิยา สฺสุทฺนฺตฺตา
 ปหฺนํมานสฺสุสา อนาถวสฺสุสา
 เทวามิ มยฺหํ ปิทยนฺนุติ ตาติโนติ ฯ
 พฺรหฺมาติ เถโร ฯ

[๓๐๑] ๔ ฉฺวีปาปก จิตฺตภทฺทก โมชฺรราช สฺสคํ สํมาหิโต
 เหมนฺตฺกถสฺสคภาตฺตฺติโย ภิกฺขุ ตฺวํติ ถถํ กวิสฺสุสฺสี ฯ
 สมนฺนุสฺสุสา มคฺชา เกวตา อิติ เม สฺสุคํ
 ปตฺตาถจฺจนฺนโก เสยฺยํ ยถญฺเวย สฺสุชฺชีโนติ ฯ
 โมชฺรราชา เถโร ฯ

[๓๐๒] ๕ น อุกฺขิเป โน จ ปวิกฺขิเป ปเว
 น โอกฺขิเป ปวาคํ น เอรเย

๓ ยสฺสฺสฺนฺทฺริยานํติปิ ปาโจ ฯ

อกโรหุติ ภาสฺมานํ ปริชานนุติ ปณฺทิตา ฯ
 สฺสฺสฺสํ วัต นิพฺพานํ สมนฺมาสมฺพุทฺธเทสํ
 อโสภํ วิรชํ เขมํ ยตฺถ ทฺถุชํ นินฺรุชฺฌคฺคิ ฯ
 พากุโธ เถโร ฯ

[๓๑๐] ๕ สฺชฌเจ ชฺฉิวิคฺคํ อิจฺฉเ สํมณฺณสฺสํ อเปกฺขวา
 สงฺฆิกํ นาคิมณฺเวยฺย จํวํ ปานโกชนํ ฯ
 สฺชฌเจ ชฺฉิวิคฺคํ อิจฺฉเ สํมณฺณสฺสํ อเปกฺขวา
 อหิมุสิกโสภภํ เสเวถ สยนาถํ ฯ
 สฺชฌเจ ชฺฉิวิคฺคํ อิจฺฉเ สํมณฺณสฺสํ อเปกฺขวา
 อิตฺตฺวเรน คฺคฺสฺเสยฺย เอกธฺมมณฺจ ภาวयेติ ฯ

 ธนियो เถโร ฯ

[๓๑๑] ๕ อตฺตํ อตฺตชฺชนํ อตฺตํ อตฺตชฺชนํ
 อิติ วิสงฺขจกมฺมุนฺเต ชนา อจฺเจนฺติ มาณเว ฯ
 โย จ สฺตณฺจ ชฺชนฺจ ตินา ภียโย น มณฺณติ
 ภํ ปุริสฺสจฺจจฺฉานิ โส สฺฐา น วิหายติ ฯ
 ทพฺพํ กุสํ โปฏฺถิตํ อุตฺตํ มุณฺชปพฺพชํ
 อรฺสา ปนฺทหิสฺสํ วิเวกมฺนุพฺพุทฺทนฺติ ฯ

 มาตฺตคฺคปฺคฺคโต เถโร ฯ

[๓๑๒] ๖ เย จิตฺตกถํ พหุสฺสฺสฺสตา สมนฺนา ปาทติปฺคฺคตฺวาตีโน
 เตสฺสณฺนคโรยมายฺวา ทฺวาเว ตินฺนจฺจติ ชฺชชฺชโสภิตो ฯ

เย จิตฺตถถิ พหุสฺสตา สมนฺนา ปาตติปฺปุตฺตวาตีโน
 เสดฺมตฺตโรยมายุวา ทฺวาเร ติฏฺฐติ มาตุเทริโต ฯ
 สฺยทุเรน สฺยิฏฺฐเณ สฺยคามวิชเณ จ
 พฺรหฺมจฺริยานุจฺฉินฺเนน เหวายํ สฺยเมรตฺติ ฯ
 ชุชฺชโสภิตो เถโร ฯ

[๓๑๓] ๑ โยธ โภจิ มนุสฺสเสสฺสํ ปรปฺปาณานิ หีสฺสตี
 อสฺมา โถกา ปรมฺหา จ อุกฺขา ชฺสฺเต นโร ฯ
 โย จ เมตฺเตน จิตฺเตน สฺยพฺปาณานุกมฺปตี
 พหฺุํ หิ โส ปสฺสวตี ปุณฺณํ ตาทีสฺสโก นโร ฯ
 สฺยภาสฺสิตฺสฺสํ สฺยชฺเชถ สมนฺนปาสฺนสฺสํ จ
 เอกาสฺนสฺสํ จ รโห จิตฺตวฺยปสฺนสฺสํ จาตี ฯ
 วารโณ เถโร ฯ

[๓๑๔] ๒ เอโกบี สฺยโร เมธาวิ อสฺสฺสฺสฺสฺสํ ๑ ฃาตีนิ
 ชมฺมฏฺโฐ สฺยสฺมปฺนโน โหตี อตฺถาย พฺนุชฺชนํ ฯ
 นิคฺคยฺห อนุกมฺปาย โจตีตา ฃาตโย มยา
 ฃาตีพฺนุชฺชเวเปเมน การํ กตฺวาน ภิกฺขุชฺชํ ฯ
 เต อพฺภตฺตา กาทถตา ปตฺตา เต ตีหิวิ สฺยชฺชํ
 ภาตโร มยฺหํ มาตา จ โมทฺนฺตี กามกามิโนตี ฯ
 ปสฺสฺสฺสโก เถโร ฯ

[๓๑๕] ๓ กาทาปพฺพกฺสงฺกาโส กัสฺส ๒ ชมนิสฺสนฺจโค

ย. ๓ อสฺสฺสฺสฺสฺสํ ๑ ๒ ชมนิสฺสนฺจโค ๑

มคฺคณฺณญฺ อณฺฺนปานสฺมึ ๑ อถํมมโลสี นโร ๑
 ฌุจฺจํ ทํเสหิ มกเสหิ ๑ อรณฺณสฺมึ พุทฺทวเน
 นาโค สํจฺคามถึเสว ๑ สโต ตตฺตวาทิวาสเย ๑
 ยถา พุทฺทมา ตถา เอโก ๑ ยถา เทโว ตถา ทูเว
 ยถา คาโม ตถา ตโย ๑ โภถาหถํ ตตฺตคฺคฺตวินฺนติ ๑
 ยโลไซ เถโร ๑

[๓๑๖] ๑๐ อหุ คฺคฺคหึ ปุเร สํทฺธา ๑ สํ เต อชฺช น วิชฺชติ
 ยํ คฺคฺคหึ คฺคฺคหเมเวคํ ๑ นคฺคิ ทฺทจฺจริคํ มม ๑
 อนิจฺจา หิ จถา สํทฺธา ๑ เอวํ ทิฏฺฐา หิ สํ มยา
 รชฺชนฺนติมี วิรชฺชนฺนติ ๑ ตตฺถ ก็ ชฺชียเต มฺหิ ๑
 ปจฺจติ มฺหิโน ภคฺคํ ๑ โภกํ โภกํ กุเต กุเต
 มีณฺฑิกาย จริสฺสํมี ๑ อคฺคิ ชงฺฆพถํ มมาติ ๑
 สํฆิมคฺคฺคโย เถโร ๑

[๓๑๗] ๑๑ สํทฺธาย อภินิฏฺฆมฺม ๑ นวปพฺพชฺชิตो นโว
 มีคฺคเต ภเชยฺย กถฺยยาเน ๑ สํทฺธายํเว อคฺคนฺนิตเต ๑
 สํทฺธาย อภินิฏฺฆมฺม ๑ นวปพฺพชฺชิตो นโว
 สํจฺจสฺมึ วิหฺรํ ภิกฺขุ ๑ สํกฺเขตฺถ วินฺนํ พุโธ ๑
 สํทฺธาย อภินิฏฺฆมฺม ๑ นวปพฺพชฺชิตो นโว
 กปฺปปากปฺเปสฺสุ กุสฺสโต ๑ จเรยฺย อปฺปฺรภฺชิตฺติ ๑
 อฺปฺปาทิ เถโร ๑

๑ ย. อถํมมโลสี ๑

[๓๑๘] ๐๒ ปณฺหิตํ วัต มํ สฺนฺตํ อตฺมตฺถวิจฺจฺนฺตํ
 ปณฺจ กามคฺคณา โถเก สฺมฺโมหา ปาตยีสฺสํ มํ ฯ
 ปกฺขนฺโน มารวีสเย ทพฺพหฺสฺตฺตฺตฺมปฺปิตฺโต
 อตฺถกฺขี มจฺจุรราชฺสฺสํ อหํ ปาสา ปมฺจุจฺจฺจฺจํ ฯ
 สฺพเพ กามา ปหฺนฺนา เม ภวา สฺพเพ ปทาติตา
 วิกฺขีโณ ชาตีสฺสํโร นคฺคิตฺทานิ ปฺนพฺภโวติ ฯ
 อคฺคฺตรปาโต เถโร ฯ

[๓๑๙] ๐๓ สฺสฺนาถ ฆาตโย สฺพเพ ยาวนฺเตตฺถ สฺมาคตา
 รมมํ โว เทสฺยีสฺสํมิ ทฺกฺขา ชาติ ปฺนปฺปฺนํ ฯ
 อารภถ นิกฺขมถ ยฺยชฺชถ พุทฺธสฺสํเน
 ฐฺนาถ มจฺจุโน เสนํ นพาคารํว กุณฺชโร ฯ
 โย อิมสฺมํ รมฺมวินเย อปฺปมคฺโค วิหฺสฺสํติ
 ปหาย ชาตีสฺสํโร ทฺกฺขฺสฺสํนฺตํ กริสฺสํคฺคิ ฯ
 อภิกฺขุโต เถโร ฯ

[๓๒๐] ๐๔ สฺสํโร หิ นฺริยํ อคฺคฺจฺฉิสฺสํ
 เปตโลกมคฺมํ ปฺนปฺปฺนํ
 ทฺกฺขฺมมฺหิปี ตฺริจฺฉานโยนินยา
 เนกธา หิ วุสฺสํ จิรํ มยา ฯ
 มานุสฺสํปี จ ภโวภฺริราชิโต
 สฺคฺคฺกายมคฺมํ สฺกํ สฺกํ

ฐปรชาคฺชํ อฐปรชาคฺชํ
 เหนวถฺถณฺณํ อถฺถณฺณํ อถฺถณฺณํ อถฺถณฺณํ ๑
 สํมุกฺวา สํวิทิตฺตา อสํวารกา
 สํจฺจตา ปจฺจตฺตา สํเทวิตฺตา
 ตํ วิทิตฺตฺวา มหฺมคฺคตฺตํ สํมุกฺวํ
 สํนฺตฺติเมว สํตฺติมา สํมชฺชณฺณคฺคตฺติ ๑
 โคตโม เถโร ๑

[๓๒๑] ๑๕ โย ปุพฺพเพ กรณฺเณยานิ ปจฺจนา โส กาคฺคฺมิจฺจตฺติ
 สฺจฺจนา โส ธีสฺสเต จานา ปจฺจนา จมฺนุคฺคปฺปตฺติ ๑
 ยณฺณํ กยิรา ตณฺณํ ๑ เท ยํ น กยิรา น ตํ ๑ เท
 อกรโณคํ ภาสฺमानํ ปวิชานนฺตฺติ ปณฺณตฺติ ๑
 สฺจฺจํ ๑ ค นินฺนพฺพานํ สํมมาสํมพฺพุทฺธเทสํ
 อโสถํ ๑ วิรชํ ๑ เชนํ ยคฺคตฺติ ทุกฺคํ นินฺนชฺชณฺณคฺคตฺติ ๑

หาวโร เถโร ๑

[๓๒๒] ๑๖ ปาปมิตฺเต วิชฺชเชตฺตฺวา ภเชยฺยคฺคตฺตมปฺคฺคตฺเต
 โยวาเท จสฺสํ ตินฺนเชยฺย ปคฺคตฺเต โย อจฺจํ สฺจํ ๑
 ปวิคฺคํ ทารุมาวฺยุทฺถ ยถา สํเท มหฺนณฺณเว
 เหวํ กุสฺสํคมาคฺคม สํจฺจํ ๑ สํจฺจํ ๑
 คตฺตมา คํ ปวิคฺคเชยฺย กุสฺสํ ๑ หันนํวิริยํ ๑
 ปวิคฺคตฺเต อวิคฺคตฺติ ปวิคฺคตฺเต ๑ ฌายิหิ

นิจจํ อารทฐวิเวหิ ปณฺหิเตหิ สฺหาวเสติ ๑

วิมโต เถโร ๑

อตุทานํ

องฺคณิกอ ภาวทฺวาไซ ปจฺจโย พากฺโข อิติ

ชนฺิโย มาตงฺคปฺโข โจ สฺมิโต วารโณ อิติ

ปฺสฺสฺสิโก ๑ ยโสไซ ๑ สํวฺมิตฺติยฺปาติ ๑

อตุตฺรปาโต อภฺิฏฺโข โคตโม หาริตฺตํ ๑

เถโร ติกฺกนิปาตมฺหิ นิพฺพานเ วิมโต กโต

อฏฺฐตฺวาฬํ คากาโย เถรา โสฬสํ กิตฺติคาคิ ๑

ติกฺกนิปาโต นิฏฺฐิตฺโต ๑

เถรคาถาย จตุกกนิปาโต

- [๓๒๓] ๑. อตฺตงฺกตา สฺวสนฺนา มาตินํ จนฺทนฺตฺสฺสทา
- มชฺชเฒ มหาปเถ นารํ คุริเย นจฺจติ นฏฺฐกํ ๑
- บิณฺฑชฺคิกาย ปวิฏฺฐโสฬํ คจฺจณฺโต นํ อุกฺกขิณฺสํ
- อตฺตงฺกตํ สฺวสนฺนํ มจฺจปฺลาถํ โยชฺชิตํ ๑
- ตโต เม มนฺตํกาโร โยนิโส อุกฺปชฺชถ
- อาทํนโว ปาตุรหุ นิพฺพิตา สฺมิตฺติจฺสถ ๑
- ตโต จิตฺตํ วิมฺจฺจิ เม ปสฺสํ ชมฺมสฺสฺสมมตํ

๑ ย. สฺมิตฺติจฺสถ ๑

ติสฺสโต วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส ตํสาณนฺติ ๑
นาคสฺมาโต เถโร ๑

[๓๒๕] ๒ อหํ มิทฺเธน ปกโต วิหารา อุนฺนิกฺขมึ
จฺงกมํ อภิรฺหฺนฺโต ตตฺถเวถ ปปฺตี นมา ๑
คตฺตานิ ปริมชฺชิตฺวา ปุณฺ ปารุญฺห จฺงกมึ
จฺงกมึ จฺงกเม โสหิ อชฺฌตฺตํ สฺสํมาหิโต ๑
ตโต เม มนฺตํกาโร โยนิโส อุตฺตชฺชต
อาทํโนโว ปาตุรฺหุ นิพฺพิทา สํมคฺชีจฺสจ ๑
ตโต จิตฺตํ วิมฺุจฺจ เม ปสฺส ฐมฺมสฺสฐมฺมตํ
ติสฺสโต วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส ตํสาณนฺติ ๑
ภคฺุ เถโร ๑

[๓๒๕] ๓ ปเว จ น วิชานนฺติ มยเมตฺถ ยมามฺหเส
เย จ ตตฺถ วิชานนฺติ ตโต สํมมฺนฺติ เมธกา ๑
ยทา จ อวิชานนฺตา อิริยนฺตฺยมฺรา วิยํ
วิชานนฺติ จ เย ฐมฺมํ อากฺุเรสฺสุ อนากฺุรา ๑
ยํ ทิณฺุจฺจ สฺสิถิตํ กมฺมํ สํกฺกิตฺติจฺญจฺจ ยํ วตํ
สํกฺกสฺสวํ พุทฺธมฺจวิยํ น ตํ โหติ มหปฺผลํ ๑
ยสฺส สฺสพฺรหฺมจวรัสฺสุ คารโว นฺนูปตฺตพฺภคิ
ฮารกา โหติ สฺสทฺฐมฺมา นภํ ปจฺวิยา ยถาติ ๑
สภฺิโย เถโร ๑

๑ ย. วิยา ๑

[๓๒๖] ๔ ชิริคฺคณฺ ปุเร ทฺคฺคณฺเช มारปฺกฺเช อวสุตฺเต
 นว โสคานิ เต กาเย ยานิ สฺนุทฺทติ สฺพพฺพา ฯ
 มา ปฺรฺวณฺ อมณฺณิตฺโต มาสาเทสิ ตถาคเต
 สฺคฺเคมี เต น รชฺชนฺติ กิมงฺคํ ปน มานุเสฺ ฯ
 เย ๑ โช พาทา ทฺมฺเมธา ทฺมฺมนฺตี โมหปารุตา
 คาทิสฺสา ตตฺถ รชฺชนฺติ มारชฺชิตฺตฺตฺมิ พฺนฺธเน ฯ
 เยสิ ราโค ๑ โทโส ๑ อวิชฺชา ๑ วิราชฺคา
 คาทิ ตตฺถ น รชฺชนฺติ ฉินฺนสุตฺตา อพฺนฺธนาติ ฯ
 นนฺทโก เถโร ฯ

[๓๒๗] ๕ ปญฺจปญฺจวาสํ วสุตฺตานิ รโชชตฺตมชารยิ
 ภูมฺชนฺโต มาสิภคฺคํ เกสฺมสุตฺตํ อโตจยิ ฯ
 เอกปาเทน อฏฺฐจาสํ อานํ ปวิวชฺชยิ
 สฺกฺชชฺชณฺนิ ๑ ชาทิ อุกฺกเทสฺสจ น สํทียิ ฯ
 เขตาทิสํ ภริคฺควาน พฺหุํ ทฺคฺคคฺคิคามินิ
 วุชฺชมาโน มโหเชน พุทฺธํ สฺรณฺมาคฺคํ ฯ
 สฺรณฺคมนํ ปสฺสํ ปสฺสํ ชมฺมสุตฺตมฺคํ
 คิสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กคฺคํ พุทฺธสุตฺตํ สํสํนฺนฺติ ฯ
 ชมฺพุกฺโก เถโร ฯ

[๓๒๘] ๖ สฺวคคํ วต เม อาสิ คยายิ คยณฺคฺคฺคา
 ยิ อทฺทสํสิ สฺมฺพทฺธํ เทเสณฺติ ชมฺมมฺคฺคฺคํ

มหปรปภิ คณาจริยิ	อคฺคปรปคฺคํ วินายกํ
สฺสเทวกสฺสํ โถกสฺสํ	ชินฺนิ อคฺคทสฺสํ
มหานาคํ มหาวรี	มหาชฺชติมนาสํ
สฺสพพาสวปริกฺขณํ	สฺสคถารมกฺโขภยํ ๑
จิรสงฺกิติชฺชํ ๑ ต มํ	ทิวฺจิสฺสนทานสฺสนริตฺติ
วิโมจยิ สํ ภาควา	สฺสพพคฺคณเถหิ สฺสณกฺคติ ๑

เสณโก เถโร ๑

[๓๒๘] ๗ โย ทนฺธกาเถ ตฺรติ	ตฺรณฺเเย จ ทนฺธเย
อโยนิโสสฺสํวิธาเนน	พาโต ทุกฺขํ นิคฺคจฺฉติ ๑
คสฺสํคฺคตา ปริหายนฺติ	กาพปกฺกเขว จนฺทิมมา
ชಾಯสฺสกฺกยญฺจ ปปฺโปติ	มิตฺเตหิ จ วิรฺชฺชณฺติ ๑
โย ทนฺธกาเถ ทนฺธเชติ	ตฺรณฺเเย จ ตารเย
โยนิโสสฺสํวิธาเนน	สฺสํ ปปฺโปติ ปณฺทิตฺโต ๑
คสฺสํคฺคตา ปริปุเรนฺติ	สฺสํกปกฺกเขว จนฺทิมมา
ยโส ถิคฺคตฺติญฺจ ปปฺโปติ	มิตฺเตหิ น วิรฺชฺชณฺตฺติ ๑

สฺสมฺภูโต เถโร ๑

[๓๓๐] ๘ อุกฺกเยเนว สฺสมฺปนฺโน	ราหุสฺสทฺโทติ มํ วิฑู
ยญฺจมุหิ ปฺคฺโต พุทฺธสฺสํ	ยญฺจ ฐมเมสฺสุ จกฺขฺมา ๑
ยญฺจ เม อาสฺวา ชฺชณา	ยญฺจ นตฺถิ ปฺนพฺภโว

๑ ย. สฺสํทิตฺติ ๑

อธมโม นิริยํ เนติ ธมโม ปาเปติ สุกตํ ๑
 ศสุมา หิ ธมฺเมสุ กเรยฺย ฌนุทํ
 อิติ โมทมาโน สุกเตน ตาทินา
 ธมฺเม จิตฺตา สุกตฺวรสฺสํ สํวกา
 นียฺยนฺติ ชฺรฺวา สฺรณฺวรสฺสคฺคามิโน ๑
 วิปฺโลฏฺโต คณฺหฺมุโต คณฺหาชาโต สฺมุหฺโต ๑
 โส ชฺฉินฺสํสาโร น จตฺถิ กิณฺจนํ
 จนฺโท ยถา โทสินาปฺนุณฺณมาสียาติ ๑
 ธมฺมิโก เถโร ๑

[๓๓๓] ๑๑ ยทา พตกา สฺวิสฺสฺสฺสฺสจฺจ
 กาสฺสํ เมฆสฺสํ ภเยน คชฺชิตฺตา
 ปเตหิติ อายมาตเยสินํ
 ตทา นทํ อชกรณํ รเมติ มํ ๑
 ยทา พตกา สฺวิสฺสฺสฺสฺสจฺจ
 กาสฺสํ เมฆสฺสํ ภเยน คชฺชิตฺตา
 ปรีเยสฺติ เตณฺมเตณฺทสฺสสินํ
 ตทา นทํ อชกรณํ รเมติ มํ ๑

กนฺนุ คคฺค น รเมติ ธมฺพุโย อุกฺโต ตหิ
 โสภเนติ อาปคากฺกํ มหาเตณฺสฺสํ ปจฺจโต ๑
 ตามตมทสฺงฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

เภกา มนุทวคฺฉิ ปนาทยนฺติ ฯ
 นาชฺช คิรินทฺทึ วิปฺปวาสตมโย
 เขมา อชกรณฺณี สีวา สุรฺรมาติ ฯ
 สປປဂေါ เถโร ฯ

[๓๓๔] ๑๒ ปพฺพชฺชិ ชฺชวีกคฺคโลหิ ตทฺธาน อฺปฺสํมปทฺ
 คโต สทฺธํ ปฏฺธิถิ ทพฺพวิริโย ปรกฺกมฺ ๑
 กามํ ภิชฺชชฺชยํ กายो มํสเปตฺติ วิตฺถยํ
 อฺโภชนนฺนุคฺสนฺธิ ชงฺขมาโย ปປคฺนคฺ เม ๑
 นาสิสฺสํ น บิวิสฺสํมยิ วิหารา ๑ น นิกฺขเม
 น บิ ปสฺสํ นิปาเตสฺสํ คณฺหาสฺสเด อฺนฺุหเต ๑
 คสฺสํ เมว วิหรโต ปสฺสํ วิริยປรกฺกมํ
 คิสฺสํ วิชฺชา อฺนฺุປປคฺตา กตฺ พุทฺธสฺสํ สํสํนฺุติ ๑
 มุทฺติโต เถโร ฯ

อฺฏฺททานํ

นาคสฺมาโต ภคฺ ๑ สภโย นนฺทโกบี ๑
 ชมฺพุก เสนโก เถโร สมฺภฺภูโต วาหฺุโตบี ๑
 ภวติ จนฺุทโน เถโร ทเสเต พุทฺธสฺสาวกา ๑
 ชมฺมิโก สປປဂေါ เถโร มุทฺติโต จาบี เต คโย
 คาลาโย เทว ๑ ปณฺณาสํ เถรา สพฺพเพมฺิ เทรสํติ ๑
 จคฺคกฺกนิปาโต นิฏฺฐิโต ๑

เถรคาถาย ปญจกนิปาโต

[๓๓๕] ๑ ภิกขุ สัตถิกัม คณฺหุวา อทฺทสํ^๑ อิตฺถิมุชฺฌิตํ
 อปฺปวิหฺรํ สํสาณสํมํ ชชชชชคํ กิมิทํ ฌฏฺฐํ ๑
 ยํ หิ เอเก ชิกฺขุจฺจนฺติ มคํ ทิสฺสวาน ปาปกํ
 กามราโค ปาตุรฺหุ อนฺโธว สวคํ อหุ^๒ ๑
 โอวํ โอทนปฺกมฺหา ตมฺหา จานา อปฺกมฺมํ
 สติมา สมนฺปชาโนหํ เอกมฺนคํ อฺปาวิสฺสํ ๑
 ตโต เม มนฺตํกาโร โยนิสฺส อฺกฺทปชฺชช
 อาทินฺโหว ปาตุรฺหุ นิพฺพิทา สมนฺติฏฺฐจฺจ ๑
 ตโต จิตฺตํ วิมฺมุจฺจ เม ปลฺลสฺส ชมฺมสฺสชฺมมคํ
 ทิสฺสํ วิชฺชา อนฺุปฺปตฺตา กคํ พุทฺธสฺสํ สํสาณนฺติ ๑

ราชทตฺโต เถโร ๑

[๓๓๖] ๒ อโยเต ยฺญชฺมตฺตานํ ปฺริสฺสํ กิจฺจมิจฺจโก
 จวํ เจ นาริกฺขุญฺญ คํ เว^๑ ทฺพฺภกตฺตกฺขณํ ๑

อพฺพุพฺพุหํ อชฺชคฺชวิตํ

เอกญฺเจ โอสฺสชฺชชชชช กถฺว สฺสียา

สพฺพานิมิ เจ โอสฺสชฺชชชชช อนฺโธว

สฺสียา สมนฺวิสฺมสฺสํ อทฺทสฺสนฺโต ๑

ยุ. ๑ อทฺทสฺสํ ๑ ๒ อหุ^๒ ๑ ๓ เม. ๑

ยมฺหิ กยิรา คณฺหิ จเท ยํ น กยิรา น คํ จเท
 อถโรนฺทํ ภาสฺมานํ ปริชานนฺติ ปณฺทิตา ฯ
 ยถาบี รุจิวํ ปุปฺผํ วณฺณวณฺทํ อคฺคฺนฺธํ
 เขวํ สุภาสิตา วาจา อมฺตา โหติ อคฺคฺพฺพโต ฯ
 ยถาบี รุจิวํ ปุปฺผํ วณฺณวณฺทํ สคฺคฺนฺธํ
 เขวํ สุภาสิตา วาจา สมฺตา โหติ สคฺคฺพฺพโตติ ฯ

สุภฺโต เถโร ฯ

[๓๓๗] ๓ วสุตฺติ เทโว ยถา สุคฺคํ
 ฉนฺนา เม กุญฺจิกา สุชา นีวาตา
 คสุตฺตํ วิหฺรามิ วุปฺสนฺโต
 อถ เจ ปคฺคยสฺสิ ปวสุตฺตํ เทว ฯ
 วสุตฺติ เทโว ยถา สุคฺคํ
 ฉนฺนา เม กุญฺจิกา สุชา นีวาตา
 คสุตฺตํ วิหฺรามิ สฺนฺตจิจฺจโต
 อถ เจ ปคฺคยสฺสิ ปวสุตฺตํ เทว ฯ

ฯ เป ฯ

คสุตฺตํ วิหฺรามิ วิตฺตราโค

ฯ เป ฯ

คสุตฺตํ วิหฺรามิ วิตฺโทโส

ฯ เป ฯ

ตสฺส วิหรามิ วตฺโมโห

อถ เจ ปตฺถยสฺสึ ปวสฺสฺส เทวาทิ ฯ

คิริมานนุโธ เถโร ฯ

[๓๓๘] ๕ ยํ ปตฺถยมาโน^๑ รมฺเมสฺสุ อฺปชฺฌมาโย อฺนุคฺคฺหิ
 อมตํ อภิกงฺกขณฺตํ กตํ กตฺตพฺพกํ มया ฯ
 อฺนุปฺปคฺโต สจฺจฉิกฺโกโต สยํ รมฺโม อณฺตฺติโห
 วิสฺสุทฺธวาทินฺนํ นิกฺกงฺโข พฺยากรโอมิ ควณฺตฺติเก ฯ
 ปุพฺพเพณิवासํ ชานามิ ทิพฺพจกฺขุํ วิโลธิตํ
 สทฺตโถ เม อฺนุปฺปคฺโต กตํ พุทฺธสฺสฺส สํสาณํ ฯ
 อปฺปมคฺตสฺสฺส เม สิกฺขา สฺสฺสฺสฺสฺส คว สํสาณเ
 สพฺเพ เม อาสวํ ชันนา นคฺคิทานิ ปฺนพฺภโว ฯ
 อฺนุสาธิตํ มํ อริยวตา อฺนุกมฺมํ อฺนุคฺคฺหิ
 อโมโห คฺมุหฺโมวาทิ อฺนุเตวาสิมฺหิ สิกฺขิตฺติ ฯ

สุมโน เถโร ฯ

[๓๓๘] ๕ สํสาธุ ทิ กิร เม มาตา ปโตทํ อฺปทํสยิ
 ยสฺสาหํ วจฺนํ สฺสุควา อฺนุสฺสิญฺจโส ชนคฺคฺติยา
 อารทฺธวิริโย ปหิตคฺโต ปคฺโต สมฺโพธิมฺมุคฺคํ ฯ
 อรหา ทกฺขิณฺเณโยมฺหิ เตวฺชฺชโร อมคฺททฺโส
 เชคฺควา^๒ นมฺจฺฉินฺนํ เสาณํ วิหรามิ อฺนาสฺสฺสโว ฯ

ย. ๑ ปตฺถยมาโน ฯ ๒ ชคฺควา ฯ

อชฺฌตฺตคฺคฺจ พหิทฺธา ๑	เย เม วิชฺชิสฺสุ อาสฺวา
สฺพเพ อเสฺสา อฺจุฉินฺนา	น ๑ อฺปฺปชฺชเว ปฺน ๑
วิสฺสวทา ๒ ภาคิณี	เขตฺตมตฺถํ อภาสฺยิ
อปี หา นฺน มยิปี	วณฺโถ เต -น วิชฺชติ ๑
ปรียนฺนคตฺถํ ทฺถุชฺชํ	อนฺติโมยํ สฺมฺสฺสํโย
ชาติมรณสฺสํโร	นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโวติ ๑

วทฺโถม เถโร ๑

[๓๕๐] ๖ อตฺถาย วต เม พฺทฺโธ	นทํ เหนรณฺชวํ อคา
ยสฺสํสํหํ ฐมฺมํ สฺสฺจวาน	มิจฺจนาทิจฺชํ วิวชฺชยิ ๑
ยชฺชํ อฺจุจาวเจ ยณฺเณ	อคฺคิหุคฺคํ ชฺหํ อหิ
เฮเสสา สฺสฺทฺธติ มณฺณนฺโต	อนฺธญฺโถ ปฺนุชฺชโน ๑
ทิจฺชิจฺคทณฺปทฺทฺนโน	ปรามาเสณ โมหิโต
อสฺสฺทฺธํ มณฺณิสมํ สฺสฺทฺธํ	อนฺธญฺโถ อวิทฺทฺธํ ๑
มิจฺจนาทิจฺชํ ปหิณา เม	ภวา สฺพเพ ปทาติคา
ชฺหามิ ททฺธิณฺนยคฺคํ	นมสฺสํหามิ ตถาคตฺถํ ๑
โมหา สฺพเพ ปหิณา เม	ภวตณฺหา ปทาติคา
วิจฺชโณ ชาติสฺสํโร	นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโวติ ๑

นทํสฺสํโย เถโร ๑

[๓๕๑] ๗ ปาโต มชฺฌนฺตฺถิกํ สํยํ	ติกฺขคฺคํ ทิวสฺสํสฺสํหิ
โธคฺวิ อฺทกํ โสหิ	คยา ย คยณฺคฺคฺยา ๑

๓ ย. โสคํ ๑

ยํ มยา ปกคํ ปาปํ	ปุพฺเพ อณฺเฑาสุ ชาติสุ
คณฺทานิธ ปวาเหมมิ	เอวํทิวฺจํ ปุเร อหุํ ๑
สุตฺตวา สุภาสิตํ วาจํ	ธมฺมคฺคตฺสํหิตํ ปทํ
ตถํ ยถาวถํ ^๒ อตถํ	โยนิโส ปจฺจเวกฺขิตํ ๑
นินฺหาตสฺสพฺพปาโปมฺหิ	นินฺมโต ปยโค สฺจ
สุตฺตโร พุทฺธสฺส ^๓ ทายาโท	ปฺคฺโค พุทฺธสฺส อโรโส ๑
โอบยฺหฺนฺจฺจกิกํ โสคํ	สฺสพฺพํ ปาปํ ปวาหิยํ
ทิสฺโส วิชฺชา อชฺฌคฺคมี	กตํ พุทฺธสฺส สํสํนฺนํ ๑

คยาถสฺสโป เถโร ๑

[๓๔๒] ๔ วาตโรคาภินิโต ตฺวํ	วิหโร กานเน วเน
ปวิทฺฐโคจเร ^๔ อฺนฺเว	กถํ ภิกฺขุ กิริสฺสํสํ ๑
ปิตฺตฺสฺเชน วิปฺเตน	ผรมาโน สฺมสฺสํยํ
อฺนฺมมฺมี อภิสฺสมฺโฆนฺโต	วิหริสฺสํสํมิ กานเน ๑
ภาเวนฺโต สติปฺนฺจฺจานเ	อินฺทฺริยานิ พถานิ ๑
โพชฺฌณฺคานิ ๑ ภาเวนฺโต	วิหริสฺสํสํมิ กานเน ๑
อวาทฺธวิเวเย ปหิตคฺคเต	นิจฺจํ ทพฺพปรกฺกเม
สํมคฺคเต สหิตเ ทิสฺสวา	วิหริสฺสํสํมิ กานเน ๑
อนฺนฺสฺสรนฺโต สฺมพฺพธํ	อคฺคตทนฺทํ ^๕ สฺมาหิตํ

ยุ. ๑ อหุํ ๑ ๒ ยถาวถํ ๑ ๓ สฺสพฺพสฺส ๑ ๔ ปวิทฺฐโคจเร ๑
 ๕ อคฺคตทนฺทํ ๑

ชคฺคทิตฺโต รคฺคินฺทิวํ วิหริสุตฺตํ กานเนติ ฯ

วกฺกถิ เถโร ฯ

[๓๔๓] ๕ โอตคฺคิสุตฺตํ เต จิตฺตํ อานิทฺตวาเรว หคฺคินฺ

น คํ ปาเป นิชฺชิสฺสํ กามชาตํ^๒ สรรีรชํ^๓ ฯ

คฺควํ โอตคฺคโค น คจฺฉนฺตี

ทฺวารวิจฺจวํ คชฺชว อตถนฺโต

น จ จิตฺตกถิ ปุณฺปุณฺนี

ปสฺสํ ปาปรโต จริสฺสตี ฯ

ยถา กุณฺชวํ อทนฺตํ

นวกคฺคหํ องฺกสฺสคฺคโ

พตฺวา อวตฺเตติ อกานํ

เอวํ อวตฺตคฺคยิสฺสนฺตํ ฯ

ยถา วรหฺยทมกฺสฺสโต

สํารถิ ปวโร ทเมติ อาชณฺณํ

เอวํ ทมยิสฺสนฺตํ

ปคฺคิฏฺฐิจิตฺโต ปณฺจสฺสุ พเตสฺสุ ฯ

สตียา คํ นินฺนริสฺสํ

ปยตฺตฺโต เต^๕ ทมิสฺสุตฺตํ

วิริยชฺรณิกคฺคหิตฺโต นยิตฺโต

ยุ. ๑ จิตฺต ๑ ๒ กามชาต ๑ ๓ สรรีรช ๑ ๔ คจฺฉนฺตี ๑ ๕ โว ๑

ทูรั คมิษฐ์เส เต จิตฺตาคิ ๑
วิชิคนถโน เถโร ๑

- [๓๔๔] ๑๐ ออุปารมฺภจิตฺโต ทุมฺเมโธ สฺสุนาติ ชินถาสันํ
- อารกา โหติ สฺททุมฺมา นภโส ปจฺวี ยถา ๑
- ออุปารมฺภจิตฺโต ทุมฺเมโธ สฺสุนาติ ชินถาสันํ
- ปริหายติ สฺททุมฺมา กภาพกฺเขว จนฺทิมมา ๑
- ออุปารมฺภจิตฺโต ทุมฺเมโธ สฺสุนาติ ชินถาสันํ
- ปริษฐ์ฐติ สฺททุมฺเม มจฺโฉ อปฺโปทเก ยถา ๑
- ออุปารมฺภจิตฺโต ทุมฺเมโธ สฺสุนาติ ชินถาสันํ
- น วิรุหฺติ สฺททุมฺเม เขตฺเต พฺชฺว ปฺตฺติกํ ๑
- โย จ คฺคฺเตนํ จิตฺเตน สฺสุนาติ ชินถาสันํ
- เขเปตฺวา อาสเว สฺพเพ สฺจจฺฉิกตฺวา อกฺุปฺปตํ
- ปฺปฺปยุยฺย ปรมํ สฺนฺตํ ปรีนินฺพฺพาทิ อนาถโวติ ๑

ยถทคฺโต เถโร ๑

- [๓๔๕] ๑๐ ออุปสมฺปทา จ เม ตทฺธา วิมฺขฺโต จมฺหิ อนาถโว
- โส จ เม ภคฺวา ทิฏฺฐโส วิหารเ จ สฺทาวถํ ๑
- พหุเทว รคฺคํ ภคฺวา อพฺุโรกกาเสตฺตินามยิ
- วิหารกฺุสฺโส สฺคฺถา วิหารํ ปาวิสํ ตทา ๑
- สฺนฺตริทฺวาน สงฺฆาฏี เสยฺยํ กปฺเปสํ โคตโม

๓ ย. คฺคฺฐเจเน ๑

ฌมมุตฺตํ โหติ อนุฌมมจาร์
 โส คาทิโส นาม ๑ โหติ ปณฺฑิตโต
 ฌตฺวา ๑ ฌมเมตฺถํ วิเสตฺถิ อุตฺตํ ๑
 อตฺถตฺตํ โย ชานาติ ภาสิตฺตํ
 อตฺถตฺตํ ฌตฺวาน ตถา กโรติ
 อตฺถนฺตโร นาม ๘ โหติ ปณฺฑิตโต
 ฌตฺวา ๑ ฌมเมตฺถํ วิเสตฺถิ อุตฺตํ ๑
 โกตฺถิโย เถโร ๑

อุกฺกทานํ

ราชทฺตโต สฺสฺสฺสโต ๑ คิริมานนุทฺตมโน
 วทฺโธ ๑ กตฺตํไป เถโร คยาภตฺตํปวกฺกติ
 วิชฺชิตโต ยสฺสทฺตโต ๑ โสโณ โกตฺถิยสฺสวฺโหโย
 สฺสฺสฺสํ ๑ ปณฺจคาถาโย เถรา ๑ เขตฺถ ทฺวาทสฺสํ ๑
 ปณฺจกุกนิปาโต นิฏฺฐิตโต ๑

เถรคาถาย ฌกุกนิปาโต

[๓๔๗] • ทิสฺสฺสวาน ปาฏิหาริณิ โคตมุตฺตํ ยสฺสฺสฺสโน
 น ตาวาหํ ปณฺธิปตี อิตฺตํมาเนน วณฺจิตโต ๑
 มม สํกปฺปมณฺเฑน โจเทสฺสิ นรตฺวารถิ

ตโต เม ฮาตี ตังเวโค อพฺภูโต โถมหังสโน ๑
 ปุพฺเพ ชฎิตฺตฺสัจจ ๑ ยา เม สัทฺธิ" ปริศฺติกา
 ตาหิ ตทา นีรฺงฺกตฺวา ปุพฺพชฺชี่ ชินสาธเน ๑
 ปุพฺเพ ยณฺเณน สันตฺตฺสัจจ กามธาคู ปฺรฺกชฺชโต
 ปจฺจุฉา วาตฺตฺสัจจ โทสฺสัจจ โมหณฺจามี สฺมฺหณี ๑
 ปุพฺเพนิวาฬฺ สานามิ ทิปฺพจฺจชฺชี่ วิไลธิคํ
 อิทฺธิมา ปฺรจิจฺจตฺตฺสัจจ ทิปฺพสฺสัจจ ปาปฺณิ ๑
 ยสฺสัจจ จตฺตฺสัจจ ปุพฺพชฺชี่โต อคารสฺมา อนคาริยํ
 ไส เม อตฺตฺสัจจ อนุปฺปตฺตฺสัจจ สฺพสฺสัจจโยชนกฺชโยติ ๑

อฺรฺเวตฺสัจจไป เถโร ๑

[๓๕๘] ๒ อตฺตฺสัจจ วิหิ ชตฺตฺสัจจ สัจจ

น จ ตเถ ปิณฺฑํ กถมํ กสฺสัจจ ๑
 พุทฺธมปฺปเมยฺยํ อนุสฺสัจจ ปสฺนโน
 ปิตฺติยา ฉฺชฺชฺสัจจโร โหหิสิ สัจจตฺตฺสัจจโค ๑
 ฐมฺมมปฺปเมยฺยํ ๑ เป ๑
 สจฺจมปฺปเมยฺยํ ๑ เป ๑
 อพฺโปกกาเส จ วิหริสิ
 สัจจตา เหมนฺตฺติกา อิมา วตฺตฺสัจจโย ๑
 มา สฺสฺเตน ปเรโต วิหณฺณิตฺตฺสัจจโค

๑ ย. อิทฺธิ ๑

ปวิธ คฺวํ วิหารํ สุสิทคฺคตํ ฯ
 สุสิธฺสํ จตฺสฺโส อปฺปมณฺณาย
 คาทิ จ สุสิโต วิหริธฺสํ
 นาทํ สฺเตน วิหณฺณิธฺสํ
 อนินฺนสิโต วิหรนฺโตติ ฯ
 เตกฺกฺจฺจนฺนินิ เถโร ฯ

[๓๔๘] ๓ ยธฺสํ สฺพฺรหฺมจาวฺธฺสํ คารโว นฺนฺปตฺพฺภติ
 ปฺริหายติ สฺทฺธฺมมา มจฺจฺโน อปฺโปทฺเท ยถา ฯ
 ยธฺสํ สฺพฺรหฺมจาวฺธฺสํ คารโว นฺนฺปตฺพฺภติ
 น วิรฺุหฺติ สฺทฺธฺมเม เขตฺเต พฺชํว ปฺตฺกํ ฯ
 ยธฺสํ สฺพฺรหฺมจาวฺธฺสํ คารโว นฺนฺปตฺพฺภติ
 อารกา โหติ นิพฺพานา ธฺมฺมราชธฺสํ สํสฺเน ฯ
 ยธฺสํ สฺพฺรหฺมจาวฺธฺสํ คารโว อฺนฺปตฺพฺภติ
 น วิหายติ สฺทฺธฺมมา มจฺจฺโน พฺโหทฺเท ยถา ฯ
 ยธฺสํ สฺพฺรหฺมจาวฺธฺสํ คารโว อฺนฺปตฺพฺภติ
 โส วิรฺุหฺติ สฺทฺธฺมเม เขตฺเต พฺชํว ภทฺทํ ฯ
 ยธฺสํ สฺพฺรหฺมจาวฺธฺสํ คารโว อฺนฺปตฺพฺภติ
 สฺนฺนฺติเก โหติ นิพฺพานํ ธฺมฺมราชธฺสํ สํสฺเนติ ฯ

มหานาโค เถโร ฯ

[๓๕๐] ๔ กฺฤโต สํวณฺนํ คณฺคฺวา อทฺทสํ อฺคฺตฺถิมฺมุณฺนํ

อปวิทุรํ ฐํธานํมํ	ชชฺชนฺตํ กิมิํ ญฺญํ ๑
อาศฺรํ อสฺสํ ปุคฺคิ	ปสฺสํ กุตุต ฐมฺสฺสยํ
อุคฺคฺชนฺตํ ปคฺคฺชนฺตํ	พาดานํ อภินนฺทิตํ ๑
ธมฺมาทาสํ คเหตุวณ	ฉาณทสฺสณฺปคฺคฺติยา
ปจฺจเวกฺขิ อิมํ กายํ	ศุจฺจํ สนฺตฺรพาทิรํ ๑
ยถา อิทํ ตถา เอตํ	ยถา เอตํ ตถา อิทํ
ยถา อโร ตถา อุทฺธํ	ยถา อุทฺธํ ตถา อโร ๑
ยถา ทิวา ตถา รคฺคิ	ยถา รคฺคิ ตถา ทิวา
ยถา ปุเร ตถา ปจฺจนา	ยถา ปจฺจนา ตถา ปุเร ๑
ปณฺจจฺกิเณ ศฺริเยน	น รคิ โหติ ตาทิสํ
ยถา เอกคฺคจฺกคฺคสฺส	สํมมา ธมฺมํ วิปสฺสโตติ ๑

กุตุโต เถโร ๑

[๓๕๓] ๕ มนฺชสฺสํ ปมตฺตจาวิน	คณฺหา วทฺตมฺติ มาตฺตวา วิย
โส ปฺริปฺตวติ หฺราหฺรํ	ผตฺมิจฺจว วณฺสํ วานโร ๑
ยํ เอสํ สหเต ชมฺมํ	คณฺหา โถเก วิสฺสคฺคิกา
โสกา ศสฺสํ ปวทฺตมฺนฺติ	อภิวุจฺจว จีรณํ ๑
โย เจตํ สหเต ชมฺมํ	คณฺหํ โถเก ทฺรจฺจยํ
โสกา คมฺหา ปปคฺนฺติ	อุทฺพิณฺทว ปฺกชฺรวา ๑
คํ โว วทามิ ภาทํ โว	ยาวนฺเตคฺคต สํมาคตา

๓ ย. รคฺคิ ๑

คณฺหาย มุถฺติ ชนถ	อฺตุรฺคฺโคถ วฺรณฺ
มา โว นพฺว โสโตว	มาโร ภณฺชิ ปฺนปฺปฺนํ ๑
กโรถ พุทฺธวณฺ	ชโน เว มา อฺปฺจฺจกา
ชณาตีตา หิ โสจฺนฺติ	นิริยมฺหิ สฺมปฺปีตา ๑
ปมาโท รโช ๑	ปมาทานุปฺติโต รโช
อปฺปมาเทน วิชฺชาย	อพฺพฺเห สฺตฺตมคฺคฺตโนติ ๑
	มาตฺตฺกฺยปฺคฺโคถ เถโร ๑

[๓๕๒] ๖ ปณฺณวีสฺสคฺคฺวสฺสํ	ยโต ปพฺพชฺชิตอ อหํ
อจฺจวราสงฺฆาตมคฺคฺตมฺปปี	เจโตสฺสํคฺคฺคิมนชฺชณฺคํ ๑
อถทฺธา จิตฺตฺตฺสฺเสถคฺคฺ	กามวราเคน อทฺทิตโต
พาหา ปคฺคฺคฺยห กนฺทนฺโต	วิหารานุปฺนิกฺขมํ ๑
สฺสคฺคํ วา อหาวิสฺสํ	โก อคฺคฺโค ชฺชิวิตฺเตน เม
กถํ หิ สฺสคฺคฺ อปฺจฺจกฺ	กถํ กพฺพเพถ มาทิสฺ
คทาหํ อฺรมาทาย	มณฺจกมฺหิ อฺปาวิสฺ
ปริณํโต อฺโร อาสี	ธมฺนํ เจตฺตมคฺคฺตโน ๑
คโต เม มนฺตํกาโร	โยนิสฺ อทฺปชฺชถ
อาทึนโว ปาตุรฺ	นิพฺพิทา สฺมคฺคฺยฺจถ ๑
คโต จิตฺตํ วิมฺจฺจิจิ เม	ปสฺสํ ธมฺมสฺสธมฺมตํ

๑ สฺสคฺคฺคฺนิปาเต ปมาทาคิ ปาโส ทิสฺสตี ๑ ๒ ย. อพฺพเห ๑
 อพฺพเพหิตี ปาโส ๑

คิสฤต วิชชา อนุปคตคา กคิ พุทฐสฤต ส่าสนนุติ ๑
 สปพทาโส เถโร ๑

[๓&๓] ๑ อญฺจ่าหิ นิสัท กาคิยาน
 มา นิพพิทาพหุโต อหุ ชาครสฤต
 มา คิ อตถั ปมคตพนฺธุ
 กุญฺเณว ชินาคุ มจฺจุรราชา ๑
 เสยฺยถามี^๑ มหาสหมุทฺทเวโค
 เหว ชาคิขราคิวคตเต คิ
 โส กโรหิ สฤตปมคตโน คุว
 น หิ ตาณั คว วิชฺชเตธ^๒ อญฺฉิ ๑
 สคฺคา หิ วิเชสิ มคฺคเมคิ
 สจฺคา ชาคิขรารภยา อคัคิ
 ปุพฺพาปรคตมปมคโต
 อญฺฉิสฤต ทพฺหิ กโรหิ โยคิ ๑
 ปุริมานิ ปมฺญจ พนฺธนานิ
 สจฺจ่าฐัชรฺมฺณฺทภิกฺขโภสิ
 มา ชิตฺทวารคิณฺจ มา นิตฺท
 อญฺฉิสคฺต ฌิยาย กาคิยาน ๑
 ฉายาหิ ชินาหิ กาคิยาน

โยคกฺเขมปเถ สุกฺโกวิโทสิ
 ปปฺปยุยฺย อหฺนุคฺคฺวํ วิสุทฺธิ
 ปรีนิพฺพุพาหิสิ วารินาว ไซติ ฯ
 ปชฺไซตฺกโร ปรีคฺคฺวํโส
 วาเคน วิณฺมยเต ธตฺตาว
 เอมมฺบี คฺควํ ๑ ๑ นาทิยามาโน
 มารํ อีหนฺตฺโคคฺคฺต นีทฺธุนาหิ ฯ
 โส เวทยิตาสฺว จิตฺตราโค
 กาทํ กงฺข อีเชว สตีฏฺโกคฺคิ ฯ
 กาทิยานโน เถโร ฯ

[๓๕๔] ๘ สุกฺเทสิโต จกฺขุมฺตา พุทฺธเรนาทิจฺจุพฺพนฺธุนา
 สฺพพฺพสฺสโยชนาคีโต สฺพพฺพอฏฺฐวินาสโน
 นียฺยานิโก อุกฺคฺตโรณ คณฺหามุตฺตวิโสสนโน
 วิสฺมุตฺตํ อชฺชาคนํ เกตุวา^๒ ปาเปติ นีพฺพุคฺคิ
 อณฺเฏณมฺมุตฺตเกทาย กมฺมมยฺนคฺคิวิชาฏฺเณ
 วิณฺญฺณาณานํ ปรีคฺคฺคฺเห ฅาณฺณวชิรนิปาตโน
 เวทฺธานํ วิณฺญฺณาปโน อูปาทานปฺปโมจโน
 ภวํ องฺคฺการกาสุํ ฅาณฺเนน อหฺนุปฺสฺสโน^๓
 มหารโธ สฺสคฺมภีโร ชรามจฺจุณฺนิวารโน

ยฺ: ๑ ๑ นาทิยานโน ฯ ๒ เกตุวา ฯ ๓ อหฺนุปฺสฺสโน ฯ

อริโย อฏฺสงฺกิโก มคฺโค ทุกฺขุปลสมโน สีโว
 กมฺมํ กมฺมนฺติ ฌตฺตฺวาน วิปាកญฺจ วิปាកโต
 ปฏิจฺจุปฺปนฺนธมฺมาน ยถาวาโตทสฺสโน
 มหาเชมฺงคโม สฺนฺโต ปรีโยสฺสานภทฺทโลกิ ๑
 มิคฺชาโต เถโร ๑

[๓๕๕] ๘ ชาติมเทน มคฺโคหิ โภคธิสฺสฺสริเยน ๑
 สฺนฺจฺจํจฺจนวณฺณรूपเณ มทมคฺโค อจาริหิ ๑
 นาคฺคฺโค สฺมกํ กณฺจิ อติเรกญฺจ มณฺณฉิ
 อติมานฺโหโต พาโต ปตฺตฺทฺโร อุตฺตฺสิทฺทฺธโร ๑
 มาตฺรํ ปีตฺรํ วาปี อโถปี^๑ คุรฺตฺมฺมเต
 น กิณฺจิ อภิวาเทสฺสิ มานตฺตฺทฺโร อนาถโร ๑
 ทิสฺสฺวา วินายกํ อคฺคํ สฺวารถฺนํ วรฺตฺตฺมํ
 ตปฺนฺตฺมิว อาทิจฺจํ ภิกฺขุสฺสงฺฆปฺรฺกฺขตฺติ
 มานํ มทญฺจ ฉทฺทฺเตตฺตฺวา วิปฺปลสฺนฺเนน เจตฺสา
 สฺริสฺสา อภิวาเทสฺสิ สฺพฺพสฺสฺตฺตฺตานมฺตฺตฺมํ ๑
 อติมานโน ๑ โอมานโน ปหีนา สฺสฺสมฺหตา
 อสฺสมิมานโน สฺมฺจฺฉินฺโน สฺพฺเพ มานวิธา ทคาติ ๑
 เชนฺโต ปุโรหิตปฺตฺโต เถโร ๑

๑ ย. อณฺณเยปี ๑

[๓๕๖] ๑๐ ยทา นโว ปพฺพชฺชิตอ ชาคิยา สํคฺควสุตฺถิโก
 อิทฺธิยา อภิโกตฺตฺวาน ปนฺนคินฺทํ มหิตฺธิกํ
 อฺปฺชฺชฌายสุตฺถ อฺทกํ อโนตฺตฺตา มหาสฺรา
 อาหฺรามิ คโต ทิสฺสุวา มํ สํคฺคา เอตทพฺพรวิ
 สํวริปฺคฺต อิมํ ปสฺสุตฺถ อากฺขณฺตํ กุมารกํ
 อฺทกฺกมฺภกมาทาย อชฺชฌตฺตํ สฺสุตฺถมาหิตํ ๑
 ปาสาทิเกน วตฺตฺเตน กตฺถยาณอิริยาปโก
 สํมณฺเณโรนฺรทฺตฺสุตฺถ อิทฺธิยา ๑ วิสฺสารโท
 อาชานิเยน อาชณฺโฌย สํอรุณา สํอรุการิโต
 วินฺตีโต อนฺรทฺตฺเรน กตฺถิกฺจฺเจน สิกฺกชฺชิตอ
 โส ปตฺตฺวา ปรมํ สํนฺตํ สํจฺฉนิกตฺตฺวา อกฺกปฺปตํ
 สํมณฺเณโร ส สํมโน มา มํ ชณฺเณวาทิ อิจฺฉณตฺตํ ๑
 สํมโน เถโร ๑

[๓๕๗] ๑๑ วาตโรคาภินฺตีโต คฺคฺวิ วิหริํ กานเน วเน
 ปวิฏฺฐโคจเร^๑ อฺชฺเช กถํ ภิกฺขุ กวิสฺสุตฺถิ ๑
 ปิตฺติสฺสฺเสน วิปฺปเตน ฌวิตฺตฺวาน สํมฺสุตฺถยํ
 อฺชฺชมฺบิ อภิสํมฺภอนฺโต วิหริสฺสุตฺถามิ กานเน ๑
 ภาเวนฺโต สํคฺค โปชฺชฌนฺเต อินฺทฺริยานิ พถานิ ๑
 ฌมานสฺสฺชมฺสํมฺปนฺโน^๒ วิหริสฺสุตฺถํ อนาสฺโว ๑

ย. ๑ ปวิฏฺฐโคจเร ๑ ๒ ฌมานสฺสฺชมฺสํมฺปนฺโน ๑

ชิปรุปี นิคคยห สติยา กิฏฐาทำ วิย ทุปรุปลุณฺติ ๑
พรหมทศโต เถโร ๑

[๓๕๘] ๑๓	ฉนฺนมนฺติวสฺสตี	วิจฺฉี	นาทิวสฺสตี
	ตสฺมา ฉนฺนํ	วิจเรถ	เอวณฺตํ
	มจฺจุณพฺภาทโต	โตโก	ชฺราย
	คณฺหาสฺสเถน	โสตฺถินฺโณ	อิจฺจนารุปรายโต
	มจฺจุณพฺภาทโต	โตโก	ปรักขิตฺโต
	หณฺณตฺติ	นิจฺจมนฺตฺตาโน	ปคฺคตทณฺโฑว
	อากจฺจนฺตคฺคิกฺขณฺชาว		มจฺจุพฺยาริชฺชว
	ปจฺจุคฺคณฺตํ	พถํ	นคฺคิ
	อโมฆํ	ทิวสฺสํ	กยฺร
	ยํ	ยํ	วิชฺชเต
	จฺรโต	คิฏฺฐโต	วามี
	อุเปตฺติ	จฺริมา	รคฺคิ
			น
			เต
			กาโต
			ปมชฺชิตฺตุนฺติ
			สฺริมณฺโฑ
			เถโร

[๓๖๐] ๑๔	ทิปาทโกยํ	อสฺสุจิ	ทคฺคณฺโฑ
	นาทานุณฺนปปริปุโร		ปริหฺรตี
	มิตํ	นิถํ	กุญฺเณ
	วานรํ	วิย	เตเปน
			วิสฺสวณฺโต
			ตโต
			ตโต
			พถิเสเนว
			อมพฺุชํ
			พารยณฺติ
			ปฺุชฺชณํ

๑ ย. วิชชเต รคฺคิ ๑

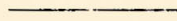
รฐา	ศัพท์ทา	รฐา	คนธา	โฆจพพา	๑	มโนรมา
ปณ๑	กามคณา	เอเต		อิตถิรูปสมิ	ทิสฺสเว	๑
เย	เอตา	อุปลเนนฺติ		รตฺตจิตฺตา	ปฺนุชฺชนา	
วทฺตฺตเนนฺติ	กฏฺฐิ	โฆว		อาจินฺนฺติ	ปฺนพฺภว	๑
โย	เจตา	ปฺริวชฺเชติ		สฺปฺปสฺสเว	ปทา	สิโร
โสมนิ	วิสฺตฺติกํ	โตเก		สฺโต	สฺมตฺตฺตฺตฺติ	๑
กาเมสฺสวาทันนํ	ทิสฺสวา			เนกขมฺมํ	ทฺยฺสุ	เชมโต
นิตฺสฺสโฆ	สฺพพกาเมหิ			ปคฺโต	เม	อาสวฺวชฺชโยติ ๑

สพพกาโม เถโร ๑

ขุทททานิ

ขุทฺทเวถถสฺสไป	๑	เถโร	คิถิจฺจนฺนิ	๑		
มหานาโต	๑	กฺุถโต	๑	มาตฺตฺกฺุย	สฺปฺปทาตฺโก	
กาตฺยาน	๑	มิกฺษาโต		เชนฺโต	สฺมฺนสฺสวฺโหโย	
นฺหาตฺมฺนิ	พฺรหฺมทคฺโต			สิริมณฺโฑ	สฺพพกาโม	
คาถาโย	๑	คฺุวาสฺสตี		เถรา	เจตฺถ	๑
				คฺุทฺทสฺสาคิ	๑	

ฉกฺกนฺิปาโต นิฏฺฐิต ๑

เถรคาถาย สุตกนิปาโต

[๓๖๓] ๑	ชตงกตา	สุวสนา	มาถภาวี	วิภูสิตา
	ชตตตตกกตา	ปาทา	ปาทุการุญห	เวสีกา ^๑
	ปาทุกา	โอรุหิตฺวาน	ปรุโต	ปณฺชตฺกตา
	สา	มํ	สฺเนหน	มฺุทฺนา
	ยฺวาสี	คฺวุ	ปพฺพชฺโิต	คฺวิจฺจํ
	ภฺนฺช	มานุสฺเส	กาเม	อหํ
	สจฺจนฺเต	ปฏฺิษานามิ		วิตฺตํ
	ยทา	ชฺินฺณา	ภวฺิสฺสา	ม
	ชฺุภฺบี	ปพฺพชฺิสฺสา		สํ
	คณฺจ	ทิสฺวาน	อายนฺคิ	
	ชตงกคํ	สุวสนํ		
	คโต	เม	มนฺสฺกาโร	

๑ เป^๒

สุนฺทรสฺมฺุทฺโท เถโร ๑

[๓๖๔] ๒	ปเว	อมฺุพาฏกา	ราเม	วณฺสณฺชมฺุทฺติ	ภทฺุทฺโย
	สฺมฺุถ	คณฺห	อพฺุพฺุช	คคฺุถ	ภทฺุโท
	รณฺนฺเต	เก	มฺุทฺจฺเคหิ ^๓	ณฺิยายติ	๑
				วณฺิณาทิ	ปณฺเวหิ ๑

๑ เวสียาทิปี ๑ ๒ จตฺกนิปาเต ทฏฺุสพฺุพา ๑ ๓ ยฺ. มฺุทฺจฺเคหิ ๑

อหณฺจ รุกฺขมุตฺตมฺมํ	วโรต พุทฺธสุตฺตํ	ธำถเน ๑
พุทฺโธ ๑ เม วรํ ทชฺชชา	โส ๑ ตพฺเพถ เม	วโร
คณฺเฬหํ สพุทฺโถกสุตฺตํ	นิจฺจํ กายคตาสํคิ	๑
เย มํ รูปเณ ปามิสฺสุ	เย ๑ โฆเสณ	อนนฺวคฺค
ฉนฺทวราควสุเปตา	น มํ ชานนฺติ	เต ชนา ๑
อชฺฉตฺตคฺคณฺจ น ชานาติ	พหิทฺฐา ๑ น	ปสฺสํคิ
สฺมนฺตาวโรเน พวาโต	ส เว โฆเสณ	วฺยฺหิติ ๑
อชฺฉตฺตคฺคณฺจ น ชานาติ	พหิทฺฐา ๑	วิปสฺสํคิ
พหิทฺฐาฉตฺตสุตฺตํ	โสปี โฆเสณ	วฺยฺหิติ ๑
อชฺฉตฺตคฺคณฺจ ปชานาติ	พหิทฺฐา ๑	วิปสฺสํคิ
อนาวรณตฺตสุตฺตํ	น โส โฆเสณ	วฺยฺหิตฺคิ ๑

ตถฺกณฺฏโก เถโร ๑

[๓๖๓] ๓ เอกปฺปฺโต อหํ อาสํ	บีโย มาคฺคํ	บีโย บีคฺค
พหฺหิ วตฺตจฺริยาหิ	ตทฺโธ	อاياจนาหิ ๑ ๑
เต ๑ มํ อนนฺกนฺปาย	อตฺตถกามา	หิตฺเตสีโน
อฺกุโร บีตา ๑ มาตา ๑	พุทฺธสุตฺตํ	อฺปนนามยฺมํ ๑
กิจฺจนา ตทฺโธ อยํ ปฺปฺโต	สุชฺชมาโต	สุชฺเชติโต
อิมํ ททาม	เต	นาถ
ชินฺสุตฺตํ	ปริจารกํ	๑
สฺตฺถา ๑ มํ ปฏิกฺคยฺห	อานนฺทํ	เอตทพฺรวิ
ปพฺพวาเชหิ	อิมํ	ชิปฺปํ
	เหตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	ชานินโย อยํ ๑

ปพฺพชาเชตฺตฺวาน มํ สัตฺตถา วิหารํ ปาวิตฺถํ ชิโน
 อนนฺตคฺคตฺถมํ สํริยสฺสํมํ คโต จิตฺตํ วิมุจฺจि เม ๑
 คโต สัตฺตถา นีรํภคฺตฺวา ปฏฺฐิสฺสตุตฺตานนฺนุจฺจิโต
 เอหิ ภทฺททาติ มํ อาท ธา เม อาสฺมึปฺสํมฺปทา ๑
 ชาตฺติยา สัตฺตคฺคตฺถสฺสเนน ถทฺธา เม อฺปฺสํมฺปทา
 คิสฺสึโส วิชฺชสา อณฺุปฺคฺตฺวา อโห ฐมฺมสฺสํมฺมตฺตาติ ๑
 ภทฺโท เถโร ๑

[๓๖๔] ๔ ทิสฺสฺวา ปาสาทนฺนายายํ จงฺกมฺมุตฺตํ นรฺคฺตฺมํ
 คคฺคถ นํ อฺปฺสํมฺม
 เอกํสํ จีวรํ กคฺตฺวา วนฺทิสฺสํ ปฺริสฺสํคฺตฺมํ ๑
 อณฺุจงฺกมฺิสฺสํ วิรชํ สํมฺพสฺสตุตฺตานนฺนุคฺตฺมํ ๑
 คโต ปณฺเฑท อปาจฺจฺจิ มํ ปณฺเฑทานํ โทวิทฺโท วิทฺธุ
 อจฺจฺจมฺภี จ อภีโต จ พฺยาภาสํ สัตฺตถโน อหํ ๑
 วิสฺสํชฺชชฺเคตฺสํ ปณฺเฑทสฺสํ อณฺุโมทิตฺถ คคฺคคโต
 ภิกฺขุสฺสํมํ วิโตเกคฺตฺวา อิมมคฺคตฺถ อภาสถ ๑
 ตาภา อจฺจคฺคคานํ เยสํยํ ปฺริภุจฺชติ
 จีวรํ ปีนฺทปาทนฺนจฺจ ปจฺจยํ สยนาสํนํ ๑
 ปจฺจจฺจฺจฺจานนฺนจฺจ สํมํจฺจิ เคสํ ตาภาติ จาพฺุรวิ ๑
 อชฺชชคฺคเค^๒ มํ โสํปาก ทสฺสํนาโยปฺสํม

ย. ๑ สํหริคฺตฺวาน ๑ ๒ อชฺชชคฺคเค ๑

เอล่า เจว เต โสป่าก ภวตุ อุปัสมฺพทา ๑
 ชาตียา สตฺยวตฺโสหิ ตทฺธาน อุปัสมฺพทํ
 ชาเวมิ อนฺติมํ เทหิ อโห ชมฺมสฺสชฺมมตฺตํ ๑
 โสป่าโก เถโร ๑

[๓๖๕] ๕ สเว หตฺถเกหิ ภณฺชิทฺวา กตฺวาน กุญฺจิมจฺฉิตฺตํ
 เคน เม สรภฺจโคติ นามํ สมฺมตฺติยา อหุ ๑
 น มยฺหิ กปฺปเต อชฺช สเว หตฺถเกหิ ภณฺชิทฺตุ
 สิกฺขापทา โน ปณฺณตฺตา โคตเมน ยสฺสสฺสันา ๑
 สกตํ สมตฺตํ โรคํ สรภฺจโค นาทฺทสํ ปุพฺเพ
 โสยํ โรโค ทิฏฺฐโส วจนกเวนาติเทวตฺส ๑
 เยเนว มคฺเคน คโค วิปสฺสํ
 เยเนว มคฺเคน สฺชํ ๑ เวตฺสญฺญ
 กกฺขันฺธโกนาคมโน ๑ กสฺสโป
 เคนณฺชเสน อคมาสี โคตโม ๑

วิตคณฺหา อนาทานา สตฺย พุทฺธา ชโยคธา
 เยหิ เทสิโต ชมฺโม ชมฺมญฺเจหิ ตาทิหิ
 จคฺคาวิ อริยสฺสจฺจานิ อนุกมฺปาย ปาณินิ
 ทุกฺขํ สมฺทโย มคฺโค นิโรโช ทุกฺขสฺสงฺขโย ๑
 ยสฺมิ นิวคฺคเต ทุกฺขํ สํสาร์สฺมิ อนนฺตํ

๓ ย. นีพพคฺคเต ๑

ภោทา อิมตฺถํ กายตฺถํ ชีวิตตฺถํ จ ตงฺขยา
 อญฺโฆ ปุณฺพภาโว นคฺคิ สํวิมฺบุตฺโตมฺหิ สพุพฺพชฺชิตฺติ ๑
 สฺวรทฺถโค เถโร ๑

อฏฺฐกานํ

สฺนุทฺทรสฺมทฺโท เถโร เถโร ตกฺกณฺฏทฺททฺธิโย
 ทฺทโท เถโร จ สฺโสปาโก สฺวรทฺถโค มหาอสิ
 สฺตฺตฺตเก ปญฺจกา เถรา คาทาโย ปญฺจคฺคิ สฺคฺคิตฺติ ๑
 สฺตฺตฺตกนิปาโต นิฏฺฐจฺจิตฺโต ๑

เถรคาถาย อฏฺฐกนิปาโต

[๓๖๖] ๐ กมฺมํ พหุํ น การเย ปวิชฺชเสชฺชย ชนํ น อญฺญเม
 สฺโส อุตฺตฺตโก รตฺถานุกิทฺโธ อตฺถํ วิมฺจติ โย สฺซุชาธิวาโห ๑
 ปจฺจโกติ หิ นํ อเวทญฺํ ยายํ วนฺททปฺปชฺชา กุเตสฺสุ
 สฺซุชฺชมํ สฺตฺตํ ทฺทพฺพหํ สฺกกาโร ภาปฺริเสณ ทฺทชฺชโห ๑
 น ปฺรตฺตฺตปณฺธิชฺชาย กมฺมํ มจฺจตฺถํ ปาปกํ
 อตฺตนา ตํ น เสเวชฺชย กมฺมพฺพนฺธุ หิ มาติยา ๑
 น ปเร วจฺนา โจโร น ปเร วจฺนา มฺนิ
 อตฺตนาณฺจ ยถา เวทิ เทวามิ นํ ตถา วิทฺธุ ๑
 ปเร จ น วิชานนฺติ มยเมตฺถ ยมามฺหเส

เย ๑ ตคฺคฺต วิชานนฺติ	ตโต สํมฺมฺนฺติ เมธกา ๑
ชฺวีตฺวณฺนํ สํปฺปณฺนํ	อนฺนํ วิคฺคตปริกฺขยา
ปณฺณาย ๑ อตฺตาเมณ	วิตฺตฺวณฺนํ น ชฺวีตฺติ ๑
สพฺพํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	สพฺพํ ปสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
น ๑ ทิฏฺฐํ สฺสฺสฺสฺส	สพฺพํ อชฺชณฺนิคฺคฺคฺคฺค
จกฺขฺมฺมฺมฺมฺมฺมฺม	โสตฺวา พริโร ยถา
ปณฺณาวาสุตฺตํ ยถา มฺุโค	พตฺวา ทุพฺพโสทฺวิ
อถ อคฺคฺเถ สํปฺปณฺนํ	สฺสฺสฺสฺส มตฺตสํยิกนฺติ ๑

มหากจฺจายโน เถโร ๑

[๓๖๗] ๒ อกฺโกทรโน อนฺุปนฺนาทํ	อมาโย วิคฺคตเปสฺสุโณ
ส เว ตาทิสฺสโก ภิกฺขุ	เอวํ เปจฺจ น โสจฺติ ๑
อกฺโกทรโน อนฺุปนฺนาทํ	อมาโย วิคฺคตเปสฺสุโณ
คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค	เอวํ เปจฺจ น โสจฺติ ๑
อกฺโกทรโน อนฺุปนฺนาทํ	อมาโย วิคฺคตเปสฺสุโณ
กถฺยณฺนํโสโต โย ภิกฺขุ	เอวํ เปจฺจ น โสจฺติ ๑
อกฺโกทรโน อนฺุปนฺนาทํ	อมาโย วิคฺคตเปสฺสุโณ
กถฺยณฺนํมิคฺคโต โย ภิกฺขุ	เอวํ เปจฺจ น โสจฺติ ๑
อกฺโกทรโน อนฺุปนฺนาทํ	อมาโย วิคฺคตเปสฺสุโณ
กถฺยณฺนํปณฺนํ โย ภิกฺขุ	เอวํ เปจฺจ น โสจฺติ ๑
ยสุตฺตํ สฺสฺสฺสฺส ตถาคเต	อจฺจตา สฺสฺสฺสฺสจฺจิตา

สัตตัญญุ ยสฺส กถุยาณิ อริยกนฺตํ ปสฺสตีคํ
 สงฺฆเ ปสฺสาโท ยสฺสํคฺคิ อชฺชฏคณฺญฯ ทสฺสํ
 อทถิทุโทติ คํ อาหุ อโมฆนฺตสฺส ชฺวีคํ ฯ
 ตสฺมา สทฺธญฺฯ สัตตัญญุฯ ปสฺสาทํ ฐมฺมทสฺสํ
 อนฺนุญฺเชถ เมธาวิ สํ พุทฺธานํ สํสาณฺนุติ ฯ
 สิริมคฺโค เถโร ฯ

[๓๖๘] ๓ ยथा ปจฺจมตฺตทกฺขิ สत्ตถารมกฺโขภยํ
 คโค เม อหุ สํเวโค ปสฺสตีคฺวา ปุริสฺสคฺคํ ฯ
 สิริ หคฺคเกหิ ปาเทหิ โย ปณาเมยฺย อคคํ
 เขตาทิสํ โส สत्ตถารํ อวราเธคฺวา วิวราเธ ฯ
 ตทาทิ ปุคฺคตทารญฺฯ ฐนฐณฺณญฺฯ นคฺคทฺธิ
 เกสฺมสฺสํนิ เณเทคฺวา ปพฺพชฺชี อนคฺคาริยํ ฯ
 สิกฺขาสํสาชฺชํสํปนฺโน อินฺทฺริเยสฺสุ สฺสํวฺโค
 นมสฺสํมาโน สํพฺพทฺธิ วิหาสี อปฺราชิโค ฯ
 คโค เม ปณฺธิ อาสี เจตโส อภิปคฺคิโค
 น นิสฺสเท มุหุคฺคคฺคํบี คณฺหาสฺสํเต อนฺนุหเต ฯ
 คสฺส เมว วิหโรโต ปสฺสํ วิริยปฺรคฺคํ
 คิสฺโส วิชฺชา อนฺนปฺปคฺคา กคฺคํ พุทฺธสฺสํ สํสาณํ ฯ
 ปุพฺพเพณิวาสํ ชานามิ ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํ
 อรหา ทกฺขิเณยฺโยมฺหิ วิปฺปมคฺโค นิรฺุปฺธิ ฯ

มคฺคคฺคตฺตมํ สํพฺพกิเตสฺสโสธฺรํ
 ปญฺญา ย สฺสตีตฺตวํ สโตว ฌายติ
 ตโต รัตติํ ปรมตฺรํ น วิญฺหติ ฯ
 ยथा อโสถํ วิวธํ อสงฺขตํ
 สนฺตํ ปทํ สํพฺพกิเตสฺสโสธฺรํ
 ภาเวติ สญฺโญชนพนฺธจฺฉินฺทํ
 ตโต รัตติํ ปรมตฺรํ น วิญฺหติ ฯ
 ยथा นภะ คชฺชติ เมฆทฺนุทฺธิ
 ธวรากฺกุตา วิหฺงคฺปเต สมนฺตโต
 ภิกฺขุ ๑ ปพฺภารคโตว ฌายติ
 ตโต รัตติํ ปรมตฺรํ น วิญฺหติ ฯ
 ยथा นทีนํ กุสุมํ กุสุมํ
 วิจิตฺตวาเนยฺย วฏฺฐิสํกานํ
 ตึเร นิสฺสินฺโน สุมโนว ฌายติ
 ตโต รัตติํ ปรมตฺรํ น วิญฺหติ ฯ
 ยथा นิสฺสเว^๒ รหิตฺตมฺหิ กานเน
 เทเว คพนฺตมฺหิ นทฺนติ ทาจีโน
 ภิกฺขุ ๑ ปพฺภารคโตว ฌายติ
 ตโต รัตติํ ปรมตฺรํ น วิญฺหติ ฯ

ย. ๑ ปสฺสตีตฺตวํ ๑ ๒ นิสฺสเว ๑

ยथा วิตถุเก อปรนุชิตุคฺโค
 นคนฺตเร นคฺคิวัริ สฺมสฺสฺสฺสฺสโต
 วิตฺตทฺทโร วิตฺตชฺชิตฺโต ฉายติ
 คโต รัตติ ปรมตฺรํ น วินฺทติ ฯ
 ยथा สฺสฺสฺสฺสฺสฺส มตฺตชฺชิตฺตํ
 นีรคฺคโต นีพฺพนฺโต วิสฺสฺสฺสฺสโต
 สฺพพาสฺสเว พฺยนฺตฺตฺตฺตโต ฉายติ
 คโต รัตติ ปรมตฺรํ น วินฺทตฺตฺตติ ฯ
 ภูโต เถโร ฯ

อฺทฺททานํ

ภูโต ตถทฺทโส เถโร เอโก ชคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 นวณฺทฺท นีปาตฺท นีปาตฺท คธาโยมฺมึ อิมานวาทิ ฯ
 นวณฺทฺท นีปาตฺท นีปาตฺท ฯ

เถรคาถาย ทสฺสณิปาโต

[๓๗๐] • อังคาริโนทานิ ทฺมา ภทฺนฺเต
 ฌเตสฺสโน ฌทฺนํ วิปฺปฺพาย
 เต อังจิมฺนฺโตว ปภาสฺยนฺติ
 สฺมโย มหาวัริ ภคฺคิ วรฺณานํ ฯ

ทูมานิ สุตตานิ มโนรมานิ
 สมนนฺตโต สหฺพทิสฺสา ปวณฺติ
 ปตฺตํ ปหาย ผลมาสฺสํสา
 กาโต อิติ ปกฺกมนาย วีร ๑
 เนวาทิสฺสํ น ปนาติชฺฌนฺหํ
 สฺฐา อตุ อทฺธนียา ภทฺนฺเต
 ปสฺสํสฺสํ ตํ สํกียา โภเจีย ๑
 ปจฺจนามุขํ โรหิตฺถิยํ ๑ ๑ ๑

อาสํย กสฺสเท เขตฺตํ พฺสี อาสํย วปฺปติ
 อาสํย วาณิชา ยนฺติ สํมูทํ ๑ ๑ ๑
 ยาย อาสํย ทิฏฺฐจํมิ สํ เม อาสํ ๒ ๑ ๑ ๑
 ปุณฺปุณฺณเจว วปฺนฺติ พฺสี
 ปุณฺปุณฺณํ วสฺสํติ เทวราชา
 ปุณฺปุณฺณํ เขตฺตํ กสฺนฺติ กสฺสํกา
 ปุณฺปุณฺณํ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ปุณฺปุณฺณํ ยาจณกา จรณฺติ
 ปุณฺปุณฺณํ ทานปตฺตี ททณฺติ
 ปุณฺปุณฺณํ ทานปตฺตี ททิตฺถวา
 ปุณฺปุณฺณํ สํกฺคฺมเบณฺติ จํนํ ๑

๑ ม. ตรณฺติ ๑ ๒ ย. สมิชฺฌนฺตุ ๑

ธีโร^๑ หเว สัจจตุคฺคํ ปุเนติ
 ยสฺมึํ กุเถ ชายติ ภูริปณฺโณ
 มณฺณามหํ สกฺกติ เทวเทโว
 ตยา หิ ชาโต มุํนิ สจฺจนาโม ๑
 สุตฺโตทโน นาม บิิตา มเหสิโน
 พุทฺธสฺส มาตา ปน^๒ มายา มเหสิ
 ยา โฬธสฺสคฺคํ ปริหริย กุจฺจินา
 กายสฺส เกทา ติทฺถสฺมึํ โมทติ ๑
 ส่า โคตมึํ กาดกตา อิตฺโต จุตา
 ทิพฺเพหิ กาเมหิ สมนฺจิกฺกิตฺตา
 ส่า โมทติ กามคฺคฺเคนหิ ปณฺจหิ
 ปริวาริตา เทวคฺเคนหิ เคหิ ๑
 พุทฺธสฺส ปุคฺคโตมฺหิ อสฺยหฺส่าหิโน
 อจฺจํคฺคํสฺสสฺสปฺปฏิมฺสฺส ตาทิโน
 บิิตุํ บิิตา มยฺหํ คฺควุสิ สกฺก
 ธมฺเมเน เม โคตม ชยฺยโกสิตฺติ ๑
 กาพฺุทายี เถโร ๑

[๓๗๓] ๒ ปุโรโต ปจฺจโต วาปี อปโร เจ น วิชฺชติ
 อคฺคว ฆาสฺสุ ภวติ เอกสฺส วสฺสโต วเน ๑

ย. ๓ วโร ๑ ๒ มายนามา ๑ ม. มายนามสฺส ๑

หนุท เอโก คมิษฐ์สำมิ	อรรถณั พุทฺธวณฺณณิคัม
ผาสู้ เอกวิหาริษฐ์	ปหิตคฺคตฺตฺส ภิกฺขุโน ๑
โยคิปีติกรั รมนัม	มตฺตคฺคณฺชรวเสวิคัม
เอโก อตฺถวสั ชิปฺปัม	ปวิสิษฐ์สำมิ กานนัม ๑
สุปฺปณฺนิเต สัตฺตวเน	สัตฺเต คิริกนฺทเว
คตฺตทานิ ปวิสิฎฺจิจิตฺตวา	จฺจกมิษฐ์สำมิ เอกโก ๑
เอกากิโย อทฺติโย	รมนัเย มทาวเน
กทาทิ วิหริษฐ์สำมิ	กตฺกจิโจ อนาสโว ๑
เอว เม กตฺตคฺคกามสฺตฺส	อริปฺปาโย สมิชฺชตฺต
สํารยิษฐ์สำมหึ เยว	นาณฺโณ อณฺณสฺตฺส การโก ๑
เอตฺ พนฺชามิ สันฺนนาหิ	ปวิสิษฐ์สำมิ กานนัม
นั คโต นิภฺชมิษฐ์สำมิ	อปฺปตฺโต อาสวกฺขยัม ๑
มาตฺเต อปฺวายนฺเต	สัเต สฺสุภิกนฺทเก
อวิชฺชั ทาทยิษฐ์สำมิ	นินฺนโน มฺนคฺคทฺธนิ ๑
วเน กุสฺสมสฺตฺตณฺนเน	ปพฺภาเว นฺน สัตฺเต
วิมฺมุคฺคิษฐ์เชน สฺสุชิตฺโต	รมิษฐ์สำมิ คิริพฺพเช ๑
โสหิ ปวิปฺปณฺณสงฺกบฺโป	จฺจโท ปณฺณรโส ยถา
สพฺพทาสวปริกฺขัณฺ	นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโวติ ๑

เอกวิหาริโย เถโร ๑

[๓๗๒] ๓ อหาคัม โย ปฏิกัจจ ปสฺสตี

หิตตฺตฺย อคฺคํ อหิตตฺตฺย คํ ทฺวํ

วิทฺเตสฺสโน คสฺส หิตเตสฺสโน วา

รณฺธํ น ปสฺสฺสนฺติ สเมกฺขมานา ฯ

อานาปานสํคํ ยสฺส

ปริปฺพณฺนา สฺสฺสฺสกา

อนุปฺพุทฺธิ ปริจิตฺตา

ยถา พุทฺเธน เทสฺสกา

โสมนํ โถกํ ปภาเสติ

อพฺภา มุทฺโตว จฺนุทฺติมา ฯ

โธทาคํ วค เม จิตฺตํ

อปรฺมาณํ สฺสฺสฺสกา

นิพฺพุทฺธิ ปคฺคหิตตฺตฺย

สพฺพา โธภาสฺสเท ทิสฺสา ฯ

ชีวเตวามี สปรฺปนฺนโย

อมี วิคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

ปณฺณาย จ อถาเกน

วิคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต น ชีวติ ฯ

ปณฺณวา สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

ปณฺณวา กิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

ปณฺณาสฺสฺสฺสฺส นโร อธิ

อมี ทฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก สฺสฺสฺส นินฺนทฺติ ฯ

นายํ อชฺชตฺตโน รมฺโม

นจฺเจโร นมี อพฺพุทฺโต

ยคฺคฺก ชฺชาเยถ มํเยถ

คคฺคฺก กิ วิย อพฺพุทฺตี ฯ

อนนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน หิ ชฺชาตฺตฺต

ชีวิตฺตา มรณฺนํ ชฺชวํ

ชฺชาตฺตา ชฺชาตฺตา มรณฺนฺน

เชวํชฺชมา หิ ปาณินฺน ฯ

น เหตุทคฺคฺกาย มตฺตฺตฺต โหติ

ยํ ชีวิตคฺคฺกํ ปฺรปฺปิตฺตํ

มตฺตมฺหิ รุณฺณํ น ยโส น โสภยํ

๓ ย. โถกยํ ฯ

น วณฺณิตํ สมนพฺรหฺมณฺเหติ ๑
 จกฺขุํ สํวํ อฺปฺหนฺติ โรณฺณํ
 นิหฺยฺยติ วณฺณพถํ มตํ ๑
 อานนฺทโน คสฺสํ ทิสํ ภวณฺติ
 ทิเคตฺติโน ๑ สฺสํ สฺสํ ภวณฺติ ๑
 คสฺมา ทิ อิจฺเจยฺย กุเต วสฺนฺเต
 เมธาวิโน เจว พหุสฺสฺสฺเต ๑
 เยสํ ๒ ทิ ปณฺณาวิกเวณ กิจฺจํ
 ครนฺติ นาวาย นทิว ปุณฺณนฺติ ๑
 มหากปฺปิโน เถโร ๑

[๓๗๓] ๔ ทนฺธา มยฺหํ คตฺติ อาสี ปริภฺโต ปุเร อหํ
 ภาตา ๑ มํ ปณฺนามลฺลิตํ คจฺจทานิ คุวํ ฆรํ ๑
 ใสหํ ปณฺนามิตฺโต สฺนฺโต สจฺจฆารามสฺสํ โภจฺจสฺสเก
 ทุมฺมโน คคฺคฺท อจฺจสฺสํ สํสํ สํสํ อเปกฺขวา ๑
 ภคฺวา คคฺคฺท อากจฺจนิ สํสํ มยฺหํ ปรามลฺลิตํ
 พหฺหายํ มํ คเหตุวาน สจฺจฆารามํ ปเวสฺยิ ๑
 อนุกมฺปาย เม สคฺคฺตา ปาทาสี ปาทปฺปณฺณํ
 เขตฺติ สฺสํ อจฺจเจหิ เอกมฺนตํ สจฺจจฺจิจิตํ ๑
 คสฺสํ สํสํ วจฺนํ สคฺคฺวา วิหาลํ สํสํเน วัโต

๑ ย. นาสฺสํ ๑ ๒ ม. เกล็ด ๑

สมาริ ปฏิปาเทถิ	อุคฺคตมคฺคตฺตํ ปคฺคคิยา ๑
ปพฺพเพณิวาถิ ชานามิ	ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํ
คิถุโส วิชฺชา อนุปฺปคฺคา	กคํ พุทฺธตฺตํ ตํสํ ๑
สทฺถสฺสกฺขคฺคํ อคฺคานํ	นิมฺมิทฺตวาทน ปนฺถโก
นิสฺสํทิ อมฺพวเน รมฺเม	ยาว กาลปฺปเวทณํ ๑
คโค เม สคฺคา ปาเหถิ	ทฺฐํ กาลปฺปเวทกํ
ปเวทิตมฺหิ กาลมฺหิ	เวทาสานุปฺตํกมฺมิ ๑
วณฺทิตฺวา สคฺคฺคฺโน ปาเท	เฮกมฺนคํ นิสฺสํทํ
นิสฺสินฺนํ มํ วิทิตฺวาน	อถ สคฺคา ปฏิกฺคทฺธิ ๑
อายาโค สพฺพโลกตฺตํ	อาหุคฺคํ ปฏิกฺคโค
ปฺปณฺณกฺเขคฺคํ มนุสฺสํ	ปฏิกฺคคณฺทิตถ ทกฺขิณฺนุติ ๑

จฺวปนฺถโก เภโร ๑

[๓๗๔] ๕ นานากุตฺตมตฺตมฺปณฺโณ	มหาอุกฺกการตฺตมฺภโว
จฺนทฺทิกํว ปรีปฺกํ	มหาคณฺโฑ มหาจฺโณ
ปพฺพพฺรหฺมิรตฺตมฺปณฺโณ	คฺคฺคฺกฺเบ นิตฺตพฺพิโก
อาไปปคฺคฺชวณฺนิ กายิ	สทา สนฺทคิ ปฺปคิถํ ๑
สจฺจจิกณฺทวตฺตมฺพนฺโธ	มํสํเตปนเดเวปิโค
จมฺมกณฺจจฺกถนฺนทฺโธ	ปฺปคิกายิ นีรคฺคโก
อจฺจจิสฺสจฺจจฺจจฺจโค	นฺหารุตฺตคฺคินฺนทฺโธ
เนเกถํ สจฺจคคิกาวา	กปฺเปติ อิริยาปถํ ๑

ชฎุปปยาโต มรณตัส	มจจุราชตัส ตันนุติเก
อิเชว ฉททษิตุวาน	เยน กามงฺคโม นโร ๑
อวิชฺชชาย นินฺดูโต กาโย	จตุคฺคณฺเณ คณฺณิโต
โอมสฺสํสํทโน กาโย	อนุสยชฺชาตโมตฺถโต
ปณฺจจันฺฉวเรณ ยฺยฺยโต	วิตกฺกเณ สมนฺปปีโต
คณฺหามุเตนาคโต	โมหจฺจุนฺนฉาทิโต
เชวายํ วตฺตคฺคํ กาโย	กมฺมยฺนฺนเคน ยฺนฺนุติโต ๑
สํมฺปตฺติ ๑ วิปตฺตยฺนฺนตา	นानาภโว วิปชฺชติ ๑
เยมํ กายํ มมายฺนฺนุติ	อนุรพฺพตา ปุณฺณชฺชนา
วทฺทเมนฺนุติ กญฺจิสฺสํ โสวํ	อาทียฺนฺนุติ ปุณฺนพฺภโว ๑
เยมํ กายํ วิวชฺเชนฺนุติ	คฺคฺคตฺตคฺคํ ปนฺนคํ
ภวฺมตฺตํ วมิทฺตวณ	ปรีนฺนิพฺพิสฺสํสฺสยฺนฺนาคฺควาทิ ๑

กปโป เถโร ๑

[๓๗๕] ๖ วิวิตฺตํ อปฺปนฺนิกุสฺสํ	วาพมิกฺคินฺนเสวิตํ
เสเว เสนาสนํ ภิกฺขุ	ปฏิสฺสยฺนฺนการณนา ๑
สงฺการปฺปชฺชา อาหตฺวา	สฺสงฺกานา รกฺคิยาหิ ๑
คโต สงฺฆาฏิกํ กตฺวา	ตฺตฺตํ ชฺชาเรยฺย จีวรํ ๑
นํจํ มนํ กวิทฺตวณ	สฺสปทานํ กุฏา กุฏํ
ปี่ณฺนทิกาย จเร ภิกฺขุ	คฺคฺคตฺตทฺทวโร สฺสํสฺสโต ๑
ตฺตฺตฺตฺตํ ๑ สฺนคฺคฺคเส	นาณฺณมํ ปตฺตเถ รสํ พหุ

รเสถํ อนุคิฑุรํสํ	ฉาเน น รมติ มโน ๑
อปรํปิจุโธ เจว สํนคฺคฺกุโธ	ปรวิวิคฺคฺโต วเส มฺนิ
อสงฺสํกุโธ คหฺนุเจหิ	อนาคาเรหิ จุภยํ ๑
ยถา ชโฬ ๑ มฺุโค ๑	อตุตฺตานํ ทสฺสํเย ตถา
นาติเวถํ ปภาเสยฺย	สงฺฆมชฺชณฺมฺหิ ปณฺทิตฺโต ๑
น โส อฺุปรวเท กณฺจิ	อฺุปรฆาคํ วิวชฺชเย
สํวฺุโต ปาติโมกฺขสํมํ	มคฺคตณฺณฺจ สํสํ โภชเน ๑
สํคฺคฺคหํคณิมิตฺตสํสํ	จิตฺตสํสํปรปาทโกวิทฺโ
สํมถํ อนุยฺยชเยยฺย	กาเถน ๑ วิปสฺสํสนํ ๑
วิริยสํตจฺจสํนฺปนโน	ยฺุคฺคตโยโค สฺทา สฺยา
น ๑ อปรํปรวทา ทฺุคฺคชนฺทํ	วิสํสํสํ เอยฺย ปณฺทิตฺโต ๑
เชวํ วิหฺรมาณสํสํ	สํทฺุชฺชิกามสํสํ ภิกฺุชฺุโน
ชฺยฺยนฺทิตฺติ อาสวํ สํพฺเพ	นิพฺพุตฺติณฺจจริคฺคจฺจคํคํคํ ๑

อฺุปรเสโน วจฺคณฺคปรคฺคฺโต เถโร ๑

[๓๗๖] ๑ วิชานะยฺย สํกํ อตฺถํ	อวโธเกยฺยถ ปาวจณํ
ยณฺเจตฺถ อสงฺสํ ปฏฺิรฺรูปํ	สํมณฺณํ อชฺชณฺคคคสํสํ ๑
มิตฺตํ อีเชว กถฺยถาณํ	สํกฺุชฺชาวิปรํ สํมาทานํ
สํสํสํสํสา ๑ ครุณํ	เอตํ สํมณฺณสํสํ ปฏฺิรฺรูปํ ๑
พฺุทฺุเรถํ สํคฺคารวคฺคา	ชฺมเม อปรํจิติ ยถาภฺุคํ

๑ ย. ทฺุคฺคสํสํนฺทํ ๑

ต่งเม ๑ จิตตिकाโร	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
อาจรวโคจเร ยุตฺโต	ชาฐโเว โสธฺธิตฺโต อคาวโยห
จิตตตฺตํ ๑ ตฺนฺจปนํ	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
จาวิตฺตํ อถ วาวิตฺตํ	อิริยาปถิยํ ปสาทนฺธิยํ
อริจิตฺเต ๑ อาโยโค	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
อารณฺณกานิ เสนาสฺนานิ	ปนฺนทานิ อปฺปสทฺทกานิ
ภสิทพฺพกานิ มุณฺเณ	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
สํถนฺจ พาสฺสจฺจณฺจ	ธมฺมานํ ปวิจโย ยถากฺกํ
สจฺจจันํ อภิสมฺโย	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
ภาเวยฺย ๑ อนิจฺจนฺตฺติ	อนคฺตตฺตณฺณํ อสฺสภสฺสณฺณณฺจ
โตกมฺหิ ๑ อนภฺริทํ	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
ภาเวยฺย ๑ โพชฺฌณฺจเค	อิทธิปาทานิ อินฺทฺริยพฺพานิ
อฏฺฐจฺจคมคฺคณฺริยํ	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปํ ๑
คณฺหํ ปชฺเหยยฺย มุณฺเณ	สํมุตเต อาสเว ปทาเสยฺย
วิหเรยฺย วิปฺปมฺคฺโต	เขตต์ สมนนตฺตํ ปฏฺฐิรูปนฺตฺติ ๑

โคตโม เถโร ๑

อุทฺททานํ

กาพฺทายํ ๑ โส เถโร	เอกวิหารี ๑ กปฺปบีโน
จฺวปฺนถฺโก กปฺโป ๑	อุปเสโน ๑ โคตโม
สํคฺติเม ทศฺเต เถรา	คาถาโย เจตฺถ สํคฺตคฺตฺติ ๑

ทศกนิปาโต นิฏฺฐิสีโต ๑

เถรคาถาย เอกาทสกนิปาโต

[๓๗๗] ๐	กีนฺตวฺกฺโข	วเน	ตาค	อุชฺชฺหาโนว	ปาวุเส
	เวรมฺพา	รมณฺเีย	เต	ปวิเวโก	หิ ฉายินฺ ๑
	ยถา	อพฺภานิ	เวรมฺโพ	วาโต	นฺทฺติ ปาวุเส
	สฺมฺพา	เม	อภิกฺกฺรณฺติ	วิเวกปฺฏิสฺมฺพา	๑
	อปณฺทโร	อณฺทสฺมฺภาโว		สํวธิกาย	นิเตจฺจาริโก
	อฺปฺปาทยเตว	เม	สํคิ	สฺนฺเทหฺสํมิ	วिरาคินิสฺสํคิ ๑
	ยณฺจ	อณฺเณ	น รกฺขณฺติ	โย	๑ อณฺเณ
	ส	เว	ภิกฺขุ	สฺสํ	เสติ
	อจฺฉิตฺติกา	ปฺปฺปฺปฺสฺสิตา		กามเส	อนเปกฺขวา ๑
	อมฺพฺเสวตสฺมฺณฺนา			โคณจฺจฺจฺมิกายฺคา	
	วสฺสิคิ	เม	อวณฺเณสฺ	เต	เสตา
	เสนาสฺเนสฺ	ปนฺเตสฺ		กนฺทวราสฺ	คฺหาสฺ ๑
	อิเม	หณฺณนฺคฺ	วชฺฌนฺคฺ	วามมิกินิเสวิเต	๑
	สฺงกปฺปํ	นาภิชานามิ		ทฺกฺขํ	ปฺปฺปฺปฺนฺคฺ
	ปฺริจฺฉินฺโณ	มยา	สฺตฺถา	อนริยํ	โทสฺสํหิตํ ๑
	โอหิตो	คฺรฺโก	ภาโร	กตํ	พฺพฺพฺสฺสํ
	ยสฺสฺตฺถาย	ปฺพฺพฺชิตฺ		ภวเนตฺติ	สฺมฺหตา ๑
	โส	เม	อคฺโข	อนปฺปฺตฺโต	สฺพฺพสฺโยชนกฺขโย ๑

นาภินนุทามิ มรณํ	นาภินนุทามิ ชีวิตํ
กาตณฺจ ปฏิกงฺขามิ	นิพฺพิสํ ภตฺโต ยถา ฯ
นาภินนุทามิ มรณํ	นาภินนุทามิ ชีวิตํ
กาตณฺจ ปฏิกงฺขามิ	สมฺปชาโน ปติสฺสโตติ ฯ

สงฺกิจฺจ โเถโร ฯ

อุทฺธานํ

สงฺกิจฺจตุเถโร เอโกว	กตฺกิจฺจ อนาสโว
เอกาทสฺนิปาตมุหิ	คาถา เอกาทเสว ตาติ ฯ

เอกาทสฺกนิปาโต นิฏฺฐีโต ฯ

เถรคาถาย ทูวาทสกนิปาโต

[๓๗๘] ๐ สํถเมวฺช สิกฺเขถ	อสมํ โถเก สฺสํกฺขิตํ
สํถํ หิ สฺพพฺสฺมปคฺคํ	อุปฺนာเมติ เสวิตํ ฯ
สํถํ รกฺเขยฺย เมธาวั	ปคฺคยาโน ตโย สฺเช
ปสฺสํ วิคฺคิตาภณฺจ	เปจฺจ สฺกฺเค ปโมทณํ ฯ
สํถวา หิ พหุ มิตฺเต	สณฺณเมนาธิคฺคฺจติ
ทฺสฺสํโต ปน มิตฺเตหิ	ธํสฺเต ปาปมาจฺจํ ฯ
อวณฺณณฺจ อภิคฺคิตฺตฺจ	ทฺสฺสํโต ตภเต นโร
วณฺณํ กิตฺคํ ปสฺสํณฺจ	สฺทา ตภติ สํถวา ฯ

อาทิ สัตฺตํ ปคฺคิฏฺฐา ๑	กถฺยยานานญฺจ มาคฺคํ
ปมฺพุํ สํพุทฺทมฺมานํ	คสฺสุมา สัตฺตํ วิโสธฺเย ๑
เวตา ๑ สํวํ สัตฺตํ	จิตฺตคฺคฺคํ อภิปาสนํ
คิตฺตคฺคฺคํ สํพุทฺทชฺชานํ	คสฺสุมา สัตฺตํ วิโสธฺเย ๑
สัตฺตํ พถํ อปฺปปฏิมํ	สัตฺตํ อาวุทฺทมคฺคฺคํ
สัตฺตํ อากฺกรณํ เสฏฺฐํ	สัตฺตํ กวจมพฺพุคฺคํ ๑
สัตฺตํ เสคฺคํ มเหสฺสคฺคฺคฺ	สัตฺตํ คนฺโธ อนุคฺคฺคฺคโร
สัตฺตํ วิเลปนํ เสฏฺฐํ	เยน วาติ ทิสฺสํ ทิสฺสํ ๑
สัตฺตํ สํมพฺพตเมวคฺคํ	สัตฺตํ ปาเกยฺยมคฺคฺคํ
สัตฺตํ เสฏฺฐโส อติวาโห	เยน วาติ ทิสฺสํ ทิสฺสํ ๑
อิเชว นินฺทํ ฅภคิ	เปจฺจจาปาเย ๑ ทุมฺมโน
สํพุทฺตคฺคํ ทุมฺมโน พาโต	สํเตสฺสุ อสฺสมาทิสฺสํ ๑
อิเชว กิตฺตคฺคํ ฅภคิ	เปจฺจจ สํคฺคฺค ๑ สุมฺโน
สํพุทฺตคฺคํ สุมฺโน ธีโร	สํเตสฺสุ สํสฺสมาทิสฺสํ ๑
สัตฺตเมว อิธ อคฺคํ	ปณฺณววา ปน อคฺคฺคฺคโม
มณฺุสฺเสสฺสุ ๑ เทเวสฺสุ	สัตฺตปณฺณวณฺณโต ชยฺนุติ ๑
	สัตฺตคฺคฺคโร ๑

[๓๗๘] ๒ นํเจะ กุทฺตมฺหิ ชาโตหํ ททิตฺทโท อปฺปโปชโน
 หีนํ กมฺมํ มมํ อาสิ อโหสิ ปฺปฺปณฺณชฺชทโท ๑

๑ ย. อภิปาสนํ ๑

ชิตฺตุจฺฉิตฺโต มนุสฺสํสาณํ	ปริภฺภูโต จ วมุภฺภิโต
นํจํ มนํ กวิตฺตฺวาน	วณฺทิสฺสํ พหุํ ชนํ ๑
อถทฺทสาธํ สํมฺพุทฺธํ	ภิกฺขุสงฺฆมฺปรุทฺธตํ
ปวิสฺสนฺตํ มหาวํ	มคฺชานํ ปฺรุตฺตมํ ๑
นิกฺขิเปตฺตฺวาน พฺยาภงฺกํ	วณฺทิกุํ อฺปสฺสํกมํ
มเมว อณฺุกมฺปาย	อฏฺฐาธาติ ปฺริสฺสํคฺคโม ๑
วณฺทิตฺตฺวา สฺตฺถุโน ปาเท	เอกมณฺตํ จีโต ตทา
ปพฺพชฺชํ อหฺมายาจํ	สฺพพฺสคฺคตฺตานมฺตฺตมํ ๑
คโต การุณฺนิโก สฺตฺถุตา	สฺพพฺโถกานฺนุกมฺปโก
เอहि ภิกฺขุชฺชิตฺติ มํ อหา	สา เม อาสฺยปฺสํมฺปทา ๑
โสหํ เอโก อรณฺณฉลฺมํ	วิหรนฺโต อตฺนฺทิตฺโต
อกาธํ สฺตฺถุ วจฺนํ	ยถา มํ โอวทํ ชิโน ๑
รตฺตฺติยา ปจฺมํ ยามํ	ปฺพพฺพชฺชาติมนุสฺสํสฺสริ
รตฺตฺติยา มชฺชณฺมิ ยามํ	ทิพฺพพจฺกชฺชํ วิโสธฺธิ
รตฺตฺติยา ปจฺฉิมเม ยामเม	คโมกฺขชฺชํ ปทาธฺธิ ๑
คโต รตฺตฺยา วิวสฺสเน	สฺริยสฺสํคฺคตฺตมํ ปติ
อินฺโท พุทฺธมา จ อาคณฺตฺวา	มํ นมสฺสํสฺสํ ปณฺชตํ
นโม เต ปฺริสาชณฺณ	นโม เต ปฺริสฺสํคฺคตฺตม
ยสฺส เต อาสฺวา ชีณา	ทกฺขิณฺณโยสิ มาริส ๑

คโค ทิสุวาน มํ ฐตถา เทวสุขปรุทขคํ
 สิตํ ปาตุกวิตุวาน อิมมตถํ อภาสถ
 คเปน พุทหุมจวิเยน สฉนฺนเมน ทเมน จ
 เอเคน พุราหุมโณ โหติ เขตํ พุราหุมณมุตฺตมนฺติ ๑
 สุนฺโต เถโร ๑

อุทฺถานํ

ฐิตฺวา จ สุนฺโต จ เถรา เทวเต มหิตฺธิกา
 ทฺวาทสมฺหิ นิปาตมฺหิ คากาโย จตุวีสคฺคิ ๑
 ทฺวาทสกันปาทอ นิฐจฺจิต ๑

เถรคาถาย เทรสกันปาทอ

[๓๘๐] ๑ ยาทุ รฐเส สมนุกฺกฺโข รณฺโฆ องคสฺส ปตฺตคฺฐํ
 สุวาชฺช ธมฺเมธํ อุกฺกฺโข โสโณ ทฺกฺขสฺส ปารคฺ ๑
 ปณฺจ ฉินฺเต ปณฺจ ชเห ปณฺจ จตุตฺริ ภาวเย
 ปณฺจสงฺคาติโค ภิกฺขุ โหชฺติณฺโณติ อฺจฺจติ ๑
 อุนฺนพสฺส ปมตฺตสฺส พาหิราสฺส ภิกฺขุโน
 สฺสํ สมาริ ปณฺญา จ ปาริปรุํ น คจฺจติ ๑
 ยณฺหิ กิจฺจํ ตทปวิทฺธํ อกิจฺจํ ปน กยฺรติ

๑ ย. ปทฺธคฺ ๑

อุณหพานํ ปมตฺตานํ	เคถํ วจฺตมฺนุติ ชาตฺวา ๑
เยถฺตญฺจ สฺสํมารทฺธา	นิจุจํ กายคฺคา สฺติ
อภิจฺจนฺเต น เสวฺนุติ	ภิจฺเจ สํตฺตจฺจกาวิโน
ตฺตานํ สํมุปฺชานานํ	อตฺถํ คจฺจนฺติ ชาตฺวา ๑
อชฺชํคฺคฺมฺหิ อภฺชานเต	คจฺจนฺต มา นินฺวตฺต
อตฺตนา โจทยตฺตานํ	นิพฺพานมภินฺหารเย ๑
อจฺจวาทฺทรมฺหิ วิริยมฺหิ	ตฺตถา โถเก อนฺุตฺตโร
วีโรนปมํ ภริทฺวานํ	รมมํ เทเสสิ จกฺขุมมา ๑
คตฺสํทํ วจนํ สฺสุทฺวา	วิหาตี สํสเน รโต
สํมถํ ^๕ ปฏฺิปาเทถํ	อฺตฺตมตฺตถสฺสํ ปคฺคิยา
คิสุโส วิชฺชา อนฺุปฺคฺคา	กตํ พุทฺธสฺสํ สํสํ ๑
เนกฺขมฺเม อธิมฺุคฺตฺสํ	ปวิเวกฺกญฺจ เจตโส
อพฺยาปชฺฌาธิมฺุคฺตฺสํ	อฺปาทานกฺขยสฺสํ ๑
คณฺหกฺขยาธิมฺุคฺตฺสํ	อถมฺโนหฺมฺญจ เจตโส
ทิสฺวา ภายตฺนุปฺปาทํ	สํมมา จิตฺตํ วิมฺุจฺจติ ๑
คตฺสํ สํมมา วิมฺุคฺตฺสํ	สํนฺุคฺคิตฺตฺสํ ภิกฺขุโน
กตฺสํ ปฏฺิจโย นคฺคิ	กธณฺ์ยํ น วิชฺชติ ๑
เสโต ยถา เอกฺชน	วาเคน น สํมํริติ
เอวํ ฐปา ฐสา สฺททา	คฺนฺธา ฆสฺสา ๑ เกวตา

ย. ๑ ภริทฺวา เม ๑ ๒ สํมถํ ๑

อิฏฐชา ฐมา อนิฏฐชา ฯ นปฺปเวเชนฺติ ตาทีโน
จิตฺ จิตฺ วิตฺตญฺจฺจํ วยญฺจฺจํ ฐานุสฺสํ ฐิตํ ๑

โสโณ โกพิวโส เถโร ๑

อุทฺธานํ

โสโณ โกพิวโส เถโร เอโกเยว มหิตฺตโก
เตรสฺสํ มหิ นินฺดาตฺตมฺหิ คธาโย เจตฺตฺตฺตฺตฺตํ ๑
เตรสฺสํ กนิปาโต นิฏฐิตํ ๑

เถรคาถาย ชุททุกนิกายปาโต

[๓๘๓] ๑ ยทา อหํ ปพฺพชฺชิตอ	อคารสฺมา อนคาริยํ
นาภิชานามิ สํกฺกปฺปํ	อนริยํ โทสฺสํ หิตํ ๑
อิเม หยฺยณฺนํ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑	ทฺถุชฺชํ ปปฺปโปนฺนํ ปาณินโน
สํกฺกปฺปํ นาภิชานามิ	อิมสฺสํ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
เมตฺตญฺจ อภิชานามิ	อปฺปมาณํ สฺภาวิตํ
อนุปฺพุพฺพํ ปริจิตํ	ยถา พุทฺเธน เทสฺสํ ๑
สพฺพมิตฺตอ สพฺพสฺสอ	สพฺพญฺญานุกมฺปโก
เมตฺตํ จิตฺตญฺจ ภาเวมิ	อพฺยาปชฺชณฺโร สทา ๑
อสฺสํ หิ อสฺสํ กุปฺปํ	จิตฺตํ อามอทยามหํ
พฺรหฺมณฺวิหารํ ภาเวมิ	อกาปฺริสเสวิตํ ๑

อวิตกกัม สฺมาปฺนฺโน	สมฺมาสมฺพุทฺธสํวโก
อริเยน คุณฺหิภาเวน	อฺเปโต โหติ ตาวเท ๑
ยถามี ปพฺพโต เสโต	อจฺโต สฺบุปฺตฺติจฺฉิโต
เอวํ โมหกฺขยา ภิกฺขุ	ปพฺพโตว น เวรติ ๑
อนนฺตคณฺตํ โปสฺสํ	นิจฺจํ สฺจุจฺเจวสีโน
วาทคฺคฺคฺคํ ปาปสฺสํ	อพฺภามคฺคํ ขายติ ๑
นคฺริ ยถา ปจฺจนคฺติ	คฺคฺคํ สฺนฺตฺรพาทิรํ
เอวํ โคเปถ อคฺคฺคานํ	ขโน เว มา อฺปจฺจกา ๑
นาภินนฺทามิ มรณํ	นาภินนฺทามิ ชฺวีคํ
กาสณฺจ ปฏฺิถงฺขามิ	นิพฺพิสฺสํ ภคฺโก ยถา ๑
นาภินนฺทามิ มรณํ	นาภินนฺทามิ ชฺวีคํ
กาสณฺจ ปฏฺิถงฺขามิ	สมฺปฺชานํ ปตฺติสฺสโต ๑
ปฺริจฺฉินฺโน มยา สฺคฺคฺคา	กคฺมิ พุทฺธสฺสํ สํสํ
โอหิตํ คฺคฺโค ภาวโร	ภวเนคฺติ สฺมฺหตา ๑
ยสฺสํ จคฺคฺกาย ปพฺพชฺฉิโต	อคฺคฺคารสฺมา อนคฺคฺคาวีรํ
โส เม อคฺคฺโค อนฺบุปฺคฺโค	สฺพฺพสฺสํโยชนกฺขโย ๑
สมฺปฺปาเทถปฺปมาเทน	เอสํ เม อนฺนํสํสํ
หนฺทาทํ ปฺรินิพฺพิสฺสํ	วิปฺปมฺคฺโคมฺหิ สฺพฺพชฺฉิตฺติ ๑

เรวโค เถโร ๑

[๓๘๒] ๒ ยถามี ภคฺโค อาชณฺโณ รุเร ยฺคฺโค รุรฺสฺสํโห

สุขุขญจ	กามมยิกิ	ทุกุขญจ	ปวิเวกียิ
ปวิเวกียิ	ทุกุขิ	เสยโย	ยชญเจ
กามมยิ	สุขุขิ	๑	
ชวีตญจ	อธมเมน	ธมเมน	มรณญจ
ยิ			
มรณิ	ธมมิกิ	เสยโย	ยชญเจ
ชวีเว	อธมมิกิ	๑	
กามโกธปปีหิ ^๑	เย	สันตุจิจตุตา	ภวาทเว
จรณติ	โตเก	อติตา	นตุติ
เคสสิ	บียามยิ	๑	
ภาวยิตุวาน	โพชฌญเค	อินทุรียานิ	พทานิ
๑			
ปปุပ္พยุย	ปรมมิ	สันตุติ	ปรีนิพพุนติ
			อนาสวาทิ

โคทตุโต เถโร ๑

อตุทานิ

เรวโต	เจว	โคทตุโต	เถรา	เทวเต	มhitุชิกา
จตุทตมฺหิ	นิปาตมฺหิ	คาถาโย	อฏฺฐวิสตีติ	๑	
จตุทตกนิปาโต	นิฏฺฐิตโต	๑			

เถรคาถาย ไสัพถกนิปาโต

[๓๘๓]	๑	เฮส	ภियโย	ปัสสามิ	สุขุควา	ธมมํ	มหารตํ
		วิราโค	เทสสิโต	ธมโม	อนุปาทาย	สพฺพโส	๑
		พหุณี	โตเก	จิจฺจรานิ	อสนิมิ	ปจฺจวิมณฺฑเต	^๒

ยุ. ๑. ๓. กามโกธปปีหิ ๑ ๒. ปุณฺณวิมณฺฑเต ๑

มณฺเฑนฺติ มณฺเฑนฺ	สังฺกปฺปํ	สังฺกํ	ราคะปฺปสํหิตํ ๑
รชฺมฺปาตํ	วาเตน	ยถา	เมโฆ ปสํมเย
เอวํ	สังฺมมฺนฺติ	สังฺกปฺปา	ยทา ปณฺณาย ปสฺสฺติ ๑
สพฺเพ	สังฺฆารว	อนิจฺจาติ	ยทา ปณฺณาย ปสฺสฺติ
อถ	นิพฺพินฺนฺติ	ทุกฺเช	เฮสฺ มคฺโค วิสฺสุทฺธิยา ๑
สพฺเพ	สังฺฆารว	ทุกฺขาติ	ยทา ปณฺณาย ปสฺสฺติ
อถ	นิพฺพินฺนฺติ	ทุกฺเช	เฮสฺ มคฺโค วิสฺสุทฺธิยา ๑
สพฺเพ	ธมฺมา	อนคฺคาติ	ยทา ปณฺณาย ปสฺสฺติ
อถ	นิพฺพินฺนฺติ	ทุกฺเช	เฮสฺ มคฺโค วิสฺสุทฺธิยา ๑
พฺพุทฺธานุพฺพุโ	โย	เถโร	โกณฺฑนฺญโ
ปหฺนฺชาติมฺรโ			คิพฺพนิกฺกโม
			พฺรหฺมจฺริยฺสฺส เภวสฺส ๑
โอฆปาโส	ทโฬห	ชฺโ	ปพฺพโต
เฉตฺวา	ชฺ	เฉตฺวา	น พุภิกํ
คินฺนฺ	ปารจฺโค	ฉายี	มคฺโค โส
อฺทฺ	จปโต	ภิกฺขุ	มิตฺเต
สสฺสฺ	มโหฆสฺ		ปาปเก
อนฺ	จปโต		อุมฺมียา
กถฺยาณมิตฺ	เมธาวี		ปฏิกฺขฺชิโต ๑
กาธาปพฺพจฺ	สงฺกาโส		นิปโก
			สํวคฺคินฺนฺ
			ทฺทฺ
			สฺ
			กํ
			กํ

ยุ. ๑ คิพฺพนิกฺกโม ๑ ๒ ธมฺมิตฺตฺ

มคฺคตณฺณฺญ อหฺนฺนปานสฺมึ	อทฺถมฺนโธ นโร
มฺฤโส ทฺเสหิ มกเสหิ	อธมฺมสฺมึ พุทฺทหาเน
นาโค สํคฺคามสฺสเสว	สโต ตตฺตวาทิวาสเย ๑
นาภินนฺทามิ มรณํ	นาภินนฺทามิ ชฺวีตํ
กาตณฺจ ปฏิกงฺขามิ	นิพฺพิสฺสํ ภตฺตโก ยถา ๑
นาภินนฺทามิ มรณํ	นาภินนฺทามิ ชฺวีตํ
กาตณฺจ ปฏิกงฺขามิ	สํนุปรชาโน ปตฺติสฺสโต ๑
ปริจฺฉินฺโน มยา สฺตฤตา	กตํ พุทฺธสฺส สํสํนํ
โอยฺหิตฺโต ครุโก ภาโร	ภวเนตฺตติ สํมุหตา ๑
ยสฺส จตฺถาย ปพฺพชฺชิตฺโต	อคารสฺมา อนคาริยํ
โธ เม อตฺตโก อหฺนฺนปฺปตฺโต	กํ เม สํทฺธิวิหารินาติ ๑
อณฺณาโกณฺทณฺโณ	เถโร ๑

[๓๘๕] ๒ มนุสฺสํสฺสํ สํมพฺพุทฺธํ	อตฺตทนฺตํ สํมาหิตํ
อิริยมาณํ พุทฺทมฺปเถ	จิตฺตสฺสํสฺสํเม วตํ
ยํ มนุสฺสํสา นมสฺสํสฺสํ	สํพฺพมฺมาน ปารกฺ
เทวปํ นํ นมสฺสํสฺสํ	อิติ เม อรฺหิตฺโต สฺสํ
สํพฺพสฺสํโยชนาตํ	จนา นิพฺพานมาคํ
กาเมหิ เนกฺขมฺมวตํ	มคฺคเสถาว กณฺจนํ
ส เว อจฺจวฺจึ ^๒ นาโค	หิมวาวณฺเณ สิตฺตจฺเจ

๑. ย. สันทวิหาเรนาติ ๑ ๒. อจฺจนฺครุจึ ๑

สัพเพสํ นาคนามานํ
 นาคํ โว กิตฺตยิสฺสํ
 โสฺรจํ อวิทฺธา ๑
 สติ ๑ สมนฺชณฺณณ
 สทฺธาหคฺโค มหاناโค
 สติ คีวา สโร ปณฺณา
 ชมฺมกฺกฺกฺกํ สํมาวาโส
 โส ฌายี อสฺสํสาสฺรโค
 คจฺฉํ สํมาหิโค นาคโค
 สยํ สํมาหิโค นาคโค
 สัพฺพคฺคํ สํวโค นาคโค
 กุณฺชติ อนนฺวชฺชานิ
 ฆาตํ อจฺฉนาทํ ททฺธา
 สํโยชนํ อณฺุ ภูตํ
 เยน เยนว คจฺฉติ
 ยถาปี อุกเก ชาตํ
 โนปติปฺปติ โทเยน
 คเถว ๑ โดเก ชาโค
 โนปติปฺปติ โดเกน
 มหาคฺคินิ^๑ ปชฺชติโค

สจฺจนาโม อนฺุคฺคโร
 น หิ อากุํ กโรติ โส ๑
 ปาทา นาคสฺสํ เต ทฺเว ๑
 จรณา นาคสฺสํ เต ปเว ๑
 อฺุเปกฺขาสฺสํททฺทว ๑
 วิมฺจฺสา ชมฺมจินฺนคณา
 วิเวโก คสฺสํ วาตฺธิ ๑
 อชฺฉคฺคํ สฺสํมาหิโค
 จิโค นาคโค สํมาหิโค
 นิสิณฺโนมี สํมาหิโค
 เอสา นาคสฺสํ สมนฺปทา ๑
 สํวชฺชานิ น กุณฺชติ
 สมนฺนิชํ ปวิวชฺชยํ
 สัพฺพิ เณคฺฉวาน พนฺชนํ
 อนฺุเปกฺโขว คจฺฉติ ๑
 ปุณฺทริกํ ปวทฺตติ
 สฺจคฺคนฺธํ มโนรมํ
 พุทฺโธ โดเก วิหริติ
 โทเยน ปทฺมํ ยถา ๑
 อนาหาโรปสฺสมติ

๑ ย. มหาคินิ ๑

องคาเรสุ จ สนฺเคสุ	นิพฺพุโตติ ปวฺจฺจติ ฯ
อตุตฺถํสํ วิณฺญาปนํ	อฺปมา วิณฺญฺหิ เทสฺสึคา
วิณฺณิสฺสํนฺติ มหานาคา	นาคํ นาคเณ เทสฺสํ ฯ
วีสฺวาโต วีสฺโทโส	วีสฺโมโห อนาสฺโว
สํวํ วิชฺหํ นาคโค	ปรินิพฺพิสฺสํคฺขณาสฺโวจิตฺติ ฯ

อฺทหายํ เถโร ฯ

คตฺตฺรทฺทฺทานํ ภวติ

โกณฺทญฺโย จ อฺทหายํ จ	เถรา เทว เค มหิตฺตฺริธา
โสฬสฺมฺหิ นิปาตฺมฺหิ	คาถาโย เทว จ คีสํ จาติ ฯ
โสฬสฺกนิปาโต	นิฏฺฐิจฺโค ฯ

เถรคาถาย วีสตินิปาโต

[๓๘๕] • ยณฺณคตฺตฺถํ วา ชนฺคฺถํ วา เย หนาม มยํ ปฺปเว
 อวเสสฺสํ ภยํ โหติ เวชนฺติ วิตฺปนฺติ จ ฯ
 ตสฺสํ เค นคฺถิ ภักคฺคํ ภิชฺโย วณฺโณ ปสฺสํทติ
 กสฺมา น ปรีเทเวสฺสิ เหววฺรฺเป มหฺพฺภเย ฯ
 นคฺถิ เจตฺสํกํ ทฺกขํ อนเปกฺขสฺสํ คามณฺนิ
 อตฺถิกฺกนฺดา ภยา สฺพฺเพ ชฺฉินฺสํโยชนสฺสํ เว ฯ
 ชฺฉินฺยา ภวเนตฺตฺติยา ทิฏฺฐเจ ฐมฺเม ยถาตฺถา

โศยัม ภิชฺชิสฺสํติ กายโย	อณฺโณ ๑ น ภวิสฺสํติ ๑
ยัม โว ภิจฺจํ สฺวีเรน	คัม กโรถ ยทิจฺจถ
น เม คปฺปจฺจยา ตตฺถ	โทโส เปมฺ ๑ เหหิติ ๑
คฺคฺสํ คัม วจฺนํ สฺสุวา	อพฺภุคฺคํ โดมหฺนํ
สฺสฺตฺถานิ นิภฺชิตฺตฺวาน	มาณฺวา เอตทพฺพวฺ ๑
กัม ภทฺนฺเต กวิตฺตฺวาน	โก วา อจฺริโย ตว
คฺคฺสํ สํสํนมาคฺคฺม	ตพฺภเต คัม อโสถกตา ๑
สฺสพฺพณฺณฺย สฺสพฺพทฺสฺสํว	ชิโน อจฺริโย มม
มหาการุณิโก สฺสฺตฺถา	สฺสพฺพโตกตฺติภิจฺจโก ๑
เตนายนํ เทสิโต รมฺโม	ชยคามํ อนุคฺคโร
คฺคฺสํ สํสํนมาคฺคฺม	ตพฺภเต คัม อโสถกตา ๑

สฺสุตฺวาน โจรา อิติโน สฺสุภาสํคิ
 นิภฺชิตฺตฺวาน ๑ อวฺสุตฺวานิ ๑
 คมฺหา ๑ กมฺมา วิรมํสฺสุ เอเก
 เอเก ๑ ปพฺพชฺชมโรจยํสฺสุ ๑
 เต ปพฺพชิตฺตฺวา สฺสุคคฺคฺสํ สํสํเน
 ภาเวตฺตฺวา โขชฺชณฺจคฺคฺพตฺถานิ ปณฺทิตฺตา
 อุกคฺคฺคจิตฺตฺวา สฺสุมนฺวา กิตฺตินทฺริยา
 สฺสุสฺสํ นิพฺพานปทํ อสงฺขตฺตฺนฺติ ๑
 อธิมฺคฺคฺโต เถโร ๑

[๓๘๖] ๒ สมันต์ อหุ จินตา
 เขกตศัพท์ นิสินนศัพท์
 กิमानุப்புพพิ ปุริโส
 อตุคโน กิจจการวิศัพท์
 อินทุรียานิ มนุสส์านัน
 อรกชิตานิ อหิตาย
 อินทุรียาเนว สํารกชํ
 อตุคโน กิจจการวิศัพท์
 จกขุณทุรียณเจ รุเปสํ
 อนาทันนทศัพท์สําวํ
 สํคินทุรียณเจ สํทเทสํ
 อนาทันนทศัพท์สําวํ
 อนิสส์รณทศัพท์สําวํ
 น สํ มุจจติ ทุกขมहा
 อมพิถมรुकคณเจ
 รสคณहाय คชिโต
 สํภानยปปฏิภูทานि
 รคโต राकारिगरณं
 มนญเจเตहि ธมเมहि

ปาราสริยศัพท์ ภูิกขุโน
 ปวิวิตศัพท์ ฉายโน
 กิ วคตํ กิ สํมาจว^๒
 น ๑ กิณจि विहेसये ๑
 หิตาย อหิตาย ๑
 รกชิตานि หิตาย ๑ ๑
 อินทุรียานि ๑ โคปยํ
 น ๑ กิณजि विहेसये ๑
 कज्जनत् अणिवार्यं
 สํ ทุกखा न हि मुज्जति ๑
 कज्जनत् अणिवार्यं
 สํ ทุกखा न हि मुज्जति ๑
 कण्ठे जे पण्णित्ठे
 कण्ठे अणिमुज्जितो ๑
 तिक्कककुत्मनुสส์रं
 हथं नावपुञ्जति ๑
 षोणुसपुण्णानि अणुสส์रं
 विविचं विणुत्ते ทุกข^๓ ๑
 โย น สํโกติ รกชิตํ

ย. ๑ ปาราสริยศัพท์ ๑ ๒ สํมาจว ๑ ๓ ทุกข ๑

คโต นํ ทุกฺขมเนวติ	สัพฺพโสเคหิ ปณฺจหิ ๑
ปฺพพโตหิตสฺมปฺนุณฺ	พหุสฺส กุณฺปสฺส จ
นรวิรกตํ วกฺกํ	สํมุกฺคมิว จิตฺติคํ ๑
กฏกํ มชฺฐสฺสํ	บิยฺนิพนฺธนํ ทุกฺขํ
ชฺรวิ มชฺฐนาถิตฺตํ	ชฺรุตฺติตฺตํ นาวพฺชฺชติ ๑
อิตฺถิรฺรเป อิตฺถิรฺเร	โฆฏฺฐพฺเพว อิตฺถิยา
อิตฺถิกนฺเธสุ สํวคฺคโต	วิวิธํ วจินฺทเต ทุกฺขํ ๑
อิตฺถิสฺสทานิ สํพฺพานิ	สํนฺทนฺติ ปณฺจปณฺจสุ
เตสํมาวรณํ กาคํ	โย สกฺโกติ วิริยวา ๑
โส อตฺถวา โส รมฺมชฺโช	โส ทกฺโข โส วิจกฺขโณ
กรยฺย รมฺมานิ หิ	กิจฺจํ รมฺมตฺถสฺสํหิตํ ๑
อโถ สํหติ สํมฺมตฺตํ	วชฺเช กิจฺจํ นิรตฺถกํ
น ตํ กิจฺจนฺติ มณฺณิตฺวา	อปฺปมคฺโค วิจกฺขโณ ๑
ยณฺจ อตฺถน สํมฺมตฺตํ	ยา จ รมฺมคตา รัตติ
คํ สํมาทาย วกฺกเตถ ๒	สํ หิ เว ชฺรุตฺตมา รัตติ ๑
อฺจฺจาวเจหุปาเยหิ	ปเรสํมภิชฺสํสํหิตํ
หนฺตฺวา วจิตฺวา อถ โสจยิตฺวา	
ธาลปฺติ สํหสา โย ปเรสํ ๑	
คจฺจนฺโต อานฺนิยา อานฺนิ	นิหนฺติ พถวา ยถา

๓ ขุ. ทุกฺขํ ๑

อินฺทฺริยานินฺทฺริเยเหว นิหนฺติ กุตฺตา ตถา ๑
 สฺทฺธํ วิริยํ ตฺมาธิญฺจ สฺติปญฺณญฺจ ภาวยํ
 ปญฺจ ปญฺจहि หนฺตฺวาน อนฺโฆ ยาทิ พฺราหฺมโณ ๑
 โส อตฺถวา โส ธมฺมฐฺโส กตฺวา วากฺยานุสฺสาณํ
 สฺพเพน สฺพํ พุทฺธสฺส โส นโร สุชฺเชตฺตํ ๑
 ปาราสฺริโย^๑ เถโร ๑

[๓๗๗] ๓ จิรฺรตฺตํ ๑ ตาตาปํ ธมฺมํ อหฺนฺวิจฺญฺคยํ
 สฺมํ จิตฺตสฺส นาดคฺคํ ปุจฺฉํ สฺมณพฺราหฺมणे ๑
 โก โส ปารคโต^๒ โถเก โก ปคฺโต อมโตคฺคํ
 กสฺส ธมฺมํ ปฏฺิจฺฉามิ ปรมคฺคฺทวิชานนํ ๑
 อนฺโตวฺงคฺโต อสฺสํ มจฺฉนฺว สฺสํมามิตฺตํ
 พทฺโธ มหิหนฺทปาเสน เวปจฺคฺยาสฺสุโร ยถา ๑
 อญฺจามิ นํ น มุญฺจามิ อสฺมา โสภปฺริทฺทวา
 โก เม พนฺธํ มุญฺจํ โถเก สฺมโพรฺธิ เวทยิสฺสตี ๑
 สฺมณฺณํ พฺราหฺมณฺณํ วา^๓ กํ อาทิสฺสคฺคํ ปภฺงคฺคณฺณํ
 กสฺส ธมฺมํ ปฏฺิจฺฉามิ ชรามจฺจุปวาหนํ ๑
 วิจฺฉิจฺฉนฺว กฺขชฺคฺคิ^๓ สฺวรมภพตสฺสณฺณคฺคํ
 โทรปฺปคฺคตฺตมคฺคทฺธํ อภิชปฺปทวารณํ ๑
 ตณฺหารนฺตฺมณฺญสฺสานํ เทว จ ปนฺนรสายุคํ

ข. ๑ ปาราสฺริโย ๑ ๒ ปารคฺโต ๑ ๓ วิจฺฉิจฺฉนฺว กฺขชฺคฺคิ^๓ ๑

ปลัดปลัด โอรสีกัม พาดัม	เกตุวาน ยทิ "ติฏฐติ ๑
อนุกุฏฐันนี อปฺปหานัน	สังกปฺปลสฺสเรชิตัม
เคน วิทฺฐโธ ปเวชามิ	ปคฺคํว มาตฺตฺเรชิตัม ๑
อชฺชณฺคคัม เม สมนฺนุชฺชาย	ชิปฺปํ ๒ ปจฺจเจติ ปาปกัม
ณณฺสํสายคณฺธี กาโย	ยคฺคถ สฺรวติ สฺพพฺพทา ๑
คัม น ปลัดปลัดามิ เตกฺกิจฺจํ	โย เม คัม สํตฺตมฺมทฺธเร
นทานารชฺชเณ สํตฺตเณ	นาณฺณเณ วิจฺจิกฺกณฺณิตัม ๑
โก เม อสํตฺตโก อวโณ	สํตฺตมพฺภนฺนทฺธราปลัดปลัดํ
อหฺมํ สํพฺพคคฺคตฺตานิ	สํตฺตํ เม อุกฺกฐริสํสํติ ๑
ธมฺมปฺปติ หิ สํ สํญฺโส	วิสํทิสํปวาทโก
คณฺณํเว ปคฺคิตสํสํ เม	ถถํ ปาณฺณิถ ทสํสํเย ๑
รหเทหฺมสํมิ โอคคาโพห	อหาวริยรชฺชมนฺนติเก
มายาอฺสํสํสํยฺยสํวามก-	กัณฺณมิทฺธมปคฺคถเฐ ๑
อฺกฺกฐจฺจเมชฺชนิตัม	สํโยชฺชนวตฺตาทกัม
วาทา วหนฺนติ กุทฺทิกฺกฐิจฺจํ	สังกปฺปปา รากณฺณิสํสํติตา ๑
สํวณฺนติ สํพฺพชฺชํ สํสํตา	ตฺตา อุกฺกฐิชฺชช ติฏฐติ
เต สํสํเต โก นิฉาเวชฺชย	คัม ตคัม โก หิ เณจฺจณฺณติ ๑
เวถํ กโรถ ภาทฺทนฺนเต	สํสํตฺตณฺณํ สมนฺนินฺนวารณฺณํ
มา เต นโนมโย สํสํโต	รูกฺกชฺชํว สํสํสา สฺสเว ๑

ย. ๓ จติ ๑ ๒ ปจฺจเจติ มามกัม ๑

เอวํ เม ภยชาติสุตฺต	อปารา ปารเมสฺสโต
ตาโณ ปณฺณาวุโธ สฺสคฺคา	อิตีสังฺฆนิเสวฺวโต ฯ
โสเปาณํ สุกตํ สุทฺธํ	ธมฺมธารมยํ ทพฺพํ
ปาทาตี วุชฺหมานสุตฺต	มา ภายํติ ฯ มพฺรวิ ฯ
สฺสคฺคิปฏฺฐานปาสาทํ	อารุญฺห ปจฺจเวถฺธิสฺส
ยนฺตํ ปุพฺพเพ อมณฺณิสุตฺต	สฺสคฺคากายาภิตํ ปชฺชํ ฯ
ยทา ฯ มคฺคสมทฺตทกฺขิ	นาถาย อภิวรฺหณํ
อนนฺธิฏฺฐาย อคฺคตานํ	คิตฺตถมทฺตทกฺขิมคฺคตมํ ฯ
สฺสสุตฺตํ อคฺคตสฺสมุฏฺฐานํ	ภวเนคฺคตฺติปาภาวิตํ
เอเตสฺส อปฺปวคฺคตาย	เทเสสฺส มคฺคสมคฺคตมํ ฯ
ทํชฺชรคฺคตานุสฺสยิตํ	จิวรรคฺคตปตฺธิฏฺฐิตํ
พฺพุโธ เม ปานุทํ คณฺฐํ	วิสฺสโตสฺสปวาทโนตฺติ ฯ

เตถฺกานี^๑ เถโร ฯ

[๓๗๘] ๔ ปสฺสํ จิตฺตคกตํ พิมพํ	อธฺกายํ สฺสมุสฺสิตํ
ธาคฺคํ พหุสฺสงฺกปฺปํ	ยสฺสํ นคฺคตฺติ ชฺชวํ จิตฺติ ฯ
ปสฺสํ จิตฺตคกตํ รุปรํ	มณฺนินา กุณฺนทเถน ฯ
อฏฺฐจิตฺตเจเน โอนทฺธํ	สฺสท วคฺคเถหิ โสภตฺติ ฯ
อถตฺตคกตคคา ^๒ ปาปา ^๓	มฺชฺชํ จุณฺณณกมกฺขิตํ
อถํ พาสฺสสุตฺตํ โมหาย	โน ฯ ปวารคเวสฺสโน ฯ

พ. ๑ เตถฺกานี ๑ ๒ อถตฺตคกตคคา ๓ สฺสคฺคกนฺนิปาเต ปาทาตี ปาโส ติสฺสสุตฺติ ฯ

อฏฐาปทกตา เกศา	เนตุตา อณฺชนมกุชิตา
อถํ พาทสฺส โมหาย	โน ๑ ปารคเวสีโน ๑
อณฺชนํ นวา จิตฺตา	ปฺรุตฺกาโย อตฺถกโต
อถํ พาทสฺส โมหาย	โน ๑ ปารคเวสีโน ๑
โอทฺหิ มิคโว ปาสํ	นาสาทา วากุํ มิโค
ภฺตุวา นิวาปํ คจฺฉาม	กนฺทนฺเต มิคพฺนฺชเก ๑
ฉินฺนา ปาสา มิควสฺส	นาสาทา วากุํ มิโค
ภฺตุวา นิวาปํ คจฺฉาม	โสจฺนฺเต มิคตฺทุกเก ๑

ปลฺลํสามิ โดเก สฺชเน มนุสฺสเส
 ตทฺธาน วิคฺคํ น ททฺหติ โมหา ๑
 ตทฺธา ธนํ สฺนฺนิจยํ กโรนฺหติ
 ภฺยโย ๑ กามे อภิปตฺถยฺนฺหติ ๑
 ราชา ปลฺลยฺหปฺปลจฺฉวี วิเชตฺวา
 สฺลสาครนฺตํ มหิมาวสฺนฺโต
 โอรํ สฺมฺทุกสฺส อติคฺครุโป
 ปารํ สฺมฺทุกสฺสปี ปตฺถเชถ ๑
 ราชา ๑ อณฺเณ ๑ พหุ มนุสฺสสา
 อวิคฺคตฺตนา มรณํ อฺุเปนฺหติ
 อฺุณาจ หุตฺวาน ชนฺหติ เทหํ
 กามะหิ โถกมฺหิ น หตฺถิ ติตฺติ ๑

กนฺทนต์ิ นํ ฌาติ ปกิริยฺย เกเส
 อโห วตา โน อมราติ จาหุ
 วตฺถเนน นํ ปารุคฺคํ นํหริตฺวา
 จิตฺตํ สโมชาย ตโต ทนต์ิ ฯ
 โส ทยฺหติ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เณเนน วตฺถเนน ปหาย โภเค
 น มียฺยมาณสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ฌาติํ จ มิคฺคตา อถ วา สฺสฺสฺสฺส
 ทายาทกา สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 น มียฺยมานํ ฌนฺนเนวติ กิณฺณิ
 ปุคฺคตา จ ทาวา จ ฌนฺนญฺจ ฆฏฺฐํ ฯ
 น ทึชฺชมาญฺญํ ฏภเต ฌเนน
 น จาปิ วิคฺคเตน ชฺวํ วิหนฺติ
 อปฺปญฺหิ นํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 อสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 อทฺธาํ ทถิทฺทา จ สฺสฺสฺสฺสฺส
 พาโต จ ชฺวโร จ ตเถว สฺสฺสฺส
 พาโต หิ พาตุยา วชิโคว เสติ

ธีโร ๑ น เวชติ ผัสสณฺฏโจ ๑
 คสฺมา หิ ปณฺณาว ฐเนน เสยฺโย
 ยาย โวถานมิธาคคฺคตติ
 อโหฺยตฺติคตฺตา หิ ภวาทเวสฺสุ
 ปาปานิ กมฺมานิ กโรนฺติ โมหา ๑
 อฺุเปติ คพฺภณฺจ ปฺรณฺจ โถกํ
 สํสํารมาปชฺช ปฺรมฺปราย
 คสฺสํบปฺปณฺโฆ อภิสํททหนฺโต
 อฺุเปติ คพฺภณฺจ ปฺรณฺจ โถกํ ๑
 โจโร ยถา สฺนุชฺมิเช คหํโต
 สํกมฺมฺนา หณฺณตติ ปาปธฺมโม
 เขอํ ปชา เปจฺจ ปฺรมฺหิ โถเก
 สํกมฺมฺนา หณฺณตติ ปาปธฺมโม ๑
 กามา หิ จิตฺตรา มํรฺฐรา มโนรมา
 วิรฺุปรฺุเปน มเถนฺติ จิตฺตํ
 ธาทันนํ กามคฺุณฺณํ ทิสฺวา
 คสฺมา อหํ ปพฺพิชฺโคมฺหิ ราช ๑
 ทุมปฺถตํนํว ปตฺนฺติ มาณวา
 ทหฺวา ๑ อฺุทฺฐมา ๑ สํวเรททา

เอตมฺมี ทิสฺสุวา ปพฺพชฺชิตฺตมฺหิ ราช
อปฺนฺณกํ สํมณฺณเมว เสยฺโย ๑

สุทฺธายาหํ ปพฺพชฺชิตฺ	อฺเปโต ชินฺตาสฺเน
อวชฺชชา มยฺหํ ปพฺพชฺชชา	อนฺโน ภูณฺชามิ โภชนํ ๑
กาเม อาทิคฺคโต ทิสฺสุวา	ชาตฺรฺพานิ สฺสฺสฺสโต
คพฺเภ โวภุณฺนฺติโต ทฺกฺขํ	นิริเยสฺสุ มหฺพภฺยํ ๑
เอตมาทํนํวํ ทิสฺสุวา	สํเวคํ อตฺถํ ตทา
โสหํ วิทฺุโร ตทา สฺนฺโต	สฺมปฺคฺโต อาสวฺกฺขยํ ๑
ปริจฺฉินฺโน มยา สฺสฺสฺสกา	กตํ พุทฺธสฺสฺส สํสํนํ
โอหิตฺโต คฺรุโก ภาโร	ภวเนตฺติ สฺมุหฺตา ๑
ยสฺส จคฺคทาย ปพฺพชฺชิตฺ	อคารสฺมา อนคารียํ
โส เม อคฺคโต อนฺุปฺคฺโต	สพฺพสํโยชนกฺขโยติ ๑

รฆฺสฺปาโต เถโร ๑

[๓๘๑] * รุปรํ ทิสฺสุวา สฺติ มฺุจฺจา	บียฺนิมิตฺตํ มนฺตฺติโกโรโต
สํวคฺคตฺติคฺคโต เวเทติ	คณฺจ อชฺโฆสฺส คฺวิจฺจติ ๑
คสฺสฺส วทฺคณฺนฺติ เวทนา	อนเภา รุปรสฺมฺภาวา
อภิชฺชณา จ วิเหสฺสา จ	จิตฺตมสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
เอวมาจฺฉินฺโต ทฺกฺขํ	อารา นิพฺพาน อฺจฺจติ ๑
สทฺทํ สฺสุคฺวา สฺติ มฺุจฺจา	บียฺนิมิตฺตํ มนฺตฺติโกโรโต
สํวคฺคตฺติคฺคโต เวเทติ	คณฺจ อชฺโฆสฺส คฺวิจฺจติ ๑

คตฺถํ วัชฺฌนฺตํ เวทนา	อเนกา สทฺทสฺสมุภาวา
อภิชฺฌมา จ วิหเสสา จ	จิตฺตมตฺถสฺสูปฺพหฺมณฺตํ
เอวมาจฺฉินโต ทฺถุขํ	อวรา นินฺพฺพานํ อจฺจุจฺติ ๑
คณฺหํ ฆตฺตวา สฺติ มฺมุจฺสา	บิยฺนินิมิตฺตํ มนสิกโรโต
สํวรตฺตจฺจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ อชฺชโณสฺสํ ติวฺจฺจติ ๑
คตฺถํ วัชฺฌนฺตํ เวทนา	อเนกา คณฺธสฺสมุภาวา
อภิชฺฌมา จ วิหเสสา จ	จิตฺตมตฺถสฺสูปฺพหฺมณฺตํ
เอวมาจฺฉินโต ทฺถุขํ	อวรา นินฺพฺพานํ อจฺจุจฺติ ๑
รสํ โภกฺตฺวา สฺติ มฺมุจฺสา	บิยฺนินิมิตฺตํ มนสิกโรโต
สํวรตฺตจฺจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ อชฺชโณสฺสํ ติวฺจฺจติ ๑
คตฺถํ วัชฺฌนฺตํ เวทนา	อเนกา รสฺสสฺสมุภาวา
อภิชฺฌมา จ วิหเสสา จ	จิตฺตมตฺถสฺสูปฺพหฺมณฺตํ
เอวมาจฺฉินโต ทฺถุขํ	อวรา นินฺพฺพานํ อจฺจุจฺติ ๑
ผตฺถํ ผตฺถํ สฺติ มฺมุจฺสา	บิยฺนินิมิตฺตํ มนสิกโรโต
สํวรตฺตจฺจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ อชฺชโณสฺสํ ติวฺจฺจติ ๑
คตฺถํ วัชฺฌนฺตํ เวทนา	อเนกา ผตฺถสฺสมุภาวา
อภิชฺฌมา จ วิหเสสา จ	จิตฺตมตฺถสฺสูปฺพหฺมณฺตํ
เอวมาจฺฉินโต ทฺถุขํ	อวรา นินฺพฺพานํ อจฺจุจฺติ ๑
ธมฺมํ ฆตฺตวา สฺติ มฺมุจฺสา	บิยฺนินิมิตฺตํ มนสิกโรโต
สํวรตฺตจฺจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ อชฺชโณสฺสํ ติวฺจฺจติ ๑

ศัพท์ วทกมนุติ เวทนา
 อภิขุณา จ วิหังสา จ
 เอมมาจินโต ทุขุขั
 น ไส่ รัชชติ รูปเส
 วิรคตจิตโต เวเทติ
 ยถาสัส ปัสสโต รูป
 ขียยติ โนปจียยติ
 เอม อปจินโต ทุขุขั
 น ไส่ รัชชติ สทเทสุ
 วิรคตจิตโต เวเทติ
 ยถาสัส สุนโต สทท
 ขียยติ โนปจียยติ
 เอม อปจินโต ทุขุขั
 น ไส่ รัชชติ คนเรสุ
 วิรคตจิตโต เวเทติ
 ยถาสัส ฆายโต คนธ
 ขียยติ โนปจียยติ
 เอม อปจินโต ทุขุขั

อเนกา ธมมัสสมุภา
 จิตตมัสสุปหมณติ
 อารา นิพพาน อูจจติ ฯ
 รูป ทิสฺวา ปติสฺสโต
 คมฺจ นาสฺไมสฺ ติฏฺจติ ฯ
 เสวโต วาปี เวหน
 เอม ไส่ จรตี สโต
 สนฺติเก นิพพาน อูจจติ ฯ
 สทท สฺสุวา ปติสฺสโต
 คมฺจ นาสฺไมสฺ ติฏฺจติ ฯ
 เสวโต วาปี เวหน
 เอม ไส่ จรตี สโต
 สนฺติเก นิพพาน อูจจติ ฯ
 คนธ ฆตฺวา ปติสฺสโต
 คมฺจ นาสฺไมสฺ ติฏฺจติ ฯ
 เสวโต วาปี เวหน
 เอม ไส่ จรตี สโต
 สนฺติเก นิพพาน อูจจติ ฯ

๑ ย. นชฺไมสฺ ฯเป ฯ ฯ

น โส รชชติ รเสถ	รตี โภคฺวา ปติสฺสโต
วิรตฺตจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ นาชฺโฌสฺ ติฏฺฐติ ฯ
ยถาสฺสํ สํายโต รตี	เสวโต วาบี เวทนี
ชียฺยติ โนปจียฺยติ	เอวํ โส จรตี สโต
เอวํ อปจินโต ทุกฺขํ	สันฺตติเก นิพฺพานํ วุจฺจติ ฯ
น โส รชชติ ผสฺสเสถ	ผสฺสํ ผสฺสํ ปติสฺสโต
วิรตฺตจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ นาชฺโฌสฺ ติฏฺฐติ ฯ
ยถาสฺสํ ผสฺสโต ผสฺสํ	เสวโต วาบี เวทนี
ชียฺยติ โนปจียฺยติ	เอวํ โส จรตี สโต
เอวํ อปจินโต ทุกฺขํ	สันฺตติเก นิพฺพานํ วุจฺจติ ฯ
น โส รชชติ ธมฺเมถ	ธมฺมํ ฅตฺวา ปติสฺสโต
วิรตฺตจิตฺโต เวเทติ	คณฺจ นาชฺโฌสฺ ติฏฺฐติ ฯ
ยถาสฺสํ วิชานโต ธมฺมํ	เสวโต วาบี เวทนี
ชียฺยติ โนปจียฺยติ	เอวํ โส จรตี สโต
เอวํ อปจินโต ทุกฺขํ	สันฺตติเก นิพฺพานํ วุจฺจติ ฯ
	มาตฺตฺกฺกฺยปฺตฺโต เถโร ฯ

[๓๘๐] ๖ ปรีปฺณณกาโย สฺสุจฺจิ สฺสุชาโต จารุทฺสฺสโน
 สฺสุฉณฺณวณฺณโณสี ภคฺวา สฺสุสฺสุกฺกทาไซสี วิริยฺวา ฯ
 นรฺสฺสํ หิ สฺสุชาตฺสฺสํ เย ภวณฺติ วิยฺมชฺนา

ตฺพะเพ เต ทว กายสุมี	มหาปริสฺตถุชณา ๑
ปฺสฺนุนเนตฺโต สุมฺโฆ	พฺรหา อฺสุ ปตาปวา
มชฺชเณ สมนฺตงฺฆสฺส	อาทิจฺโจว วิโรจสี ๑
กถฺยาณทสฺสโน ภิกฺขุ	กณฺจนสฺสนุภิตฺตโจ
กั เต สมนฺภาเวณ	เฮวํ อฺคุตฺตมวณฺณินो ๑
ราชา อวหตี ภวิตฺถุ	จกฺกวตฺตฺติรเถสฺสโก
จาทฺตฺรนฺโต วิชิตฺถาว	ชฺมพฺุสฺสนฺทสฺส อีสฺสโร ๑
ชคฺคิยา โภชราชาโน	อนฺยฺนฺตา ภวฺนฺติ เต
ราชาภิราชา มนฺุชินฺโท	รชฺช กาวเรหิ โคตม ๑
ราชาหมฺสุมี เสฺถธาติ (ภคฺวา)	ชฺมมฺราชา อนฺุตฺตโร
ชฺมเมณ จกฺกํ วตฺเตมิ	จกฺกํ อปฺปฏิวคฺคิยํ ๑
สฺมพฺุทฺโธ ปฏฺิชานาสี (อิตฺติ เสฺโต พฺุราหฺมโณ)	ชฺมมฺราชา อนฺุตฺตโร
ชฺมเมณ จกฺกํ วตฺเตมิ	อิตฺติ ภาสฺสี โคตม ๑
โก นฺุ เสฺนาปติ โภโต	สํวโก สฺตฺตฺรฺนฺวโย
โก อิมิ อนฺุวตฺเตติ	ชฺมมจกฺกํ ปวตฺตฺติคํ ๑
มยา ปวตฺตฺติคํ จกฺกํ (เสฺถธาติ ภคฺวา)	ชฺมมจกฺกมฺนฺุตฺตรํ
สํวริปฺุตฺโตนฺุวตฺเตติ	อนฺุชาโต ตถาคคํ ๑
อภินฺุเฉยฺยํ อภินฺุณาตํ	ภาเวตฺตพฺุพฺุจ ภาวิตํ
ปฺหาคพฺุพฺุ ปฺหิณํ เม	คสฺสมา พฺุทฺโธสฺมิ พฺุราหฺมณ ๑

วินยัสสุ มยิ กงฺขิ	อธิมุจฺจัสสุ พฺรหฺมณ
ทฺตฺตภิ ทสฺสนิ โหติ	สมฺพุทฺธานิ อภินฺโหโส ฯ
เยถฺ เว ทฺตฺตโก โถเก	ปาตุภาโว อภินฺโหโส
โสหิ พฺรหฺมณ พุทฺโธสมิ	สฺตฺตกฺโข อณฺฺตโร ฯ
พฺรหฺมณฺโศ อติคฺุโ	มารเสนฺปฺมทฺทโน
สฺพพามิตฺเต วัสสฺกตฺวา	โมทามิ อภฺโตภโย ฯ
อิทํ โภณฺโศ นิสาเมถ	ยถา ภาสฺติ จกฺขฺมา
สฺตฺตกฺโข มหาวิโร	สฺโหโว นทฺติ วเน ฯ
พฺรหฺมณฺโศ อติคฺุถิ	มารเสนฺปฺมทฺทนํ
โก ทิสฺสุวา นปฺปลิเทยฺย	อภี กณฺหาภิชาติโก ฯ
โย มํ อิจฺฉติ อเนวคฺุ	โย วา นิฉฺฉติ กจฺฉคฺุ
อิธานํ ปพฺพชฺิสฺสามิ	วรปฺณฺณสฺส สฺนฺติเก ฯ
เอตณฺเ จ รุจฺจตี โภโต	สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสํ
มยมนิ ปพฺพชฺิสฺสาม	วรปฺณฺณสฺส สฺนฺติเก ฯ
พฺรหฺมณฺนา คิสฺสา อิเม	ยาจฺนฺติ ปณฺชดฺกฺคา
พฺรหฺมจฺริยํ จริสฺสาม	ภควา ทว สฺนฺติเก ฯ
สฺวากฺขาตํ พฺรหฺมจฺริยํ (เสถติ ภควา) สฺนฺทิจฺฉิมกฺกาทิกํ	
ยคฺุถ อโมฆา ปพฺพชฺุชา	อปฺปมคฺุคฺุสฺส ลิกฺขฺโต ฯ
ยนฺติ สฺรณฺมาคฺุม	อิโต อฏฺฐมิ จกฺขฺม
สฺตฺตคฺุเตน ภควา	ทณฺคฺุมฺห ทว สํสํเน ฯ

ศุควํ พุทฺโธ	ศุควํ สังคฺคา	ศุควํ มาราภิภู	มุนิ
ศุควํ อนุสฺสเย	เฉตฺวา	คิณฺโณ	ตาเวถิมํ ปชํ ๑
อุปฐึ	เต สํตฺติกฺกนฺหตา	อาสฺวา	เต ปทาติตา
สึโหว	อนุปาทาโน	ปหีนฺภยภเวโร	๑
ภิกฺขโว	คิสฺสตา	อิเม	คิฏฺฐนฺหํ
ปาเท	วึร	ปสาเวหิ	นาคา
			วณฺทนฺหุ
			สังคฺคฺกโนติ ๑
			เสโต
			ภเวโร ๑

[๓๘๓] ๑	ยา	คํ	เม	หคฺคิํ	วาย	สังคฺคา	วตฺถา	ปฐา	ริตา
	สา	ถึ	นํ	โธ	ทโน	ภคฺค	โต	สังคฺค	มํ
	โส	ชฺช	ภทฺ	โท	สา	คคิ	โก	อญฺ	ณา
	ฉาย	ติ	อนุ	ปาทา	โน	ปคฺค	โต	โค	ธาย
	ปํ	สังคฺค	ถึ	สา	คคิ	โก	อญฺ	ณา	ปคฺค
	ฉาย	ติ	อนุ	ปาทา	โน	ปคฺค	โต	โค	ธาย
	บี	ณฺ	ท	ป	าคี	สา	คคิ	โก
	เต	จํ	วึ	สา	คคิ	โก		
	ส	ป	ท	น	จ	าริ	สา	คคิ	โก
	เฮ	ก	า	ง	นี้	สา	คคิ	โก
	ป	คฺค	ม	ณ	หํ	สา	คคิ	โก
	ช	ล	ป	จ	น	ภ	คฺค	ถึ	สา
	ช	ว	ณ	มิ	โก	สา	คคิ	โก

รุกขมูติโก	สาตติโก
อพฺภอกาสี	สาตติโก
โสธานิกโก	สาตติโก
ยถาสันนุติโก	สาตติโก
เนสขุชโก	สาตติโก
อปฺปบีจโน	สาตติโก
สันตฺตฺตฺตฺ	สาตติโก
ปวิวิตฺโต	สาตติโก
อถํสฺสฺ	สาตติโก
อวทฺตฺตฺ	สาตติโก	อญฺญาปคฺตาคเต รโต
ฉายติ	อนุปาทาน	ปฺตฺโต โคธาย ภทฺทโย ๑
หิตฺวา	สทฺปถํ กถํ	โสวณฺณํ สตราชิกํ
อคฺคหิ	มตฺตिकाปคฺค	อิทํ ทฺตฺตฺตฺ
อจฺเจ	มณฺทตฺตฺ	ทพฺพมจฺจฺจ
รทฺตฺ	อคฺคหิตฺ	อจฺจจํ วิหริ ปฺเร ๑
โสชฺช	ภทฺโท	ปทฺนภยภเว
ฉายติ	จนโมคฺช	ปฺตฺโต โคธาย ภทฺทโย ๑
สํทฺ	ปคฺคจฺ	สํทํ ปณฺณจฺ
ปาปฺ	อนุปฺ	สพฺพสํโยชนกฺ
		ภทฺทโย กาทิโคธาย ปฺตฺโต เถโร ๑

[๓๘๒] ๘ กจฺฉํ วเทสึ สมนฺ จิโตมฺหิ
 มมณฺญ พุทฺธึ จิตฺมณฺญุจฺจิตฺติ
 ปุจฺฉามิ ทํ สมนฺ เอตฺมคฺคํ
 กถฺมา จิโต คจฺฉํ อหฺมณฺญุจฺจิตฺมฺหิ ฯ
 จิโต อหํ อจฺฉุทฺติมาถ สัพฺพทา
 สัพฺเพสุ ภูเตสุ นิธาย ทณฺฑํ
 ศุวณฺญ ปาเนนฺสุ อสณฺณโตสิ
 ศสฺมา จิโตหํ ศุวณฺญุจฺจิตฺติ ฯ
 จิรฺสํ วต เม มหิโต มเหสิ
 มหาวณฺ สมนฺ ปจฺจุปาตี
 โสหํ จชฺฉิสฺสามิ สหฺสฺสฺปาปํ
 สฺสฺสฺวาน คาคํ ทว ชมฺมยฺยฺยํ ฯ
 อิจฺเจว โจโร อสิมาวฺชณฺญ
 โสฺพเก ปปาเต นรเก อนฺนุภาสิ
 ขวณฺทิ โจโร สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ศคฺคฺเตว ปพฺพชฺชมฺยาจิ พุทฺธํ ฯ
 พุทฺโธ จ โช การุณฺนิโก มเหสิ
 โย สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส สฺสฺสฺสฺสฺส
 คเมหิ ภิกฺขุชฺชิตฺติ ศทา อโวจ
 เอเสว ศสฺสฺส อหุ ภิกฺขุชฺชภาโว ฯ

โย ปุพฺเพ ปมชฺชิตฺวา ปจฺจนา โส นปฺปมชฺชติ
 โสมี โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโตว จนฺทิตฺมา ฯ
 ยสุสฺส ปาปํ กตํ กมฺมํ กุสฺสเดเน ปิถึยฺติ
 โสมี โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโตว จนฺทิตฺมา ฯ
 โย หเว ททโร ภิกฺขุ ยฺยชฺชตี พุทฺธธํสาธเน
 โสมี โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโตว จนฺทิตฺมา ฯ

ทิสฺสา หิ เม ฐมฺมกถํ สฺสฺสนฺตุ

ทิสฺสา หิ เม ยฺยชฺชนฺตุ พุทฺธธํสาธเน จ

ทิสฺสา หิ เม เต มนุสฺสเส ภาชฺชนฺตุ

เย ฐมฺมเมวาทปยฺนฺติ สฺนฺโต ฯ

ทิสฺสา หิ เม ชนฺติวาทานํ อวิโรธปฺปถํ

สฺสฺสนฺตุ ฐมฺมํ กาเถเน ตณฺเฑจฺจ อนฺนุวิชัยนฺตุ ฯ

น หิ ชาตุ โส มํ ทิเสถ อณฺเฑว ภา ปน กณฺโณจฺฉินํ

ปฺปปฺปยุยฺย ปรมํ สฺนฺตี รกฺขชฺยยฺย ตถฺสถาวเร ฯ

อฺตุทกํ หิ นยฺนฺติ เนตฺติกา

อฺตุสฺสกาธา นมยฺนฺติ เตชฺชนํ

ทาวฺจํ นมยฺนฺติ ตจฺจกา

อตุตฺตานํ ทมยฺนฺติ ปณฺฑิตฺตา ฯ

ทณฺเฑเนเก ทมยฺนฺติ องฺกุเสหิ กถํสํ หิ จ

อทณฺเฑเน อสฺสฺสฺสเถเน อหํ ทนฺโตมฺหิ ตาทินา ฯ

อหีสโกติ เม นามิ	หีสกสุตฺต ปุเร สโต
อชฺชราหิ สจฺจนาโมมฺหิ	น นํ หีสํามิ กณฺณจินิ ๑
โจโร อหิ ปุเร อาสิ	องฺคฺคฺติมาโตติ วิสฺสุตฺโต
อุยฺหมาโน มโหเมฆ	พฺพุชฺชํ สฺรณมาคมํ ๑
โตหิตฺตปาณิ ปุเร อาสิ	องฺคฺคฺติมาโตติ วิสฺสุตฺโต
สฺรณาคมนํ ปสฺส	ภวเนตฺติ สฺมฺมุททา ๑
ศาทิสํ กมฺมํ กตฺตวาน	พฺหุํ ทฺตฺตฺตฺติคามินิ
มุจฺโจ กมฺมวิปาเกณ	อนโณ ภูณฺชามิ โภชนํ ๑
ปมาทมนฺยฺยชฺชติ	พาดทา ทฺมฺเมธิโน ชนา
อปฺปมาทณฺจ เมธาวิ	ชนํ เสฏฺฐจํ วกฺขติ ๑
มา ปมาทมนฺยฺยเชถ	มา กามวตฺติสฺสนถํ
อปฺปมตฺโต หิ ฉายนฺโต	ปฺปโปติ ปรมํ สฺจํ ๑
สฺวาคคํ นาปกคํ	เนตฺติ ทฺมฺมนฺตฺติคํ มม
สฺวิภคฺเตสฺสุ ชฺมฺเมสฺสุ	ยํ เสฏฺฐจํ ตทฺตฺปาคมํ ๑
สฺวาคคํ นาปกคํ	เนตฺติ ทฺมฺมนฺตฺติคํ มม
ติสฺโส วิชฺชชา อหุํปฺปตฺตา	กคํ พฺพุชฺชสุตฺตํ สํสาสนํ ๑
อรรณฺเว รุกฺขมฺมเต วา	ปพฺพเตสฺสุ คฺุหาสุ วา
ตคฺคตฺต คคฺคเกว อฏฺฐาสิ	อฺพฺพิคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค ๑
สฺจํ สยามิ จายามิ	สฺจํ กปฺเปมิ ชฺชิวคํ
อหตฺตปาโส มวารสุตฺต	อโห สฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑

พฺรหฺมชฺจุโจ ปุเร ชาตี	อุทฺติชฺจุโจ อุภโต อหฺ
โสชฺช ปุตุโต สุกตสฺส	ธมฺมราชสฺส สฺตถุโน ๑
วัตตโณห อนาทาน	คฺคฺคฺคฺทวารอ สฺสํวฺโต
อฆมฺมํ วริคฺควาน	ปฺตุโต เม ชาสวฺกฺชโย ๑
ปริจฺฉินฺโน มยา สฺตถา	กตํ พุทฺธสฺส สํสํ
โอหิตอ คฺรุโก ภาวโร	ภวเนตฺติ สฺมฺหคฺคิ ๑
องฺคฺคฺติมาโต เถโร ๑	

[๓๘๓] ๘ ปหาย มาตาปิตโร	ภคินีชาติภาคโร
ปญฺจ กามคฺคฺเณ หิตฺวา	อนฺนฺรฺทฺโรว ฉายติ ๑
สเมโต นจฺจคฺเคหิ	สฺมฺมตฺวาปฺปโปชฺชน
น เทน สฺกฺกฺริมฺชฺฉณคฺมา	มารสฺส วิสเย รโต ๑
เอตตฺตฺจ สฺมฺติกฺกมฺม	รโต พุทฺธสฺส สํสํ
สพฺโพฆํ สฺมฺติกฺกมฺม	อนฺนฺรฺทฺโรว ฉายติ ๑
รฺฐา สฺกฺกฺทา รสา คฺนฺธา	โณฏฺฐพฺพา จ มโนรฺมา
เอเต จ สฺมฺติกฺกมฺม	อนฺนฺรฺทฺโรว ฉายติ ๑
บีณฺชปาทปติกฺกนฺโต	เอโก อทฺติโย มฺนิ
เฮตฺติ ปฺสฺสฺกฺถานิ	อนฺนฺรฺทฺโร อนาสโว ๑
วิจฺฉินิ อคฺคฺหิ โชวิ	รชฺยํ ธารฺยํ มฺนิ
ปฺสฺสฺกฺถานิ มติมา	อนฺนฺรฺทฺโร อนาสโว ๑

๓ ย. วมิตฺวาน ๑

มหิจฺฉโน ๑ ขณฺณคฺคฺชฺชโง
 ศฺฉฺฉ ฐมฺมา อิม โหนฺติ
 สโต ๑ โหติ อปฺปบีจฺฉโน
 ปวิเวกรโต วิคฺคโต
 ศฺฉฺฉ ฐมฺมา อิม โหนฺติ
 อนาสว ๑ สโต โหติ
 มม สํกปฺปมณฺณาย
 มโนมเยน กาเยน
 ยทา เม อหุ สํกปฺปไป
 นิปฺปปณฺณจฺรโต พุทฺโธ
 ศฺฉฺฉํ ฐมฺมมณฺณาย
 ศิฉฺฉ สว ๑ วิชฺชา อนฺนปฺปคฺคตา
 ปณฺณจปฺปณฺณาส วสฺฉํ
 ปณฺณจวสฺฉติ วสฺฉํ
 นานุ อสฺฉํ สํสํสํ สํสํ
 อเนช สันฺติมา รพฺภ
 อสฺฉํ สํเนน จิตฺเตน
 ปชฺชชฺฉศฺฉว นินฺนพฺพานํ
 เอเต ปจฺฉฉฉฉ ฉฉฉ

สํสํชฺฉ โย ๑ อชฺฉชฺฉ
 ปาปกา สํกฺกิตฺเตสฺฉกา ๑
 สณฺณคฺคฺชฺช โอวิชฺชาตวา
 นิจฺฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ๑
 กุสฺฉฉ โปธิปฺกชฺฉฉฉ
 อิติ วุคฺคํ มเหสฺฉฉฉ ๑
 สคฺฉฉ ฉฉฉ ฉฉฉฉฉ
 อธิชฺฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉ ๑
 ศโต อชฺฉฉฉฉ ฉฉฉฉ
 นิปฺปปณฺณจฺมเทสฺฉฉฉ ๑
 วิหํสํ สํสํเน รโต
 กคฺฉ ฉฉฉฉฉ สํสํฉฉ ๑
 ยโต เนสฺฉฉฉฉฉ ฉฉ
 ยโต นิทฺฉฉ ฉฉฉฉฉ ๑
 จิตฺฉฉฉฉฉ ฉฉฉฉ
 ฉฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉ ๑
 เวทนํ อชฺฉฉฉฉฉฉ
 วิโมกฺช ฉฉฉฉ ฉฉฉ ๑
 มุฉฉฉ ฉฉฉฉฉฉฉ

๑ ย. อชฺฉฉฉ ๑

นามุญเฒ ฐมา ภวิสสันติ สมพุทฺธเจ ปรีนิพุทฺธเต ฯ
 นตฺถิ ทานิ ปุณาจาสี เทวกายสุมิ ชาตินิ
 วิกฺขีเณ ชาตีสสาโร นตฺถิ ทานิ ปุณฺพภโว ฯ

ยสฺส มุทฺตเต สหสฺสทา โถโก

สํวิตฺโต สพรหมกปโป

วสฺส อิทฺธิคฺคเณ จุฑฺปปาเต

กาเต ปสฺสตี เทวตา ส ภิกฺขุ ฯ

อนนภาโร ปุเร อาตี	ทตฺติโท ฆาสฺสหารโก
สมนํ ปฏฺฐิปาเทสํ	อุปริฏฺฐจํ ยสฺสสันนํ ฯ
โสสมฺหิ สกฺยกฺกเต ชาโต	อนรฺรทฺโรติ มํ วิทฺธุ
อุเปโต นจฺจกฺเคตี	สํมุตทาพปโปทโน ฯ
อกทฺทสาลี สมพุทฺธํ	สคฺคถารํ อกฺโขภยํ
คสฺมิมิ จิตฺตํ ปสาเทคฺควา	ปพฺพชฺชํ อนคฺคาริยํ ฯ
ปุพฺพเพนิวาลํ ชานามิ	ยคฺคถ เม วุสฺสิตํ ปุเร
คาวคฺเคสฺสํ เทเวสฺสํ	อฏฺฐจาสี สกฺกชาตฺติยา ฯ
สคฺคกฺขคฺคํ มนุสฺสํนโ	อหํ รชชมกการยํ
จาทฺรฺนโโต วิชิตาวํ	ชมฺพุสฺสณฺทสฺส อีสฺสโร
อทณฺฑนฺ อสคฺคเณ	ฐมฺเมเน อนุสํถายี ฯ
อิโต สคฺคตฺ อิโต สคฺคต	สํสํารานิ จคฺคทฺทส
นิวาสมภิชานิสฺสํ	เทวโถเก จิโต ททา ฯ

นัจฉินวิจฺจสา สํภวา	มฺหุ อตฺตทุทฺธมานสา
อพฺยาเสกกา อมฺขรา	อตฺตจฺฉินฺตาวสาณฺหุตา ๑
คโต ปาสาทิกํ อาสี	คคํ ภูคฺคํ นิเสวิตํ
สฺนินฺทฺธา เตตฺถาราว	อโหสิ อิริยาปโถ ๑
สํพฺพาสวปริกฺขัณฺหา	มหาณายํ มหาหิตา
นิพฺพุตา ทานิ เต เถรา	ปริคฺคฺตา ทานิ ตาทีสา ๑
กุสฺสํถานญฺจ ฐมนานํ	ปณฺณาย จ ปริกฺขยา
สํพฺพาการวฺวฺเรตํ	ถุชฺชเต ชินฺตาสํ ๑
ปาปกาณญฺจ ฐมนานํ	กิเตสํถานญฺจ โย อฺคฺค
อฺคฺคฺคฺคฺคา วิเวกาย	เย จ สํทฺธมฺมเสสํกา ๑
เต กิเตสา ปวตฺตมฺนตา	อาวีสฺนฺติ พฺหุ ชนํ
กัณฺหนฺติ มณฺเฆ พาเลหิ	อุมฺมคฺคฺเคหิ วรฺกฺขสา ๑
กิเตเสหํภิกฺขุตา เต	เคน เคน วิธาวิตา
นรา กิเตสวตฺตฺตฺส	สยํคาเหว โฆสีเต ๑
ปวิจฺจชิตฺตฺวา สํทฺธมฺมํ	อณฺณมณฺเฆหิ ภณฺทฺเร
ทิจฺจชิตฺตานิ อเนจฺจนฺตา	อิทํ เสยฺโยติ มณฺเฆเว ๑
ธณฺญฺจ ปุคฺคตกริยญฺจ	ฉทฺทฺทฺยิตฺตฺวาน นิคฺคฺตา
กฏฺจฺฉนฺนิกฺขเหตฺตฺมึ	อภิจฺจวานิ นิเสวเร ๑
อฺทฺทฺราวเททกํ ภูคฺควา	สยฺนฺนฺคฺคฺตฺตานเสยฺยกา
กถํ วตฺเตนฺติ ๑ ปฺฏิพฺพุธา	ยา กถา สํคฺคฺ ครหิตา ๑

๑ ย. กถา วเทนฺติ ๑

ศัพท์การุณิกศัพท์ปานิ ^๑	จิตต์ กตฺวาน ^๒ สิกฺขเว
อวฺปสฺนตา อชฺชตฺตํ	สํมณฺณตฺโถติ อจฺฉติ ๑
มตฺตํ เทตฺตจฺฉณฺณจ	อฺทกาสฺนโกชนํ
คิหิํ อฺปนาเมนฺติ	อากฺกชฺชตฺตา พหุตฺตวํ ๑
ทนฺตโปณํ กมีขฺจฺฉจ	ปฺปฺพชฺชาทนิยานิ ๑
มีณฺชปาเต ๑ สมนฺปนฺเน	อมฺเพ อามตฺกานิ ๑
ภตฺตชฺเชตฺตํ ยถา เวชฺชา	กิจฺจกิกิจฺเจ ยถา คิหิ
คณิกาว วิญฺญํ	อิตฺตฺสเว ชฺชตฺติยา ยถา
เนกตिका วณฺจนิกา	กฺุณฺณสฺกฺขิ อวฺวาฏฺกา
พหุหิ ปฺริกปฺเปหิ	อามิสฺสํ ปฺริกฺกฺขเว ๑
เตตฺกปฺเป ปฺริยาเย	ปฺริกปฺเปนฺชฺชาวิตา
ชฺฉิวิตฺตฺตา อปฺยาเยน	สํกฺกชฺชณฺติ พหุํ ฌนํ ๑
อฺปฺยชฺเชนฺติ ปฺริตฺตํ	กมฺมโต โน ๑ ฌมฺมโต
ฌมฺมํ ปเทตฺตํ เทเสณฺติ	ตภาโต โน ๑ อตฺตโต ๑
สํชฺตภาตฺตํ ภาณฺชนฺติ	สํชฺชโต ปฺริพาหิรา
ปฺรตภาโปกฺขิณฺตฺตา	อหิริกาจ น ตชฺชเว ๑
นानุยฺยตฺตา ตถา เอเก	มฺุณฺทา สํชฺชาฏฺิปาฐฺตา
สมนฺภาจํ เยวิจฺฉณฺติ	ตภาตฺกการมฺุจฺฉิตา ๑
เอวํ นานปฺปยาคมฺุหิ	น ทานิ สํกฺวํ ตถา

ย. ๑ สศัพท์การุณิกศัพท์ปานิ ๑ ๒ จิตฺตีกตฺวาน ๑

อสุติคัม วา สุติคัม	สุติคัม วานุรทฺธิคัม ๑
ยถา กณฺทกฏฺฐจฺานมฺหิ	จเรยฺย อนุปาหโน
สํคัม อุตฺตถเปตฺวาน	เขวํ คาเม มุนี จเร ๑
สํริคฺวา ปุพฺพเก โยคัม	เตสํ วตฺตมฺนุสฺสํ
กิณฺจามิ ปจฺฉิมิ กาโต	สุตฺเตยฺย อมคัม ปทํ ๑
อิทํ วตฺวา สํถวเน	สํมโน ภาวิตินฺทฺวิโย
พฺรหฺมโมเน ปรีนิพฺพายิ	อิสิ ชันปนฺนพฺภวติ ๑

ปาราสริโย^๑ เถโร ๑

อุทฺธานํ

อริมฺคฺโต ปาราสริโย ^๑	เตตฺถกานิ ^๒ รฏฺฐปาโต
มาตฺตฺกฺยเสโต จ ภทฺทโย	องฺคฺติ ทิพฺพจกฺขุโก ๑
ปาราสริโย ^๑ จ ทเสเต	วิสํมุหิ สุปฺริกฺคฺติตา
คาถาย เทว สฺตา โหนฺติ	ปณฺจคาพิสฺสอฺตฺตฺตฺริณฺติ ๑

วิสฺตฺติปาโต นิฏฺฐิตो ๑

เถรคาถาย ตีสันปาโต

[๓๘๕] ๐ ปาสาทิเก พหู ทิสฺวา ภาวิตฺตฺเต สฺสํวฺเต
 อิสิ ปณฺทฺรสฺสโคตฺโต อปฺจฺฉิมิ^๓ ปฺสฺสํสฺสวฺหํ ๑

ย. ๓ ปาราสริโย ๑ ๒ เตตฺถกานิ ๑ ๓ สฺสํสฺสวฺหํ ๑

กั ฌนฺทา กิมนฺปฺปายา	กิมากปฺปา ภวีสฺสเร
อนาคคฺคณฺหิ กาดคฺคณฺหิ	คํ เม อกฺขาหิ ปฺจฺจฺฉิโต ๑
สุโณหิ วจฺนํ มยฺหํ	ฉิสฺสิ ปณฺทรสฺสวฺหย
สํกฺกจฺจํ อฺปฺปชาเรหิ	อาจิฏฺฐิสฺสํสามุยนาคคํ ๑
โกธนา อฺปฺปนาหํ ๑	มกฺขํ ฌมฺภํ สจฺจา พฺหู
ฉิสฺสํสํกํ นานาวาธา ๑	ภวีสฺสํสฺนฺติ อนาคเต ๑
อณฺเณตคฺคณฺหิโน ฌมฺเม	คฺคณฺภเว คีรฺโคจฺรา
ตฺตฺตฺตา อคฺคฺว ฌมฺเม	อณฺเณมณฺเณมคฺคารวา ๑
พฺหู อาทํนฺวา โธเก	อฺปฺปชฺชิสฺสํสฺนฺตฺยนาคเต
สุเทสฺสํคํ อิมํ ฌมฺมํ	กิตฺติสฺสํสฺนฺติ ทุมฺมคํ ๑
คฺคณฺหีนํบิ สํจฺจมฺหิ	โวหฺรณฺตฺวา วิสํรธา
พตฺตวฺนฺโต ภวีสฺสํสฺนฺติ	มฺขฺวรา อสฺสํสฺสฺวาวิโน ๑
คฺคณฺวณฺโตบิ สํจฺจมฺหิ	โวหฺรณฺตฺวา ยถคฺคฺโต
ทฺพฺพตฺวา เต ภวีสฺสํสฺนฺติ	หิริมฺนา อนคฺคฺกิกา ๑
รชคํ ชาคฺคฺวปฺปญฺจ	เชตฺตํ วคฺคฺถํ อเชพฺกํ
ทาสํทาสญฺจ ทุมฺเมธา	สํทียิสฺสํสฺนฺตฺยนาคเต ๑
อฺชฺชณฺนสํณฺณิโน พาธา	สํเตสฺสุ อสฺสมาหิตา
อฺนฺนพา วิจฺวิสฺสํสฺนฺติ	กถหาภิรธา มคฺา
อฺทฺตธา ๑ ภวีสฺสํสฺนฺติ	นํสจฺจวฺรปารุคฺา

๑ ย. โวหฺรณฺติ ๑

กุกา กทฐา ทปา สังก์	จวิธัสันตุยริยา วีย ๑
เตตตณฺเหหิ เกเสหิ	จปตา อณฺชนกฺขิกา
รถิยาย คมิธัสันติ	ทนฺตวณฺณกปารุกา ๑
ชเชทฺตจฺฉํ วิมฺตฺเตหิ	สุรคฺคํ อรหฺทฺธํ
ชฺชคฺคจฺฉธัสันติ กาสํวํ	โอยทาเตสฺสุ สมนฺจฺฉิตา ๑
ตารกามา ภวิธัสันติ	กฺคฺคตา หีนวฺริยา ๑
กิจฺจฺจฺจฺจฺจ วนปฺตฺตานิ	กามนฺตฺสุ วธัสันฺตเว ๑
เย เย ตารํ ฏภิสันฺติ	มิจฺฉาชีวรตา สทา
เต เต จ อนุลฺลิกฺชนฺตา	คมิธัสันติ อสฺสณฺนตา ๑
เย เย อถาภินฺ ตารํ	น เต ปุชฺชชา ภวิธัสันฺ
สฺสเปสฺสเถมี เต ชฺเว	เสวิธัสันติ น เต ตทา ๑
มิถกฺขรชฺชนํ รคฺคํ	คฺรทฺนฺตา สกํ ชฺชํ
ติคฺคฺคิยานํ ชฺชํ เกจฺจ	ชฺชาเรธัสันตุยวทาทกํ ๑
อคารโว จ กาสํเว	ตทา เตสฺสุ ภวิธัสันติ
ปฏิสันฺชา จ กาสํเว	ภิกฺขุณฺนํ น ภวิธัสันติ ๑
อภิกฺขุคฺคสฺส ทฺกฺกฺกชฺชน	สฺสณฺตวิทฺธสฺส รุปรูปโต
ปฏิสันฺชา มหาโฆรฺวา	นาคสฺสํสาสิ อจฺฉินฺคิยา ๑
ฉทฺทฺทฺทฺทฺท หิ ตทา ทิสฺสวา	สุรคฺคํ อรหฺทฺธํ
ตาวเทว ภณฺนี คาทา	คฺคฺคชฺช อคฺคฺคโฆปฺสณฺนิตา ๑

๑ ย. ภวิธัสันติ อสฺสยตา ๑

อนิกฺกสาโว กาสาวํ	โย วตฺถํ ปริทฺhesฺสุตฺติ
อเปโต ทมฺสจฺเจน	น โส กาสาวมรฺหติ ฯ
โย จ วนฺตกฺกาสาวสุตฺ	สฺสึเตสฺสุ สฺสุตฺมาหิโต
อฺเปโต ทมฺสจฺเจน	ส เว กาสาวมรฺหติ ฯ
วิปฺนฺนสฺสึโต ทฺมฺเมโร	ปากฺโข กามการฺโย
วิพฺภนฺตจฺจิตฺโต นิสฺสุกฺโก	น โส กาสาวมรฺหติ ฯ
โย จ สฺสึเตน สฺมฺปนฺโน	จฺจฺตราโค สฺมาหิโต
โอยาทมฺนสฺงฺกปฺโป	ส เว กาสาวมรฺหติ ฯ
อฺกฺกฺโร อฺนฺนโฬ พาโต	สฺสึตํ ยสฺสํ น วิชฺชติ
โอยาทกํ อรฺหติ	กาสาวํ ก็ กวิสฺสุตฺติ ฯ
ภิกฺขุ จ ภิกฺขุณีโย จ	ทฺฐจฺจิตฺตา อนาทฺวา
คาคํ เมตฺตจฺจิตฺตานํ	นิกฺคณฺหิสฺสฺนฺตฺยนาคเต ฯ
สฺกฺขาเปฺนฺคาวี เถเรหิ	พาดฺดา จีวรชารณํ
น สฺนฺนิสฺสฺนฺติ ทฺมฺเมธา	ปากฺฆา กามการฺริยา ฯ
เต คธา สฺกฺขิตฺตา พาดฺดา	อณฺณมณฺณํ อคารฺวา
นาทฺยิสฺสฺนฺตฺปฺชฺฌาเย	ชฺจฺจฺโก วิย สฺวารถํ ฯ
เฮวํ อนาคตฺทฺธานํ	ปฺฏิปฺตฺติ ภวิสฺสุตฺติ
ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺีณฺณจ	ปฺตฺเต กาดมฺหิ ปจฺฉิเม ฯ
ปฺรฺวา อากจฺจเต เอตํ	อนาคตํ มหฺพฺภํ
สฺพฺพฺจา โหถ สฺชิตฺตา	อณฺณมณฺณํ สฺคารฺวา ฯ

เมตฺตจิตฺตฺตา การุณิกา โหถ สัเตสฺสุ สัฎฺฐา
 อารทฺธวิริยา ปหิตตฺตฺตา นิจุจํ ทพฺพปรกฺกมา ฯ
 ปมาทํ ภยโต ทิสฺสุวา อปฺปมาทญฺจ เชนโต
 ภาเวถฐสงฺกิกํ มคฺคํ มุสฺสนฺติ อมตํ ปทนฺติ ฯ
 ปุสฺสเถโร^๑ ฯ

[๓๘๖] ๒ ยถาจารี ยถาสโต สติมา

ยถา สงฺกปฺปจฺริยาย อปฺปมคฺโค
 อชฺฌมคฺตรโต สุตฺตมาหิตฺตฺโค
 เอโก สนฺตฺสโต ตมาหุ ภิกฺขุ^๒ ฯ
 อตฺถ สุกฺขํ^๓ วั ภูณฺชนฺโต น พาวุหํ สุกฺโข สียา
 อุนฺทโร มิตาหาโร สโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเช ฯ
 จตฺตฺวาโร ปมฺจฺจ อาโถเป อภฺตฺวา อุกกํ ปีเว
 อถํ ฆาตฺตฺวาราย ปหิตตฺตฺสฺส ภิกฺขุโน ฯ
 กปฺปมฺยตมฺจฺจ อาเทติ จีวรํ อิทมคฺคิกํ
 อถํ ฆาตฺตฺวาราย ปหิตตฺตฺสฺส ภิกฺขุโน ฯ
 ปตฺตฺตงฺเกน นิสฺสินฺนสฺสฺส ชนฺณนุเก นาวิวสฺสฺสตี
 อถํ ฆาตฺตฺวาราย ปหิตตฺตฺสฺส ภิกฺขุโน ฯ
 โย สุกฺขํ ทุกฺขโต อทฺทกฺขิ^๓ ทุกฺขํ อทฺทกฺขิ สตฺตฺโค

ย. ๑. ๑. มุสฺสเถโร ฯ ๒. จ. ๑. ๓. อทฺทท ฯ

อุภยนุตเรน นาโหสิ	เกน โถกสุมิ ก็ สียา ๑
มา เม กทาจิ ปาบีจฺไ	กฺุสฺสฺโต หีนวฺริโย
อปฺปสฺสฺสฺโต อนาทโร	เกน โถกสุมิ ก็ สียา ๑
พหุสฺสฺสฺโต จ เมธาวิ	สฺสฺเตสฺสฺ สฺสฺสฺมาหิโต
เจโคสฺมกมฺนุยฺยฺยฺโต	อบี มุฑฺธนิ คฺคิฏฺสฺสฺ ๑
โย ปฺปณฺจมนุยฺยฺยฺโต	ปฺปณฺจจากริโต มโน
วิรารยฺยํ โส นิพฺพานํ	โยคกฺุเขมํ อนุตฺตรํ ๑
โย จ ปฺปณฺจํ หิตฺวาน	นิปฺปณฺจปเถ รโต
อารายฺยํ โส นิพฺพานํ	โยคกฺุเขมํ อนุตฺตรํ ๑
คาเม วา ยถิ วารณฺเ	นิหฺเน วา ยถิ วา ถเถ
ยตฺถ อรหนฺโต วิหรนฺติ	คํ ญฺมิมรามณฺเยยฺยํ ๑
รมณฺเญยานิ อรณฺณานิ	ยตฺถ น รมคํ ชโน
ว้ตฺรารา คา รมิสฺสฺสฺนฺติ	น เต กามคเวสฺสฺสฺโน ๑
นิรฺนนํว ปวตฺตฺตฺวํ	ยํ ปสฺสฺเส วชฺชทสฺสฺสฺสินํ
นิกฺคฺคฺยฺยฺยฺวาทิ เมธาวิ	คาทิสฺสํ ปณฺฑิตํ ภเช ๑
คาทิสฺสํ ภชฺมานสฺสฺ	เสยฺโย โหติ น ปาบีโย ๑
โอวเทยฺยฺยฺยฺนุสาเสยฺย	อสฺสฺพภา จ นิจวารเย
สคํ หิ โส มึโย โหติ	อสคํ โหติ อปฺปมึโย ๑
อณฺณสฺสฺสฺ ภควา พุทฺโธ	ธมฺมํ เทเสสฺสิ จกฺุชฺมา

๑ ย. มโค ๑

ธมฺเม เทตฺถิยมาณมฺหิ	โสคโมเรตฺถิมตฺถิโก ๑
คํ เม อโมขํ สวณํ	วิมฺมุตฺตโตมฺหิ อนาถโว
เนว ปุพฺพเพณิวาสาย	นมี ทิพฺพสฺสํ จกฺขุโน ๑
เจโตปริยายอิทฺธิยา	จฺจุตฺติยา อฺอุปตฺตฺติยา
โสคธราตฺตฺวิสฺสุทฺธิยา	ปณฺธิธํ เม น วิชฺชตฺติ ๑
รฺกฺขมฺมุตฺตํ ว นิสฺสํสาย	มฺมุณฺโฑ สงฺฆาฏิปารุโต
ปณฺณาย อฺตฺตฺตโม เถโร	อฺอุปตฺตฺโสว ฉายตฺติ ๑
อวิตฺกุกํ สฺมาปฺนโน	สฺมฺมาตฺตมฺพฺพุทฺธสวโก
อิริเยน คุณฺหํทํภาเวน	อฺอุเปโต โหติ ตาวเท ๑
ยถาปํ ปพฺพโต เสโต	อจฺโต สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
เอวํ โมหกฺขยา ภิกฺขุ	ปพฺพโตว น เวรตฺติ ๑
อนงฺกณฺตสฺส ไปสฺสสฺส	นิจฺจํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
วาทคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค	อพฺภา มฺมุคฺคฺคฺคฺคฺค
นาภินนฺทามิ มรณํ	นาภินนฺทามิ ชฺชวิตฺตํ
นิกฺขิมีสฺสสฺสํ อิมํ กายํ	สฺมฺปฺชาโน ปตฺตฺสฺสฺสโต ๑
นาภินนฺทามิ มรณํ ๑ เป ๑	นิพฺพิสฺสํ ภตฺตโก ยถา ๑
อฺอุภเยนมิทํ มรณเมว	นามรณํ ปจฺจุฉา วา ปุเร วา
ปฏฺธิปชฺชชฺชต มา วินสฺสสฺส	ชฺชโน เว มา อฺอุปจฺจุฉา ๑
นคฺคํ ยถา ปจฺจุฉนฺตํ	คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
เอวํ โคเปถ อตฺตฺตานํ	ชฺชโน เว มา อฺอุปจฺจุฉา

ชฌนาคฺคา	หิ	โสจฺนฺติ	นิริยมฺหิ	สฺมบฺบิํตา	๑
อุปลนฺโต	อุปรโต		มนฺตภาณํ	อนฺนฺทฺรโต	
ชฺฐนาคิ	ปฺปาปเก	ชฺมเม	ทุมฺปคฺคํ	มาตฺตโต	๑
อุปลนฺโต	อุปรโต		มนฺตภาณํ	อนฺนฺทฺรโต	
อพฺพหิ	ปฺปาปเก	ชฺมเม	ทุมฺปคฺคํ	มาตฺตโต	๑
อุปลนฺโต	อนายาโส		วิปฺปลนฺนมนฺนาวิโต		
กตฺตฺยณฺตํ	โส	เมธาวี	ทฺถุชฺชสฺสฺนฺตฺกโร	สฺสียา	๑

น วิสฺสํเส อฺกคฺคิเยสฺส อฺวํ

อคฺคาริสฺสํ ปพฺพชฺชิตฺสํ จาบี

สํารุบี หุคฺควาน อสํารุ โหนฺติ

อสํารุ หุคฺควา ปฺน สํารุ โหนฺติ ๑

กามจฺจนฺโต ๑ พฺยาปาทอ ถันนํทฺธจฺจ ภูคฺคฺชฺน

อุทฺธจฺจํ วิจิจฺจจฺจ ๑ ปญฺจ เต จิตฺตเกตฺติสา ๑

ยสฺส สกฺกกริยามานสฺส อสฺสกฺกาเรน จฺญายํ

สฺมาริ น วิกฺกมฺปติ อปฺปมาทวิหารีโน ๑

คํ ฉายินํ สําคคิกํ สฺสฺซุมทิจฺจวิปฺปลสฺสกํ

อุปาทานกฺขยารามํ อากุ สฺบปฺปวิโส อิติ ๑

มหาสฺสมฺทโท ปสฺวี ปพฺพโต อนฺนิโตบี ๑

อุปฺมาย น ยฺยชฺชนฺติ สฺสฺสกฺ วรวิมฺตฺติยา ๑

๑ ย. ยฺยชฺชนฺติ ๑

จกุกานุกตโก เถโร	มหาฉานี สสมาหิโต
ปถวาปคฺติ สมานโน	น รชชติ น ทุสฺสติ ฯ
ปณฺญาปารมิตํ ปคฺโต	มหาพุทฺธิ มหามุนิ
อชโพ ชพสฺมาโน	สฺทา จรติ นิพฺพุโต ฯ
ปริวิจฺฉนฺโน มยา สฺตถา ฯ	เปว ภาวเนตฺติ สฺมูหตา ฯ
สฺมุปาเทถปฺปมาเทน	เฮสฺสา เม อนุสฺสณิ
หนุทาทํ ปรินิพฺพิสฺสํ	วิปฺปมฺมุคฺโตมฺหิ สฺพพฺรตฺติ ฯ

สํวริปคฺโต เถโร ฯ

[๓๘๗] ๓ บีสฺสเนน จ โภชนเนน มจฺจฉริณา จ วิภฺยฺยคฺคินฺนุทินา

สฺชิตํ น กเรยฺย ปณฺทิตो	ปาโป กามฺปรีเสฺน สฺงฺคโม ฯ
สฺทฺเรน จ เปสฺสเนน จ	ปณฺณวตา พหุสฺสฺสฺเตน จ
สฺชิตํ หิ กเรยฺย ปณฺทิตो	ภทฺโท สฺปฺปรีเสฺหิ สฺงฺคโม ฯ
ปสฺสํ จิตฺตกคฺคํ พิมฺพํ	อรุกายํ สฺมฺสฺสฺสฺสํ ฯ
อาคฺรุํ พหุสฺงฺกปฺปํ	ยสฺสํ นตฺถิ ธฺวํ จิตฺติ ฯ
พหุสฺสฺสฺสฺโต จิตฺตกคฺคํ	พุทฺธสฺสํ ปริจารโก
ปณฺนภาโร วิสฺฉณฺนคฺโต	เสยฺยํ กปฺเปติ โคตโม ฯ
ชฺฉินาสฺสโว วิสฺฉณฺนคฺโต	สฺงฺคาคฺคิโต สฺนฺนิพฺพุโต
ธาเวติ อนฺติมํ เทหํ	ชาติมรณปารคฺคู ฯ
ยสฺมिํ ปคฺติจฺจิตฺตา ธมฺมา	พุทฺธสฺสํสํทิจฺจพฺนฺธฺโน
นิพฺพานคฺมเน มคฺเค	โสยํ คฺติจฺจิตฺติ โคตโม ฯ

ทวารัตถ์คิ พุทฺธโค คณฺหิ
 จตุรารัตถ์คิ สหฺสฺสํ
 อปฺปสฺสฺสฺสโคยํ ปุริสํ
 มํถานํ คสฺสํ วทฺธมนฺติ
 พหุสฺสฺสโค อปฺปสฺสฺสํ
 อนฺโธ ปทํปชาโรว
 พหุสฺสฺสํ อฺปาเสยฺย
 คํ มฺถํ พุทฺธมจฺริยสฺสํ
 ปุพฺพาปรณฺณฺย อตฺถณฺณฺย
 สฺสฺสคฺคิหิตฺตจฺจ คณฺหาติ
 ขนฺนคฺยา ฉนฺนทิกโค โหติ
 สํเย โส ปทหฺติ
 พหุสฺสฺสํ ฐมฺมชโร
 ฐมฺมวิญฺญาณมาถงฺขํ
 พหุสฺสฺสโค ฐมฺมชโร
 จกฺขุ สหฺสฺสํ โลกสฺสํ
 ฐมฺมาราโม ฐมฺมรโค
 ฐมฺมํ อนฺุสฺสํ ภูทฺธ
 กายมจฺเจรคฺรุโน
 สฺสํสฺสคฺคิหิตฺสํ

เทว สหฺสฺสํ ภูทฺธโค
 เยเม ฐมฺมา ปวตฺติโน ๑
 พทิวทฺโทว ฐรฺติ
 ปณฺณวา คสฺสํ น วทฺธมนฺติ ๑
 โย สฺสฺสคณฺทิมณฺณคฺคิ
 คเถว ปฏฺฐิภาติ มํ ๑
 สฺสฺสคณฺจ น วิณาสฺเย
 คสฺสมา ฐมฺมชโร สฺสิยา ๑
 นินฺนคฺคิปทโกวิท
 อตฺถณฺณฺยจฺจปปริกฺขติ ๑
 อสฺสํสฺสคฺคิหิตฺวา คฺคฺคิ คํ
 อชฺชณฺคคํ สฺสฺสมาหิโต ๑
 สฺสํปณฺณณํ พุทฺธสฺสํ
 คํ ภูเชถ คธาวิธํ ๑
 โกธารกฺโข มहेสิโน
 ปุชฺชนฺนโย พหุสฺสฺสโค ๑
 ฐมฺมํ อนฺุวิจฺฉินฺนคฺยํ
 สหฺสฺสคณฺมา น ปรีหายติ ๑
 หิยฺยมาเน อนฺุจฺเจ
 กฺโค สมนฺณสฺสคฺคา ๑

น ปกฺขณฺติ ทิสฺสา สฺพพา	ธมฺมา น ปฏิภนฺติ มํ ๑
คเคท กถฺยาณมิตฺตมฺหิ	อนฺธการํว ชายติ ๑
อพฺภคฺคํสฺสหายสฺส	อํคํคคคสฺสตุโน
นตฺถิ เอตาทิสํ มิตฺตํ	ยถา กายคตา สฺติ ๑
เย ปฺรฺราณา อํคํตา เต	นเวหิ น สฺเมติ เม
สฺวชฺช เอโกว ฉายามิ	วสฺสํเปโตว ปกฺขิมา ๑
ทสฺสํนาย อติกฺกนฺเต	นानาเวรชฺชเก พหุ
มา วารยิตฺถ สํคาโร	ปสฺสํนฺตุ สฺมโย มมํ ๑
ทสฺสํนาย อติกฺกนฺเต	นानาเวรชฺชเก ปฺญ
กโรติ สฺตถา โยกาสํ	น นิวาเรติ จกฺขุมา ๑
ปณฺณวํสฺติ วสฺสํนิ	เสชฺชทสฺส เม สฺโต
น กามสฺสญฺญา อฺปฺปชฺชิ	ปสฺสํ ธมฺมสฺสธมฺมคํ ๑
ปณฺณวํสฺติ วสฺสํนิ	เสชฺชทสฺส เม สฺโต
น โทสฺสญฺญา อฺปฺปชฺชิ	ปสฺสํ ธมฺมสฺสธมฺมคํ ๑
ปณฺณวํสฺติ วสฺสํนิ	ภคฺวณฺคํ อฺปฺปจฺหิ
เมตฺเตน กายกมฺเมน	ฉายาว อนฺุปายินิ ๑
ปณฺณวํสฺติ วสฺสํนิ	ภคฺวณฺคํ อฺปฺปจฺหิ
เมตฺเตน วสฺสํกมฺเมน	ฉายาว อนฺุปายินิ ๑
ปณฺณวํสฺติ วสฺสํนิ	ภคฺวณฺคํ อฺปฺปจฺหิ
เมตฺเตน มโนกมฺเมน	ฉายาว อนฺุปายินิ ๑

พุกฺขสุตฺต จงฺกมฺนคฺคสุตฺต	บิฏฺฐิจิโต อญฺจงฺกมฺมึ
ธมฺเม เทถียมาณมฺหิ	ฉานฺนํ เม อุกฺปชฺชถ ๑
อหํ สฺกรณฺโณมฺหิ	เสโช อปฺปคฺคมาณโส
สฺคฺคฺกุ ๑ ปรีนินฺพพานํ	โย อมฺหํ อญฺจมฺปโก ๑
คทาสิ ยํ ภิํสํกํ	คทาสิ โดมฺหิํสํ
สฺพพวการวฐฺเปเต	สฺมฺพทฺชฺเช ปรีนินฺพฺพเต ๑
พหุสฺสุโต ธมฺมธโร	โกสํารกฺโข มฺहेถิโน
จกฺขุ สฺพพสฺสุตฺต โถกสฺสุตฺต	อานนฺโท ปรีนินฺพฺพโต ๑
พหุสฺสุโต ธมฺมธโร	โกสํารกฺโข มฺहेถิโน
จกฺขุ สฺพพสฺสุตฺต โถกสฺสุตฺต	อนฺธกาเว คโมนฺนฺโท ๑
คคิมนฺโต สฺคคิมนฺโต	ชิตฺติมนฺโต ๑ โย อิติ
สฺทฺธธมฺมาราโรเก เถโร	อานนฺโท รัตนากโร ๑
ปรีจิจฺฉโน มยา สฺคฺคฺกา ๑ เป ๑ ภวเนคฺคิ สฺมฺพคาคิ ๑	
	อานนฺโท เถโร ๑

อฺกฺกทานํ

ปฺสุตฺโต อฺกฺกคิสุตฺโต อานนฺโท คโยติเม ปกิตฺติตา
 คาคาโย คคฺคฺก สํชฺชาตา สคฺคํ ปณฺจ ๑ อฺกฺกคฺคริตฺติ ๑
 คคฺคิณฺปาโต นิฏฺฐิจิโต ๑

เถรคาถาย จตุตทาพีสนิปาโต

[๓๘๘] ๑ น คณน ปุรกุชโต จเร	วิมโน โหติ สมาริ ทุตโตโก
นานาชนสงฺคโห ทุกุโช	อิติ ทิสฺวาน คณฺ น โรจเยฯ
น กุทานิ อุปฺพชเช มุณี	วิมโน โหติ สมาริ ทุตโตโก
โส อุตฺตฺสโก รัตนคฺคิโร	อตุถวิมฺวคฺคิโย ^๑ สฺวชาริวาโหฯ
ปฺงโกติ หิ นํ อเวทฺยํ	ยายํ วนฺทนปฺชฺชนา กุเตสุ
สฺขุมํ สฺตฺตํ ^๒ ทฺรจฺจยํ	สํกฺกาโร กวาปฺริเสน ทฺชฺชโหฯ
เสนาสนมฺหา โอวฺยุห	นคฺวํ บิณฺฑทาย ปาวิสี ^๓ ฯ
ภฺยฺชฺชนคฺคํ ปฺริสํ กุญฺจํ	สํกฺกจฺจนคฺคํ อฺปฺนฺจฺหิ ^๔ ฯ
โส เม ^๕ ปกฺกเณน หตฺถเณ	อาโตปํ อฺปนนามยิ
อาโตปํ ปกฺกชิปนคฺคสฺส	อฺจฺจคฺคํ เจตฺถ ^๕ นิชฺชติ ^๖ ฯ
กฺกทฺชฺชมฺมตฺตจฺจ นิสฺสําย	อาโตปนคฺคํ อภฺยฺชฺชิสฺสํ
ภฺยฺชฺชมาเน จ ภฺยฺชฺชเต วา	เชคฺคจฺจํ เม น วิชฺชติ ^๖ ฯ
อฺจฺจคฺคิอฺจฺจบิณฺโห อาหาโร	ปฺตฺติมฺมคฺคตฺตจฺจ ^๕ โยสํ
เสนาสนํ รุกฺขมฺมุตํ	ปํสฺสํกฺกตฺตจฺจ จิวํ
ยสฺเสเต อภิสํมฺภคฺควา	ส เว จาคฺคทฺทโส นโร ฯ
ยคฺคถ เอเก วิหฺมณฺณนฺติ	อาวฺรหฺมคฺคา สฺตฺจจฺจยํ
คคฺค ^๖ พุทฺธสฺส ทายาโท	สํมปฺชานน ปคฺคิสฺสโต

ย. ๑ สฺวชาริวาโห ฯ ๒ ทฺรพฺพหํ ฯ ๓ คํ ฯ ๔ นิชฺชตฺถ ฯ ๕ โยสํ ฯ ๖ คคฺคสฺส ฯ

อิทธิพเตนุคฺคตฺตฺโง	กตฺตฺสไป อภิวฺรหฺติ ฯ
มีณฺชปาทปฏิกฺกนฺโต	เสถมารุชฺห กตฺตฺสไป
ฉายติ อฺนุปาทาโน	ปทึนภยเกรโว ฯ
มีณฺชปาทปฏิกฺกนฺโต	เสถมารุชฺห กตฺตฺสไป
ฉายติ อฺนุปาทาโน	ทฺยฺหมาเนสุ นีพฺพุโต ฯ
มีณฺชปาทปฏิกฺกนฺโต	เสถมารุชฺห กตฺตฺสไป
ฉายติ อฺนุปาทาโน	กตฺตฺกฺจฺโจ อฺนาสุโว ฯ
กเวริมาตาวิตฺตา	ภฺมฺมิภาคา มโนรมา
กฺกุชฺชวาทิรฺรฺฐา รฺมฺมา	เต เสถา รฺมยฺนฺติ มํ ฯ
นัถฺพทฺวณฺณา รุจฺจฺรา	วาวิสฺสฺตา สุจฺฉินฺชฺรา
อินฺทโคปคฺคณฺณนา	เต เสถา รฺมยฺนฺติ มํ ฯ
นัถฺพทฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก	กฺกุชฺชวาทิรฺรฺฐา
วาทินาภิรฺรฺฐา รฺมฺมา	เต เสถา รฺมยฺนฺติ มํ ฯ
อภิวฺรฺฐฺชา รฺมฺมคฺคา	นคฺคา อีสฺสฺมิ เสถิตฺตา
อพฺพทฺนฺนฺทิกฺคา อีสฺสฺมิ	เต เสถา รฺมยฺนฺติ มํ ฯ
อถฺ ฉายิตฺตฺกามสุตฺต	ปหิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อถฺ เม อคฺคกามสุตฺต	เม สฺโต
อถฺ เม ฉาสฺกามสุตฺต	ปหิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อถฺ เม โยคกามสุตฺต	ภิกฺกฺชฺโน
อถฺ เม โยคกามสุตฺต	ปหิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อถฺ เม โยคกามสุตฺต	สฺกฺกฺชฺโต
อถฺ เม โยคกามสุตฺต	ปหิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อถฺ เม โยคกามสุตฺต	ตาทิโน ฯ
อถฺ เม โยคกามสุตฺต	คคฺคนาวพฺพทฺกาทิตฺตา

ยสฺส สฺพหุมนจาวสฺส
 อารกา โหติ สฺทหฺมมา
 เยสญฺจ หิริโธตฺตปฺป
 วิรูปุพฺพหุมนจริยา
 อุตฺตโต จปโต ภิกฺขุ
 กบิํว สฺทหฺมเมน
 อนุตฺตโต อจปโต
 โสภติ ปัสสฺสเกณ
 เอเต สฺมพฺพุตา เทวา
 ทสฺ เทวสฺสสฺสํ
 รมฺมเสนาปติ ชิว
 สํวิปฺพตฺตํ นมสฺสํนตา
 นโม เต ปริสํสญฺญ
 ยสฺส เต นาภิษานาม
 อจฺฉเรวํ วต พุทฺธานํ
 เย มยํ นาภิษานาม
 ตํ ตถา เทวกาเยหิ
 สํวิปฺพตฺตํ ตถา ทิสฺวา
 ยาวตทา พุทฺธเขตฺตมฺหิ
 ชุทฺตคฺคเณ วิสฺสิญฺจิสฺสํ

คารโว นฺนูปตฺตพฺภติ
 นภโส ปุทฺธวิ ยถา ฯ
 สฺทา สฺมมา อฺปฺนฺนุจิตํ
 เตสํ ชีวนา ปฺนฺนพฺภวา ฯ
 ปัสสฺสเกณ ปารุโต
 น โส เตนฺนปฺโสภติ ฯ
 นิปโก สํวุตฺตนิทฺริโย
 สฺสํโหว คิริคพฺภเว ฯ
 อิทฺธิมนฺนโต ยสฺสํสฺสิโน
 สฺพเพ เต พุทฺหมกายิกา
 มหาณายี สฺมาหิตํ
 ติญฺจจฺจนฺติ ปณฺชตฺตกตา
 นโม เต ปฺริสฺสํตฺตม
 ยมฺปิ นิสฺสํสํย ฌายติ ฯ
 คมฺภีโร โคจโร สโก
 พาดเวธี สฺมาคตา ฯ
 ปฺฐิตํ ปฺฐนารหํ
 กปฺปมฺปิณฺสํ สิตํ อหุ ฯ
 สฺยยิตฺตวา มหามนฺนํ
 สฺทิสฺโส เม น วิชฺชติ ฯ

ปริจิณฺโณ มยา สตุถา กตํ พุทฺธสฺส สํสํ
 โอหิตอ ครุโก ภาโร ภวเนตฺติ สฺมุหตา ฯ
 น จิวเว น สยเน โภชเน นุปลิปลฺลิติ
 โคตโม อนนฺนเมโย มุพฺพติปฺปฬํ วิมตฺตํ
 อมฺพนา นิกฺขมฺมณินฺโน ติกฺวาภินิสฺสํชฺชโฏ ฯ
 สติปฏฺฐานคํโว โส สฺทฺธาหตุโก มหามฺุ
 ปณณาสฺสโส มหาณณํ สฺทา จรติ นิพฺพุตฺติ ฯ

มหากสฺสโป เถโร ฯ

อฺตุทานํ

จตุตฺตํสํนิปาตมฺุ มหากสฺสปลสฺวฺหโย
 เอโกว เถโร คาถาโย จตุตฺตํสํ ทฺุเวมี จาติ ฯ
 จตุตฺตํสํนิปาโต สฺมตฺุโต ฯ

เถรคาถาย ปณณาสนีปาโต

[๓๘๘] ๑ กทา นุหํ ปพฺพตกนฺทราสฺสุ
 เอกาภิโย อตฺตุตฺติโย วิหสฺสํ
 อนิจฺจโต สฺพพภวํ วิปลสฺสํ
 คํ เม อิทนฺคํ นุ กทา ภวิสฺสํติ ฯ
 กทา นุหํ ภินฺนปฏฺนฺชโร มฺุ

กาสาววตฺถุโถ อมโม นีราสโย
 ราคญจ โทสญจ ตเถว โมหิ
 หิตฺตวา^๑ สฺฐิ^๒ ปวณคโต วิหสฺส^๓ ฯ
 กทา อนิจฺจ^๔ ๒ อชโรคนิทฺธิ
 กายํ อิมิ^๓ มจฺจุรราชสุตฺต ปทฺธติ
 วิปสฺสฺมาโน วัฏฏาโย วิหสฺส^๓
 เขโก จเน ตํ นุ กทา ภวิสฺสฺสตี ฯ
 กทา นุหิ ภัยชนนี ทุกฺขาวหิ
 ตณฺหาตตํ พหุวิธานุวตฺตนี
 ปณฺณามายํ ติชฺฌนมติ คเหตฺวา
 เจตฺวา วเส ตมฺปิ กทา ภวิสฺสฺสตี ฯ
 กทา นุ ปณฺณามยมนุคฺคเตชฺ
 สฺสคฺคิ อิตฺถิ^๕ อหมาทยิตฺตวา
 มาริ สเสนํ สหสา ภณฺชิสุตฺต^๖
 สหสฺสเน ตนฺนุ กทา ภวิสฺสฺสตี ฯ
 กทา นุหิ สพฺภิ สมากเมสฺ
 ทิฏฺฐโส ภเว ฐมฺมคฺคฺวหิ ตาทิหิ
 ยถาวทสฺสฺสตีหิ ฐิตินุทฺริเยหิ

ย. ๑ หนตฺตวา ฯ ๒ อชโรคนีฬิ ฯ ๓ มจฺจุรราชปทฺธติ ฯ

๔ สหสฺสาทยิตฺตวา ฯ

ปธานิโย ตนฺนุ กทา ภวิสฺสตี ๑
 กทา นุ มํ ตนฺนุทิสฺสทาบีปาสา
 วาตาทปา กัฏฐีวีสปา วา
 นิพารยิสฺสตี น ตํ คิริพฺพเช
 อคฺคตฺถิยํ ตนฺนุ กทา ภวิสฺสตี ๑
 กทา นุ โช ยํ วิทิตํ มเหสีนา
 จคฺคตฺวาริ สฺจจฺจานิ สฺจทฺทฺทฺสํ
 สฺมาหิตฺตโต สตีมา อคฺจณํ
 ปณณาย ตํ ตนฺนุ กทา ภวิสฺสตี ๑
 กทา นุ รุเป อมิตฺเต จ สฺทฺเท
 คนฺนุเช วเล สฺสตีคฺคพฺเพ จ ชมฺเม
 อาทิตฺตโตหิ สฺมเถหิ ยฺยฺยโต
 ปณณาย ทกฺขํ ตทิตํ กทา เม ๑
 กทา นุหิ ทฺพพฺพจเนน วฺยฺยโต
 ตโตนิมิตฺตํ วิมโน น เหสฺสํ
 อโถ ปสฺสฺสจฺบี ตโตนิมิตฺตํ
 คฺคฺคฺจ โส น เหสฺสํ ตทิตํ กทา เม ๑
 กทา นุ กฏฺเจ จ คิเณ ตตา จ
 ชนฺนุเช อิมํ อมิตฺเต จ ชมฺเม
 อชฺชณฺติกาเนว จ พาทิรานิ จ

สฺมึ ตฺยเยยฺยํ คทิตฺถํ กทา เม ฯ
 กทา นุ มํ ปาวุสฺสกาถเมโฆ
 นเวณ โคเยน สฺจจฺวํ วเน
 อิตฺติปฺปยาตมฺหิ ปเถ วชนฺตํ
 โอวตฺตเต ตนฺนุ กทา ภวิตฺตฺติ ฯ
 กทา มยฺยวตฺต สฺชณฺทโน วเน
 ทิชฺตฺต สฺตฺตฺวา คิริคพฺภเว รุกฺกํ
 ปจฺจุจฺจุสฺสทฺตฺวา อมตฺตฺตฺต ปคฺคิตฺยา
 สฺมฺยจฺนฺตเย ตนฺนุ กทา ภวิตฺตฺติ ฯ
 กทา นุ คจฺจํ ยมฺมํ สฺรตฺตฺตํ
 ปาตาถชิตฺตํ วพฺพวามุชฺชจ
 อตฺตฺตฺตมาโน ปตฺตเรยฺยมิทฺตฺตยา
 วิภฺตฺตํ ตํ นุ กทา ภวิตฺตฺติ ฯ
 กทา นุ นาโคว สฺจคามจาร์
 ปทาถเย กามคฺคฺคณฺตํ ฌนฺทํ
 นิพฺพชฺชยฺยํ สฺพพฺสฺสํ นิमितฺตํ
 ฌาเน ยฺยฺยโต ๑ ตนฺนุ กทา ภวิตฺตฺติ ฯ
 กทา อิตฺตฺตฺตว ทตฺตทฺทโก นิธิ
 อารายิตฺตฺวา ฌนิกฺทิตฺติ ปิพฺพิโต

๑ ยฺย. ยฺยโต ๑

ตัญโจ ภาวีสัส อธิคมม ฐาสัน
 มเหสีโน ตนฺนุ กทา ภาวีสัสติ ฯ
 พหฺนึ วสฺสฺยานิ ตยามฺหิ ยาจิโต
 อคารวาเสณ อถํ นุ เต อิทํ
 ตํ ทานิ มํ ปพฺพชิตํ ฐมานํ
 กัการณํ จิตฺตํ ตฺวํ น ยฺยชฺชตี ฯ
 นนุ อหํ จิตฺตํ ตยามฺหิ ยาจิโต
 ทิรพฺพเช จิตฺตฺรณทา วิหฺงฺคมา
 มหิณฺทโฆสฺสฺตถฺนิตาภิกชฺชฺชิโน
 เต ตํ รมิสฺสฺสฺนฺติ วณฺมุหิ ฉายินิ ฯ
 กุณฺมุหิ มิศฺเต ๑ บิเย ๑ ฉาตเก
 ชิตฺทวารตี กามคฺคณฺญ๑ โถเก
 สฺพพํ ปหาย อิทมชฺชฺญปาคโต
 อโถบิ ตฺวํ จิตฺตํ น มยฺหํ ตฺสฺสฺสฺตี ฯ
 มเมว เอตํ น หิตํ ปเรถํ
 สฺนฺนาหกาเถ ปรีเทจฺเจตนํ กิ
 สฺพพํ อิทํ จตํ อิติ เปกฺขมาโน
 อภินิฏฺขมึ อมตํ ปทํ ชิคฺคิ สํ ฯ
 สฺวฺคฺคฺตวาทิ ทฺวิปทานมฺคฺคฺตโม
 มหาภิสฺสฺสฺโก นรรมฺมสฺวารทิ

ยโต ๑ ทุกุขัม สมนุเทติ ตัม ชห
 อีเรว ทุกุขสฺส กโรหิ อนุคัม
 อิติสฺส มัม จิตฺต ปุเร นียุณฺชสฺสิ ๑
 อนิจฺจํ ทุกุขนฺติ วิปสฺส โยนิสฺส
 สฺสญฺญํ อนนฺตฺตาคิ อหํ วรฺนฺติ ๑
 มโนวิจฺจาเร อปรนฺนุช เจตสฺส
 อิติสฺส มัม จิตฺต ปุเร นียุณฺชสฺสิ ๑
 มุณฺโฆ วิรูโป อภิสํปามากโต
 กปฺปาทหตฺตโถว กุเลสฺส ภิกฺกุขสฺส
 ยุณฺชสฺส สตฺถุ วจฺเน มเหสฺสโน
 อิติสฺส มัม จิตฺต ปุเร นียุณฺชสฺสิ ๑
 สฺสํวตฺตโต วิสฺสขนฺตวํ จรํ
 กุเลสฺส กามะสฺส อสงฺกฺขมานสฺส
 จนฺโท ยถา โทสฺสโนปฺนฺณมาสฺสียา
 อิติสฺส มัม จิตฺต ปุเร นียุณฺชสฺสิ ๑
 อารณฺณนิโก โหติ ๑ ปิณฺนทปฺปาทิโก
 สฺสํสํนิโก โหติ ๑ ปัสสํกฺกฺติโก
 เนสฺสชฺชโก โหติ สฺสทฺธา ชฺชฺชเว รโต
 อิติสฺส มัม จิตฺต ปุเร นียุณฺชสฺสิ ๑

โรเปตฺวา รุกฺขานิ ยถา ผลตฺถิ
 มฺเถ ตฺวํ เณตฺตฺวํ ตเมว อิจฺฉตฺถิ
 ตถฺยมํ จิตฺตํ อิทํ กโรตฺถิ
 ยมมํ อนิฉฺฉมฺหิ จเถ นียฺมฺชตฺถิ ๑
 อรูปํ ทูรญฺคฺม เอกจาริ
 น เต กโรตฺถิ วจฺนํ อิทานิทํ
 ทุกฺขานิ หิ กามา กญฺจกา มหฺพฺภยา
 นิพฺพานเมวาทิมโน จโรตฺถิ ๑
 นานํ อตฺถกฺขฺยา อหิรํกตฺยา วา
 น จิตฺตํเหตฺวา น จ ทูรญฺคฺนา
 อายํวเหตฺวา จ อหํ น นิกฺขมํ
 กโต จ เต จิตฺตํ ปฏฺฐิตฺตํวอ มยา ๑
 อปฺปบีจฺจตฺตา สํปฺปฺริเสทฺธิ วณฺณตฺตา
 มกฺขปฺปหานํ วุปลํโม ทุกฺขสตฺย
 อิตฺตํมํ มํ จิตฺตํ ตทา นียฺมฺชตฺถิ
 อิทานิ ตฺวํ กจฺฉตฺถิ ปุพฺพจินฺตฺตํ ๑
 ตณฺหํ วิรชฺชชฺชจฺจ มียาบียจฺจ
 สฺสฺภานิ รุปรานิ สฺสฺชา จ เวทนา
 มโนมียา กามคฺคฺนา จ วณฺตฺตา
 วณฺเต อหํ อวตฺตํ^๒ น อุตฺตํเส ๑

ย. ๑ มนาบียา ๑ ๒ อากมิตฺตํ ๑

หคฺถิ ปภินฺนํ วิย องฺกุตฺตคฺคโห ๑
 สจฺจตา จ เม โถกมิมิ อธิจฺจุสฺสึ
 อนิจฺจุโศ อทฺตจฺจโศ อสฺวารโศ
 ปกฺขนฺท มํ จิตฺต ชินสฺสํ สํสเน
 ตาเวหิ โขฆา มหโศ สจฺจตฺตวรา ๑
 น เต อิทํ จิตฺต ยถาปฺปฺราณกํ
 นาทํ อถํ ตฺยฺห วเส นิจฺจตฺตํ
 มहेสฺสโน ปพฺพชฺชิตฺตมฺหิ สํสเน
 น มาทิสฺสา โหนฺติ วินาสธาริโน ๑
 นคา สมนุทฺทา สฺริตา วสฺสุนฺธรา
 ทิสฺสา จตฺสฺสํ วิทิสฺสา อโรทิสฺสา
 สพฺเพ อนิจฺจา ติภวา อปฺทฺทฺตา
 กุหิ คโต จิตฺต สจฺจํ รมิสฺสํ ๑
 ธี ธี ปวิ กิ มม จิตฺต กาทสฺสิ
 น เต อถํ จิตฺต วสฺสนุจฺจตฺตโก
 น ชาตุ ภาสฺสํ ทฺภโศ มุขิ นฺนเป
 ชิริตฺตํ ปฺปวิ นวสฺสํตฺตนฺทนิ ๑
 วราหเอณฺนยฺยวिकाพฺพเสวิต
 ปพฺพการฺกฺเข ปกฺเขว สจฺจทเว
 นวมนพฺพนา ปาวุสฺสํตฺตกานเน

คหิ์ คุหาเคหคโค รมิสฺสูสสิ ๑
 สฺนัตถักฺวา สฺสูสขา สฺสุเปชฺชณา
 สฺสูจิตฺตปคฺตจฺจนฺทนา วิหฺงคฺมา
 สฺสูมณฺชฺสูมสฺสูตฺถนิตาธิคฺชฺชฺชโน
 เต คํ รมิสฺสูสฺสูนฺติ วนฺมฺหิ ฌายินิ ๑
 วุฏฺฐจฺมฺหิ เทเว จคฺรุงฺคฺเต ตินฺเน
 สฺสูมปฺปฺมิตฺเต เมชฺชนิภมฺหิ กานเน
 นคฺนฺตเว วิฏฺฐีสฺสูโม สฺสูยิสฺสูสฺ
 คํ เม มฺมฺหุ โหหิติ คฺสูตฺถนฺนิภํ ๑
 คธา คฺสู กริสฺสูสฺสูมิมิ ๑ ยถามิ ๑ อิสฺสูสฺสูโร
 ยํ ตพฺภคฺติ เคนมฺิ โหคฺสู เม อถํ
 คํ คํ กริสฺสูสฺสูมิมิ ๑ ยถา อคฺนฺหิตฺโต
 พิพารภสฺสูคฺวํ ยถา สฺสูมทฺธิคํ ๑
 คธา คฺสู กริสฺสูสฺสูมิมิ ๑ ยถามิ ๑ อิสฺสูสฺสูโร
 ยํ ตพฺภคฺติ เคนมฺิ โหคฺสู เม อถํ
 วิวิเยน คํ มยฺห วสฺสูนฺยิสฺสูสฺ
 คชฺสูว มคฺคํ กุสฺสูตฺถงฺกุสฺสูคฺคฺโค ๑
 คยา สฺสูทฺนฺเตน อวคฺคฺติเคน ๒ ๒ หิ

หยเน โยคฺคาจวิโยว อฺชฺชชฺชนา
 ปโหมิ มคฺคํ ปฏฺฐิปรชฺชิตฺตํ สิวํ
 จิตฺตานุรทฺตํ ฐทา นิเสวิตํ ๑
 อารมฺมณเ ตํ พตฺถา นิพนฺธิสฺสํ^๑
 นาคํว ฅมฺภมฺหิ ทพฺพหยา รชฺชชฺชยา
 ตมฺเม สฺสคฺคํ สฺสคฺคิยา สฺสภาวิตํ
 อนิสฺสิตํ สฺสพฺพภเวสฺสํ เหหิสฺสิ ๑
 ปณฺณาย เจตฺตวา วิปถานุสฺสารินํ
 โยเคน นิคฺคยฺห ปถเ นิเวสฺสิย
 ทิสฺสวา สฺสมุทฺยํ วิภวณฺจ สฺสมุภวํ
 ทายาทโก เหหิสฺสิ อคฺคควาทินอ ๑
 จตฺตพฺพิปถธาสวสฺสํ อธิฏฺฐจิตํ
 คามณฺชตถวํ ปรีเนสฺสิ จิตฺต มํ
 นนุ สฺสณฺโณชนพนฺนรณจฺฉิตํ
 สฺสเสวเส ภารุณิกํ มหามนุํ ๑
 มิโค ยถา เสวิ สฺสจฺจิตฺตถานเน
 รมฺมํ คิริ ปาวิสฺสิ^๒ อพฺภมาตินํ
 อนากฺเขตฺต ตตฺถ นเค รมิสฺสฺสสิ
 อสฺสยํ จิตฺต ปราวิสฺสฺสสิ ๑

๑ ย. นิพนฺธิสฺสํ ๑ ๒ ม. อพฺภมาตินํ ๑

ชุนามุ ^๑ มจฺจุโน เถนั	นพาคารว ^๑ กุญฺชโร ๑
อฏฺฐจิกงฺกตฺตฏฺฐิเก	มัสฺสนุหารุปฺปติพฺพิเต
อิรวตฺตํ ปุเร ทฺตคฺคนุเช	ปรคคฺเต มมายเส ๑
คฺคณฺถสฺสเท ตโจนทฺเช	อฺตฺตคฺคณฺทปฺปิตฺตํ
นว สฺสิตานิ เต กายเ	ยานิ สฺนทฺทนฺติ สฺพพทา ๑
ตว สฺสรวิ นวสฺสิตํ	ทฺตคฺคนุทฺตํ ^๒ ปวิวชฺชชเย
ภิกฺขุ ปวิวชฺชชเย เต คํ	มึพฺพิว ยถา สฺสิจิกามิ ๑
เอวญฺเจ เต ชโน ชณฺเณ	ยถา ชานามิ คํ อหิ
อวกา ปวิวชฺชชเย	คฺคณฺทจฺฉานว ปาวุเส ๑
เอวเมตํ มหาวิร	ยถา สฺมณ ภาสฺสตี
เอตฺถ เจเก วิสฺสทฺทนฺติ	ปงฺกมฺพิว ชรคฺคโว ๑
อากาสฺมฺหิ หตฺททาย	โย มณฺเณถ รเชตเว
อณฺเณ วาปี รงฺเคน	วิฆาตฺตยเมว คํ ๑
ตทากาสฺสํมํ จิตฺตํ	อชฺชคฺคคํ สฺสฺมาหิตํ
มา ปาปจิตฺเต ^๓ อาสฺมาทิ	อคฺคคฺคณฺทว ปกฺขิมา ๑
ปสฺส จิตฺตกคํ พิมฺพิ	อวฺกายํ สฺมฺสฺสตีคํ
อาคฺคํ พหุสฺงฺกปฺปํ	ยสฺส นคฺคิ ชฺชว จิตฺติ ๑
ตทาสี ยํ ภัสฺสนํ	ตทาสี โถมสฺสนํ
อเนกาการสฺมฺปนฺเน	สฺวาริปฺคฺคตฺตมฺหิ นิพฺพุเต ๑

ย. ๑ ชุนาม ๑ ๒ กวิปริพนุช ๑ ๓ อาทริ ๑

อนิจฺจา วต สงฺขารํ	อุปฺปาทวชฺชมฺมิโน
อุปฺปชฺชิตฺวา นิรฺชฺชณฺติ	เตสํ วุปฺสโม สฺโฆ ๑
สฺขมํ เต ปฏฺวิชฺชณฺติ	วาตคฺคํ อุตฺตนา ยถา
เย ปณฺจกฺขนฺธํ ปสฺสณฺติ	ปรโต โน ๑ อตฺตโต ๑
เย ๑ ปสฺสณฺติ สงฺขารํ	ปรโต โน ๑ อตฺตโต
ปจฺจพฺพยารฺธํ นิปฺปณฺ์	วาตคฺคํ อุตฺตนา ยถา ๑
สฺคฺติยา วีย โอมฺหฺจฺโ	ทฺยหฺมาเนว มตฺถเก
กามรคฺคปฺปหานาย	สฺโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเช ๑
สฺคฺติยา วีย โอมฺหฺจฺโ	ทฺยหฺมาเนว มตฺถเก
ภวรคฺคปฺปหานาย	สฺโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเช ๑
โจทิตฺโต ภาวิตฺตฺเตน	สฺวีรฺนตฺติมชฺชาวินา
มิตฺตมาคฺค ปาสาทํ	ปาทงฺคฺคฺจฺเชน กมฺบปฺยํ ๑
น ยิทํ สฺถิตฺตมารพฺภ	น ยิทํ อปฺเปน ถามธา
นิพฺพานมรฺคินฺตพฺพํ	สฺพพคฺคณฺถปโมจณํ ๑
อฺยณฺจ ททฺโร ภิกฺขุ	อฺยมฺมตฺตมปรีโส
ชารฺเถติ อฺนฺตมํ เทหํ	เชตฺวา มารี สฺวาหนํ ๑
จิวรฺมณฺุปคฺคํ วิชฺชฺชฺคา	เวการสฺส ๑ ปณฺทวสฺส ๑
นคฺคจิวรคฺคโต ๑ ฉายติ	ปฺคฺคโต อปฺปฏฺมิตฺตสฺส คาทินา ๑
อุปฺสฺนโต อุปรโต	ปณฺตเสนาสฺสโน มฺนิ

๓ ม. นกจิวรคโต ๑

ทายาโท พุทฺธเสฏฺฐสุตฺต
 อปฺสฺสํ อปฺรคํ
 ทายาทํ พุทฺธเสฏฺฐสุตฺต
 โย จ ชาติสํคํ กจฺเจ
 โสคฺคิโย เวทสมฺปนฺโน
 อชฺฌายโกมฺปี เจ อสุตฺต
 เอตฺตสุตฺต วนฺทนายกํ
 โย โส อฏฺฐ วิโมกฺขานิ
 อนฺโถมํ ปฏฺฐิโถมํ
 ตาทิสํ ภิกฺขุ^๒ มาสําทิ
 อภิปรปฺสาเทหิ มนํ
 ชิปรํ ปณฺชติโก วนฺท
 น โส ปสฺสฺสติ สทฺธมฺมํ
 อจฺจกมํ ชิมฺหปถํ
 กิมํว มํพฺหปถิตฺโต
 ปคาโพห ตาภสํกฺกาเว
 อิมญฺจ ปสฺส อายนคํ
 วิมฺมุคคํ อฏฺโถ ภาเค
 วิสฺสฺสํ ชฺฌนฺสํโยคํ

พุทฺธมฺนา อภิวนฺทิตฺโต ๑
 ปนฺตเสนาสนํ มุนํ
 วนฺท พฺราหฺมณ กสฺสํปํ ๑
 สพฺพา พฺราหฺมณชาติโย
 มนฺตฺเสสฺสุ ปฺนปฺปฺนํ ๑
 ทินฺนํ เวทาน ปารคฺค
 กถํ นาคฺชติ โสฬสํ ๑
 ปุเรกคคํ อมฺสฺสฺสยิ
 ตโต ปิณฺฑทาย กจฺจติ
 มาคฺคานํ ชณิ พฺราหฺมณ
 อรหนฺตมฺหิ ตาทิเน
 มา เต วิชฺฐิ มคฺคกํ ๑
 สํสาเรน ปุรฺกชฺโต
 กุมฺคคฺคมนฺทาวติ ๑
 สจฺจเว อธิมฺุจฺจิตฺโต
 คฺุจฺจโน กจฺจติ โปฏฺฐจฺจิตฺโต ๑
 สํวริปฺคคํ สฺทฺธสฺสนํ ๑
 อชฺฌคคคํ สฺสํมาหิตํ ๑
 เตวิชฺฐ มจฺจุทายินํ

ย. ๑. อปฺสฺสยิ ๑ ๒. มหาริ ๑

ทกฺขิณฺเอยํ มนุสฺสํ	ปฺญญกฺเขตฺตมฺนุสฺสํ	๑
เอเต สํพหุตา เทวา	อิทฺธิมนุโตะ ยสฺสํ	อินฺ
ทสฺ เทวสฺหสฺสํ	สพฺเพ พุรหุมนฺ	โรหิตา
โมคฺคตฺถานํ นมสฺสํ	คฺคิณฺ	ปณฺชตฺถา
นโม เต ปฺริสาชณฺณ	นโม เต ปฺริสฺ	คฺค
ยสฺสํ เต อาสฺวา ชีณา	ทกฺขิณฺเอยํ	ยสฺ
ปฺฐิโต นรเทเว	อฺปฺปนฺ	น
ปฺนุทฺรํ	โตเย	น

ยสฺสํ มุหุคฺเต สหสฺสํ
 สํวิทิตฺโต สพฺรหฺมกฺปโป
 วสฺสํ
 อิทฺธิคฺคเณ จุคฺคปฺปาเต
 กาทเ
 ปสฺสํ
 เทวตา สํ ภาคฺค ๑
 สํวิทิตฺโต ปณฺณายํ
 สํเตน อฺปสฺเม
 น จ
 โยปํ ปารํคฺคโต ภาคฺค
 เอตาพรโม สึยา ๑
 โทสฺสํ
 อคฺคภาวํ ชเนน นิมฺมิ
 เณ
 อหํ วิคฺคพฺพนาสฺสุ กุสฺสโต
 วสฺสํ
 โทมฺหิ อิทฺธิยา ๑
 สํมาธิวิชฺชาวสฺสํ ปารํคฺคโต
 โมคฺคตฺถานโคคฺคโต
 อสฺสํ
 สํสเน
 ชโร สํมจฺฉินฺทิตฺติ
 สํมาทิตฺติทฺธิโย

๑ ม. ทกฺขิณฺเอยํยาสี ๑

โย เอตมภิษานาติ ๑เป ๑	กณฺห ทุกฺขํ นิคฺจฺจฺฉติ ๑
โย เวชยนฺตปาสาเท	สํกมํ โส ปริปฺพฺพจฺฉติ
อปี อากุโส ชานาสิ	คณฺหทฺทชฺชวิมฺมุคฺติโย
คตฺถ สกฺโก วิยาภาสิ	ปณฺหํ ปุณฺโณ โย ยถาคถํ
โย เอตมภิษานาติ ๑เป ๑	กณฺห ทุกฺขํ นิคฺจฺจฺฉติ ๑
โย พุทฺทมานํ ปริปฺพฺพจฺฉติ	สุทฺธมฺมายํ อภิตฺถสํ
อชฺชชามิ เต อากุโส ตํ ทิฏฺฐิ	ยา เต ทิฏฺฐิ ปุเร อหุ
ปสฺสตี วิตฺติวตฺตุนคํ	พุทฺทมโตเก ปภสฺสตี
คตฺถ พุทฺธมา วิภายาสิ	ปณฺหํ ปุณฺโณ โย ยถาคถํ
น เม มาริสฺสํ ตํ ทิฏฺฐิ	ยา เม ทิฏฺฐิ ปุเร อหุ ๑
ปสฺสตี วิตฺติวตฺตุนคํ	พุทฺทมโตเก ปภสฺสตี
โสหฺมชฺช กถํ วชฺชํ	อหํ นิจฺจโฆมฺหิ ปสฺสตีโต ๑
โย เอตมภิษานาติ ๑เป ๑	กณฺห ทุกฺขํ นิคฺจฺจฺฉติ ๑
โย มหฺทาเนรฺโน กุณฺโณ	วิโมกฺกเชน อปสฺสตี
อนํ ปุพฺพวิเทหานํ	เย จ ญฺมิสฺสา นรา
โย เอตมภิษานาติ ๑เป ๑	กณฺห ทุกฺขํ นิคฺจฺจฺฉติ ๑
น เว อคฺคิ เจตยติ	อหํ พาทํ ทหามิ
พาโต จ สติตมคฺคิ	อาสฺสชฺช นํ ปทฺยหฺติ
เอวเมว ตุวํ มาร	อาสฺสชฺช นํ ตถาคถํ
สยํ ทิสฺสตีตฺตุนคํ	พาโต อคฺคิ ว สมนฺตํ ๑

อปฺปญฺฉํ ปสวี่ มาโร ชาติชฺช นํ ตถาคคํ
 กิณฺหุ มณฺณสิ ปาบีม น เม ปาปํ วิปฺจุจฺติ ๑
 กรโต เต มียฺยเต ปาปํ จิรฺรตฺตาย อนฺตก
 มาร นิพฺพินฺท พุทฺธมฺหา ชาติ มาภาสิ ภิกฺขุสุ ๑
 อิติ มารํ อตฺตฺเชตี ภิกฺขุ เกสฺสภาวเน
 ตโต ใส ทุมฺมโน ยกฺโข ตตฺถเวอนฺตรรายคฺคิ ๑

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตนาโน เถโร คาถาโย
 อภาสิตฺตภาติ ๑

ชฺชทฺทานํ ภวติ

สฺชจิกมฺหิ นิปาตฺมฺหิ โมคฺคตฺตนาโน มหิตฺตฺติโก
 เถโกว เถโร คาถาโย อชฺชสฺชจฺจํ ภวณฺติ ตาติ ๑
 สฺชจฺจิกโก นิปาโต นิชฺชจฺจิตโต ๑

เถรคาถาย มหานิปาโต

[๔๐๓] ๐ นิภฺชนฺตํ วต มํ สฺนฺตํ อคารสฺมา อนคาริยํ
 วิตฺกฺกา ชฺชภวณฺติ ปคพฺภา กณฺโหโต อิม
 ชฺชคฺคปฺตฺตา มหิสฺสํสา สิกฺขิตา ทพฺทรมฺมิโน
 สฺมฺนฺตา ปริทฺติเรยฺยํ สหสฺสํ อปฺถายินํ ๑
 สเจบี เอตฺตกา ภิชฺชโย อากมิสฺสฺนฺติ อิตฺถิโย
 เหนว มํ พฺยารยิสฺสฺนฺติ รมฺเมสฺสุมฺหิ ปติชฺชจฺจิตโต ๑

<p> สกั หิ เม สุกั เอกั นิพพานคมนัน มคคั เขวณเจ มั วิหรันตั ตถา มจจุ กริธัสสามิ อรตัส รติมฺจ ปหาย วนถัน น กรยฺย กุหิมฺจ ยมิช ปถวิมฺจ วิหาสัน ปริชฺชียติ สัพพมนิจจัน อปฺริธัสฺ ชนา คชิตาเส เขตถ วิโนทย ฌนฺทมนเไซ อฏฺฐัสถฺฐสิธิตา สวิตถฺกกา น จ วคฺคคคิธัส กุหิมฺจ ทพฺโพ จิรฺรคคั สฺมาหิต สนฺคั ปทมนชฺชคคมา มุณิ มานัน ปชหสฺสสุ โคตม มานปถสฺมัส สฺมจฺจนิโต มกฺกเขน ปกฺกชิตา ปชา ไสจฺจนฺติ ชนา จิรฺรคคั น หิ ไสจฺจติ ภิกฺขุ กทาจ </p>	<p> พุทฺธสฺสธาติจฺจพฺพชฺชโน ตตถ เม นิรโต มโน ๑ ปาบีม อฺปภณฺชสิ^๒ น เม มคคั อฺทิกฺกชฺสิ ๑ สัพฺพโส เคหสิตมฺจ วิตถฺกั นิพฺพนถา อวณโธ ส หิ ภิกฺขุ ๑ รุปคคั ชคโตคคั กิณฺจ เอว สฺเมจฺจ จรฺนติ มุคฺคตฺนฺตา ๑ ทิฏฺฐสฺสฺเต ปฏฺฐิเม จ มุเต จ โยเหตถ น ติปฺปติ มุณิ ตมาหุ ๑ ปุคฺคชฺชนตาย อธมฺมนิวิฏฺฐา โน ปน พุทฺธสฺสฺสถาณัน^๓ ส ภิกฺขุ ๑ อกฺกุโโก นิปโก อปฺปีหาตุ ปฏฺฐิจฺจ ปรีนิพฺพุโต กงฺขติ กาดัน ๑ มานปถมฺจ ปชหสฺสสุ อเสถสฺ วิปฺปฏฺฐิสาริ หุคฺควา จิรฺรคคั ๑ มานหตา นิรยํ ปคฺคนฺติ มานหตา นิรยํ อฺปฺปนฺนา ๑ มคฺคชฺชโน สฺมมา ปฏฺฐิปนฺโน </p>
--	--

ย. ๓ เขวเมว ๑ ๒ อฺปคจฺจสิ ๑ ๓ ปทถฺถกาหิ ๑

<p> สารีปุตฺโต มหาปณฺโณ ตังฆิตฺเตนมี เทเสติ ตํถิกาเยว นิคฺโขโส ตสฺส ตํ เทสยนุตสฺส สเรน วรรษเยน อุกฺคฺคจิตฺตา มุทิตา อชฺช ปณฺณรเส วิสฺสุทฺธิยา สํโยชนพฺพชนฺจฺฉิตฺตา จกฺกกวตฺตี ยถา ราชา สมนฺดา อนุปฺริเยติ เหว วิชิตตสฺสคามํ สํวกา ปยิริปาสฺนฺติ สํพเพ ภควโต ปุคฺคา ตณฺหาสฺสตสฺส หนฺตารํ ปโรสฺสทสฺสํ ภิกฺขุณฺโ เทเสนฺตํ วิรชํ รมมํ สุนฺนฺติ รมมํ วิปฺตํ โสภติ วต สมนฺพฺพุโร นาคนาโมสฺสิ ภควา มหาเมฆว หุตฺวาน </p>	<p> รมมํ เทเสติ ภิกฺขุณฺโ ๑ วิตุถาเรนมี ภาสฺติ ปฏฺฐิภาณํ อุตฺถยฺยติ ๑ สุนฺนฺตา มรฺรํ คิรํ สวณฺเยน วคฺคฺคา โสตํ โอเชนฺติ ภิกฺขุโว ๑ ภิกฺขุ ปณฺจสฺสตา สํมาคตา อนฺนฺมา ชฺฉนฺปฺนพฺพววา อีสฺสํ ๑ อมจฺจปฺริวาริโต สํคฺรณฺตํ มหิํ อิมํ ๑ สํตฺถวาทํ อนฺนคฺคฺรํ เควชฺชชา มจฺจุหฺยาโย ๑ ปตาโป เหวคฺถ น วิชฺชติ วนฺเต อาทิจฺจพฺพนฺนํ ๑ สุกฺตํ ปยิริปาสฺติ นิพฺพานํ อกฺโขภยํ ๑ สมนฺมาสมฺพฺพุทฺธเทสฺสํ ภิกฺขุสฺสงฺฆปฺรคฺชโต ๑ อีสฺสนํ อีสฺสํคฺคฺโม สํวเก อภิวสฺสฺสฺสิ ๑ </p>
---	--

ทิวาวิหารา นิกฺขมฺม	สฺตฺยคณฺฐสฺสณกมฺยตา
สํวโก เต มหาวีร	ปาเท วนฺทติ วฺจฺจิสฺส ๑
อุมฺมคฺคปถํ มารสฺส	อภิกฺขุยฺย จรติ ปภิชฺช ชิตานิ
คํ ปสฺสสฺส พนฺธนปมฺมจกรํ	อสิคํว ภาคิสฺส ปวิภชฺช ๑
โธชฺสสฺส หิ นิตฺตฺรณคฺคํ	อเนกวิหิตํ มคฺคํ อภฺชชาติ
คสฺสมิณฺจ อมเต อภฺชชาติ	ธมฺมทสฺสา จิตฺตา อสฺสทิวา ๑
ปชฺชชฺชคกโร อติวิชฺชณ	สํพฺพจิตฺตํ อติภฺกมมทฺธา ^๑
ณคฺควา จ สฺสจฺฉิกคฺควา จ	อคฺคํ สฺส เทสฺยิ ทสฺสทฺธานํ ๑
เอวํ สฺสเทสฺสิตเต ธมฺเม	โก ปมาโท วิชานคํ ธมฺมํ
คสฺสมา หิ คสฺสสฺส ภควโต สํสเน	อปฺปมคฺคโต สฺสทธานมสฺสสฺสมนฺุสฺสิเกฯ ๑
พฺพทฺธานพฺพทฺโธ โย เถโร	โกณฺฑณฺโณ อติพฺพนิกฺขโม
ถาภํ สฺสชฺชวิหารานํ	วิเวกานํ อภินฺุโส ๑
ยํ สํวเกณ ปคฺคคพฺพํ	สฺตฺยคณฺฐสํสณการินา
สํพฺพสฺสสฺส คํ อนฺุปคฺคคํ	อปฺปมคฺคคสฺสสฺส สิกฺขโต ๑
มหานฺุภาโว เตวิชฺชโ	เจโตปริยโกวิท
โกณฺฑณฺโณ พฺพทฺททายาโท	ปาเท วนฺทติ สฺตฺยคณฺ ๑
นาคสฺสสฺส ปสฺสเส อาสฺสนํ	มฺุณํ ทฺกฺขสฺสสฺส ปารคฺคํ
สํวกา ปยิริปาสฺสนุติ	เตวิชฺชชา มจฺจุทายิโน ๑
เจตสฺสา อนฺุปรียติ	โมคฺคคตฺตทานิ มหิทฺธิโก

๑ ย. อติภฺกมมทฺธา ๑

จิตฺตํ เนลํ สมนฺเวถลํ	วิปฺปมฺมุคฺคํ นิรุปรํ ๑
เอวํ สัพฺพบุคคลมฺปนฺนํ	มุนีํ ทฺถุชฺชสฺสํ ปารคฺคํ
อนฺเถกาการสฺมฺปนฺนํ	ปฺยิริปาสฺนุติ โคตมํ ๑

จฺนฺโต ยถา วิคฺคตวธาหเก นเก
 วิโรจติ วิคฺคตโตว ภาณฺนมา
 เอวํปี้ อญฺคิรสฺสํ ทฺวํ มหามุนี
 อติโรจสฺสํ ยถสฺสา สัพฺพโลกํ ๑

กาเวยฺยมคฺคตา วิจฺริมาหา	บฺพุเพ ตามา คามํ ปฺรา ปฺริ
ชถทฺทสํมิ สมนฺพุทฺธํ	สัพฺพพรมฺมาน ปารคฺคํ ๑
โส เม ธมฺมเทเสถลํ	มุนีํ ทฺถุชฺชสฺสํ ปารคฺคํ
ธมฺมํ สํคฺคฺวา ปสฺสํทิมฺห	สํทฺธา โน อฺปฺปชฺชถ ๑
คสฺสํสํหํ วจฺนํ สํคฺคฺวา	จฺนฺเช อายตฺนานิ จ
ธาตฺุโย จ วิทิตฺุวาน	ปฺพุพฺชํ อนคฺวาริยํ ๑
พฺหุํ วต อคฺคฺถาย	อฺปฺปชฺชชฺนุติ ตถาคตา
อิคฺคฺถนํ ปฺริสํถนญจ	เย เต สํสํนการกา ๑
เตลํ โช วต อคฺคฺถาย	โพธิมชฺชฌคฺมา มุนี
ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺํนญจ	เย นียามคคฺทสฺสา ๑
สํเทถลิตฺา จกฺขุมคฺา	พฺพุทฺธนาทิจฺจพฺพนฺจนา
จคฺคฺวาริ อริยสํจฺจานิ	อนุกมฺปาย ปาณินํ
ทฺถุชฺชํ ทฺถุชฺชสฺมฺปฺปาทํ	ทฺถุชฺชสฺสํ จ อติกฺกมํ

อริยฉฺฉฏฺฐังคิกํ มคฺคํ	ทุกฺขชฺรูปสํตคามินิ ๑
เฮวเมเต ตถา วุตฺตา	ทิจฺฐจฺจา เม เต ยถาตถา
สํทตฺโต เม อนุปฺปตฺโต	กตํ พุทฺธสฺส สํสํหิ ๑
สฺวาคํ วต เม ชาตี	มม พุทฺธสฺส สํนฺตึเก
สฺวึภทฺเตสฺสุ ธมฺเมสฺสุ	ยํ เตจฺฐสฺมิ ตทฺฐปาคมึ ๑
อภินฺญาปารมิปปตฺโต	โสตฺธาตฺตวิโสธิตฺโต
เควฺชฺไช อิทฺธิปตฺโตมฺหิ	เจโตปฺริยโกวิทฺโท ๑

ปุจฺฉามิ สตุตฺตารมโนมปณฺณํ
 ทิจฺฐเจว ธมฺเม โย วิจิจฺฉิฉฺฉานํ เจตฺวา
 อคฺคาพเว กาลมกาตี ภิกฺขุ
 ฉวาโต ยสฺสสฺส อภินิพฺพุตฺโต ๑
 นิโคฺรชฺคปฺโป อิติ ตสฺส นามํ
 คยา กตํ ภควา พฺราหฺมณสฺส
 โสํ ทํ นมสฺสํ อจฺริ มุคฺยเปกฺโข
 อารทฺธวิโรย ทพฺพรหมมทสฺสํ ๑
 ทํ สํวกํ สกฺก มยมฺปิ สพฺเพ
 อณฺเฑาตฺตมิฉฺฉาม สมนฺตจกฺขุ
 สํวอฏฺฐิจิตฺตา^๒ โน สํวนาย โสํคํ
 ตฺวํ นุ สตุตฺตา ตฺวมนฺตฺตโรตี ๑

ย. ๑ มุคฺยเปกฺโข ๑ ๒ สํวอฏฺฐิจิตฺตา ๑

นิรุเทว โน วิจิกิจฺจํ พุทธิ เมตํ
 ปรีนิพฺพุตํ เวทย ภฺวิปฺพณ
 มชฺชเมว โน ภาสํ สมนฺตจกฺข
 สกฺโขว เทวาน สหสฺสเนตฺโต ฯ
 เย เกจิ คนฺธา อิจฺจ โมหมคฺคา
 อณฺเฏวณปฺกฺขา วิจิกิจฺจฺจฺจฺจนา
 ตถาคคํ ปคฺวา น เต ภวณฺติ
 จกฺขุํ หิ เขตํ ปรมํ นรานํ ฯ
 โน เจ หิ ชาตฺถุ ปุริสํ กิเตเส
 วาโต ยถา อพฺภนฺนํ วิหาเน
 ตโมวสฺสํ นิพฺพุโต สพฺพลโก
 ไสติมนฺโตบี น ปภาเสยฺยํ ฯ
 ชีรํ จ ปชฺชฺชิตฺถรา ภวณฺติ
 ตนฺตํ อหิ ชีรํ ตเถว มณฺเฎ
 วิปฺลฺลํ ชานมฺุปากมิห
 ปรีสําย โน อวิกโรหิ กปฺปํ ฯ
 อปฺปํ ทิรํ เอยฺย วคฺคฺ วคฺคฺ
 หิโสว ปคฺคยฺห สนิกํ นิกฺขํ
 พินฺทุสฺสเรน สฺวิกปฺปิเตน
 สพฺเพว เต อชฺชชฺคตา สฺุณฺนํ ฯ

ปห็นชาติมรณํ อเสถ์
 นิคฺคยฺห โธนํ วเทสฺสํามิ ฐมฺมํ
 น กามกาโร ทิ ปุณฺณชฺชานํ
 สงฺเขยฺยกาโรว ตถาคตฺตานํ ๑
 สมนฺปนฺนเวยฺยากรณํ ตเวทํ
 สมนฺชฺชปณฺณสฺสํ สมนฺคฺคหิตํ
 อยมณฺชติ ปจฺจติโม สฺสฺสฺสฺสนามิโต
 มา โมหิยฺ สานมโนมปณฺณ ๑
 ปโรวโร ฐริยฐมฺมํ วิทิตฺวา
 มา โมหิยฺ สานมโนมวิริย
 วาวิ ยถา ฐมฺมณิฆมฺมตฺตโต
 วาจาภิกงฺขามิ สฺสํ ปวสฺสํ ๑
 ยทตฺถิกิ^๑ พฺรหฺมจฺริยํ อจฺจริ
 กปฺปายโน กจฺจิสฺสํ ตํ อโมฆํ
 นิพฺพายิ โส อาทุ สฺสฺสฺสฺสฺสํ
 ยถา วิมฺมฺมฺมโต อหุ ตํ สฺสฺสฺสฺส ๑
 อจฺจฺจฺจฺจติ ตณฺหํ อธิ นามรฺูเป (ติ ภคฺวา)
 ตณฺหาหฺย โสํ ตํ ทิฆรตฺตฺตฺตฺตํ
 อตฺตาริ ชาติมรณํ อเสถ์

๑ ย. ยทิตฺถิยํ ๑

อิฐฐาพรวี ภควา ปณฺจเสฏฺโฐ ๑

เชส สุกฺวา ปตีทามิ	วโจ เต อีสีสํคฺตม
อโมฆํ กิร เม ปฏฺฐํ	น มํ ฉณฺเจสิ พฺราหฺมณ ๑
ยถาวาที ตถาการิ	อหฺม พุทฺธสฺส สํวโก
ปจฺฉินฺทํ มจฺจุโน ชาตํ	ตคํ มายาวิน ทพฺหํ ๑
อทุกฺส ภควา อาทิ	อุปาทานสฺส กปฺปโย
อจฺจุคา วต กปฺปายโน	มจฺจุเชยฺยํ สุกฺคตฺวํ ๑
คํ เทวเทวํ วนฺทามิ	ปฺคฺตนฺเต ทฺวิปฺคฺตม
อนฺุชาคํ มหาวีรํ	นาคํ นาคสฺส อีสฺรนฺติ ๑

อิคฺคํ สุกฺกํ อายสฺมา วงฺคิโส เถโร คากายอ อภาสิตฺถาติ ๑

มหานิปาโต นิฏฺฐิตโต ๑

สํคฺตคิหมิ นิปาตฺมุหิ	วงฺคิโส ปฏฺิภาณวา
เอโกว เถโร นคฺถณฺโฆ	คากายอ เอกสํคฺตคิ ๑
สํหสฺสํ โหนฺติ ตา คากา	คิณฺนิ สํญฺจิสฺตานิ ๑
เถวา ๑ เทวํ สํคา สํญฺจิ	จคฺคาโร ๑ ปภาสิตฺวา
สึหนาทํ นทิตฺวาน	พุทฺธปฺคฺคา อนาสฺวา
เชมนนฺตํ ปาปฺณิตฺวาน	อคฺคิกฺขนฺธาว นิพฺพุตฺวาติ ๑

ถเวรคากา นิฏฺฐิตา ๑

๑ ย. อจฺเจจฺฉนิ ๑

สุตตปิฎก ชุททกนิกายสุต เถรีคาถา

นโม ตสุต ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธสุต ๑

เถรีคาถาย เอกนิปาโต

[๔๐๒] ๐ สฺขํ สฺขปาหิ เถรีเก กตุวา โจเพน ปารุตา
อฺปฺสฺนโต หิ เต วาโต สฺกฺขทากํว กุมฺภิยํ ๑

อิตฺถํ สฺกํ อณฺเฑตฺวา เถรี อปฺณฺณาตา ภิกฺขุณฺโณ คานฺถํ อภาสิตฺถาติ ๑

[๔๐๓] ๒ มฺกฺเต มฺกฺจฺจฺสุํ โยเคหิ จนฺโท วาหุคฺคโห อิว
วิปฺปมฺกฺเตน จิตฺเตน อนฺนา ภูมฺฆาหิ ปิณฺฑกํ ๑

อิตฺถํ สฺกํ ภควา มฺกฺคํ สิกฺขมานํ อิมาย คาถาย อภินฺนํ
โฆวทติ ๑

[๔๐๔] ๓ ปฺนฺนฺเนน ปฺรสุตฺตํ ธมฺเมหิ จนฺโท ปณฺณเรวโร
ปฺริปฺนฺนฺนาย ปณฺณาย คโมกฺขนฺธํ ปทาถย ๑

ปณฺณา ๑

[๔๐๕] ๔ คิสฺเส สิกฺขสุตฺตํ สิกฺขาย มา คํ โยคา อฺปฺจฺจฺคํ
สพฺพโยควิธํยฺตุตา จร โถเก อนาสฺวา ๑

คิสฺสา ๑

๑ ย. มฺกฺจฺจฺสุํ ๑

- [๔๐๖] ๕ ทิสฺสเด เต ยุณฺชสฺสสุ รมฺเมหิ ขโณ ตํ มา อุปฺจจฺจกา
 ขณาคํตา หิ โสจฺนติ นิชฺยมฺหิ สฺมปฺปีตา ฯ
 อณฺเฏตฺรวา ทิสฺสสา ฯ
- [๔๐๗] ๖ ชีเว นิโรธํ มุเสฺหิ สณฺเฎฏาวุปฺสันํ สฺขํ
 อาราชเยหิ นิชฺพพานํ โยคกฺเขมํ อนุคฺคฺรํ ฯ
 ชีวา ฯ
- [๔๐๘] ๗ ชีวา ชีเวหิ รมฺเมหิ ภิกฺขุณี ภาวิตินฺทฺริยา
 ชาเวหิ อนุคฺคิมํ เทหิ เชตฺตฺวา มารี สฺวาหนํ ฯ
 อณฺเฏตฺรวา ชีวา ฯ
- [๔๐๙] ๘ สฺทฺชาย ปพฺพชิตฺตฺวาน มิตฺเต มิตฺตฺรตา ภว
 ภาเวหิ กุสฺสเถ รมฺเม โยคกฺเขมสฺส ปตฺติยา ฯ
 มิตฺตฺวา ฯ
- [๔๑๐] ๙ สฺทฺชาย ปพฺพชิตฺตฺวาน ภทฺเร ภทฺรฺรตา ภว
 ภาเวหิ กุสฺสเถ รมฺเม โยคกฺเขมํ อนุคฺคฺรํ ฯ
 ภทฺรฺวา ฯ
- [๔๑๑] ๑๐ อุปฺสันฺเต ตเว โธมํ มจฺจุเรยฺยํ สฺทฺชคฺคฺรํ
 ชาเวหิ อนุคฺคิมํ เทหิ เชตฺตฺวา มารี สฺวาหนํ ฯ
 อุปฺสันฺตา ฯ
- [๔๑๒] ๑๑ สฺมฺมุคฺคฺตา สฺมาจฺจุ มุคฺคฺมฺหิ คีหิ ชฺชฺเชหิ มุคฺคฺติยา
 อุกฺกฺชเถน มุสฺสเถน ปตฺตินา ชฺชฺชฺชเถน จ

๔๔๔ สัจจคนุสรมีฏเก ชุทฺทกนิกายสัจจ เถรีคาถา [๔๓๓

มุตฺตมฺหิ ชาติมรณา ภวเนตฺติ สฺมุตฺตา ๑

มุตฺตกา ๑

[๔๓๓]๑๒ ฉนฺทชาตา อวธายี^๑ มนสา ๑ มุฏฺฐา^๒ สียา

กาเมสฺส อปฺปปฏิพฺพทฺธจิตฺตา อุตฺทฺธโสตาติ อุกฺกจฺติ ๑

ธมฺมทินฺนา ๑

[๔๓๔]๑๓ กโรธ พุทฺธสํสํนํ ยํ กตฺวา นานุตฺตปฺปติ

ชิปฺปํ ปาทานิ โชวิตฺวา เขกมนฺเต นิสฺสํทถ ๑

วิสาธา ๑

[๔๓๕]๑๔ ธาคูโย ทุกฺขโต ทิสฺวา มา ชาติ ปุณฺราคมิ

ภเว ฉนฺทํ วิราเชตฺวา อุตฺตมฺตา จริสฺสํสํติ ๑

สฺมมนา ๑

[๔๓๖]๑๕ กาเยน สํวฺตฺวา ธาสํ วาจาเย อุตฺ เจตฺสา

สํมุตฺตํ ตณฺหํ อพฺพยุทฺ สํตฺติญฺจตฺตมฺหิ นิพฺพุตา ๑

อฺคฺคฺตรา ๑

[๔๓๗]๑๖ สัจฺจํ ทฺวํ อุกฺกมฺมิเก เสหิ กตฺวา โจเพน ปารุตา

อฺปฺปสํนฺโต หิ เต ราโค สํตฺติญฺจตฺตาสิ นิพฺพุตา ๑

สฺมมนา อุกฺกมฺมปฺพพฺพิตา ๑

[๔๓๘]๑๗ ปิณฺฑทฺปาทํ จริตฺวาน ทณฺฑทฺมาทายี^๑ ทฺพฺพุตา

เวรฺมานเนหิ คตฺเตหิ ตตฺถเวถ นิปตฺติ ฉมา

ย. ๑ อวธายเ ๑ ๒ มุฏฐา ๑ ๓ ทณฺฑทฺโมลฺลพฺก ๑

ทิสฺสุวา ชาทฺถนํ กายเ อถ จิตฺตํ วิมุจฺจิมิ เม ฯ

ธมฺมา ฯ

[๔๑๘] ๑๘ ทิสฺสุวา สมเว ปพฺพชิตฺตฺวา ทิสฺสุวา ปฺตฺตํ ปสฺสุํ ปิยํ
ทิสฺสุวา ราคณฺจ โทสณฺจ อวิชฺชณฺจ วิราชฺย
สฺมุตฺตํ ตณฺหํ อพฺพยุห อฺปฺสฺสนฺตมฺหิ นิพฺพุตา ฯ

สงฺฆมา ฯ

เฮถิกา เถริโย สมนฺตฺตา ฯ

เถรีคาถาย ทุกนิปาโต

[๔๒๐] ๑ ชาตุรํ อสฺสุจํ ปฺตฺติํ ปสฺสํ นนฺเต สมนฺตฺตํ
อสฺสุกาย จิตฺตํ ภาเวหิ เอกคฺคํ สฺสฺมาหิตํ ฯ
อนิมิตฺตณฺจ ภาเวหิ มานานุสฺตยมุชฺชห
คโต มานาภิสฺสมยา อฺปฺสฺสนฺตา จริสฺสฺสํ ฯ
อิตฺถํ สฺสํ ภควา นนฺทํ สักขมานํ อิมาทิ คาทาทิ อภินฺทํ
โฆวทฺติ ฯ

[๔๒๑] ๒ เย อิมเ สงฺกตฺต โปชฺฌณฺจคา มคฺคา นิพฺพานปฺตฺติยา
ภาวิตา เต มยา สฺพเพ ยถา พุทฺธเชน เทสฺสิตา ฯ
ทิจฺจโส หิ เม โส ภควา อนฺตฺติโมยํ สมนฺตฺตํโย
วิกฺขัณฺเณ ชาตฺติสฺสาโร นตฺถิทานิ ปฺนฺนพฺภโว ฯ

ชนฺตฺตา ฯ

๑ ย. เชนฺตฺติ ฯ

ติสุโต วิชชา อนุปปตฺตา กตํ พุทฺธธัสฺสํ ตํสาณํ ๑
เมคฺคตีกา ๑

[๔๒๖] ๑ จากตุทฺถัสฺสํ ปญฺจทสฺสํ^๑ ยา ๑ ปกฺขธัสฺสํ อฏฺฐสมฺมึ
ปฺราฏิหาริกปกฺขณฺญา อฏฺฐจฺกธัสฺสํมากคํ
อุโปสฺสํ อุกฺกจฺฉิ เทวกา ยานินฺนุทินํ ๑
ธํสาชฺช เอนฺน ภคฺคเตน มุณฺดา ธงฺฆาฏิปารุตา
เทวกา ยํ น ปคฺคเกหิ วิเนยฺย หทฺเย ทวี ๑
มิตฺตา ๑

[๔๒๗] ๒ อุกฺกํ ปาทคฺคา อมฺม อโร เจ เกสฺสมคฺคกกา
ปจฺจเวกฺขธัสฺสํ กายํ อสฺสจฺฉิ ปฺรติคฺคณฺธิกํ ๑
เอวํ วิหารมานาย สํพุโพ ราโค สํมุหโต
ปรีพาโห สํมุจฺฉินฺโน สฺสํคฺคิฏฺฐมฺหิ นิพฺพุตา ๑
อภยมาตา ๑

[๔๒๘] ๓ อภเย ภิกฺขุโร กาโย ยตฺถ สคฺคา ปุณฺณชฺชนา
นิกฺขิบบิธัสฺสํมิ เทหิ สํมุปฺชานา ปฏฺฐิสฺสา^๒ ๑
พฺหุหิ ทุกฺขธมฺเมหิ อปฺปมาทฺรคาย เม
คณฺหกฺขโย อนุปปตฺโต กตํ พุทฺธธัสฺสํ ตํสาณํ ๑
อภยคฺเคเร ๑

๑ ม. จากตุทฺถัสฺสํ ปญฺจทสฺสํ ๑ ๒ ย. สคฺคิมคฺ ๑ ม. สคฺคิมคฺ ๑

[๔๒๘] ๑๐ จตุจฺจชฺชคฺคํ ปณฺจจฺจชฺชคฺคํ วิหารา อุนฺนิกฺขมึ
 อตฺตทฺธา เจตโส สฺนุคฺคิ จิตฺเต อวสฺวตฺตคฺคินิ ๑
 ตสฺสํสา เม อฏฺฐมึ รตฺตคิ ยโต คณฺหา สฺมฺหตา
 พฺหฺหิ ทฺกฺกชฺชเมหิ อปฺปมาทฺรตาย เม
 คณฺหกฺกชฺชโย อุนฺนปฺปคฺคโต กตฺ พุทฺธสฺสํ สํสํนํ ๑
 สํมา ๑

ทฺกฺกนิปาโต สฺมคฺคโต ๑

เถรีคาถาย ติกนิปาโต

[๔๓๐] ๑ ปณฺณวีสฺสติ วสฺสํสา นิ ยโต ปพฺพชิตาย เม
 นามิขานามิ จิตฺตสฺสํ สํมํ ตทฺธํ กุทาจัน ๑
 อตฺตทฺธา เจตโส สฺนุคฺคิ จิตฺเต อวสฺวตฺตคฺคินิ
 ตโต สํเวคมาปาทิ สํวิตฺวา สฺนินสํสํนํ ๑
 พฺหฺหิ ทฺกฺกชฺชเมหิ อปฺปมาทฺรตาย เม
 คณฺหกฺกชฺชโย อุนฺนปฺปคฺคโต กตฺ พุทฺธสฺสํ สํสํนํ
 อชฺช เม สฺตคฺคมึ รตฺตคิ ยโต คณฺหา วิสฺสํสิตา ๑
 อณฺณตฺตรา สํมา ๑

๑ ย. คณฺหา มยฺหิ ๑

[๔๓๓] ๒ จตุกชคฺคํ ปณฺจกชคฺคํ วิหารวา อุนฺนิกชฺมํ
 อตทฺธา เจตโธ สันตํ จิตฺเต อวสฺสวตฺตนิ ๑
 ส่า ภิกฺขุณฺ्हึ อฺปาคจฺฉิ ยา เม สทฺธายิกา อหุ
 ส่า เม รมฺมมเทเสสิ ชนฺธายตนธาคฺุโย ๑
 ศสฺส่า รมฺมํ สฺสนฺคฺุวาน ยถา มํ อนุส่าสิ ส่า
 สฺศฺคฺุทาหิ เอกปฺตฺตงฺเก นิสฺสํที่ ๒ ปิตฺตฺตฺตมปฺปิตฺตา ๑
 อฏฺฐมิยา ปาทะ ปส่าเวสฺสิ ตโมกฺขนฺุรํ ปทาถิย ๑
 อุตฺตมา ๑

[๔๓๒] ๓ เย อิมะ สฺศฺคฺุท โปชฺฌงฺคฺา มคฺุคา นิพฺพานปฺตฺติยา
 ภาวิตฺตา เต มยา สฺพเพ ยถา พุทฺธเรณฺ เทสฺสิคา ๑
 สฺสฺณมคฺุสฺส่า นิมิตฺตสฺสํ ตาภินฺ्हิ ยทิจฺฉิตฺ
 โอรส่า ธีตา พุทฺธสฺสํ นิพฺพานาภิตฺตา สฺทา ๑
 สฺพเพ กามา สฺมฺจฺฉินฺนา เย ทิพฺพา เย จ มานุส่า
 วิกฺขีโณ ชาติสฺส่าโร นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว ๑

อณฺณคฺุทรา อุตฺตมา ๑

[๔๓๓] ๔ ทิวาวิหารวา นิกฺขมฺม คิซฺฉณฺุฏฺฐมฺุหิ ปพฺพเต
 นาคํ โยคาหฺมคฺุติณฺณํ นทฺ์คฺ์รมฺุหิ อทฺทสฺ ๑
 ปฺุริโส องฺกุตฺมาทาย เทหิ ปาทนฺุติ ยาจติ
 นาคโ คปส่ารยิ ปาทํ ปฺุริโส นาคมารุหิ ๑

๓ ม. ภิกฺขุณฺ्हึ อฺปาคจฺฉิ ๑ ๒ ย. ปิตฺตฺตฺตมปฺปิตฺตา ๑

เจโต ปริจุจ ฌาณฌจ	โสตธาคู วิโสธิตา
อิทธิบี เม สจฺจิกตา	ปตฺโต เม ธาสวฺกชโย
ณ เมภินฺนวา ณจฺจิกตา	กตํ พุทฺธสฺสํ สํสํ ๑
อณฺณตฺรา ภิกฺขุณี อปฺปณฺนาคา ๑	

[๔๔๐] ๒ มตฺตา วณฺณเนน รุเปน โสภกฺเคน ยเสณ ๑
 โยพฺพเนน จุปตฺถทฺธา อณฺณา สํมตฺติมณฺณิหํ ๑
 วิญฺญูเสตฺวา อิมํ กายํ สจฺจิตฺตํ พาสตฺตปณฺ ๑
 อฏฺฐจํสํ เวธิตฺตฺวารมฺหิ สทฺโท ปาสํมิโวฏฺฐิยา ๑
 บิณฑุณฺณํ ๒ วิทฺธเสณฺตี คฺคฺยหํ ปกาสิตฺตํ พหุํ
 อกาสํ วิวิธํ มายํ อชฺชชคฺคฺชนฺตี พหุํ ชนํ ๑
 สํชช บิณฑุํ จริตฺตฺวาน มุณฺนทา สจฺจชฺชาฏฺฐิปารุตา
 นิสินฺนา รุกฺขมฺมตฺมฺหิ อวิตฺกุกฺกสฺสํ ธาณินํ ๑
 สพฺเพ โยคา สํมจฺจนิณฺนา เย ทิพฺพา เย ๑ มานุสฺสา
 เขเปตฺวา ธาสเว สพฺเพ สตีฏฺฏตฺมฺหิ นิพฺพุตา ๑
 วิมตา ปฺปฺราณคณฺนิกา ๑

[๔๔๑] ๓ อโยนิโสมนสฺสิการา กามราเคน ๓ อทฺฐิตา
 อโหสฺสํ อทฺฐิตฺวา ปพฺเพ จิตฺเต ธวสวตฺตฺติ ๑
 ปริยฺยจฺจिता กิเตเสหิ สจฺจสจฺจณฺณานุวตฺตฺติ
 สมนํ จิตฺตสฺสํ นาดถิ วาคจิตฺตฺตวสํนาคา ๑

ย. ๑ พาสตตปณํ ๑ ๒ วิทธเสณตี ๑ ๓ อทฐิตา ๑ ม. อฏฐิตา ๑

กิส่า ปณฺฑุ วิวณฺณา จ	สัจจต วสฺสํถานิ จาริหิ
นาหิ ทิวา วา รตฺตํ วา	สฺจํ วิเนหิ สฺจทุกฺขิตา ฯ
คโต รชฺชํ คเหตุวาน	ปาวิสฺสี ฉนมนฺนุคฺ
วรมเม อธิ อพฺพนฺนุ	ยณฺจ หินฺ ปุณาจเร ฯ
ทพฺพปาสํ กริตฺตฺวาน	รูกฺขธํสาชาย พนฺธิย
ปภฺจิมิ ปาสํ คํวายิ	อถ จิตฺตํ วิมฺมุจฺจि เม ฯ
	สฺสํหา ฯ

[๔๕๖] ๕	อากฺขรํ อสฺสํจํ ปฺปติ	ปสฺสํส นนฺเต สมนฺสฺสํสย
	อสฺสํกาย จิตฺตํ ภาเวหิ	เอกคฺคํ สฺสํมาหิตํ ฯ
	ยถา อิทํ ตถา เขตฺ	ยถา เขตฺ ตถา อิทํ
	ทฺตคฺคณฺนํ ปฺปติกํ วาติ	พาทานํ อภินนฺนุทิตํ ฯ
	เขวเมตํ อเวกฺขณฺตํ	รตฺตคฺคินฺทิจวมตฺตคฺคิตา
	คโต สฺสํกาย ปณฺณาย	อภินิพฺพิชฺชทฺทฺชิตฺ
	คสฺสํสา เม อปฺปมตฺตตาย	วิจฺฉินฺนุคฺคิยา โยนิโส
	ยถาภฺตํ อยํ กายो	ทฺธิจฺจ สฺนคฺครพาทิโร ฯ
	อถ นิพฺพินฺนุทํ กายเ	อชฺชณฺคตฺตคฺคณฺจ วิวชฺชหิ
	อปฺปมตฺตตา วิสฺสํยตฺตตา	อฺปฺปสฺสํนุคฺคมฺหิ นิพฺพุตา ฯ
	นนฺทา ฯ	

[๔๕๗] ๕	อคฺคํ จนฺทณฺจ สฺสรियณฺจ	เทวตา จ นมสฺสํสฺสํหิ
	นทํคิตฺตฺถานิ คณฺตฺวาน	อฺกํ โอรฺพฺพามิหิ ฯ

พหุวตฺตมาทานา	อทุคฺคํ สํสํสํ โอติชฺชํ
ฉนมาย เสงฺยุยํ กปฺเปมิ	รตุคฺคิภคฺคํ น ภุคฺคชฺชํ ๑
วิภูตฺตมณฺฑนรตา	นุหาปนจฺฉนาทเนหิ ๑
อุปกาถํ อิมํ กายํ	กามราเคน อทุคฺคิตา ๑
คโต สทฺธํ ธมฺมิตฺตวณ	ปพฺพชฺชํ อนคาริยํ
ทิสฺสุวา กายํ ยถาภูตํ	กามราโค สมหุโต ๑
สพฺเพ ภวา สํมุจฺฉินฺนา	อิจฺฉา ๑ ปคฺคณา มํ ๑
สพฺพโยคฺควิสํยุตฺตา	สํนุคฺคิ ปาปฺปณฺนิ เจตโส ๑
	นนฺทคฺคตฺตรา เถรี ๑

[๔๔๔] ๖ สทฺธราย ปพฺพชฺชิตฺตวณ	อคารสํมา อนคาริยํ
วิจฺฉริหํ เตน เตน	ตาภถฺกการชฺชสํสกา ๑
วิญฺจิตฺตวา ปรมํ อคฺคํ	หิณฺนคฺคํ ๒ อเสวฺวิหํ
กิเตถํ นํ วถํ คนฺทวา	สํมณฺณคฺคํ นิรชฺชชฺชํ ๑
คถสํสา เม อหุ สํเวโค	นิตฺติณฺนาย วิหารเก
อุมฺมคฺคปฺปฏิปนฺนํ มหิ	คณฺหาय วถํ มาคตา ๑
อปฺปกํ ชฺชํ วิคํ มยฺหิ	ชฺชรา พยาชิ ๑ มทฺทคฺคิ
ปฺปรายํ ภิชฺชชฺชติ กาโย	น เม กาโต ปมชฺชชฺชคฺคํ ๑
ยถาภูตมเวกฺชนฺตํ	ชฺชนฺธานํ อุตฺตยพฺพยํ
วิมฺมคฺคจฺจิตฺตา อจฺจจํ สํ	กคํ พุทฺธสํสํ สํสํนํ ๑
	มิตฺตคฺคกถํ ๑

๑ ย. อทุคฺคิตา ๑ ม. อจฺจจํ ๑ ๒ ม. อเสวฺวิหํ

[๔๕๕] ๑	อคารธมฺมํ อดฺนคฺคํ อทฺทลํ วัชรํ ธมฺมํ สํหํ ปุคฺคํ ฐิตฺตมฺภจ เกสํ เฆทาปยิตฺตวาน ลิกฺขมานา อหํ ธนฺคํ ปหาสํ ราคโทสฺมฺภจ ภิกฺขุณฺโณ อุตฺตมฺภจ ทิวฺพจฺจชฺชํ วิไลริคํ สงฺฆาเว ปฺรโต ทิสฺวา ปหาสํ อาสฺเว สฺพเพ	ธมฺมํ สุตฺตวาน ภิกฺขุโน นิพฺพานํ ปทมฺจฺจคํ ๑ ชนฺชณฺณมฺภจ ฉทฺทฺทिय ปฺพพฺชํ อนคาริยํ ๑ ภาเวณคํ มคฺคคฺมณฺชสฺสํ ตเทถฺกฺขเส ๑ อจสฺสเว ๑ ปฺพพฺชชาติมนุสฺสสฺสํ วิมตํ สํสฺสํ ภาวิตํ ๑ เหตุชาเต ปโลกฺกิเน สฺสํคิฏฺฏคฺคํ นิพฺพุตา ๑
-----------	--	--

สํกฺกตา ๑

[๔๕๖] ๒	ทลํ ปุคฺคเต วิชายิตฺตวา คโคทฺทํ ทฺพพฺพตา ชินฺนุณา สํ เม ธมฺมมเทเสตี คสฺสํสา ธมฺมํ สุตฺติตฺตวาน คสฺสํสา เม ลิกฺขมานาย ปฺพเพนิวาถํ ชานามิ อนิมิตฺตมฺภจ ภาเวมิ อนนฺตฺตรา วิโมกฺกฺขาสํ ปญฺจจฺจชฺชนฺธา ปฺริยณฺณาตา	อธมฺมํ ฐปฺสํมฺภจ ภิกฺขุณฺโณ อุตฺตมฺภจ ๑ ชนฺชณฺณคฺคํ เกสํ เฆตฺตวาน ปฺพพฺชํ ๑ ทิวฺพจฺจชฺชํ วิไลริคํ ยตฺถ เม วุสฺสํ ปฺเร ๑ เอกคฺคตา สฺสํมาหิตา อนฺนปาทาย นิพฺพุตา ๑ คิฏฺฏจฺจชฺชํ ฉินฺนมฺภจ
-----------	---	---

อินทังว เทวา ติทถา สัจจามะ อปราชิตัง
 ปุรุกขิตฺตวา "วิหิตฺตัม เทวีสฺสมุหะ อนาถวา ฯ
 เขติมา คัสสมตฺตา เถรีภิกขุณีโย ปฏาจาราย
 สันตฺติเก อณฺเณ พุยากริฏฺฐํ ๑

[๔๕๐] ๑๒ ทุคฺคตฺตาหิ ปุเร ฮาถิ วิธวา ๑ อปฺตฺตติกา
 วินา มิคฺคเตหิ ฃาตฺตีหิ ภคฺคตฺตโจตฺตัสส นาริกิ ๑
 ปตฺตํ ทณฺฑํ ๑ คณฺหิตฺตวา ภิกฺขมานา กุฎากุถิ
 สิตฺตฺตฺเตนฺหน ๑ ทยฺหนฺตฺติ สตฺตฺต วสฺสํสาณิ จาริหิ ๑
 ภิกฺขุณี ปุณฺ ทิสฺวาน อณฺนปानสฺส ตาภินิ
 อฺปฺสํสํกมฺม อโวจํ ปพฺพชฺชि อณฺคาริยํ ๑
 ส่า ๑ มํ อณฺกมฺปาย ปพฺพพาเชสิ ปฏาจารา
 ตโต มํ โอวทิตฺตวาน ปรมตฺเตเก นิโยชยิ ๑
 ตสฺสํสาหิ วจฺนํ สฺตฺตฺวา อกาถิ อณฺสาสํนิ
 อโมโข อยฺยาย โอวาโท เทวีสฺสมุหิ อนาถวา ฯ

จนฺทา ๑

ปมฺจกนิปาโต สมตฺตโต ๑

เถรีคาถาย ฃกุกนิปาโต

[๔๕๑] ๑ ยสฺสํ มคฺคิ น ชานาถิ อากคสฺสํ คคสฺสํ วา

ยุ. ๑ วิหิตฺตัม ๑ ๒ พุยากริฏฺฐํ ๑

คํ กุโต อากคํ ปุคคํ	มม ปุคฺโคติ โรทสี ๑
มคฺคณฺจ โขธฺสํ ชานาสี	อากคธฺสํ คคธฺสํ วา
น นํ สมนุโสเจตี	เอวํ ธมฺมา ทิ ปาณินอ ๑
อยาจโค คโคจฺฉิ	อนนฺนฺมาโต อโค คโค
กุโคมี นฺน อากนฺคฺวา	วสีคฺวา กติปาหํ ๑
อิโคมี อณฺเณนาโค	คโค อณฺเณน คจฺฉติ
เปโค มนุสฺสฺรฺเปน	ธฺสฺรฺนโค คมีธฺสฺติ
ยถาคโค ตถา คโค	กา คคฺถ ปรีเทจฺนา ๑
อพฺพุหิ ^๑ วค เม ธฺถํ	ทฺททฺธํ หทยนิธฺสฺติคํ
ยา เม โสภปเรตาย	ปุคฺคโธภํ พุยปานุทฺติ ๑
ธํชฺช อพฺพุพฺพธฺถธํ	นิจฺฉาคา ปรีนิพฺพฺตา
พฺพุชฺช ธรรมณฺจ ธฺจฺฉณฺจ	อฺเปมี ธฺรณํ มฺนี ๑

ปมฺจสฺสตา ปฏฺจาจฺวา ๑

[๔๕๒] ๒ ปุคฺคโธเกนาหํ อฏฺฐา	ชิตฺคฺฉิตฺคฺตา วิธฺฉณฺนิ
นคฺคา ปกฺคณฺณเกธํ ๑	โรท ^๒ เตน วิจฺจาริหํ ๑
วีถิสฺสการกฺุชฺเชธํ	ธฺสฺสาเน รทฺยาสฺ ๑
อจฺวี คฺฉนิ วธฺสฺสานิ	ชฺุปฺปปีปาสฺสํมปฺปปีตา ๑
อถทฺทธํมี ธฺคคํ	นคฺวํ มิถิธํ คคํ
อถนคฺคานํ ทเมตารํ	ธฺมฺพฺพุชฺชํ อกฺุโคภยํ ๑

ย. ๑ อพฺพุหิ ๑ ๒ เตน ๑

ธัมมจิตฺตํ ปฏฺฐิตทฺธาน	วณฺทิตฺตฺวาน อฺปฺปาวิตฺตี
โส เม ชมฺมมเทเสถสี	อนฺนํมฺปาย โคตโม ๑
ตสฺสํ ชมฺมํ สฺสฺสนิตฺตฺวาน	ปพฺพชฺชํ อนฺนคาริยํ
ยฺยชฺชนฺตํ สฺสฺสฺสํ วจฺเน	สฺสฺสฺสฺสกาถํ ปทํ สิวํ ๑
สพฺเพ โสกา สฺมจฺจฺฉินฺนา	ปทึนา เขตทฺนฺตिका
ปริณฺยฆาตา หิ เม วตฺตฺตฺ	ยโต โสกาณ สฺมจฺจโว ๑
วาถิฏฺฐํ ๑	

[๔๕๓] ๓ ทหฺรา ตฺวํ รุปรตฺตี	อหํปึ ทหฺโร ยฺวฺวา
ปณฺจจฺกฺกิเกณ ตฺวิเณ	เอหิ เขเม รฺมามเส ๑
อิมินา ปฺฐิตกาเยน	อาตฺตฺเรณ ปภงฺกฺกฺนา
อทฺทิตฺยามี หฺรายนํ	กามตฺตฺนฺหา สฺมฺหตา ๑
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	ชฺนฺธานํ อธิกฺกฺกฺกฺกฺนา
ยํ ตฺวํ กามรตฺตี พฺรฺฐิตํ	อวตฺติ ทานํ สํ มํ ๑
สพฺพตฺตฺตฺ วิหิตา นนฺทิต	ตโมกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
เฮวํ ชานาหิ ปาปม	นินฺทิตฺตํ ตฺวมฺสฺสํ อนฺนตฺก ๑
นกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก	อคฺคํ ปริจฺจํ วเน
ยถาภฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ	พวตา สฺสฺสฺสฺสํ อมณฺณณ ๑
อหณฺจ โช นมสฺสฺสฺสํ	สฺมฺพทฺทฺทฺทฺทฺทฺทฺท
ปริณฺยฆาตา สพฺพทฺทฺทฺทฺท	สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

เขมา ๑

[๔๕๔] ๔	อดงกตา สัจจนา	มาตินิ จนฺทโนกฺขิตา
	สพฺพภกรณสัจจณฺนา	ทาสีคณปรุกฺขิตา ๑
	อนฺนํ ปานํ ๑ อาทาย	ชชฺชํ โภชฺชํ อนฺนปฺปกํ
	เคหโต นิกฺขมิตฺวาน	อุยฺยฺยานมภิกฺขารยํ ๑
	ตตฺถ รมิตฺวา กัปิตฺวา	ชากจฺจนฺตํ สกํ ฆริ
	วิหารํ ทกฺขิ ปาวิตฺถิ	สํเกเต อณฺชนํ วนํ ๑
	ทิสฺสุวาน โลกปฺชฺโชคํ	วนทิตฺวาน อุปาวิตฺถิ
	โส เม รมมฺมเทเสถิ	อนุกมฺปาย จกฺขมา ๑
	สฺสุวา ๑ โช มเสถิสฺส	สจฺจํ สมนฺปฏิวิชฺฌนํ
	ตตฺถเถว วัชรํ รมมํ	มุตฺตยํ อมคํ ปทํ ๑
	คโต วิชฺฌวตฺสทฺธมฺมา	ปพฺพชฺชํ อนคาวริยํ
	คิสฺโส วิชฺชา อนฺนปฺปคฺคา	อโมฆํ พุทฺธสํสํ ๑

สัจจนา ๑

[๔๕๕] ๕	อุจฺเจ กุเต อหิ ชาตา	พหุวิคฺเค มหทฺธเน
	วณฺณรฺูเปน สมนฺนนา	ริตา เมฆิสฺสํ อตฺตธา ๑
	ปคฺคิตา ราชปฺปคฺเคหิ	เสฏฺฐิจิปฺปคฺเคหิ คิชฺฌิตา
	บีตุ เม เปสฺยิ ทฺฐคํ	เทถ มยฺหํ อโนปมํ ๑
	ยคฺคกํ คฺคิตา เฮธา	คฺคฺคหํ ธิตา อโนปมา
	คโต อฏฺฐคฺคณํ ทสฺสํ	หิรณฺณวรตฺตนาหิ ๑ ๑

๑ ย. มชฺฌสฺส ๑

ธำหิ ทิสฺวาน สมนุทฺธ	โถกเชฏฺจํ อนุตฺตวํ
ตสฺส ปาทานิ วนฺทิตฺวา	เอกมนฺตํ อูปาวิตํ ๑
โส เม ฐมฺมเทเสถิ	อนุกมฺปาย โคตโม
นิตฺติหนฺนา ชาสเน ตสฺมึ	สุสฺยํ ตติยํ ผลํ ๑
ตโต เกถํนิ เจตฺวาน	ปพฺพชฺชํ อนุคาริยํ
ธำชฺช เม สํคฺตมึ ปรคฺติ	ยโต ตณฺหา วิโสถิตา ๑
อโนปมา ๑	

[๔๕๖] ๖ พุทฺธ วัชร นโม ตยคฺค	สํพุสฺสคฺตานุตฺตม
โย มํ ทุกฺขา ปโมเจถิ	อณฺณณฺจ พหุทํ ฌนํ ๑
สํพุทฺทชฺชํ ปรินฺณาตํ	เหตุคณฺหา วิโสถิตา
ภาวิตฺตฺยจฺงฺกิกโก มคฺโค	นิโรโธ สุตฺโต มยา ๑
มาตา ปุตฺโต ปิตา ภาตา	อัยยิกา จ ปุเร อหุํ
ยถาภุจฺจํ อชานนฺตํ	ถัสฺสริหํ อนิพฺพิตํ ๑
ทิตฺตฺยํ หิ เม โส ภคฺวา	อนฺติโมยํ สมนุสฺสโย
วิกฺขัณฺโณ ชาติสฺสาโร	นคฺคิ ทานิ ปฺนพฺภโว ๑
ชารทฺธวิริเย ปหิตคฺคเต	นิจฺจํ ทพฺพปรกฺกเม
สํมคฺคเต สāvเก ปสฺส	เฮสา พุทฺธาน วนฺทนา ๑
พหฺนํ วจ อคฺคถาย	มายา ฌนฺนิ โคตมํ
พยาริ มรณคฺคฺคฺคฺคฺค	ทุกฺชกฺคฺคฺคฺคฺค พฺยปานฺนํ ๑
มหาปชาปตํ โคตมํ ๑	

๓ ย. อริยจฺงฺกิกโก ๑

[๔๕๗] ๑ คฺคฺเต ยทคฺคํ ปพฺพชฺชา หิตฺวา ปุคฺคํ สฺมฺมฺสฺสยํ
 คเมว อนฺนพฺรเหหิ มา จิตฺตฺสฺส วถฺ คมิ ฯ
 จิตฺเตน วณฺจิตา สฺตฺตา มารสฺส วิสฺเย รตา
 อเนกชาติถฺถํวํ สฺนฺชาวินฺติ อวินฺทิสฺสุ ฯ
 กามจฺจนฺทณฺจ พฺยาปาทํ สฺกฺกายทฺธิจฺจิเมว ฯ
 สฺถิตฺตพฺพตฺปฺรามาถฺ วิจิจฺจจฺจนฺจ ปณฺจมนํ ฯ
 สํโยชนานิ เขตานิ ปชฺเตควาน ภิภฺชฺฐนํ
 โอรมนฺภาคมนํยานิ นยิทํ ปฺนเวหิตฺติ ฯ
 วาทํ มานํ อวิชฺชณฺจ อฺกฺทฺรจฺจณฺจ วิวชฺชีย
 สํโยชนานิ เขตฺวาน ทฺกฺขสฺสฺสฺนฺทํ กวิถฺสฺสฺสฺติ ฯ
 เขเปตฺวา ชาติถฺถํวํ ปวิณฺณาย ปฺนพฺกวํ
 ทฺธิจฺจ ฐมฺเมว นิจฺจนาตา อฺปฺสฺนฺตา จวิถฺสฺสฺสฺติ ฯ

คฺคฺตา ฯ

[๔๕๘] ๘ จคฺคฺชคฺคํ ปณฺจกคฺคํ วิหารา อฺปนิกฺขมํ
 อถทฺธา เจตถฺสฺส สฺนฺทํ จิตฺเต อวถฺวคฺคฺคินิ ฯ
 ภิภฺชฺฐนํ อฺปฺสฺงกมฺม สฺกฺกจฺจํ ปวิปฺจฺจหํ
 ถา อเม ฐมฺมมเทถฺสฺส ชาติถฺถายคฺคานานิ ฯ
 จคฺคฺตาริ อวิยถฺสฺจฺจานิ อินฺทฺริยานิ พถานิ ฯ
 โปชฺฌณฺจฺจฺจฺจกิกํ มคฺคํ อคฺคฺคมคฺคฺถฺสฺส ปคฺคฺคิยา ฯ

๑ ย. อวิทฺทฺสฺสุ ฯ

สัพพตฺถ วิหิตา นนฺทิ	ตโมกฺขนฺโร ปทาติโต
เฮวํ ชานาหิ ปาบีม	นิหโต ตฺวมสฺสิ อนฺตก ๑

จาถา ๑

[๔๖๓] ๓ สัตฺมคฺคิ จกฺขมคฺคิ	ภิกฺขุณี ภาวิตินฺทุทฺริยา
ปฏฺวิชฺฐมฺหิ ปทํ สฺนคฺคิ	อกาปรุสฺเสวิตํ ๑
กิํ นุ ชาคี น โรเจสฺสิ	ชาโต กามานิ ญฺญชฺติ
ญฺญชฺฮาหิ กามรฺติโย	มาหุ ปจฺจนาหุตาบีหิ ๑
ชาตสฺส มรณํ โหติ	หตฺถปาทาน เณทํ
วรพฺนฺรปรฺกฺเขปํ	ชาโต ทฺถขํ นิคฺจฺจติ ๑
อตฺถิ สกฺยกฺเต ชาโต	สํพฺพุโร อปรวชิโต
โส เม รหมมเทเสสฺสิ	ชาติยา สมตฺติกมํ
ทฺถขํ ทฺถขสฺสมฺปฺปาทํ	ทฺถขสฺส จ อตฺติกมํ
อวิยฺยจฺจฺจิกํ มคฺคํ	ทฺถขฺฐปสฺสคามินิ ๑
คสฺสํสาหิ วจฺนํ สฺสุตฺวา	วิหริ สํสเน รตา
ติสฺสํโส วิชฺชา อนฺุปฺปตฺตา	กตํ พุทฺธสฺส สํสํนํ ๑
สัพพตฺถ วิหิตา นนฺทิ	ตโมกฺขนฺโร ปทาติโต
เฮวํ ชานาหิ ปาบีม	นิหโต ตฺวมสฺสิ อนฺตก ๑

อุปฺจาถา ๑

สตุตฺตกนิปาโต สมตฺโต ๑

๓ ย. วรพฺนฺรปรฺกฺเกตฺส ๑

เถวรีคาถาย อฏฺฐกนิปาโต

[๔๖๒] • ภิกขุณี สัตถสมุปนฺนา	อินทฺริเยสุ สุตฺตฺตฺตา
อธิคฺจฺเณ ปทํ สฺนฺคํ	อเสจฺนกโมชฺชวํ ฯ
ดาวคัสสา จ ยามา จ	คฺุสฺสีตา จามิ เทวตา
นิมฺมานวตฺติโน เทวา	เย เทวา วสฺสวคฺติโน
คตฺถ จิตฺตํ ปณฺนิเชหิ	ยตฺถ เต วิสฺสุตฺตํ ปุเร ฯ
ดาวคัสสา จ ยามา จ	คฺุสฺสีตา จามิ เทวตา
นิมฺมานวตฺติโน เทวา	เย เทวา วสฺสวคฺติโน
กาถํ กาถํ ภวา ภวํ	สํกฺกายสํมิ ปฺรฺกชฺชตา
อวิคฺคิตฺตฺตา สํกฺกายํ	ชาติมวณฺสํวรีโน ฯ
สพฺโพ อาทมฺปิโต โถโก	สพฺโพ โถโก ปรีทมฺปิโต
สพฺโพ ปชฺชติโต โถโก	สพฺโพ โถโก ปกมฺปิโต ฯ
อกมฺปิตํ อคฺุติยํ	อปฺกชฺชชฺชนเสวิคฺ
พฺพุโร ชมฺมํ เม เทเสสฺสี	คตฺถ เม นิโรโต มโน ฯ
คสฺสํหาญํ วจฺญํ สฺสุตฺวา	วิหรี สํสเน วตา
ติสฺสํโส วิชฺชชา อนฺนปฺปตฺตา	กตํ พฺพุชฺชสฺส สํสํนิ ฯ
สพฺพคฺุถ วิหตา นนฺทิ	คโมกฺกชฺชนโร ปทาติโต
เชวํ ชานาหิ ปาบีม	นิหโต คฺุวมสฺสี อนฺนคก ฯ

สัจจปจฺจตา ฯ

อฏฺฐกนิปาโต สมคฺุโต ฯ

[๔๖๓] • มา สฺ เต วฑฺฒโตกมฺหิ วนโถ อหุ กุทาจัน
 มา ปุตุตถ ปุณฺปุณฺนี อหุ กุชฺชสฺส ภาคิมา ฯ
 สฺขี ्हิ วฑฺฒ มุญโย อเนชา ฉินฺนสฺสยา
 สฺตีภฺยตา ทมปฺปคฺคา วิหรนฺติ อนาสฺวา ฯ
 เตหานุจฺฉินฺณํ อีสฺสภิ มคฺคํ ทสฺส่นปคฺคิยา
 กุชฺชสฺส่นคฺคิรียาย คฺควํ วฑฺฒ อนุพฺรหฺย ฯ
 วิสฺสารทาว ภาณสฺสึ เขตมคฺคํ ชเนคฺคิ เม
 มณฺเฑวามิ นฺน มามิเก วนโถ เต น วิชฺชติ ฯ
 เย เกจฺจ วฑฺฒ สฺงขารวา ्हีนอฺกุกฺกุชฺมชฺชณิมา
 อณฺฐึ อณฺฐมคฺคโถปฺปี วนโถ เม น วิชฺชติ ฯ
 สฺพเพ เม อาสฺวา ชฺฉณา อปฺปมคฺคสฺส ฉายโต
 คิสุสฺสึ วิชฺชา อนุปฺปคฺคา กคฺคํ พุทฺธสฺส สํสํนํ ฯ
 อฺพารํ วัต เม มาตา ปโตทํ สฺมวสฺสฺสริ
 ปรมคฺคตฺสณฺ्हิตา คาธา ยถาปฺปี อนุกมฺบึกา ฯ
 คสฺสํสํหํ วจนํ สฺสคฺคา อนุสฺสึจฺฉี ชเนคฺคิยา
 ชมฺมสํเวคมาปาทิ โยคกฺกเขมสฺส ปคฺคิยา ฯ
 สฺสํหํ ปชานปฺหิตคฺคโต รัตติณฺทิวมตฺนฺทิตโต
 มาตรา โจทิตโต สฺนฺโต อณฺฐึ สฺนฺติมฺคฺคตฺมํ ฯ

วฑฺฒมาตา ฯ

นวกนิปาโต สฺมคฺคโต ฯ

เถรีคาถาย เอกาทสกนิปาโต

[๔๖๔] ๑	กถยาณมิตฺตตา มุณินา	โตกั อาทิสฺสั วณฺณิตา
	กถยาณมิตฺเต ภาสมาโน	อมี พาโต ปณฺหิตโต อสฺสั ๑
	ภชิตพฺพา สปรุปริสฺสา	ปณฺญา ๑ ตถาปี่ วทฺตมฺติ
	ภชนฺตานํ ภาสมาโน	๒โย โภจึ ชฺคฺติยาทีโก
	สปรุปริสฺเส สพฺเพหิมี่	ทฺกฺเชหิ เจว โมจเย
	ทฺกฺชณฺเจว วิชาเนยฺย	ทฺกฺชสฺสั ๑ สฺมทฺยั
	นิโรชฺชงฺกติกมคฺคั	จตฺตาริ อริยสฺสัจฺจานิ ๑ ๑
	ทฺกฺโข อิตฺถิภาโว อกฺขาโต	ปรุสฺสทฺมมสฺสาร์ธินา ๑
	สปรคฺติกรมมี หิ ทฺกฺชั	อปรุเปกจฺจ สกั วิชาตาโย
	คตเต อปรกฺนคฺนฺติ	สฺจฺจมาติโย วิสฺวานิ ชาทฺนฺติ
	ชนมารกมชฺชณคฺคา	เทว พฺยสฺนานุโภณฺติปี่ ๑
	อปรวิชณฺณา คจฺจณฺตี	อทฺทสฺส่าหิ ปคั มคั
	ปนฺเต วิชายิตฺวาน	อปรุปรคฺต่าหิ สกั เคหิ ๑
	เทว ปฺคฺตฺตา กาดกฺคา	ปคิ ๑ ปนฺเต มโต กปณฺนิกาย
	มาตา ปี่คา ๑ ภาตา ๑	ทฺยฺหนฺติ เอกจิตกายั ๑
	ชัณฺนคฺตมฺหิ กปณฺ	อนุภฺตั เต ทฺกฺชั อปริมารณั
	อสฺสั ๑ เต ปวคฺคั หิ	พฺหฺนึ ชาติสฺสสฺสฺสานิ ๑
	ปรุสฺสั คั สฺสฺสานมชฺชเ	อโถปี่ ชาทิตานิ ปฺคตมฺสฺสานิ

ย. ๑ ตถา ปวทฺตมฺติ ๑ ๒ อยั คาถาย ปาโท น ทิสฺสัติ ๑ ๓ ชัณฺนคฺติเน ๑

หตฺถุติกา สฺพฺพฺพรหิตา	มตฺตปติกา อมตํ อธิคฺจฺฉิ ๑
ภาวฺโติ เม อโย มคฺโค	อริโยจฺจฺสงฺกฺโก อมตคฺคํ
นิพฺพานํปี้ สจฺฉิกตํ	ธมฺมาทาสํ ๑ อเวกฺขิหิ ๑
อหฺมฺหิ กนฺตฺสฺถตา	โธหิตภาวฺวา กตํ เม กรณฺยํ
กัสาโคตมึ เถรี	สฺวิมฺมฺคฺคฺจฺจฺคฺคฺตา อิมํ ภณฺตี ๑
	กัสาโคตมึ ๑

เอกาทสกันปิโต สฺมคฺโค ๑

เถรีคาถาย ทูวาทสกันปิโต

[๔๖๕] ๑ อุกฺ มาตา ๑ ธีตา ๑	มโย อาสํ สฺปคฺคฺติโย
คฺสฺสา เม อหุ สเวโค	อพฺภฺโต โธมฺหฺสโน ๑
อิรคฺคฺ กามา อสฺจฺ	ทฺคฺคฺนฺธา พหฺกณฺฏกา
ยคฺคฺ มาตา ๑ ธีตา ๑	สฺหกริยา มโย อหุ ๑
กาเมสฺวาทฺนํวํ ทิสฺวา	เนกฺขมฺมํ ๒ ทฺจฺจฺเชมฺโต
สา ปพฺพชฺชํ ราชคฺเค	อคารสฺมา อนคฺคาริโย ๑
ปฺพฺพฺเพนิวาสํ ชานามิ	ทฺพฺพจฺจฺจฺ วิโสธิตํ
เจโตปฺริยฉานณฺจํ	โสธฺชาคฺคฺ วิโสธิตา ๑
อิทฺธิปี้ เม สจฺฉิกตา	ปคฺโค เม อาสวฺกฺชโย
ฉ เม อภินฺเววา สจฺฉิกตา	กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ ๑

ย. ๑ อเปกฺขิหิ ๑ ๒ ทพฺพชเมโก ๑ ๓ เจโต ปฺริจฺจ ฉานณฺจ ๑

อิทฺธิยา อภินิมฺมิตฺตวา จตุรสุตฺตํ วรรํ อหํ
 พุทฺธสุตฺตํ ปาทะ วนฺทิตฺตวา โถกนาคสุตฺตํ สิริมโต ฯ
 สุปฺปญฺจิตฺตคํ อฺปคฺคมฺม ปาทปํ
 เอกา ตฺวํ ทิฏฺฐสฺสึ รุกฺขมฺมูเต
 น จาปํ เต ทฺติโย อคฺคิ โภจิ
 น ตฺวํ พาทะ ภายสฺสิ ชฺคฺคตฺตกานํ ฯ
 สฺตํ สหสฺสํถานํชฺชํ ชฺคฺคตฺตกานํ
 สฺมาคตา เขทิสฺสกา ภาเวยฺยํ ฯ
 โถมํ น อิมฺเมเช นชฺชํ สํมฺปเวเช
 ก็ เม ตฺวํ มาร ภิรฺรสุตฺตํเสโต ฯ
 เขธํ อนฺตรราชามี กุจฺฉํ วา ปวิธํมี เต
 ภมฺกนฺตเวปํ ทิฏฺฐจํมี ทิฏฺฐนฺตํ มํ น ทกฺขสฺสิ ฯ
 จิตฺตคฺคณฺหิ วัสฺสํภูตํ อิทฺธิปาทา สุภาวิตา
 ฉ เมภินฺนวา สจฺฉนิกตา กคํ พุทฺธสุตฺตํ สํถํนํ ฯ
 สฺคฺคตฺตํสุปฺปมา กามา ชนฺธรํ อธิกฺกุฏฺฏนา
 ยํ ตฺวํ กามวตฺติ พฺรฺฐสฺสิ อวตฺติ ทานิ สํ มม ฯ
 สฺพพฺคฺคณฺ วิหิตา นนฺทิ ตโมกฺขนฺโธ ปทาติโต
 เขธํ ชานาหิ ปาปมฺม นิหโต คฺคฺคมฺสึ อนฺตกาติ ฯ

อฺปฺปตฺตวณฺณา ฯ
 ทฺวาทสฺสกนฺปาโต สํมคฺคโต ฯ

เถรีคาถาย ไสัพสกนิปาโต

[๔๖๖] ๑	อุททหารี อหิ ส์เต	สทา อุททโมตรี
	อชฺชยานัน ทณฺฑทภยภีตา	วาจาโทสภยททิตา ๑
	กถุสฺส พุราหุมนน ตุวํ ภีโต	สทา อุททโมตรี
	เวรมาเนหิ คคฺคเตหิ	สฺสํ เวทยเส ภุสฺสํ ๑
	ชานนุตฺถิ ๑ ตุวํ โภติ	ปฺปณฺณิกเก ปริปฺปจฺจติ
	กโรนุตฺถิ กุสฺสํ กมฺมํ	วฺรณนฺตํ กมฺมปาปกํ ๑
	โย ๑ อุทฺโฆ ททโร วา	ปาปกมฺมํ ปกฺกพฺพติ
	อุททภาณิเสจฺจนา ไสฺวี	ปาปกมฺมา ปมฺมุจฺจติ ๑
	โก นุ เต อิทมกฺขาสฺสิ	อชานนุตฺถุสฺส อชานโก
	อุททภาณิเสจฺจนา นาม	ปาปกมฺมา ปมฺมุจฺจติ
	สฺสคฺคํ นฺน คมิสฺสํสฺสฺสฺส	สพฺเพ มณฺฑกฺกจฺจปา
	นาตา ๑ สฺสํมารา ๑	เย จฉฺฉเว อุทเท จรา ๑
	โอรพฺภิกา สฺสูริกา	มจฺจติกา มิคพฺนุรฺกกา
	โจรา ๑ วชฺฉณนาตา ๑	เย จฉฺฉเว ปาปกมฺมิโน
	อุททภาณิเสจฺจนา เตวี	ปาปกมฺมา ปมฺมุจฺจเว ๑
	สเจ อิมานนฺทโย เต	ปาปํ ปฺปพฺเพ กตํ ๒ วเหยฺยํ

๑ ย. อชานโต ๑ ๒ ม. พหุ ๑

เถรีคาถาย วีสตินิปาโต

[๔๖๗] • กภาพกา ภมรจวนณสัทธา
 เวตุตติคฺคา มม มุทุชชา อหฺ
 เต ชราย สำนวากสัทธา
 สจฺจวาทีวจนํ อนนฺนถา ฯ
 วาสิตถว สฺรภิกกรณฺชโก
 ปุปฺปญฺวํ มม อุกฺคตมจฺกฏโต
 คํ ชราย สสโตมคฺคหฺริกํ
 สจฺจวาทีวจนํ อนนฺนถา ฯ
 กานนฺว สหิตํ สฺโรบีคํ
 โทจฺจสฺสจฺฉิวิจฺฉิตฺคฺคโสภิตํ
 คํ ชราย วิรพํ คหิ คหิ
 สจฺจวาทีวจนํ อนนฺนถา ฯ
 สณฺนหคฺคหฺรทฺสฺวณฺณมณฺหิตํ
 โสภเต สฺ สุ เวณฺหิ อตฺตกคํ
 คํ ชราย ๒ ขตฺติคํ สิริ กคํ
 สจฺจวาทีวจนํ อนนฺนถา ฯ
 จิตฺตการสฺสกตาว เตชิตา
 โสภเต สฺ ภมฺภา ปุเร มม

ม. ๑ กณฺห..... ๑ ๒ ย. ขตฺติ ๑

โภกิตาถ มจฺจํ นิกฺขิตํ
 คํ ชราย ชาติคํ คหิํ คหิํ
 สจฺจวาทีวณํ อนนฺตณฺดา ๑
 สณฺสกมฺมุทีว^๑ สุปฺปมชฺชิตา
 โสภเต สฺ สฺ ภาวา ปุเร มม
 ตา ชราย ภคฺคา ๒ วิณามิตา
 สจฺจวาทีวณํ อนนฺตณฺดา ๑
 วฏฺฐปติชฺสทิสฺสปมา อุกฺโก
 โสภเต สฺ พาทา ปุเร มม
 ตา ชราย ยถา ๓ ปาฏติปฺปติตา
 สจฺจวาทีวณํ อนนฺตณฺดา ๑
 สณฺหมุทฺทิกา สฺจณฺณมณฺฑิตา
 โสภเต สฺ หตฺถา ปุเร มม
 เต ชราย ยถา มุตฺตมุตฺติกา
 สจฺจวาทีวณํ อนนฺตณฺดา ๑
 ปีนวฏฺฐปทิสฺสคฺคตา อุกฺโกบี
 โสภเต สฺ ภาวา ปุเร มม
 เถรฺติ ๑ สฺ มุพฺพนฺตโนทกา

๑ ย. สณฺสกมฺมุทีว ๑ ม. สณฺสกมฺมุทีว ๑ ย. ๒ วิณาสิตา ๑
 ๓ ปาฏติ ทุพฺพติกา ๑ ๔ วินาที ๑ ๑

สตฺยจวาทิวจฺฉนํ อณฺเฑยณฺธา ฯ
 กณฺยจฺฉนสตฺย ผตทํว สตฺยจฺฉ
 โสภเต สตฺย กายโย ปุเร มม
 โส วจฺฉตี สตฺยจฺฉมาหิ โยคโต
 สตฺยจวาทิวจฺฉนํ อณฺเฑยณฺธา ฯ
 นาคโภคสตฺยโสภมา อุกฺโก
 โสภเต สตฺย อฺฐุ ปุเร มม
 ตา ชฺชราย ยถา เวพฺพนาฬิโย
 สตฺยจวาทิวจฺฉนํ อณฺเฑยณฺธา ฯ
 สตฺยจฺฉนุปรุสตฺยจฺฉนฺนมนฺจทิตา
 โสภเต สตฺย ชฺชจฺฉา ปุเร มม
 ตา ชฺชราย คิตฺตทณฺชทการิว
 สตฺยจวาทิวจฺฉนํ อณฺเฑยณฺธา ฯ
 ตฺยตฺยจฺฉนฺนสตฺยโสภมา อุกฺโก
 โสภเต สตฺย ปาทา ปุเร มม
 เต ชฺชราย มุฏฺฐิกา วจฺฉมฺตา
 สตฺยจวาทิวจฺฉนํ อณฺเฑยณฺธา ฯ
 เขทิสฺโส อหุ อຍํ สมนฺตฺยโส
 ชฺชชฺชโร พหุทฺถุชฺชานมาตโย
 โสภเตปติโต ชฺชราชมโร

สัจจวาทีวจนํ อณฺเฏณกา ฯ

อมฺพปาดํ ฯ

[๔๖๘] ๒	สํมณาคิ โภคิ มํ วิปสฺสึ	สํมณาคิ ปฏฺวิพฺพชฺชณฺสึ
	สํมณานเมว กิตฺเตสึ	สํมณํ นฺนุ ภาวีสฺสึสฺสึ ฯ
	วิปฺสํ อณฺเฏณจ ปานณฺจ	สํมณานํ ปเวจฺจณฺสึ
	ไวหิณิ ทานํ ปุจฺจามิ	เกณฺ เต สํมณา ปิยา ฯ
	อกมฺมกามา อตถา	ปรทตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ
	อาสํสํกา สํรฺกามา	เกณฺ เต สํมณา ปิยา ฯ
	จิรํสํสํ วต มํ ตาต	สํมณานํ ปวิปฺพชฺชณฺสึ
	เตสฺนฺเต กิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ	ปณฺเณวสํสํปรกฺกมํ ฯ
	กมฺมกามา อณฺตสา	กมฺมเสฏฺฐสํสํสํสํสํ
	วาทโทสํ ปชฺชนฺติ	เตน เม สํมณา ปิยา ฯ
	คฺคิณิ ปาปสํสํ มฺถานิ	ชฺชนฺติ สํจิการิโน
	สํพฺพปาปํ ปทฺธีเนสํ	เตน เม สํมณา ปิยา ฯ
	กายกมฺมํ สํจิ เหนสํ	วจฺจํกมฺมณฺจ ตาทิสํ
	มโนกมฺมํ สํจิ เหนสํ	เตน เม สํมณา ปิยา ฯ
	วิมตา สํชฺชมฺมตฺตาว	สํทฺธา สํนฺตรพาหิรา
	ปฺปณฺณา สํกฺกเกหิ ชฺมเมหิ	เตน เม สํมณา ปิยา ฯ
	พหุสํสํกา ชฺมมชฺชา	อริยา ชฺมมชฺชวิโน
	อตฺถํ ชฺมมณฺจ เทสํเนติ	เตน เม สํมณา ปิยา ฯ

พหุสัจจตา ฐมมธรา	อริยา ฐมมชชีวิน
เอกคฺคจิจฺจตา สติมฺนุโต	เตน เม สมนฺนา ปียา ฯ
ทฺวรงฺคมา สติมฺนุโต	มนฺตภาณึ อฺนุทฺธตา
ทฺกฺขสัจจํ ปฺชานนฺติ	เตน เม สมนฺนา ปียา ฯ
ยฺมฺหา คามา ปกฺกมฺนฺติ	น วิโตเกนฺติ กิณฺจณํ
อนเปกฺขาว คจฺจนฺติ	เตน เม สมนฺนา ปียา ฯ
น เตสํ โทฏฺเฐ โอสถฺนฺติ	น กุมฺภึ น กโพนฺยํ
ปฺวินฺนิจฺจิตเมธานา	เตน เม สมนฺนา ปียา ฯ
น เต หิรวณฺณํ คณฺหนฺติ	น สฺวณฺณํ น ฐบฺบิยํ
ปฺจจฺจปฺปนฺเนน ยาเปนฺติ	เตน เม สมนฺนา ปียา ฯ
นानากฺกตา ปฺพพฺชิตา	นानาชนปเทหิ ฯ
อณฺณมณฺณํ มียายนฺติ	เตน เม สมนฺนา ปียา ฯ
อตุถาย วต โน โภทฺติ	กฺุเต ชาตาสี วัหิณฺนิ
สฺทฺธา พุทฺเธ จ ฐมฺเม จ	สฺจฺฆเ จ ทิพฺพคฺวารวา ฯ
คฺจฺวํ เหนํ ปฺชานาสี	ปฺญณฺนเกชฺชํ อฺนุคฺคฺรํ
อมฺหึมฺ เอเต สมนฺนา	ปฺฏิคฺคณฺหนฺติ ทฺกฺขินฺ
ปฺคฺธิจฺจิต เหนํ ยณฺนโณ	วิปฺกฺโต โน ภวีสฺสฺติ ฯ
สฺเจ ภายสึ ทฺกฺขสฺจ	สฺเจ เต ทฺกฺขมปฺบิยํ
อฺเปหิ พุทฺธํ สฺวณฺ	ฐมฺมํ สฺจฺฆณฺจ คาทินํ
สฺมาทียาหิ สฺตฺตานิ	คณฺเต อตุถาย เหนํหิ ฯ

อุเปมิ พุทฺธํ ธรรมิ	ธมฺมํ สงฺฆมฺเญจ ตาทินิ
สฺมาทียามิ สีสฺตานิ	คํ เม อตุถาย เหหิติ ๑
พฺรหฺมพฺนฺธํ ปุเร อาสี	โส อิทานิมฺหิ พฺรหฺมโณ
เควฺชฺไซ โสตุถิโย จมฺหิ	เวทคฺชฺ จมฺหิ นฺหาคโก ๑
	โรหิณิ ๑

[๔๖๘] ๓ ตฺยฺจิทฺตโก ปุเร อาสี	โส ทานิ มิคฺคทฺตโก
อาสําย ปติปา โฆรา	นาสฺกฺขิ ปารเมตเต ๑
สุมคฺคํ มํ มณฺเณมานา	จาปา ปุคฺคตฺมโตสฺยิ
จาปาย พฺนฺธนํ เจตฺวา	ปพฺพชิสฺสํ ปุเร อหิ ๑
มา เม กุชฺฌม มหาวิ	มา เม กุชฺฌม มหามนิ
น หิ โภจฺยเรตฺตสฺส	สุทฺธิ อตุถิ กุโต ตโป ๑
ปภฺกฺกมิสฺสํมฺเญจ นาดาท	โภช นาดาย วจฺจติ
พฺนฺธนฺติ อิคฺคิวิรูเป	สฺมเณ ธมฺมชฺชีวินิ ๑
เอหิ กาย นิเวคฺคตฺตสฺส	ภุชฺช กายเม ยถา ปุเร
อหิ จ เต วสฺสีกตา	เย จ เม สฺนฺหิติ ฆาตกา ๑
เอตฺโต เจว จตฺตพฺุภาคิ	ยถา ภาสฺสึ คํ จาเป
ตฺยิ รัตตสฺส ใสสฺส	อุพาวํ วต คํ สฺยิยา ๑
กาพฺงฺคินิฉ คกฺกาวี	ปฺปฺปฺปิตฺตํ คิริมฺพุทฺธนิ
มุถฺตํ ทาทิกตฺยฺจิว	อนฺโตทํเปว ปาฏฺฐิ
หริจฺนฺทนฺตคฺคตฺตคฺคิ	กาสิคฺคตฺตมธาวินิ

คํ มํ รุปรวคํ สฺนุคํ	กตฺตํ โยหยาจ คจฺจตฺติ ๑
สํากุณฺนิโกว สฺกฺกณฺนิ	ยถา พนฺธิคฺคฺมิจฺจตฺติ
อาหริเมน รุเปน	น มํ คฺคฺวํ พารยิสฺสํตฺติ ๑
อิมญฺจ เม ปฺคฺคฺตตฺตํ	กาพ อฺุปรปาทิคํ ตยา
คํ มํ ปฺคฺคฺตวคํ สฺนุคํ	กตฺตํ โยหยาจ คจฺจตฺติ ๑
ชหนฺติ ปฺคฺคฺเต สฺปฺปญฺจวา	คโต ฉาตี คโต ชนํ
ปพฺพชฺชนฺติ มหาจฺวาร	นาโค เดตฺตวาว พนฺธนํ ๑
อิทานิ เต อิมํ ปฺคฺคฺคํ	ทณฺฑเทน ฉฺริกาย ภา
ภฺมิยํ ว นิสฺสมฺภเยยํ	ปฺคฺคฺตโสถํ น คจฺจตฺติ ๑
สฺเจ ปฺคฺคฺคํบี สํคาสานํ	กุกฺกฺกรานํ ปทาหิสํ
น มํ ปฺคฺคฺตกเต ชมฺมิ	ปฺปนฺราวคฺคฺยิสฺสํตฺติ ๑
หนฺท โช ทานิ ภาทฺนฺเต	กฺุหิ กวาพ คมฺิสฺสํตฺติ
กตฺมํ คามํ นิคมํ	นคฺวํ ราชธานีโย ๑
อหฺมฺห ปฺพเพ คณฺนิโน	อสมฺฉนา สฺมฉนมานิโน
คาเมน คามํ วิจฺวิมฺห	นคเว ราชธานีโย ๑
เฮโส หิ ภคฺวา พุทฺโธ	นทํ เนรณฺชฺรํ ปติ
สฺพพทฺทฺชปฺปหานาย	ชมฺมํ เทเสตี ปาณินํ
คตฺตํสํหํ สฺนุติเก คจฺจตฺ	โส เม สฺคฺคา ภวิสฺสํตฺติ ๑
วณฺทนํ ทานิ วชฺชาสํ	โถกนาถํ อนฺคฺคฺตฺวํ

๑ ย. สํากุณฺนิโกว สฺกฺกณฺนิ ๑

ปทกฺขินณฺจ กตฺวาน	อาทิสฺยฺยาถิ ทกฺขินฺ
เอตํ โข ตพฺภมเมหิ	ยถา ภาสฺสึ ตํ จาเป
ฉนฺทนํ ทานิ เต วชฺฐํ	โถกนาถํ ฉนฺตุคฺรํ
ปทกฺขินณฺจ กตฺวาน	อาทิสฺสํสามิ ทกฺขินฺ ๑
คโต จ ภาโพ ปกฺกามิ	นทึ เนรณฺชเร ปติ
โส อทฺทสาถิ สมนุทฺธํ	เทเสนุคํ อมคํ ปทํ
ทกฺขณฺ ทกฺขณฺมปฺปาทํ	ทกฺขณฺสํ ๑ อติกกมํ
อริยญฺจํจกิตํ มคฺคํ	ทกฺขณฺปสํคามินิ ๑
คตฺสํ ปาทานิ ฉนฺทิตฺวา	กตฺวาน นํ ปทกฺขินฺ
จาปาย อาทิสฺสิตฺวาน	ปพฺพชฺชิ ฉนฺคาริยํ ๑
คิสฺโส วิชฺชา ฉนฺนปฺปคฺคา	กตํ พุทฺธสฺสํ สํสาณิ ๑

จาปา ๑

[๔๗๐] ๔ เปตานิ โภติ ปุคฺคตานิ ขาทมานา คฺควํ ปุเร
 คฺควํ ทิวา จ รคฺโคโต จ อคฺควํ ปริตปฺปติ ๑
 สํชฺช สพฺพานิ ขาทิตฺวา สํคฺคต ปุคฺคตานิ พุราหุมนิ
 วาสฺสิญฺจ^๓ เกน ฉนฺเนน น พापฺหํ ปริตปฺปติ ๑
 พหฺนึ เม ปุคฺคตสํตานิ ฉาติสฺสํจจฺจสํตานิ ๑
 ขาทิตานิ อคฺคจฺจเส มม คฺคฺคฺคฺคฺจ พุราหุมน ๑
 สํหา นิสฺสรณํ ฉคฺคา ชาตียา มรณฺสํสํ ๑

๓ ย. วาสฺสิญฺจ ๑

คฺควํ นิสฺสําย กถฺยานิ	เถรีสงฺฆสูตร โสภณ
ทิสฺสโล วิชฺชา อนุปฺปตฺตา	กตํ พุทฺธสูตร สําสํ ๑
อนฺุชานาหิ เม อญฺเย	อิจฺเจ สํวตฺถิ คฺนฺตเว
สํหนาทํ นทิสฺสํามิ	พุทฺธเสฏฺฐสูตร สฺนฺติเก ๑
ปฺลสฺส สฺนฺทริ สฺตถาริ	เหมวณฺณํ หริตฺตจํ
อทฺนฺตานิ ทเมตาริ	สํมพุทฺธมกฺุโตภยํ ๑
ปฺลสฺส สฺนฺทริมายนฺติ	วิปฺปมฺุตฺตํ นิรฺุปฺธิ
วิตฺตราคํ วิสฺสํยฺุตฺตํ	กตฺติจฺจนนํสํวํ ๑
พารานตฺสโต นิกฺุขมฺุ	ตว สฺนฺติกมาคตา
สํวิกา เต มหาวิร	ปาเท วนฺทติ สฺนฺทริ ๑
คฺควํ พุทฺโธ คฺควํ สฺตถา	คฺคฺยหิ ธีตฺมฺหิ พฺุราหฺมณ
โอรสํ มุขโต ชาตา	กตฺติจฺจา อนาสฺวา ๑
คฺคฺสํสา เต สฺวาคคํ ภทฺุเท	คโต เต อทฺุราคคํ
เฮวํ หิ ทนฺตา อายนฺติ	สฺตถุ ปาทานิ วนฺทิกา
วิตฺตราคา วิสฺสํยฺุตฺตา	กตฺติจฺจา อนาสฺวา ๑
	สฺนฺทริ ๑

[๔๗๓] ๕ ทหราหิ สฺทฺุทธวสนฺนา ยํ ปุเร ฐมฺุมาสฺสนิ
 คฺคฺสํสา เม อปฺปมฺุตฺตาย สฺจฺจาภิสํมโย อหุ ๑
 คโตหิ สฺพพกาเมสฺสุ ฐสฺสํ อวตฺติมชฺุตฺตํ
 สฺตถุกายสฺมิ ภยํ ทิสฺสวา เนกฺุขมฺุสฺสเสวํ บีหเย ๑

๑ ย. เนกฺุขมฺุมี เยว ๑

หิตฺวานาหํ ฌาติคณํ	ทาสถมฺมกรานิ ๑
คามเขตฺตานิ ฌตฺตานิ	รมณฺเษ โปโมทิตะ
ปทายาหํ ปพฺพชิตา	ธํปาเตยฺยํ อนปฺปกํ ๑
เขวํ สทฺธาย นิกฺขมฺม	สทฺธมฺเม สํปฺปเวทิตะ
น เม ตํ อสฺสํ ปฏฺฐิรूपํ	อาภิญฺญาณณํ หิ ปตฺถเย
ยา ชาตฺรฺพรชคํ	จเปตฺวา ปุณฺราคเม ๑
รชคํ ชาตฺรฺรํ วา	นินฺตฺเตตฺสสฺสํ สํนุติยา
น เขตํ สมนฺธํสาธํ	น เขตํ อริยธนํ ๑
โถภนํ มทนํ เจตํ	สโมหนํ ^๒ รชพฺพธนํ ^๓
ธํสํงกํ พหุอายาธํ	นคฺคิ เจตฺถ รุวํ จิตฺติ ๑
เขตฺตาวตํ ปมคฺคา ๑	ธํงกิตฺติจฺจมนฺนา นรฺา
อณฺณมณฺณเมณ พฺยารุทฺธา	ปุกฺกุพฺพนุติ เมธคํ ๑
วโร พนฺโร ปรีเกตฺโส	ชานิ โสภปรีทฺทโว
กาเมสฺสุ อธิปฺนฺนํ	ทิสฺสํเต พฺยธนํ พหุํ ๑
คํ มณฺณวาทํ อมิตฺตาว	กํ มํ กาเมสฺสุ ยฺยชฺช
ชานาถ มํ ปพฺพชิตํ	กาเมสฺสุ ภายทฺสฺสํนํ ๑
น หิริณฺณสฺสวณฺณเณน	ปรีกฺขณฺนุติ อาสวฺา
อมิตฺตาว วรฺกา กามา	ธํปตฺตา ธํตฺถพฺพธนา ๑

ย. ๑ น โพราย น สํนุเตย ๑ ๒ โมหนํ ๑ ๓ รชวทฺธณํ ๑
 ๔ เขตฺถ รคฺคา ๑

คัมภีร์ มณเฑาะว์ อมิตตวาท	กัมภีร์ กามเมตฺถุ ยุณฺชถ
ชานาถ มัม ปพพชิตัม	มุนฺธัม สงฺฆาฏิปารุคัม ๑
อตุคฺคิฏฺฐจบีณฺโท อตุณฺโณ ๑	บมฺถุคฺคตฺถจ จิวฺร
เอคัม ไช มม สงฺกรูปม	อนคฺคาทรูปนิสงฺสโย ๑
วณฺคตา มเหตฺถี กามา	เย ทิปฺพวา เย ๑ มานุสฺสา
เชมฏฺฐาเน วิมฺมุคฺคา เต	ปคฺคตา เต อจตฺตํ สจฺจํ ๑
มาหํ กามเมทฺถิ สงฺกจฺจณฺ	เยสฺสุ ตาณํ น วิชฺชชติ
อมิตฺตวาท วรฺกตา กามา	อตุคฺคิณฺนรูปมา ทฺฐา ๑
อปริสงฺกฺโก ๒ เอโส สงฺกโย	สงฺกวิฆาโต สงฺกณฺณโก
เคโร สจฺจวิสมฺ เจโส	มหนฺโศ โมหนามุโข ๑
อฺปสงฺกฺโก กัมมฺโร ๑	กามา สงฺกปรตฺติรูปมา
เย พาดธา อภินนฺทนฺติ	อนฺนรฺกตา ปฺกฺกชฺชนา ๑
กามตฺตํคฺคตฺตํ ๓ ทิ ชนา	พฺหุ โดเก ๔ อวิณฺทิตฺ
ปริยณฺตํ นาภิชานนฺติ	ชาติยา มรณตฺตํ ๑ ๑
ทฺคฺคตฺติคฺคมนํ มคฺคํ	มณฺธสฺสา กามเทตฺถกัม
พฺหุ เว ปฏฺธิปชฺชนฺติ	อตุคฺคโน โรคฺคมาวหํ ๑
เอวํ อมิตฺตชฺชนา	ตาปนา สงฺกิตฺเตตฺติกา
โดกามิสฺสา พนฺธณฺยา	กามา มรณพนฺธนา ๑

ย. ๑ มเหตฺถีนา ๑ ๒ ปรีปนฺโโก ๑ ๓ กามปงฺกตฺตํ ๑
 ๔ อวิทฺทตฺ ๑

อุมุมาทนา อุตตปนา
 สตุตทานิ สังกิเตธาย
 อนนตาทันวา กามา
 อปฺปสฺสํสาทา รณกรรา
 สํหาํ เอตาทิสํ หิตฺวา
 น คํ ปจฺจจากมิสฺสํสามิ
 รณํ กวิตฺวา กามานํ
 อปฺปมตฺตา วิหริสฺสํสามิ^๑
 อโสภํ วิวธํ เชนํ
 คํ มคฺคํ อนุคฺคจฺฉามิ
 อิมํ ปสฺสํสถ ฐมฺมฏฺฐํ
 อเนธํ อปฺปสฺสมฺปชฺช
 อชฺชฏฺฐจฺฉมํ ปพฺพชิตา
 วินิตฺตา อปฺปสฺสวณฺณนาย
 สํยาํ ภุชิสฺสํสา อนณา
 สํพฺพโยควิธํยฺยคฺคตา
 คํ สํกฺโก เทวสํสฺเซน
 นมสฺสํสตี ภูตปติ

กามา จิตฺตปฺปมาทินโน
 ชิบฺบํ มาเรณ โยทฺททิตํ ๑
 พหุทฺทชฺชา มหาวิสา
 สํกฺกปกฺกชฺชวิโสสงฺหา ๑
 พยฺสงฺนํ กามเหตุกํ
 นิพฺพพานาภิตฺตา สํทา ๑
 สํตฺติภาวาทิกงฺขินิ
 รตฺตา^๒ สํโยชนกฺกชฺชเย ๑
 อวิยญฺจสงฺกิกํ อุกฺขํ
 เยน ตินฺณณา มเหสีโน ๑
 สํภํ กมฺมมารจฺฉิตฺวิ
 รุกฺกชฺชมฺมมฺหิ ฌายติ ๑
 สํทฺธา สํทฺฐมฺมโสภณา
 เทวิชฺชชา มจฺจุหายินิ ๑
 ภิกฺกชฺชนํ ภาวิตินฺนทฺธิรยา
 กตฺติกิจฺจวา อนาสฺวา ๑
 อปฺปสฺสํคมฺม อิทฺธิรยา
 สํภํ กมฺมมารจฺฉิตฺรณฺนติ ๑

สํภํ กมฺมมารจฺฉิตฺตา ๑
 วัชตตินิปาโต สํมตฺโต ๑

ย. ๓ วิหริสฺสํสามิ ๑ ๒ เศลํ ๑

กาสักกัสสุเมหิ ๑ วคฺเถหิ
 อหํ คว วสฺสาธุโค สยํ
 น หิ มคฺคิ คยา บียตโร
 ยทิ เม วจันํ กริสฺสฺสตี
 ปาสาทนิจวาทวาลีนํ
 กาสักกัสสุมาหิ ๓ ธารสฺสฺ
 กณฺจนมณิมคฺคกํ พหุ
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 อภิวฺหิ สยํ มหารหํ
 อปฺปปลํ ๑ อุกทโต อุกฺภคํ
 เขวํ คฺควํ พุรหฺมจาวินิ
 กิณฺเด อิศ ธารสฺสมมคํ
 เกทนธมฺเม กเพวเว
 อกฺขณิ ๑ ตฺริยาริว
 คว เม นยนาหิ ทกฺขิย
 อปฺปปลสฺสฺสฺสโรปมานิเต
 คว เม นยนาหิ ทกฺขิย
 อปฺป ทูรคคา สเรมฺหเส

โสภสฺส ๒ นิสฺสเนหิโนปเม ๑
 ยทิ วิหเรมสฺส กานนฺนุตเว
 ปาโณ กิณฺนริมนุทโตจเน ๑
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ปริกมฺมฺมฺมฺมฺมฺมฺมฺมฺมฺม
 อภิวโรเปหิ ๑ มาตวณฺณกํ
 วิวิธํ อภกรณํ กโรมิ เต ๑
 โคณกคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 จนฺทนฺนณฺนณฺนณฺนณฺน
 ยถา ยํ อมฺนุสฺสฺสเสวิตํ
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 กุณฺนปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺป
 ยํ ทิสฺสฺสวา วิมโน อุกฺกฺกฺกฺก
 กิณฺนริยาริว ปพฺพคฺคฺค
 ภियโย กามรติ ปวทฺทคฺค
 วิมเต หาวฺวทฺทคฺค
 ภियโย กามคฺคฺค
 อายตฺตปเมห วิสฺสฺสฺส

ย. ๑ วคฺคฺคฺคิ ๑ ๒ วสฺสเนหิโนปเม ๑ ๓ ธารย ๑

น หิ มคฺคิ ตยา มียตฺรา	นยนา กิณฺหิมนฺทโตจฺเน ๑
อปฺเภน ปยาตุมิจฺจติ	จฺนุทํ กัณฺหนํ คเวสฺสตี
สิเนวฺวํ ตฺงฺฆตุมิจฺจติ	โย ตฺวํ พุทฺธสฺสํ ๒ ปตฺถเกสฺส ๑
นคฺคิ หิ โถเก สฺเทวเก	ราโค ยตฺถมฺปี ทานิ เม สฺสียา
นบี นํ ชานามิ กัโรสฺส	อถ มคฺคเคน หโต สฺมุตฺตโก ๑
อิงฺฆาพชฺชยาถ อชฺชณฺนิโค	วิสฺสปตฺโตวิว อคฺคโค กโค
นบี นํ ปสฺสํสามิ กัโรสฺส	อถ มคฺคเคน หโต สฺมุตฺตโก ๑
ยสฺสํสา สฺสียา อปฺจฺจเวกฺขิตฺตํ	สฺสคฺคา วา อณฺุสํสาสฺสโค สฺสียา
ตฺวํ คาทิสฺสํ ปโตภย	ชานนฺุคฺคิ สฺส อิมํ วิหณฺณสฺสตี ๑
มยฺหํ หิ อภฺกฺขจฺจวณฺุทเท	สฺสชฺชทฺทฺเช ๑ สฺสตี อฺภฺกฺขจฺจิตฺตา
สฺงฺฆตฺมสฺสํนฺุคฺคิ ชานมฺย	สฺสพฺพตฺถเวถ มโน น ตฺมปฺปติ ๑
สํหํ สฺสคฺคสฺสํ สํวิกกา	มคฺคคฺคจฺจํคฺคิกยานนฺายมฺยิณํ
อฺภฺกฺขจฺจสฺสํตฺตา อนาสฺสวา	สฺสณฺุณฺาการคคตา รามามิหํ ๑
ทิจฺจํสา หิ มยา สฺสํจฺจิตฺติตฺตา	โสสมฺภา ทารุกจฺจิตฺตตฺตา นวา,
คณฺุคฺคิหิ ๑ ชฺชิตฺเทหิ ๑	วิณฺิพฺพทฺธา วิวิธํ ปนฺจจฺจิตฺตา ๑
คณฺุคฺคทฺทฺชฺเช คณฺุคฺคชฺชิตฺเท	วิสฺสจฺจเช วิกเถ ปรีปฺกฺกเต
อวิณฺุทเท ชณฺุทฺทโส กเต	กิมฺหิ คคฺคตฺ มนํ นิเวสฺสเย ๑
คณฺุคฺคปมํ เทททานิ มํ เทหิ	ธมฺเมหิ วิณา น วตฺตคณฺุคฺคิ

ย. ๑ เมวฺวํ ๑ ๒ มคฺคคยสฺสตี ๑

ชมเมหิ วิณา น วตุตุนฺติ	กิมฺหิ ตตฺถ มนํ นิเวสฺสเย ๑
ยถา หริตาเถน มกฺขิตํ	อทฺทสฺส จิตฺตํ ภาตฺตยา กตํ
ตมฺหิ เต วิปรีตทสฺสํ	ปณฺญา มานุสฺสิกา นิรตฺติกา ๑
มายํ วิย อคฺคโต กตํ	สํป็นนุเคว สํวณฺณปาทปํ
อฺปฺชาวสฺสิ อนฺธ วิตฺตํ	ชนมชฺเชวิว รุปฺปรูปกํ ๑
วฏฺฐุนิวิว โภจฺจโรหิตา	มชฺเชพฺพพฺพกา สอสงฺสกา
ปึพโกพิกา เจตฺถ ชายติ	วิวิธา จกฺขฺวิธาวิ มึณฺฑิตา ๑
อฺปาทีย ^๒ จารุทสฺสํ	น ๑ ปชฺชิตฺถ ^๓ อตฺตคฺคมาณสา
หนฺท เต จกฺขฺ หรฺสฺสํ ตํ	ตสฺสํ นรฺสฺสํ อทาสี ตาวเท ๑
ตสฺสํ ๑ วิรมาสี ตาวเท	ราโค ตตฺถ ชมาปฺปิ ๑ นํ
โสตฺถิ สียา พฺรหฺมจาวินิ	น ปุโน เอทิสํ ภาวิสฺสตี ๑
อาหนิย เอทิสํ ชนํ	อคฺคํ ปชฺชตฺตํวํ ถึงฺกिय
คณฺหิสฺสํ อาสํวิสํ วิย	อปฺปึ นุ โสตฺถิ สียา ชเมหิ โน ๑
มฺคฺตา ๑ ตโค ส่า ภิกฺขุณฺี	อคมิ พุทฺธวรฺสฺสํ สนฺตํ
ปสฺสํวีย วรฺปณฺณตฺถณฺี	จกฺขฺ อาสี ยถาปฺปราณกฺขฺติ ๑
	สํภา ชิวกมฺพวนิกา ๑
	คัมภีร์นิปาโต สํมคฺโค ๑

ย. ๑ มึณฺฑิตา ๑ ๒ อฺปฺปาฏีย ๑ ๓ อตฺตคฺคมาณสา ๑

เถวี่ศาถาย จตุตทาพี่สนิปาโต

[๔๗๓] • นครมฺหิ กุสุมนาเม ปาฐติปฺกตฺตมฺหิ ปจฺวียา
 มณฺเฑ สกฺยกฺตฺตกุตฺตนาโย เทว ภิกฺขุขุณฺโณ คฺคณวตฺติโย ๑
 อิตฺธิทาสี่ ตฺตถ เอกา ทฺตฺติยา โพรตฺติ สี่ตฺตสมฺปนฺนา ๑
 ฉานชฺฐฉายนรตฺตโย พหุสฺสฺตฺตโย ชุทฺทกิตฺเตตฺตโย ๑
 ตา มี่นฺชฺทาย จริตฺตวาน ภคฺตฺตกฺกํ กรีย โธตฺตปฺกตฺตโย
 รหิตฺตมฺหิ สฺสฺสนิตฺตนา อิมา คิรา ๑ อพฺภวเทสฺส ๑
 ปาสฺตาทิกาสี่ อยฺเย อิตฺธิทาสี่ วโยมี่ เต อปฺริที่โน
 กี่ ทิตฺตฺตวาน วตฺติกํ อถาสี่ เนกฺขมฺมมฺนุชฺคฺตฺต ๑
 เขวมฺนุชฺชมานา ต่า รหิตฺเต ชฺมมฺเทสฺสนากฺตฺต
 อิตฺธิทาสี่ อิทํ วจนฺมาพฺรวิ สฺสฺน โพรธ ยถามฺหิ ปพฺพชิตฺตา ๑
 อีโต ปวี่ วิสฺสฺชชนกถา^๒

อฺชฺชเชนียา ปวเร มยฺหี่ มี่ตฺตา สี่ตฺตสฺสฺวโต เสฏฺฐจี่
 ตสฺสฺสฺมฺหิ เอกา ชีตฺตา มี่ยา นนาปา ทยิตฺตา ๑ ๑
 อถ เม ต่าเกตฺโต วรโก อากฺจฺฉิ อฺชฺคฺตมฺกุตฺตโน
 เสฏฺฐจี่ พหุคฺรตฺตโน ตสฺสฺสฺ มี่ สฺสฺนหี่ อทาสี่ ตาโต ๑
 สี่ตฺตสฺสฺยา สี่ตฺตสฺสฺรตฺต ๑ ต่าย ปาตี่ ปณฺนามนุชฺคฺตมฺม
 สี่รตฺตา กโรมี่ ปาเท วนฺทามิ ยถามฺหิ อนฺนสฺสฺฏจฺสา ๑

ย. ๑ อพฺภวเทสฺส ๑ ๒ อิทํ ปาจฺคฺตฺตยํ น ทิตฺตฺตติ ๑

ยา มยุหิ สามีกตัส
 คิ เอกวารกมปี ทิสฺสุวา
 อนฺนเนน ปาเนน ๆ ชฺชเชน ๆ
 ฉาเทมิ อุนฺนยามิ ๆ
 กายาเนน อุนฺนยฺหิตฺวา
 อุมฺมารโรตฺตหตฺตปาทา
 โทจฺจํ ปาสาทํ อณฺชชณฺณจ
 ปริกมฺมการิกา วีย
 สยเมว โอตฺถํ สํรายามิ
 มาตาจฺจ เอกปฺตฺตกํ
 เหวํ มํ ภคฺคิกคิ อณฺนคฺคฺว
 อุนฺนยฺหิตํ อนนตํ
 โส มาตฺรณฺจ มิตฺรณฺจ ภณฺติ
 อิติทาสฺสียา น สห วจฺจํ
 มา เหวํ ปฺตฺต อจ
 อุนฺนยฺหิตา อนนตสา
 น ๆ เม หีสฺสตี ปิณฺนจ
 เทสฺสสาจ เม อตํ เม
 ตสฺส วจฺจํ สฺสนิตฺวา
 กิตฺสฺส คยา อปรทฺธํ ภณ

ภคินีโย ภาคฺคฺโน ปริชฺชโน วา
 อุนฺนยฺหิตา อาสํนํ เทมิ ฯ
 ยณฺจ ตตฺถ สฺสนีหิตํ
 เทมิ ๆ ยํ ยตฺส ปฏฺฐิรूपํ ฯ
 ปติชฺชวํ สมฺปคฺมํ
 ปณฺชตฺติกา สํมิกมฺมุเปมิหํ ฯ
 อาทาสกณฺจ คณฺนิตฺวา
 สยเมว ปตฺตี วิญฺญเสมิ ฯ
 สยเมว ภาชํนํ โรจฺจํ
 คทา ภคฺคฺตาวํ ปริจฺจรามิ ฯ
 กาวริกํ คํ นิตฺตมานํ
 สิตฺตวคฺติ ทุสฺสเต ภคฺคฺตา ฯ
 อาปฺจฺจนาหํ คมิตฺสํสามิ
 เอกาคาเวหิ สหฺวคฺคฺกํ ฯ
 อิติทาสฺสึ ปณฺนทิตา ปริพฺพคฺคฺตา
 กิ คฺคฺยหิ น โรจฺเจ ปฺตฺต ฯ
 น จาหํ อิติทาสฺสียา สห วจฺจํ
 อาปฺจฺจนาหํ คมิตฺสํสามิ ฯ
 สฺสสฺส สฺสสฺสโร ๆ มํ อปฺจฺจนิตฺสํ
 กตํ วิสฺสํจฺจสา ยถาภฺคฺคํ ฯ

นมีหิ อปรชฺฌมํ ภิณฺจํ
 ทุพฺพจณํ กิํ สกฺกา กาศุเย
 เต มํ ปิํตฺตํ ชวํ ปฏฺิ-
 อวิภฺวตา ปุคฺคตมฺนรฺกฺขมานา
 อถ มํ อทาสิํ ตาโต อชฺฌตฺตํ
 ตาโต อชฺฌตฺตํสุเกน
 ตตฺตํปิํ ชวรมฺหิ มาสํ อวสํ
 ทาสํว อชฺฌตฺตํ
 ภิกฺขุชย จ วิจฺรนฺตํ ทมกํ
 โสํ หิสิ เม ชามาตา
 โสํปิํ วสํตฺวา ปกฺขํ
 โปนฺตํ ชวฺกณฺจ ๑ กปตฺตกณฺจ
 อถ นํ ภณฺติ ตาโต อมฺมา
 กิณฺเต น กวติ อิช
 เขวํ ภณฺติโต ภณฺติ ยทิ เม
 อธิทาสฺยา น วจฺจํ
 วิสํชฺชิตฺโต คโต โส อหํปิํ
 ๒ อปฺปจฺฉิตฺตฺวาน คจฺฉามิ
 อถ อชฺชยา ชินฺทคฺคา

นมี หิํเสว น คณามิ
 ยํ มํ วิเทสฺสํเต ภคฺคา ๑
 นยํสุ วิมฺนา ทฺกฺเขน
 ชินามุหเส รุบิํนี ตจฺจํ ๑
 ชวรมฺหิ ทฺกฺยกฺกฺติสฺส
 เยน มํ วินฺทตํ เตชฺชิจิ ๑
 อถ โสํปิํ มํ ปฏฺิจฺฉติ
 อทฺตํกํ สํตฺตํมฺปนฺนํ ๑
 ทนฺตํ เม ปิํตา ภณฺติ
 นิกฺขิป โปนฺตฺกณฺจ ชวฺกณฺจ ๑
 อถ ตาตํ ภณฺติ เทหิ เม
 ปฺนปิํ ภิกฺขํ จริสฺสํมามิ ๑
 สํพุโป จ เม ฉาติคณวคฺคโค
 ภณฺ ชิปรํ ยนฺเต กวิหิติ ๑
 อคฺคา สกฺโกติ อถ มยฺหิ
 เขกชเวหํ สหวคฺคํ ๑
 เขกาถิํ วิจฺฉินฺเตมิ
 มริคฺคํ วา ปพฺพชิตฺตํ ๑
 อากจฺฉิ โคจฺราย จรฺมานา

ย. ๑ มตฺตกณฺจ ๑ ๒ อปฺปจฺฉิตฺตฺวาน คจฺฉํ มริคฺคเย ปพฺพชิตฺตํ วา ๑

อนรุคตา ภคตาริ คตฺถสาหิ วิทฺเทถฺนมหกาถิ ๑
 คตฺถเสถคิ กมฺมผลํ ยํ มํ อปฺกวิคฺชนฺ คจฺจนฺติ
 ทาสีว อฺปฺยฺจฺหนฺติ คตฺถสฺมิ อนฺโต กโต มยาติ ๑
 อิติทาสี ๑
 จคฺตาพฺสฺสนิปาโต สฺมคฺโต ๑

เถรีคาถาย มหานิปาโต

[๔๗๕] • มนฺตาจฺติยา นคเร รณฺโณ โภจฺยจฺตฺถ อคฺคฺมเหตียา
 ฐิตา อาสี^๑ สฺเมธา ปาสาทิกกา^๒ สฺถาสฺนภเวหิ ๑
 สฺถิตวตี^๓ จิตฺตคกฺกกา พหุสฺสฺตฺตา พุทฺธสฺถาสฺเน วิณฺตีตา
 มาตาบิตรี อฺปคฺมฺม ภณฺติ อฺภโย นิสฺสามเถ ๑
 นิพฺพานาภิริตา อหิ อสฺสฺสฺสคิ ภวคคิ ยํทิปี ทิพฺพํ
 กิมนฺจ ปนฺ ตฺจฺจฺจกา กามา อปฺปสฺสฺสฺสทา พหุวิฆาตา ๑
 กามา กจฺจกา อาสี^๑วิสฺฐปฺมา เยสฺ มุจฺฉิตา พาสา
 เต ทิฆรคคิ นิริเย สฺมปฺปิตฺตา หณฺณนฺเต^๔ ทฺกฺขิตฺตา ๑
 โสจฺจนฺติ ปาปคกฺกมา วิณิปาเต ปาปพฺทฺธิโน
 สฺถา กาเยน วาจาเย ๑ มนฺสา ๑ อสฺสฺวฺตา พาสา ๑
 พาสาเต พุปฺปณฺณา อเจตนา ทฺกฺขสฺสมุทโยวฺรฺทฺธา

ม. ๑ อาสี ๑ ๒ สฺถาสฺน ภเวหิ ๑ ๓ จิตฺตคกฺกกา ๑ ๔ หณฺณนฺติ ๑

เทเตนุเต อชานนุตา	น พุชฺฌเว อวียตฺตจฺจานิ ๑
ตฺตจฺจานิ อมฺม พุทฺธจฺจวเรตฺถิตานิ	เต พุทฺธวรา อชานนุตา
เย อภินนุทฺตนิ ภวคคํ	มีหฺนุติ เทเวสุ อฺอุปฺตฺติ ๑
เทเวสุมี อฺอุปฺตฺติ	อตฺตตฺตคา ภวคเต อนิจฺจมุหิ
น ๑ อุตฺตตฺตนิ พาลา	ปฺนปฺปฺนํ ชายิกพฺพตฺต ๑
จตฺตาโร วินิปาตา	เทว ๑ คติโย กถณฺจิ ตพฺพนุติ
น ๑ วินิปาตคคานํ	ปพฺพชฺชา อคฺคิ นิรเยสุ ๑
อนุชานาถ มํ อฺภโย	ปพฺพชฺคํ ทสฺสพตฺต ปาวจเน
อฺปโปตฺตสุทฺถกา อฏฺฐิตฺตํ	ชาติมรณปฺปหานาย ๑
กั ภวคเตน อภินนุทฺเตน	กายกถินา อตฺถาเรน
ภวคตฺตนาถ นิโรธา	อนุชานาถ ปพฺพชฺตฺตํ ๑
พฺพุชฺชานํ อฺปฺปาโท วิวชฺชิตฺโต	อภฺชโณ ชฺโณ ตทฺโธ
ตฺตานิ พฺพหฺมจฺจวียํ	ยาวชฺชํ น ทฺฐเยยฺม ๑
เอวํ ภณฺติ ตฺเมธา	๒ อถ นํ มาตานิโร อหฺตฺ
น มยํ คหฺนุสา มรณวตฺตํ	คคาถ ๓ เหตฺตํ ๑
มาตา ทฺกฺชิตฺตา โรทฺติ มีตา ๑	๕ ทฺกฺชิตฺโต ตถา สํกตฺตมฺภิกฺกุโ
อฏฺเฐนฺติ ตํ ตมฺมวาเปตฺตุ	ปาสาทตเต นมา ปตฺติ ๑
อฏฺฐเจหิ ปฺตฺติเก กั สํจเณ	ทินฺนาถิ วารณวตฺติมฺหิ

ยฺ. ๑ ตฺนตฺตนิ ๑ ๒ มาตานิโร น ตาว อหารํ ๑
 ม. มาตานิโร น ตาว ๑ ๓ ยฺ. อหฺริย ๑ ม. อหารํ อหฺริตฺตํ ๑
 ๔ เหตฺตํ ๑ ๕ อตฺตํ ตพฺพโส ตมภิสํโ

ราชา อนิกรตุโต	อภิวโป คตฺสฺส ตฺวํ ทินฺนา ๑
อศฺคมเหตฺถ ภาวีสฺสตี	อนิกรตุคตฺสฺส ราชนิ ๑ ภิรียา
สฺถิตานิ พุทฺทมจฺริยํ	ปพฺพชฺชชา ทฺถกฺกรา ๒ ปุคฺติเก ๑
รชฺเช อานา ธนมิสฺสฺสริยํ	โกตา สฺชชา ทหฺริกาบี
คตฺตมา ภาณฺชหาหิ กามโกเค	วาเรยฺยํ โหตุ เต ปุคฺต ๑
อถ เน ภาณฺติ สฺเมธา	มา เอทิสฺสทานิ ภาวคฺคํ อสํวํ
ปพฺพชฺชชา วา โหตุ ๓ มรณํ วา	เคน เจว วาเรยฺยํ ๑
กิมิว ปุติกาณํ อสฺสจฺจํ	สฺถวนคฺคณฺธํ ภายานกํ
กฺุณปํ อภิสฺสฺสวีสฺสยฺยํ คคฺคํ	สฺถกิปกฺคชฺริตํ อสฺสจฺจิปุณฺณํ ๑
กิมิว ตาหํ ชานนฺตุ	วิกฺกตํ ๔ มํสฺโสถนิตฺตปฺติตฺตํ
กิมิกฺุณฺดาถยํ สฺถกฺุณภคฺคํ	กเพววํ กิสฺสฺส ทฺธิยฺยคฺคํ ๑
นิพฺพชฺชหฺติ สฺสฺสานํ อจฺริว	กาโย อเปตฺตวิณฺณฺณาณ
ฉชฺชทฺธิโต ๕ กตฺถสฺสวํ วิย	ชฺชิตฺตฺตฺตมาเนหิ ฌาตฺถิหิ ๑
ฉชฺชชฺชุน นํ สฺสฺसानเน ปรรภคฺคํ	นฺหายนฺนิตฺติ ชฺชิตฺตฺตฺตนา
นฺยิกา มาตาปิตโร	กํ ปน สฺสํชาธนา ชนตา ๑
อชฺชโลลิตฺตา อสฺสเว กเพวเว	อชฺชจฺฉินฺหารุสฺสชฺชมาเต
เชพฺสฺสฺสมุจฺฉาตฺถนสํว ๖-	ปฺริปฺุณฺณเณ ปุติกาณมฺหิ ๑
โย นํ วินิพฺพชฺชิตฺตฺวา	อพฺภนฺนฺตรมสฺส พหิหิ

๓ ม. อัย ปาไซ น ทิสฺสฺสตี ๑ ย. ๒ ปุคฺตก ๑ ๓ โหหิติ ๑
 ๔ มํสฺโสถนิตฺตปฺติตฺตํ ๑ ๕ ฉชฺชชฺชชฺช ๑ ๖ เชตฺสฺสมุจฺฉาตฺถสฺสวปฺริปฺุณฺณเณ ๑

กยิรา คณุรตฺถ์ อตฺถมานา	ตฺถกามี มาตา ชิกฺขุญฺเญยฺย ๑
ขนฺธธาตฺถุชฺชยตฺถนํ	ตฺถชฺชตํ ชาตีมุตฺถกํ
ทฺถุชฺชํ โยนิสํ อรฺกํ ภาณนฺตฺติ	วาเรยฺยํ กิถฺตํ อิจฺฉเยยฺยํ ๑
ทิวสํ ทิวสํ ติสฺสคฺคิสฺสทานิ	นวงฺวา ปาเตยฺยํ ภาณมฺหิ
วตฺถตฺถตฺถมฺมี ๑ ปจฺจาท	เสยฺโย ทฺถุชฺชตฺถ์ เจว ชโย ๑
อชฺชตฺถปคฺคจฺเจ ชาคํ โย	วิญฺญู เหวํ ตฺถกฺกโน วจฺนํ
ทํโฆ ๑ เกลํ ตํสาโร	ปฺนปฺนํ ๑ หนฺนมานา ๑
เทเวตฺถ มนฺตฺถเสตฺถ ๑	ตฺถิจฺฉานโยนินฺยา อตฺถรฺกาทฺถ
เปเตตฺถ ๑ นฺนเรตฺถ ๑	อปฺปริมิตฺตา ทฺถินฺนเต ชาคา ๑
นฺนเรตฺถ พฺหุ วิณฺปิชาต-	คตฺถตฺถ กิถฺตฺถมาตฺถตฺถ
เทเวตฺถมฺมี อตฺถตฺถาณํ	นฺนพฺพานตฺถชา ปวํ นตฺถิ ๑
ปตฺถตา เตนฺนพฺพานํ ๑ ยตฺถตฺถา	ทตฺถตฺถตฺถ ปาวจเน
อปฺปไปตฺถตฺถกฺกา ชฺชเวณฺตฺติ	ชาตีมรณปฺปหานาย ๑
อชฺชเชว ตาต อภินฺนิกฺขมิตฺถตฺถ	โกเคหิ กิ อตฺถาเวหิ
นฺนพฺพิณฺณา เม กามา	วตฺถตฺถมา ตาตวตฺถกฺกตา ๑
ตฺถา เจวํ ภาณตฺติ ปิตฺถ	อนฺนิกฺรตฺถโต ๑ ยตฺถตฺถ ทินฺนา
^๒ อฺปฺปยาสีปฺมี ตฺถรฺกานวฺตฺถ	วาเรยฺยํ อฺปฺปยฺยสิเต กาท ๑
อถ อตฺถตฺถนฺนิจิตฺถมฺทฺถ	เกสํ ชคฺเคน นินฺนทฺถ
ตฺถเมธา ปาสาทณฺจ ๑ มีเรตฺถวา	ปจฺจมชฺชวณํ ตฺถมาปชฺช ๑

ย. ๑ ๑ ชาคา ๑ ๒ อฺปฺปยาสี ปิตฺถรฺกานวฺตฺถ ๑ ม. อฺปฺปยายปฺมี ตฺถรฺกานวฺตฺถ ๑

สฺมาปคฺคํ ^๑ สฺมาปนฺนา	อนิกรคฺโค ๑ อากโต นครี
ปาสาเทว สฺเมธา	อนิจุจสฺสณฺณา สฺภาเวติ ๑
สฺ ๑ มนสิ กโรติ	อนิกรคฺโค ๑ อารุหิ คุริตฺ
มณิกนภฏฺฐิตฺจโค	กตณฺชติ ยาจติ สฺเมธํ ๑
รชฺเช อานา ธนมิสฺสรียํ	โภคา สฺฐา ทหริกาบี
ภุญฺชานิ กามโภเค	กามสฺฐา ทฺตฺตภา โถเก ๑
นิสฺสฺจํ เต รชฺชํ โภเคว	ภุญฺชสฺสฺ เทหิ ทานานิ
มา ทุมฺมนา อโหสิ	มาตาบีตโร เต ทฺกฺชิตา ๑
ตนคํ ภณติ สฺเมธา	กาเมหิ อนคฺคิกกา วิคตโมหา
มา กามे อภินนฺทิ	กามสฺสฺวาทีนํ ปรสฺสํ ๑
จาคฺคฺทํไป ราชา มนฺธาคา	อาสิ กามโภคินํ อคฺโค
อติคฺโค กาดกโต ^๒	น จสฺสํ ปริปริตา อิจฺฉา ๑
สฺคฺต รัตนานิ วสฺเสยฺย	วฺจฺจมา ทสฺทิสฺสา สมนฺเตน
น จตฺถิ ติตฺติ กามานํ	อติคฺคาว มรฺนฺติ นรา ๑
อสิสฺสฺฐปฺมา กามา	กามา สฺปฺปติโรปฺมา
อฺกฺโกปฺมา อนฺทหนฺติ	อฺจฺจิงฺกาดสฺนฺนิภา ๑
อนิจุจา อทฺฐวา กามา	พหฺทฺฐา มหาวิสา
อโยคฺโพว สฺนฺคฺโค	อชฺมฺตา ทฺกฺชปฺผลา ๑
รฺกฺชปฺผลปฺมา กามา	มัสฺเปสฺสฺปฺมา ทฺฐา

ย. ๑ สฺ ๑ คหิ ๑ ๒ กาดกโต ๑

ศัพท์โนปมา วจุณैया	กามา ยาจิตกุปมา ๑
ศัพท์คิฐูปมา กามา	โรโค คณโฑ อัม นิฆ
องคารกาศัพท์สา	อฆมุถ ภัย วโร ๑
เอว พหุทุกขา กามา	อกขาคา อนุตรายิกา
คจณน เม ภวคเค	วิสุสาโส อคฺติ อคฺตโน ๑
กั มม ปโร กริษฐ์ติ	อคฺตโน สีสฺมฺหิ ทายุหมานมฺหิ
อนฺพนฺเช ชรามรณ	คษฐ์ สฆาคาย ฆฏิตพฺ ๑
ทวาร อกฺปฺปณฺิตฺวานาย	มาตาศีโตโร อนิกฺรคฺคณฺจ
ทิสฺวาน ฉมฺ นิสฺนเน	โรทฺนเค อิทฺมวโจ
ทิสฺ พาดานํ สฺสาโร	ปฺนปฺนณฺจ โรทคํ
อนมคฺคเค บิฑฺ มรณ	ภาตฺ วเช อคฺตโน จ วเช ๑
อษฐ์ ฤณณํ รุริวํ สฺสวํ	อนมคฺคโคโต สฺรท
สฺคฺตานํ สฺสริคํ สฺวาทิ	อฏฺจึนณฺจ สฺนฺนิจยํ ๑
สฺร จคฺโรทฺธิ อฺปฺนํเค	อษฐ์ฤณณรฺุริวฺมฺหิ
สฺร เอกกปฺปมฏฺจึนํ	สฺณจยํ วิปฺุณ สฺมํ ๑
อนมคฺคเค สฺสโรโค	มฺหิ ชมฺพทํปฺนปฺนํคํ
โกถฏฺจิมคฺคกฺุพิกา	มาตาศีตฺุเสวว นปฺปโหนฺติ ๑
สฺร คิณกฏฺสฺสาชฺาปถาส	อฺปฺนํคํ อนมคฺคโคโต
บิฑฺ จคฺรจฺคฺติกา ฆฏิก	บิฑฺบิฑฺเสวว นปฺปโหนฺติ ๑
สฺร กานกจณฺป ปฺพเพ	สฺมฺทเท อปฺรโค จ ยฺคจฺคฺติทฺ

ตีรี ๑ ๑ ปฏิมุกกั	มณฺเฐสฺสตาภมฺหิ โอบมฺมํ ๑
สฺร รุปรํ เณณปีณฺโฑปมฺมสฺส	กายกตฺติโน อสฺวารสฺส
ชฺนเช ปสฺสสฺ อนิจฺเจ	สฺรเวหิ นฺนริเย พหุวิฆาเต ๑
สฺร กฏฺฐี วทฺทฺเชนฺนุเต	ปฺนุบฺปฺนุํ คาสฺสุ คาสฺสุ ชาตีสฺสุ
สฺร กุมฺภิตถยานิ ๑	สฺรเวหิ จตฺตารี สฺจจฺจานิ ๑
อมตฺมฺหิ วิชฺชมาเน	กัํ คว ปญฺจกฏฺเณน ปีเตน
สฺพพา หิ กามรตฺติโย	กฏฺกตรา ปญฺจกฏฺเณน ๑
อมตฺมฺหิ วิชฺชมาเน	กัํ คว กามะหิ เย ปริพาหา
สฺพพา หิ กามรตฺติโย	ชฺติตา ๑ กุติตา กุบีตา สฺนฺตวบีตา ๑
อสฺสปฺตฺตฺมฺหิ สฺมาเน	กัํ คว กามะหิ เย พหุสฺสปฺตฺตา
ราชคฺคิโจรรอฺทกปฺปิเยหิ	สฺวารรณนา กามา พหุสฺสปฺตฺตา ๑
โมกฺกชฺมฺหิ วิชฺชมาเน	กัํ คว กามะหิ เยสฺสุ วรพฺนฺโร
กามะสฺสุ หิ วรพฺนฺโร	กามกามา ทฺถุชฺชานิ อฺนุโณนฺติ ๑
อาทปฺปิตา ตินฺนุกฺกา คณฺหนฺตํ	ทฺหนฺติ เนว มุญฺจฺนฺติ
อฺกฺโกปมา หิ กามา	ทฺหนฺติ เย เต น มุญฺจฺนฺติ ๑
มา อปฺปฺกสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
มา ปุฏฺโถโมว พตฺติสฺ	คิพิตฺตฺวา ปจฺจนา วิหฺมฺมฺมฺสฺสิ ๑
กาเมหิ มา ปริพฺภมฺสฺสิ	สฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน
กาหนฺติ ๑ ๒ คํ กามา ฉาตา	สฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน

ย. ๑ กามํ กามะสฺสุ ทมสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส คว ๑ ๒ ชาหิณฺติ ๑

เทเวสุ ออุปชฌิมุหา	โก ปน วาโท มานุสเสสุ ^๑ ฯ
เทเวสุ มหิตฺธิกา อหุมหา	มานุสํกมุหิ ^๒ โโก ปน วาโท
สํคฺคตฺตนสฺส มเหสฺส	อิติถิรคณํ อหํ อาสี ^๓ ฯ
โส เหตุ โส ปภโว	คํ มฺม ^๓ จ สํสเน ชนํ
คํ ปจฺจมสฺสโมธานํ	คํ ธรรมรตฺตาย นิพฺพานํ ฯ
เอวํ กถนุติ เย สํททหนฺติ	วจันํ อโนมปฉนฺตสฺส
นิพฺพิณฺทหนฺติ ภวคเต	นิพฺพิณฺทิตฺตฺวา วิชฺชชฺนคฺคิ ^๔ ฯ

สํเมธา ฯ

มหานิปาโต สมนฺตฺโต ฯ

คาถาสํทานิ จตฺตาวิ	อัสสิติ ปุณ จุทฺทส
^๕ เถรีเยกฺกตฺตฺรสํคฺคตา	สํพฺพา ตา อาสวฺกชฺชยาติ ฯ

เถรียา คาถาย สมนฺตฺโต ฯ

ยุ. ๓ มนุสฺสเสสุ^๑ ฯ ๒ มนุสฺสํกมุหิ^๒ ฯ ๓ สํคฺคฺจ สํสเน ชนฺติ ฯ
 ๔ เถรีเยกฺกตฺตฺรสํคฺคคิ อิติ วจันํ ยุคฺคตฺตวํ ฯ

วิมานนามานุกุโม

ปพเพ/องฺเก	วิมานนามํ	ปพเพ/องฺเก	วิมานนามํ
๒๕/๓๓๗	อคาริยวิมาน	๘๓/๓๓๔	กณฺจกวิมาน
๒๖/๓๓๗	,,	๕๖/๓๐๐	กณฺณียวิมาน
๘๒/๓๓๗	อนเนกวณฺณวิมาน	๕/๖	กณฺฐรวิมาน
๔๖/๘๐	อนมฺพวิมาน	๗๒/๓๒๒	กณฺฐทตฺถวิมาน
๗๘/๓๓๐	,,	๓๓/๔๗	กุกฺคฺคิวิมาน
๔๒/๗๒	อโถมวิมาน	๘๐/๓๓๒	โคปาทวิมาน
๒๐/๓๐	อาจามทายิกาวิมาน	๒๓/๓๓	จณฺฐาทิวิมาน
๓๐/๔๓	อจุจฺฉวิมาน	๔๕/๗๘	จตุรฺคฺคิวิมาน
๔๘/๘๓	,,	๗๕/๑๒๖	จิตฺตตตาวิมาน
๗๔/๑๒๕	อฺคฺคฺตวิมาน	๖๓/๓๐๕	จฺจฺพรถวิมาน
๑๕/๒๐	อฺคฺคฺตราวิมาน	๕๓/๘๔	ฉตฺตมาณวกวิมาน
๖๘/๓๒๐	อฺปฺสฺสยทายกวิมาน	๖๒/๓๐๕	ศคฺคิยนาถวิมาน
๒๔/๓๕	อฺปฺสฺสทวิมาน	๓๐/๓๔	ศคฺคกฺขิณวิมาน
๒๘/๔๐	อฺพารวิมาน	๓๔/๕๘	ททฺทตฺถวิมาน
๕๔/๘๘	กกุฏฐรตฺถทายกวิมาน	๕๕/๓๐๐	ทวารปาทกวิมาน
๔๓/๗๓	กณฺฐิกทายิกาวิมาน	๑๘/๒๖	ทาสีวิมาน

วิมานนามานุกถโม

๕๐๘

ปพฺพ./องฺเก	วิมานนามิ	ปพฺพ./องฺเก	วิมานนามิ
๖๘/๓๒๓	ทุติยอุปตุตฺถยทายกวิมาน	๒/๒	ปิจฺจวิมาน
๕๗/๓๐๓	ทุติยภรณียวิมาน	๓/๓	,,
๗๓/๓๒๔	ทุติยกุณฑลวิมาน	๔/๕	,,
๖๓/๓๐๔	ทุติยนาควิมาน	๔๗/๘๓	ปิตฺตวิมาน
๓๒/๓๗	ทุติยปติพฺพตวิมาน	๓๗/๒๕	เปตฺตการียวิมาน
๒๘/๓๘	ทุติยภิกฺขาทายิกวิมาน	๖๗/๓๓๘	ผตทายกวิมาน
๕๘/๓๐๒	ทุติยสฺสิจฺจวิมาน	๒๒/๓๒	ภทฺทิตฺตวิมาน
๗๖/๓๒๗	นหนฺทวิมาน	๗๐/๓๒๓	ภิกฺขาทายกวิมาน
๔๓/๗๓	นาควิมาน	๒๗/๓๘	ภิกฺขาทายิกวิมาน
๖๐/๓๐๓	,,	๓๘/๖๘	มณฺชฺฐวิมาน
๖/๗	นาวาวิมาน	๘๓/๓๓๘	มจฺจุกฺกวิมาน
๗/๘	,,	๕๓/๘๘	มณฺชฺฐทุกเทวปฺตวิมาน
๘/๓๓	,,	๗๗/๓๒๘	มณฺธิญฺญวิมาน
๓๓/๓๕	ปติพฺพตวิมาน	๓๖/๖๔	มถฺตวิมาน
๘/๓๓	ปทวิมาน	๖๔/๓๓๐	มหารถวิมาน
๔๐/๖๘	ปรภตฺตวิมาน	๗๓/๓๒๒	ยวปาตวิมาน
๓๓/๔๓	ปรตฺตวิมาน	๕๐/๘๖	รชฺชมาตวิมาน
๓๘/๖๗	ปารินฺตคฺควิมาน	๕๒/๘๐	เรวตวิมาน
๓/๓	ปิจฺจวิมาน	๓๘/๒๘	ธชฺชมาวิมาน

วิมานนามานุกุโหม

ปพฺพ/องฺเก	วิมานนามํ	ปพฺพ/องฺเก	วิมานนามํ
๓๒/๔๕	ถตาวิมาน	๘๕/๓๕๔	ตุนิภูชิตฺตวิมาน
๔๘/๘๕	วณฺทณวิมาน	๒๕/๓๖	ตุนิทฺทาวิมาน
๓๗/๖๖	วิธํดาตฺตวิมาน	๗๘/๓๒๘	ตฺตวณฺณวิมาน
๔๔/๗๔	วิหารวิมาน	๕๘/๓๐๒	ตฺตฺตวิมาน
๑๖/๒๒	ตีรมาวิมาน	๘๔/๓๔๓	เตรีตฺตวิมาน
๑๓/๓๘	ตฺตฺตวิมาน	๓๕/๖๒	เตีตฺตวิมาน
๑๔/๓๘	,,	๒๓/๓๓	โธณฺทินฺนาวิมาน
๒๖/๓๗	ตฺตฺตวิมาน		

เปตนามานุกโม

ปพฺพ/องฺเก	เปตนามํ	ปพฺพ/องฺเก	เปตนามํ
๑๓๓/๒๕๗	อภฺษรฺกฺขเปต	๑๒๘/๒๕๒	คฺฤชชาทกเปต
๑๐๖/๑๘๘	องฺกุรเปต	๑๒๘/๒๕๓	„
๑๑๑/๒๐๔	อภิษฺฐมานเปต	๘๓/๑๖๓	โคณเปต
๑๓๒/๒๕๖	อมุพฺพนเปต	๑๐๕/๑๘๕	จฺรพเสฏฺฐจํเปต
๑๒๑/๒๒๓	อมุพฺสํกฺขรเปต	๘๐/๑๕๘	ติโรกฺขุทฺตเปต
๑๒๕/๒๔๘	อฺจุณฺนเปต	๑๑๘/๒๑๘	ทฺุติยมิคฺคทฺุทฺตเปต
๑๐๗/๑๘๗	อฺคฺคฺครมาตฺุเปติ	๑๐๔/๑๘๓	ชนปาดเปต
๑๑๐/๒๐๒	อฺพฺพรีเปต	๑๒๐/๒๒๑	ชาตฺุวิณฺณเปต
๘๗/๑๖๘	อฺรคเปต	๑๐๑/๑๗๘	นฺนุทาเปต
๑๐๘/๒๐๐	กณฺณมฺณฺุทเปต	๑๒๓/๒๔๑	นฺนุทิกาทเปต
๑๐๓/๑๘๑	กณฺุทเปต	๘๖/๑๖๖	นาคเปต
๑๑๕/๒๑๓	กุมารเปต	๘๑/๑๖๐	ปณฺุจปฺุคฺคชาทิกเปต
๑๒๖/๒๕๐	„	๑๓๑/๒๕๕	ปารฺฐติปฺุคฺคเปต
๑๑๘/๒๒๐	กฺุญฺวินิจฺจนฺนยกเปต	๘๘/๑๕๘	บิฏฺฐจํรตฺติกเปต
๘๕/๑๖๕	ชตาทฺุยเปต	๘๘/๑๕๘	ปฺุติมฺุชเปต
๘๖/๑๕๗	เชตฺุคฺคฺคฺปมาเปต	๑๑๔/๒๑๒	ภฺุสฺสเปต
๑๓๐/๒๕๔	คณเปต	๑๓๔/๒๕๗	โภคสํหฺรเปต

ปพฺพ/อฎฺเ	เปตนามํ	ปพฺพ/อฎฺเ	เปตนามํ
๓๐๒/๓๘๓	มฏฺฐกุกฺกุฑฺดิเปต	๔๘/๓๗๐	ถํถํวโมจกเปต
๓๐๐/๓๗๔	มคฺคตาเปติ	๓๓๒/๒๐๗	ถํถํวถิติถุเถรเปต
๔๔/๓๖๔	มหาเปถํถการเปต	๔๔/๓๗๓	ถํถํวปุกฺคตฺถุเถรถํถ
๓๓๗/๒๓๗	มิกถุทฺถเปต		มาคฺคเปติ
๓๓๓/๒๓๓	รถการํเปต	๓๐๘/๓๔๘	ถํถุคฺคเปต
๓๒๗/๒๕๓	ราชปุกฺคตเปต	๘๗/๓๕๗	ถํถุกรเปต
๓๒๔/๒๔๘	เรวติเปต	๓๓๕/๒๕๗	ถํถุจิปุกฺคตเปต
๓๓๖/๒๕๗	ถํถุจิปุกฺคถํถถํถเปต	๓๓๖/๒๓๖	ถํถุวิถํถเปต
๔๒/๓๖๓	ถํถุคฺคปุกฺคตธาติกเปต	๓๒๒/๒๔๓	ถํถุวิถํถถํถเปต

เถรนามานุกรกโม

ปพฺพ/องฺเก	เถรนามํ	ปพฺพ/องฺเก	เถรนามํ
๓๐๗/๓๐๘	อังกุณิกภวาทุเถร	๒๕๗/๒๘๖	ฉิสิทตฺตเถร
๓๘๒/๓๘๘	อังกุติมาตเถร	๒๘๓/๒๘๗	ฉิสิทินฺนเถร
๒๒๕/๒๘๐	อชฺชชฺนเถร	๒๐๒/๒๗๕	อชฺชชฺนปภวฺจฺจตฺตเถร
๓๕๗/๒๖๕	อชฺชิตเถร	๒๓๗/๒๗๘	อชฺชิตเถร
๒๖๒/๒๘๘	อชฺชินเถร	๓๘๘/๒๗๓	อชฺชชฺยเถร
๓๘๒/๒๗๓	อชฺชชฺนาวนียเถร	๒๕๘/๒๘๗	อชฺชชฺครเถร
๓๘๓/๓๖๕	อชฺชชฺนวาโกณ-	๒๗๘/๒๘๓	,,
	ทชฺชชฺนเถร	๓๓๘/๓๐๘	อชฺชชฺครปาดเถร
๒๕๓/๒๘๕	อชฺชชฺนตฺตเถร	๓๖๗/๒๖๗	อชฺชชฺตยเถร
๓๘๕/๓๖๘	,,	๓๘๓/๒๗๒	,,
๓๘๓/๓๘๓	อชฺชชฺนทชฺชเถร	๒๓๖/๒๘๒	,,
๓๐๘/๓๐๒	อชฺชชฺนปมเถร	๓๘๘/๓๖๗	อชฺชชฺนยเถร
๓๖๓/๒๖๖	อชฺชชฺนยเถร	๒๘๐/๒๘๗	อชฺชชฺนจฺจตฺตเถร
๒๓๕/๒๘๒	,,	๓๗๕/๓๕๓	อชฺชชฺนจฺจตฺตชฺช-
๓๓๘/๓๐๘	อชฺชชฺนทชฺชเถร		ปชฺชชฺนตฺตเถร
๒๐๘/๒๗๖	อชฺชชฺนตฺตเถร	๓๓๗/๓๐๗	อชฺชชฺนปาดิเถร
๓๘๗/๔๐๕	อชฺชชฺนทชฺชเถร	๓๘๗/๓๒๕	อชฺชชฺนจฺจตฺตชฺช-

เถรนามานุกุโม

ปพฺพ/อญฺเ	เถรนามิ	ปพฺพ/อญฺเ	เถรนามิ
๒๔๗/๒๘๔	อุตฺถกฺกเถร	๑๗๔/๒๖๘	กุมารปุตฺตคฺคหยา-
๒๘๖/๒๘๘	,,		กคฺคเถร
๒๐๔/๒๗๕	เอภรณฺมสฺสวณฺนิยคฺคเถร	๒๘๘/๓๐๐	กุมารกตฺถสฺสปคฺคเถร
๓๗๑/๓๔๘	เอภกวิหาริยคฺคเถร	๓๕๐/๓๒๗	กุตฺตคฺคเถร
๒๐๕/๒๗๕	เอภกุทธานิยคฺคเถร	๑๕๖/๒๖๔	กุกฺคเถร
๒๓๐/๒๘๓	เอภกคฺคเถร	๑๘๖/๒๗๓	โกตฺถตฺถวิหาริยคฺคเถร
๑๔๐/๒๖๑	กนฺจชาเวรคคฺคเถร	๓๔๖/๓๒๔	โกตฺถิยคฺคเถร
๒๘๗/๒๘๖	กณฺหิทินฺนคฺคเถร	๒๓๓/๒๘๓	ขณฺฑสฺสุมนคฺคเถร
๓๗๔/๓๕๒	กปฺปคฺคเถร	๑๗๘/๒๗๐	ขทิวณฺนิยคฺคเถร
๒๘๗/๒๘๘	กปฺปฏฺฐกฺกฐคฺคเถร	๒๔๓/๒๘๓	ขิตกคฺคเถร
๒๑๘/๒๗๘	กตฺถสฺสปคฺคเถร	๒๘๓/๒๘๘	,,
๓๕๓/๓๓๐	กาคิยานคฺคเถร	๓๑๒/๓๐๕	ขุชฺชโลภิตคฺคเถร
๓๗๐/๓๔๖	กาฬทฺทายคฺคเถร	๒๖๑/๒๘๘	คณฺจคาคีรียคฺคเถร
๒๕๕/๒๘๖	กิมฺพิตคฺคเถร	๓๔๓/๓๒๐	คยาภกตฺถสฺสปคฺคเถร
๒๗๕/๒๘๒	,,	๑๗๕/๒๖๘	ควมฺปคิตคฺคเถร
๑๘๓/๒๗๓	กุกฺกวิหาริยคฺคเถร	๑๖๘/๒๖๗	คหฺรคีรียคฺคเถร
๑๘๔/๒๗๓	,,	๓๓๗/๓๑๘	คิริมานนฺนคคฺคเถร
๑๕๒/๒๖๔	กุนฺฑทธานคคฺคเถร	๒๖๖/๒๘๘	โคตมคคฺคเถร
๑๗๓/๒๖๘	กุมารปุตฺตคคฺคเถร	๓๒๐/๓๐๘	,,

เถรนามานุกถโม

ปพฺพ/องฺก	เถรนาม	ปพฺพ/องฺก	เถรนาม
๓๒๓/๓๑๐	นาคตมตฺถเถร		ปุกฺคตฺถเถร
๒๒๓/๒๗๘	นาคิตฺถเถร	๑๔๗/๒๖๒	ปฺรณฺณมาตฺถเถร
๑๕๘/๒๖๕	นิโคธฺรตฺถเถร	๒๘๓/๒๘๕	,,
๒๘๕/๒๘๘	นิตฺถตฺถเถร	๓๘๕/๓๘๗	ปฺรตฺถตฺถเถร
๒๒๑/๒๗๘	นิตฺถตฺถเถร	๑๗๑/๒๖๘	โปตียตฺถเถร
๒๐๐/๒๗๔	ปกฺขตฺถเถร	๒๔๐/๒๘๓	พฺนฺรตฺถเถร
๓๐๘/๓๐๔	ปจฺจยตฺถเถร	๓๕๘/๓๓๔	พฺรหฺมทตฺถตฺถเถร
๒๒๘/๒๘๐	ปฺรปฺรณฺณตฺถเถร	๓๐๐/๓๐๓	พฺรหฺมาตฺถตฺถเถร
๒๒๔/๒๗๘	ปวฺวิจฺจตฺถเถร	๓๐๘/๓๐๔	พวฺกตฺถตฺถเถร
๓๓๔/๓๐๖	ปตฺถตฺถตฺถเถร	๒๓๘/๒๘๒	เพตฺถจฺจกานิตฺถเถร
๒๕๓/๒๘๖	ปวววปววตฺถเถร	๑๕๓/๒๖๔	เพตฺถจฺจตฺถตฺถเถร
๓๘๖/๓๗๒	ปวววตฺถตฺถเถร	๓๒๔/๓๑๑	ภคฺคตฺถเถร
๓๘๔/๓๘๔	,,	๓๖๓/๓๓๘	ภทฺทตฺถเถร
๒๕๘/๒๘๘	ปฺปิตฺถทอถววทวว- ชตฺถเถร	๒๗๘/๒๘๔	ภทฺทชิตฺถเถร
		๓๘๑/๓๘๖	ภทฺทชิตฺถกาทิตฺถวว-
๒๑๓/๒๗๗	ปฺปยชชตฺถเถร		ยปฺคตฺถตฺถเถร
๑๔๖/๒๖๒	ปฺปิตฺถทวจฺจตฺถเถร	๑๔๔/๒๖๒	ภตฺถตฺถตฺถเถร
๒๐๗/๒๗๖	ปฺรณฺณตฺถเถร	๒๘๕/๒๘๕	ภววตฺถตฺถเถร
๑๔๑/๒๖๑	ปฺรณฺณมณฺฑานิตฺถ-	๒๘๖/๒๘๖	ภววทววชตฺถเถร

เถรนามานุกถโม

๕๑๗

ปพฺพ/อจฺเก	เถรนามิ	ปพฺพ/อจฺเก	เถรนามิ
๓๖๘/๓๔๔	ภุคฺคฺเถร	๓๓๔/๓๑๖	มูทิตฺตฺเถร
๒๕๒/๒๘๓	มถิตฺตฺมกฺคฺเถร	๒๐๓/๒๗๕	เมฆียิตฺตฺเถร
๓๖๖/๓๔๑	มหากจฺจายนฺตฺเถร	๒๑๕/๒๗๘	เมณฺฑลฺลิตฺตฺเถร
๓๗๒/๓๕๐	มหากปฺปินฺตฺเถร	๒๓๑/๒๘๑	เมคฺคฺชิตฺตฺเถร
๓๘๘/๔๐๘	มหากถฺถปฺตฺเถร	๒๖๓/๒๘๘	เมพฺพินฺตฺเถร
๒๗๓/๒๘๒	มหากาถิตฺตฺเถร	๓๐๑/๓๐๑	โมฆราชิตฺตฺเถร
๑๓๘/๒๖๐	มหา โกฎฺจิตฺตฺเถร	๒๕๔/๒๘๖	ยถิตฺตฺเถร
๒๖๘/๒๘๐	มหาจฺจนฺตฺเถร	๓๔๔/๓๒๓	ยถิตฺตฺตฺเถร
๓๔๘/๓๒๗	มหานาคิตฺตฺเถร	๓๑๕/๓๐๖	ยโสชฺชิตฺตฺเถร
๒๕๒/๒๘๕	มหานามิตฺตฺเถร	๒๑๖/๒๗๘	รทฺธิตฺตฺเถร
๓๖๘/๓๔๓	มหาปฺนถิตฺตฺเถร	๓๘๘/๓๗๖	รทฺธิปถิตฺตฺเถร
๔๐๐/๔๒๕	มหาโมคฺคฺคฺตฺถานิตฺตฺเถร	๑๘๕/๒๗๓	รณณียกฺกิตฺตฺเถร
๑๔๘/๒๖๓	มหาจฺจนฺตฺเถร	๑๘๒/๒๗๐	รณณียวิหาริตฺตฺเถร
๒๑๐/๒๗๗	มาณวตฺตฺเถร	๓๓๕/๓๑๗	ราชทฺธิตฺตฺเถร
๓๑๑/๓๐๕	มาตฺตฺกปฺปิตฺตฺเถร	๒๖๔/๒๘๘	ราชิตฺตฺเถร
๓๕๑/๓๒๘	มาตฺตฺกฺกยปฺปิตฺตฺเถร	๑๘๖/๒๗๑	รามณณียกฺกิตฺตฺเถร
๓๘๘/๓๘๐	,,	๓๓๐/๓๑๓	ราหุตฺตฺเถร
๓๕๔/๓๓๑	มิกฺษาทิตฺตฺเถร	๓๘๑/๓๖๒	เรวติตฺตฺเถร
๒๘๘/๒๘๖	มิกฺษิตฺตฺเถร	๓๖๒/๓๓๗	ตกฺกณฺณิตฺตฺเถร

เถรนามานุกรกโม

ปพฺพ/อญฺเ	เถรนาม	ปพฺพ/อญฺเ	เถรนาม
๑๖๔/๒๖๖	โตมสฺสกฺขิยฺยคฺคฺเถร	๒๒๘/๒๘๓	วิษยคฺคฺเถร
๓๔๒/๓๒๓	วฏฺกถิตฺยคฺคฺเถร	๓๔๓/๓๒๒	วิสิทฺเตนคฺคฺเถร
๔๐๑/๔๓๒	วฏฺกัถคฺคฺเถร	๓๘๗/๒๗๑	วิมตคฺคฺเถร
๒๔๘/๒๘๕	วจฺจนโศคคฺคฺเถร	๓๒๒/๓๐๘	,,
๒๐๘/๒๗๖	วจฺจนปาดคฺคฺเถร	๒๐๑/๒๗๔	วิมตโกณนุชฌณคฺคฺเถร
๓๐๕/๓๐๓	วชฺชชิตคฺคฺเถร	๓๐๒/๓๐๑	วิสาขปญฺจาถปฺปคฺ-
๒๕๖/๒๘๖	วชฺชชปฺปคฺคฺเถร		คฺคฺเถร
๑๘๘/๒๗๔	วชฺชชปฺปคฺคฺคคฺคฺเถร	๒๘๒/๒๘๔	วิคฺโสถคฺคฺเถร
๓๓๘/๓๑๘	วทฺทคฺคฺเถร	๑๔๕/๒๖๒	วิฐคฺคฺเถร
๑๗๗/๒๖๘	วทฺทคฺคฺมานคฺคฺเถร	๓๗๗/๓๕๖	ตํงฺกิริจคฺคฺเถร
๑๕๐/๒๖๓	วนวจฺจนคฺคฺเถร	๒๔๖/๒๘๔	ตํงฺฆรกชิตคฺคฺเถร
๒๕๐/๒๘๕	,,	๑๘๕/๒๗๑	ตมฺชยคฺคฺเถร
๑๕๓/๒๖๓	วนวจฺจนคฺคฺเถร-ถํมณเณร	๓๐๖/๓๐๓	ตมฺชิตคฺคฺเถร
๑๘๘/๒๗๔	วปฺปคฺคฺเถร	๓๓๓/๓๑๕	ตปฺปคคฺคฺเถร
๑๘๐/๒๗๒	วถฺถิตยคฺคฺเถร	๓๕๒/๓๒๘	ตปฺปทาสคฺคฺเถร
๒๖๐/๒๘๘	,,	๓๖๐/๓๓๕	ตพฺพกามคฺคฺเถร
๒๘๑/๒๘๔	,,	๒๗๒/๒๘๑	ตพฺพมิตคฺคฺเถร
๒๖๗/๒๘๐	วถฺถภคฺคฺเถร	๓๒๕/๓๑๓	ตภียคฺคฺเถร
๓๐๓/๓๐๖	วารณคฺคฺเถร	๒๘๒/๒๘๘	ตมฺพตทจฺจานคฺคฺเถร

เถรนามานุกถโม

๕๓๘

ปพฺพ/องฺเก	เถรนาม	ปพฺพ/องฺเก	เถรนาม
๓๒๘/๓๑๓	ถ่มุฏฺตคฺฤเถร	๑๖๑/๒๖๖	ถ่มุฏฺตคฺฤเถร
๒๑๘/๒๗๘	ถ่มิตฺติคฺฤตฺถคฺฤเถร	๓๖๑/๓๓๗	ถ่มุทฺธถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๘๓/๒๗๑	ถ่มิทฺธิคฺฤเถร	๒๒๒/๒๗๘	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๓๖๕/๓๔๐	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๗๘/๓๕๘	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๓๑๖/๓๐๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๑๖๘/๒๖๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๘๑/๒๗๐	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๑๘๘/๒๗๒	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๗๒/๒๖๘	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๓๖/๓๑๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๒๒๗/๒๘๐	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๑๓๘/๒๖๐	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๓๘๖/๔๐๑	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๑๘๐/๒๗๐	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๕๕/๒๖๔	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๓๘/๓๑๘	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๓๕๘/๓๓๕	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๕๖/๓๓๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๒๗๗/๒๘๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๒๑๑/๒๗๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๓๖๗/๓๔๒	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๒๖๕/๒๘๘	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๗๘/๒๗๐	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๒๑๒/๒๗๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๒๘๘/๒๘๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๒๔๓/๒๘๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๔๓/๒๖๑	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๒๓๘/๒๘๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๓๗๘/๓๕๗	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๒๘/๓๑๒	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๑๘๗/๒๗๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๘๐/๓๘๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร
๒๒๐/๒๗๘	ถ่มุทฺถคฺฤเถร	๓๔๕/๓๓๓	ถ่มุทฺถคฺฤเถร

ปพฺพ/อจฺเจ	เถรนามํ	ปพฺพ/อจฺเจ	เถรนามํ
๓๘๐/๓๖๐	โธณโกฬิวิธฺตฺเถร	๒๗๓/๒๘๓	โธมมิตฺตฺเถร
๒๘๔/๒๘๘	โธณโปฏฺฐิรียปฺตฺตฺเถร	๒๓๔/๒๗๗	หตฺถาโรหปฺตฺตฺเถร
๓๗๐/๒๖๘	โธปากฺตฺเถร	๓๖๖/๒๖๖	หาวิตฺตฺเถร
๓๖๔/๓๓๘	,,	๓๒๓/๓๐๘	,,
๒๘๐/๒๘๔	โธภิตฺตฺเถร	๒๗๐/๒๘๓	เหรณฺณกานิตฺตฺเถร

เถื่อนานานุกุโม

ปพฺพ/องฺเก	เถื่อนานาน	ปพฺพ/องฺเก	เถื่อนานาน
๔๓๒/๔๔๘	อณฺเฏทราอุคฺคมาเถื่อน	๔๓๔/๔๕๐	อุพฺพิเถื่อน
๔๐๖/๔๔๓	,, คีลฺลํเถื่อน	๔๖๔/๔๗๐	กัถาโคคฺคมาเถื่อน
๔๐๒/๔๔๒	,, เถื่อน อปณฺเฎทา	๔๕๓/๔๖๓	เชมาเถื่อน
๔๒๒/๔๔๖	,, ,,	๔๕๗/๔๖๔	คฺคฺคาเถื่อน
๔๐๘/๔๓๓	,, ชีรฺาเถื่อน	๔๕๐/๔๕๘	จหนฺทาเถื่อน
๔๓๘/๔๕๒	,, กิฏฺฐนํอปณฺเฎทา	๔๖๘/๔๘๓	จาปาเถื่อน
๔๓๐/๔๔๘	,, ลํมาเถื่อน	๔๖๐/๔๖๖	จาตาเถื่อน
๔๒๓/๔๔๖	อชฺคฺคมาเถื่อน	๔๒๔/๔๔๖	จิกฺคฺคาเถื่อน
๔๕๕/๔๖๒	อโนปมาเถื่อน	๔๒๓/๔๕๕	ชนฺคาเถื่อน
๔๒๘/๔๔๗	อภยคฺคเถื่อน	๔๔๘/๔๕๘	คัถํคฺคฺคา เถื่อน
๔๒๗/๔๔๗	อภยมาตาเถื่อน	๔๐๕/๔๕๒	คีลฺลํเถื่อน
๔๖๗/๔๗๕	อมนุพฺปาเถื่อน	๔๓๓/๔๔๘	ทนฺคิกฺคาเถื่อน
๔๗๓/๔๘๔	อสิทฺทาเถื่อน	๔๑๓/๔๕๔	ชมนฺทินฺนาเถื่อน
๔๓๓/๔๔๘	อุคฺคมาเถื่อน	๔๑๘/๔๕๔	ชมนฺมาเถื่อน
๔๑๖/๔๔๔	อุคฺคทราเถื่อน	๔๐๗/๔๔๓	ชีรฺาเถื่อน
๔๕๘/๔๖๕	,,	๔๔๒/๒๕๔	นหนฺทาเถื่อน
๔๖๓/๔๖๗	อุปฺจาทาเถื่อน	๔๒๐/๔๕๕	นหนฺทาคิฏฺฐมานา
๔๖๕/๔๗๓	อุปฺปตฺตวณฺณาเถื่อน	๔๔๓/๔๕๔	นหนฺทคฺคฺคาเถื่อน
๔๑๓/๔๔๓	อุปฺปตฺมาเถื่อน	๔๕๓/๔๕๘	ปณฺจปฏฺฐาจาราเถื่อน

เก๋รนามานุกุโหม

ปพฺพ/องฺเก	เก๋รนามิ	ปพฺพ/องฺเก	เก๋รนามิ
๔๔๘/๔๕๗	ปฏฺจาจวราเก๋ร		คณิกาเก๋ร
๔๐๔/๔๔๒	ปฺนุณฺนาเก๋ร	๔๓๔/๔๔๔	วิสาขาเก๋ร
๔๖๖/๔๗๓	ปฺนุณฺณิกาเก๋ร	๔๔๕/๔๕๖	สํกฺฤตาเก๋ร
๔๓๘/๔๕๓	ภทฺททกปิถานิเก๋ร	๔๓๘/๔๔๕	สํจฺฆาเก๋ร
๔๔๗/๔๕๗	ภทฺททกฺกฺนุชฺธาเก๋ร	๔๒๘/๔๔๗	สํมาเก๋ร
๔๓๐/๔๔๓	ภทฺทวราเก๋ร	๔๖๒/๔๖๗	สํสฺฐปฺจาสฺตาเก๋ร
๔๕๖/๔๖๓	มหาปฺชราปคํคิถมฺเก๋ร	๔๔๓/๔๕๓	สํหาเก๋ร
๔๔๔/๔๕๕	มิคฺคฺตกาถิเก๋ร	๔๓๕/๔๕๐	สํกฺฤตาเก๋ร
๔๐๘/๔๔๓	มิคฺคฺตาเก๋ร	๔๕๔/๔๖๒	สํชฺชาตาเก๋ร
๔๒๖/๔๔๗	,,	๔๗๐/๔๗๓	สํนุทฺธิเก๋ร
๔๓๒/๔๔๓	มฺคฺคฺตาเก๋ร	๔๗๑/๔๗๖	สํภา กมฺมารชฺธาเก๋ร
๔๐๓/๔๔๒	มฺคฺคฺตาถิกฺขมานา	๔๗๒/๔๘๐	สํภา ชิวกมฺพวนิกาเก๋ร
๔๒๕/๔๔๖	เมคฺคฺติกาเก๋ร	๔๓๕/๔๔๔	สํมฺนาเก๋ร
๔๖๘/๔๗๘	โรหิณิเก๋ร	๔๓๗/๔๔๔	สํมฺนา วุชฺคฺมปพฺพิชฺธาเก๋ร
๔๖๓/๔๖๘	วชฺคฺคฺมาตาเก๋ร	๔๗๔/๔๘๘	สํเมธาเก๋ร
๔๕๒/๔๖๐	วาถิฏฺฐิเก๋ร	๔๓๖/๔๕๐	เสถาเก๋ร
๔๕๘/๔๖๔	วิชฺชาเก๋ร	๔๔๖/๔๕๖	โสถนาเก๋ร
๔๔๐/๔๕๓	วิมฺตา ปฺราณ-	๔๓๗/๔๕๓	โสถมาเก๋ร

ปพฺเพ/องฺเก		ปพฺเพ/องฺเก
๖๗/๑๓๘	อุจฺจิมิทํ มณฺณิณฺณํ วิมานํ	๓๔/๕๘ ททฺทฤตฺตมาณา วณฺณเนน
๗๐/๑๒๓	„ „ „	๖๓/๑๐๕ ทพฺพรหมฺมณิถารสูตฺ
๗๑/๑๒๒	„ „ „	๔๖/๘๐ ทิพฺพนฺเต อมฺพวนํ รมฺมํ
๗๗/๑๒๘	„ „ „	๘๐/๑๓๒ ทิสฺสุวาน เทวํ ปฏฺิ-
๗๘/๑๓๐	„ „ „	ปฺจฺจฺฉิ ภิกฺขุ
๘๕/๑๕๔	„ „ „	๒๒/๓๒ นีถา ปีตา จ กภาพา จ
๒๘/๔๐	อุพฺพาโร เต ยโส วณฺโณ	๔๐/๖๘ ปภสฺสูตฺตวรวณฺณนิเก
๓๐/๔๑	โอบาสฺยิตฺตวาปจฺจิสฺสเทวกํ	๓๑/๔๓ ปตฺตงฺกเสฏฺฐเช มณฺโณ-
๔๘/๘๓	„ „ „	วณฺณจิตฺเต
๓๗/๖๖	กา นาม ตฺวํ วิธาสฺสทฺธิ	๓๘/๖๗ ปาริถคฺตเก โกวิพฺวาเร
๕/๖	กฺุณฺชโร เต วราโรโห	๒๐/๓๐ ปีนฺชทาย เต จรณฺตสูตฺ
๑๑/๑๕	โกณฺจา มยฺวรา ทิวียา	๒/๒ ปีนฺชเนเต เวพฺพियมฺยํ อุพฺวาริ
	จ หังสา	๔/๕ „ „ „
๖๒/๑๐๕	โก นุ ทิพฺพนฺ ยานเนน	๑/๑ ปีนฺชเนเต โสวณฺณมฺยํ อุพฺวาริ
๕๓/๘๘	โก เม วณฺทติ ปาทานิ	๓/๓ „ „ „
๒๑/๓๓	จณฺทาทิ วณฺท ปาทานิ	๓๖/๖๔ ปิตฺตวคฺคเต ปิตฺตชเช
๖๘/๑๒๐	จณฺโท ยถา วิคฺคคฺตว-	๔๗/๘๑ „ „
	ถาทเก นภ	๘๑/๑๓๔ ปุณฺณมาเย ยถา จณฺโท
๕๒/๘๐	จิรปฺปวาสึ ปฺริสฺสํ	๓๕/๖๒ ฉลิตฺตชคฺตเหมชชาตจฺจณฺณํ

วิมานวตถุสมัย คาทานี ปจฺมปาทา

ปพฺเพ/องฺเก		ปพฺเพ/องฺเก	
๓๘/๖๘	มณฺชิฏฺฐเก วิมานสมัย		ปรภสฺสวํ
๖๓/๓๐๔	มหนฺตํ นาคํ อภิรฺยุห	๓๓/๔๗	ตฺตฺตฺตฺตฺตํ สุมฺรวิ
๖๕/๓๓๗	ยถาวณฺจิตฺตตฺตํ ปภาสฺติ	๖๔/๓๓๐	สฺสสฺสยฺยตฺตํ หยวา-
๖๖/๓๓๗	„ „ „		หนํ สฺสํ
๗๕/๓๒๖	„ „ „	๘๔/๓๔๓	สฺสโนถ ยกฺขสฺสํ จ
๗๖/๓๒๗	„ „ „		วาณิชา น จ
๗๘/๓๒๕	ยา เทวราชสฺสํ สภา	๖๘/๓๒๓	สฺสริโย ยถา วิคฺคตว-
	สฺสมมา		ตาทเก นภ
๓๖/๒๒	ยฺยตฺตา จ เท ปรม-	๖/๗	สฺสวณฺณจฺจทหนํ นาวํ
	ตถฺยตฺตา หยา	๗/๘	„ „
๕๓/๘๔	โย วทคํ ปวโร มนุเชสฺส	๘/๓๓	„ „
๓๒/๔๕	ตทา จ สฺสชฺชา ปวรา	๖๐/๓๐๓	สฺสสฺสยฺยทฺตํ อภิ-
	จ เทวตา		รฺยุห นาคํ
๓๒/๓๗	เวพฺพริยตฺตมภํ รุจิวํ	๗๘/๓๒๘	สฺสวณฺณมเย ปพฺพตฺตํ

แปลวตถุศัพท์ คาถาน์ ปจิมปาทา

ปพฺพ/องฺเก

๓๑๕/๒๓๓ อจฺเจวรูปํ สํคตํ
ฉานํ

๓๒๐/๒๒๓ อนฺตติกขตฺมํ ทิวฺจฺนฺโต

๓๑๓/๒๐๔ อภิขุขมาเน วาริมฺหิ

๓๓๒/๒๕๖ อยญฺจ เต โปกฺขรณํ
สํรมมา

๓๐๒/๑๘๓ อตฺถกโต มจฺจ-
กฺกฺกฺกํ

๓๐๘/๑๘๘ อหํ ปุเร ปพฺพชฺ-
คตํ ภิขุโน สํคตํ

๓๑๐/๒๐๒ อหุราชา พุรหุมทฺโต

๓๒๕/๒๔๘ อิทํ มม อจฺจฺจฺจํ
มหนตํ

๓๐๓/๑๘๓ อจฺจฺเจหิ กณฺห กิํเสตี

๓๒๔/๒๔๘ อจฺจฺเจหิ เววเต สฺปา-
ปฺรหมเม

๘๗/๑๖๘ อฺวโรคว ทจํ ชินฺณํ

ปพฺพ/องฺเก

๘๕/๑๖๕ กา นุ อนฺโตวิมานตฺมํ

๘๗/๑๕๗ กาโย เต สฺพฺพโส
วณฺโณ

๓๐๑/๑๗๘ กาทิํ ทพฺพณฺนรฺปาสิ

๘๓/๑๖๓ กิณฺนุ อุมฺมคฺตฺวโปว
๓๓๖/๒๕๗ ,, ,,

๓๑๒/๒๐๗ กฺก

๓๑๘/๒๓๘ กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

๘๖/๑๕๗ เขตฺตฺวปมา อรหนฺโต

๓๒๘/๒๕๒ กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

๓๒๘/๒๕๓ ,, ,,

๘๔/๑๖๔ กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

๘๐/๑๕๘ ทิโรกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

๓๓๑/๒๕๕ ทิวฺจฺจํ ทยา นิรยา

ทิวฺจฺจฺจฺจฺจฺจ

๘๘/๑๕๘ ทิวฺจฺจํ สํภํ ชาเวตี

วณฺณชาตํ

เบตตอตุลุมี่ คากานี่ ปจสมปาทา

ปพเพ/องเก		ปพเพ/องเก	
๓๐๗/๓๕๗	ทิวาวิหารคตัม ภิกขุ		ปุนาปโร
๓๓๐/๒๕๔	นคฺคา ทุพฺพณฺณรฺฐปาถ	๓๓๔/๒๕๗	มยํ โภเค สํหริมุห
๔๑/๑๖๐	นคฺคา ทุพฺพณฺณรฺฐปาสี	๓๓๕/๒๕๐	มาถึ กิรฺฐึ กายูรี
๕๒/๑๖๓	,, ,,	๔๕/๑๕๘	ยงฺกิญฺจารมฺมณํ กตฺวา
๕๘/๑๗๐	,, ,,	๓๓๓/๒๕๗	ยํ ททาติ น ตํ โหติ
๕๘/๑๗๓	,, ,,	๓๐๖/๑๘๘	ยถึสํ อตฺถาย กฺขณฺนาม
๓๐๐/๑๗๔	,, ,,	๑๒๓/๒๔๓	ราชา มิงฺกตโก นาม
๓๑๖/๒๑๖	,, ,,	๓๒๑/๒๒๓	เวถํถิ นาม นครฺคฺคิ
๓๐๕/๑๘๕	นคฺโค กิโส ปพฺพ-		วชฺชํ
	ชิตฺถิ ภนฺเต	๓๓๓/๒๑๓	เวพฺพียตฺถมฺภํ รุจิริ
๑๐๔/๑๘๓	นคฺโค ทุพฺพณฺณรฺฐโปตี		ปรภสฺสํ
๑๓๗/๒๑๗	นรนาวิปรุภฺชโต ยฺวา	๓๓๕/๒๕๗	สฺมุขึ วสฺสํสํสํสํ
๑๒๗/๒๕๑	ปพฺเพ กตานํ กมฺมานํ	๓๒๖/๒๕๐	ถ้าวคฺคิ นาม นคริ
๕๖/๑๖๖	ปรุโศ จ เสเคน	๑๒๒/๒๔๓	สฺโณถ ยกฺขสฺสํ จ
	ปเตติ หคฺคินา		วาณิชา น จ
๓๑๔/๒๑๒	ภุสํนิ เอโก สํถึ	๓๐๘/๒๐๐	โสวณฺณโสปาณผตฺตา

เถรคาถาย คาถานํ ปจํมปาथा

ปพฺเพ/องฺเก		ปพฺเพ/องฺเก	
๓๖๗/๓๔๒	อกุโธโร โอนุปนาหิ	๒๘๘/๒๘๗	อนิจฺจานิ คหกานิ
๓๕๘/๓๓๔	อกุโธรสฺสํ กุโต โโกโร	๑๖๑/๒๖๖	อนุวสฺสึโก ปพฺพชฺชิตฺโต
๓๗๐/๓๔๖	องฺคาริโนทานิ ทุมมา	๕๐๓/๒๗๕	อนุสํถิ มหาวิโร
	ภทฺนุเต	๒๑๕/๒๗๘	อนเนกชาติสํสํารํ
๒๗๐/๒๘๑	อจฺจยฺนุติ อโหฺรตุตา	๒๖๒/๒๘๘	อปี เจ โหติ เควชฺชโช
๒๕๐/๒๘๕	อจฺจโณทิกา ปุณฺณสฺสิดา	๒๕๕/๒๘๖	อภิสฺสํโกว นิปตติ วโย
๑๖๘/๒๖๗	อชฺรวํ ชฺรมาเนน	๒๘๖/๒๘๘	อมฺพปถฺตวสฺสํกาสํ
๓๔๐/๓๒๐	อตุถาย วต เม พุทฺโธ	๓๘๔/๒๗๓	อຍມາអុ បុរាណិយា
๓๓๑/๓๐๕	อติสฺสํคํ อติอุณฺหํ		กุกฺกิกา
๓๔๘/๓๒๖	อติหิตา วิหิ ชล-	๒๘๗/๒๘๘	อຍมีតិ កប្បប្បិ
	คตา สํถิ		กบฺปฏฺกโร
๒๐๕/๒๗๕	อริเจตโส อปฺป-	๓๓๖/๓๑๗	อโยเค ยฺยชฺชมคฺคานํ
	มชฺชชฺชโต	๓๐๗/๓๐๔	อโยนิสฺสํทฺธิมฺเหวสฺสํ
๒๓๒/๒๘๑	อนโรหํ หคเนตฺโตสฺสํมิ	๒๗๖/๒๘๓	อโยนิสฺสํมณฺสํการา
๓๗๒/๓๕๐	อนาคคํ โย ปฏิกจฺจ	๒๘๐/๒๘๗	อวหํ สฺสํคโต โถเก
	ปถฺสฺสํติ	๓๒๓/๓๑๐	อถฺจกฺคา สฺสํวณฺนา
๑๗๑/๒๖๘	อนาถนฺนุวรา เขตา	๓๖๑/๓๓๗	,, ,,

ปพฺพเพ/องฺเก

๒๒๕/๒๘๐ อถฺกขฺธิ วจฺต อตุตฺตานํ
 ๓๐๖/๓๐๓ อถฺสฺสตุเถ หริโศภาเถ
 ๓๖๐/๒๖๖ อหํ โช เวพฺพคฺคฺมฺพถฺมํ
 ๓๒๔/๓๑๑ อหํ มิทฺเทน ปกฺโก
 ๓๑๖/๓๐๗ อหุ คฺคฺยหํ ปุเร สฺทฺทฺธา
 ๓๕๕/๒๖๔ อหุ พุทฺธสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ๒๘๘/๓๐๐ อโห พุทฺธา อโห รฺมฺมา
 ๓๖๗/๒๖๗ อพาพารา เม สฺมฺปฺปนฺเน
 ๔๐๐/๔๒๕ อวณฺณิกา ปิณฺฑ-
 ปาติกา
 ๓๘๒/๒๗๓ อวณฺณิกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 ๒๒๓/๒๗๘ อโศ พหิตฺธา ปุณฺ-
 อณฺณวาทีนํ
 ๒๓๔/๒๗๗ อิทํ ปุเร จิตฺตมจฺวาริ
 จาริกํ
 ๒๔๒/๒๘๓ อุกฺกณฺจฺโศปปี น วเส
 ๒๐๒/๒๗๕ อุกฺเขปฺกณฺจฺจฺจฺจฺจ
 ๓๕๓/๓๓๐ อุกฺขฺหาหิ นิสฺสํท กาคิยาน
 ๒๒๖/๒๘๐ อตุตฺติณฺณา ปงฺกา

ปพฺพเพ/องฺเก

ปติปา
 ๓๕๖/๒๖๔ อุกฺกํ หิ นยฺนฺติ
 เนตฺติกา
 ๓๕๓/๒๖๓ อุกฺกชฺชฺชฺชฺชฺชฺช
 ๒๓๓/๒๗๗ อุกฺกปฺตฺนฺเตสฺส นิปฺเต
 ๓๓๘/๒๖๐ อุกฺกสฺสฺสฺสฺสฺส
 ๓๔๕/๓๒๓ อุกฺกสฺสฺสฺสฺส
 ๓๔๔/๓๒๓ อุกฺกาวณฺณจฺจฺจฺจ
 ๒๘๗/๒๘๖ อุกฺกาสฺสฺสฺส
 ๓๓๐/๓๑๓ อุกฺกเยเนว สฺมฺปฺปนฺโน
 ๓๘๘/๒๗๔ อุกฺกกา มยํ อวณฺณ
 วิหฺราม
 ๓๖๓/๓๓๘ อุกฺกปฺตฺโต อหํ อถฺส
 ๒๓๓/๒๗๗ อุกฺกํ ปุณฺณํ จชฺชฺชฺช
 ๓๑๔/๓๐๖ อุกฺกโกปปี สฺทฺทฺธา เมธาวี
 ๓๘๓/๓๖๕ อุกฺกสฺสฺสฺสฺส
 ๒๕๒/๒๘๕ อุกฺกาวณฺณเยสํ ปพฺพ-
 เตน

ปพฺพ/องฺเก

๒๘๕/๒๘๕ เอหิ นนฺทก คจฺฉาม
 ๓๖๒/๒๖๖ โยภาตฺตชาตํ ผตฺตํ
 ๓๔๓/๓๒๒ โยถคฺคิตฺตํเต จิตฺตํ
 ๓๖๕/๒๖๖ กจฺจ โน วตฺตปฺตฺโต
 ๓๘๘/๔๑๓ กทา นุหิ ปพฺพต-
 กนฺทราตฺตํ
 ๓๖๖/๓๔๓ กมฺมํ พหุํ น การเย
 ๒๘๓/๒๘๘ กตฺตํ เตตฺตมฺมํ จิตฺตํ
 ๓๐๐/๓๐๓ กตฺตํนทฺริยานิ สํมถิ
 คตานิ
 ๒๓๓/๒๗๗กามฉนฺโท จ พฺยาปาโท
 ๒๕๓/๒๘๕ กายทฺตฺตํจฺจตฺตํ
 ๓๓๕/๓๐๖ กตฺตํปพฺพตฺตํกาโล
 ๓๗๓/๒๘๒ กาทิ อิตฺตํ พฺรหฺมา
 ชฺชกรฺวปา
 ๓๗๗/๓๕๖ กิณฺทวฺจฺจ โวเน ตาต
 ๒๐๔/๒๗๕ กิเลตฺตา ฉาบีตา มยฺหิ
 ๓๕๐/๓๒๗ กุณฺโถ ตํวถิถิ คนฺตฺวา

ปพฺพ/องฺเก

๒๘๒/๒๘๔ เกเต เม โยถิตฺตํนฺทิต
 ๓๘๓/๒๗๓ โโก กุณฺทิกายํ ภิคฺช
 กุณฺทิกายํ
 ๒๒๔/๒๗๘ ชนฺธา ทิฏฺฐา ยถาภูตํ
 ๒๗๘/๒๘๓ชนฺธา มยา ปริณฺวาตา
 ๒๖๕/๒๘๘ ชฺชณา หิ มยฺหิ ชาต
 ๓๘๒/๓๘๘ คจฺฉนฺติ วเทสิ สํมณ
 จิโตมฺหิ
 ๒๒๒/๒๗๘ จิตฺตนิมิตฺตํสํสํ โทวโ
 ๓๘๗/๓๗๔ จิรคฺคํ วตฺตาตํ
 ๒๐๐/๒๗๔ จฺจ ปตฺนฺติ ปตฺติ
 ๓๕๘/๓๓๕ ฉนฺนํมคฺคิตฺตํ
 ๓๓๘/๒๖๐ ฉนฺนา เม กุณฺทิก
 สฺสา นิวาตา
 ๒๕๓/๒๘๖ ฉ ผตฺตํยตฺเน หิตฺวา
 ๓๐๓/๓๐๓ ฉวิปาปก จิตฺตคฺคทฺทก
 ๒๗๒/๒๘๓ ชโน ชนฺตํมํ สํมพฺพ
 ๓๓๓/๓๓๔ ชาตฺตฺวเปณ สํมฉนฺนา
 ๓๕๕/๓๓๒ ชาตฺติเมเทน มตฺโตหิ

ปพฺพ/องฺเก

ปพฺพ/องฺเก

๒๓๐/๒๗๗ ชินฺณณฺณจ ทิสฺสุวา

จ คพคพายคิ

ทุกฺขิตฺตณฺณจ พยาธิติ

๓๓๒/๓๓๔ ธมฺโม หเว รกฺขติ

๒๖๓/๒๘๘ ทินฺนณิ เม ตาถ-

ธมฺมจาวี

ปคฺคตานิ

๓๘๗/๒๗๓ ธรณฺโณ สิจฺจติ วาติ

๓๘๗/๒๗๓ เต เม อิชฺฌณฺ์

๓๒๖/๓๓๒ อิริตฺถุ ปฺปเว ทฺคฺคณฺเช

สํกฺกปฺปา

๓๐๒/๓๐๓ น อุกฺขิเป โน จ

๒๔๘/๒๘๕ เตวฺชฺชโรหิ มหาณายี

ปฺริกฺขิเป ปฺเว

๓๗๓/๓๕๓ ทนฺธา มยฺหิ คคิ อาสิ

๓๘๘/๔๐๘ น คณฺน ปฺรฺกฺขโต จเว

๓๖๔/๒๖๖ ทพฺพิ กุถิ ปฺปฏิกิถิ

๒๔๗/๒๘๔ นคา นคฺคเคสุ สฺ-

๒๘๓/๒๘๗ ทิฏฺฐา มยา ธมฺม-

สํวิรฺพฺหา

ธฺวา อฺปาสกา

๒๒๘/๒๘๐ น คตฺตามคิ สฺครตฺ

๓๖๐/๓๓๕ ทิปาทโกยฺม อสฺสุจิ

สฺสุณฺุ

๓๔๗/๓๒๕ ทิสฺสุวาน ปาฏิหิรวานิ

๒๕๘/๒๘๗ นคฺคิ โทจิจฺจโวนิจฺจ

๓๖๔/๓๓๘ ทิสฺสุวา ปาสาทนฺนายายิ

๒๘๔/๒๘๘ น คาว สฺบิคฺคิ โหติ

๒๓๐/๒๘๑ ทุกฺขา กามา เอรก

๒๘๖/๒๘๖ นทฺนติ เหวํสฺปฺปณฺญา

๒๔๘/๒๘๕ ทฺปฺปพฺพชฺชํ เว ทฺร-

๓๐๓/๓๐๒ นทฺนติ โมรา สฺสุชฺชา

ชิวาสา เคหา

สฺสุเปชฺฌนา

๒๐๓/๒๗๔ ทฺมวฺชฺชยาย อฺปฺปณฺโน

๓๐๔/๓๐๒ นนฺทฺมานาคคิ จิคฺคิ

๒๘๒/๒๘๘ เทโว จ วสฺสุสฺสติ เทโว

๒๔๖/๒๘๔ น นฺนุณายิ ปฺรมฺหิตา-

ปพเพ/องฺเก

ปพเพ/องฺเก

นุกมบีโน
 ๑๘๔/๒๗๓ นโม เต พุทฺธวรัฏฺฐ
 ๒๓๓/๒๘๓ นโม หิ ศฺลฺลํ ภคฺวโต
 ๒๕๘/๒๘๘ นยิทํ อนเยน ชีวิตํ
 ๓๗๔/๓๕๒ นานากุณฺมตฺสฺมุ-
 ปฺนุณฺโน
 ๑๗๔/๒๖๘ นานาชนปทํ ยนฺนุติ
 ๒๕๐/๒๘๓ นาหิ เอเตน อคฺคฺธิโก
 ๑๕๘/๒๖๕ นาหิ ภยฺลฺลํ ภายามิ
 ๔๐๓/๔๓๒ นิกฺขนฺนํ วค มํ สฺนุคํ
 ๓๗๘/๓๕๘ นีเจ กุณฺนุหิ ชาโคหิ
 ๑๕๐/๒๖๓ นัตถฺภวณฺณนา รุจฺจิวา
 ๑๕๘/๒๖๕ นัตถา สฺลฺลํวา สฺสิโน
 ๒๒๗/๒๘๐ ปณฺจกฺขณฺธา
 ปรีณฺณาคา
 ๒๕๗/๒๘๖ ,, ,,
 ๒๘๕/๒๘๘ ปณฺจ กามคฺุณฺนํ หิคฺุวา
 ๑๕๒/๒๖๔ ปณฺจ ฉินฺนํ ปณฺจชเห
 ๒๘๓/๒๘๕ ปณฺจ นีวณฺนํ หิคฺุวา

๓๒๗/๓๑๒ ปณฺจปณฺณวตฺส วสุธานิ
 ๓๐๘/๓๐๔ ปณฺจาทาหํ ปพฺพชฺชิต
 ๑๔๐/๒๖๓ ปณฺณํ อิมํ ปสฺลํ
 ตถาคคานํ
 ๑๔๘/๒๖๓ ปณฺณวตฺสํ สฺลฺลํวคฺุ-
 ปปฺนุโน
 ๓๑๘/๓๐๘ ปณฺณํทิตํ วค มํ สฺนุคํ
 ๓๕๒/๓๒๘ ปณฺณวตฺสํวสุธานิ
 ๒๗๘/๒๘๔ ปนาโท นาม ไสฺ ราชา
 ๓๓๔/๓๑๖ ปพฺพชฺชํ ชีวิกฺคฺุโกหํ
 ๒๔๔/๒๘๓ ปพฺพชฺชํ คฺุณฺนํคฺุวา
 ๒๗๓/๒๘๓ ปรีคฺุคํ ทารุณารุณ
 ๓๘๐/๓๘๓ ปรีปฺนุณฺนกาโย สฺรุจฺจิ
 ๓๖๒/๓๓๗ ปเว อณฺุพาทฺถการาเม
 ๓๒๕/๓๑๑ ปเว จ น วิชานนฺนุติ
 ๒๗๗/๒๘๘ ปเว จ นํ ปสฺลํสฺนุติ
 ๓๘๘/๓๗๖ ปสฺลํ จิตฺตคคํ พิมฺพํ
 ๑๘๘/๒๗๔ ปสฺลํติ ปสฺลํไสฺ ปสฺลํสฺนุคํ
 ๓๘๓/๓๘๑ ปหาย มาตาศีโร

ปพฺพ/องฺเก		ปพฺพ/องฺเก	
๒๗๕/๒๘๒	ปาจันนํวํสํทนายมฺหิ	๓๗๕/๓๖๘	ยฉฺชคคฺคํ วา
๓๔๓/๓๒๐	ปาโต มชฺชณฺนคฺคํ สํายํ		ชนคฺคํ วา
๓๒๒/๓๐๘	ปาปมิตฺเตวอิชฺชเชตฺตวา	๒๗๗/๒๘๖	ยโต อหํ ปพฺพชิตฺตวา
๑๔๗/๒๖๓	ปามุชฺชพฺพหุโต ภิกฺขุ	๑๗๕/๒๗๑	ยโต อหํ ปพฺพชิตฺโต
๓๘๕/๓๘๗	ปาถํทิกเก พหุ ทิสฺสุวา	๒๖๔/๒๗๘	ยถา อคาวํ ทุจฺจนฺนํ
๓๘๗/๔๐๕	ปัสฺสเนน จ โภชนเนน	๒๐๘/๒๗๖	ยถา กถํโร สฺสํ
๒๖๗/๒๘๐	ปพฺพเพ หนตฺติ อคฺคตํ		วทฺตมิตฺตคฺคโต
๓๗๑/๓๔๘	ปฺรวิโต ปจฺจโต วาปํ	๓๘๖/๔๐๓	ยถาจารํ ยถาสฺโต
๑๖๘/๒๖๗	มุจฺจโส ทํเสหิ มกเสหิ		สตีมา
๒๗๔/๒๘๒	พหุ สํปคฺเต ตภตฺติ	๑๗๐/๒๖๘	ยถาปํ เอกปคฺคตฺตํ
๓๓๕/๓๑๗	ภิกฺขุ สํวณฺนํ คนฺตฺตวา	๑๕๓/๒๖๔	ยถาปํ ภาทฺโตอาชฺชโย
๒๖๐/๒๗๘	มกฺกโฏ ปณฺจทวารายํ	๑๗๒/๒๗๐	,, ,, ,,
๑๗๑/๒๗๐	มคฺคํ วา อมฺม โรทหนฺติ	๒๗๔/๒๕๘	,, ,, ,,
๓๕๓/๓๗๘	มนุชฺชสฺสํ ปมคฺคตฺตจาริโน	๓๗๒/๓๖๓	,, ,, ,,
๓๗๔/๓๖๗	มนุชฺชสฺสํ สํมพฺพชิตํ	๓๗๑/๓๖๒	ยถา อหํ ปพฺพชิตฺโต
๑๕๗/๒๖๕	มวณฺเน เม ภยํ หนตฺติ	๓๖๘/๓๔๔	ยถา ทุกฺขํ ชร-
๒๓๘/๒๗๓	มาเนน วณฺจิตาเส		มวณฺนคฺคิ ปณฺทิตฺโต
๑๕๔/๒๖๔	มิตฺธี ยथा โหติ	๓๕๖/๓๓๓	ยथा นโว ปพฺพชิตฺโต
	มหคฺคฆโส จ	๓๖๗/๓๔๓	ยथा ปจํมมทฺตทฺขํ

ปพฺเพ/องฺเก

๓๓๓/๓๑๕ ยทา พตภา สฺจิจิ-

ปณฺทฺรจฺจทา

๒๖๓/๒๘๘ ยทาหิ ธมฺมมตฺถโสถิ

๓๔๘/๓๒๒ ยตฺถ สฺพหุมนฺจาวิสฺสุ

๒๒๘/๒๘๑ ยตฺถาสฺวา ปริกฺขณฺนา

๒๘๑/๒๘๔ ยิ กิจฺจํ ทพฺพิวฺริเยน

๓๓๘/๓๑๘ ยิ ปฺกฺกฺยมาโน ธมฺเมตฺถ

๒๑๗/๒๗๘ ยิ มฺยา ปกตํ กมฺมํ

๒๑๘/๒๗๘ ยิ มฺยา ปกตํ ปาปํ

๓๘๑/๓๘๖ ยา ติ เม หตฺถิตฺถวาย

๓๘๐/๓๖๐ ยาหุ รฏฺเฐ สฺมกฺกฏฺโฐ

๒๖๘/๒๘๐ เย โช เต เวทฺธิตฺถเสณ

๓๑๒/๓๐๕ เย จิตฺตกถิ พหุสฺสุตา

๒๑๘/๒๗๘ เยน เยน สฺมิทฺธิขานิ

๑๗๕/๒๖๘ โย อิทฺธิยา สฺรภุ

อฏฺฐสฺเปติ

๓๒๘/๓๑๓ โย ทนฺธกาเถ ตฺวติ

๑๔๒/๒๖๑ โย ทฺททฺมโย ทเมน

ทนฺโต

ปพฺเพ/องฺเก

๑๔๕/๒๖๒ โย ทฺททฺมโย ทเมน

ทนฺโต

๓๑๓/๓๐๖ โยธ โทจิ มนฺตุเสตฺถ

๑๔๔/๒๖๒ โย ปานฺนุทฺติ มจฺจฺจฺรา-

ชตฺถ เสนิ

๓๐๘/๓๐๔ โย ปพฺเพ ทรณฺนิยานิ

๓๒๑/๓๐๘ ,, ,,

๓๔๖/๓๒๔ โย เว ทรฺณํ วจ-

นณฺณุ ธิโร

๑๔๓/๒๖๑ โย สฺตีทวณฺ อฺปาคาภิกฺขุ

๒๘๘/๓๐๐ โย ทเว ททโร ภิกฺขุ

๑๘๕/๒๗๓ รมณฺนิยา เม กุฏฺฐิกา

๒๕๖/๒๘๖ รุกฺขมฺุตคหนิ ปตฺถกฺขิย

๒๓๕/๒๘๒ รุปํ ทิสฺสุวา สฺติ มุฏฺฐา

๓๘๘/๓๘๐ ,, ,, ,,

๒๔๑/๒๘๓ ทนฺโต วต เม กาโย

๑๘๘/๒๗๒ วตฺถสฺติ เทโวธยา สฺตฺถิตํ

๑๘๘/๒๗๒ ,, ,, ,,

๑๘๐/๒๗๒ ,, ,, ,,

ปพฺเพ/องฺเก

๑๘๓/๒๗๒ วรุตฺตติเทโว ยถา ตฺถํคํ
 ๓๓๗/๓๓๘ ,, ,, ,,
 ๓๔๒/๓๒๓ วาตโรคาภินิโศ ตฺวํ
 ๓๕๗/๓๓๓ ,, ,,
 ๓๗๖/๓๕๔ วิชานเยยฺย ตํ อคฺคํ
 ๓๗๘/๒๗๐ วิจฺจมนุปตฺตติ วิชฺชุตฺตา
 ๓๗๕/๓๕๓ วิจิตฺตํ อปฺปนิตฺตํ
 ๓๔๗/๒๖๒ วิหริ อเปกฺขํ อธิ
 วา หุํ วา
 ๓๘๖/๒๗๓ วิหวิหาภินทิตฺเต
 ๓๗๖/๒๖๘ ตฺตติยา วีย โอมฏฺโฐ
 ๓๗๗/๒๖๘ ,, ,, ,,
 ๒๔๓/๒๘๓ ตฺตติจฺจคฺคํ อคฺคตฺตํ
 ๒๘๐/๒๘๔ ตฺตติมา ปณฺณววา ภิกฺขุ
 ๒๓๖/๒๘๒ ตฺททํ ตฺตฺตวา ตฺตติ มฺภูจฺจา
 ๓๓๗/๓๐๗ ตฺททฺธา ย อภินิกฺขมฺม
 ๓๘๓/๒๗๑ ตฺททฺธายาหํ ปพฺพชฺชิตฺโต
 ๓๘๖/๒๗๓ ,, ,,
 ๒๒๓/๒๗๘ ตฺททฺทคฺคํ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

ปพฺเพ/องฺเก

๒๓๖/๒๗๘ ตฺททฺทราโค ปทฺทโน เม
 ๓๔๓/๒๖๓ ตฺททฺทเรว ตฺมาตฺต
 ๓๘๖/๓๗๒ ตฺตตตตต อหฺม จินฺตฺตา
 ๓๘๔/๓๘๔ ,, ,, ,,
 ๒๓๗/๒๘๒ ตฺตตตตตตตตตตตต
 ๓๖๖/๒๖๖ ตฺตตตตตตตตตตตต
 ๓๖๕/๓๔๐ ตฺตเร หคฺคเทหิภวชฺชิตฺตฺวา
 ๓๔๖/๒๖๒ ตฺตวาคํ นวปคํ
 ๓๒๘/๓๑๒ ตฺตวาคํ วค เม อตฺติ
 ๒๔๕/๒๘๔ ตฺตตตตตตตตตตตต
 ๓๐๕/๓๐๓ ตฺตตต ทตตตตตต
 ๓๒๐/๓๐๘ ตฺตตต หินฺนริยํ อคฺคจฺจตฺต
 ๓๗๓/๒๖๘ ตฺตตต ตฺตต จวคํ
 ๒๓๒/๒๗๗ ตฺตตต ตฺตตตตตตตตตต
 ๓๓๘/๓๑๘ ตฺตตต หิ กิร เม มาตฺตา
 ๒๐๗/๒๗๖ ตฺตตตตต อธิ อคฺคํ
 ๓๗๘/๓๕๗ ตฺตตตตตต ตฺตตตต
 ๒๕๐/๒๗๘ ตฺตตตตตตตตตตตต
 ๓๓๗/๒๖๐ ตฺตตตตตตตตตตตต

ปพฺเพ/องฺเก		ปพฺเพ/องฺเก	
๓๓๐/๓๐๕	สฺขุญฺเจ ชีวิตํ อิจฺฉเน		สํหา
๑๗๒/๒๖๘	สฺขุํ สฺขุคฺโคถ ฌภเต	๒๕๔/๒๘๖	สฺวิตฺติคฺโคถ สฺวสฺโน
	คทาจวํ	๒๖๘/๒๘๐	สฺสฺสฺสฺสา สฺสฺสฺสฺสนํ
๒๖๖/๒๘๘	สฺขุํ สฺขุปนฺติ มฺนโย	๒๐๘/๒๗๖	สฺสฺสฺสมนฺิปนฺคฺค-
๓๑๘/๓๐๘	สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส		ทสฺสฺสฺสฺสฺส
๒๐๖/๒๗๕	สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	๑๗๘/๒๗๐	หเต ชฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
	มหารสํ	๒๓๘/๒๘๒	หิตฺวา คิหิตฺวํ อนฺโ-
๑๖๓/๒๖๖	สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส		สฺสฺสฺสฺสฺส
๓๕๔/๓๓๑	สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	๒๓๔/๒๘๑	หิตฺวา สฺสฺสฺสฺส
๑๘๐/๒๗๐	สฺสฺสฺสฺสฺสฺส		

ปพฺพ/องฺเก		ปพฺพ/องฺเก	
๔๐๗/๔๔๓	ธีเร นิโรธํ ฌเฐหิ	๔๕๘/๔๖๕	มุตฺตานิ คเหตุวาน
๔๗๓/๔๘๔	นกรรมฺหิ กุตฺตฺมนามเ	๔๓๗/๔๕๓	ยนฺตํ อิตฺถิหิ ปคฺคตพฺพํ
๔๔๘/๔๕๗	นงฺคเถหิ กถํ เชตฺตํ	๔๕๓/๔๕๘	ยสฺสํ มคฺคํ น ชานาติ
๔๓๖/๔๕๐	นตฺถิ นิสฺสํรณํ โถเก	๔๒๓/๔๔๖	ยาถ กาสฺสิชนปโท
๔๓๐/๔๔๘	ปณฺณวีสฺสตี วสฺสํตานิ	๔๒๓/๔๔๕	เย อิมเ สฺสคฺคโพนฺชณฺจกา
๔๓๘/๔๕๒	„ „	๔๓๒/๔๔๘	„ „ „
๔๓๘/๔๔๔	ปีณฺชปาตํ จริตฺวาน	๔๖๘/๔๘๓	ถฏฺฐิหิตฺโต ปุเร ชาตี
๔๐๔/๔๔๒	ปฺนฺณเณ ปุรฺสสฺสํ รมฺเมหิ	๔๔๗/๔๕๗	ถฺนเกตฺถํ ปงฺกธวี
๔๕๒/๔๖๐	ปฺคฺคโตสฺสเกนาหํ อฏฺฐา	๔๖๐/๔๖๖	สฺสตี อฺปฏฺฐจฺเปตฺตฺวาน
๔๓๘/๔๕๓	ปฺคฺคโต พุทฺธสฺสํ	๔๖๓/๔๖๗	สฺสํมคฺคํ จกฺขมคฺคํ
	ทายาโท	๔๐๘/๔๔๓	สฺสทฺธาย ปพฺพชิตฺตฺวาน
๔๗๐/๔๘๓	เปตฺตานิ โภทฺติ ปฺคฺคตฺตานิ	๔๓๐/๔๔๓	„ „
๔๕๖/๔๖๓	พุทฺธ วัฏฺฐ นโม ตยตฺถุ	๔๔๔/๔๕๕	„ „
๔๖๒/๔๖๘	ภิกฺขุณฺนี สฺสํสํมปฺนฺนา	๔๖๘/๔๗๘	สฺสมณาทิ โภทฺติ มํ วิปฺสฺสตี
๔๔๐/๔๕๓	มตฺตาวณฺณเณน รุเปณ	๔๓๗/๔๔๔	สฺสํ ติวํ วุทฺถมฺมิเก เตหิ
๔๗๔/๔๘๘	มนฺตาวคฺคิยา นคเร รณฺโณ	๔๐๒/๔๔๒	สฺสํ สฺสปาทิ เถรฺเก
๔๖๓/๔๖๘	มา สฺสํ เต วุทฺถมฺมิโลกมฺหิ	๔๓๒/๔๔๓	สฺสมตฺตฺวา สฺสํ มตฺตฺมฺหิ
๔๐๓/๔๔๒	มตฺเต มุจฺจสฺสํ โยเคหิ	๔๒๒/๔๔๖	สฺสมตฺตฺติเก สฺสมตฺตฺติกา
๔๔๘/๔๕๘	มุตฺตานิ คเหตุวาน	๔๓๘/๔๔๕	หิตฺตฺวา ชเว ปพฺพชิตฺตฺวา

ໂສໜປຕຸຕ

		ບຸກ	ປຸກ
ອຸຸທຸປາສ	ຸທຸປາສ		
ເວພຸຸຍທຸກຸກຸ	ເວພຸຸຍທຸກຸກຸ	໑໖	໒
ທຸຕິກກຸຸຍວິມາຸນຸ	ທຸຕິຍກກຸຸຍວິມາຸນຸ	໑໐໑	໒
ວິມາວທຸກຸສຸມຸ	ວິມາວທຸກຸສຸມຸ	໑໔໑	໑
ວິມາຸນຸ	ວິມາຸນຸ	໑໕໔	໒໐
ຂຕາຕຸຍເປຕວຕຸຕຸ	ຂຕາຕຸຍເປຕວຕຸຕຸ	໑໒໕	໑
ຸຸຸຸວາສິເຄຣເປຕວຕຸຕຸ	ຸຸຸຸວາສິເຄຣເປຕວຕຸຕຸ	໒໐໖	໑
„	„	໒໐໖	໑
ອຸຸຸຸເປຕວຕຸຕຸ	ອຸຸຸຸເປຕວຕຸຕຸ	໒໕໐	໒
ອຸຸຸຸມຕຸຕຸໂປວ	ອຸຸຸຸມຕຸຕຸໂປວ	໒໕໖	໑໖
ອຸຸຸຸເຕ	ອຸຸຸຸເຕ	໒໖໖	໑໐
໔໖໔	໔໖໔	໕໐໔	໑

